F. B. Jevons

POLLUX
c

IULII POLLUCIS

ONOMASTICON

EX RECENSIONE

IMMANUELIS BEKKERI.

BEROLINI A. 1846.

PROSTAT IN LIBRARIA FRIDERICI NICOLAI.

PRAEFATIO EDITORIS.

Iulium Pollucem sophistam novimus λεξιφάντην, sed eundem rerum multarum, quae iam aliunde disci non possunt, auctorem et magistrum. hunc cum ita editum viderem ut, quanto cum dispendio emeretur, tanto cum taedio legeretur, experiri iuvabat ecquo pacto habilem possem parvoque parabilem reddere. itaque urceus coepit institui: amphorae si quid simile exit, gratiae habendae Viris Illustribus, qui mihi codicum manuscriptorum usum vel impetrarunt vel concesserunt.

habui autem codices Parisienses duo et Palatinum.

Parisiensium praestat (*A*) qui inter Regios nunc numeratur **2670**, antea deinceps fuit *n*⁰ **5** *tertiae decimae* *CIↃIↃCCCCXCIX*, **86**, **2217**, **3510**; membranaceus ille quidem, foliis **383**, altis pollices quinos ferme, latis ternos; quorum secundo legitur, quod Lederlinus in ora primi sui repertum praef. p. **16** posuit, scholion: *ἰστέον ὅτι — εὐληπτότερον*; versibus vicenis singulis; libris transpositis ita ut quintus sexti locum et numerum teneat (f. **233** *v*), sextus

septimi (f. **272** *r*), septimus quinti (f. **189** *r*). eximius codex, nec Falckenburgiano nisi ultimis in libris, octavo nono decimo, deterior.

Parisiensis alter (*B*) et ipse Regius est, **2647**, olim Tellerianus Remensis **92** et Reg. $\frac{3257}{2}$, bombycinus; foliis **123**, altis pollices $8\frac{1}{2}$, latis **6**; versibus tricenis ternis quaternisve.

Palatinus denique Heidelbergensis (*C*), n. **375**, ab Iungermanno dudum accurate excussus, foliis membranaceis **283**, quae alta sunt pollices **11**, lata $7\frac{1}{2}$, Pollucem inter Harpocrationem et Oribasium habet (f. **53**—**224**). desunt folia singula post f. **137**, **144**, **165**, **216**, **218**; desunt versus aliquot post f. **224**.

est ubi ab his et reliquis codicibus destitutus meas secutus sim opiniones. ibi simpliciter, quid vulgo legatur, soleo commemorare.

Scrib. id. Nov. a. **1845**.

ΙΟΥΛΙΟΥ ΠΟΛΥΔΕΥΚΟΥΣ

ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΟΝ.

Α.

*Κομμόδῳ Καίσαρι Ἰούλιος Πολυδεύκης χαίρειν. ὦ παῖ πα-
τρὸς ἀγαθοῦ, πατρῷόν ἐστί σοι κτῆμα κατ' ἴσον βασιλεία τε καὶ
σοφία. τῆς δὲ σοφίας τὸ μέν τι ἐν τῇ τῆς ψυχῆς ἀρετῇ, τὸ δ' ἐν
τῇ χρείᾳ τῆς φωνῆς. τῆς μὲν οὖν ἀρετῆς ἔχεις τὸ μάθημα ἐν τῷ
πατρί, τῆς δὲ φωνῆς, εἰ μὲν ἦγεν αὐτὸς σχολήν, παρεῖχεν ἄν σοι
τὸ ἡμῶν ἐλάχιστα δεῖσθαι, ἐπεὶ δ' ἐκεῖνον ἡ σωτηρία τῆς οἰκου-* 2
*μένης ἀπασχολεῖ, ἔγωγ' οὖν ἕν γέ τί σοι πρὸς εὐγλωττίαν συμβα-
λοῦμαι. ὀνομαστικὸν μὲν οὖν ἐστὶ τῷ βιβλίῳ τὸ ἐπίγραμμα, μη-
νύει δὲ ὅσα τε συνώνυμα ὡς ὑπαλλάττειν δύνασθαι, καὶ οἷς ἂν
ἕκαστα δηλωθείη· πεφιλοτίμηται γὰρ οὐ τοσοῦτον εἰς πλῆθος ὁπό-
σον εἰς κάλλους ἐκλογήν. οὐ μέντοι πάντα τὰ ὀνόματα περιείληφε
τουτὶ τὸ βιβλίον· οὐδὲ γὰρ ἦν πάντα ῥᾴδιον ἑνὶ βιβλίῳ συλλα-
βεῖν. ποιήσομαι δὲ τὴν ἀρχὴν ἀφ' ὧν μάλιστα προσήκει τοὺς εὐ-
σεβεῖς, ἀπὸ τῶν θεῶν· τὰ δ' ἄλλα ὡς ἂν ἕκαστον ἐπέλθῃ τάξο-
μεν. ἔρρωσο.*

Θεὸς καὶ θεοὶ καὶ δαίμονες· οὕτω γὰρ Ὁμήρῳ δοκεῖ δαί- 5
μονας καλεῖν τοὺς θεούς. καὶ Πλάτων δὲ τὸν τοῦ παντὸς
κυβερνήτην μέγιστον δαίμονα ὠνόμασεν, ἐπειδὴ τῆς αὐτῆς
χρείας τὸ θεῖον καὶ τὸ δαιμόνιον. καὶ τὸ μὲν χωρίον ἐν 6
ᾧ θεραπεύομεν τοὺς θεούς, *ἱερὸν* καὶ νεώς, ἔνθα δὲ καθι-
δρύομεν, σηκὸς καὶ τέμενος· οἱ μὲν γὰρ ἀκριβέστεροι σηκὸν
τὸν τῶν ἡρώων λέγουσιν, οἱ δὲ ποιηταὶ καὶ τὸν τῶν θεῶν,
ὡς οἱ τραγῳδοὶ «ἁγνὸν εἰς σηκὸν θεοῦ.» τὸ δὲ πρὸ αὐτοῦ
πρόδομος, καὶ τὸ κατόπιν ὀπισθόδομος, καὶ ἡ εἴσοδος προ-
πύλαια. αὐτὰ δὲ ἃ θεραπεύομεν, *ἀγάλματα*, ξόανα, ἕδη 7
θεῶν, εἰκάσματα θεῶν, εἰκόνες, μιμήματα, τυπώματα, εἴδη,
ἰδέαι· βρέτας δὲ ἢ δείκηλον οὐκ ἔγωγε προσίεμαι. ἐφ' ὧν

---

§ 2 vs. 2. γέ om **A**. 3. ἐστὶ om **A**. 4. συνωνύμως ὑπαλλάττειν δύναται **A**. 7. πάντα om **B**.

δὲ θύομεν ἢ πῦρ ἀνακαίομεν, βωμός, θυμιατήριον, ἑστία·
ἔνιοι γὰρ οὕτως ὠνομάκασιν. οὕτω δ' ἂν κυριώτατα καλοίης
τὴν ἐν πρυτανείῳ, ἐφ' ἧς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον ἀνάπτεται.
8 ἐσχάρα δ' ἰδικῶς δοκεῖ μὲν ὧδε ὀνομάζεσθαι ἐφ' ἧς τοῖς
ἥρωσιν ἀποθύομεν· ἔνιοι δὲ τῶν ποιητῶν καὶ τὸν τῶν θεῶν
βωμὸν οὕτω κεκλήκασιν.

εἴη δ' ἂν ὁ μὲν εἴσω περιρραντηρίων τόπος ἔνθεος,
ἱερός, καθιερωμένος, καθωσιωμένος, ἀβέβηλος (καίτοι οὐ-
9 δέπω ἐντετύχηκα τῷ ὀνόματι), ὁ δ' ἔξω βέβηλος· τὸ γὰρ
ἀνίερος ἁρμόττοι ἂν μᾶλλον ἐπὶ τῶν οὐ καθαρῶν τόπων.
εἰ μέντοι καί τι χωρίον ἄβατον εἴη τοῦ ἱεροῦ, τοῦτο καὶ
ἄδυτον εἴποις ἂν καὶ ἄψαυστον καὶ ἀψαυστούμενον καὶ
10 ἀθέατον καὶ ἀνάκτορον. οἱ δ' ἀνειμένοι θεοῖς τόποι ἄλση
τε καὶ τεμένη καὶ ἕρκη, καὶ ὁ περὶ αὐτὰ κύκλος περίβολος.
εἰ δὲ καὶ ἄσυλόν τι εἴη, τοῦτο κρησφύγετον λέγε καὶ φύ-
ξιμον· καὶ ἱεροὺς ὅρους, ἐντὸς ὧν ἱκέταις ἀσφάλεια. ἡ δ'
ἄνετος θεοῖς γῆ ἱερὰ καὶ ὀργάς.

11 τὸ δὲ οἰκοδομῆσαι νεὼν λέγοις ἂν καὶ περιβαλέ-
σθαι νεὼν καὶ ἐγεῖραι νεὼν καὶ ἀναστῆσαι νεὼν καὶ ποιή-
σασθαι νεών, καὶ νεὼν ἐργάσασθαι, καὶ συνθεὶς νεωποιῆ-
σαι. φιλοτιμότερον δὲ καὶ τὸ νεὼν περιεργάσασθαι τῷ ἀγάλ-
ματι. τὸ δὲ ἄγαλμα ἱδρύσασθαι ἐρεῖς καὶ στή-
σασθαι, ἐνστήσασθαι, ἀναστῆσαι, καθιδρῦσαι, ἐγκαθιδρύ-
σασθαι, ἐγκαθίσαι τῷ νεῴ, ἐγκαινίσαι τῷ θεῷ, καθοσιῶ-
σαι, καθιερῶσαι, ἐντεμενίσαι. τὸ δὲ ἔργον ἵδρυσις, καθιέ-
ρωσις, στάσις, ἀνάστασις, καθίδρυσις, κατάστασις, καθοσί-
12 ωσις. τὰ δὲ ἐναντία ἀνατρέψαι, καθελεῖν, καταβαλεῖν, κατ-
ενεγκεῖν, καθελκύσαι, συγχέαι τὸν κόσμον τοῦ νεώ, κατα-
πρῆσαι, ἐμπρῆσαι, καταφλέξαι, πυρὶ νεῖμαι, ἐκ βάθρων
ἀνασπάσαι, ἀκρωτηριάσαι. τὸ δὲ ἔργον ἀνατροπή, καθαί-
ρεσις, ἀκρωτηριασμός. οἱ δὲ κατασκευάζοντες τοὺς
νεὼς καὶ τὰ ἀγάλματα τεχνῖται, τοὺς μὲν περὶ τὸν
νεὼν λιθοξόους τε καὶ οἰκοδόμους καὶ τέκτονας εἴποις ἄν,
φιλοτιμούμενος δὲ καὶ νεωποιοὺς καὶ ἱεροποιούς, τοὺς δὲ
ἐπὶ τοῖς ἀγάλμασι χειροτέχνας οὐκ ἀγαλματοποιοὺς μόνον
οὐδ' ἀγαλματουργούς, ἀλλὰ καὶ θεοποιοὺς καὶ θεοπλάστας,
13 ὡς Ἀριστοφάνης, ὥσπερ τὴν τέχνην ἀγαλματοποιίαν καὶ

ἀγαλματουργίαν καὶ ἀγαλματοποιικὴν καὶ θεοποιητικὴν καὶ
ἀγαλματουργικήν, οὐ μὴν καὶ θεοποιίαν· δυσχερὲς γὰρ πρὸς
τὴν ἀκοὴν τοὔνομα. τὸ δὲ ἐργάσασθαι θεὸν ἔστιν εἰπεῖν,
καὶ ποιῆσαι, μιμήσασθαι, δεῖξαι, τυπῶσαι· σκληρὸν γὰρ τὸ
μορφῶσαι. ἀλλὰ καὶ κοιλᾶναι λίθον εἰς θεοῦ μορφὴν καὶ
διαγλύψαι καὶ διαρθρῶσαι καὶ διατυπῶσαι καὶ διαξέσαι.

οἱ δὲ τῶν θεῶν θεραπευταὶ ἱερεῖς, νεωκόροι, ζάκοροι, 14
προφῆται, ὑποφῆται, θύται, τελεσταί, ἱερουργοί, καθάρται,
μάντεις, θεομάντεις, χρησμῳδοί, χρησμολόγοι, χρησμοδόται,
παναγεῖς, πυρφόροι, ὑπηρέται, θεουργοί· ποιητικώτερον γὰρ
τὸ θυηπόλοι. αἱ δὲ θήλειαι ἱέρειαι, προφήτιδες, καὶ ἔργων
μυστικῶν προφάντιδες, καὶ τὰ λοιπὰ πρὸς τοὺς ἄρρενας
κοινά. ἰδίως δὲ ἡ ἐν Δελφοῖς προφῆτις Πυθία.

εἰ δέ που καὶ πνεῦμα εἴη μαντικόν, ὁ μὲν τόπος 15
ἔνθεος καὶ ἐπίπνους καὶ κάτοχος καὶ ἐπιτεθειασμένος καὶ
κατειλημμένος ἐκ θεοῦ, ὥσπερ καὶ ὁ χρῶν ἀνήρ· οὗτος δὲ
καὶ ἐνθουσιῶν, καὶ κεκινημένος ἐκ θεοῦ, καὶ ἀναβεβακχευ-
μένος, καὶ πλήρης θεοῦ, καὶ παραλλάττων ἐκ θεοῦ. τὸ δὲ
πνεῦμα εἴποις ἂν καὶ ἀτμὸν μαντικόν, καὶ ἆσθμα δαιμό-
νιον, καὶ θείαν αὔραν, καὶ ἄνεμον μαντικόν, καὶ φωνὴν
προαγορευτικήν. τὰ δὲ ῥήματα τῶν τῷ ἀνδρὶ συμβαινόν- 16
των κατασχεθῆναι, καταληφθῆναι, ἐνθουσιάσαι, ἐπιθειάσαι,
ἀναβακχεῦσαι, πληρωθῆναι θεοῦ· τὸ γὰρ ἐπιπνευσθῆναι
κακόφωνον. τὰ δὲ ὀνόματα τοῦ πράγματος κατακωχή, κά-
θοδος θεοῦ, καταβολή, κατοχή, ἐπιθειασμός, ἐπίπνοια,
βακχεία, κίνησις ἐκ θεοῦ, κατάληψις, ἐνθουσιασμός, ὥσπερ
καὶ τὰ ἐπιρρήματα ἐνθέως, ἐπίπνως, κατόχως, ἐνθουσιαστι-
κῶς, θειαστικῶς, ἐπιτεθειασμένως. τὸ δὲ πᾶν χωρίον μαν- 17
τεῖον καὶ χρηστήριον καὶ ἀνάκτορον. τὸ δὲ πρᾶγμα χρη-
σμῳδῆσαι καὶ μαντεύσασθαι (ἔνιοι δὲ τῶν Ἀττικῶν καὶ
μαντεῦσαι λέγουσι), ἀνειπεῖν, ἀναφθέγξασθαι, προειπεῖν,
προθεσπίσαι (τὸ γὰρ θεσπιῳδῆσαι διθυραμβῶδες), προα-
γορεῦσαι, προμηνῦσαι, προδηλῶσαι, προδιδάξαι, χρησμοδο-
τῆσαι, χρησμολογῆσαι, ἀνελεῖν, προφητεῦσαι, χρῆσαι. καὶ 18
τὸ μὲν ἔργον μαντεία, χρησμολόγιον, λόγιον, φήμη ἐκ θεοῦ,

16 4. κατοχὴ A. 5. κατοχὴ om A.

πρόρρησις, προαγόρευσις, χρησμῳδία, χρησμολογία, ἀνάρρη-
σις, μάντευμα· καὶ διαλῦσαι τὰ μεμαντευμένα, τὰ ἀνειρη-
μένα, τὰ κεχρησμένα, τὰ κεχρησμῳδημένα, τὰ προηγορευ-
μένα, τὰ τεθεσπισμένα. ἰδίως δὲ τὸ ἐκ Δελφῶν καλεῖται πυ-
19 θόχρηστον, καὶ οἱ χρώμενοι θεωροί. ὀνομάζοιτο δ' ἂν καὶ ἡ
τέχνη μαντική, προαγορευτική, χρησμολογική. τὸν δὲ χρῶντα
καλοίης ἂν προφήτην, μάντιν, χρησμῳδόν, χρησμολόγον·
ποιητῶν τὸ θεσπιῳδόν. ἔχοις δ' ἂν εἰπεῖν καθ' ἕτερον εἶδος
χρείας, ἧκεν ἐκ θεοῦ φήμη, ἧκε μάντευμα ἐκ θεοῦ, ἧκε
λόγιον, ἐξέπεσε χρησμός, ἠνέχθη μάντευμα, ἀνεῖπεν ὁ θεός,
ἀνεῖλεν ὁ θεός, ἀνεφθέγξατο ἀμέτρως, ἐν ἑξαμέτρῳ τόνῳ,
καὶ τὰ τοιαῦτα. οἷς προσθετέον τὸ θεομανεῖν, τὸ θεοκλυ-
τεῖν, θεολογεῖν. θεόληπτος, φοιβόληπτος, νυμφόληπτος,
μουσόληπτος, ἐκ Πανὸς ἢ ἄλλου θεοῦ κάτοχος ἢ κατεχό-
μενος.

20 ὁ μὲν τοίνυν θεοὺς νομίζων ἀνὴρ καλοῖτ' ἂν εὐσε-
βής, φιλόθεος, ὅσιος, φιλοθύτης, φιλεορταστής, ἱερουργι-
κός, θεῶν ἐπιμελής, θεοῖς ἀνακείμενος, θειασμῷ προσκεί-
μενος, λατρεύων θεοῖς, ἔνθεος, κατάθεος, θεοσεβής, θεο-
λογικός, ἐπιτεθειασμένος, ἱερός, καθιερωμένος, θεοφιλής.
21 ὁ δὲ ὑπερτιμῶν δεισιδαίμων καὶ δεισίθεος· κωμικὸν γὰρ ὁ
βλεπεδαίμων. ὁ δὲ ἐναντίος ἄθεος, ἀνίερος, ἀσεβής, δυσ-
σεβής, ἀθέμιτος, μισόθεος, θεομισής, ὀλίγωρος θεῶν, νεω-
τεριστὴς περὶ τὸ θεῖον, ἐναγής, ἐξάγιστος, βέβηλος, θεοβλα-
βής· ὁ γὰρ θεοστυγὴς τραγικόν. ὀνόματα δὲ τοῦ πράγμα-
τος ἐκεῖ μὲν εὐσέβεια καὶ ὁσιότης καὶ θεῶν ἐπιμέλεια καὶ
λατρεία θεῶν καὶ θεοσέβεια (τὸ γὰρ φιλοθεότης βίαιον),
22 ἐνταῦθα δὲ ἀσέβεια καὶ ἀνοσιότης καὶ ὀλιγωρία περὶ τὸ
θεῖον καὶ θεοβλάβεια καὶ ἀθεότης. ῥήματα δὲ εὐσεβεῖν,
ὁσιοῦν, σέβειν, σέβεσθαι, θεοσεβεῖν. τὸ δ' ἐναντίον ἀσεβεῖν
μόνον· τὸ γὰρ ἀνοσιουργεῖν πρὸς ἕτερα. εἰ δὲ καὶ ἐπιρρή-
ματα εἴη προσθετέον, ἐπὶ μὲν τοῦ εὐσεβοῦς ὁσίως, ἐνθέως,
φιλοθέως, θεοφιλῶς, θεοσεβῶς, ἐπὶ δὲ τοῦ ἐναντίου ἀσε-
βῶς, δυσσεβῶς, ἀνοσίως, ἀθέως, θεοβλαβῶς, θεομισῶς,
ἀθεμίτως.

---

18 2. καὶ δ. τὰ μ. om *A*. an καὶ διὰ μετοχῶν? 19 7. ἐμμέτρως Toupius. 21 2. βλεποδαίμων *AB*.

ὀνομάσαις δ' ἂν ἱερὸν ἀρχαῖον, σεμνόν, ἔνθεον, θεῖον, 23
φρικῶδες, ἐκπληκτικόν, ἀρχαιόπλουτον, παλαιόπλουτον, ζά-
πλουτον, μεγαλόπλουτον, βαθύπλουτον, πολύχρυσον, πολυ-
άργυρον, πολυτάλαντον.

θεοὶ ὑπερουράνιοι, ἐνουράνιοι, ἐπουράνιοι, ἐναιθέριοι,
ἐναέριοι, ἐπίγειοι οἱ αὐτοὶ καὶ ἐπιχθόνιοι, ἐνάλιοι, θαλάτ-
τιοι οἱ αὐτοὶ καὶ ἐνθαλάττιοι, ὑπόγειοι, χθόνιοι καὶ ὑπο- 24
χθόνιοι καὶ καταχθόνιοι, ἑστιοῦχοι, πολιοῦχοι, πατρῷοι, ξέ-
νιοι, φράτριοι, ἀγοραῖοι, ἐπικάρπιοι, στράτιοι, τροπαιοῦχοι,
ἱκέσιοι, τρόπαιοι, ἀποτρόπαιοι, λύσιοι, καθάρσιοι, ἁγνῖται,
φύξιοι, σωτῆρες, ἀσφάλειοι, παλαμναῖοι, προστρόπαιοι, γε-
νέθλιοι, γαμήλιοι, φυτάλιοι, προτρύγαιοι. τὰ πολλὰ δὲ τού-
των ὡς ἴδιά ἐστι τοῦ Διός, ὥσπερ ὁ ὑέτιος καὶ ὁ καταιβά-
της, καὶ παρ' Ἀθηναίοις φράτριος. τὸ γὰρ νεφεληγερέτης
καὶ ὅσα τοιαῦτα ἐπὶ τοῦ Διός, ὥσπερ καὶ τὸ ἐννοσίγαιος
καὶ τὸ ἐνοσίχθων καὶ τὰ ὅμοια ἐπὶ τοῦ Ποσειδῶνος, ποιη-
ταῖς ἀνείσθω.

τὸ δὲ προσιέναι πρὸς τοὺς θεοὺς καθηράμενον, 25
καθαρεύσαντα, φαιδρυνάμενον, περιρρανάμενον, ἀπορρυψά-
μενον, ἀπονιψάμενον, ἁγνεύσαντα, ἡγνισμένον, ὡσιωμένον,
καθαρῷ νῷ, ὑπὸ νεουργῷ στολῇ, ὑπὸ νεοπλυνεῖ ἐσθῆτι,
προσιέναι θεοῖς, πρόσοδον ποιεῖσθαι πρὸς τοὺς θεούς, εὔ-
χεσθαι θεοῖς, ἀνατείνειν τὰς χεῖρας, ἐντυγχάνειν θεοῖς,
προστρέπεσθαι θεούς, κατακαλεῖν θεούς, ἀνακαλεῖν θεούς, 26
αἰτεῖν παρὰ τῶν θεῶν τἀγαθά, προσφεύγειν θεοῖς, ποτνιᾶ-
σθαι, καταντιβολεῖν, καθικετεύειν, θύειν θεοῖς, ἱερουργεῖν,
ἱεροποιεῖν, βουθυτεῖν, ἑκατόμβην προσάγειν, θυηπολεῖν,
παιᾶνας ᾆσαι, ὕμνον ᾆσαι, ἱερῶν προκατάρξασθαι, λιβανω-
τὸν καθαγίζειν, θυμιᾶν, ἀρώματα λύειν ἐν πυρί. τὰ δὲ
ἀρώματα καὶ θυμιάματα καλεῖται· Θουκυδίδης δ' αὐτὰ εἴ-
ρηκεν ἁγνὰ θύματα πρὸς τὰ αἱμάσσοντα καὶ σφαττόμενα.
ἀνατιθεὶς σμύρναν, λιβανωτόν. ἱερεῖα προσάγειν τοῖς βω- 27
μοῖς, αἱμάσσειν τοὺς βωμούς, δεκάτην ἀποθύειν, εὔχεσθαι
κατὰ βοὸς ἢ ἄλλου του, σπένδειν, κατασπένδειν, ἀναστέ-
φειν, στεφανοῦν, στεφανώματα προσφέρειν, μυρρίνην στε-

---

25 l. τὸ δὲ] τὸν δὲ ἱερέα ἐρεῖς? 26 l. προτρέπεσθαι ante Hemsterhusium anecdot. I p. 164.

φανωτρίδα, σπεῖσαι, κατασπεῖσαι, ἐπισπεῖσαι, μηρία ἐπιθεῖ-
ναι, οὐλὰς ἐπιβαλεῖν, σπλαγχνεύσασθαι, θυηλήσασθαι, ἱε-
ρῶν προκατάρξασθαι, σπλάγχνων ἀπάρξασθαι, δεκάτην ἀπο-
28 θεῖναι, ἀνάθημα ποιήσασθαι, ἀναθεῖναι εἰς τὸν νεών. τὰ
δ' ἀναθήματα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ στέφανοι, φιάλαι, ἐκπώματα,
θυμιατήρια, χρυσίδες, ἀργυρίδες, οἰνοχόαι, ἀμφορίσκοι. ἡ
δὲ Πυθία καὶ κνισᾶν ἀγυιὰς ἀνῄρει. ἀπαρχὰς προσενέγκαι,
ἀπάργματα προσφέρειν, ψαιστά, πόπανα, ὀμπήν, πελάνους,
στεφάνους, πέμματα, στέμματα, θαλλούς, μυρρίνας, ἄνθη.
παιανίσαι, παιᾶνα ᾆσαι· τὸ γὰρ ὀλολύξαι καὶ ὀλολυγῇ χρή-
29 σασθαι ἐπὶ γυναικῶν. τὰ μέντοι πράγματα θυσία, βουθυ-
σία, θυηπολία, κατάκλησις θεῶν, ἀνάκλησις, ἔντευξις, πρό-
σοδος, ἱερουργία, ἱεροποιία, ἱκετεία, σπονδή. τὸ δὲ ἀπὸ τῶν
βωμῶν ἀπορρέον πνεῦμα, κνῖσα καὶ ἀτμός. τὰ δὲ προσ-
ακτέα θύματα ἱερεῖα ἄρτια, ἄτομα, ὁλόκληρα, ὑγιῆ, ἄπηρα,
παμμελῆ, ἀρτιμελῆ, μὴ κολοβὰ μηδὲ ἔμπηρα μηδὲ ἠκρωτη-
ριασμένα μηδὲ διάστροφα. Σόλων δὲ τὰ ἔμπηρα καὶ ἀφελῆ
ὠνόμασε. προσακτέον μέντοι καὶ βοῦς ἄζυγας. ἰστέον δ'
ὅτι τὰ ἐκ τῶν ἱερείων κρέα θεόθυτα καλεῖται.
30 ἵνα δὲ καὶ διαναπαύσω σε πρὸς μικρόν, ἐπεὶ τὸ διδα-
σκαλικὸν εἶδος αὐχμηρόν ἐστι καὶ προσκορές, οὐδὲν ἂν κω-
λύοι προσθεῖναι καὶ μύθου γλυκύτητα εἰς ψυχαγωγίαν, ὅτι
καὶ μῆλα θύουσι περὶ Βοιωτίαν Ἡρακλεῖ (λέγω δὲ οὐ τὰ
πρόβατα τῇ ποιητικῇ φωνῇ, ἀλλὰ τὰ ἀκρόδρυα) ἐκ τοιᾶσδε
τῆς αἰτίας. ἐνειστήκει μὲν γὰρ ἡ πανήγυρις τοῦ θεοῦ, καὶ
κατήπειγε τοῦ θύειν ὁ καιρός, τὸ δὲ ἱερεῖον ἄρα κριὸς ἦν.
καὶ οἱ μὲν ἄγοντες ἄκοντες ἐβράδυνον (ὁ γὰρ Ἀσωπὸς πο-
31 ταμὸς οὐκ ἦν διαβατός, μέγας ἄφνω ῥυείς), οἱ δ' ἀμφὶ τὸ
ἱερὸν παῖδες ὁμοῦ παίζοντες ἀπεπλήρουν τῆς ἱερουργίας τὸν
νόμον· λαβόντες γὰρ μῆλον ὡραῖον κάρφη μὲν ὑπέθεσαν
αὐτῷ τέτταρα, δῆθεν τοὺς πόδας, δύο δ' ἐπέθεσαν (τὰ δ'
ἦν τὰ κέρατα), καὶ κατὰ τοὺς ποιητὰς ἀποθύειν ἔφασαν
τὸ μῆλον ὡς πρόβατον. ἡσθῆναί τε λέγεται τῇ θυσίᾳ τὸν
Ἡρακλέα, καὶ μέχρι τοῦδε παραμένειν τῆς ἱερουργίας τὸν
νόμον. καὶ καλεῖται παρὰ τοῖς Θηβαίοις ἢ τοῖς Βοιωτοῖς
Μήλων ὁ Ἡρακλῆς, τοὔνομα ἐκ τοῦ τρόπου τῆς θυσίας
λαβών.

τὰ πρὸ τῶν ἱερῶν περιρραντήρια, καθαρμοί, καθάρ- 32
σεις, καθάρσια, καθαρτήρια, καθάρται. καὶ οἱ τούτοις χρη-
σάμενοι καθαροί, οἱ δ' ἐναντίοι ἀκάθαρτοι. ὥσπερ καὶ τὰ
ἐναντία τῶν ἀκαθάρτων, ὁσίως ὡσιωμένως ἁγνῶς ἡγνευμέ-
νως ἁγίως προσιόντες, ἀνόσιοι, ἀνίεροι, ἀνάγνως ἀνοσίως
ἀκαθάρτως πάντα δρῶντες, μιαροί, παμμίαροι, ἐναγεῖς,
ἄγει προσεχόμενοι, μιάσματι ἐνεχόμενοι. καὶ τὰ πράγματα, 33
τὸ μὲν ἅγιον, καθαρόν, ὅσιον, ἁγνόν, εὐαγές, ἄχραντον,
τὸ δ' ἐναντίον ἐναγές, ἐξάγιστον, δυσαγές, μιαρόν, παμ-
μίαρον, μίασμα, μύσος. ἄλλης δὲ χρείας καθήρασθαι, μί-
ασμα ἐκνίψασθαι, ἄγος ἀποπέμψασθαι, μύσος λύσασθαι,
ἀπολύσασθαι, ἀποτρίψασθαι, ἀποδιοπομπήσασθαι.

τὰ δὲ πρὸς θυσίαν σχίζαι, σφαγίδες, κοπίδες, πελέ-
κεις, ὀβελοί, λίκνα, κανᾶ, χέρνιβες· τὸ γὰρ πεμπώβολα καὶ
οὐλοχύται καὶ τὰ τοιαῦτα ποιητικά.

καιροὶ δ' ἱεροὶ πανηγύρεις, ἑορταί, ἱερομηνίαι, θεο- 34
φάνια, θεοξένια, μεθέορτοι ἡμέραι κατὰ Ἀντιφῶντα. καὶ
ἄνθρωποι ἑορτασταί, πανηγυρισταί, φιλέορτοι, συνεορτα-
σταί, συμπανηγυρισταί. εἴποις δ' ἂν πανηγύρεις δημοτελεῖς
καὶ πάνδημοι καὶ δημόσιαι, καὶ δημοθοινίαι καὶ πανθοι-
νίαι καὶ πανδαισίαι. τὸ δ' ἐν ταῖς εὐωχίαις ἢ κρεανομίαις
τὴν πρώτην τῶν μερίδων λαμβάνειν πρωτοθοινία ὀνομάζε-
ται. τὰ δὲ ῥήματα ἑστιᾶσθαι, εὐωχεῖσθαι, πανηγυρίζειν,
ἑορτάζειν, συνεστιᾶσθαι, συνευωχεῖσθαι, συμπανηγυρίζειν,
συνεορτάζειν, συσπένδειν καὶ ὁμοσπονδεῖν καὶ ὁμοσπόνδους
γίνεσθαι, κρατήρων συμμετέχειν.

εἴη δ' ἂν τῆς αὐτῆς ἰδέας καὶ τάδε, μυστήρια, τελε- 35
ταί, ὄργια, μύσται, μυσταγωγοί, τελεσταί, ὀργιασταί. καὶ
μυεῖν, μυσταγωγεῖν, μυεῖσθαι, ὀργιάζειν, τελεῖσθαι, τελεῖν.
φιλοτιμότερον δὲ τῇ χρήσει τὸ τελεσιουργεῖν καὶ ἡ τελεσι-
ουργία. ἱεροφάνται, δᾳδοῦχοι, κήρυκες, σπονδοφόροι, ἱέρειαι,
παναγεῖς, πυρφόροι, ὑμνῳδοί, ὑμνητρίδες· ἰακχαγωγὸς γὰρ
καὶ κουροτρόφος καὶ δαειρίτης, καὶ ὅσα τοιαῦτα, ἴδια τῶν
Ἀττικῶν. ὁ δὲ μυηθεὶς μεμυημένος, τετελεσμένος, ὠργια- 36
σμένος, ὥσπερ ὁ ἐναντίος ἀμύητος, ἀτέλεστος, ἀνοργίαστος.

---

33 1. an προεχόμενοι?

ὀνομάζονται δὲ καὶ μυστηριώτιδες σπονδαὶ καὶ μυστικαὶ ἡμέραι, ὥσπερ ἱεραί, ἄφετοι, ἄνετοι, καθιερωμέναι, κατωνομασμέναι θεοῖς, καθωσιωμέναι, καταπεφημισμέναι. τὰ δὲ μυστήρια καὶ τὰ ὄργια τελεταὶ καὶ τέλη μυστικὰ καὶ τελεσιουργίαι.

37 ἑορταὶ δὲ ἔντιμοι Μουσῶν Μουσαῖα, Ἑρμοῦ Ἕρμαια, Διὸς Διάσια καὶ Πάνδια, Ἀθηνᾶς Παναθήναια, Ἥρας Ἥραια, Δήμητρος Δημήτρια καὶ θεσμοφόρια καὶ Ἐλευσίνια, Κόρης παρὰ Σικελιώταις θεογάμια καὶ ἀνθεσφόρια, Ἀρτέμιδος Ἀρτεμίσια καὶ Ἐφέσια, Κρόνου Κρόνια, Ἀσκληπιοῦ Ἀσκληπιεῖα, Ἀπόλλωνος Δήλια, Ἑκάτης Ἑκατήσια, Τροφωνίου Τροφώνια, Διοσκούρων Ἀθήνησιν Ἀνάκεια. συντάττοιντο δ' ἂν τούτοις καὶ αἱ τῆς περιόδου καὶ τῶν ἀγώνων κλήσεις, Ὀλύμπια καὶ τὰ λοιπά.

38 αἱ δὲ εἰς θεοὺς ᾠδαὶ κοινῶς μὲν παιᾶνες, ὕμνοι, ἰδίως δὲ Ἀρτέμιδος ὕμνος οὔπιγγος, Ἀπόλλωνος ὁ παιάν, ἀμφοτέρων προσόδια, Διονύσου διθύραμβος, Δήμητρος ἴουλος· λίνος γὰρ καὶ λιτιέρσης σκαπανέων ᾠδαὶ καὶ γεωργῶν.

προσαπτέον δὲ τούτοις καὶ θεοὺς ὁρκίους. ὅρκον ὀμνύειν, ὀμνύναι (τὸ δὲ ὀμόσαι ἐλέγετο καὶ πίστιν ἐπιθεῖναι),
39 ὁρκωμοτεῖν, ὁρκωμοσία, ὁρκωμότας. ὁρκῶσαι, ὁρκωτούς, ὁρκιτόμους, εἰ μὴ σκληρόν. εὐορκεῖν, ἐμπεδοῦν ὅρκοις. εὔορκον, εὐόρκωτον, εὐώμοτον. εἰορκία καὶ ἐπιορκία, ἐπίορκον, δυσώμοτον. ὁρκοῦν, ἐξορκοῦν, ἐνόρκως τι εἰπεῖν, ἐνωμότως τι εἰπεῖν. ἔνορκον, ἐνώμοτον. ἄνορκον, ἀνώμοτον. ἐπιορκῆσαι θεούς, εὐορκῆσαι φρικώδεις ὅρκους καὶ θεὸν δύσμηνιν καὶ βαρύμηνιν καὶ δυσόργητον.

40 Καὶ περὶ μὲν θεῶν ἀρκεῖ τοσαῦτα· βασιλέα δὲ ἐπαινῶν λέγε πατήρ, ἤπιος, πρᾶος, ἥμερος, προνοητικός, ἐπιεικής, φιλάνθρωπος, μεγαλόφρων, ἐλευθέριος, χρημάτων κρείττων, ἔξω παθῶν, ἑαυτοῦ κρατῶν, ἄρχων ἡδονῶν, λογισμῷ χρώμενος, ὀξύς, ἀγχίνους, περιεσκεμμένος, εὔβουλος, δίκαιος, σώφρων, θεῶν ἐπιμελής, ἀνθρώπων κηδεμών, στάσιμος, βέβαιος, ἀνεξαπάτητος, μεγαλογνώμων, ἰσχυρογνώμων, ἐνεργός, τελεσιουργός, φροντιστὴς τῶν ἀρχομένων, σω-

---

38 6. πίστιν] γρ. ὅρκον A.

τήρ, πρόχειρος εἰς εὐεργεσίαν, βραδὺς εἰς τιμωρίαν, ἀσφαλής, ἀπλανής, ἀκλινής, ἀκριβέστερος περὶ τὸ δίκαιον ζυγοῦ, εὐπρόσιτος, εὐπρόσοδος, εὐπροσήγορος, εὐέντευκτος, μειλίχιος, προσηνής, ἐπιμελὴς τῶν ὑπηκόων, φιλοστρατιώτης, πολεμικὸς μὲν οὐ φιλοπόλεμος δέ, εἰρηνικός, εἰρηνοποιός, εἰρηνοφύλαξ, παιδευτικός, ἀρχικός, νομοθετικός, εὖ ποιεῖν πεφυκώς, θεοειδής. πολλὰ δέ ἐστιν ἃ λόγῳ τις ἂν εἴποι 41
καὶ οὐκ ὀνόματι. ψέγων δ' ἂν ἐρεῖς τυραννικός, ὠμός, 42
θηριώδης, βίαιος, πλεονέκτης, φιλοχρήματος καὶ τὸ τοῦ Πλάτωνος ἐρασιχρήματος, ἅρπαξ καὶ τὸ τοῦ Ὁμήρου δημοβόρος, ὑπερόπτης, ὑπερήφανος, δυσπρόσιτος, δυσπρόσοδος, δυσπροσήγορος, δυσέντευκτος, δυσόργητος, δύσθυμος, ἔμπληκτος, ταραχώδης, ἡδονῶν ἥττων, ἀκρατής, ἀκράτωρ, ἀλόγιστος, μισάνθρωπος, ἄδικος, ἄβουλος, ἄνισος, ἀνόσιος, νοῦ κενός, εὔκολος, εὐμετάβολος, εὐεξαπάτητος, ῥᾴδιος, ἀνήμερος, ἐπιθυμίαις ἐνδιδούς, ἀκόλαστος, ὑβριστής, πολεμοποιός, βαρύς, ἐπαχθής, ἀκάθεκτος, ἀφόρητος.

Λέγε δὲ περὶ τοῦ μὴ βραδύνοντος ἕτοιμος, πρόχει- 43
ρος, πρόθυμος, ἄοκνος, ταχύς, ὀξύς, ἔντονος, ἐνεργός, ἀπροφάσιστος, τῷ καιρῷ χρώμενος, ἐγρήγορος, σπουδαῖος, οὐδὲν ὑπερτιθέμενος, οὐδὲν ὑπερβαλλόμενος. περὶ δὲ τοῦ ἐναντίου βραδύς, μελλητής, σχολαῖος, νωθρός, νωθής, ἀμελής, ἀμβλύς, ἀργός, διάγων, διαμέλλων, ὑπερβαλλόμενος, ὑπερτιθέμενος, στρεφόμενος, τὸν καιρὸν παριείς· καὶ τὰ πράγματα τοῦ μὲν ἑτοιμότης, ὀξύτης, ἐγρήγορσις, προθυμία, σπουδή, τάχος, τοῦ δὲ σχολή, σχολαιότης, μέλλησις, μελλησμός, βραδυτής, ἀναβολή, νώθεια, ἀργία, τριβή. τὸ γάρ τοι τριψημερεῖν εἴρηται μέν, οὐ μὴν ἔμοιγε ἀρέσκει.

Λέγοις ἂν περὶ βεβαίου βαφῆς δευσοποιός, ἀνέκπλυ- 44
τος, μόνιμος, ἔμμονος, ἐγκρατής, ἀνεξίτηλος, ἀνεξάλειπτος, ἀνέκρυπτος, ἀνέκνιπτος, ἀνθοῦσα, εὐανθής, ἀνθηρά. περὶ δὲ τῆς ἐναντίας ἀβέβαιος, ἔκπλυτος, ἐξίτηλος, εὔρυπτος, εὐέκρυπτος, εὐέκπλυτος, εὐέκνιπτος, ἀκρατής, ἀνανθής. ἔστι δ' εἰπεῖν καὶ ἀνεῖναι τὴν βαφήν. τὸ δὲ ἔργον ἐκπλῦναι, ἐκνίψαι, ἐκρύψαι, ἀπορρύψαι.

---

42 1. αὖ? 43 3. ἐγρηγορώς?

45 πάλιν δέ σε διαναπαύων, ὅπως μὴ κάμῃς πρὸς ἓν εἶδος
ἀποβλέπων, ἐρῶ περὶ πορφύρας, ὅπως τὴν ἀρχὴν εὑρέθη.
Τύριοι λέγουσιν ὡς Ἡρακλῆς ἠράσθη νύμφης ἐπιχωρίας·
Τύρος δ' ἦν τῇ νύμφῃ τοὔνομα. εἵπετο δ' ἄρα τῷ Ἡρακλεῖ
καὶ κύων κατὰ δὴ τὸν παλαιὸν νόμον· οἶσθα γὰρ ὅτι τοῖς
46 ἥρωσι συνεισῄεσαν μέχρι τῶν ἐκκλησιῶν οἱ κύνες. ὁ τοίνυν
Ἡράκλειος κύων κατὰ πέτρας ἕρπουσαν πορφύραν θεασάμε-
νος, προυχούσης αὐτῇ τῆς σαρκός, ἐνδακὼν ὁ μὲν τὴν σάρκα
ποιεῖται τροφήν, ὁ δὲ λύθρος ἄρα τὰ χείλη τοῦ κυνὸς αἱμάξας
ἐφοίνιξεν. ὡς δὲ ἧκεν ὁ ἥρως παρὰ τὴν κόρην, ἥσθη θεασα-
μένη τὰ χείλη τοῦ κυνὸς ἀνθοῦντα ἀήθει βαφῇ, καὶ οὐκ ἔφη
προσήσεσθαι τοῦ λοιποῦ τὸν Ἡρακλέα, εἰ μὴ αὐτῇ κομίσειεν
47 ἐσθῆτα τῶν τοῦ κυνὸς χειλῶν εὐειδεστέραν. ὁ μὲν τοίνυν
Ἡρακλῆς ἐξεῦρέ τε τὸ ζῷον καὶ τὸν λύθρον ἀνεμάξατο καὶ
τὸ δῶρον ἐκόμισε τῇ κόρῃ, πρῶτος γενόμενος εὑρετὴς τῷ Τυ-
ρίῳ λόγῳ τῆς Φοινίσσης βαφῆς· τὰ δὲ νῦν οἱ Φοίνικες ὧδε
θηρῶσι τὸ ζῷον, καὶ τὸ ἔριον χρωννύντες δολοῦσιν ὡς πρὸς
τὴν ὄψιν ἀνθεῖν. σχοινίον πλεξάμενοι παμμήκες, ἰσχυρόν
τε καὶ καρτερὸν ὡς ἐνθαλαττεύειν δύνασθαι, τούτῳ συνεχεῖς
ὥσπερ κώδωνας ἐξαρτῶσιν ἐκ μετρίων διαστημάτων, κυψέ-
48 λας ἐκ σπάρτου τινὸς ἢ σχοίνου διαπλεξάμενοι. δασεῖαι δ'
εἰσὶ τὰ κατὰ τὴν εἴσοδον· τὰ γὰρ τῶν σπάρτων ἢ τῶν σχοί-
νων τέλη περὶ τοῖς στόμασι τῶν κυψελῶν ἐξεπίτηδες ἀνέχειν
ἐῶσιν, ὡς τῷ μὲν παριόντι ῥαδίως εἴκειν καὶ διίστασθαι,
ἀναχώρησιν δὲ εἰς τοὔμπαλιν μηδὲ ἀναστροφὴν τῷ παρελ-
θόντι ἐνδιδόναι. ταύτας τὰς κυψέλας δελεάσαντες οἱ πορ-
φυρεῖς ἐν τοῖς πετρώδεσι καθιᾶσι, τὸ καλώδιον φελλοῦ τι-
νὸς ἐξάψαντες ὡς ἀνέχειν τὸ θήραμα. διαλιπόντες δὲ νύ-
κτα μίαν καὶ δὴ ἐφημερεύσαντες ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὰς κυ-
49 ψέλας ἔμπλεως τῶν ζώων ἀνέλκουσιν. ἔπειτα κοψάμενοι τὸ
ὄστρακον ἐν ταὐτῷ καὶ τὴν σάρκα καὶ ταριχεύσαντες φυ-
λάττουσιν ἐπὶ δευσοποιίαν· ὅταν δὲ ἐκείνῃ χρῆσθαι ἐθέλω-
σιν, ὕδατι τὴν ἄσην ἐκκαθήραντες, ἐνέψουσιν ἐμπύρῳ λέ-

---

46 5. θεασάμενος A 6. καὶ] ἰδοῦσα δὲ καὶ ἡ κόρη A. 47 1. χειλέων ἰοειδεστέραν A. 2. συνελέξατο A. 5. δηλοῦσιν vulgo: cf. 7 169. 7. τοῦτο συνεχῶς ὥσπερ δὲ κ. A. 48 3. ἀνέδην A. 49 4. τὸν ῥύπον ἀποκαθήραντες A.

βητι τὸ θαλάττιον θήραμα. τὸ δὲ αἷμα ἐπειδὰν πυρὶ ὁμι-
λήσῃ, χεῖταί τε καὶ ἐξανθεῖ, καὶ τὸ μὲν ξανθίζεται, τὸ δὲ
κυαναυγὲς γίνεται, τὸ δὲ ἄλλο εἰς ἄλλην χροιὰν τρέπεται·
καὶ ὅ τι ἂν καθῇς, πᾶν τὸ συγγενόμενον τῷ αἵματι εἰς
τὴν ἐκείνου χροιὰν μεταχρώννυται. χαίρει δὲ ἡλίῳ ὁμιλοῦσα
τῆς πορφύρας ἡ βαφή, καὶ ἡ ἀκτὶς αὐτὴν ἀναπυρσεύει, καὶ
πλείω ποιεῖ καὶ φαιδροτέραν τὴν αὐγήν, ἐκφοινισσομένην
ἐκ τοῦ ἄνω πυρός.
Ἔμποροι καὶ κάπηλοι καὶ μεταβολεῖς οἱ ὀρθοί τι 50
πράττοντες· οἱ δὲ καθήμενοι βάναυσοι, καὶ ἡ ἐργασία
αὐτῶν βαναυσία. ἐργάται, χειροτέχναι, χειρουργοί, ἀποχειρο-
βίωτοι, δημιουργοί· καὶ χειροτεχνία καὶ χειρουργία καὶ δη-
μιουργία. ἑδραῖοι τεχνῖται· τὸ γὰρ χειρογάστορες Ἑκαταῖος
λεγέτω, καὶ τὸ χειρώνακτες Ἡροδότῳ δεδόσθω.
[Εἰς τὸν μέλλοντα καιρὸν] εὐφορία, φορά, εὐετηρία, 51
εὐθηνία, εὐκαρπία, πολυκαρπία, κἂν βιάζηταί τις, πολυσι-
τία, εὐπορία γῆς. καὶ λόγῳ, ἀξιωτάτης οὔσης τοῦ σίτου τῆς
ἀγορᾶς, τῶν πυρῶν σωρηδὸν κεχυμένων, ἐπευωνισμένων τῶν
πυρῶν, τῆς τιμῆς τοῦ σίτου καταβεβηκυίας ἢ κατεληλυθυίας,
ἀφθόνων ὄντων τῶν ἀναγκαίων, τῶν ἀγαθῶν χύδην κειμέ-
νων, εὐπραγίας οὔσης περὶ τὴν ἀγοράν, ῥᾳδίας οὔσης τῆς 52
περὶ τοὺς πυροὺς διαθέσεως, πολλῆς μὲν πράσεως οὔσης
πολλῆς δ' ὠνῆς. καὶ ἑτέρως, δικαίας τῆς γῆς γενομένης περὶ
τὴν φοράν, τῆς γῆς ἀμειψαμένης τὸν πόνον τῶν γεωρ-
γῶν. τὸ δ' ἐναντίον λιμός, ἀφορία, δυσετηρία, ἀκαρ-
πία, ἔνδεια τροφῶν, ἐπίλειψις τῶν ἀναγκαίων, σίτου σπά-
νις, σπανοσιτία, ἀναβεβηκυίας τῆς τιμῆς τῶν πυρῶν, ἐπιτε-
τιμημένων τῶν πυρῶν, οὐκ ὄντων τῶν ἀναγκαίων, ἐπιλελοι-
πότων τῶν εἰς ἡμέραν ἐπιτηδείων, οὐκ οὐσῶν τροφῶν, κα- 53
κοπραγίας οὔσης περὶ τὴν ἀγοράν, οὐκ εὐπραγούσης τῆς
ἀγορᾶς, ἀφόρου τῆς γῆς γενομένης, ἀδίκου τῆς γῆς γενομέ-
νης, ἀντειπούσης τῆς γῆς τοῖς γεωργοῖς. καὶ ἑτέρως, ἀντέ-
πραξεν ἡ γῆ τοῖς γεωργοῖς, οὐχ ὑπήκουσεν, οὐκ ἀπέδωκε
τὰ ἐκφόρια. δύναται δέ τις εἰπεῖν καὶ πνεῦμα τὰς ἀρούρας
ἐπέφλεξεν, ἄνεμος τοὺς ἀστάχυς ἐκένωσεν, ὕδωρ τοὺς καρ-

52 1. εὐπρασίας alius.

ποὺς οὐκ ἔθρεψεν, ἢ ὄμβρος τοὺς καρποὺς ἐπέκλυσεν, ἢ αὐχμὸς ἐνέσκηψεν, ἢ ἄβροχος ἡ γῆ διέμεινεν, ἢ ἐδίψησαν οἱ καρποί, ἢ ἐρυσίβη τοὺς καρποὺς κατέλαβεν ἢ πάχνη ἢ διαφθορά.

54 *Ἐνιαυτός*, ἔτος, δωδεκάμηνος χρόνος, ἡλίου περίοδος, περιελθόντος ἐξ ὡρῶν εἰς ὥρας τοῦ θεοῦ, τὸν κύκλον τοῦ ἄστρου περιδραμόντος. ἡμιετὲς καὶ ἡμιετὴς χρόνος, καὶ διετὴς δὲ καὶ τριετής, καὶ μέχρι δεκαετοῦς, ἐπὶ μὲν χρόνου ὀξυνόντων, ἐπὶ δὲ παιδίου καὶ οἴνου καὶ φυτοῦ καὶ τῶν τοιούτων παροξυνόντων, ὡς ἐπὶ τοῦ διέτης μέχρι τοῦ δε-
55 κέτης. ὁ δὲ ἑνδεκέτης σκληρότερόν μοι φαίνεται, ἄμεινον δὲ διαλύσαντας εἰπεῖν ἑνοσκαίδεκα ἐτῶν καὶ δυοκαίδεκα, συνάπτοντας μετὰ τοῦ καί, καὶ τὸν σύνδεσμον ὀξύνοντας. εἶτα τρισκαιδεκαέτης παροξυντέον, καὶ πάλιν τετταρωνκαίδεκα ἐτῶν, καὶ τετταρακαίδεκα ἔτη γεγονώς. εἶτα καὶ πεντεκαιδεκαέτης καὶ ἑκκαιδεκαέτης καὶ ἑπτακαιδεκαέτης, ἃ παροξυντέον· καὶ πάλιν ὀκτωκαίδεκα γεγονὼς ἔτη καὶ ἐννεα-
56 καίδεκα, ὁμοίως τῷ δυοκαίδεκα. εἶτα εἰκοσαέτης, καὶ λοιπὸν ἑνὸς καὶ εἴκοσι, καὶ ἐφεξῆς ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος ἀριθμοῦ ὁμοίως ἄχρι τῶν τριάκοντα ἐτῶν. εἶτα τριακοντούτης, καὶ πάλιν ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος ἀριθμοῦ μέχρι τῶν τεσσαράκοντα, καὶ τετταρακοντούτης, καὶ πεντηκοντούτης, καὶ τἆλλα ὁμοίως. καὶ τριακοντούτεις σπονδαί. ῥητέον δὲ καὶ ταῦτα, τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους, τοῦ παρόντος ἔτους, τοῦδε τοῦ ἔτους, τούτῳ τῷ ἔτει, ἐπ' ἔτος, τῆτες· πέρυσι, τοῦ ἐξελθόντος ἔτους, τοῦ παρελθόντος, τοῦ προανυσθέντος, τοῦ ἐξή-
57 κοντος, τοῦ παυσαμένου, τοῦ λήξαντος, ταῖς παρελθούσαις ὥραις· τοῦ μέλλοντος ἔτους, τοῦ εἰσιόντος, τοῦ ἥξοντος, τοῦ ἀφιξομένου, τοῦ προσιόντος, νέωτα, ἐς νέωτα. προπέρυσι, τρίτον ἔτος τουτὶ καὶ τέταρτον, καὶ ὁμοίως κατ' ἀριθμὸν τὸν παρελθόντα χρόνον λογίζου. καὶ καρπὸς μὲν ἐπέτειος, βρέφος δὲ ἐνιαύσιον. ἑορτὴ δὲ ἐτήσιος ἡ κατ' ἔτος ἀγομένη, διετήσιος δὲ ἡ διὰ παντὸς τοῦ ἔτους, ἣν Ὅμηρος ἂν εἴποι ἐπετήσιον. ἐπὶ διετὲς δὲ ἡβάσκων ὁ ἐξ ἐφήβων δύο ἔτη.
58 ὅταν δὲ εἴπῃ ὁ Ἡσίοδος «ἡ δὲ γυνὴ τέτορ' ἡβῴη,» τετταρα-

---

54 5. παροξύνεται vulgo, et 6. ὀξύνεται. 58 1. τεσσαρεσκαιδεκέτιν alius.

καίδεκα ἔτη λέγει, προσαριθμουμένων τῶν δέκα. λέγεται δὲ καὶ αὐτοετῆ τὰ ἐνιαύσια. καὶ διενιαυτίσαι τὸ δι' ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ τι πρᾶξαι, ἀπενιαυτίσαι δὲ τὸ φυγεῖν εἰς ἔτος ἢ παύσασθαί τινος ἐπ' ἐνιαυτόν. χρόνος δὲ πολυετὴς ἢ ἄνθρωπος ἢ οἶνος, καὶ ὁμοίως ὀλιγοετής.

ἐκ δὲ μηνῶν σιτηρέσιον ἔμμηνον καὶ μηνιαῖον καὶ 59
τριακονθήμερον καὶ ἑξάμηνον.

τὰ δὲ μέρη τοῦ ἔτους ἱσταμένου μεσοῦντος ἢ λήγοντος. καὶ πάλιν πρώτου ἔτους, καὶ νέου ἔτους, καὶ ἀκμάζοντος τοῦ ἔτους καὶ μεσοῦντος καὶ παυομένου καὶ λήγοντος.
καὶ αἱ ὧραι, χειμὼν καὶ χειμερινὴ ὥρα καὶ χει- 60
μέριος ὥρα, καὶ ἔαρ καὶ ἐαρινὴ ὥρα, καὶ θέρος καὶ θερινὴ ὥρα, καὶ ὥρα ἔτους, καὶ μετόπωρον καὶ μετοπωρινὴ ὥρα, καὶ φθινόπωρον καὶ φθινοπωρινὴ ὥρα. καὶ ἰδίως τὸν καιρὸν τοῦτον ὀπώραν ὀνομάζουσιν· «ὅς ῥά τ' ὀπώρης εἶσι.» φιλοτιμότερον δὲ θέρους ἀκμή, καὶ ἦρος ὑπολάμποντος, καὶ
ἦρος ὑπανθοῦντος, καὶ ὡς Θουκυδίδης περὶ σίτου ἐκβολήν, 61
καὶ σίτου χλωροῦ ὄντος, καὶ περὶ σίτου ἀκμήν. καὶ ἀπὸ τῶν ἐπὶ τοῖς καρποῖς καιρῶν, οἷον τρυγητοῦ καιρῷ καὶ ἀμητοῦ καιρῷ καὶ σπόρου καιρῷ, καὶ περὶ καρπῶν συλλογήν, καὶ ἀμπέλου ὀργώσης, καὶ ἐλαίας περκνῆς, καὶ τῆς γῆς ἀνθούσης. καὶ ἄλλως τὸ ἔαρ περὶ ζεφύρων πνοάς, καὶ
τὸ θέρος περὶ τὰ ἐτήσια πνεύματα. καὶ ἀπὸ ἄστρων, περὶ 62
Ἀρκτοῦρον ἱστάμενον, καὶ ὑπὸ τὸν Σείριον ἀστέρα, καὶ περὶ Πλειάδων ἐπιτολάς, καὶ περὶ Πλειάδων δυσμάς. καὶ τὸ θέρους που διαγαγεῖν θερίσαι καὶ ἐνθερίσαι, καὶ τὸ ἦρος ἐαρίσαι καὶ ἐνεαρίσαι, καὶ τὸ χειμῶνος χειμάσαι καὶ ἐγχειμάσαι, καὶ χωρία χειμάδια. οὐκέτι μέντοι καὶ μετοπωρίσαι ἐστὶν ἐν χρήσει, ἐκ δὲ τοῦ ὁμοίου χρῆσθαι ἄν τις αὐτῷ δύναιτο.

μέρη δὲ μηνὸς ἱσταμένου καὶ μεσοῦντος καὶ λήγον- 63
τος, ὡς καὶ τὰς τρεῖς δεκάδας οὕτω πως διαιρεῖν. καὶ ἡ μὲν πρώτη ἡμέρα νουμηνία, ἀπὸ δὲ τῆς δευτέρας ἄχρι τῆς πρώτης δεκάδος τὸ ἱσταμένου προσθετέον· μετὰ δὲ τὴν δεκάτην Ἡσίοδος μὲν «πέμπτη δ' ἡ μέση» φησί, τὴν πεντεκαιδεκάτην λέγων, ἡμῖν δὲ ῥητέον πρώτη ἐπὶ δέκα καὶ δευτέρα ἐπὶ δέκα καὶ μέχρι τῆς εἰκάδος, τὸ δὲ ἀπὸ τούτου πρώτη ἐπὶ εἰκάδι (ἡ δ' αὐτὴ καὶ δεκάτη φθίνοντος) καὶ

δευτέρα ἐπὶ εἰκάδι (ἡ δ' αὐτὴ καὶ ἐνάτη φθίνοντος), καὶ ὁμοίως ἄχρι τῆς τριακάδος, ἣν οἱ Ἀττικοὶ καλοῦσιν ἕνην καὶ νέαν, Ὁμήρου προειπόντος «τοῦ μὲν φθίνοντος μηνὸς τοῦ δ' ἱσταμένοιο.» διελόντι δὲ εἰς τρία τὸν μῆνα τὸ τρίτον ἂν αὐτοῦ καλοῖτο δεχήμερον.

64 *καὶ τὸ μὲν ἐφ' ἑκάστῃ ἡ μ έ ρ ᾳ γινόμενον ἡμερήσιον,*
τὸ δὲ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας πραττόμενον πανήμερον ἢ παν-
ημέριον, ὡς καὶ τὸ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς πάννυχον ἢ παννύ-
χιον. τὸ δὲ διὰ μιᾶς ἡμέρας πραχθὲν αὐθημερόν, καὶ τὸ
τὴν αὐτὴν ὁδὸν διὰ μιᾶς ἡμέρας ἐπανελθεῖν αὐθημερίσαι.
καὶ τὸ δι' ὅλης ἡμέρας τι πρᾶξαι ἡμερεῦσαι καὶ διημερεῦ-
σαι, οἷον ἐπὶ τῶν βαναύσων ὁ Πλάτων εἴρηκε «πρὸς πῦρ
65 *ἡμερεύοντας.» λέγοιτο δ' ἂν καὶ παρημερεῦσαί τινι ἔργῳ ἢ*
ἀνθρώπῳ. καὶ ὁ δι' ὅλης ἡμέρας θέων ἡμεροδρόμος. τὸ
δ' εἰς τὴν ἐπιοῦσαν μὴ μένον ἐφήμερον, τὸ δὲ παρὰ μίαν
ἑτερήμερον. φαίης δ' ἂν τῇ ἀπιούσῃ ἡμέρᾳ, καὶ τῇ παρελ-
θούσῃ, καὶ τῇ ἐξηκοίσῃ, καὶ τῇ προτεραίᾳ, καὶ τῇ προτέρᾳ,
καὶ τῇ χθές· ἐπὶ δὲ τοῦ ἐν αὐτῇ πραχθέντος χθιζόν, ἕω-
66 *λον. ἐπὶ δὲ τῆς παρούσης ἡμέρας· τήμερον καὶ σήμερον,*
καὶ ἡ ἐνεστῶσα καὶ ἡ ἐνεστηκυῖα. ἡ δ' ἐπιοῦσα ἡμέρα κα-
λεῖται αὔριον καὶ ὑστεραία καὶ ὑστέρα καὶ προσιοῦσα. τὴν
δὲ μετ' αὐτὴν εἰκάσαις ἂν ὡς ἔνηφι Ἡσίοδος καλεῖ, εἰ μὴ
τὴν τριακάδα οὕτω λέγει. ἰδίως δὲ παρ' Ἀθηναίοις καλοῦν-
ται τριακάδες ἐπὶ τῶν τετελευτηκότων. φιλοτιμότερον δὲ
προστιθέναι τὴν εἰς πρόθεσιν ταῖς ἐπιούσαις ἡμέραις, οἷον
εἰς αὔριον, καὶ εἰς τὴν ἐπιοῦσαν, καὶ εἰς ἡμέραν τρίτην,
67 *καὶ εἰς ἡμέραν τετάρτην. λέγεται δὲ καὶ εἰς ἡμέραν ῥητήν,*
εἰς ἣν ἂν ὁρισώμεθα, εἰς ἡμέραν ὡρισμένην, εἰς ἡμέραν
διωμολογημένην. καὶ ἡμέρα κυρία ἡ ἐπί τινι τεταγμένη·
κἂν χωρὶς τοῦ ἡμέρας εἴπωσιν οἱ ῥήτορες «παρούσης δὲ τῆς
κυρίας» καὶ «ἐνεστώσης τῆς κυρίας», προσυπακούεται τὸ
ἡμέρας. ἐπὶ δὲ τῶν παρελθουσῶν ἡμερῶν ἡμέρα τρίτη, καὶ
τρίτην ταύτην ἡμέραν, καὶ τὰς ἄλλας ὁμοίως.

68 *μ έ ρ η δὲ ἡ μ έ ρ α ς περίορθρον, ὄρθρος, ὑπολαμπούσης*
ἡμέρας, ὑποφαινούσης, ὑπὸ πρώτην ἕω, ἡλίου ἀνίσχοντος,
περὶ ἡλίου ἐπιτολάς, πρωί, καὶ πρωὶ τῆς ἡμέρας. μεσούσης
ἡμέρας, περὶ μεσημβρίαν, ἡλίου ὑπὲρ κεφαλῆς ἱσταμένου,

κλίναντος εἰς τὰ μεσημβρινὰ τοῦ θεοῦ, δείλης, δείλης ὀψίας,
καὶ μεσημβρινοῦ καιροῦ, καὶ δειλινοῦ καιροῦ. ἡλίου εἰς τὸ 69
κάτω ῥέποντος, ὀψὲ τῆς ἡμέρας. τὸ γὰρ πρωιαίτατα καὶ
ὀψιαίτατα οὐκ ἐπὶ ἡμέρας μέρους ἀλλ' ἐπὶ χρόνου λέγεται,
οἷον ταχέως καὶ βραδέως, ὡς ἐπὶ τῶν τι πραττόντων πρὸ
καιροῦ ἢ μετὰ καιρόν, πρωὶ τῆς ἡλικίας καὶ πρωιαίτερον
καὶ πρωιαίτατα, καὶ ὀψὲ τῆς ἡλικίας, ὀψιαίτερον, ὀψιαίτατα.
περὶ ἡλίου δυσμάς, ἑσπέρας, ὅτε ἤδη συνεσκόταζε. καὶ σκο-
τιαῖοι ἀφίκοντο.

τὰ δὲ τῆς νυκτὸς μέρη νυκτὸς ἀρχή, καὶ περὶ πρώ- 70
την νύκτα, καὶ νυκτὸς ἀρχομένης, καὶ περὶ πρώτας φυλα-
κὰς καὶ δευτέρας καὶ τρίτας, ἢ καθ' Ὅμηρον περὶ πρώτην
μοῖραν. ἢ περὶ πρῶτον ὕπνον, εἰ μὴ εὐτελές. μεσούσης νυ-
κτός, μέσων νυκτῶν. ὑπὸ τὸ λυκαυγές, ὅπερ Ὅμηρος ἀμφι-
λύκην νύκτα καλεῖ. περὶ ἀλεκτρυόνων ᾠδάς, ἀλεκτρυόνων 71
ᾀδόντων, ὑπὸ τὸν ᾠδὸν ὄρνιθα. καὶ τὸ μὲν νυκτός τι πρᾶ-
ξαι νυκτερεῦσαι (καί που καὶ νυκτεριναὶ φυλακαί), τὸ δὲ
δι' ὅλης νυκτὸς διανυκτερεῦσαι. καὶ τὸ μὲν ἑσπέρας προσα-
γρυπνῆσαι καὶ ἐφεσπερεῦσαι καὶ ἐφεσπερεύσασθαι, τὸ δὲ
προαναστῆναι περὶ τὸν ὄρθρον ἐπορθρεύσασθαι. ὥρα δὲ
καὶ ἡμιώριον, ὡς Μένανδρος, σημεῖον ὠνομάζετο παρὰ τοῖς
παλαιοῖς. καὶ ἀπὸ σκιᾶς δὲ ἐδηλοῦτο, οἷον δεκάπους ἡ σκιὰ 72
καὶ ἑνδεκάπους.

ἔστι δὲ τῶν καιρῶν καὶ τὰ ἐπιρρήματα τοῦ χρόνου,
τότε καὶ πότε καὶ ὁπότε, καὶ ὁπηνίκα καὶ πηνίκα καὶ ἡνίκα
καὶ τηνικαῦτα, καὶ ποτέ, καὶ πάλαι καὶ πρόπαλαι καὶ τρί-
παλαι. πρὸ ὀλίγου, πρὸ πολλοῦ. μετ' ὀλίγον, ὀλίγῳ ὕστε-
ρον, βραχεῖ ὕστερον. ἄρτι, ὅ ἐστι πρὸ μικροῦ, καὶ νῦν δή,
ὅ ἐστι ταὐτόν. καὶ ὅλως πολλὰ τῆς αὐτῆς ἰδέας ἐστίν.

Φέρε δὴ καὶ περὶ οἴκου φράσωμεν. οἶκος, οἰκία, οἴκη- 73
σις, οἰκητήριον, ἐνοικητήριον, καταγωγή, καταγώγιον, ὑπο-
δοχή, κατάλυσις, καταλυτήριον, ξενών, αὐλή, ἐνδιαίτημα, τάχα
δὲ καὶ καλύβη καὶ σκηνή. οἰκῆσαι, ἐνοικῆσαι, κατάγεσθαι, ἐγ-
κατάγεσθαι, ἐνδιαιτηθῆναι, καταλῦσαι, ἐναυλίσασθαι, καταυ-
λίσασθαι, σκηνῶσαι, κατασκηνῶσαι. τὰ μέντοι ἐνδιαιτήματα, 74
ὥσπερ καὶ τὰ ἐνηβητήρια, οὐκ ἐπὶ τῶν ἀναγκαίων οἰκήσεων
ἀλλ' ἐπὶ τῶν τερπνῶν τάττεται. καλεῖται δὲ ὁ ὑποδεχόμε-

*νος καὶ ὁ ὑποδεχθεὶς ξένος, ἰδίως δὲ ὁ ὑποδεχόμενος ξενοδό-
χος. ἄλλως δὲ ὁ δεσπότης τῆς οἰκίας στεγανόμος· παρὰ δὲ
75 τοῖς Δωριεῦσι καὶ Αἰολεῦσιν ἑστιοπάμων ὀνομάζεται. ἔνιοι
δ' αὐτὸν καὶ ναύκληρον ἐκάλεσαν, καὶ τὸν ὑπὲρ τῆς κατα-
γωγῆς μισθὸν ναῦλον, ὅπερ ἐνοίκιον οὐ παρὰ τοῖς πολλοῖς
μόνον ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς παλαιοῖς καλεῖται, παρὰ δὲ ἐνίοις
καὶ στεγανόμιον. εἴποις δ' ἂν μισθώσασθαι καὶ μισθῶσαι
οἶκον, ὅπερ Ἡρόδοτος ἐκδιδόναι καλεῖ· «ἐμισθοῦτο παρ'
οὐκ ἐκδιδόντος τὴν αὐλήν.»*

76 *μέρη δ' οἰκίας αὔλειος θύρα, κηπαία θύρα, ἀμφί-
θυρος, ἣν Ὅμηρος ὀρσοθύρην καλεῖ, οἱ δὲ πολλοὶ πλαγίαν
θύραν. εἶτα οὐδὸς καὶ τὰ περὶ τὰς θύρας μέρη, θαιρὸς
μὲν ὁ στροφεὺς ὀνομαζόμενος, σταθμοὶ δὲ τὰ ἑκατέρωθεν
ξύλα κατὰ πλευρὰν τῶν θυρῶν, ἃ καὶ παραστάδας φασίν.
αὐτὰς δὲ τὰς θύρας σανίδας Ὅμηρος καλεῖ. τὸ δ' ὑπὲρ αὐ-
τὰς ὑπερθύριον, τὸ δὲ προῦχον τοῦ ὑπερθυρίου γεῖσον καὶ
77 γείσωμα. τὰ δὲ εἰς ἀσφάλειαν κλεῖθρα, μοχλοί, κλεῖδες καὶ
κληῖδες, ἐπιβλῆτες, βαλανάγραι, ὀχεῖς. τὸν δὲ ὀνομαζόμενον
κόρακα κορώνην Ὅμηρος καλεῖ. εἰσιόντων δὲ πρόθυρα καὶ
προπύλαια. καὶ τὸν μὲν πυλῶνα καὶ θυρῶνα καλοῦσι, τὸ
δὲ τοῦ πυλωροῦντος οἴκημα πυλώριον. εἶτα πρόδομος καὶ
προαύλιον, καὶ αὐλὴ τὸ ἔνδον, ἣν αἴθουσαν Ὅμηρος καλεῖ.
78 εἴποις δ' ἂν τὸν περίστυλον τόπον καὶ περικίονα (καὶ γὰρ
στῦλος καὶ κίων ὀνομάζεται), κατὰ δὲ τοὺς Ἀττικοὺς περί-
στωον. στοὰν δὲ κάλει τὸ μέρος αὐτοῦ· στοὰ γὰρ τὸ τα-
μιεῖον καλεῖται. ἡ μέντοι χρῆσις καὶ ἐπὶ τὰ ἐναντία τέ-
τραπται. τῶν δὲ οἰκιῶν πρόδομος καὶ δῶμα καὶ δωμάτιον
καὶ ξενών, ὃ παρὰ τοῖς νεωτέροις νοσοκομεῖον λέγεται, καὶ
79 κοιτών· εἰ γὰρ καὶ Μένανδρος αὐτὸ βαρβαρικὸν οἴεται,
ἀλλ' Ἀριστοφάνης ὁ κωμῳδοδιδάσκαλος τὰ τοιαῦτα πιστό-
τερος αὐτοῦ, εἰπὼν ἐν Αἰολοσίκωνι*

κοιτὼν ἁπάσαις εἷς, πύελος μί' ἀρκέσει.

*ἀνδρών, ἵνα συνίασιν οἱ ἄνδρες, εἶτα ἐξέδρα, ἵνα συγκά-
θηνται. συμπόσιον ἐκ τοῦ ἔργου ὠνομασμένον· τὸ δ' αὐτὸ
καὶ συσσίτιον. οἶκος τρίκλινος πεντάκλινος ἢ δεκάκλινος, καὶ*

---

78 3. ταμεῖον *A*, πλευρὸν ceteri. 79 5. εἶτα ἐξέδρα] καθέδρα *A*.

ἁπλῶς πρὸς τὸ τοῦ μεγέθους μέτρον ὁ τῶν κλινῶν ἀριθμός.
θάλαμος, γυναικωνῖτις, ἱστεών, ταλασιουργικὸς οἶκος, σιτο- 80
ποιικός, ἵνα μὴ μυλῶνα ὡς οὐκ εὔφημον ὀνομάζωμεν. ὀπτα-
νεῖον τὸ μαγειρεῖον, ἀποθῆκαι, ταμιεῖα, θησαυροί, φυλακτή-
ρια. Ξενοφῶν δὲ καὶ στεγνὰ καὶ στέγην ὠνόμασεν, οὕτω
πως εἰπών «ὅσα δ' οὐδ' ἐν δεκακλίνῳ μεγαλοστέγῃ,» καὶ
πάλιν «στεγνὰ ψυχεινὰ καὶ ἀλεεινά.» καλοῖτο δ' ἂν τὸ μὲν
ὑπὸ τοὺς πόδας ἔδαφος, τὸ δ' ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν ὀροφὴ καὶ
στέγη. καὶ ὑπόστεγόν τι καὶ ἄστεγον καὶ κατάστεγον, καὶ
ὑπωρόφιον καὶ ὑπερωρόφιον καὶ ὁμωρόφιον. τὸ δὲ μεταξὺ 81
τοῦ ὀρόφου καὶ τοῦ στέγους παρωροφίς. τὸ δ' ὑπεράνω τοῦ
ὀρόφου στέγος, ὃ ποιητικῶς τέγος λέγεται. τὰ δ' ὑπὲρ αὐτὸ
προύχοντα, ὡς τὸν ὄμβρον ἀπερύκειν, προτεγίσματα. εἶτα
ὑπερῷα οἰκήματα, τὰ δ' αὐτὰ καὶ διήρη. αἱ δὲ προβολαὶ
τῶν ὑπερῴων οἰκημάτων, αἱ ὑπὲρ τοὺς κάτω τοίχους πρού-
χουσαι, γεισηποδίσματα, καὶ τὰ φέροντα αὐτὰς ξύλα γεισή-
ποδες. ἀμείβοντες δ' εἰσὶ ξύλα ἑκατέρωθεν τῶν τοίχων ἀλ-
λήλοις ἀντερειδόμενα πρὸς τὸ τοὺς ἐκ μέσου ὑψηλοὺς ὀρό-
φους ἀνέχειν δύνασθαι.

Πλοῖον, ναῦς, ὁλκάς, σκάφος, μυριοφόρος ναῦς· τὸ 82
δὲ μυριαγωγὸς εὐτελές. ἑκατόντορος, πεντηκόντορος, τριακόν-
τορος, εἰκόσορος. ἐνήρης, ἑπτήρης, τριήρης, διήρης, μονήρης.
μακρὰ πλοῖα, στρογγύλα. ἀκάτια, ἐφόλκια, ἐφολκίδες, λέμ-
βοι, κύδαροι, γαῦλοι, κέλητες, κελήτια, ἐπακτρίδες, ἐπακτρο-
κέλητες, βάρεις, πορθμεῖον, πορθμίς, ἁλιάς, δίκροτον, ἀμ-
φηρικόν, ἀμφήρης, διῆρες, δίκωπον, ἡμιολίς, ἡμιολία, σκάφη,
πλοῖον μονόξυλον. καὶ Πτολεμαίου ναῦς πεντεκαιδεκήρης, 83
καὶ Ἀντιγόνου τριάρμενος. λέγοιτο δ' ἂν ταχεῖα ναῦς καὶ
ταχυναυτοῦσα, καὶ δρομάδες ὁλκάδες, ὡς Ἀριστοφάνης. λέ-
γεται δὲ καὶ βαρεῖα ναῦς, σιταγωγός, σιτηγός, ὁπλιταγω-
γός, στρατιῶτις, στρατηγίς, ἱππαγωγός, φορτίς, φορτηγός,
φορτηγικὸν πλοῖον καὶ ὡς Θουκυδίδης φορτικόν, ληστρίς·
Ὅμηρος δὲ καὶ πολύζυγον ναῦν λέγει. ἔστι δέ τινα πλοῖα
Λύκια λεγόμενα κριοὶ καὶ τράγοι, ὡς εἰκάζειν ὅτι τοιοῦτόν

---

80 3. τὸ] τὸ καλούμενον ταμιεῖον *A*. 5. ὑπειπὼν *A*. 81 5. οἰκοδομήματα *A*. 7. γεισήποδες] γεῖσα *A*. 82 6. βαρεῖς ante Iungermannum.

τι πλοῖον καὶ ὁ ταῦρος ἦν ὁ τὴν Εὐρώπην ἀπαγαγών. πρό-
πλους ναῦς καὶ πρόπλοι νῆες. λέγοις δ᾽ ἂν τὰς ναῦς καὶ
πορεῖα θαλάττια καὶ ὀχήματα πελάγια.

84 καὶ οἱ μὲν ἐργαζόμενοι τὴν ναῦν ναυπηγοὶ καὶ τέ-
κτονες, φιλοτιμότερον δὲ νεουργοὶ καὶ νεωποιοὶ καὶ τριηρο-
ποιοὶ καὶ τὰ ὅμοια. ζωγράφοι, στυπειοπῶλαι, χαλκεῖς, σιδη-
ρεῖς, σχοινοσυμβολεῖς καὶ τὰ ὅμοια. τὰ δ᾽ εἰς τὴν κατασκευὴν
χρήσιμα σανίδες, σίδηρος, ἧλοι, πιττάνια καὶ πίσσα, στυ-
πεῖον, κάλοι, κηρός, γόμφοι, κῶπαι καὶ τὰ σύστοιχα. ἐρεῖς
δὲ γομφοῦν καὶ πηγνύειν καὶ ἁρμόζειν, πακτοῦν καὶ πά-
κτωσις καὶ τὰ ὅμοια.

85 μέρη δὲ νεὼς δρύοχον, τρόπις, τροπίδια, στεῖρα, τρο-
ποί. τὸ δὲ τῇ στείρᾳ προσηλούμενον φάλκης, ἐφ᾽ οὗ ἡ δευ-
τέρα τρόπις. καλεῖται δὲ οὗτος καὶ λέσβιον καὶ καλχήνη
καὶ κλειτοπόδιον. τὸ δὲ καταλῆγον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πρῷραν
προεμβολίς, τὸ δὲ ὑπ᾽ αὐτὴν ἔμβολον. μέσον δὲ τῆς προεμ-
βολίδος καὶ τοῦ ἐμβόλου ἡ στεῖρα καλουμένη. ὑπὲρ δὲ τὸ
86 ἔμβολον δελφὶς ἵσταται, ὅταν ἡ ναῦς δελφινηφόρος ᾖ. τὸ
δὲ μεταξὺ τοῦ στόλου καὶ τῆς προεμβολίδος . . . . · ὁ στό-
λος δ᾽ ἐστὶν ὑπὲρ τὴν στεῖραν, ὃς καὶ περικεφαλαία καλεῖ-
ται. τὸ δ᾽ ὑπὲρ τὸ προῦχον ἀκροστόλιον ἢ πτυχὶς ὀνομά-
ζεται, καὶ ὀφθαλμός, ὅπου καὶ τοὔνομα τῆς νεὼς ἐπιγρά-
φουσι. τῇ δὲ στείρᾳ προσηλοῦται ὁ καλούμενος φάλκης. ἐν-
δοτέρω δέ ἐστιν ἑκατέρωθεν ἡ ἐφολκίς, ἣν καὶ ῥινωτηρίαν
ὀνομάζουσι. τὸ δ᾽ ὑπὸ τὴν τρόπιν τελευταῖον προσηλούμε-
87 νον, τοῦ μὴ τρίβεσθαι τὴν τρόπιν, χέλυσμα καλεῖται. καὶ
τὸ μὲν ἔδαφος τῆς νεὼς κύτος καὶ γάστρα καὶ ἀμφιμήτριον
ὀνομάζεται. καλοῖτο δ᾽ ἂν καὶ θάλαμος, οὗ οἱ θαλάμιοι
ἐρέττουσι· τὰ δὲ μέσα τῆς νεὼς ζυγά, οὗ οἱ ζύγιοι κάθην-
ται, τὸ δὲ περὶ τὸ κατάστρωμα θρᾶνος, οὗ οἱ θρανῖται.
καὶ ὅθεν μὲν αἱ κῶπαι ἐκδέδενται, σκαλμός, ᾧ δὲ ἐκδέδεν-
ται, τροπωτήρ, καὶ τροπώσασθαι ναῦν. τὸ δ᾽ ὑπὸ τὸν σκαλ-
88 μὸν ἐπισκαλμίς. τὸ δ᾽ ὑποκείμενον τοῖς ἐρέταις ὑπηρέσιον.
δι᾽ ὧν δὲ διείρεται ἡ κώπη, τρήματα. τὸ δὲ πρὸς αὐτῷ τῷ
σκαλμῷ δέρμα ἄσκωμα. ἡ δὲ παρὰ τοὺς θρανίτας ὁδὸς

---

84 6. post κάλοι A κάλωες. τὰ αὐτὰ καὶ καλώδια. 86 7. ῥηνοτηρίαν A.

πάροδος, παράθρανος. οἱ δὲ περὶ τὴν στεῖραν ἑκατέρωθεν παρατεινόμενοι τροποὶ πρῶτος καὶ δεύτερος, ὁ καὶ θαλάμιος. ἑπτὰ δ' ἐνίοις ἀνίσταται ἡ τριήρης, ὧν ἕκαστος κατὰ τάξιν καλεῖται, πρῶτος βόλος καὶ δεύτερος καὶ ἐφεξῆς. ὀνομάσαις δ' ἂν τοῖχον δεξιὸν καὶ εὐώνυμον, καὶ σελίδα, καὶ πλευράν. τὸ δὲ ζυγὸν καλεῖται καὶ κληὶς καὶ σέλμα. τῆς 89
δὲ πρώρας τὰ ἑκατέρωθεν παρειὰ καλεῖται καὶ πτερά. ἔστι δέ τι ἑδώλιον πρωρατικόν, ἐφ' οὗ κάθηνται. τὰ δὲ περὶ τὴν πρύμναν προύχοντα ξύλα περιτόναια καλεῖται. ἐκεῖ που καὶ σκηνὴ ὀνομάζεται τὸ πηγνύμενον στρατηγῷ ἢ τριηράρχῳ. τὸ δὲ ἄκρον τοῦ πηδαλίου οἴαξ· καὶ τὸ πᾶν δὲ οἴαξ τε καὶ πηδάλιον καλεῖται. τὸ δὲ μέσον αὐτοῦ φθεὶρ ἢ ῥίζα ἢ ὑπόζωμα, τὸ δὲ τελευταῖον πτερύγιον, τὸ δὲ λοι- 90
πὸν αὐχήν. ἵνα δὲ κατακλίνεται ὁ κυβερνήτης, ἄγκλιμα καλεῖται. τὸ μέσον δὲ τῆς πρύμνης σανίδιον, οὗ τὸ ἐντὸς ἐνθέμιον, τὸ δ' ἐπηρτημένον αὐτῷ ἐπισείων. τὰ δὲ ἄκρα τῆς πρύμνης ἄφλαστα καλεῖται, ὧν ἐντὸς ξύλον ὀρθὸν πέπηγεν, ὃ καλοῦσι στυλίδα· οὗ τὸ ἐκ μέσου κρεμάμενον ῥάκος ταινία ὀνομάζεται. τῆς δὲ κώπης τὸ μὲν οὗ λαμβάνονται οἱ ναῦται, ἐγχειρίδιον, τὸ δὲ μέσον οὐρίαχος, τὸ δὲ τελευταῖον πτερὰ καὶ ταρσοὶ κωπῶν. καὶ τὸ μὲν ὑποδεχό- 91
μενον τὸν ἱστὸν ληνός, τὸ δὲ ἐναρμοζόμενον αὐτῷ πτέρνα, τὸ δὲ τελευταῖον τὸ πρὸς τῇ κεραίᾳ ἠλακάτη καὶ θωράκιον καὶ καρχήσιον, τὸ δὲ ὑπὲρ τὴν κεραίαν ἄτρακτος, οὗ καὶ αὐτὸν τὸν ἐπισείοντα ἀπαρτῶσι. καὶ ὁ μὲν μέγας καὶ γνήσιος ἱστὸς ἀκάτειος, ὁ δὲ κατόπιν ἐπίδρομος, ὁ δὲ ἐλάττων δόλων. καλεῖταί δέ τι καὶ λοίπαδος, ἐνίοις δὲ ἀκάτειος δοκεῖ. τῆς δὲ κεραίας τὸ μέσον τὸ κατὰ τὸν ἱστὸν ἄμβολα καὶ σύμβολα, τὰ δὲ ἑκατέρωθεν συνέχοντα ἀγκύλαι, τὰ δὲ τελευταῖα ἀκροκέραια. ἐὰν δ' ᾖ κατάφρακτον τὸ πλοῖον, 92
ἐπιναυπηγοῦνται πυργοῦχοι, καὶ ἐπ' αὐτῶν πυργία δύο, δεξιὸν καὶ εὐώνυμον, ὧν μέσον τὸ κατάστρωμα. τὰ δὲ ξύλα ἐφ' ὧν αἱ σανίδες ἐπίκεινται, κανόνια καὶ σταμῖνες. τὸ δὲ

---

88 3. δ' .. ενίοις *A*. ἕκαστον *A*. 90 4. ἀνθέμιον *A*. ἐπίσειον *A*. 91 5. αὐτὰ τὰ *A*. 7. λόγμασος *A*. 9. ἀγκάλαι Boeckhius (Seewesen p. 153). 92 4. σταμνίδες *A*.

συνέχον ἄνωθεν ἑκατέρους τοὺς τοίχους περιτόναιον καλεῖ-
ται. εἴποις δ' ἂν κοίλη ναῦς, κοῖλον σκάφος, ἔδαφος νεώς,
τὰ κάτωθεν τῆς νεώς. καὶ τὸν τόπον δὲ τὸν πρὸς ταῖς κώ-
παις κωπωτῆρα καλοῦσιν. εἶτα παρεξειρεσία, ἔμβολον, ἄν-
τλον, ὅθεν καὶ ὑπέραντλον σκάφος. ἡ δ' ἀνοιγομένη θυρὶς
εἰς ἐκροὴν τοῦ ὕδατος εὐδίαιος καλεῖται.
93 ἔστι δὲ ἐν τῇ νηὶ ἱστός, ἱστοδόκη, κεραία, σχοινία, κά-
λοι, πρότονοι, καλῴδια, πείσματα, ἀπόγυα, πρυμνήσια· ἐγ-
χωρεῖ γὰρ τῷ ὀνόματι χρῆσθαι, κἂν ᾖ ποιητικόν. ἄγκυραι
ἀμφίβολοι, ἀμφίστομοι, ἑτερόστομοι· καὶ ἄγκυρα ἱερά, ᾗ
χωρὶς ἀνάγκης οὐ χρῶνται. ἀποβάθρα καὶ διαβάθρα, ἣν
σκάλαν καλοῦσιν. οἱ δὲ στίχοι τῶν κωπῶν ταρσώματα κα-
94 λοῦνται. δέρρεις, διφθέραι. ἔστι δέ τις καὶ μηχανὴ καὶ
τροχὸς καὶ τροχιλία, καὶ δι' ὧν οἱ κάλοι διείρονται, κρίκοι·
τὸ γὰρ κίρκοι ποιητικόν, ἴδιον δὲ τὸ κύκλοι. εἶτα θρανεῖα,
ὑπηρέσιον, ἕρματα καὶ ἡρματισμένη ναῦς καὶ ἀνερμάτιστος,
κοντός, κάδος, ἀντλία, ἱμονιά. τὰ δὲ σύμπαντα σκεύη ὅπλα
καλεῖται· καὶ ὁ Ξενοφῶν σκεύη κρεμαστὰ καὶ ξύλινα, Δη-
μοσθένης δὲ καὶ ἀποτριβὴν σκευῶν ὠνόμασεν.
95 οἱ δ' ἐμπλέοντες κυβερνήτης, πρωράτης, ναύτης, ἐρέ-
της, τριηρίτης, πρόσκωπος, ἐπίκωπος, αὐτερέτης· οὕτω γὰρ
Θουκυδίδης ὠνόμασε τοὺς καὶ ἐρέττοντας καὶ ἀπομαχομέ-
νους. περίνεως· οὕτω δ' ἐκάλεσε τοὺς ἄλλους ἐπιβάτας. τού-
τους δ' ἂν καὶ πλωτῆρας καλοῖεν· τὸ γὰρ ναυβάτας ὀνο-
μάζειν τραγικώτερον, βέλτιον δὲ τὸ ἐπιβεβηκότας καὶ ἐμ-
πλέοντας, μάλιστα δ' ἐπιβάτας. ὁ δὲ τοίχαρχος ὀνομαζόμε-
νος λόγῳ ἂν λέγοιτο τοίχων ἄρχων. ὁ δὲ παρὰ τῇ ἐσχάρᾳ
96 ἐσχαρεύς. εἴη δ' ἂν τῶν ἐμπλεόντων καὶ ἔμπορος. ἄλλης
δὲ χρείας τριήραρχος, πεντηκόνταρχος, ναύαρχος, ἐπιστολεύς·
οὕτω γὰρ ἐκαλεῖτο ὁ ἐπὶ τοῦ στόλου διάδοχος τοῦ ναυάρ-
χου. ὁ δὲ στόλος καλοῖτ' ἂν καὶ ἀπόστολος. προσθετέον
δὲ τούτοις καὶ τριηραύλην καὶ κελευστήν.

ἑτέρας δὲ χρείας ἁλιεύς, ἰχθυολκός, ἀσπαλιευτής,
ἀσπαλιεύς, πυριευτής, τριοδοντίᾳ χρώμενος, δικτυεύς, δικτυ-

---

92 4. κωπητήρια A. 6. εὐδιὰς A. 94 3. ἤδιον Iungermannus.
96 6. ἰχθυουργὸς A.

ουλκός, πορφυρεύς, πορφυρευτής, σπογγοθήρας, καὶ τὰ
ὅμοια. τὰ δὲ ἐργαλεῖα αὐτῶν κάλαμοι, ῥάβδοι, λίνον, τρί- 97
χες ἵππειοι, ἄγκιστρα, ἀκιδωτὰ δίκτυα, ἀμφίβληστρα, πόρ-
κοι, κύρτοι, γρῖφοι, πάναγρον, φελλοί, μολύβδαιναι. ἰχθυο-
θηρική, ἀγκιστρευτική, ἁλιευτική, ὑγροθηρική, ἑρκοθηρευ-
τική, πυριευτική, καὶ τὰ ὅμοια.
ἐρεῖς δ' ἂν νήχεσθαι, νεῖν, κολυμβᾶν, δύεσθαι. εἶτα
νήκτης, δύτης βύθιος, κολυμβητὴς ὕφαλος, ὕφυδρος, ἐπιπολα-
ζόμενος, ὑπονηχόμενος. τὸ δὲ ἔργον πλεῖν, ἐμπλεῖν, ἐκπλεῖν· 98
καὶ ἔκπλους, ἀπόπλους, κατάπλους. ναυτίλλεσθαι, ἐρέττειν,
κώπαις ἐλαύνειν, τριηριτεύειν, κωπηλατεῖν. οἰακίζειν δὲ καὶ
κατευθύνειν τὸ σκάφος καὶ κυβερνᾶν καλείσθω ὁ κυβερ-
νήτης ὁ ἐπὶ τῶν οἰάκων καθήμενος, ὁ τῆς νεὼς ἡγεμών,
ὁ τῶν ναυτῶν ἄρχων, ὁ ἐπὶ τοῖς οἴαξιν ἑστώς, καὶ κατ' Ἀν-
τιφῶντα ὁ ποδοχῶν, ἢ μᾶλλον κατ' ἐμὲ ὁ ποδηγῶν· κέκλη-
ται δὲ ὑπὸ ποιητῶν καὶ ἡνίοχος τῆς νεώς. καὶ τῆς νεὼς
ὑποκυβερνᾶν, προκυβερνᾶν ἐπὶ τοῦ πρωρέως. καλοῦνται δέ
τινες καὶ ναυτιλίαι βραχεῖαι καὶ ναυτιλίαι μακραί.
τὰ δὲ ἐντιθέμενα ταῖς ναυσὶ φόρτος, φορτία, ἀγώ- 99
γιμα, ῥῶπος, γόμος, παρενθῆκαι. ἀφ' ὧν ῥήματα ἐπιφορ-
τίσασθαι καὶ γεμίσασθαι καὶ ἐνθέσθαι. λέγοιτο δ' ἂν καὶ
πληρώσασθαι καὶ προσαναθέσθαι ἐπὶ τοῦ καταστρώματος,
ἐμβαλέσθαι καὶ ἐσβαλέσθαι. ἐκθέσθαι, ἀποφορτίσασθαι,
κουφίσαι τὴν ναῦν, ἐπελαφρῦναι, ἐκβολὴν ποιήσασθαι τῶν
φορτίων.
χωρία ἐπιθαλαττίδια, οἷς ἔστι προσσχεῖν, ἀκτή, ἠών,
αἰγιαλός, χηλή, ὕφορμος, ὅρμος, λιμήν. ἔπαινος δὲ λιμέ- 100
νος ἢ καταγωγῆς εὔορμος, εὐπροσόρμιστος, εὔδιος, εὐλίμενος,
εὔστομος, βαθύς, ἀγχιβαθής, ἐν σκέπῃ πνευμάτων, ἀπήνε-
μος, νήνεμος, ὑπήνεμος, ἀσφαλής, ἀκύμων, ἀκίνδυνος, ῥᾴ-
διος προσσχεῖν, ἀσφαλὴς προσβαλεῖν· οὐκ ἂν δεηθείης πεί-
σματος ἐν αὐτῷ. ὅρμοι δὲ βαθεῖς, ἥσυχοι, ἀπόρρυτοι, νή-
νεμοι, ναύλοχοι. καὶ στόμα λιμένος, καὶ εὔστομος λιμὴν
καὶ εὐεπίμικτος. τὸ δὲ ἔργον ναυλοχεῖν, καὶ τὰ ὅμοια. ψέ- 101
γων δὲ ἐρεῖς δύσορμος, δυσπροσόρμιστος, δυσπρόσμικτος,
χειμέριος, ἀλίμενος (Ὑπερίδης δὲ καὶ ὄνομα ἐποίησε, «τῶν
τόπων τὴν ἀλιμενίαν»), τραχύς, κατάνεμος, κυματίας, πο-

λυκύμων, ἀβαθής, πονηρὸν ἔχων τὸ στόμα, καὶ πονηρὸν
ἔχων τὸν εἴσπλουν. τὰ δὲ πράγματα καταγαγέσθαι,
κατᾶραι, καταπλεῦσαι, εἰσπλεῦσαι, εἰσορμίσασθαι, ἐνορ-
102 μίσασθαι, ἐγκαθορμίσασθαι, προσμῖξαι τῇ ἠπείρῳ, κατα-
κολπίσασθαι, προσσχεῖν, προσβαλεῖν. καὶ τὰ ὀνόματα κα-
ταίρουσι μὲν καταγωγή, κατάπλους, κάταρσις, ἀναγομέ-
νοις δὲ ἀναγωγή, ἔκπλους, ἄπαρσις. καὶ τὰ ἀπαρέμφατα
ἀπὸ τούτων ἐσχηματισμένα, ἀνάγεσθαι, ἐκπλεῦσαι, ἀπᾶραι,
ἐξορμίσασθαι. ἔστι δέ τις καὶ χηλὴ λιμένος καὶ στόμα καὶ
μυχός.

103 περὶ τοῦ ἔξω πλοῦ, εἰρεσίᾳ πλεῖν, ἀνέμῳ πλεῖν. εἴρηται
δὲ καὶ ἱστιοκώπῃ, ἀλλὰ βέλτιον εἰρεσίᾳ καὶ πνεύματι. ἀφεῖναι
εἰς τὸ πέλαγος, μετεώρῳ εἰρεσίᾳ, πελάγιοι ἐπλέομεν, μετέωροι
ἐπλέομεν. ἐπ᾽ ἀγκυρῶν ὡρμισάμεθα, μετέωροι ὡρμισάμεθα,
ἀπεσαλεύομεν. αἴροντες ἀπὸ τῆς γῆς, πάντα ἀνασείσαντες τὰ
ἱστία, πάντα ἀναπετάσαντες τὰ ἱστία, πᾶσαν ἐκπετάσαντες τὴν
ὀθόνην, πάντα ὑποδεξάμενοι τὸν ἄνεμον. κοῦφαι νῆες, βαρεῖαι
νῆες, καταβαρεῖς. ἀγκύρας βαλέσθαι, ἀγκύρας καθεῖναι, κα-
104 τατεῖναι, στήσασθαι τὴν ναῦν, ἐκδήσασθαι τὰ πείσματα. τὸ
δὲ ἐναντίον ἀνελέσθαι τὰς ἀγκύρας, ἀνασπάσαι, ἀνελκύσα-
σθαι, λῦσαι τὰ ἀπόγυα, ἀνελκύσαι τὴν ναῦν, νεωλκῆσαι,
στήσασθαι ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ, ἐπὶ τοῦ ναυστάθμου, ἐν τοῖς
νεωρίοις, ἐν τοῖς νεωσοίκοις, καὶ ὅσα ἄλλα εἴωθε λέγεσθαι.
ἄλλης δὲ χρείας, ὤκειλεν ἡ ναῦς, προσώκειλεν, ἐξώκειλεν.

105 πλοῦς εὔδιος, ἡδύς, ἀσφαλής, ἀκίνδυνος, ἄλυπος,
ὡραῖος. αὔρας ἐπιπνεούσης λεπτῆς, πραείας, ἡδείας, λιγυ-
ρᾶς, ζεφυρίας, Ζεφύρων. ἀνέμου δεξιοῦ γενομένου, ἐπιγε-
νομένου, ἐπιπνέοντος, προσπνέοντος, προπέμποντος, παρα-
πέμποντος, συμπροπέμποντος. ἀνέμου ἐπικαίρου, φοροῦ,
ἐπιφόρου, φιλίου. δι᾽ ἀκριβοῦς αἰθρίας, δι᾽ ἀνεφέλου τοῦ
ἀέρος, καταβάντος ἐκ γῆς τοῦ πνεύματος, κατιόντος τοῦ ἀνέ-
106 μου, ἐκ πρύμνης ἐπιπνέοντος, κατὰ πρύμναν τοῦ πνεύμα-
τος ἑστηκότος, κατὰ τῶν οἰάκων πνέοντος. πλήρει τῷ ἱστίῳ,
ὑπόπλεῳ τῇ ὀθόνῃ, ἀνέμῳ κεκριμένῳ. ἐπλέομεν δι᾽ εὐδίας,
διὰ γαλήνης, ἐν θαλάττῃ σταθερᾷ καὶ στασίμῳ, λείᾳ θα-
λάττῃ, ἀκύμονι, ἀπράγμονι, νηνεμίας οὔσης, πεσόντος τοῦ
πνεύματος, εὐαερίας οὔσης, εὐημερίας οὔσης, ταχυπλοίας,

ἐπιφριττούσης ἠρέμα τῆς θαλάττης αὔρᾳ γλυκείᾳ, ἐν Ἀλ-
κυονίσιν ἡμέραις. καὶ ἐκ τῶν ἐναντίων ἔστιν ἑρμηνεῦσαι 107
οὐ τοιᾶσδε οὔσης τῆς θαλάττης. ἐπλέομεν ὡς διὰ ποταμοῦ
ἐπὶ πολὺ τοῦ κύματος, διέφριττε τὸ πέλαγος. ἐπλέομεν πάντα
ἀνασείσαντες κάλων, πᾶσι κάλοις, πάντα ἀνέντες τὰ ἱστία,
πᾶσαν τὴν ὀθόνην καθέντες, γέμοντι τῷ ἱστίῳ, πλήρει τῷ
ἱστίῳ, κοίλῳ τῷ ἱστίῳ, ἐφέντες τὰ ἱστία τῷ πνεύματι, οὐδὲν
ὑποστειλάμενοι. ἐξ οὐρίας ἐπλέομεν, πάντα λύσαντες τὰ
ἱστία, εἰς ἥμισυ στειλάμενοι τὰ ἱστία, καθ' ἥμισυ ἀναστεί-
λαντες, καθ' ἥμισυ ἀνέντες, ὑφέντες τι τῆς κεραίας, καθέν-
τες βραχὺ τῆς κεραίας.

τὸ δὲ εὐδίαν εἶναι καὶ ὧδε σημανεῖς. ἰχθύων θήρα 108
ἦν, ἰχθύων εὐαγρία, εὐθηρία, ἀσπαλιευταὶ εἰργάζοντο, κο-
λυμβηταὶ ἐπετόλμων τῇ θαλάττῃ, ἁλιέων ἦν εὐπραγία. τὰ
δὲ ἐναντία χειμών, κλύδων, κλυδώνιον, ζάλη, τρικυμία,
θάλαττα τραχεῖα, κοίλη θάλαττα καὶ κοιλαινομένη καὶ
τραχυνομένη. καὶ ὁ πόρος ἐτραχύνετο, κυματίας ἦν, ἐκύ- 109
μαινεν, ἐκυματοῦτο. καὶ κύματα μετέρρει, μετέπιπτεν, ἐνέ-
πιπτεν, ἠγρίαινε. φρικώδης ἦν ἡ θάλαττα, ταραχώδης. ἐπ-
ανιστάμενον τὸ κῦμα, ἀνθιστάμενον, ἀνιστάμενον. σάλος
αἰρόμενος. κῦμα ἱστάμενον, ἐγειρόμενον, ὑποκινούμενον, κυρ-
τούμενον, ἐκβιαζόμενον, ἐλαυνόμενον, ἐλαῦνον, ἐπαναχωροῦν
τῇ γῇ, ἐπαναβαῖνον κατὰ ῥαχίαν, ἐπανιὸν καὶ προσιὸν ἐπὶ
τὴν γῆν. σύρτις, ἄμπωτις. κῦμα κωφὸν ὑπεκινεῖτο. ἐκοιλαί-
νετο ἡ θάλαττα.

ἄνεμος βίαιος, σκληρός, δύσφορος, τυφών, πρηστήρ, 110
καταιγίς, στρόβιλος. ἄνεμος ἐξώστης, ἐξωθῶν, ὑποφέρων,
παραφέρων, προωθῶν, ἐλαύνων, κατὰ κεφαλὴν ἐπείγων.
ἀνέμου κατὰ πρῷραν ἑστηκότος, πνεύματος ἀνθεστηκότος,
ἀντίου πνέοντος τοῦ πνεύματος, πρὸς ἄνεμον ἐναντίον, ἄνε-
μον ἀντίπρῳρον ἔχοντες, ἀκρίτων ὄντων τῶν πνευμάτων,
ἀντιπνεόντων, πανταχόθεν συμπεσόντων, πανταχόθεν συρ-
ραγέντων. λάβρου ὄντος τοῦ πνεύματος, ἀμέτρου, ἐκμέτρου. 111
κατὰ πλευρὰν ἀνέμου βιαζομένου, ἐκ τοίχων ἐμπίπτοντος
ἢ περιπνέοντος ἢ ἀνωθοῦντος ἢ περιαράττοντος. Εὔπολις
δὲ καὶ ἄνεμον ἀσελγῆ εἶπε τὸν βίαιον· εἴη δ' ἂν ὅμοιον
καὶ τὸ ὑβριστὴς ἄνεμος. ἔστι δ' εἰπεῖν καὶ πνεύματος μα-

χομένου, ἀνθεστηκότος, ἀντιπράττοντος. καὶ κυκωμένης τῆς
θαλάττης, καὶ ῥοῦ μαχομένου, κατασύροντος, παρασύροντος,
παρατρέποντος, ὑποφέροντος, παραφέροντος, ὠθοῦντος, ἀπ-
112 ωθοῦντος, βιαζομένου, ὑφέλκοντος, ἀντιρρέοντος. ὑπαινίτ-
τεται δέ τι τοιοῦτον καὶ τὸ Ξενοφώντειον, τὸ «σπουδάζον-
τος τοῦ θεοῦ», εἰ μὴ ἄρα τὸ πνεῖν ἐκ γῆς ἄνεμον οὕτως
εἴρηκεν ὡς εἰς ἀναγωγὴν καιρὸν εἶναι. ἔστι δ' εἰπεῖν, ἀπει-
θέστεραι τοῖς κυβερνήταις ἦσαν αἱ νῆες, ἀπειθεῖς, δυσπει-
θεῖς, δυσάγωγοι, ἀνάγωγοι. τὰ πηδάλια οὐχ ὑπήκουεν,
οὐκ ἦν διαγαγεῖν τοὺς οἴακας, οὐκ ἦν περιφέρειν τὰ πη-
113 δάλια. νεφελώδης ἦν ὁ ἀήρ, ἀχλυώδης, ζοφώδης, μέ-
λας, βαθύς, συννέφελος, συννεφής, σκοτώδης. νυκτὶ τὰ
πάντα ἐῴκει, οὐδὲν προεφαίνετο, οὐκ ἦν τὸν ἥλιον ἰδεῖν,
τυφλώττουσιν ἐῴκειμεν, ἀθέατος ἦν ὑπὸ νεφῶν ὁ οὐρανός.
ὑπερεῖχε τὸ κῦμα, ὑπὲρ τοὺς τοίχους ἀνέβη, ὑπερκατέβη,
εἰς κοίλην τὴν ναῦν εἰσέπεσε. κάταντλον ἦν τὸ σκάφος.
ἔστι δ' εἰπεῖν, ἐπλέομεν ἀπὸ κάλων, ἐκ μόνης τῆς κεραίας,
ψιλῇ τῇ κεραίᾳ, ἐν χρῷ τῆς γῆς παραπλέοντες, ἐκ κάλων
ἕλκοντες τὴν ναῦν.

114 τὰ δὲ πάθη οὕτως ἂν εἴποις. χειμάζεσθαι, σαλεύ-
ειν, ὠθεῖσθαι, ἀπωθεῖσθαι, παρασύρεσθαι, συγκλύζεσθαι,
κατασύρεσθαι, καταδύεσθαι, βαπτίζεσθαι, ἀνατρέπεσθαι,
περιτρέπεσθαι, ὀκεῖλαι, ἐξοκεῖλαι, καθέλκεσθαι, κατασπᾶ-
σθαι, ναυαγεῖν, περιρρῆξαί που τὴν ναῦν, προσαράξαι, πε-
ριαράξαι, περιθραῦσαι. καὶ ἄλλως, διαλυθείσης τῆς νεώς,
ἀνοιχθείσης, διαστάσης τῆς ἁρμονίας, τοῦ ἱστοῦ ἀποκλα-
σθέντος, περικλασθέντος, ἀπαραχθέντος, περιαχθέντος, τῶν
πηδαλίων ἀποθραυσθέντων, ἀπορραγέντων. καὶ τὰ ὀνόματα
ναυαγία, κατακλυσμός, ἐπικλυσμός. ἐρεῖς δὲ καὶ «διατοιχεῖν
ἔδει»· τὸ γὰρ ανατοιχεῖν ἰδιωτικόν.

115 οἷς δ' ἔστι ναῦν περιπεσεῖν ἐν χειμῶνι, ἕρματα κρύφια,
πέτραι ὕφαλοι, σκόπελοι, σπιλάδες, βράχη, χοιράδες, ἄκραι
χειμέριοι, κατήνεμοι, ὀξεῖαι, προνενευκυῖαι, σκληραί, προπε-
τεῖς, ἁλιτενεῖς, ἀπορρῶγες, ἀπρόσμικτοι, ἀπροσπέλαστοι,
τραχὺς αἰγιαλός, ᾐὼν σκληρά, πρόσγειος θάλαττα, καὶ εἴ
τις βιάζοιτο, ὑπόγειος, ἀβαθής, πηλώδης, τελματώδης.

116 ἐρεῖς δὲ ὄμβρος ἔπεσε, προσέπεσε, κατερρύη, ἐπικα-

τερρύη, κατηνέχθη, ἐπικατηνέχθη, ἐπερράγη, ἐξερράγη, κατερ-
ράγη, κατεχεῖτο. κατακλυσμός, ἐπικλυσμός. κάθοδος ὕδατος,
φορά, καταφορά, ἄφεσις, ὁρμή, ἐπιρροή, καταβολή, ἐκβολή.
βίαιος ὄμβρος, πολύς, ῥόθιος, ἐλαυνόμενος, ἐπειγόμενος,
πυκνός, συνεχής, ἐξαίσιος. ἀκρατεῖς τῶν κωπῶν ἦσαν οἱ
ναῦται, ὑγραὶ ἦσαν αἱ ἀντιλήψεις, ὠλίσθαινον αἱ χεῖρες, πε-
ριωλίσθαινον, ἀπωλίσθαινον, παρεφέροντο ἀπὸ τῶν κωπῶν,
ἐξέπιπτον, οὐκ ἐνῆν ἐξαίρειν τὰς κώπας.

ἀστραπὴ ἐξέλαμψεν, ἐξερράγη, ἐξήστραψεν, ἐξετρί- 117
φθη, ἐπέσχε τὰ ὄμματα, ἐτάραξε, συνετάραξεν, ἐξέπληξε
τὰς ψυχάς, ἐξεθορύβησε, συνέχεε, θόρυβον ἐνεποίησε ταῖς
γνώμαις. λαμπρά, ὑπέρλαμπρος, διάπυρος, φλογώδης, ἐκ-
πληκτική, βλοσυρά, ἀπρόσοπτος, δυσαντίβλεπτος, δυσπρόσο-
πτος, δύσοπτος, ἀντίτυπος. ὡς ἀποσκοτοῦν τὰ ὄμματα, ὡς 118
συγχέαι τὰς ὄψεις, ὡς ἐκπτοῆσαι τὰς γνώμας, ὡς συγκλεί-
σασθαι τοὺς ὀφθαλμούς. βροντὴ σκληρά, τραχεῖα, βιαία,
βαρεῖα, ὑπερμεγέθης, παμμεγέθης, ἐξετρίφθη, ἐρράγη, προσ-
ερράγη, ἐξήχησεν, περιήχησεν, ἐξεβόμβησεν, περιεβόμβησεν,
ἐξεβρόντησεν, ἐπεβρόντησεν, ἐξεκτύπησεν, ἐνέπεσε ταῖς ἀκο-
αῖς, ἐπηρείσθη, ἐπήρωσε τὰς ἀκοάς, ἐξεπάταξε τὰς γνώμας,
μικροῦ ἐμβροντήτους τοὺς ἐμπλέοντας ἐποίησεν, ἐκκεκωφη-
μένοις ἐῴκειμεν.

τὰ δὲ τῆς ναυμαχίας, αἱ μὲν φέρουσαι τριήρεις, μα- 119
κρὰ πλοῖα, ταχεῖαι νῆες, κατάφρακτα πλοῖα, οἱ δὲ ἄρχον-
τες τριήραρχοι καὶ πεντηκόνταρχοι καὶ ναύαρχοι καὶ στό-
λαρχοι καὶ ἐπιστολεῖς. τὸ δὲ πρᾶγμα ναυαρχία, τριηραρχία,
πεντηκονταρχία. τῆς δὲ τοῦ ναυάρχου νεὼς τὸ ὄνομα ναυ-
αρχὶς καὶ στρατηγίς. οἱ δὲ ἐρέται ζύγιοι, θαλάμιοι, θρανῖ- 120
ται. οἱ δ' ἐπὶ τοῦ καταστρώματος μάχιμοι. τὰ δὲ ὅπλα
τὰ μὲν τῆς νεὼς δέρρεις καὶ διφθέραι καὶ χαλκᾶ ἔμβολα,
ὅθεν καὶ χαλκέμβολοι αἱ τριήρεις, τὰ δὲ τῶν ἐμπλεόντων
ἀσπίδες, θώρακες, κνημῖδες, κράνη, ξίφη, δορυδρέπανα, χεῖ-
ρες σιδηραῖ· πρὸς δὲ τὰς ἐπιβολὰς αὐτῶν ἀντεσοφίζοντο
βύρσας προσηλοῦντες πρὸς τὰ τοιχίσματα τῶν νεῶν, ὅπως
ὁ σίδηρος ὀλισθαίνῃ, πρὸς τὸ ἀντίτυπον ἀντιλαβὴν οὐκ

118 7. ἐπλήρωσε ante Toupium.

ἔχων. κοντοῖς ἀπεωθοῦντο καὶ διῆγον ἀπ' ἀλλήλων τὰ σκάφη.
121 πληρώματα δὲ ἐντελῆ, ἀκριβῆ, κατεσκευασμένα, εὐδόκιμα, ἐν-
τελόμισθα· τὴν δὲ τοιαύτην ναῦν Λυσίας καὶ ἀδδηφάγον
εἴρηκε. καὶ τὰ μὲν καλῶς πεπληρωμένα συγκεκροτημένα,
τὰ δὲ ὡς ἑτέρως ἀπλήρωτα καὶ ἡμιπλήρωτα καὶ ἀσυγκρό-
τητα. καὶ αἱ μὲν πλόιμοι νῆες, αἱ δὲ ἄπλοοι· καὶ αἱ μὲν
ἀθαλάσσευτοι καὶ ἀκραιφνεῖς καὶ ξηραὶ καὶ διεψυγμέναι, αἱ
122 δὲ ἐντεθαλαττευκυῖαι, δίυγροι, ἀραιαί, διάβροχοι. τὸ δὲ φυ-
λάττειν τινὰς ἐφορμεῖν καὶ ναυλοχεῖν, καὶ τὸ ἀντικαθεστη-
κέναι πρὸς ναυμαχίαν ἀνθορμεῖν καὶ ἀντεφορμεῖν, καὶ τὸ
προσεδρεύειν προσορμεῖν, καὶ τὸ προεκπλεῦσαί ποι ἐξορμεῖν
καὶ προορμεῖν, καὶ τὸ στήσασθαι τὴν ναῦν προσορμίσα-
σθαι, καὶ τὸ ἐν κύκλῳ περιπλεῖν νῆσον καὶ προσκαθῆσθαι
νήσῳ πολιορκητικῶς ἀπὸ νεῶν περιορμεῖν. καὶ περιορμίζειν
123 τὴν ναῦν περὶ τὸ χῶμά φησι Δημοσθένης· τῷ δὲ θᾶττον
ποιήσαντι τοῦτο ἆθλον στέφανος ἦν. ἔστι δὲ αὐτῷ λόγος
καὶ περὶ τοῦ ἐπιτριηραρχήματος· ἐπιτριηράρχημα δέ ἐστιν
ὁ χρόνος ὅν τις ἐπετριηράρχησεν ἐξήκοντος μὲν αὐτῷ τοῦ
καιροῦ, βραδύνοντος δὲ τοῦ διαδόχου. τὰ δὲ ἔργα ἀνάγε-
σθαι, προσαναπειρᾶσθαι, ἐξορμᾶν τὴν ναῦν, καὶ τὸ πλεῖν
καὶ ἐκπλεῖν, περιπλεῖν, διεκπλεῖν, ἀπελάσαι τὴν ναῦν. καὶ
τὰ ὀνόματα ἀναγωγή, ἀνάπειρα, πλοῦς, ἐπίπλους, περί-
124 πλους, διέκπλους. εἶτα στῆσαι τὰς ναῦς κατὰ στοῖχον, πυ-
κνάς, ἐκ διαστημάτων. ἀρθῆναι τὰ σημεῖα, ἀντανάγεσθαι,
ἀντεπιπλεῦσαι, προσεπιπλεῦσαι, προεκπλεῖν, ναυμαχῆσαι, συρ-
ραγῆναι, συμπεσεῖν, ἐμβαλεῖν, ἀναρρῆξαι, κατατρῶσαι, ἀναρ-
ρῆξαι τὴν παρεξειρεσίαν, ἀναρρῆξαι τὴν πρῶραν, ἀνοῖξαι
τὴν ναῦν ὑπὸ τὴν ἐμβολήν, ἄπλους ποιῆσαι τὰς ναῦς, αὐ-
τάνδρους καταδῦσαι, βαπτίσαι, καταναυμαχῆσαι, ἀναδήσα-
125 σθαι, αἰχμαλώτους λαβεῖν, ἐφέλκεσθαι. καὶ τὸ μὲν εἰς ἐμ-
βολὴν ὑπαγαγεῖν εἰς τοὐπίσω τὴν ναῦν ἀνακρούσασθαι, τὸ
δ' εἰς φυγὴν πρύμναν κρούσασθαι. εἴρηκε δὲ Θουκυδίδης καὶ
«τραυματισθεισῶν τῶν νεῶν.» τὰς δὲ πεπονηκυίας καὶ κε-
κακωμένας ἔστι θεραπεῦσαι, ἐπισκευάσαι, ἐπισκευάσασθαι,
ζεῦξαι, ζεύξασθαι. εἴη δ' ἂν ἐκ νεῶν καὶ ἀποβαίνειν ποι
τῆς πολεμίας καὶ ἐκβαίνειν, καὶ ἀποβάσεις ποιεῖσθαι, καὶ
κατασύρειν λείαν εἰς τὰς ναῦς.

Αὐτοὶ μὲν οἱ ἄνδρες *στρατιῶται*, μάχιμοι, σκευο- 126
φόροι, ὑπασπισταί, ἱππαγωγοί, ἱπποκόμοι. καὶ τῶν μαχο-
μένων τὸ μὲν ἔμπροσθεν μέτωπον καὶ ζυγὸν καὶ πρόσωπον,
καὶ τὰ ἑκατέρωθεν ἄκρα πλευρὰ καὶ κέρατα, δεξιὸν καὶ εὐ-
ώνυμον, τὸ δὲ μέσον ὀμφαλός, τὸ δὲ βάθος στοῖχος καλεῖ-
ται. καὶ τὸ μὲν ἐφεξῆς εἶναι κατὰ μῆκος ζυγεῖν, τὸ δ' ἐφε- 127
ξῆς κατὰ βάθος στοιχεῖν. καὶ ὁ μὲν ἐκ δεξιᾶς τοῦ πρώτου
ζυγοῦ πρωτοστάτης, καὶ πᾶν τὸ μέτωπον πρωτοστάται· ὁ
δὲ παρ' ἕκαστον ταττόμενος παραστάτης, ὁ δὲ ὑπ' αὐτὸν
ἐξόπισθεν ἐπιστάτης. τὸ δὲ ἐπὶ πᾶσιν ἐν τῷ βάθει ζυγὸν
οὐρὰ καὶ οὐραγοί· καλοῖτο δ' ἂν ὁμωνύμως καὶ ὁ ἄρχων
αὐτῶν οὐραγός. καλοῦνται δὲ καὶ ὀπισθοφύλακες, καὶ τὸ
ἔργον οὐραγεῖν καὶ ὀπισθοφυλακεῖν. τὸ δὲ σύμπαν στρά-
τευμα, στρατός, στρατιά, στρατιωτικόν, φάλαγξ, τάγμα,
σύνταγμα· μέρη δ' αὐτοῦ μυριοστύς, χιλιοστύς, πεντηκο-
στύς, λόχος, δεκάς, πεντάς. καὶ οἱ *ἄρχοντες* οἱ μὲν τοῦ 128
παντὸς στρατηγοὶ καὶ συστράτηγοι καὶ ὑποστράτηγοι, ὥσ-
περ οἱ ἀποχειροτονηθέντες ἀποστράτηγοι· ταξίαρχοι καὶ
οὐραγοὶ καὶ μυρίαρχοι καὶ χιλίαρχοι καὶ λοχαγοὶ καὶ ἑκατόν-
ταρχοι καὶ δέκαρχοι καὶ πένταρχοι, καὶ τῶν ἱππέων ἵππαρ-
χοι καὶ φύλαρχοι. Θηβαίων δὲ ἴδιον βοιωτάρχης, καὶ Λα-
κεδαιμονίων βασιλεύς, καὶ Ἀθηναίων ἐν μέρει πολέμαρχος,
καὶ Θετταλῶν ταγός, καὶ μισθοφόρων ξεναγός. λέγω δὲ νῦν 129
οὐ πρὸς ἀκρίβειαν ταυτὶ τὰ ὀνόματα· μακροῦ γὰρ ταῦτα
δεῖται καιροῦ καὶ λόγου, ὁπόταν τακτικὸν ὑμῖν ἢ στρατη-
γικὸν συντιθῶ βιβλίον, ὅτε καὶ περὶ πλαισίου καὶ τοῦ ἑτε-
ρομήκους πλαισίου, καὶ τοῦ ἐπὶ μέτωπον κλῖναι καὶ ἐπ' οὐ-
ρὰν καὶ ἐπ' ἀσπίδα καὶ ἐπὶ δόρυ, καὶ τῶν μερῶν τε καὶ
ἀρχόντων καὶ ἔργων καὶ κινήσεων καθ' ἕκαστα σαφηνιῶ.
ἰδίως μέντοι Λακεδαιμονίων ἐνωμοτία καὶ μόρα.

ἐκ δὲ τῆς *σκευῆς* οἱ ἄνδρες ὧδε ὀνομάζονται. τὴν 130
μὲν γὰρ σκευὴν κλητέον καὶ ὅπλισιν καὶ ἐξοπλισίαν καὶ σά-
γην κατ' εἶδος μάχης, καὶ ἄνδρας εὐόπλους ὡς τοῦ στρα-
τιωτικοῦ γένους ὄντας. οἱ δ' εἰσὶν ὁπλῖται, ὁπλοφόροι, βα-
ρεῖς, ἀκριβεῖς, μόνιμοι, στάσιμοι, μαχαιροφόροι, πάλιν δ'

---

130 3. κατ' Kühnius pro καί.

αὖ πελτασταί, πελτοφόροι, γυμνῆτες, κοῦφοι, ἐλαφροί, εὔ-
131 κολοι, εὐχερεῖς, ψιλοί, σφενδονῆται, λιθοβόλοι, τοξόται, το-
ξοφόροι, ἱππεῖς, ἱππακοντισταί, ἱπποτοξόται, δορατοφόροι,
κοντοφόροι, ὑπασπισταί, σκευοφόροι, ἱππαγωγοί, ἅμιπποι.
δύο δ' οὗτοι εἶχον ἵππους, καὶ ὁ ἕτερος προσήρτητο θα-
τέρῳ, καὶ μεμελετήκεσαν μεταπηδᾶν εἰς ἑκάτερον· ἦν δ' αὐ-
τοῖς τὸ σόφισμα τοῦ ἀκραιφνεστέροις χρῆσθαι πρὸς τὰ ἔργα
τοῖς ἵπποις, ὅπως ὁδούς τε μακροτέρας διανύοιεν καὶ εἶεν
132 αὐτοῖς ἀκοπώτεροι. ἦν δέ τι καὶ ἕτερον εἶδος ἱππέων, δι-
μάχαι, Ἀλεξάνδρου τὸ εὕρημα, κουφοτέραν πεζοῦ ὁπλίτου
καὶ βαρυτέραν ἱππέως ἔχοντες σκευήν, ἐξησκημένοι πρὸς
ἄμφω, καὶ τὴν ἐκ γῆς καὶ τὴν ἀφ' ἵππου μάχην, ὅπως ἐν
μὲν τοῖς ἱππασίμοις ἱππεύοιεν, ὅτε δὲ εἰς ἄφιππα ἀφίκοιντο,
μὴ εἶεν ἄμαχοι παντάπασι, μηδὲ πάθοιεν τὸ πάθημα τὸ
Λύδιον· ἀλλὰ τὸν μὲν ἵππον παρελάμβανεν ἐξεπίτηδες ἐπ'
αὐτῷ τούτῳ παρεπόμενός τις ὑπηρέτης, ὁ δ' ἐκ τοῦ ἵππου
καταβὰς ὁπλίτης εὐθὺς ἦν.

133 ὅπλων ὀνόματα. ἀμυντήρια, ἀλεξητήρια, σκεπαστήρια,
φυλακτήρια, ἐκ χειρὸς χρήσιμα, ἀγχέμαχα, βλήματα, βέλη,
πάντα τὰ ἀφιέμενα. ἀσπὶς καὶ τὰ μέρη τῆς ἀσπίδος, ὀμ-
φαλὸς καὶ μεσομφάλιον καὶ ὄχανον καὶ ἴτυς καὶ κύκλος
καὶ ἄντυξ. ἀσπὶς οἰσυΐνη, ἀσπὶς ἀπὸ ξύλου, ἀσπὶς ἀπὸ βύρ-
σης, ἀσπὶς ὠμοβοΐνη, ἀσπὶς χαλκῆ, παρ' Ὁμήρῳ δὲ καὶ
134 χρυσῆ καὶ ἀπ' ἀργύρου καὶ καττιτέρου. λέγεται δὲ καὶ Νι-
κίας πορφύραν καὶ χρυσὸν μίξας κοσμῆσαι τὴν ἀσπίδα. γί-
νεται δὲ καὶ προμήκης ἀσπίς, τετράγωνος, περιφερής, κυκ-
λοτερής, κοίλη, ἑτερομήκης. πέλτη Ἀμαζονική, ὡς φησὶ Ξε-
νοφῶν, παρεοικυῖα κιττοῦ πετάλῳ. θώραξ καὶ τὰ μέρη
τοῦ θώρακος, πτέρυγες, καὶ τὸ μέσον αὐτοῦ γύαλον. Ἰάσων
δὲ ὁ Θετταλὸς καὶ ἡμιθωράκια προσεξεῦρε. θώρακες δὲ οἱ
135 μὲν φολιδωτοί, οἱ δὲ ἐξ ἁλύσεων. ἔστι δέ τις καὶ σπολὰς
ἀντὶ θώρακος. περικεφαλαία, κυνῆ, κράνος. καὶ τούτου
τὰ μέρη τὸ μὲν ὑπὲρ τὸ μέτωπον ὁμωνύμως τῷ μέρει, τὰ
δ' ὑπ' αὐτῷ ὀφρύες, καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτὰς προβεβλημένον γεῖ-
σον, τὸ δὲ ἐπ' αὐτῇ τῇ κεφαλῇ ἐπίκρανον, καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτὸ
λόφος καὶ λοφιὰ καὶ τριλοφία. λόφος εὐανθής, ὑακινθι-
νοβαφής. τὰ δὲ περὶ ταῖς χερσὶ προβλήματα ὁμωνύμως τῷ

μέρει χεῖρες καλοῦνται, καὶ κνημῖδες ποδῶν. ξίφος, μάχαιρα, ἐγχειρίδιον, ξίφους ἀκμή, ξίφους λαβὴ καὶ προλαβή, ξίφους τελαμών, οὗ τὸ ξίφος ἐξῆπται. κοπίς. ἡ δὲ θήκη τοῦ ξίφους κουλεός. λόγχη, ξυστόν, κάμαξ, ἀκόντιον. ἀκόντισμα καὶ τὸ ὅπλον καὶ τὸ ἔργον. δόρυ, κοντός. καὶ ἡ θήκη τοῦ δόρατος δουροδόκη, καὶ τὰ μέρη τὸ μὲν τέλος σαυρωτήρ, τὸ δὲ μέσον ἀγκύλη. καὶ τὸ μὲν ἔργον ἐναγκυλίσασθαι, τὸ δὲ προὖχον αἰχμὴ καὶ ἐπιδορατὶς καὶ στύραξ. ἦν δὲ καί 137 τινα δόρατα ναυμάχα, ὥς φησὶν Ὅμηρος, διὰ μήκους χρείαν συνηρμοσμένα ἐκ συμβολῶν. δρεπάνη, δορυδρέπανον. πέλεκυς ἀμφίστομος, ἑτερόστομος. τάχα δ' ἂν προσθείη τις τούτοις καὶ τὴν ξυήλην τὴν Λακωνικήν. σφενδόνη, λίθος, τόξον καὶ τὰ τοῦ τόξου μέρη, κέρας καὶ νευρὰ καὶ ὀιστός. τὸ αὐτὸ καὶ βέλος καὶ τόξευμα· Θουκυδίδης δ' αὐτὸ καὶ ἄτρακτον καλεῖ. εἰσὶ δὲ καὶ πυρφόροι ὀιστοί. καὶ τοῦ βέλους τὸ μὲν ἐπτερωμένον εἴποις ἂν κεφαλὴν βέλους, ὁ δὲ σίδηρος ἀκίς, καὶ τῆς ἀκίδος ὄγκοι μὲν αἱ πρὸς τῷ καλάμῳ, γλωχῖνες δὲ αἱ πρὸς τῇ ἀκμῇ προβολαί. ἰστέον δὲ ὅτι καὶ 138 φοίνικος σπάθῃ Ἀράβων τινὲς ἀντὶ κέρως ἐχρῶντο, καὶ λίθῳ ὀξεῖ ἀντὶ σιδήρου Αἰθίοπες. καὶ ἔχριον τὰς ἀκίδας ἰῷ φαρμακώδει Ἄραβες.

προσαριθμητέον τούτοις καὶ τὰ βαρβαρικά, σάρισσαν Μακεδονικὴν τὸ δόρυ, καὶ παλτὸν Μηδικὸν τὸ ἀκόντιον, καὶ ἀκινάκην Περσικὸν ξιφίδιόν τι, τῷ μηρῷ προσηρτημένον, καὶ σαγάρεις Σκυθικάς. Ἄραβες δὲ καὶ στρουθῶν δοραῖς ἀντὶ θωράκων ἢ ἀσπίδων ἐφράττοντο.

πυρσοί, φρυκτοί, καὶ μηχανήματα κριοί, πύργοι, 139 ἑλεπόλεις, μηχαναί, καὶ καταπέλται Μακεδονικοί, καὶ χελῶναι.

χρεία δ' εἰς τοὺς πολέμους σκευοφόρων μὲν ὄνων, βοῶν δὲ ἐπεσκευασμένων ὑφ' ἁμάξαις, ἡμιόνων δὲ πρὸς ἄμφω, καμήλων δὲ ἐπισεσαγμένων τὰ σκεύη. Βάκτριοι δὲ καὶ 140 μάχονται ἐπὶ τῶν καμήλων, καὶ εἰσὶν αὐτοῖς ἵππων μὲν ὠκύτεραι τὸ τάχος, ἐκπληκτικώτεραι δὲ διὰ μέγεθος καὶ δασύτητα, ἐνεργότεραι δὲ διὰ τὸ ἄδιψον καὶ μᾶλλον δύνα-

---

140 2. ἀπὸ? 4. ἀδιψεῖν?

σθαι πονεῖν. ἵππων μέντοι καὶ ἐλεφάντων ἄντικρυς χρεία
πρὸς τὰς μάχας. καὶ ὁ μὲν ἄγων ἐλέφαντα ἐλεφανταγωγὸς
καλεῖται, ὁ δ' ἐπ' αὐτοῖς ἄρχων ἐλεφαντάρχης. φράττονται
δὲ καὶ οἱ ἵπποι ὅπλοις, προμετωπιδίοις, παρωπίοις, παρηί-
οις, προστερνιδίοις, παραπλευριδίοις, παραμηριδίοις, περι-
141 κνημιδίοις· λέγονται δὲ ἵπποι τεθωρακισμένοι, πεφραγμέ-
νοι, ὡπλισμένοι. Λίβυες δὲ καὶ ἀπὸ δίφρων καὶ ἵππων ἐπ-
εζευγμένων, ὥσπερ οἱ Ὁμήρου ἥρωες, μάχονται· Ὅμηρος
γὰρ οὐκ οἶδε μονίππους ἱππέας. ὧν οἱ μὲν ὑπὸ τῷ ζυγῷ
ζύγιοι, οἱ δ' ἑκατέρωθεν παρήοροι καὶ παράσειροι καὶ σει-
ραφόροι καὶ σειραῖοι, καὶ αἱ τούτων ἡνίαι σειραὶ καὶ παρ-
ηορίαι. ἐπιβεβήκασι δὲ τοῦ ἁρματείου δίφρου ἡνίοχος καὶ
παραβάτης· ὃν ὁ Πλάτων ἀναβάτην μικράσπιδα ἐκάλεσε.
καλεῖται δέ τις Λιβυκὴ διφρεία, ἡ δὲ Περσική, ἡ δὲ Λα-
κωνική.
142 μέρη δὲ τοῦ ἅρματος δίφρος, ὑπερτερία, ἄντυξ, ἴτυς.
ἡ μὲν ἱμάντωσις τοῦ δίφρου τόνος καλεῖται, τὸ δ' ὑπεράνω
αὐτοῦ περίφραγμα, ὃ σκύτει εἴωθε περιλαμβάνεσθαι, τάρ-
ριον. τρεῖς δ' ἔχοντος τοῦ ταρρίου πλευρὰς τὰς κατὰ τοὺς
ἵππους, τὸ ἀνώτατον ξύλον καπάναξ καλεῖται δεξιὸς καὶ
εὐώνυμος, ἡ δὲ μέση ῥάβδος καπάνη, ἐφ' οὗ δ' ἀναπαύεται,
143 μεσάτιον, ἐμπρόσθιον. αἱ δὲ δίδυμοι αἱ εἰς τοὺς ἵππους
βλέπουσαι ἀπὸ τῆς καπάνης μέχρι τοῦ κυρτίου μετῆλαι,
τὸ δὲ κυρτούμενον ἀσπιδίσκη, τὸ δ' ἀπ' αὐτῆς ὑπὸ τὸν τό-
νον κεκαμμένον ἀζηλίς. τὰ δ' ἐγγώνια τὰ ἐντὸς τοῦ δίφρου
γωνίαι ἢ ἀγκῶνες ἢ ἄστρητα. τῶν δὲ πλαγίων πλευρῶν αἱ
ἐπάνω ῥάβδοι, αἱ ἕως κάτω τείνουσαι, κυφῶνες, αἱ δὲ ὑπ'
αὐτοῖς μέσαι ῥάβδοι ἕως τοῦ τόνου ὑποκυφώνια ἢ κιλλί-
144 βαντες ἢ κιλλοβόροι. τὰ δ' ἐγγώνια, οὗ ἐμπίπτουσιν αἱ
πλάγιαι πλευραί, θαιροί. τὸ δὲ πρὸ τοῦ τόνου, οὗ πρῶτον
ἐπιβαίνουσιν οἱ ἀναβαίνοντες, πτέρνα. τὸ δὲ ὅλον ἐπίθημα
καλεῖται ὑπερτερία, τὸ δ' ὑποκείμενον ἄξων, τῶν δὲ περιει-
λουμένων τῷ ἄξονι τροχῶν τὸ μὲν περὶ ταῖς ἁψῖσι σιδη-
ροῦν ἐπίσωτρον, ἡ δὲ ἁψὶς καὶ σῶτρα καλεῖται, αἱ δὲ ἐν-

---

142 3. πάρειον et 4. παρείου *A*. **143** 1. ἐμπρόσθιον om *B*. 2. κυρτοῦ *A*. 3. κυρτὸν *A*. 5. ἀγκώνεις ἢ τριταῖαι *A*. **144** 1. κολλοβόροι alii. 2. θύρεοι *A*.

ηρμοσμέναι αὐτῇ ῥάβδοι κνῆμαι. τὸ δὲ κενὸν τοῦ τροχοῦ
τὸ ἐναρμοζόμενον τῷ ἄξονι σύριγξ. τὸ δὲ ἐφ' ἑκάστῃ κνήμῃ 145
σιδηροῦν ἀετός. αὐτὸ δὲ τὸ περιειλούμενον τῷ ἄξονι πλή-
μνη. τὸ δὲ ὑπεράνω αὐτοῦ σιδήριον δακτύλιος. τὸ δὲ συν-
δέον πρὸς τὴν πλήμνην τὰς κνήμας σιδήριον πλημνόδετον
ἢ θώραξ. τὸ δ' ἐντὸς τῆς πλήμνης σιδήριον, ὃ τρίβει τὸν
ἄξονα, γάρνον ἢ δέστρον. τὸ δὲ κωλῦον ἐκπίπτειν τὸν τρο-
χὸν ἐμπηγνύμενον τῷ ἄξονι παραξόνιον ἢ ὡς Γοργίας ἐπί-
βολος ἢ ὡς Ἐρατοσθένης ἔμβολος. τὰ δ' ἑκατέρωθεν τέλη
τοῦ τροχοῦ δακτύλιοι, ὥσπερ καὶ τοῦ ἄξονος τὰ ἑκατέρω-
θεν τέλη ἀκραξόνια. τὰ δὲ τῷ ἄξονι ἐγκείμενα σιδήρια, 146
καὶ τριβόμενα ὑπὸ τοῦ τροχοῦ, εὖραι. ὁ δὲ τοῦ παραξονίου
δεσμὸς ἐμβολοδέτης. τὸ δὲ ἀποτεινόμενον ἀπὸ τοῦ δίφρου
ξύλον ῥυμός, οὗ τὸ τέλος ἀκρορρύμιον, ὕπερθεν δὲ ἐκδέδε-
ται τὸ ζυγόν· τὰ δὲ συνάπτοντα αὐτὸ δεσμὰ ζυγόδεσμα
καλεῖται. ὁ δὲ πάτταλος ὁ διειρμένος ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ ἐπὶ
τὸν ῥυμόν, ᾧ τὰ ζυγόδεσμα περιελίττεται, ἕστωρ. τὰ δὲ
κοῖλα τοῦ ζυγοῦ, ὑφ' ἃ ὑπάγονται οἱ ἵπποι, ζεῦγλαι, ὧν
τὰ ἄκρα ἀκροχηνίσκοι. αἱ δὲ ἡ ν ί α ι καὶ ῥυτῆρες καλοῦνται. 147
τὰ δὲ ἀπὸ μὲν τῶν ῥυμῶν ἀπηρτημένα, ὑπὸ δὲ τοὺς αὐχέ-
νας τῶν ἵππων ἑλιττόμενα, λέπαδνα, ὧν τὰ ἄκρα λεπαδ-
νιστῆρες, τὰ δὲ ὑπὸ τοὺς ὤμους τῶν ἵππων μασχαλιστῆρες.
ὁ δὲ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ ἵππου ἐκτεταμένος ἱμὰς ἐπὶ τὸν
χαλινὸν κορυφαία, ὁ δὲ περὶ τὰ γένεια γενειαστήρ. τὰ δ'
ἐπανεστηκότα δερμάτια περὶ τὸν ἄξονα, κατὰ τὰ παραξό-
νια, παρατρόχια. οἱ δὲ σιδηροῖ κύκλοι δι' ὧν διείρονται αἱ
ἡνίαι, δακτύλιοι. ἀπὸ δ' ἵππου ἐφ' ἵππον ὁ ἀπηρτημένος 148
ἱμὰς μεσάτιον. τῶν δ' ἡνιῶν αἱ μὲν κατανωτίδιοι καλοῦνται,
αἱ δὲ διὰ ῥυμῶν, αἱ δὲ διὰ μεσατίου, αἱ δὲ σειραῖος ἱμάς.
καὶ μὴν τὸ μὲν ὅλῳ τῷ στόματι τοῦ ἵππου περιτιθέμενον
χαλκοῦν ἠθμῶδες κημὸς καλεῖται, τὸ δὲ περὶ τὸ γένειον
διειρόμενον ψάλιον, τὸ δ' εἰς τὸ στόμα ἐμβαλλόμενον χα-
λινός, οὗ τὸ μὲν μέσον ἡνίον, τὰ δὲ περὶ αὐτὸ δακτύλιοι
ἐχῖνοι τρίβολοι, οὓς μασᾶται ὁ ἵππος.

---

145 3. αὐταῖς *A*. 146 2. θύραι *A*. 147 8. περιτρόχια *C*.
148 1. κατανωτιαῖοι *C*. 7. ἡνίον] ἀξώνιον *A*.

149 εἴποις δ' ἂν ἐθεράπευον τὰς ἀσπίδας, ἐξεκάθαι-
ρον, ἐλάμπρυνον τοὺς θώρακας, ἐφαίδρυνον τὰς κνημῖδας,
τὰ κράνη στιλπνὰ ἐποίουν, τοὺς λόφους ηὐθέτιζον, ἔθηγον
τὰ ξίφη, ἔξεον τὰ δόρατα.
τεχνῖται δὲ τῶν ὅπλων ἀσπιδοπηγός, θωρακοποιός,
κρανοποιός, μαχαιροποιός, δορυξόος, πιλοποιός. εὐδοκί-
μει δὲ θώραξ Ἀττικουργής, κράνος Βοιωτουργές, πῖλος καὶ
ἐγχειρίδιον Λακωνικά, ἀσπὶς Ἀργολική, τόξον Κρητικόν,
σφενδόνη Ἀκαρνάνων, ἀκόντιον Αἰτωλικόν, μάχαιρα Κελ-
τική, πέλεκυς Θρᾳκικός. καὶ τὰ μὲν ἔμπροσθεν εἰρημένα
ὑπὲρ τῆς ἑκάστου χρήσεως.
150 Λέγειν δὲ χρὴ ἐχθροί, πολέμιοι· τὸ γὰρ τῶν ἀντι-
πολέμων ὄνομα, εἰ καὶ Θουκυδίδης αὐτῷ κέχρηται, σκληρόν
ἐστιν, βέλτιον δ' ἀντιπολεμοῦντες. ἀπηχθημένοι, ἠλλοτριω-
μένοι, ἀλλόφυλοι· τοὺς δὲ βαρβάρους καὶ ξένους ἐκάλουν.
ἄσπονδοι, ἀκατάλλακτοι, ἄμικτοι, θηριώδεις, ὕπουλοι, ἄπι-
στοι, διάφοροι, ἐναντίοι· χρηστέον δέ ποτε καὶ τῷ ἀντίπα-
λοι, εἴ γε καὶ τὸν πόλεμον ἀγῶνα κλητέον καὶ τὸ νικῆσαι
151 καταγωνίσασθαι. πολέμους ἀκηρύκτους ἐπάγοντες, ἀκηρύ-
κτως πολεμοῦντες, πικροί, δυσμενεῖς, ἐπικηρυκείας οὐκ ἔχον-
τες, ἐπικηρυκείας οὐ δεχόμενοι, κήρυκα καὶ πρεσβείαν οὐ
προσιέμενοι, ἀκηρύκτοις πολέμοις χρώμενοι, ἀδιάλλακτοι,
ἀσύμβατοι, ἀσύμβολοι. τὰ δὲ ἐναντία ἥμεροι, πρᾶοι,
μέχρι τοῦ δεδίξασθαι πολεμοῦντες, φόβον ἀνασείοντες μό-
νον, σπονδὰς ὑποφευγόντων διδόντες, εἰς εἰρήνην ῥέποντες,
ἐπικηρυκευομένους προσιέμενοι, εὐδιάλλακτοι, εὐδιαλλάκτως
152 διακείμενοι, οὐκ εἰς ἀεὶ τὰς ἔχθρας ἀποτιθέμενοι. ἄλ-
λης δὲ χρείας φίλοι, σύμμαχοι, ὁμοήθεις, ὁμόφυλοι, συν-
ασπισταί, συναγωνισταί, συστρατιῶται, συνεξεταζόμενοι, συν-
οπλιζόμενοι, συμπολεμοῦντες, κοινωνοὶ πολέμου, κοινωνοὶ
μάχης, μετέχοντες ἔχθρας, συναιρόμενοι, ἔνσπονδοι. καὶ τὰ
153 πράγματα φιλία, συμμαχία, κοινωνία, συνασπισμός· ὁμαιχ-
μία γὰρ Θουκυδίδου μέν, οὐ μὴν λεῖον πρὸς τὴν ἀκοήν.
τὸ δὲ ὅλον πόλεμος, ἔχθρα, διχόνοια, ἀλλοτρίωσις, μάχη,
στάσις, στασιασμός· τὸ δὲ ἐναντίον εἰρήνη, ἡσυχία, σπον-
δαί, ἀνοχαὶ καὶ ἀνακωχαί, διαλλαγαί, καὶ ὁ συνάγων διαλ-

---

151 5. ἀσύμβουλοι ante Iungermannum. 7. ὑποφεύγοντες *A*.

λάκτης. τούτους δὲ καταρτιστῆρας Ἡρόδοτος καλεῖ· εἴποι δ' ἄν τις αὐτοὺς καὶ ἁρμοστάς. τὰ δὲ ῥήματα, διηλλάγησαν καὶ κατηλλάγησαν καὶ συνηλλάγησαν, καὶ συμβάσεις ἐποιήσαντο καὶ συνέβησαν, καὶ συνέθεντο καὶ συνθῆκαι ἐγέ- 154
νοντο, καὶ ὡμολόγησαν καὶ ὁμολογίαι ἐγένοντο. δύναιτο δ' ἄν τις εἰπεῖν ἐπὶ μὲν τοῦ εἰς ἔχθραν καταστῆναι, τὰς σπονδὰς ἔλυσαν, διέστησαν, ἀπερράγησαν, ἠλλοτριώθησαν, ἐξεπολεμώθησαν (οἱ δὲ συγκρούσαντες αὐτοὺς ἐξεπολέμωσαν, καὶ πολεμοποιοί), εἰς πόλεμον συνέπεσον, ἐπὶ δὲ τοῦ ἐναντίου συνῆλθον, ἡρμόσθησαν, εἰς ταὐτὸν ἦλθον, ᾠκειώθησαν· τὸ γὰρ ἐφιλιώθησαν ἰδιωτῶν.

Δυνάμεις ἐρρωμέναι, ἀκμάζουσαι, ἀκραιφνεῖς, ἀκέ- 155
ραιοι, ἐπιστήμονες, μεμελετηκυῖαι, ἠσκημέναι, συντεταγμέναι, συγκεκροτημέναι, ἐγρηγορυῖαι, ἀνδρώδεις, ἀνδρεῖαι, ἀνδρικαί, νεανικαί, ἔντονοι, φιλόπονοι, φιλοπόλεμοι. καὶ ἕτοιμοι, πρόχειροι, συνεργοί, φιλεργοί, φιλότιμοι, ἄοκνοι, εὔρωστοι, ἐρρωμένοι, ἐθελουργοί, πρόθυμοι, εὔθυμοι, θυμοειδεῖς, φιλόνεικοι, φιλοκίνδυνοι. καὶ ἄνδρες ἰταμοί, ἀπροφάσιστοι, ἐθε- 156
λονταί, αὐτεπάγγελτοι, ἀπαράκλητοι, αὐτοκέλευστοι, αὐθαίρετοι, αὐτεπίτακτοι, ἀκέλευστοι, ἀνεπίτακτοι, αὐτήκοοι, εὔτολμοι, εὔψυχοι, ἄφοβοι, ἀνέκπληκτοι, εὐθαρσεῖς, γοργοί, φοβεροί, ἐκπληκτικοί, εὔοπλοι, πολεμικοί· ἐμπειροπόλεμοι γὰρ ἐπαχθές, πολέμου δὲ χειροτέχνας στρατιώτας εἴρηκε Θουκυδίδης. δυσήττητοι, ἀήττητοι, ἄμαχοι, δύσμαχοι, ἀπρόσ- 157
μαχοι, δυσαντίβλεπτοι, ἀνυπόστατοι, ἀνίκητοι, δυσπολέμητοι, θαρραλέοι, δυσανταγώνιστοι. καὶ τὰ ἐπιρρήματα συγκεκροτημένως, μεμελετηκότως, ἀκραιφνῶς, ἐπιστημόνως, ἠσκημένως, συντεταγμένως, ἐγρηγορότως, πολεμικῶς, ἀηττήτως, ἀμάχως, ἀνανταγωνίστως. καὶ τὰ ῥήματα ἐπιρρωννύναι, ἀσκεῖν, συγκροτεῖν, γυμνάζεσθαι, πονεῖσθαι, μελετᾶν, συγκροτεῖσθαι. τὰ δὲ πράγματα πόνος, ἐπιστήμη, ἐγρήγορσις, προθυμία, ἄσκησις, μελέτη, ῥώμη. τὰ δὲ ἐναντία ἀστρά- 158
τευτοι, ἀπόλεμοι, ἄθυμοι, βλᾶκες, βλακεύοντες, ἀμβλεῖς, βραδεῖς, ἀσθενεῖς, ἀγεννεῖς, ἄρρωστοι, ὀκνώδεις, ἀδύνατοι, ἀργοί, ἀναπεπτωκότες, μαλακοί, ἄνανδροι, ἀνάσκητοι, ἀγύ-

---

154 3. καταστῆσαι vulgo. 156 1. ἰταμοί] ἀγαθοί *A*.

μναστοι, ἀσυγκρότητοι, ἀμελέτητοι, δειλοί, καταδεεῖς, ἀμελεῖς,
κατημελημένοι, ῥάθυμοι, ὕπτιοι, νωθεῖς, κατερραθυμημένοι,
ὀλίγωροι, κατωλιγωρημένοι, εὐάλωτοι, εὐεπιβούλευτοι, εὔλη-
159 πτοι, εὐπολέμητοι, εὐεπιχείρητοι. καὶ τὰ ἐπιρρήματα ἀμελῶς,
ῥαθύμως, δειλῶς, ἀνάνδρως, ἀθύμως, ἀστρατεύτως, ἀπολέμως,
ἀγυμνάστως, ἀσυγκροτήτως, ἀμελετήτως, καταδεῶς, ὀλιγώρως.
τὰ δὲ ῥήματα ἀποδειλιᾶν, ἀθυμεῖν, ῥαθυμεῖν, βλακεύειν, νω-
θρεύειν, δεδιέναι, ὀλιγωρεῖν. καὶ τὰ πράγματα ἀνασκησία,
ἀμελετησία, ἀμέλεια, βλακεία, νώθεια, ἀθυμία, ῥαθυμία,
ὀλιγωρία, ἀνανδρία, δειλία, μαλακία.

160 ἐ σ τ ρ ά τ ε υ σ α ν, ἐξεστράτευσαν, πανδημεὶ ἐξεστρατεύ-
σαντο, ἐπεστρατεύσαντο. ἐστρατοπεδεύσαντο καὶ κατεστρατο-
πεδεύσαντο καὶ ἀντεστρατοπέδευσαν, στρατόπεδον ἐβάλοντο,
ἱδρύθησαν, σκηνὰς ἐστήσαντο καὶ ἐπήξαντο, ἐκάθισαν, ἐσκή-
νωσαν, κατεσκήνωσαν. τεῖχος περιεβάλοντο, τεῖχος ἤραντο,
161 περιῳκοδομήσαντο, περιειργάσαντο. οἱ δὲ πρὸς τοῦτο ἐπιτή-
δειοι λιθοδόμοι, λιθολόγοι, τέκτονες, τειχοδόμοι, τειχοποιοί·
καλοῦνται δ' οὕτως οὐ μόνον οἱ οἰκοδομοῦντες, ἀλλὰ καὶ οἱ
τοῦ ἔργου ἐπιστάται, ὡς Δημοσθένης ἑαυτὸν τειχοποιὸν κα-
λεῖ. ἐρεῖς δὲ τάφρον ἠλάσαντο, ἐκοίλαναν, ἐβαθύναντο, ἀπ-
ετάφρευσαν, σταυροὺς ἐπήξαντο, χαρακώματα ἐποιήσαντο,
περιεσταύρωσαν, ἀπεσταύρωσαν, χάρακα ἐβάλοντο, περιεχα-
162 ράκωσαν, ἐφράξαντο. παραφυλακτέον δὲ ὅτι οἱ μὲν περὶ
τοῖς στροτοπέδοις χάρακες ἀρρενικῶς λέγονται, αἱ δὲ πρὸς
ταῖς ἀμπέλοις θηλυκῶς. ἐξῆλθον ἐπὶ ὑδρείαν, ἐπὶ ξυλείαν,
ἐπὶ ξυλισμόν, ἐπὶ φρυγανισμόν, ἐπὶ προνομήν. εἶτα λείαν
ἠλάσαντο, βοσκήματα, λείαν περιεσύραντο, ὡς Ὑπερίδης.
εἶτα ἀντετάξαντο, ἀντιπαρετάξαντο, ἀντέστησαν, ἐτάχθη-
σαν καὶ ἐξετάχθησαν καὶ ἀντετάχθησαν, μετετάξαντο. εἶτα
προύθεσαν οἱ μάντεις ἱερεῖα, ἐθύσαντο, ἐσφαγιάσαντο. καὶ
αἴσια τὰ ἱερά, ἢ δεξιὰ καὶ καλά, καὶ τοὐναντίον ἀπαίσια καὶ
τὰ ὅμοια.

163 ἐρεῖς δὲ τ ὰ σ η μ ε ῖ α ἤρθη, ὑπεσημήναντο οἱ σαλπιγ-
κταὶ τὸ εἰς ἔφοδον, ὥσπερ τοὐναντίον ἀνακλητικόν. πρού-
τρεψαν οἱ στρατηγοί, παρεκάλεσαν, ἐπέρρωσαν, ἐξώρμησαν,

---

163 1. σαλπισταὶ εἰς *A*.

ἀνεκαλέσαντο, παρηγγύησαν, ἐξώτρυναν, ἐπήγειραν, σύνθημα
ἔδοσαν, ἐπιδιῆλθον τὸ σύνθημα. τὰ δόρατα πρὸς τὰς ἀσπί-
δας ἐδούπησαν, ἐπαιάνισαν, τῷ ἐνυαλίῳ ἠλάλαξαν, προσέ-
μιξαν, εἰς χεῖρας ἦλθον, προηκροβολίσαντο, ἐτόξευσαν, ἐξ-
ετόξευσαν, καὶ τὰ ὅμοια. ἐρεῖς δέ, ἐκ τόξου ῥύματος ἦν 164
ἡ μάχη. καὶ τόξου καθάψαι, ἀνελκύσαι, ἀναγαγεῖν, καὶ πλη-
ρωσάμενοι τὰ τόξα, ἐνθέμενοι τοὺς ὀιστούς. εἶτα προεξέ-
δραμον οἱ ἱππεῖς, προεξεπήδησαν, προεξήλασαν, ἐκδρο-
μὰς ἐποιήσαντο, προεκδρομάς. [προεξήλασεν] ἐν ἵπποις ἡ
ἱππομαχία. ἱππομαχῆσαι, ἱπποκρατῆσαι, καθιπποκρατῆσαι.
ἐρεῖς δὲ συνέπεσον, συνερράγησαν, εἰς χεῖρας ἦλθον, συν-
ῆψαν τὴν μάχην, συμπεσόντες ἐμάχοντο, ἐν χερσὶν ἦν ἡ
μάχη, καὶ τὰ ὅμοια. εἶτα μάχη καρτερά, σταδιαία, θυμῷ 165
ἐμάχοντο, ἐμπλακέντες διηγωνίζοντο, ἐξώθουν ἀλλήλους, οὐ
ῥᾳδίως ἀπ' ἀλλήλων ἀπελύοντο. δεξάμενοι αὐτοὺς ἠμύ-
νοντο, ἢ ἐνέδωκαν πρὸς τὴν πρώτην ἔφοδον, οὐκ ἤνεγ-
καν τὴν πρώτην προσβολήν. ἐπόνει θάτερον τῶν κεράτων ἢ
τὸ μέσον τοῦ στρατεύματος, εἶξεν, ἐνέδωκεν, ἐπὶ πόδα ἀν-
εχώρει, ἐνέκλινεν, ἐξέκλινεν, ὑπετράπη, ὑπεχώρησεν, τὰ νῶτα
ἔδωκεν, προτροπάδην ἔφυγεν, ἡττήθη, τὰ ὅπλα ῥίψαντες
ἔφυγον. τὸ δὲ ἔργον βαλεῖν, τρῶσαι, ἀνατρέψαι, ἀπώσα- 166
σθαι, παραρρῆξαί τι τῆς φάλαγγος, παρασπάσαι, διακόψαι,
διαστῆσαι, τρέψασθαι, διῶξαι, σκυλεῦσαι, γυμνῶσαι, ἀφο-
πλίσαι, ζωγρῆσαι, αἰχμαλωτίσαι, νικῆσαι, ἀπαγαγεῖν, χειρώ-
σασθαι, ἑλεῖν, καθελεῖν, καταπολεμῆσαι, ὑποχειρίους ποιή-
σασθαι, ὑφ' ἑαυτοὺς ποιήσασθαι. τοὺς νεκροὺς ἀποδοῦναι
ὑποσπόνδους.

ἐρεῖς δὲ ἐπολιόρκησαν, συνήλασαν, συνέκλεισαν, κατ- 167
έκλεισαν, προσεκάθισαν. ἐκάθισε τὸ στράτευμα, προσήδρευ-
σεν, ἀπέκλεισεν. παρέτειναν τὸν χρόνον τῆς πολιορκίας, ἐπ-
ετείχισαν, ἐμετάλλευσαν, ὑπώρυξαν, προσήγαγον μηχανάς,
προσέρρηξαν, κατέσεισάν τι τοῦ τείχους, καθείλκυσαν, ἀνέ-
τρεψαν, κατέσυραν τὰς ἐπάλξεις, καθεῖλον, κατήνεγκαν, κατ-
έσπασαν, κλίμακας προσέθεσαν, προσανέβησαν, πυρὶ ἀπε-

---

166 4. post *αἰχμ.* *A* *ἀνδραποδίσαι, τραυματίας ποιῆσαι.* 167 7. *πῦρ ἀπεπέτασαν* *A.* an *πυρὶ ἀνεπέτασαν?*

168 τέφρωσαν, χῶμα ἔχωσαν. οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ τείχους ἀπεμά-
χοντο, ἀπεκρούοντο, ἀντεῖχον, διεκαρτέρουν, ἐνεκαρτέρουν, ἀν-
τεσοφίζοντο, σβεστηρίοις κωλύμασιν ἐχρῶντο, ὑφεῖλκον τὸν
χοῦν. εἶτα ἀπεῖπον, ἀπηγόρευσαν, χεῖρας ἀνέτειναν, ἐπεκη-
ρυκεύσαντο, ἐνέδοσαν, σφᾶς αὐτοὺς ἐξέδοσαν, παρέδοσαν,
κατεπολεμήθησαν, ἐνέκλιναν, ἐδουλώθησαν ἐνδείᾳ ἐπιτη-
169 δείων, δίψει καὶ λιμῷ. οἱ δὲ πολιορκοῦντες λέγοιντ' ἄν, εἷ-
λον, κατ' ἄκρας εἷλον, καθεῖλον, ἐπόρθησαν, παρεστήσαντο,
ὑποχειρίους ἐποιήσαντο, ἐδουλώσαντο ἐπὶ φόρῳ, εἰς φόρου
ἀπαγωγήν, ἐπὶ χρημάτων φορᾷ, χρήματα ταξάμενοι, δεκά-
την ἐπιβαλόντες· καὶ δεκατηλόγοι, δεκατηλογία. ἐὰν δὲ ἔν-
σπονδοι γένωνται ἐπὶ συμμαχίᾳ, ἐρεῖς ἐπὶ τῇ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ,
ἐπὶ τῷ τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν καὶ φίλον ἔχειν.

170 τείχους δὲ μέρη κύκλος, περίβολος, προμαχεῶνες, ἐπ-
άλξεις, πύργοι, μεσοπύργια, μεταπύργια. ἐρεῖς δὲ τεῖχος ἐρυ-
μνόν, καρτερόν, ἰσχυρόν, ἀπρόσιτον, δυσπρόσιτον, δύσμαχον,
δύσληπτον, δυσαίρετον, ὀχυρόν, ὠχυρωμένον, δυσκαθαίρετον,
171 δυσάλωτον. καὶ περὶ χωρίων δὲ ταῦτ' ἂν εἴποις, καὶ ἔτι
ἀπότομον, ἀπόκρημνον, κρημνῶδες, ἀνεπιβούλευτον, δυσε-
πίβατον, δυσπρόσβατον, καὶ ἥκιστα ἐπίμαχον. ἐκ δὲ τοῦ
ἐναντίου τεῖχος ἀσθενές, ὠλιγωρημένον, αὐτοσχέδιον, ἐσχε-
διασμένον, εὐάλωτον, εὐαίρετον, εὐκαθαίρετον, ἐπίδρομον,
172 ὡς Ὅμηρος, εὐπρόσοδον, εὐεπίβλεπτον, εὐεπιβούλευτον, εὐε-
πιχείρητον, ἁλώσιμον.

ἐρεῖς δὲ καὶ τάδε, τὰ ἄκρα προκαταλαβεῖν, τὰ ὑπερδέ-
ξια κατασχεῖν, φθάσαι ἐπὶ τὰ ἄκρα, προκατασχεῖν, ἀποκό-
ψαι τοὺς ἐπὶ τῶν ἄκρων, ἀπαράξαι, ἀπελάσαι τοὺς ὑπὲρ κε-
φαλῆς, ἀνασοβῆσαι, διῶξαι. καὶ μὴν καὶ τάδε, κατὰ μέτωπον
173 ἐπελθεῖν, κατὰ νώτου γενέσθαι, ἐκ τοῦ κατόπιν ἐπιδραμεῖν, ἐκ
προφανοῦς, ἐξ ἐπιφανοῦς, ἐξ ἀφανοῦς, ἐξ ἀσφαλοῦς. ἐνεδρεῦ-
σαι, ἐνέδραν καθίσαι, ψευδενέδραν. λόχον ὑφεῖναι, λοχῆσαι,
ἐλλοχῆσαι· τὸ γὰρ καταλοχίσαι εἰς λόχους διανεῖμαι ἐστίν.

στρατιωτικὰ δὲ καὶ τὸ πυρσεῦσαι, φρυκτωρῆσαι, φρυ-
κτωρία. καὶ αἱ φυλακαὶ καὶ προφυλακαὶ καὶ ἔφοδοι, καὶ
σκοποὶ καὶ κατάσκοποι, καὶ ἐπὶ κατασκοπὴν ἐξελθεῖν, ἐπὶ
174 προσκοπήν. ψευδαυτόμολοι. καὶ γῆν δῃῶσαι, κόψαι τὰ δέν-
δρα, καταπρῆσαι, ἐμπρῆσαι, πῦρ ἐφεῖναι, πυρπολῆσαι, λεη-

λατῆσαι, δασμολογῆσαι, λάφυρα συναθροῖσαι. οἱ δὲ ταῦτα πιπράσκοντες λαφυροπῶλαι.

ἐρεῖς δὲ τειχίσαι πόλιν, ἐκτειχίσαι, τεῖχος ἆραι τῇ πόλει, ἐγεῖραι, ὀρθῶσαι, περιβαλεῖν, ἐλάσασθαι, περιελάσασθαι, περιεργάσασθαι, φράξαι τείχει τὴν πόλιν. καὶ πόλις τετειχισμένη, καὶ οἱ ἐργαζόμενοι τειχοποιοί· τὸ δὲ ἐναντίον ἀτείχιστος πόλις, γυμνὴ τείχους καὶ ἄφρακτος.

στρατιῶται, συστρατιῶται, στρατός, στρατιωτικόν, στρά- 175
τευμα, στρατόπεδον, σύνταγμα, δύναμις, τάγμα. τάχα δέ που καὶ οἱ πεζέταιροι καὶ οἱ ἀργυράσπιδες καὶ οἱ χρυσάσπιδες, τὰ Μακεδονικά.

ἐρεῖς δὲ τὰς σφενδόνας πληρώσασθαι, ἐναγκυλίσασθαι, στρέψαι, καὶ τὰ ἀκόντια πῆλαι, διαπῆλαι, ἀφεῖναι, ἀκοντίσαι, διακοντίσασθαι.

ἐξετάσαι στράτευμα καὶ δοκιμάσαι, καὶ ἐξέτασις στρα- 176
τεύματος, ἐξετασμός, δοκιμασία. συλλογή, ἀθροισμός, ἀγερμός· συλλέξαι, ἀθροῖσαι, συναγεῖραι. καὶ στρατιῶται ἐπίλεκτοι, ἔκκριτοι, πρόκριτοι, δόκιμοι, εὐδόκιμοι, ἄριστοι, ἀριστεῖς, ἀριστεύοντες, κρατιστεύοντες, λογάδες, λόγιμοι. ἀριστίνδην, λογάδην, κρατιστίνδην. τάχα δ' ἂν ἐν τούτοις τάττοιντο καὶ οἱ διμοιρῖται. ἐρεῖς δὲ τοὺς ἐκ καταλόγου, τοὺς 177
ἐν ἡλικίᾳ, τοὺς ἀκμάζοντας, τοὺς τὴν στρατεύσιμον ἡλικίαν ἔχοντας, τὴν μάχιμον, τοὺς ἐν ἀκμῇ, τοὺς χρησίμους· τὸ δ' ἐναντίον τὴν ἄχρηστον ἡλικίαν, τὴν ἀπόμαχον, τὴν ἀστράτευτον, τὴν ἀπόλεμον.

ἐρεῖς δὲ ἐκδήμους πολέμους καὶ ἀποδήμους, καὶ ὑπερορίους τοὺς ἐν τῇ ὑπερορίᾳ, διαποντίους, ξενικούς, ὥσπερ πάλιν ἐνδήμους, προσόρους, ὁμόρους.

ἐπαινῶν δὲ στρατηγὸν *λέγε στρατηγικός, ἐπιστήμων,* 178
πολεμικός, ἀσφαλής, διασωστικός, περιεσκεμμένος, προνοητικός, προορῶν, προβουλεύων, εὔβουλος, ἀγχίνους, ἄγρυπνος, ἄοκνος, εὔτολμος, ἀνδρεῖος, ἡγεμονικός, ἀρχικός, προστατευτικός, ἀξιοπροστάτευτος, διασκεπτικός, ὀξύς, ἐνεργός, διδασκαλικός, τακτικός, ἐπιτακτικός, πρὸς τὰ δεινὰ θαρραλέος, φιλοστρατιώτης, σοφός, κρυψίνους, ἐπίβουλος, νήφων, εὐτελὴς τὴν δίαιταν, φιλεργός, μάχιμος, ἐπιμελής, φιλότιμος,

---

176 5. καταριστεύοντες vulgo. 177 3. post ἀκμῇ *A* τοὺς ἀκμῆτας.

φιλόπονος, φιλοκίνδυνος, φιλόνικος, νίκης ἐραστής, εὐκλείας
179 ἐραστής, ἄδωρος, ἀδωροδόκητος. ψέγων δὲ ἀμβλύς, ἄμο-
χθος, ἄμαχος, ῥάθυμος, ἀμελής, νωθής, βραδύς, μισοστρα-
τιώτης, ἀνεπιστήμων, ὀκνηρός, ἄπειρος, ἀμαθὴς τῶν στρα-
τιωτικῶν, ὑπνώδης, μέθυσος, ἀκρατής, τοὺς καιροὺς παριείς,
ἀπερίσκεπτος, ἀπροόρατος, ἄπορος γνώμης, ἀπρόοπτος, κατ-
επτηχώς, ἀπρονόητος, ἄβουλος, ἀμήχανος, δειλός, ἄνανδρος,
καταβεβλημένος, ὕπτιος, ἀναπεπτωκώς, ἀνόητος, προπετής,
ἔμπληκτος, ἀπονενοημένος, ῥιψοκίνδυνος, τολμηρός, θρασύς,
μανιώδης, παρακεκινημένος, σφαλερός, ἄφρακτος, προδότης,
180 ἀφειδής, ἀκρατής, δωροκόμος, δωροδόκος. στρατιώ-
του δὲ ἔπαινος εὐπειθής, πειθαρχικός, πειθήνιος, κατήκοος,
ὑπήκοος. τὰ δ' ἐναντία ἀπειθής, ἀνήκοος, ἀνυπήκοος.

ἀπέστησαν πόλεις, ἐπανέστησαν. ἐπεστράτευσαν καὶ
ἐπεστρατεύσαντο, ἐπῆλθον, παρέβαλον, εἰσέβαλον εἰς τὴν
πολεμίαν, κατέλαβον, ἐνέβαλον, καθεῖλον, εἰσβολὴν ἐποιή-
σαντο. περὶ σίτου ἀκμήν, περὶ σίτου ἐκβολήν, σίτου χλω-
ροῦ ὄντος, σίτου ἀκμάζοντος.

181 Ἱππικὰ ὀνόματα, ἀγέλη ἵππων, ἱπποτρόφος, ἀγελη-
τρόφος, ἱππονόμος, ἱππαγωγός, ἱπποδαμαστής, πωλοδάμνης,
ἱπποκόμος, ἵππων ἐπιμελητής, ἱπποφορβός. εἶτα ἵπποι φορ-
βάδες, ἵπποι ἀγελαῖοι, ἵπποι ἀθληταὶ καὶ ἀγωνισταὶ καὶ
ἀδδηφάγοι, ἁμιλλητήριοι, νικηφόροι, ἀθλοφόροι, κυνηγετι-
κοί, πολεμιστήριοι, ὁδοιπορικοί, στρατιωτικοί, πομπικοί. πῶ-
182 λοι ἄβολοι οἱ πώλων καὶ τελείων μέσοι· οὕτω γὰρ Πλά-
των τοὺς δευτεροβόλους ὀνομαζομένους ἐκάλεσεν, τελείους.
οἱ δὲ γεγηρακότες ἀγνώμονες καὶ λιπογνώμονες· γνώμων
γὰρ λέγεται ὁ ἀποπίπτων ὀδούς, τῆς ἡλικίας ὢν γνωριστι-
κός. ἱππάσαι ἐξ ἀγέλης πῶλον, ἱππωνῆσαι καὶ ἱππωνία. ἔτι
δὲ ἀδάμαστον πῶλον (τούτῳ δὲ Ξενοφῶν ἀντιτίθησι τὸν
ἤδη ἱππαζόμενον), ἀπαίδευτον, ἄγριον. δαμάσαι δ' ἂν εἴποις
καὶ πωλεῦσαι, πωλοδαμνεῖν, ἐκπαιδεῦσαι, ἡμερῶσαι, ἀσκῆ-
183 σαι, ἀναδιδάξασθαι. λέγοις δ' ἂν ἐπὶ ἵππων καὶ ψηλαφᾶν
καὶ ψήχειν καὶ ἀποκαθαίρειν, ἐκκαθαίρειν, ἀποσοβεῖν τὴν
κόνιν ἀνιστάντα τὴν τρίχα, ἐκφέρειν τὴν κόπρον, ψύχειν τὰ
στρώματα τοῦ ἵππου. καταπλύνειν δὲ δεῖ λέγειν τὴν κεφα-

182 3. γνῶμα C. 183 3. κόνιν] κόμην A.

λήν, οὐ καθαίρειν. τὸ δὲ κυλῖσαι καὶ ἀλῖσαι ἐρεῖς καὶ ἐξ-
αλῖσαι, καὶ τὸ χωρίον ἀλίστρα καὶ ἐξαλίστρα καὶ κυλίστρα.
τροφαὶ ἵππων κριθαί, ζειαί, ὄλυραι, χόρτος, χιλός,
παρὰ δὲ Ὁμήρῳ καὶ πυροί (εἰ δὲ πιστεύομεν, καὶ οἶνος
ποτόν) καὶ λωτὸς καὶ ἕλειον σέλινον.
χαλινῶσαι δὲ ἐρεῖς, καὶ χαλινὸν περιθεῖναι τῷ στό- 184
ματι, καὶ χαλίνωσιν. εἶτα ἱππὼν καὶ στάσις ἵππων καὶ ἱπ-
πόστασις καὶ σταθμός, φάτνη, φορβιά, ἐπιφατνίδια δεσμά,
κεκρύφαλος, κορυφαία, χαλινός. τοῦ δὲ χαλινοῦ τὰ σιδήρια
ὑποστόμια, καὶ τῶν ὑποστομίων τὰ μὲν κοῖλα ἐχῖνοι, τὰ δὲ
περιφερῆ καὶ πριονωτὰ τροχοί, τὰ δὲ στερεὰ καὶ προμήκη
καὶ ἀλλήλοις ἀντεμπλεκόμενα ἐν ἁλύσεως εἴδει δακτύλιοι καὶ
δάκτυλοι. ἐρεῖς δὲ κημοὶ καὶ φιμοί, ἔτι δὲ ἔποχα, ἐφίππια, 185
σάγη. τὰ δὲ περὶ τὴν θεραπείαν ἐργαλεῖα, τὸ μὲν ἐκκαθαῖ-
ρον τὴν τρίχα πτερῷ ἐοικὸς ξύλον σπάθη, τὸ δὲ διακτενί-
ζον σιδήριον πριονῶδες ὠδοντωμένον ψήκτρα. τὸ δὲ πλεκό-
μενον ἐκ τῆς φοινικῆς ἀμπεχόνης κοῖλον καὶ διάκενον περι-
χείριον, ὃ καταστέλλει τὴν τρίχα καὶ ἐκλιπαίνει, σωρακίς.
ἀφ' οὗ δὲ ἐσθίει ὁ ἵππος, κρεμαμένου μὲν ἐκ τῆς κορυφαίας,
περιτιθεμένου δὲ τῷ στόματι, χιλωτήρ.
χωρία δὲ ἐρεῖς ἱππάσιμα καὶ δύσιππα καὶ ἄφιππα, 186
δύσβατα καὶ βάσιμα, πεδινά, εὐήλατα, ἐπίδρομα. γῆ πεδιάς,
γῆ ἄπεδος, λεία, ὁμαλή, ἄλιθος, ἱππόκροτος, ἱππόδρομος,
εὔπορος. ἄβατα, τραχέα, δύσπορα, λιθώδη, δυσήλατα, εὔ-
δρομα, πετρώδη, πέτρινα, εὔλιθα, ὀρεινά, βαθέα, ἔγκοιλα,
τελματώδη, ἀπόκροτα, τεναγώδη, πηλώδη, τενάγη, ἀλί-
πεδα, δίυγρα, ὕφαμμα, ψαμμώδη, ὕφυδρα, διάβροχα, ὀλι- 187
σθηρά, ὑποφέροντα τοὺς πόδας, ὑφέλκοντα, ὑπερείποντα,
ὑποσκελίζοντα, ἀνάντη, ὄρθια, σιμά, ἀνατεταμένα. καὶ λόφοι
δὲ ἐρεῖς καὶ γήλοφοι καὶ ἄκραι καὶ χαράδραι καὶ χείμαρ-
ροι, κατάντη, πρανῆ, κατάρρυτα, κατωφερῆ. καὶ ἐν μὲν τοῖς
ἀνάντεσι δεῖ ἀναθεῖν, ἀνατρέχειν, προσβαίνειν, προσαναβαί-
νειν, ἀναπηδᾶν, ἐν δὲ τοῖς κατάντεσι καταθεῖν, καταβαίνειν.

---

184 1. δὲ — 2. χαλίνωσιν] χαλίνωσιν περιθεῖναι τὸ στόμιον **A**.
187 1. ὕφαλμα vulgo. 3. ὀρθάσιμα vulgo. 7. καταθεῖν, καταβαί-
νειν] εἰ ἐλαύνοις, φησὶν ὁ Ξενοφῶν, ἀφίσταται τὸ δέρμα. δῆλον δ' ὅτι καὶ

188 ἔπαινος ἵππου ἀπὸ μὲν σώματος ὁπλαὶ κοῖλαι, ὡς
εἶναι ἐν βάθει τὴν χελιδόνα καὶ μηδὲν αὐτὴν τῶν ἐκ τοῦ
ἐδάφους λυπεῖν· ἡ γὰρ τοιαύτη ὁπλὴ ὥσπερ κύμβαλον, φη-
σὶν ὁ Ξενοφῶν, πρὸς τὸ δάπεδον ψοφεῖ (εἴποις δ' ἂν καὶ
κροτεῖ καὶ ἠχεῖ καὶ κτυπεῖ καὶ τὰ ὅμοια). κυνήποδες ἔγκοι-
λοι στερεοί, κνῆμαι ἄσαρκοι, γόνυ λαγαρὸν πρὸς τὴν συγ-
189 καμπήν, σκέλη ὑγρά, μηροὶ ἰνώδεις, πλευραὶ βαθεῖαι προ-
μήκεις καὶ πρὸς τὴν γαστέρα ὀγκωδέστεραι, γαστὴρ προσ-
εσταλμένη, ἀκρώμια ὑψηλά, τῷ τε ἀναβάτῃ ἀσφαλεστέραν
τὴν ἕδραν καὶ τοῖς ὤμοις ἰσχυροτέραν τὴν πρόσφυσιν παρ-
έχοντα. τράχηλος εὐκαμπὴς ὡς ἀλεκτρυόνος, ἀλλ' οὐχ ὥσ-
περ κάπρου ὀρθός. κεφαλὴ ὀστώδης, προτομὴ βραχεῖα, χαίτη
εὔθριξ, προκόμιον εὐπρεπές, ὄμμα προπετὲς ὡς ἐξόφθαλ-
190 μον εἶναι, ὀφθαλμοὶ πυρώδεις, ὕφαιμον βλέποντες. μυκτῆρες
ἀναπεπταμένοι· εὐπνοώτεροι γὰρ τῶν συμπεπτωκότων. ὦτα
βραχέα, στέρνα πλατέα, ὀσφὺς διπλῆ· τὸ δ' αὐτὸ καὶ ῥά-
χις καὶ ἕδρα, μάλιστα δὲ τὸ μέσον τῆς ῥάχεως, ᾧ ἐγκάθη-
ται ὁ ἐπιβάτης. ἰσχία πλατέα καὶ εὔσαρκα, γλουτοὶ εὐπα-
γεῖς, οὐρὰ προμήκης. Σίμων δ' αὐτὴν καὶ κέρκον καλεῖ, ὀνο-
μάζοιτο δ' ἂν καὶ ἵππουρις· γνησιώτατον γὰρ ἐπὶ ἵππου
οὐρᾶς τοὔνομα. χρήσιμον δὲ τὸ μῆκος οὐ μόνον εἰς ἀγλαΐαν,
ἀλλ' ὅπως καὶ μυωπιζόμενος ἀπελαύνοι τὰ λυποῦντα.
191 ψόγος δ' ἵππου ὄνυχες λεπτοί, ὁπλαὶ πλήρεις σαρκώ-
δεις λεῖαι ὁμαλαί· Ξενοφῶν δ' αὐτὰς χαμηλὰς καλεῖ. κυνή-
ποδας παχεῖς, κιρσοὺς περὶ τὰς κνήμας ἔχων, μηροὺς ἀπα-
γεῖς, ὠμοπλάτας κοίλους, αὐχένα προμήκη, χαίτην ψιλήν,
στήθη στενά, κεφαλὴν βαρεῖαν σαρκώδη, ὦτα μεγάλα, μυ-
κτῆρας συμπεπτωκότας, ὀφθαλμοὺς κοίλους (καλεῖται δὲ ὁ
τοιοῦτος καὶ κοιλόφθαλμος), πλευρὰς στενὰς ἀσάρκους,
ὀσφὺν ὀξεῖαν, ἰσχίον τραχύ, γλουτοὺς ἀσάρκους, σκέλη
σκληρά, γόνατα δυσκαμπῆ· ὁ γὰρ ὑγρὸς κάμπτει τὰ γό-
νατα ἀκοπώτερον, καὶ ἀπταιστότερον βαδίζει.

τὰ νεῦρα παχύνεται τῶν πρόσθεν ποδῶν τόν τε ἱππέα καὶ αὐτὸν τὸν ἵππον φερόντων. οἱ Πέρσαι δὲ καὶ Ὀδρύσαι, φησί, τοὺς ἵππους μεμελετήκασι φέρειν· τῷ γὰρ ἐπελαύνεσθαι ἐν τοῖς τραχέσιν ἀσυνήθεις ὄντας ψιλοῦνται μὲν αἱ κνῆμαι καὶ ἑλκοῦνται, μάλιστα δὲ τὴν παρακερκίδα, ἣν περόνην ὁ Ξενοφῶν καλεῖ *A*. 189 1. post μηροὶ *A* μηριαῖα.

ἐπαινέσαις δ' ἂν βλέμμα ἵππου γοργόν, ἰταμόν, ἀν- 192
αιδές, ὑπόθερμον, ἔκπυρον, θρασύ, πικρόν, θυμικόν, ὀργί-
λον· καὶ χρεμετισμὸν ὁμοίως καὶ ἆσθμα θρασύτερον, θυ-
μικώτερον, ἰταμώτερον. ψέξαις δ' ἂν νωθές, ἀμβλύ, ἄπυρον,
ἀόργητον, ἄθυμον, ἀργόν, οὐχ ἱππῶδες, ὑγρόν.

οἱ πρόσθεν πόδες καλοῖντ' ἂν οἱ πρόσθιοι, οἱ ἔμπρο- 193
σθεν, οἱ ὑπὸ ταῖς ὠμοπλάταις, οἱ ὑπὸ τοῖς στέρνοις, οἱ
πρῶτοι, οἱ ὑπὸ τῷ αὐχένι· οἱ δὲ λοιποὶ ὀπίσθιοι, οἱ κατό-
πιν, οἱ ἔσχατοι, οἱ τελευταῖοι, οἱ ὑπὸ τοῖς ἰσχίοις, οἱ ὑπὸ
τὴν οὐράν, οἱ ὑπὸ τοὺς γλουτούς. ἀμείνων δ' ἵππος ὁ μὴ
ἐναλλὰξ ἀλλὰ διὰ πολλοῦ τὰ σκέλη τιθεὶς καὶ διαφέρων.
κακὸς δέ, εἰ τὴν διάστασιν ἔχει τῶν σκελῶν ὡς μεγίστην·
ὑπάρξει γὰρ αὐτῷ, Σίμων λέγει, διὰ πλείστου τὰ σκέλη ῥί- 194
πτειν. καὶ τοῦτο δὲ Σίμωνος, «εὔδρομος δὲ ἵππος ὁ ὀλί-
γον αἴρων ἀπὸ τῆς γῆς ἐν τῷ τρέχειν τὰ σκέλη.»

ἔπαινος ἔργων καὶ γνώμης ἵππου, εὔπνους, εὔπους,
εὔοπλος· ἡ δὲ ποδῶν ἀρετὴ εὐποδία. εὔφορος, εὔθυμος, θυ-
μοειδής, εὐσχήμων, εὐπρεπής, μεγαλοπρεπής, γαῦρος, γαυ-
ρούμενος, γαυριώμενος, κυδρός, κυδρούμενος, ἐλευθέριος,
ἐθελουργός, ἱππαστής, ἀγλαός, φρονηματίας, ἀλαζών, εὔ- 195
ψυχος, εὐκάρδιος, μεγαλόφρων, μετέωρος, πομπικός, σοβα-
ρός, εὔτολμος, εὐθαρσής, ποδώκης, γοργούμενος, πολεμι-
κός, στρατιωτικός, ἥμερος, πρᾶος, εὐπειθής, εὐάγωγος, εὐή-
νιος, χειροήθης, τιθασός, φιλῶν τὸν ἀναβάτην, εὔνους τῷ
ἱππεῖ, ὑπὸ σάλπιγγι ἐξορμῶν, ἐξανιστάμενος, ὀξύς, ταχύς,
ταχύπους, φιλάνθρωπος, φίλιππος, ἐγκαρτερῶν σὺν τῷ καιρῷ,
γνωστικὸς τῶν ἐχθρῶν, ἀνατρεπτικός, εὔτρεπτος, πειθαρ-
χικός, εὔτακτος, εὔκολος, κεκολασμένος τὴν γνάθον, δίκαιος
τὴν σιαγόνα, ἴσος ἑκατέραν τὴν γνάθον, πεπαιδευμένος, 196
ῥᾳδίως ἐξορμῶν, εὐκόλως καθιστάμενος, μάστιγος οὐ χρή-
ζων, κέντρου ἀπροσδεής, εὔδρομος, ἐπίδρομος, τοῖς ἀνέμοις
συνθέων· εἴποι ἂν αὐτὸν Ὅμηρος αὔρας ἢ ἀνέμου παῖδα.
ἀνύποπτος, ἄφοβος, θαρραλέος. μεμελετηκὼς καὶ πρὸς ἄναν-
τες ἀναθεῖν καὶ πρὸς κάταντες καταδραμεῖν, καὶ τειχίον
ὑπερακρίσαι καὶ τάφρον ὑπερπηδῆσαι, καὶ χαράδραν δια-
λέσθαι καὶ ποταμὸν περᾶσαι, καὶ ἐπ' ὄχθους ἀναθρώσκειν,

194 7. 8. ἐλεύθερος, ἐλευθερουργὸς vulgo: correctum e Xenophonte.

197 καὶ ἀπ' ὄχθων καθάλλεσθαι. ὁ δὲ ψόγος ἐκ τῶν ἐναν-
τίων, βραδύς, νωθής, ἀμβλύς, ἀργός, βλάξ, ἄπους, κακόπους,
κακόπνους, μελλητής, δειλός, ἄτολμος, καταδεής, ὕποπτος,
δυσωπούμενος, ἐπίφοβος, οὐ σπουδαῖος τοὺς πόδας, μαλα-
κὸς τὴν ὁπλήν, σκληρόστομος, ἄδικος τὴν σιαγόνα, ἑτερό-
γναθος, βαρὺς τὴν κεφαλήν, κάτω νεύων, εἰς ὄνους τελῶν,
κυφαγωγότερος, δυσγαργάλιστος, ἀπειθής, δυσήνιος, δυσά-
γωγος, ἀνάγωγος, ἄστομος, ἀπόλεμος, πτοούμενος, ταπεινός,
198 μικρόψυχος, ἀσχήμων, ἀπρεπής, εὐλαβής. οὐδ' ἂν σάλπιγγος
ἀνάσχοιτο, οὐδ' ἂν ἐνέγκοι πολέμου βοήν. μίσιππος, μισάν-
θρωπος, δάκνων, λακτίζων, λακτιστής, ἀδάμαστος, φαύλως
ἠγμένος, ἀπρόθυμος, ἀπαίδευτος, ἄτακτος, θηριώδης, δύσ-
φορος, ἀκάθεκτος, τὴν γνάθον ἀκόλαστος, ἀναχαιτίζων, ἀπο-
σειόμενος, ἐφυβρίζων, ὃς πολλάκις ἐξεκύλισε τὸν ἱππέα, οὐδὲ
προσιέμενος τὸν χαλινόν, ὑπέρφοβος, ἐνδεέστερος, ἀποδεέ-
στερος· Σίμωνος τὸ ὄνομα.
199 ὁ δὲ τοῦ ἵππου ἐπιμελητὴς τάδε πραττέτω. καθαι-
ρέτω τὴν χελιδόνα, καὶ τὴν κοιλότητα τῆς ὁπλῆς θερα-
πευέτω, καὶ τὴν κνήμην τριβέτω κατὰ τὴν φύσιν τῆς τρι-
χός· τὴν δὲ μηριαίαν καὶ τὸ λοιπὸν σῶμα καὶ εἰ πρὸς
τοὐναντίον ἀνακαθαίροι, ῥᾷον ἂν ἐκσοβοῖ τὴν κόνιν. καὶ
πρὸς μὲν τὸ ἄλλο σῶμα χρήσθω πᾶσι τοῖς τῆς καθάρ-
200 σεως ὀργάνοις, τὴν δὲ κεφαλὴν καταπλύνειν δεῖ μᾶλλον ἢ
καθαίρειν. τῶν δ' ἐν τῇ ῥάχει τριχῶν ἄλλῳ μὲν ὀργάνῳ
μὴ προσαπτέσθω, ταῖς δὲ χερσὶ τρίβων καὶ ἀπαλύνων, ᾗπερ
φύσει κέκλινται, ἥκιστ' ἂν βλάπτοι τὴν ἕδραν τοῦ ἵππου.
ἐνεθιζέτω δὲ τὸν πῶλον ὁδῷ λιθώδει, μὴ πάντῃ τραχείᾳ·
εἰ δὲ καὶ ἐν τῷ σταθμῷ καταβάλλοι λίθους μναιαίους ἀμ-
201 φιδόχμους, περιχειλώσας σιδήρῳ, ὡς Ξενοφῶν ἔφη, τούτῳ τῷ
ἔθει τῷ πρὸς αὐτοὺς στερεοῖ καὶ καρτερύνει τοῦ ἵππου τοὺς
πόδας. τὰ μέντοι χείλη αὐτοῦ ἀπαλυνέτω, ὅπως τοῦ χαλινοῦ
συνιῇ· ἀπαλύνει δὲ τὰ χείλη χειρῶν τριβὴ καὶ ὕδατος χλια-
ροῦ προσβολὴ καὶ ἐλαίου ποτὲ ἀλοιφή. τῆς δὲ ἐπιφατνιδίας
φορβιᾶς μὴ ποιείτω τὸ ἅμμα ἔνθα ἡ κορυφαία περιτίθε-

---

200 3. ἀπαλύνων Conr. Gesnerus pro πλύνων. 5. ἐνεθ. — 201 3. πόδας] καὶ ὁ σταθμὸς λίθους ὑπεστρωμένους ἐχέτω· στερεοῖ γὰρ καὶ κρατύνει τῷ ἔθει τοῦτο τοὺς πόδας BC.

ται, ὡς μὴ ἑλκουμένων τούτων καὶ περὶ τὸ χαλινοῦσθαι δυσκολαίνῃ. ἐργώδης γὰρ ἡ τῆς χαλινώσεως κώλυσις. ἢν μὲν 202
γὰρ κεχαλινωμένον ἄγῃ, οὐδὲν αὐτῷ παραινῶ, ἢν δὲ ἀχαλίνωτον, κημοῦν τὸν ἵππον· ὁ γὰρ κημὸς δάκνειν μὲν οὐκ ἐᾷ, ἐκπνεῖν δὲ οὐ κωλύει. ὁπόταν δὲ ψήχῃ τὸν ἵππον, ἐκ μὲν τῆς κεφαλῆς αὐτῷ ἀρκτέον, ἵνα τῶν ἄνωθεν καθαρθέντων ἐπικατίῃ τοῖς ὑπ᾽ αὐτά. ἐπεὶ δὲ ψηχόμενον τὸν ἵππον ἀνάγκη χρῆσθαι ταῖς ὁπλαῖς, τοὺς μὲν πρόσθεν πόδας ψήχων, κατόπιν παρελθὼν βλεπέτω ἵνα περ καὶ ὁ ἵππος, ὡς μηδὲ βουλόμενος αὐτὸν κρούειν δύνηται· ἐπὶ δὲ 203
τοὺς κατόπιν μετιών, ἀντιμεταστρέψας ἑαυτὸν βλεπέτω ἀντία τοῖς ποσὶν οὓς καθαίρει, τρέψας τὸ πρόσωπον, ἵνα ὁ ἵππος παύηται. τὸ μὲν δὴ πρῶτον ἐκ φορβιᾶς τὸν ἵππον περιακτέον, εἶτα χαλινώσαντα ἐᾶσαι ἑστάναι, ὡς μὴ εὐθὺς ἑλκόμενος πονοῖτο, ἀλλ᾽ ἐν ἀναλγησίᾳ καὶ ἀπραγμοσύνῃ τῆς σιαγόνος ἠρέμα προσεθίζηται τῷ χαλινῷ. εἰ δὲ ἀναβαίνοι ἐπ᾽ αὐτόν, τὸ πρῶτον ἐκ μετεώρου ποιεῖσθαι τὴν ἀνάβασιν, ὅπως μήτε σπάσῃ αὐτὸν ἀναβαίνων μήτε ἐκ σφοδρότητος ἐγκαθίσας λυπήσῃ τὸν ἵππον. ἐλαυνέτω δὲ τοῦτον 204
κατ᾽ ἀρχὰς ὁ ἐπιβάτης εἰς τὰ ἄπεδα καὶ λεῖα, τὰς δὲ προσβάσεις καὶ τὰς ἐκεῖθεν καθόδους μὴ αὐτίκα, ἀλλὰ τὸν ἵππον πλαγιαζέτω (οὕτω γὰρ ὁ Σίμων ὠνόμασεν), καὶ ποτὲ μὲν εἰς μῆκος ποτὲ δὲ ἐπ᾽ ἔλαττον, καὶ ἐναλλάττων θᾶττον ἢ σχολαίτερον, καὶ τὸν χαλινὸν μεταβάλλων ἐφ᾽ ἑκατέραν τὴν γνάθον. καμπὰς δὲ χρὴ ποιεῖσθαι καὶ στροφὰς καὶ ὑποστροφάς. ἐν δὲ ταῖς στροφαῖς οὐ δεῖ ἐξελαύνειν 205
τὸν ἵππον ἀλλ᾽ ἀναλαμβάνειν, ὅπερ καὶ ὑπολαμβάνειν καλεῖται καὶ κατέχειν καὶ ἠρεμίζειν καὶ ἀνέχειν, οὐδὲ πλαγιοῦν οὔτε αὐτὸν οὔτε τὸν ἵππον· τάχιστα γὰρ ἂν ἐν τούτῳ κατενεχθεῖεν ἀμφότεροι. ἡ γὰρ ἐπ᾽ εὐθεῖαν κατὰ μῆκος ἔλασις κοπωδεστέρα· καλεῖται δ᾽ αὕτη ὀρθοδρομεῖν, ὥσπερ τὸ ἐναντίον ἀποκάμπτειν. ἢν δὲ κάμῃ καὶ κατανεύσῃ τὴν κεφαλήν, οὐκ ἔστιν εὐσχήμων ὁ ἵππος. ὁ δὲ ἐν καμάτῳ δρόμος 206
καλεῖται οὕτως ἱππάζεσθαι, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἱππέων τὸ

202 8. μὴ βλεπέτω Schneiderus Saxo. 203 2. ἀντία e Xenophonte additum. 204 2. δάπεδα vulgo: *A* nihil praeter ἐλαυνέτω δὲ τὰς λείας. 205 6. αὐτὸ *A*.

ἱππεύειν οὕτως ὀνομάζεται. εἰ δὲ καὶ τὰ χωρία ὑπαλλάτ-
τοι τις, ἐν χάριτι μᾶλλόν ἐστι τῷ ἵππῳ· ἀμισέστερα γὰρ
αὐτῷ τὰ κοινὰ χωρία, ἀπαγορεύει δὲ τοῖς συνήθεσιν. καὶ εἰ
μὲν φύσει γεννάδας ᾖ, κἂν ἀφῇς τὸν χαλινόν, ὀρθῇ τῇ κε-
φαλῇ τρέχει· τὸν δὲ ἀγεννῆ τῷ χαλινῷ ὡς εἰς εὐσχημοσύ-
207 νην βιάζου. παραφυλακτέον δὲ ὅτι τοὺς τραχεῖς χαλινοὺς
οὐκ ἐῶσιν οἱ ἵπποι κατὰ χώραν, ἀλλὰ μεταβάλλουσιν ἐλ-
πίδι τοῦ πρὸς τὸ ῥᾷον μεταστήσειν. διὰ τοῦτο τοῖς θυμο-
ειδέσιν οὐκ ἐμβλητέον σκληροὺς χαλινούς (ἀναλαμβάνουσι
γὰρ αὐτοὺς εἰς τὸ στόμα ὥσπερ ὀβελίσκους εὐπαγεῖς ὄντας)
ἀλλὰ ὑγρούς, ἵνα οὗ ἂν ὁ ἵππος προσάπτηται, τὸ λοιπὸν
κάμπτηται ὥσπερ ἅλυσις. εἰσὶ δὲ σκληροὶ χαλινοὶ οἱ ἔχον-
208 τες τροχοὺς ταπεινοὺς καὶ ἐχίνους ὀξεῖς· ἔστι δὲ καὶ τού-
τους ἐμπραΰνειν κατειλοῦντα καὶ κατακηροῦντα. ἀλλὰ μᾶλ-
λον ὑγρούς· οὗτοι δὲ εὐρείας καὶ λείας ἔχουσι τὰς συμβο-
λὰς ὡς ῥᾳδίως κάμπτεσθαι. καὶ πάντα ὅσα περιτίθεται
περὶ τὸ στόμα, εὐρύστομα καὶ οὐ σύμπυκνα. εἰ δ' εἰς τά-
χος ἐλαύνοις, τοῦ μὲν σώματος τοῦ σαυτοῦ μηδ' ὁτιοῦν προ-
βάλῃς, μακρὰν δὲ τὴν χεῖρα τὴν ἡνιοχοῦσαν προτείνων. σὺν
βραχείᾳ τῇ ἡνίᾳ οὔσῃ ποτὲ μὲν ἐξόρμα ποτὲ δὲ καθίστη,
καὶ ἐνδίδου τὸν χαλινὸν καὶ ἀναλάμβανε. εἰ δὲ κατατείνοι
αὐτὸν ὁ ἵππος ἐν τῷ δρόμῳ, ἢ ὁ ἀναβάτης ἀπαίδευτός
ἐστιν ἢ ὁ ἵππος ἀσθενής.
209 ἔστι δέ τι νόσημα ἵππων κριθίασις καὶ ὑπεραίμω-
σις, ὑπὸ πλησμονῆς, καὶ οὐκ ἐκκομίζουσι τὸν σῖτον. τότε
χρὴ ὑφαιρεῖν καὶ χόρτον παραβάλλειν μόνον, ἤ τι ἄλλο τῶν
κουφοτέρων.
ἱππείαν δὲ ἐρεῖς καὶ ἱππασίαν καὶ ἔλασιν καὶ ἐλασίαν
καὶ ἡνιόχησιν, καὶ ἐγκαθῆσθαι ἐπόχως καὶ βεβαίως ἢ πα-
γίως. καὶ ἐφεδρεύειν ἐρεῖς, ὡς Ξενοφῶν, εἰ καὶ βιαιότερον.
ἐπιβαίνειν καὶ ἀναβαίνειν, καὶ ἐπέβη καὶ ἀνέβη, ἐξ ὧν ἐπι-
βάτης, ἀναβάτης. καὶ κλωγμῷ μὲν ἐξεγείρειν τὸν ἵππον
210 ἐρεῖς καὶ ῥοίζῳ (ταῦτα δὲ καὶ ὁρμητήρια σημεῖα ὀνομάζε-
ται), ποππυσμῷ δὲ παριστάναι καὶ καθιστάναι. τὸ δὲ ἐν-

---

206 2. ἀμιγέστερα codices: correctum e Xenophonte. 209 7. ἐφε-
δρεύειν· ἔστι μὲν γὰρ βιαιότερον, ἀλλ' οὐκ ἔξω φιλοτιμίας *A*. 9. κημῷ *A*,
κνησμῷ *C*. 210 2. καθεστάναι vulgo.

δόσιμον εἰς τὸν δρόμον κροῦσαι τῷ ποδὶ τὴν γαστέρα καὶ ἀνακλάσαι τὸν αὐχένα ἐκ τοῦ χαλινοῦ. τῷ δὲ ἀθύμῳ ἵππῳ οὐδὲν φαῦλον καὶ ἐμβαλεῖν τῷ μύωπι· οἱ γὰρ θυμοειδεῖς ἀγανακτοῦσι καὶ τὴν πληγὴν ὡς ὕβριν, καὶ ἐκφέρονται εἰς δρόμον ὑπὸ ὀργῆς, καὶ σφαλερωτέραν παρέχονται τῷ ἱππότῃ τὴν ῥύμην, ἢν δὲ ἄνιππός τις ᾖ καὶ ἀβέβαιος, καὶ ἀποσείονται καὶ ἐκφέρουσι καὶ ἀναχαιτίζουσιν, ἱστάμενοι κατὰ τοὺς οὐραίους πόδας.

ὁ δὲ πομπικὸς ἵππος ἐχέτω ψυχὴν μεγαλόφρονα, 211
σῶμα εὔρωστον, ὀσφὺν ὑγρὰν καὶ βραχεῖαν καὶ ἰσχυράν, οὐ τὴν κατ' οὐρὰν ἀλλὰ τὴν μεταξὺ τῶν πλευρῶν καὶ τῶν ἰσχίων, ὡς δύνασθαι ὑποτιθέναι τὰ ὀπίσθια σκέλη ὑπὸ τὰ ἐμπρόσθια. ἐξέγειρε δὲ αὐτὸν τοῖς ὁρμητηρίοις σημείοις, καὶ ἀνάκρουε τῷ χαλινῷ, καὶ ἐνδίδου αὐτῷ τὸ στόμιον, ἵνα χαίρῃ τῇ χαλαρότητι καὶ φέρηται ἀδεῶς τῷ σχήματι. οὐ δεῖ δὲ αὐτὸν μυωπίζειν, ἀλλὰ μᾶλλον καταψῆν καὶ ἐγκελεύεσθαι, καὶ διδάσκειν κυρτοῦσθαι τὴν κεφαλήν, ὡς καὶ αὐτὸς σχηματοποιεῖται κατὰ τὸν πρὸς τὰς θηλείας καλλωπισμόν.

ἐὰν μελετᾷς ἀφ' ἵππου τὰ στρατιωτικὰ ἀνθιππεύων 212
ἑτέροις, ἀκοντίοις ἐσφαιρωμένοις κέχρησο καὶ δόρατι ὁμοίως πεπραγματευμένῳ σφαιρωτῷ, ὥστε εἶναι τὴν πληγὴν ἀσινῆ. καλὸν δὲ λαβόμενον τοῦ ἀντιπάλου, καὶ ἑλκύσαντα ἐφ' ἑαυτόν, ἄφνω ἀφεῖναι· τὸ γὰρ τοιοῦτον καταπληκτικὸν καὶ καταβλητικόν.

παραφυλακτέον δὲ ὅτι ὁ Ξενοφῶν οἴεται τὸν ἵππον 213
ἀστραγάλους ἔχειν, Ἀριστοτέλους τοῦ περὶ ταῦτα δεινοῦ φάσκοντος μηδὲν τῶν μωνύχων ἔχειν ἀστραγάλους, μηδὲ τὸν ὄνον, μόνον δὲ τὸν Ἰνδικόν, ᾧ καὶ κέρας ἐκ τοῦ μετώπου ἐκπεφυκέναι λέγει.

διδακτέον δὲ τὸν ἵππον καὶ ὑποβιβάζεσθαι· ἔστι δὲ τοῦτο διστάντα τὰ σκέλη ἐγκαθίζειν τε καὶ ταπεινοῦν ἑαυτόν, ὥστε εὐπετῶς ἀναβαίνειν τὸν ἱππέα. στηρικτέον δὲ αὐτόν, ὅταν ὁ ἵππος ἄρξηται τῆς ἐπισκελίσεως· ἐπισκέλισιν 214

---

211 10. αὐτὸν σχηματοποιοῦντα — πρὸς τὰς θ. σχηματισμόν ante Falckenburgium. 213 7. διστᾶν vulgo.

δὲ καλεῖ ὁ Ξενοφῶν τὴν ἀρχὴν τῆς τῶν ποδῶν κινήσεως.
πέδη δὲ ἱππασία ἡ κυκλοτερής, ἑτερομήκης πέδη ἡ μῆκος
τῷ κύκλῳ προστιθεῖσα. ἐρεῖς δὲ σχεδία ἱππασία καὶ σχέ-
δην ἱππάζεσθαι, καὶ ῥύμῃ ἐξελαύνειν καὶ ἀπὸ ῥυτῆρος, ἀν-
εῖναι τὸν ἵππον, καὶ ἐφεῖναι τὸν χαλινὸν εἰς τάχος, καὶ
πάσας ἀνασεῖσαι τὰς ἡνίας, καὶ τῷ κέντρῳ ἐξαιμάσσειν.
τοὺς δὲ θυμοειδεστέρους ἵππους καταψῆν χρὴ μᾶλλον ἢ
215 κεντρίζειν, καὶ προτρέπειν μᾶλλον ἢ ἐξαναγκάζειν. εἰ δ'
ἐγκαθίζεις ἵππῳ, μὴ πάνυ τοὺς μηροὺς πιέζειν, ἀλλ' αἰω-
ρεῖν ὑγροὺς τοὺς πόδας, καὶ παραπλήσιον εἶναι ἑστηκότι·
καὶ γὰρ ἡ ἰσχὺς πλέον ἐπὶ τῶν ἑστηκότων ἢ ἐπὶ τῶν ἐγκα-
θεζομένων. πειρῶ δὲ τῷ σώματι μηδενὸς τῶν ἐργαζομένων
τοῦ ἵππου προσάπτεσθαι, οἷον ποδῶν ἢ πλευρᾶς· ἐκείνους
τε γὰρ διαφέρει καὶ ταύτην παραφέρει. εἰ δὲ ἔποχος εἴης
ἐκ μελέτης, ῥᾷόν σε οἴσει ὁ ἵππος. εἰ μέντοι οὕτω καθί-
ζεις, καὶ ἀκοντιεῖς ἐπισκοπώτατα σὺν ῥώμῃ, ἐπερείδοντος
τοῦ ἵππου τὴν ἄφεσιν τοῦ δόρατος· καὶ γὰρ αὐτὸς συμ-
βάλλεται τῇ φορᾷ, ῥύμῃ συμπροχωρῶν. συστήσας δὲ τὰς
ἡνίας, καὶ ἠρέμα πλάγιος γενόμενος, καὶ μηκύνας τὴν χεῖρα
τὴν χαλιναγωγοῦσαν, οὕτως ἀκόντιζε.

216 φρύαγμα ἵππου, χρεμετισμός, φριμαγμός, πνεῦμα, φύ-
σημα, ἆσθμα, γαυρίαμα, αὔχημα. καὶ φρυάττεσθαι, χρεμε-
τίζειν, φριμάττεσθαι, φυσᾶν, ἀσθμαίνειν, ἐκπνεῖν, γαυριᾶν.

ἔστι δὲ καὶ τάδε ἱππικὰ ὄργανα, σειραγωγεύς, ῥυτα-
γωγεύς, κέντρον, μύωψ, ὑποχαλινίδια, ἡνία.

εἴποις δ' ἂν ὅτι τὰ μὲν ἔμπροσθεν σκέλη αἴρει, τὰ δὲ
ὄπισθεν προσάγεται. ἀμείνων δὲ ἡ ὁμόχρως χαίτη καὶ
217 εὔθριξ· ἀγλαΐα γὰρ χαίτη τοῖς ἵπποις, καὶ καλλωπίζονται
καὶ γαυριῶσιν ἐπ' αὐτῇ, ὁπότε καὶ ὀνοβατοῦντες, ἐπειδὰν αἱ
ἵπποι τῶν ὄνων τὴν μῖξιν ἀτιμάζωσι καὶ ἀφυβρίζωσιν εἰς
αὐτούς, ἀποκείραντες τὰς ἵππους ἐπὶ πηγὰς ἄγουσιν· αἱ δ'
ὥσπερ ἐν κατόπτρῳ θεασάμεναι τὴν αἰσχύνην τοῦ σώματος
ἀπηγλαϊσμένης τῆς κόμης, ἀνέχονται τότε τὴν πρὸς τὸ χεῖ-
218 ρον ὁμιλίαν. ἵππος μέντοι πρὸς θήλειαν καλλωπιζόμενος
ὀρθὸν αἴρει τὸν αὐχένα καὶ κυδροῦται καὶ σοβαρός ἐστιν
ἐν τῷ δρόμῳ. καὶ μάλιστα δ' ἂν αὐτῷ διαπρέψειε τὸ κάλ-
λος, εἰ φύσει ἔχει ἀνατεταμένον καὶ ὑψηλὸν τὸν αὐχένα,

καὶ τὴν κορυφὴν μεγάλην, καὶ τὰ ὦτα ἐλάττω τοῦ πρὸς τὴν κεφαλὴν μέτρου.

ἐὰν μὲν ἐνδάκωσι τὸν χαλινὸν οἱ ἵπποι, κλίναντες τὴν
κεφαλήν, ἐκφέρουσιν· παραφέροντες δὲ τὸν τράχηλον καὶ 219
πυκνὰ διασείοντες βιάζονται καὶ ἀποσείονται· ἀνανεύουσι δὲ ἐπὶ τὴν ῥάχιν ἀναχαιτίζοντες. ἔστι δέ τις ἵππου δρόμος ἔκδρομος, ὅταν ὑπὲρ τὸ τεταγμένον τοῦ δρόμου μέτρον ὑπὸ ῥύμης ἐκφέρηται. ὁ μὲν σκληρὸς ἵππος δυσκαμπής, κἂν ἐφιῇς αὐτῷ τὸν χαλινόν, ἥκιστα ἀναλαμβάνει· ὁ δὲ μαλακόγναθος καὶ πειθήνιος ταύτῃ κρίνεται, εἰ τὸν χαλινὸν
ἐφέντι, ὅταν ἀναλαβεῖν ἐθέλῃς, ῥᾳδίως πείθεται, καὶ εἰ 220
ὑποσημήναντος εἰς δρόμον μετὰ ῥύμης ἐκδραμών, σύνθημα εἰς στάσιν δόντος εὐθέως ἵσταται.

ἐν τοῖς οὐκ εὐκόλοις χωρίοις εἰσὶ καὶ βῶλοι καὶ ἐργάσιμα καὶ ἀρόσιμα καὶ ἀντίτυπα καὶ στενόπορα, ἐν τοῖς εὐκόλοις ἱππόδρομοι, λεωφόροι, ἁμαξήλατοι, πλατεῖαι, εὐρύχωροι. ἐν τοῖς ἀντιτύποις πάσχουσιν αἱ κνῆμαι, ἃς Ξενοφῶν καλεῖ στήριγγας τοῦ σώματος. τὸ δὲ ἐπιραβδοφορεῖν τὸν ἵππον, ὅπερ γίνεται εἴ τις εἰς δρόμον ἐξελαύνει, οὐ πάνυ ἐπαινοῦσιν οἱ ἱππικοί.

καλοῦνται δὲ ἱππεῖς, ἱππόται, ἡνίοχοι, ἀναβάται, ἀμβάται. καὶ ἱππερασταὶ δὲ οἱ φίλιπποι.

Γεωργικὰ ὀνόματα γῆ, γεωργία, γεώργιον, ἀγροικία, 221
ἀγροί, ἐσχατιαί, ἄλση, δρυμοί, δρυμῶνες, ὗλαι, ἕλη, ἶδαι, νάπαι. γεωργοί, γῆς ἐργάται ἢ ἐργαστῆρες, ὡς Ξενοφῶν· οὓς Ὅμηρος ἐρίθους καλεῖ. εἶτα φυτουργοί, νεοποιοὶ ἢ νεοῦντες ἢ νεάζοντες ἢ νεοποιοῦντες, ὀχεταγωγοί, σκαλεῖς, ἀρόται, σποREῖς, ἀμητῆρες (ἔστι δὲ τοῦτο ποιητικώτερον),
ἀμῶντες, θερισταί, τρυγηταί, τρυγήτριαι, καλαμητρίδες καὶ 222
ἀμητρίδες, ἀμοργεῖς, ἐλαιοκόμοι, ἀμαλλοδετῆρες, ὀχετηγοί, σκαφεῖς, σκαπανεῖς, λικμηταί, ἀλσοκόμοι, κηπουροί. σπέρματα, φυτά, φυτευτήρια (μάλιστα δὲ ἐπὶ ἐλαιῶν οὕτως ὀνομάζεται), δράγματα, ἀμάλλαι, φυτεύματα, μοσχεύματα, κηπεύματα. καὶ νεοῦν καὶ νεάζειν καὶ νεὸν ὑπεργάζεσθαι.

---

220 2. μήτε ante Iungermannum. ἐνδραμὼν A. 221 5. σκαπανεῖς A.
222 3. σκαπανεῖς om A.

πολῆσαι, ὅ ἐστι ταὐτὸν τῷ ἀρόσαι, ὅθεν καὶ ἡ δὶς ἀρο-
223 θεῖσα δίπολος· Ὅμηρος «εὐρεῖαν τρίπολον,» Ἡσίοδος «ἔαρι
πολεῖν.» ἀρόσαι, σπεῖραι, ἐπιδραξάμενον βαλεῖν τῇ γῇ τὸ
σπέρμα. ἐπισπορία δέ ἐστιν, ὅταν τις εἰς τὸ αὐτὸ σπέρμα
σπέρμα τι ἐπεμβάλῃ· ὃ δεῖ φυλάττεσθαι. γίνεται δὲ καὶ κε-
ρασβόλα σπέρματα, ἐὰν τοῖς τῶν βοῶν κέρασι προσπέσῃ·
ἃ ἐκβαίνει ἀτεράμονα, τουτέστιν οὐ ῥᾳδίως ἑψόμενα. ἀνα-
σῦραι τὴν γῆν, ὡς μὴ καταπνίγοιτο τὰ φυτά. ἀντιπροσα-
μήσασθαι, εἰ γυμνωθεῖεν αἱ ῥίζαι.
224 ἐρεῖς δὲ ἄμπελον τεμεῖν, γυρῶσαι, ταφρεῦσαι, ἀμῆσαι,
κλαδεῦσαι. ἄρδειν, ὀχεταγωγεῖν, ἀνακαθῆραι τὴν ὑδρορρόην,
βαθῦναι τὴν ἀμάραν, ἐκτρέψαι τὸ ὕδωρ. χάρακα παραπή-
ξασθαι ταῖς ἀμπέλοις, κάμακα παραστήσασθαι. ἀναθρέ-
ψαι τὸ φυτόν, ἀλοῆσαι τοὺς πυρούς, σκάψαι τὴν γῆν, τρυ-
225 γῆσαι τὰς ἀμπέλους, συναγαγεῖν τοὺς καρπούς, θημῶνας
ἐγεῖραι, λικμῆσαι, ἀποκαθῆραι τὰ ἄχυρα τῷ πλοκάνῳ, ἀπο-
κρῖναι τὰς ἀχυρμιάς. θριγκὸν περιβαλεῖν, αἱμασιὰν περιε-
λάσασθαι ἢ περιβαλέσθαι, ῥάχην ἢ ῥάχον περιστήσασθαι,
ἢ ἀσπαλάθους ἐγείρειν. θλίβειν τὰς σταφυλὰς ἐν τοῖς λη-
νοῖς, τρέπειν, πατεῖν. τρίβειν τὰς ἐλαίας, ἀμέργειν, κατα-
226 μέργειν. κοπροῦν, καὶ κόπρου ἀγωγὰς προσφέρειν. τὰς δὲ
συκᾶς συκάζειν. ἐπὶ δὲ πάσης ὀπώρας τὸ ὀπωρίζειν, βωλο-
κοπεῖν, ὀνηλατεῖν, ἀμπελουργεῖν, καὶ ὄνῳ κοπροφόρῳ ἕπε-
σθαι. σκαπτέα, φυτευτέα, τρυγητέα, ἀλοητέα, ἀλεστέα. τὰ
δὲ ὀνόματα τῶν πραγμάτων νεός, ἄροτος, σπορά, ἀμητός,
ἀλοητός, φυτεία, τρυγητός, καρπῶν συλλογή, τρύγη, στα-
φυλῶν θλῖψις, οἴνου συναγωγή, ἐλαίας τριβή· ἐκ γὰρ τοῦ
σκάπτειν σκάλλειν ἢ λικμᾶν οὐχ εὑρίσκω κεκριμένα ὀνόματα.
227 γῆ δὲ ἐρεῖς εὔφορος, εὔσπορος, εὐήροτος, βαθεῖα, βα-
θύγεως, πίειρα, πίων, εὔκαρπος, πολύφορος, δικαία. ἐπὶ δὲ
τῆς ἐναντίας λεπτή, πετρώδης, ψαμμώδης, λιθώδης, ὑπό-
λιθος, ὑπόπετρος, ὑπόψαμμος, ἄφορος, ἄσπορος, ἀβαθής,
ξηρά, δυσήροτος, ἄκαρπος, φελλίς, ἄδικος. Μένανδρος δί-
καιον γήδιον καλεῖ τὸ μηδὲν πλέον τοῦ σπέρματος ἐκφέρον.
228 πεδία, ἄρουραι, ἐργάσιμα, λήια, ὀργάδες, λόφοι, ὄρχοι,

---

225 4. ῥάχιν ἢ ῥάχον] ῥάμνον *A*. 5. ταῖς *A*.

πρασιαί, ἀμπελουργίαι, ἄλση, κῆποι, λειμῶνες, αὐλῶνες, πα-
ράδεισοι. εἴποις δ' ἂν ὄρη ἀμπελοφόρα, ἀμπελόφυτα, ἀμ-
πελώδη, εὔξυλα, εὔδενδρα, πολύδενδρα, λάσια· γηλόφους
εὐαμπέλους, εὐφύτους, ἡδυοίνους, καταρρύτους· ἀρούρας εὐ-
πύρους, λήια κομῶντα, κήπους εὐδρόσους, παραδείσους εὐ-
κάρπους, ἄλση εὔκομα, κατάσκια, εὔσκια, εὔνομα, σκιερά, 229
ἀμφιλαφῆ, ἀμφίκομα, λειμῶνας εὐανθεῖς, αὐλῶνας ἐλαιο-
κομωμένους.

ῥόδα, κρίνα, ἴα, κρόκος, λωτός, νάρκισσος, ὑάκινθος,
θρυαλλίς, σισυμβρία, ἕρπυλλον, ἀνεμῶναι. οἱ δὲ ποιηταὶ καὶ
ἀδίαντόν τι ἄνθος καλοῦσι καὶ ἀμάραντον καὶ λευκόιον.
τόπος δὲ τῶν ἀνθέων ὁ μὲν πάντων λειμών· ἰδίᾳ δὲ ἀπὸ
μὲν τῶν ἄλλων οὐκ οἶδα εἴ τι κέκληται, τῶν δὲ ῥόδων ῥο-
δωνιά, καὶ ἰωνιὰ τῶν ἴων.

ἐπὶ φυτῶν καὶ δένδρων καρποφόρων ἐρεῖς ἀκμά- 230
ζει, ὀργᾷ, σπαργᾷ, βρύει (μάλιστα δὲ τὸ βρύειν ἐπ' ἐλαιῶν),
ἀνθεῖ, καρποφορεῖ, βλαστάνει, θάλλει. καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν
ὀνόματα ἄνθη καὶ ἄνθησις καὶ βλάστησις καὶ βλάστη. καὶ
εὐθαλὲς ἐρεῖς καὶ εὐανθὲς καὶ εὐβλαστὲς καὶ εὐερνὲς καὶ
τεθηλὸς καὶ ἀειθαλές· ἐπὶ δὲ τῶν ἐναντίων ἀνανθές, δυ- 231
σανθές, δυσερνές, ἀπηνθηκός, ἄφυλλον, ἐξηνθηκός. καὶ μα-
ραίνεται, σβέννυται, ἀπανθεῖ, φυλλορροεῖ, γυμνοῦται, ψι-
λοῦται. καὶ φυλλοχόος μὴν ὁ ταῦτα ποιῶν, ὡς Ἡσίοδος.
νέον, νεογενές, νεοβλαστές, ἀρτιγενές, ἀρτίγονον, ἀρτιφυές,
νεοφυές, νεόφυτον· εὐτελὲς μὲν γὰρ τὸ ὄνομα, κέχρηται δὲ
αὐτῷ Ἀριστοφάνης.

δένδρα τὰ μὲν ἔγκαρπα τὰ δὲ ἄκαρπα. τῶν ἐγκάρπων 232
μετὰ ἐλαίας καὶ ἀμπέλου καὶ συκῆς μηλέαι, ὄχναι, ῥοιαί,
κοκκύμηλα. ἰστέον δὲ ὅτι κοκκύμηλον μὲν οὐδετέρως ὁ καρ-
πός, ἀρρενικῶς δὲ τὸ δένδρον καλεῖ ἡ μέση κωμῳδία, ὁ
κοκκύμηλος. χρῆται δὲ καὶ Ἀρχίλοχος τῷ τῶν κοκκυμήλων
ὀνόματι. ἀχράδες, κῶνοι, φοίνικες, κάρυα τὰ οὐκ ἔχοντα δια-
φυήν. εἴη δ' ἂν ταῦτα τὰ λεπτοκάρυα, ἢ μᾶλλον τὰ καστά-
νια ὀνομαζόμενα· φησὶ γὰρ περὶ αὐτῶν Ξενοφῶν «παῖδας 233
σεσιτευμένους καρύοις ἑφθοῖς.» ἔνιοι δε ταῦτα καὶ Διὸς
βαλάνους ὑπὸ τῶν ποιητῶν κεκλῆσθαι νομίζουσιν. ἀμυγδα-
λαί. τέρμινθος· εἴρηται δ' αὐτοῦ ὁ καρπὸς ὑπ' ἐνίων καὶ

τερέβινθος. συκάμινος· ἔστι δ' ἐν τῇ μέσῃ κωμῳδίᾳ ὁ μὲν καρπὸς συκάμινον οὐδετέρως, τὸ δὲ δένδρον ἀρρενικῶς ἐκφέρεται.

ὁ συκάμινος συκάμιν', ὁρᾷς, φορεῖ.

κρανία, μέσπιλα.

234 ἄκαρπα δὲ λέγουσι δένδρα ὧν ὁ καρπὸς οὐκ ἔστιν ἀνθρώποις τροφή· τὰ δ' ἄλλα κάρπιμα. τῶν οὖν ἀκάρπων δρῦς (τάχα δ' ἂν εἴη ἀμφίβολος πρὸς τὰ ἔγκαρπα διὰ τοὺς βαλανηφάγους Ἀρκάδας, καὶ μάλιστα εἰ πρὸ πυρῶν τοὺς ἀνθρώπους ἔθρεψεν ἡ βάλανος), πλάτανος, πεύκη, πτελέα, μελία, αἴγειρος, λεύκη, δάφνη, πίτυς, κυπάρισσος, κέδρος, θύον, ἰτέα, μυρίκη, μυρρίνη, εἰ μὴ δάφνην καὶ μυρρίνην τοῖς ἐγκάρποις προσθετέον, ὧν ὁ καρπὸς τῆς μὲν δαφνίδες τῆς δὲ μύρτα.

235 τὰ τοῦ δένδρου μέρη ῥίζαι, καὶ ῥιζοφυεῖν, ῥιζοτροφεῖν, ῥιζοῦσθαι, στῆναι, παγῆναι, στηριχθῆναι, ῥίζας ἀποτεῖναι. πρέμνον λεῖον ὁμαλόν. ἐρεῖς δ' αὐτὸ καὶ στέλεχος, στερεόν, ἰσχυρόν, εὐμέγεθες, παχύ, ὄρθιον, χειροπληθές, γενναῖον, εὐφυές, εὔογκον, ὑπέρογκον. κλάδοι, κλῶνες, πτόρθοι· τὸ
236 μέντοι ὄρπηκες ποιητικώτερον. ἁπαλοὶ δὲ ἐρεῖς καὶ ἁδροί, εὐφυεῖς, ὄρθιοι, κεχυμένοι, ἀποκεχυμένοι, εὔφυλλοι, κομῶντες, ἀμφιλαφεῖς, ἀμφίκομοι, εὔκομοι, σκιεροί, εὔσκιοι, σύσκιοι, βαθεῖς, δασεῖς, βαθεῖαν ποιοῦντες τὴν σκιάν, πολλήν, πλατεῖαν, ἱκανήν, ἀρκοῦσαν, ἀποχρῶσαν, δαψιλῆ, ὑπεραποχρῶσαν. τὸ δὲ ἐναντίον ἐρεῖς ἀφύλλους, ἀκόμους, γυμνούς, γεγυμνωμένους, ψιλούς, ἀπεψιλωμένους τῆς κόμης, ἀφῃρημένους τῆς κόμης, ἐξερρυηκότας, γεγηρακότας, ἀποκεκοσμημένους, ἀποκεκαλλωπισμένους, ἀπηνθηκότας, ἀποσεσυλημένους τῆς κόμης, ἀποκεκαρπισμένους, ἀφηβηκότας.
237 ἰδίως μέντοι ὁ τῆς ἐλαίας κλάδος θαλλὸς καλεῖται, ὥσπερ ὁ τῆς ἀμπέλου κλῆμα. τὸ δὲ τῆς συκῆς φύλλον θρῖον, ὥσπερ τὸ τῆς ἀμπέλου οἴναρον. τὰ δὲ φύλλα καὶ πέταλα καλεῖται· λέγοις δ' ἂν ἁπαλά, νεαρά, χλωρά, χλοανθῆ. τὸν δὲ καρπὸν εἴποις ἂν καὶ ἄνθος καὶ φορὰν καὶ φόρημα καὶ ἐκφόριον καὶ ἐπικαρπίαν, καὶ καρπὸν ἀκμάζοντα καὶ πέπονα καὶ ὡραῖον καὶ ὠμὸν καὶ πρόωρον. ἐρεῖς δὲ σίτου ἐκβολή, φυτῶν ἄνθη, συκῆ ὀργῶσα, ἄμπελος ἡβῶσα, ἐλαία βρύουσα.

τὰ δὲ τρέφοντα καρποὺς ἢ δένδρα ὄμβροι, ποτα- 238
μοί, κρῆναι, πηγαί, πίδακες, δρόσοι, λιβάδες, ἰκμάδες, νο-
τίδες, πιδύουσα γῆ, ἰκμάζουσα, νοτερά, ὕδωρ ἀναδιδοῦσα,
ἔνδροσος, νότιος, ἔννοτος, ἐννότιος, λιβάζουσα, κατάρρυτος,
πηγάζουσα. αὖραι· τρέφουσι γὰρ καὶ αὗται. καὶ πνοαὶ ἢ
πνεύματα ζεφύρια.

καὶ εἰ ἐπαινεῖς χωρίον, ἐρεῖς εὔυδρον, κατάρρυτον, 239
ἔνδροσον, ὑδρηλόν, μαλακόν, βαθύ, ἔμφυτον, κατάφυτον,
πυκνόν, δασύ, σύνδενδρον, εὔδενδρον, κατάδενδρον, εὐθα-
λές, ἀμφιθαλές, εὔκαρπον, καλλίκαρπον, πολύκαρπον, ἐπίρ-
ρυτον, σκιερόν, ἀμφιλαφές, εὔφορον, εὐθηνοῦν. εἰ δὲ λει- 240
μῶνα, λέγε εὐανθής, πολυανθής, πολύφορος, ὀργῶν, εὐ-
θηνῶν, εὔοδμος, εὔπνους, κατάπνους, καταπνεόμενος, εὔ-
χρους, πολύχρους, πολύμορφος, πολυειδής, πολυχρώματος,
ἥδιστα ἔχων τὰ ἀποφερόμενα πνεύματα, ἠρινὸν πνέων. εἰ
δὲ δένδρον, εὐπραγοῦν, εὐθηνοῦν, εὔφορον, πολύφορον,
εὔκαρπον, πολύκαρπον· καὶ δένδρου εὐπραγία, εὐθηνία, εὐ-
φορία, πολυκαρπία, εὐκαρπία, πολυφορία.

ἐλαίας μὲν οὖν ἄνθος ἐρεῖς λευκόν, πυκνόν, συνεχές. 241
ἡ δὲ ἀγριελαία κότινος καλεῖται· εἰ δὲ ἐμφυτεύσαις τῷ κο-
τίνῳ ἥμερον, αἱ τοιαῦται ἐλαῖαι κοτινάδες. ἡ δὲ ἱερὰ ἐλαία
μορία, ἡ δὲ ἐν Ὀλυμπίᾳ καλλιστέφανος. πάντα δὲ τὰ ἐμ-
φυτευόμενα ἥμερα τοῖς ἀγρίοις ἐμβλήματα καλεῖται. τῆς 242
δὲ συκῆς ὁ καρπὸς γλυκύς, ἡδύς, προσηνής. σῦκα, ἰσχά-
δες, παλάθη. ἰσχὰς νέα καὶ χλωρά, ἢ ἀρχαία καὶ ξηρά, τε-
ταριχευμένη· οἱ δὲ κωμῳδοὶ καὶ ἰσχάδα κοπτὴν λέγουσιν.
αἱ μέντοι νέαι συκαῖ συκάδες ἐκαλοῦντο· ἔνιοι δὲ καὶ τὰς
τελείας οὕτως ἐκάλουν. ὁ δὲ τοῦ ἐρινέου καρπός, ὅπερ ἐστὶν
ἀγρία συκῆ, ἔρινα καλεῖται· ἃ προσαρτῶσι ταῖς συκαῖς,
ὅπως μὴ ἀποπίπτῃ ὁ καρπός. τὸ δὲ τὰ ἔρινα συλλέγειν ἢ
περιαρτᾶν συκάζειν λέγουσιν. ἀμπέλου σταφυλὴ καὶ 243
βότρυες, καὶ ἀπ' αὐτῶν αἱ σταφυλίδες καὶ αἱ σταφίδες.
ἀμπέλους μέντοι ἡδυοίνους καὶ πολυοίνους καὶ εὐοίνους.
καὶ περιπετάννυται τὰ οἴναρα, ἀποφθινόντων τῶν φύλλων.
βότρυς δὲ ὡραίους καὶ πέπονας καὶ γενναίους καὶ ἀκμά-

---

242 8. τὸ — 243 1. λέγουσιν om *A*.

ζοντας καὶ ὀργῶντας, ἢ τὸ ἐναντίον ὠμούς, ἀτελεῖς, ἐξώ-
ρους, ἀώρους, ὄμφακας. λέγεται δὲ καρπὸς ὁ μέν τις
ἀθησαύριστος, ὃν οὐκ ἔστιν ἀποθέσθαι, ὁ δὲ ἀπόθετος, ὁ
244 ψυχόμενος καὶ ἡλιούμενος. περὶ φοίνικος ἐρεῖς ὄρ-
θιος, ὑψηλός, τραχύς, ἰσχυρός, ἀειθαλής. καλεῖται δὲ καὶ
ὁ κλάδος αὐτοῦ ὁμωνύμως φοῖνιξ, καὶ ῥάβδος φοίνικος,
καὶ ἐν τοῖς ποιηταῖς σπάδιξ. τὸ δὲ φύλλον θαλλός. ὁ δὲ
καρπὸς ὁ μὲν τοῦ ἄρρενος ψήν, ὁ δὲ τῆς θηλείας βάλα-
νος. ἐξ οὗ δὲ κρέμανται αἱ βάλανοι, σπάθη· εἴρηκε τὸ ὄνομα
Ξενοφῶν καὶ Ἡρόδοτος, λέγων ὅτι καὶ τόξα τινὲς εἶχον ἐκ
ταύτης τῆς σπάθης.

245 ἐργαλείων γεωργικῶν ὀνόματα δρέπανον, δρεπάνη,
δίκελλα, ἄμη, μακέλη, ἀξίνη, λίστρον, πλόκανον, θρῖναξ,
σμινύη, πτύον ἢ πτέον· καὶ λικμητηρὶς δὲ καλεῖται. τρύ-
γοιπος, ἐν ᾧ διηθοῦσι τὴν τρύγα· τρὺξ δὲ οὐκ ἐπὶ οἴνου
μόνον ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἐλαίου. εἶτα ἄροτρον, βωλοκόπος, σφῦρα,
σκαλίς, ὅλμος, ὕπερον, κάρδοπος, θυΐα, δοῖδυξ ὁ καὶ ἀλε-
τρίβανος, σκάφη, μάκτρα, σκαφίς, φορμός, ψίαθος, κόφινος,
246 σώρακος, σταφυλοβόλιον, ὅ ἐστι ταμιεῖον. τριπτήρ, ἄρριχος,
χοῖνιξ, τριχοίνικον, ἑκτεύς, ἡμίεκτον, μέδιμνος, φρύγετρον,
ᾧ τὰς κάχρυς ἔφρυγον, κοδομεία, καὶ κοδομεύτριαι αἱ φρύ-
γουσαι. Σόλων δὲ καὶ τὰς νύμφας ἰούσας ἐπὶ τὸν γάμον
ἐκέλευσε φρύγετρον φέρειν σημεῖον ἀλφιτουργίας.

ἐπὶ ἠμελημένου χωρίου ἄσπορον, ἄσκαφον, ἀβω-
λόκοπον, ἀκανθῶδες, ἀκανθῶν ἀνάπλεων, τριβόλων, κνιδῶν,
ἀσπαλάθων, κονίζης, κουνίδων, θάμνων, ἀγρώστιδος, ἃ δεῖ
ἐξορύττειν, ἐπικαίειν, ἐπιφλέγειν, ἐπιθράττειν, πυρπολεῖν.

247 λαχάνων ὀνόματα θριδακίνη, ῥάφανος· ἡ κράμβη
δὲ οὕτως ἐκαλεῖτο. ἣν δὲ οἱ πολλοὶ ῥάφανον καλοῦσι, ῥα-
φανίς· καὶ παρὰ Ἡροδότῳ δὲ εἶδος ῥαφανῖδος συρμαία.
κινάρα, πράσον, κρόμμυον, σκόροδον, σέλινον, μαλάχη, τεῦ-
τλον, κορίαννον, ἀσφάραγος· ἀσφαραγὶς μέντοι ὁ ἀκανθίας
λέγεται, ὄρμενος δὲ ὁ ἥμερος ὁ ἀπὸ τῆς κράμβης ἐκκαυ-
λούμενος. γογγυλίς, κολοκύνθη, πυροί, κριθαί, ὄσπρια, κατ-
έρικτα, φασίολοι, φακαῖ, κύαμοι, ὠχροί, δολιχοί, λάθυροι,

---

246 8. κονύζης Heringa, qui om κουνίδων.

κνῆκος, ἐρέβινθος, ῥοῦς, τράγοι, ἀράκη, κύμινον. καὶ ἀπὸ μὲν
κριθῶν πτισάνη καὶ ἄλφιτα, ἀπὸ δὲ σίτου χόνδρος καὶ σε-
μίδαλις. ζειαί, σήσαμα, κέγχροι, μήκων, λίνος. ἄμυλος
ἄρτος, κεγχρίδιας ἄρτος, κεγχρίας, καὶ ὀβελίας καὶ ὀβελί- 248
της. καὶ ἄρτους κολλάβους. ἀθάρη ἐκ καγχρυδίου, πανο-
σπρία, πυριάτη τὸ ὑπὸ τῶν πολλῶν λεγόμενον πυρίεφθον.
εἶτα κρίμνα, μᾶζα, κόλλυρα, στέμφυλα, κυρήβια· τὰ γὰρ
φαυλότατα τῶν πυρῶν κυρήβια καλεῖται. οἶνος γλυ-
κύς, ἡδύς, ἐπαγωγός, πότιμος, ἀνθοσμίας· ὁ δ' ἄλλος δευ-
τερίας, ἐξεστηκώς, τροπίας, ἐκτροπίας, ὀξίνης.

μέρη δ' ἂν εἴη τῶν κατ' ἀγροὺς βουκόλια, αἰπόλια, 249
ποίμνια. καὶ ὅπου μὲν αἱ βόες ἵστανται, βούσταθμα, βο-
αύλια, βουστάσεις, ὅπου δὲ αἱ ὄις καὶ αἱ αἶγες, αὐλὴ καὶ
σηκός. καὶ ὁ μὲν βουκόλος καὶ βουτρόφος ἂν λέγοιτο καὶ
βουφορβός, ὥσπερ ὁ ὑποζευγνὺς αὐτὰς βοηλάτης, ὁ δὲ τῶν
προβάτων ἡγεμὼν ποιμήν, ὥσπερ ὁ τῶν αἰγῶν αἰπόλος· οἱ
δὲ πάντων τῶν τετραπόδων νομεῖς. τῶν δὲ προβάτων καὶ
αἰγῶν τὰς ἡλικίας ὁ ποιητὴς διακρίνων προγόνους καὶ με-
τάσσας καὶ ἕρσας ὠνόμασεν. καλεῖται δὲ τῶν μὲν βοῶν τὰ
νέα μόσχοι, τῶν δὲ προβάτων ἄρνες, τῶν δὲ αἰγῶν ἔριφοι, 250
ὥσπερ τῶν μὲν αἰγῶν ὁ ἡγεμὼν τράγος, τῶν δὲ οἰῶν κριὸς
καὶ κτίλος, τῶν δὲ βοῶν ταῦρος. τὰ δὲ ῥήματα νέμειν, ποι-
μαίνειν, αἰπολεῖν, ἐπὶ νομὰς ἐξάγειν. καὶ οὔθατα μὲν σφρι-
γῶντα ἐρεῖς, ὅταν πλήρεις γάλακτος ὦσιν οἱ μαστοί· τὸ
δὲ ἕλκειν ἀπ' αὐτῶν τὸ γάλα βδάλλειν καὶ ἀμέλγειν καλεῖ-
ται. ἐρεῖς δὲ τυροκομεῖν, καὶ γαλουργεῖν καὶ γαλακτουρ- 251
γεῖν, καὶ πηγνύναι τὸ γάλα καὶ τρέφειν καὶ συνιστάναι. τὸ
δὲ φαῦλον τοῦ γάλακτος ὀρρός. τὰ δὲ ἀγγεῖα γαῦλοι, σκα-
φίδες, τυροκομεῖα, ταρσοί, τυροφορεῖα καὶ τάλαροι. συβώ-
της δ' ἐρεῖς καὶ συβόσια καὶ συφεοὶ καὶ σύφοι καὶ χοιρο-
κομεῖα, ἐργμὸς ὑῶν. χοῖροι, ὗες τέλειοι, ὗες ἀγάλακτοι καὶ
γαλαθηνοί, καὶ δέλφακες, καὶ τὰ ὀψίγονα μετάχοιροι.

ἀρότρου μέρη ἐχέτλη τὸ κατόπιν ξύλον ὀρθόν, οὗ 252
ἔχεται ὁ ἀρότης· αὐτὸ δὲ τὸ κοῖλον αὐτοῦ, καθ' ὃ τὴν χεῖρα
ἐναρμόζει, χειρολαβίς. ὅπου δ' ἐμπέπηγεν ἡ ἐχέτλη, ἀλύη,

---

247 1. ῥούστραχοι ante Salmasium. 3. post λίνος *A* κορίανον, τυ-
ροὶ χλωροί, νεοπαγεῖς. 248 1. καχρυδίας *B*.

ᾧ δὲ ὁ ζυγὸς ἐνήρμοσται, ἔλυμα. τὸ δὲ ἀροῦν σιδήριον ὕνις, ἧς τὸ ἄκρον νύμφη. ὁ δὲ ῥυμὸς ἥρμοσται ἐκ τῶνδε. τὸ μὲν ἐπικαμπὲς αὐτοῦ, ᾧ ὑποτείνεται τὸ ἔλυμα γεγομφωμένον, γύης, τὸ δὲ μετὰ τὸν γύην ἱστοβοεύς, τὸ δὲ τέλος αὐτοῦ τὸ μετὰ τὸν ζυγὸν κορώνη. ὁ δὲ πλατὺς ἱμὰς ὁ τῷ ζυγῷ παρακαθαπτόμενος ἐχέβοιον ἢ μεσάβοιον καλεῖται· καταλαμβάνουσι δ' αὐτόν, ὅταν περιελίξωσιν, εἰς τὸ τοῦ ζυγοῦ τρύπημα κερκίδα ξυλίνην ἐμβαλόντες, ἣ καλεῖται ἔνδρυον.

253 ἁμάξης μέρη ἄξων, τροχοί, κλῖμαξ τὸ πρόμηκες ξύλον τὸ ὑπὲρ τοῦ ἄξονος, ἐκ τεσσάρων συνεστηκός, καὶ μέσας ῥάβδους πρόσθεν μὲν πλείους ὄπισθεν δ' ἐλάττους ἔχον, ἐν μέσῳ δὲ τὴν ὑπερτερίαν ἐνηρμοσμένην, ἧς τὰ ἑκατέρωθεν πλευρὰ θαιροὶ καλοῦνται, δεξιὸς καὶ ἀριστερός. ὑποπέπηγε δ' αὐτοῖς ξύλα ἃ θαιραῖα ὀνομάζεται· οἷς ἐφαρμόζονται οἱ ἁμαξήποδες, ὑφ' ὧν ὁ ἄξων ἕλκεται στρεφόμενος. τὰ δὲ ἐφεξῆς τῷ ἅρματι τὰ αὐτά, οἷον ῥυμός, ζυγός, ζεύγλη, ἀκροζύγιον καὶ τὰ τοιαῦτα.

254 ἐρεῖς δὲ ἑσμὸς καὶ σμῆνος τὸ πλῆθος τῶν μελιττῶν· ὁ δὲ τόπος σίμβλοι, τὸ δὲ ἔργον μελιττουργεῖν· βλίττειν δὲ τὸ καπνίζειν τὰς μελίττας καὶ ποιεῖν ἀναχωρεῖν. ὁ δὲ ἄρχων τοῦ σμήνους ἡγεμὼν καὶ βασιλεύς, ᾧ τὸ πᾶν ἕπεται. τὰ δὲ ἔκγονα σχαδόνες, τὸ δὲ ἀργὸν ἔθνος κηφῆνες. τὰ δὲ ἀγγεῖα κύτταροι. ὁ δὲ ἦχος βόμβος, καὶ βομβεῖν τὸ ἠχεῖν. τὸ δὲ κέντρον οὐκ εὔφορον. τὰ δὲ ἔργα κηρία, μέλι, μελίκηρα. εἰσὶ δὲ σχαδόνες καὶ ἐδώδιμοι.

255 Ἔμελλον δὲ καὶ κυνηγετικὰ προστιθέναι, καὶ ἄλλα ἐπ' ἄλλοις καὶ πολλὰ ἐπὶ πολλοῖς. ἀλλ' ὡς μὴ εἰς πλέον ἀποτείναιμι τὸ βιβλίον, οἶμαι μὲν καὶ σὲ ἐκ παραδείγματος τὴν ἐπίνοιαν λαβόντα κατὰ τὴν ὑφήγησιν τοῦ λόγου τὰ λοιπὰ ἀνερευνήσειν, εἰ δὲ βούλει, κἀκεῖνα προσθήσω.

τουτὶ δὲ τὸ βιβλίον ἐκ θεῶν ἀρξάμενον εἰς τὴν ἱερὰν γεωργίαν παύεται. τὸ δὲ δεύτερον περὶ σώματος ἀνθρώπου διαλαμβάνει καὶ τῆς ὀνομασίας τῶν ἐν αὐτῷ φανερῶν τε καὶ ἀφανῶν μορίων.

---

254 2. δὲ — 3. ἀναχωρεῖν om *A*. qui post 6. κύτταροι: τὸν δὲ μελισσουργοῦντα καπνίζειν δεῖ, ὅπως ἀνασοβῇ τὰς μελίττας. 255 7. τὸ — 9. μορίων om *A*.

B.

Κομμόδῳ Καίσαρι Πολυδεύκης χαίρειν. ὅσα μὲν παρὰ τοῖς
τὴν ἀκριβῆ φωνὴν ἔχουσι τῶν ἀνθρώπου μελῶν ἦν εὑρεῖν, ταῦτα
δὴ παρ' ἐκείνων ἕξειν ἔμελλον. πολλὰ δὲ καὶ οἱ τῷ περιπάτῳ συν-
ήθεις ἐμήνυον ἡμῖν, αὐτοὶ τὰ παρ' αὐτῶν καὶ τὰ παρὰ τῶν ἰα-
τρῶν ἀθροισάμενοι, παρ' ὧν καὶ ἡμεῖς τινὰ τούτων συνελέξαμεν·
ὧν γὰρ μετὰ τὴν πεῖραν ἡ γνῶσις, τούτων ἡ χρεία παρὰ τῶν 2
πείρᾳ γνόντων ἀναγκαία. ἔρρωσο.

Ἐπεὶ δὲ τὸ πρὸ τούτου βιβλίον ἀπὸ θεῶν ἔχει τὴν
ἀρχήν, ἀπὸ ἀνθρώπων ἄρα τὸ δεύτερον ἄρχεται. φράσει
δὲ τὰ ἀνθρώπου πάντα μέρη, καὶ ὅπῃ ἕκαστα προσρητέον.
πρότερον δὲ τὰς ἡλικίας ἐρεῖ.

Ἑπτά εἰσιν ἡλικίαι καθ' Ἱπποκράτην, πρώτη ἀπὸ ἑνὸς 4
ἕως ἑπταετοῦς, δευτέρα ἀπὸ ἑπταετοῦς ἕως τετταρεσκαιδε-
κάτου, τρίτη ἀπὸ τετταρεσκαιδεκάτου ἕως εἰκοστοῦ πρώτου,
τετάρτη ἀπὸ εἰκοστοῦ πρώτου ἕως εἰκοστοῦ ὀγδόου, πέμπτη
ἀπὸ εἰκοστοῦ ὀγδόου ἕως τριακοστοῦ πέμπτου, ἕκτη ἀπὸ
τριακοστοῦ πέμπτου ἕως τετταρακοστοῦ δευτέρου, ἑβδόμη
ἀπὸ τετταρακοστοῦ δευτέρου ἕως τοῦ τέλους. ἡ μὲν πρώτη
παιδίον, ἡ δευτέρα παῖς, ἡ τρίτη μειράκιον, ἡ τετάρτη νεα-
νίσκος, ἡ πέμπτη ἀνήρ, ἡ ἕκτη πρεσβύτης, ἡ ἑβδόμη γέρων.

ἐρεῖς οὖν τὸ σύνηθες ἄνθρωπος, ἀνθρώπιον, ἀν- 5
θρωπίσκος, ἀνθρώπινον, ἀνθρωπικόν, ἀνθρωπίνως, ἀν-
θρωπικῶς, ἀνθρωποειδές. καὶ ἀνθρωπεία τέχνη, ὡς Θουκυ-
δίδης, καὶ ἀνθρωπίνη φύσις, ὡς Πλάτων. ἀνθρωπίζεται,
φησὶν Ἀριστοφάνης. τὸ δὲ ἀνθρώπου δέρμα ἀνθρωπῆν
Ἡρόδοτος καλεῖ. προσήκοι δ' ἂν ἀνθρώπῳ φιλάνθρωπος,
φιλανθρωπία, φιλανθρώπως, φιλανθρωπεύεσθαι. ἀπάν-
θρωπος, ἀπανθρωπία, ἀπανθρώπως· οὐ γὰρ καὶ ἀπαν-
θρωπεύεσθαι, πολυάνθρωπος δὲ καὶ πολυανθρωπία καὶ
ὀλιγανθρωπία.

σπέρμα καὶ σπορά. σπεῖραι, ἀρόσαι, καταβαλεῖν τὸ 6
σπέρμα, ὑποδέξασθαι, κυῆσαι, γεννῆσαι, τεκεῖν. ἔμβρυον,
κύημα, ἀνεμιαῖον κύημα, τρόφιμον, βιώσιμον. τὸ δὲ κύημα
καὶ κύος Ἀριστοφάνης κέκληκεν·

ἥτις κύουσ' ἐφάνη κύος τοσουτονί.

7 ἀμβλῶναι, καὶ ἀμβλωθρίδιον φάρμακον, καὶ ἄμβλωσις, ὡς
Λυσίας, καὶ ἄμβλωμα, ὡς Ἀντιφῶν, καὶ ἀμβλίσκειν, ὡς
Πλάτων. γέννημα, γέννησις, ὡς Πλάτων. γονὴ ἡ γέννησις,
ὡς Ξενοφῶν. τόκος, τίκτει, ἐπίτεξ, ἐπίφορος καὶ ἐπίτοκος,
ἢ τικτικός· τοκῶσα δὲ εἶπε Κρατῖνος. ἀτόκιον φάρμακον, ἢ
ὠκυτόκια, ὡς Ἀριστοφάνης.

8 *βρέφος* νεογενές, νεόγονον, ἀρτιγενές, ἀρτίγονον, ἀρ-
τίτοκον, πρωτότοκον, πρωτόγονον, νήπιον, ἄρτι ἀπὸ γο-
νῆς, ἄρτι ἐξ ἀμφιδρομίων. τὸ δὲ νεογιλὸν Ἰσαῖος μὲν εἴ-
ρηκεν ἐν τῷ κατ' Ἀριστομάχου, ἐμὲ δ' οὐκ ἀρέσκει. ἄμει-
νον δ' αὐτοῦ τὸ παρ' Ἡροδότῳ νεογνόν· ἀλλὰ καὶ τοῦτο
Ἰωνικόν. αὐτοετές, ἔτειον, διετές, καὶ τὰ ἐφεξῆς. ἔτι ἐν γά-
λακτι, ἐπιμάστιον, ἐπιμαστίδιον, ἄρτι ἀπὸ θηλῆς, ἄρτι ἀπὸ
9 μαστοῦ. *παιδίον*, παιδάριον, παιδίσκος, παῖς, κόρος,
ἤθεος, οὔπω πρόσηβος, ἤδη πρόσηβος. καὶ ἀντίπαις, ὡς οἱ
νέοι κωμῳδοί. Πλάτων δ' ὁ κωμικὸς καὶ παλλάκια εἴρηκεν·

παῖδες, γέροντες, μειράκια, παλλάκια.

ἔφηβος, ἄρτι ἐξ ἐφήβων· τοῦτον δὲ καὶ ἀφειμένον ὠνό-
μαζον, καὶ περυσινὸν ἔφηβον. ἄρτι ἡβάσκων. τόσα ἀφ' ἥβης
γεγονὼς ἔτη· τὸ γὰρ πρωθήβης ποιητικόν. μειράκιον, μει-
10 ρακίσκος, μειρακύλλιον. καὶ βούπαις παρ' Εὐπόλιδι. εἶτα
ἀγένειος, λειογένειος, ἰούλῳ νέον ὑπανθῶν παρὰ τὰ ὦτα
καθέρποντι ἢ περὶ τὴν ὑπήνην ἀνέρποντι, ὑπηνήτης, ἐν
ἦρι τῆς ὥρας, ἐν ἀκμῇ, ἐν ἄνθει. εἶτα παρηνθηκώς, παρ-
ηβηκώς, ἄφηβος, ἀφηβηκώς, ἀπηνθηκώς, ἐκ μειρακίων εἰς
ἄνδρα παραγγείλας, ἀνδριζόμενος, ἐντελὴς τὴν ἡλικίαν,
ἔνακμος, ἐν τῷ μεσεύοντι τῶν ἡλικιῶν, ἐν τῇ κορυφῇ τῶν
καθ' ἡλικίαν ἀναβάσεων, εἰς ἀνδρῶν ἡλικίαν ὑπαλλάττων,
γενειῶν, γενειάσκων, πώγωνος ὑποπιμπλάμενος, πωγωνίας,
ὡς Κρατῖνος. προφερὴς δὲ λέγεται ὁ τῷ μὲν χρόνῳ νεώτε-
τερος, τῇ δὲ ὄψει δοκῶν πρεσβύτερος· σκληφρὸς δὲ ὁ τούτῳ
ὑπεναντίος, ὃν καὶ νεοειδῆ ἂν εἴποις. Θεόπομπος δὲ ὁ κωμι-
11 κὸς ἐπὶ γυναικὸς εἴρηκεν αὐτὸ ἐν Στρατιώτισιν. *νεανί-
σκος*, νεανίας· ὁ γὰρ νέαξ, εἰ καὶ τῶν εἰρημένων ἐστίν,
ἀλλὰ κωμικώτερον ἂν εἴη. τὸ δὲ τούτων πλῆθος νεολαία.
εἶτα *ἀνήρ*, τὴν μάχιμον ἡλικίαν ἔχων, τὴν στρατεύσιμον

---

8 4. κατὰ ῥεσαίχμου Falckenburgius. 11 1. ἐν στρατιώτισιν add idem.

ἡλικίαν ἔχων, τῶν ἐκ καταλόγου, ἀκμάζων, σφριγῶν. ἐκ τῆς
ἀπομάχου ἡλικίας, ἐκ τῆς ἀμάχου, ἐκ τῆς ἀπολέμου, ἐκ τῆς
ἀστρατεύτου, ὑπὲρ τὸν κατάλογον, ὑπὲρ τὰ ἑξήκοντα γεγο-
νὼς ἔτη, δημηγόρου ἡλικίαν ἔχων, προπόλιος, ὑποπόλιος, 12
μεσαιπόλιος, μεσῆλιξ, πολιός· τὸ γὰρ πολιοκρόταφος οὐ
καθ' ἡμᾶς. ὠμογέρων, πρεσβύτης, ὅθεν καὶ πρεσβεῖα τὰ
γέρα τὰ τοῖς πρεσβυτέροις διδόμενα. καὶ τὸ κατὰ πρέσβιν
τὸ καθ' ἡλικίαν, ὃ καὶ πρεσβύτερον. καὶ πρεσβεύειν τὸ τι-
μᾶν παρὰ Πλάτωνι, καὶ τὸ «οὐδέν ἐστι πρεσβύτερον» ἀντὶ
τοῦ οὐδὲν τιμιώτερον. γέρων, προγήρως, γηραιός, ὡς 13
Θουκυδίδης καὶ Ἀντιφῶν, ἐσχατογήρως, βαθυγήρως. καὶ
γερουσία τὸ γερόντων συνέδριον, καὶ γεροντικὰ λουτρὰ παρὰ
Πλάτωνι, καὶ γερόντειαι παλαῖστραι παρ' Ἀριστοφάνει. τοὺς
δὲ γέροντας καὶ γεραιτέρους Ξενοφῶν εἶπεν. Πλάτων δ' εἴ-
ρηκέ τινα καὶ γεροντοδιδάσκαλον. προσήκοι δ' ἂν τῷ γή-
ραι καὶ τὸ γηροτροφεῖν, γηροτροφεῖσθαι, γηροκομεῖν, γη-
ροτροφηθῆναι, ἐγγηροτροφηθῆναι, καὶ γηροτρόφοι, καὶ ἐγ- 14
γηρᾶναι καὶ καταγηρᾶναι. Ὑπερίδης δὲ καὶ γηροβοσκὸν
εἴρηκε, καὶ Ἄλεξις γηροβοσκεῖα, Ξενοφῶν δὲ τὴν ἀγήρατον
δόξαν, Ὑπερίδης δὲ τὸν ἀγήρατον χρόνον, Σοφοκλῆς δὲ
τὸν ἀγήρω, καὶ Πλάτων τὸν ἀγήρω κόσμον, Θουκυδίδης
δὲ τὸν ἀγήρων, ὡς καὶ Εὐριπίδης τὴν ἀγήρων ἀρετήν, καὶ
Δημοσθένης τιμὰς ἀγήρως. ἐρεῖς δὲ πολυετής, μακρόβιος, 15
μακροβίοτος καὶ μακροχρόνιος· Πλάτων γὰρ ἐν Τιμαίῳ
λέγει μακροχρονιώτερον. λέγοιτο δ' ἂν καθ' Ὑπερίδην καὶ
ἐπὶ γήρως οὐδῷ, ἐπὶ δυσμαῖς τοῦ βίου, ὡς ὑποφέρεσθαι
τὴν γλῶτταν, ὡς συγκεχύσθαι τὸ φθέγμα εἰς ἀσάφειαν,
ὡς παράφορον εἶναι τὴν φωνήν, ὡς λελύσθαι τὼ χεῖρε, ὡς
ἀκρατῆ εἶναι διὰ γῆρας, ὡς ὑποτρέμειν τὼ πόδε, ὡς ὑπο-
λισθαίνειν, ὡς εἶναι σφαλερούς, ἀβεβαίους, παραφόρους,
ἀπαγεῖς, οὐ στασίμους, οὐκ εὐσταθεῖς. ἕπεται δὲ τούτοις 16
καὶ τὰ κωμικὰ σκώμματα, Κρόνος, κρονικός, κρονόληρος,
πρεσβύτερος Κόδρου, νωδογέρων, τυμβογέρων, μακκοῶν, πα-
ρανοῶν, παραγεγηρακώς, παραφρονῶν, ἐξεστηκὼς ὑπὸ γή-
ρως, παρακεκινηκὼς ὑφ' ἡλικίας, παραλλάττων, ὑπὲρ τὰς
ἐλάφους βεβιωκώς, ὑπὲρ τὰς κορώνας, ταῖς νύμφαις ἰσῆλιξ.

---

14 4. δόξαν] τάξιν Ruhnkenius.

17 ἐπὶ δὲ τῶν θηλειῶν τὰ μὲν πρῶτα ταὐτὰ μέχρι τοῦ
παιδαρίου (καὶ γὰρ τοῦτο κοινὸν ἀμφοῖν, θηλειῶν τε καὶ
ἀρρένων), τὰ δ' ἐφεξῆς παιδίσκη, κόριον παρὰ Εὐπόλιδι,
κόρη, κορίσκιον· τὸ γὰρ κοράσιον εἴρηται μέν, ἀλλὰ εὐτε-
λές, ὥσπερ καὶ τὸ κορίδιον. καὶ πρᾶγμα δὲ κορικὸν τὸ παρ-
θενικόν· ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο προσίεμαι. καὶ Φρύνιχος μὲν ὁ
κωμικὸς τὰς νέας ἀφήλικας λέγει,

ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀφήλικες·

Φερεκράτης δὲ τὴν γεραιτάτην ὡς ἀφηλικεστάτην, ὡς καὶ
Κρατῖνος ἀφήλικα γέροντα. ἐρεῖς δὲ παρθένος ὡραία γά-
18 μου. Ἀριστοφάνης δὲ καὶ κυαμίζειν ἔφη τὰς ἀκμαζούσας·

ἄλλαι δὲ κυαμίζουσιν αὐτῶν, εἰσὶ δέ
ἤδη πρὸς ἄνδρας ἐκπετήσιμοι σχεδόν.

μεῖραξ, μειρακίσκη, ἄγαμος, ἐπίγαμος, νεόγαμος, γυνή, ἠν-
δρωμένη, ἀνδρὶ μεμιγμένη, νέα, ἀκμάζουσα νεᾶνις, ἀφη-
βηκυῖα, παρηβηκυῖα, πρὸς γῆρας ῥέπουσα, γραῦς, καὶ ὡς
Ἰσαῖος γεραιτέρα, γραῖα, καὶ ὡς Θεόπομπος ὁ κωμικὸς
«πρεσβῦτις, φίλοινος, μεθύση, οἰνοκάχλη, κοχώνη». τὰ δὲ
λοιπὰ τὰ αὐτὰ τοῖς ἄρρεσιν, οἷον ἐσχατογήρως, βαθυγή-
ρως καὶ τὰ τοιαῦτα.

19 ῥήματα δὲ τῶν προειρημένων κύειν, κυΐσκεσθαι (ἐπὶ
τῶν κυουσῶν γὰρ καὶ τοῦτο Πλάτων ἔταξεν, εἰπὼν ἐν Θε-
αιτήτῳ «κυΐσκομένη καὶ τίκτουσα»), κυεῖσθαι, γεννᾶσθαι,
τίκτεσθαι. εἰς ἐφήβους τελεῖν. παιδεύεσθαι, τάχα δὲ καὶ
τὸ παίζειν καὶ ἡ παιδεία καὶ τὸ παίδειον μάθημα παρὰ
20 Πλάτωνι, καὶ ὁ παιδαριώδης παρὰ Νικοχάρει, καὶ τὰ παι-
γνιώδη παρὰ Ξενοφῶντι, καὶ ἡ παιδαγωγία παρὰ Πλά-
τωνι. τούτοις ἂν προσήκοι ἡβᾶν καὶ ἡβάσκειν καὶ εἰς
μειρακίων ἡλικίαν ἐξαλλάττειν, ἀκμάζειν, σφριγᾶν, νεάζειν,
νεανιεύεσθαι· Ξενοφῶν δὲ καὶ νεανισκεύεσθαι ἔφη. Ἀρι-
στοφάνης δὲ νεανιεύεσθαι τὸ τολμᾶν ἔφη, ἀφ' οὗ Λυσίας
τὸ νεανιευόμενοι, καὶ νεανίαι. ἀνδρίζεσθαι δὲ Ἀριστο-
φάνης εἶπεν, ἀνδροῦσθαι, καὶ ἀνδριζόμενοι Ὑπερίδης. ὅθεν
ἀνδρείως, καὶ ἀνδρικῶς, ὡς Πλάτων. καὶ ὡς Ἰσαῖος ἀν-

---

18 3. πρὸς] εἰς *A*. 8. οἰνομάχλη κοχλώνη *A*. χώνη Kühnius.
20 5. τὸ δὲ τολμᾶ νεανισκεύεσθαι ἀριστοφάνης ἔφη *A*.

δρικῷ χορῷ, καὶ ὡς Ἰσοκράτης ἀνδρωδῶς ἐναριθμεῖσθαι
τῷ καταλόγῳ. εἶτα παρηβᾶν, ἀπανθεῖν, εἰς γῆρας προ- 21
χωρεῖν, λευκαίνεσθαι τὴν τρίχα, πολιοῦσθαι, γηρᾶν, γηρά-
σκειν, ἀσθενεῖν, ὑπονοστεῖν, παρολισθαίνειν, ὑποτρέμειν,
ἀκρατῶς ἔχειν αὑτοῦ, παρηωρῆσθαι τὰ μέλη, λελύσθαι τὰ
ἄρθρα, παραγηρᾶν, παρανθεῖν, ἀλλοφρονεῖν, παραλλάττειν,
ἐξεστηκέναι, μαίνεσθαι, παραφρονεῖν, καὶ τἆλλα τὰ ἀπὸ
τῶν εἰρημένων ὀνομάτων δυνάμενα σχηματίζεσθαι.

Τὰ δὲ τῶν μερῶν ὀνόματα τρίχες, τρίχωσις, τρίχωμα, 22
κόμη, χαίτη, λάχνη· χρηστέον γὰρ τῷ ὀνόματι, κἂν ποιη-
τικόν· αἱ γὰρ φόβαι καὶ ἔθειραι καὶ σμήριγγες καὶ ἕλικες
τοῖς μέτροις δεδόσθωσαν. γίνεται δ' ἀπ' αὐτῶν ὀνόματα
εὔθριξ, εὔτριχος, καλλίτριχος, εὐθύθριξ, καὶ ἀπότριχες οἱ
ἄνηβοι. τετανόθριξ, οὐλοκάρηνος, καὶ οὐλότριχες παρ' Ἡρο- 23
δότῳ. Ἀρχίλοχος δὲ ἀναστρέψας τρίχουλον εἴρηκεν. ἐν γὰρ
τοῖς Ἀττικοῖς λόγοις οὐχ εὗρον ὄνομα δηλοῦν τὸ πᾶν, χω-
ρὶς εἰ μὴ λύσας τις εἴποι οὖλος τὰς τρίχας· οὐλόκομος μέν-
τοι εἴρηται παρ' Ἀλέξιδι, καὶ παρὰ Φερεκράτει οὐλοκέφα-
λος. οὐλοκίκιννα δὲ Τελεσίλλα εἴρηκεν. τὸν δὲ τοιοῦτον στρα-
βολοκόμαν Σοφοκλῆς ὠνόμασεν. μοχθηρὰ δὲ ἄμφω τὰ
ὀνόματα.

ἀπὸ μέντοι τριχῶν τριχίαι ἰχθύες καὶ τριχίδες, καὶ 24
ὑστριχὶς ἡ μάστιξ, καὶ τριχοβρῶτες θηρίδιά τινα σινόμενα
τὰς τρίχας, καὶ τρίχαπτον δὲ πλέγμα τι ἐκ τριχῶν. Φι-
λωνίδης δὲ καὶ «ὢ πολυτρίχου πώγωνος» εἴρηκεν. φαίη δ'
ἄν τις εὔκομος, εὐκόμης, βαθυκόμης, ξανθοκόμης, μελαγ-
κόμης, κομήτης, κομᾶν, ἐπικομᾶν, εὐχαίτης, βαθυχαίτης καὶ 25
τὰ ὅμοια. ἀπὸ δὲ χαίτης καὶ τὸ ἀναχαιτίζειν. ἀνασεσυρ-
μένην ἔχων τὴν κόμην, ἀναφρίττουσαν ὑπὲρ τὸ μέτωπον,
τῷ μεταφρένῳ περιρρέουσαν, περικεχυμένην τῷ τένοντι, οὐκ
ἐσφηκωμένην, οὐκ ἔνδετον, περισχιζομένην τῷ μετώπῳ ἢ
τῷ μεταφρένῳ, τοῖς ὤμοις προσπαίζουσαν, ἐξηνεμωμένην
κατὰ τῶν νώτων ἢ ἐπὶ τῶν νώτων. ψιλὸς τὴν κεφα- 26
λήν, ἀπεψιλωμένος τὰς τρίχας, ἀποσεσυλημένος τὴν χαίτην,
ἄθριξ, ἄκομος τὴν κεφαλήν, ἀπερικάλυπτος, τὴν ἐκ φύσεως
σκέπην τῆς κορυφῆς ἀποβαλλόμενος, τὸ ἐπὶ κεφαλῆς χρή-
σιμον περίττωμα ζημιωθείς, λειοκάρηνος, ἀπεξυρημένος,

οἷον ἐν χρῷ κουρίας, κατὰ τὰ φυλλορροοῦντα τῶν δένδρων ἀπανθήσας ἢ τριχορρυήσας, φαλαντίας, ἀναφαλαντίας, φαλακρός, γυμνὸς τῶν τριχῶν, ψεδνὸς καθ' Ὅμηρον.

27 μέρη δὲ τῶν τριχῶν π λ ό κ α μ ο ς, πλοκαμίς, ἀφ' ὧν καὶ αἱ τοῦ καπνοῦ περιστροφαὶ παρὰ τοῖς ποιηταῖς πλόκαμοι. βόστρυχος, ἀφ' οὗ καὶ τὸ διαβεβοστρυχωμένον παρ' Ἀρχιλόχῳ, καὶ παρὰ Ἀναξίλᾳ ἐβοστρύχιζον. καὶ εὐπλόκαμος καὶ εὐβόστρυχος ἀνὴρ ἅμα καὶ γυνή. Φερεκράτης δὲ

ὦ ξανθοτάτοις βοτρύχοισι κομῶν

28 ἔφη. κικίννους δὲ Ἀριστοφάνης τε εἴρηκε καὶ Εὔπολις· τούτους δὲ καὶ παρωτίδας ὠνόμαζον. Κρατῖνος δὲ στημονίας κικίννους εἶπε τοὺς στήμονι ὁμοίους ὑπ' ἰσχνότητος. Φερεκράτης δὲ τοὺς γυναικείους πλοκάμους πλοκάδας καλεῖ. τὰς μέντοι συνεστραμμένας μετὰ ῥύπου τρίχας ἡ κωμῳδία στόρθυγγας καλεῖ. καὶ μὴν ὀπισθοκόμαι μὲν Εὐβοεῖς, ἀκροκόμαι δὲ Θρᾷκες.

29 κ ο υ ρ ᾶ ς δὲ εἴδη κῆπος, σκάφιον, πρόκοττα, περιτρόχαλα. τὴν δὲ πρόκοττάν φασιν εἶναι ὅταν τις τὰ ἔμπροσθεν κομᾷ, τὰ πρὸ τῆς κοττίδος· οὕτω γὰρ οἱ Δωριεῖς καλοῦσι τὴν κεφαλήν. οἱ δὲ οὐδὲ κουρὰν οἴονται εἶναι τὴν πρόκοτταν, ἀλλ' αὐτὰς τὰς ὑπὲρ τὸ μέτωπον τρίχας. ἔλεγον δὲ καὶ πρὸς φθεῖρα κείρεσθαι τὴν πένθιμον κουράν, ὡς Εὔβουλος ὁ κωμικός. ἐκαλεῖτο δέ τις καὶ Ἑκτόρειος κόμη, περὶ ἧς φησὶν Ἀναξίλας

τὴν Ἑκτόρειον τὴν ἐφίμερον κόμην.

30 Τίμαιος δὲ τὴν κουρὰν ταύτην προεστάλθαι μὲν δεῖν περὶ τὸ μέτωπον λέγει, τῷ δὲ τραχήλῳ περικεχύσθαι. ἔτρεφον δέ τινες ἐκ πλαγίου κόμην ἢ κατόπιν ἢ ὑπὲρ τὸ μέτωπον ποταμοῖς ἢ θεοῖς, καὶ ὠνομάζετο πλοχμὸς ἢ σκόλλυς ἢ σειρὰ τριχῶν· τὴν γὰρ κοσύμβην οὐκ ἂν προσοίμην, ἀλλὰ τὸν Ἀττικὸν κρωβύλον. ἐκαλεῖτο δέ τι καὶ πηνήκη, καὶ προκόμιον προσθετόν, οὐ γυναιξὶ μόνον ἀλλὰ καὶ ἀνδρῶν τοῖς ἐνδεῶς εἰς κόμης λόγον πράττουσιν. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἔν-
31 τριχον ὠνόμαζον. οἱ δὲ περὶ τὴν κόμην χειροτέχναι

---

27 6. βοστρύχοισι ante Bergkium. 29 9. ἐφήμερον ante Meursium. 30 1. προσεστάλθαι? 4. σειολλίς A. 5. κοσσάμην A.

κομμωταί, καὶ κομμώτριαι αἱ γυναῖκες. οἱ δὲ καὶ κεροπλάστας αὐτοὺς ἐκάλεσαν, εἰ κέρας ἡ κόμη· ὃ καὶ Ὅμηρον δηλοῦν τινὲς ἔφασαν, εἰπόντα τὸν Πάριν κέραι ἀγλαόν (ὅθεν καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ὀρθόκερως φρίκη, οἷον ὀρθόθριξ) καὶ κέρας βοὸς τὴν τρίχα. εὐθετῆσαι δὲ ἔλεγον τὰς τρίχας, καὶ ὑπόσπειραν εἶδος τριχῶν πλέγματος, ὥσπερ καὶ σπεῖραν. οὐ μὴν οὐδὲ ἡ τῶν κουρέων χειροτεχνία ἔξω τῆς κεφαλῆς. τού- 32
τους δὲ καὶ κορσωτῆρας ἐκάλουν. ὧν τὰ ἐργαλεῖα κτένες καὶ ξυρόν, οὗ τὴν θήκην ξυροδόκην Ἀριστοφάνης καλεῖ, καὶ μαχαιρίδες, ἃς καὶ κουρίδας ὠνόμαζον. διὰ τοῦτο καὶ κόρσας τινὲς ἐκάλεσαν τὰς τρίχας, διὰ τὸ κείρεσθαι. ἔλεγον δέ τι οἱ κωμῳδοὶ καὶ κείρεσθαι μιᾷ μαχαίρᾳ, ἐπὶ τῶν καλλωπιζομένων· τὴν δὲ μάχαιραν ταύτην καὶ ψαλίδα κεκλήκασιν. ἀκαρὲς μέντοι τὸ σμικρὸν λέγεται, ὃ διὰ τὴν σμι- 33
κρότητα οὐ κατακείρεται· καὶ ἀκαρὴς καιρός, καὶ πλοῦς ἀκαριαῖος ὁ βραχὺς παρὰ Δημοσθένει. κείρειν, κείρεσθαι, κουρά. καὶ ἀποκεκαρμένος, ὡς Ὑπερίδης, καὶ ἀποκαρτέον, ὡς Εὔπολις. καὶ κουριᾶν τὸ κομᾶν, ἀπὸ τοῦ δεῖσθαι κουρᾶς, ὥσπερ καὶ κουριῶν ὁ αὐχμῶν καὶ κομῶν. καὶ ἐν χρῷ κουρίαι οἱ ἐν χρωτὶ κεκαρμένοι. παρακόμους δὲ τοὺς κομῶντας Ἄμφις εἴρηκεν ὁ κωμικός, Φερεκράτης δὲ ἐν χρῷ κουριῶντας, ἢ ὅστις τοὺς Αὐτομόλους αὐτοῦ διεσκεύασεν. καὶ αὐχμεῖν δὲ τὴν κόμην ἔλεγον, ὡς Ὅμηρος

αὐχμεῖς δὲ κακῶς καὶ ἀεικέα ἕσσαι·

Φρύνιχος δὲ ὁ κωμικὸς αὐχμᾷς ἔφη. τὸν δὲ τοιοῦτον αὐχ- 34
μηρὸν Ξενοφῶν κέκληκεν, ὡς Πλάτων αὐχμηρότατον. ἐπὶ δὲ τοῦ ἐναντίου Ὅμηρος

αἰεὶ δὲ λιπαροὶ κεφαλὰς καὶ καλὰ πρόσωπα.

ἐκτενισμένοι μὲν εἴρηκεν Ἀρχίλοχος, καὶ Ἀναξίλας

ἡμεῖς δέ γ' ἐκτενίζομεν Τελέσιππον οἰκόσιτον,

Ἀριστοφάνης δὲ

λούσησθε καὶ κτενίσησθε πρὸς τὸν ἥλιον,

Σοφοκλῆς δὲ ἀκτένιστος. ἔλεγον δὲ καὶ κεφαλὴν περίθε- 35
τον, ὡς Ἀριστοφάνης, ὡς ἂν εἴποιεν οἱ νῦν περιθέτην, καὶ πάλιν τὴν περίθετον κόμην. καὶ διεκτενίσθαι τὰς τρίχας.

---

31 4. καὶ — 5. τρίχα om *A*. 32 6. διπλῇ *B*.

παραλελέχθαι δὲ τὸ τὰς περιττὰς ἀφαιρεῖσθαι· ὅθεν καὶ παρὰ Φερεκράτει «ἄσμηκτος ἀπαράλεκτος.» καὶ παραπλέκειν τὰς τρίχας τὸ ἀναπλέκειν, καὶ παραπεπλεγμένη Ἀθηνᾶ ἡ ἀναπεπλεγμένη. καὶ ἐψήσασθαι δὲ τὴν κόμην τὸ καταχρῶσαι ἔλεγον·

καὶ τὴν κόμην ἡψήσατο,

καὶ

ἑφθὴν τὴν κόμην ξανθίζεται.

καὶ μελαίνεσθαι τὴν κόμην, καὶ μέλασμα τὸ τῆς κόμης βάμμα. ὁ δὲ Ἀπόλλων ἀκερσεκόμης.

ὑπόκειται δὲ τῇ κόμῃ κεφαλή, καὶ δέρμα ἐλαφρόν
36 τε καὶ κοῦφον ἐπιτέταται κατακεκεντημένον, ὡς φησὶ Πλάτων, εἰς τριχῶν ἔκφυσιν, καὶ ὥσπερ φυτὰ τὰς τρίχας ἐπάρδον τῷ ἔνδοθεν πνεύματι. καὶ τὸ μὲν σύμπαν ὀστοῦν καλεῖται κεφαλῆς κύτος, ἥρμοσται δὲ ἐκ συμβολῶν αἳ καλοῦνται ῥαφαί, πριόνων δίκην ὠδοντωμένων κατὰ τὰς προ-
37 βολάς τε καὶ κοιλότητας εἰς ἀλλήλας ἐνηρμοσμέναι. ἐκάλουν δ' αὐτὰς ἰατρῶν παῖδες στεφανίτιδάς τε καὶ λαβδοειδεῖς καὶ λεπιδοειδεῖς καὶ ἄλλα τοιαῦτα ὀνόματα, καὶ ἐφιλονείκουν περὶ τοῦ πλήθους αὐτῶν, εἴτε πέντε χρὴ τὰς ῥαφὰς ἀριθμεῖν εἴτε πλείους εἴτε ἐλάττους, πάντων μὲν ὁμολογούντων ἐλάττους εἶναι τὰς τῶν γυναικείων κεφαλῶν ῥαφάς, Ἡροδότου δὲ φάσκοντος μετὰ τὸν ἐν Πλαταιαῖς φόνον ἐν τοῖς Περσικοῖς νεκροῖς εὑρεθῆναι κεφαλὴν μηδε-
38 μίαν σχοῦσαν ῥαφῆς συμβόλησιν. λέγει δέ που καὶ Ἄρατος ἐν τοῖς ἰατρικοῖς

ἤδη γάρ ποτ' ὄπωπα καρήατα πολλὰ μὲν αὔτως
μεσσατίης κορυφῆς μούνῃ συνεεργμένα γραμμῇ,
πολλαὶ δ' ἀρραφέες κεφαλαὶ πάγεν ἀνθρώποισιν.

τὴν μέντοι κεφαλὴν οἱ ποιηταὶ καὶ κώδειαν καλοῦσιν, ἀπὸ τῆς τοῦ μήκωνος κεφαλῆς ὀνομάσαντες. καλεῖται δὲ τὸ μὲν σύμπαν πόλος καὶ κρανίον, καὶ κόγχος παρὰ Λυκόφρονι·

τυπεὶς σκεπάρνῳ κόγχον εἰθήκτῳ μέσον·

39 παρὰ δὲ Ἀριστοφάνει σκάφιον,

ἵνα μὴ καταγῇς τὸ σκάφιον πληγεὶς ξύλῳ.

---

35 8. ἕφθην *A*, qui 4. ἐψήσασθαι, 6. ἡψήσατο. ξανθίζεσθαι vulgo. 10. ἀκειρεκόμης *A*. 38 4. ῥαμμῇ Vertunianus. 6. κωδίαν *ABC*.

τὸ δ' ἔγκοιλον αὐτοῦ κορυφή, ὅπερ μεσόκρανον ἐν τοῖς
Ὀρφικοῖς ὀνομάζεται μέτροις. τὸ δὲ μεταξὺ τοῦ ἰνίου καὶ
τοῦ βρέγματος στεφάνην καλοῦσιν, τὸ δὲ ὑπὲρ τὸ μέτωπον
βρέγμα καὶ βρεχμόν, τὸ δὲ ὑπ' αὐτῷ προῦχον μέτωπον,
τὰ δὲ ἑκατέρωθεν κροτάφους, τὸ δὲ κατόπιν ἰνίον, διότι
ἀπ' αὐτοῦ αἱ ἶνες ἐκπεφύκασιν. ἡ δὲ τελευταία τῶν τριχῶν 40
περὶ τῇ κεφαλῇ περίοδος καὶ στεφάνη καὶ περίδρομος ἐπί-
κλην ἔχει. τὸ δὲ ὑπὸ ταῖς θριξὶ πᾶν κρανίον. τοὺς δε κρο-
τάφους ἔνιοι καὶ κόρσας καλοῦσιν· καὶ τοῦτο εἶναι τὸ ἐπὶ
κόρρης παίειν. καὶ Ὅμηρον δὲ αὐτοῖς νομίζουσι συμμαρτυ-
ρεῖν, εἰπόντα

κόρσην· ἡ δ' ἑτέροιο διὰ κροτάφοιο πέρησεν.

καὶ τὰ μὲν κεφαλῆς νοσήματα κεφαλαία καὶ κε- 41
φαλαλγία καὶ ἡμικρανία καὶ ἴλιγγος καὶ σκοτοδινίασις καὶ
σκοτοδινία· Πλάτων δέ φησιν ἐσκοτώθην καὶ ἰλιγγίασα.
καρηβαρία, καὶ καρηβαρικὸν ποτὸν ἢ βρῶμα· τὸ δὲ τοῦτο
ποιεῖν καροῦν Ἀντιφῶν φησίν. κεφαλαλγὲς σιτίον, ὡς τὸν
τοῦ φοίνικος ἐγκέφαλόν φησιν ὁ Ξενοφῶν. καὶ καρηβαρι-
κὸν τὸ πάθος Τηλεκλείδης, τὸ δὲ ὑπὸ μέθης τοῦτο πά-
σχειν καρηβαριᾶν Ἀριστοφάνης. τάχα δὲ καὶ τὸ καραδοκεῖν
εἴη ἂν ἀπὸ τοῦ κάρα πεποιημένον, κυρίως ἐπὶ τῶν παρα-
φερόντων τὴν κεφαλήν, ὡς μὴ βληθεῖεν. εἰρήκασι δὲ οἱ
κωμικοὶ καὶ «κάτω κάρα κρέμαται» καὶ κραιπαλᾶν.

τὰ δὲ ἀπὸ κεφαλῆς ὀνόματα περικεφαλαία, ἐγκέ- 42
φαλος, παρεγκεφαλίς, κεφάλαιον, ἐπικεφαλαιῶν, συγκεφα-
λαιώσασθαι, προσκεφάλαιον, κεφαλίδιον. ἐπὶ κεφαλὴν ὦσαι,
ἐπὶ κεφαλὴν σπεύδειν, ὡς Ὑπερίδης. ἑτερεγκεφαλᾶν, ὡς Ἀρι-
στοφάνης, τὸ παραφρονεῖν. τὰ δὲ ἀπὸ κρανίου κράνος,
ἐπίκρανον, περίκρανον· περίκρανον δὲ οἱ παλαιοὶ τὸ στέμμα
ἐκάλουν, καὶ ποτίκρανον τὸ προσκεφάλαιον οἱ ποιηταί. ἀπὸ 43
δὲ κορυφῆς κόρυς καὶ κορυφαία. καὶ μὴν ὀνομάζοιτ' ἄν τις
εὐκέφαλος, ἢ ὀξυκέφαλος, ὃν Ὅμηρον καλεῖ φοξόν, ἢ μα-
κροκέφαλος ὡς τὸ περὶ Λιβύην ἔθνος, ἢ κυνοκέφαλος ὡς
τὸ ζῶον, ἢ εὐρυμέτωπος ὡς Ἀλκιβιάδης· ὁ δὲ τοιοῦτος καὶ
μετωπίας ὀνομάζεται. ἐχινοκέφαλον δὲ Κρατῖνος τὸν Πε-

---

40 5. κόρσης *A*. 7. ἤδε *A*.

ρικλέα εἶπεν, Πλάτων δὲ μῦθον ἀκέφαλον. ἐκλήθησαν δὲ καὶ δικόρυφοί τινες, οὓς καὶ μακροβίους νομίζουσιν.

44 τὸ δὲ ἔνδον ἐν τῇ κεφαλῇ ἐγκέφαλος διπλοῦς κατὰ συμβολήν, εὐρυνόμενος κατὰ τὴν βάσιν τὴν ὄπισθεν, προνεύων εἰς τὸ πρόσθεν. περιειλήφασι δ' αὐτὸν μήνιγγες δύο, ἡ μὲν ἔνδοθεν ἐρυθροτέρα, ἡ δὲ ἔξωθεν στερεωτέρα· καλοῦνται δὲ καὶ εἰλαμίδες, διότι περὶ μυελὸν εἰλοῦνται. ὑπὸ δὲ τὴν τοῦ ἐγκεφάλου βάσιν ἡ παρεγκεφαλίς, μυελὸς ἐγκεφάλῳ προσόμοιος, πλὴν ὅσον ἐστὶ μᾶλλον ἐπίξανθος τὴν
45 χροιάν. κάτεισι δὲ εἰς τὸν πρῶτον σφόνδυλον, ᾧ ἡ κεφαλὴ περιστρέφεται, καλεῖται δὲ καὶ ἐπικρανίς· καὶ ἀπ' αὐτῆς ὁ μυελὸς ἔοικεν εἰς τοὺς σφονδύλους ἐπιρρεῖν, ὁπόταν ὑπὸ τοῦ λεπτοτάτου καὶ καθαρωτάτου τῆς τροφῆς ὅ τε ἐγκέφαλος καὶ ἡ παρεγκεφαλὶς τρέφηται. ὑγρὸς δέ ἐστιν ὁ τοῦ ἐγκεφάλου μυελὸς καὶ ἀπαγής, ἀλλ' οὐχ ὥσπερ ὁ τῶν ἄλ-
46 λων ζώων συνεστηκώς· [καὶ γὰρ τῷ ἐγκεφάλῳ δωροφοροῦσι τὴν τροφὴν τό θ' ἧπαρ παρὰ τοῦ λεπτοτάτου τοῦ ἐν αὐτῷ αἵματος καὶ ἡ καρδία ἀπὸ τοῦ καθαρωτάτου τοῦ ἐν αὐτῇ πνεύματος.]

τὸ δὲ ὑπὸ τῇ κεφαλῇ μέτωπον καὶ μετώπιον, ἀφ' οὗ καὶ ἐν ἵπποις τὸ προμετωπίδιον, καὶ τὸ «μετωπηδὸν ἔταξαν τὰς ναῦς,» καὶ κατὰ μέτωπον, καὶ ἀντιμετώπους, καὶ μέτωπον τῆς φάλαγγος. καλεῖται δὲ καὶ τὸ ἐπὶ τοῦ μετώπου δέρμα προμετωπίδιον, αἱ δὲ ἐν αὐτῷ γραμμαὶ στολίδες καὶ ἀμαρυγαί.

47 τὸ δὲ ὑπὸ τῷ μετώπῳ πρόσωπον, ὃ μόνον ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων οὕτω καλοῦμεν· ἐπὶ γὰρ τῶν ζώων προτομήν, ὡς ἐπὶ τῶν ὀρνίθων ῥύγχος καὶ ῥάμφος. ἀπὸ δὲ τοῦ προσώπου ὀνόματα εὐπρόσωπος, δυσπρόσωπος, ἀπρόσωπος. καὶ προσωπεῖον τὸ μορμολυκεῖον· τὸ δ' αὐτὸ καὶ πρόσωπον καὶ προσωπίς. ἡ δὲ νέα κωμῳδία καὶ προσωποποιὸν εἴρη-
48 κεν ὃν ἡ ἀρχαία σκευοποιόν. [ἐκαλεῖτο δὲ πρόσωπον καὶ προσώπιον, ὥσπερ καὶ μορμολυκεῖον.] καὶ προσωποῦττα δέ τι παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ὠνομάζετο χαλκοῦν ἀγγεῖον, ἐχίνῳ

---

44 4. ἐλαφροτέρα Heringa. 7. ὑπόξανθος Falckenburgius. 46 1. καὶ — 4. πνεύματος om *ABC*. 48 3. ἐχίνῳ] ἔχον ὦτα *A*.

*παραπλήσιον, περὶ τὸ στόμα ἔχον πρόσωπα λεόντων ἢ βοῶν,
ἀφ᾿ ὧν καὶ ὠνόμαστο. [τὸ δ᾿ ἀποκεφάλισμα κάθαρσιν κά-
ρας, ῥύψιν ὀδόντων ἀποδόντωσιν ἔλεγον, ἐξομμάτωσιν νί-
ψιν ὀμμάτων ῥύπου.] ἀποπροσωπίζεσθαι δὲ τὸ καθαίρειν τὸ
πρόσωπον Φερεκράτης εἶπεν·*

οὐδ᾿ ἀποπροσωπίζεσθε κυάμοις;

τὰ δὲ τοῦ προσώπου μέρη ὀφρύες. καὶ ὀφρύων γεῖσα 49
*αἱ προβολαί· καὶ ὀφρύσιν ἀπογεισῶσαί φησιν ὁ Ξενοφῶν.
καὶ ὀφρύων τρίχωσις. καὶ ὀφρύες ἐπαιρόμεναι καὶ δασυνό-
μεναι. καὶ τὰς ὀφρῦς αἴρων ὁ ὑπερήφανος, καὶ πάλιν τὰς
ὀφρύας ἀνασπῶν ἢ αἰωρῶν ἢ ἀνέλκων, ἢ ἀνατείνων ὑπὲρ
τὰ νέφη· καὶ τὰς ὀφρῦς συνάγων ὁ φροντιστής, τὰς ὀφρῦς
συνέλκων. μεσόφρυον δὲ τὸ τῶν ὀφρύων μέσον, ὃ καὶ μετ-
ώπιον ὠνόμαζον. καὶ σύνοφρυς ἀνὴρ καὶ γυνή· τὸν δὲ τοι-
οῦτον μίξοφρυν Κρατῖνος καλεῖ. καὶ μὴν παρὰ τοῖς τρα-* 50
*γῳδοῖς τὸ συνωφρυῶσθαι ἐπὶ τῶν λυπουμένων. ὁ δὲ κωμι-
κὸς Ἀμειψίας τὸ νεύειν ὀφρυάζειν εἴρηκεν, ὥσπερ Ὅμη-
ρος ὀφρύσι νευστάζων. καὶ ὀφρύας καλοῦσι τὰ ἀνέχοντα
τῆς γῆς. ἤδη δέ τινες τῶν ἰατρῶν τίλους ὠνόμασαν ταύ-
τας τὰς τρίχας. καλοῦνται δ᾿ ὀφρύων κεφαλαὶ μὲν τὰ πρὸς
τῇ ῥινὶ μέρη, οὐραὶ δὲ τὰ πρὸς τοῖς κροτάφοις. παραφυ-
λακτέον δὲ ὅτι καὶ συναποτίκτονται αὗται αἱ τρίχες, ὥσπερ
καὶ αἱ ἐν βλεφάροις· ὅθεν μόνων ἀπέχονται ξυρούμενοι
τὰς ἄλλας τρίχας οἱ τῶν Αἰγυπτίων ἱερεῖς.*

εἶτα ἐφεξῆς ὀφθαλμοί, ὄμματα, ὄψις. καὶ τὰ ἀπ᾿ 51
*αὐτῶν ὀνόματα εὐόφθαλμος καὶ εὐοφθαλμότερος, ὡς Ξε-
νοφῶν, εὔοπτος, ὀξυωπής, ὀξυωπίας, ὀξυδερκής· ὀξυδερκέ-
στατον δὲ Ἡρόδοτος λέγει. ἀμβλυωπία, ἀφ᾿ ἧς ἀμβλυωπὸς
παρ᾿ Εὐριπίδῃ· ἀλλ᾿ ἔστι ποιητικώτερον, βέλτιον δὲ ὁ ἀμ-
βλυώττων. ὀφθαλμία, παραβλώψ, φολκός, διάστροφος, στρε-
βλός· ὁ γὰρ στραβὸς ἰδιωτικόν, καὶ οἱ στραβῶνες ἐν τῇ
νέᾳ κωμῳδίᾳ. ἰλλὸς δὲ ὑπὸ τῶν ποιητῶν καλεῖται, καὶ ἰλ-* 52
*λώπτειν ἐν τῇ κωμῳδίᾳ τὸ παραβλέπειν, καὶ κατιλλώπτειν τὸ
καταβλέπειν ἐπὶ χλευασμῷ, καὶ δενδίλλειν. ὁμοίως τὸ τῷ*

---

48 2. τὸ — 4. ῥύπου om *A*. pro ἔλεγον pone λέγε: versus habebis Michaele Psello dignos. 6. πώμαλα post κυάμοις add Anecd. nostra p. 433 18. 52 1. ἰλλωπεῖν *A*.

ὀφθαλμῷ παραβάλλειν. λέγεται δὲ καὶ ταυρηδὸν ὑποβλέ-
πειν· καὶ ἀναβλέπειν μὲν εἰς τὸν οὐρανόν, καταβλέπειν δὲ
εἰς τὴν γῆν, ἀντιβλέπειν δὲ τῷ ἡλίῳ καὶ ἀντωπεῖν. δυσω-
πεῖσθαι δὲ τὸ ὑποπτεύειν τι ἰδόντα. καὶ ὑπώπια τὰ ὑπὸ
53 τοὺς ὦπας τῶν πληγῶν ἴχνη. καλεῖται δ' οὕτω καὶ τὰ ὑπὸ
τοὺς ὀφθαλμοὺς ὀστᾶ, ἐφ' ὧν καὶ τὰ ἴχνη· ταῦτα δὲ καὶ
ὑποφθάλμια παρ' ἐνίοις ὀνομάζεται. καὶ παρωπὶς ἡ καλου-
μένη προσωπὶς τῶν γυναικῶν, καὶ παρώπια τὰ παρὰ τοὺς
ὦπας τῶν ἵππων προβλήματα, ἅ τινες κανθήλια καλοῦσιν.
καὶ ὀπή, δι' ἧς ἔστιν ἰδεῖν. καὶ ἐνώπια παμφανόωντά φη-
σιν Ὅμηρος τὰ ἐντὸς τῶν θυρῶν· παρὰ δὲ τοῖς τραγῳδοῖς
προνώπια τὰ πρὸ τῶν θυρῶν καὶ ἀνώπια τὰ ἄνω, ἀπὸ
54 τῶν ὠπῶν. καὶ περιωπὴ ἡ περιάθρησις, ὡς Θουκυδίδης.
ὀπαίαν δὲ οἱ Ἀττικοὶ τὴν κεραμίδα ἐκάλουν, ἣ τὴν ὀπὴν
εἶχεν. Ἱπποκράτης δὲ ὀφθαλμὸν ἰλλαίνειν φησὶ τὸν διά-
στροφον γινόμενον καὶ ἀνίλλωμα τὸ ἀνάβλεμμα. οἱ δὲ καὶ
ἴλλους τοὺς ὀφθαλμοὺς ὠνόμασαν, σιλλαίνειν δὲ τὸ ἐπὶ
χλευασμῷ σείειν τοὺς ὀφθαλμούς, ὅθεν καὶ τὸ χλευαστικὸν
ποίημα σίλλος. ἔστι δὲ ἀπὸ τούτων ὁρᾶν, προορᾶν, ὑφο-
ρᾶσθαι, καθορᾶν, ὁρατή, ὁρατά, ἀόρατα, ὁρῶν, καὶ ὁρά-
ματα ὡς Ξενοφῶν, καὶ Δημοσθένης ὅραμα τὸ θέαμα·
55 παρὰ δὲ Πλάτωνι καὶ ἀνόρατον ἐν Τιμαίῳ γέγραπται.
παρορᾶν, παρεωρᾶσθαι, παρεωρακώς, ἐνορᾶν, ἐνεωρακώς,
περιορᾶν, ὑπερορᾶν, ἐφορᾶν, ἔφοροι, καὶ ἐφορωμένους καὶ
ἐφορῶντας ὡς Ξενοφῶν, καὶ τῆς ἐφορείας ὡς Λυσίας. ἐν-
ορῶν καὶ συνορῶν. καὶ θέα καὶ θεᾶσθαι καὶ θέαμα καὶ
θέατρον καὶ θεατὴς καὶ συνθεατής, καὶ θεωρὸς καὶ συν-
θεωρός, καὶ θεωρία καὶ θεωρικὸν καὶ τὰ τοιαῦτα, ὅσ' ἂν
ἀπὸ τοῦ θεᾶσθαι λέγηται· οἱ γὰρ Πυθῶδε θεωροὶ καὶ
θεωρικὴ ὁδὸς καὶ θεωρὶς ναῦς ἀπὸ τοῦ πρὸς θεὸν ὁρού-
56 ειν τοὺς ἐν αὐτῇ λέλεκται. ἀπὸ δὲ τῆς θέας θεατόν, ἀθέ-
ατον, ἀθεάτως, καὶ οὐσία θεατή φησιν ὁ Πλάτων, καὶ
θεάτρια καὶ συνθεάτρια, ὡς ἡ παλαιὰ κωμῳδία. ἔστι δ' ἐκ
τούτων καὶ τὸ βλέπειν, βλέμμα, ἀνάβλεμμα, παράβλεμμα,
ἀπόβλεμμα παρὰ Φρυνίχῳ τῷ κωμικῷ· Ἀριστοφάνης δὲ

---

53 8. ἀνόπαια *C*.   54 8. ὁρατῆς Seberus.   56 1. αὐτῷ *A*.

καὶ βλέπος που λέγει καὶ βλέπησιν. ἐμβλέπειν, καταβλέπειν,
παραβλέπειν, ὑποβλέπειν, ἀναβλέπειν, ἀντιβλέπειν, ἀποβλέ-
πειν. Ξενοφῶν δὲ τὰ ἀναβλέμματα καὶ ἀντιβλέψεις εἶπεν.
ἀποβλεπόμενοι δὲ καὶ ἀποβλεφθῆναι· καὶ περίβλεπτος παρὰ
Ἰσοκράτει ὁ θαυμαστὸς καὶ ἔνδοξος· καὶ ἀποβλεφθῆναι ἐπὶ
τοῦ θαυμασθῆναι Αἰσχίνης εἶπεν ὁ Σωκρατικός.

ὄψις καὶ ἡ αἴσθησις καὶ τὰ ὄμματα, καὶ ὄψις ὁ ὄνει- 57
ρος. ὄψομαι, ὀφθήσομαι, ὦμμαι ὡς Ἰσαῖος· Ἀντιφῶν δὲ
καὶ τὸ ὀψόμενον εἶπε, καὶ τῇ ὄψει ἤγουν τοῖς ὀφθαλμοῖς,
καὶ ὀπτήρ, καὶ ἄοπτα. εἴη δ' ἂν ἐκ τούτων ὑποψία καὶ
ὑπεροψία καὶ ὑπερόψεσθαι, ὑπόπτως, αὐτόπτης, ὑπόπτης,
ὑπερόπτης, ὑπεροπτικός, καχύποπτος ὡς Ἀριστοφάνης, κα-
χυπονόητος ὡς Πλάτων, καὶ ἀνύποπτος ὡς Ξενοφῶν, καὶ
ἀνυποπτότερος ὡς Λυσίας, καὶ ἄοπτα ὡς Ἀντιφῶν, καὶ 58
ἀπερίοπτοι ὡς Θουκυδίδης. οὗτος δὲ καὶ πρόσοψιν καὶ
πρόοψιν καὶ δίοψιν εἴρηκεν, Ἡρόδοτος δὲ καὶ ἄποψιν. δυ-
σωπούμενος. παρῶπται, παρόψονται, καὶ ὡς Ἰσοκράτης
περιόπτους καὶ περιβλέπτους, καὶ ἀπόβλεπτος καὶ ἀποβλεπό-
μενος, καὶ αὐτόπτης ὡς Ἀνδοκίδης, καὶ σύνοπτον καὶ σύν-
οπτα καὶ ὡς Ἰσαῖος εὐσύνοπτα, καὶ ὡς Δημοσθένης ἐπό-
πτας, καὶ ἐποπτεῦσαι δὲ ἐν μυστηρίοις. καὶ ἀνεπόπτευτον
Ὑπερίδης φησίν, καὶ διοπτεύειν Κριτίας καὶ Ἀντιφῶν, Ἀν-
τιφῶν δὲ καὶ εἴσοπτοι, Δημοσθένης δὲ προῦπτον, Ἡρόδο- 59
τος δὲ κατόπτας, Ξενοφῶν δὲ ὀπτῆρας. εἴρηται δὲ καὶ ὀπτή-
ρια τὰ δῶρα τὰ παρὰ τοῦ πρῶτον ἰδόντος τὴν νύμφην
νυμφίου διδόμενα.

ἐρεῖς δὲ καὶ ἀμβλὺ ὁρᾶν, ὀξὺ βλέπειν. καὶ ἐξωμμα-
τῶσθαί φησιν Ἀριστοφάνης τὸν Πλοῦτον ἐν Ἀσκληπιοῦ.
καὶ βλέμμα εὔτονον, ἑστηκός, σῶφρον, ὑγιαῖνον, σεμνόν,
ἀνδρῶδες, ἀνδρεῖον, ἀρρενωπόν, ἀπειλητικόν· καὶ τἀναντία 60
βλέμμα ὑγρόν, θηλυκόν, ἄνανδρον, θῆλυ, θηλυπρεπές, γυ-
ναικεῖον, ἀχρεῖον, ἀνατετραμμένον. Κτησίας δέ πού φησιν
ἀναβάλλειν τὰ λευκὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὸν Σαρδανάπαλλον.

προσήκοι δ' ἂν τούτῳ τῷ μέρει τυφλός, τυφλούμενος,
πεπηρωμένος τοὺς ὀφθαλμούς· ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γὰρ τὴν

---

57 2. ὦμμαι ὡς Ἰσαῖος] ἄμφω δὲ ἰσαῖος εἴρηκεν *A*.

πήρωσιν μετὰ προσθήκης τῶν ὀφθαλμῶν λέγουσιν, ὡς ἄνευ τῆς προσθήκης ἄδηλον ὂν ποίου μέρους ἡ πήρωσις ἐστίν.
61 ἀνάπηρος δὲ ὁ πᾶν τὸ σῶμα πεπηρωμένος, ὡς Ἰσαῖος ἐν τῷ κατὰ Ἀριστομάχου «κατέλιπεν ἐν τῷ χωρίῳ γέροντας καὶ ἀναπήρους.» Ἀντιφῶν δ' ἐν τοῖς περὶ ἀληθείας καὶ ἀνάπηρα εἴρηκεν, Κρατῖνος δ' ἐν Πλούτῳ ἀναπηρίαν. τάχα δὲ καὶ τὸ ἔμπηρα τούτοις προσήκει καὶ τὸ ἄπηρα.

ὀφθαλμὸς δὲ λέγοιτ' ἂν καὶ γλαυκός, γλαυκιῶν, χαροπός. μελανόμματος, μυωπίας, μελανόφθαλμος, ἑτερόφθαλ-
62 μος· τὸ γὰρ μονόφθαλμος παρ' Ἡροδότῳ ἐπὶ τῶν ἐκ φύσεως ἕν' ἐχόντων ὀφθαλμόν, οἷον Κυκλώπων καὶ Ἀριμασπῶν. ῥηθείη δ' ἂν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξορύττειν, σβεννύναι, κενοῦν, κοιλαίνειν, βαθύνειν, σπαράττειν, ἐκ πυθμένων ἀνασπᾶν, ἀνέλκειν. καὶ ὀφθαλμὸς ὕφαιμος, ταραχώδης. καὶ κοιλόφθαλμος καὶ κοιλοφθαλμιῶν ὁ ἐξόφθαλμος καὶ κυλοιδιῶν. καὶ ἐποφθαλμιῷεν οἷον φθονοῖεν. καὶ ἐποφθαλμιᾶν τὸ ἐπιθυμεῖν τινός, καὶ ὠφθαλμίασε τὸ ἐπεθύμησεν
63 Ὑπερίδης. ὁ δὲ Πλάτων εἴρηκε φωσφόρα ὄμματα· λέγοιντο δ' ἂν ὀφθαλμοὶ λάμποντες, στίλβοντες, θυμοειδεῖς, πυρώδεις, μαρμαρυγὰς ἀφιέντες, αἴγλην, αὐγήν, ἡδεῖς, ἐπαγωγοί, ἐπέραστοι. καὶ τὸ ἀπ' αὐτῶν ἀπορρέον ἵμερος.

τὸ δὲ λυόμενόν τε καὶ καταρρέον ἐκ τῶν ὀμμάτων δάκρυον, ἀφ' οὗ τὸ δακρῦσαι, ἀποδακρῦσαι, καταδακρῦσαι, φιλόδακρυς, πολύδακρυς, ἄδακρυς, ἀδακρυτί, καὶ ὁ παρὰ τοῖς ποιηταῖς ἀρίδακρυς. Ἰσοκράτης δέ φησιν ἀδακρύτους,
64 καὶ Ὅμηρος «ἀδακρύτω ἔχεν ὄσσε,» δακρυρροοῦντα δὲ Ἄλεξις. ἐρεῖς δὲ καὶ κλαῦσαι, ἀνακλαῦσαι, ἀπέκλαεν ὡς Ἡρόδοτος, ἀνακλαύσασθαι, κλαυθμυρίσασθαι, κλαυθμός, κλαυθμυρισμός, ὡς Ἰσαῖος· παρὰ δὲ Πλάτωνι καὶ κλαυθμονή. ἄκλαυτος δὲ παρ' Ὁμήρῳ καὶ Σοφοκλεῖ. δακρύων, κλαίων, κλαυθμυριζόμενος. κλαυσεῖσθαι δὲ οἱ κωμικοί, καὶ κλαυσιᾶν τὸ κλαῦσαι θέλειν, κλαιήσειν δὲ Δημοσθένης. παρὰ δὲ Ξενοφῶντι καὶ κλαυσίγελως· εἴληπται δὲ ἐκ τοῦ παρ' Ὁμήρῳ δακρυόεν γελάσασα.

65 νόσημα δὲ ὀφθαλμῶν ὀφθαλμία καὶ ἐπιτάραξις ὀμμάτων παρὰ Πλάτωνι. λημᾶν καὶ γλαμᾶν. νυκτάλωψ, καὶ ἄργεμος τὸ καλούμενον λεύκωμα, καὶ ὁ τοῦτ' ἔχων ἄν-

θρωπος ἐπάργεμος. Ἀριστοφάνης δὲ σῦκα τὰ ἐπὶ τῶν ὀφ-
θαλμῶν ἕλκη λέγει, σκνιπὸν δὲ τὸν ἀμυδρὸν βλέποντα Σι-
μωνίδης ὁ ἰαμβοποιός·

ἢ τυφλὸς ἤ τις σκνιπὸς ἢ μέγα βλέπων.

μέρη δὲ ὀφθαλμοῦ **βλέφαρα** μὲν τὸ ἐπιπεταννύμε- 66
νον δέρμα καὶ συγκλεῖον τοὺς ὀφθαλμούς, ἃ καὶ καλύμ-
ματα καλεῖται. ὧν τὰ ὑπεράνω σκύνια, ὅθεν καὶ ἐπισκύνια
τὰ περὶ τὰς ὀφρῦς γεῖσα. καὶ κύλα δὲ καὶ ἀνάκυλα καὶ
ἐπικυλίδες, ἀφ᾽ ὧν καὶ τὸ κυλοιδιᾶν· οἱ δὲ κίλον μὲν τὸ
κάτωθεν βλέφαρον, τὸ δὲ ἄνωθεν ἐπικυλίδα ἢ κυλίδα. τὰς 67
δὲ ἐπὶ τῶν βλεφάρων γραμμάς, οἷον ῥυτίδας, οὔλιγγας οἱ
ποιηταὶ λέγουσιν. ἐπὶ δὲ τῶν βλεφάρων τὸ μῦσαι καὶ ἐπιμῦ-
σαι καὶ καταμῦσαι, καὶ συμβαλεῖν τὰ βλέφαρα καὶ ἐπιβα-
λεῖν καὶ καταβαλεῖν καὶ προσβαλεῖν, καὶ κλεῖσαι καὶ ἐπι-
κλεῖσαι καὶ συγκλεῖσαι. καὶ σκαρδαμύξαι λέγουσιν, καὶ Ξε-
νοφῶν ἀσκαρδαμυκτί, καὶ Ἀριστοφάνης ἀσκαρδάμυκτος. καὶ
συνελεῖν δὲ βλέφαρον τὸ κατανυστάξαι. μεμνῆσθαι δὲ χρὴ 68
ὅτι Ἀριστοτέλης ἔφη μὴ δύνασθαι συνελθεῖν βλέφαρον
ῥαγέν, ὥσπερ οὐδὲ πόσθην οὐδὲ γνάθον. **βλεφαρίδες** δὲ
αἱ ἐκπεφυκυῖαι τῶν βλεφάρων τρίχες, οὐ κόσμος τοῖς ὀφθαλ-
μοῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ κατὰ χρείαν ἔχουσαι τὴν προβολήν,
ὡς τὰ προσπίπτοντα λυπηρὰ ἀποστέγοιεν, καὶ τὰς ὄψεις
κατευθύνουσαι, μὴ ἐῷεν πλανᾶσθαι. διὰ τοῦτο καὶ ὁ θεὸς
ἰχθύσι μὲν οὐδὲ βλεφάρων μετέδωκεν, ὄρνισι δὲ βλεφάρων 69
μέν, οὐ μέντοι καὶ βλεφαρίδων, τοῖς δὲ ἄλλοις ζῴοις καὶ
βλεφαρίδων μέν, ἀλλ᾽ οὐχ ἑκατέρωθεν· τὰ γὰρ κάτω βλέ-
φαρα ψιλὰ αὐτοῖς τριχῶν. ὅθεν καὶ Σίμων τοῦτο ὄνειδος
τῆς ἀμαθίας Μίκωνι προήνεγκεν, ὅτι καὶ τὰς κάτω βλεφα-
ρίδας προσέγραψεν ἵππου γραφῇ. ὧν δὲ μερῶν αἱ βλεφα-
ρίδες ἐκπεφύκασι, καλοῦνται ἔλυτρα καὶ ἐντριχώματα καὶ
ὄρχοι καὶ ταρσοί.

ὀμμάτων δὲ τὸ μὲν ἐν μέσῳ μέλαν καλεῖται **κόρη**, ἧς 70
ἡ αὐγὴ γλήνη, καὶ ὁ περιθέων αὐτὴν κύκλος γραμμὴ κυκ-
λοτερὴς καὶ ἶρις, τὸ δὲ μετὰ τὴν κόρην λευκὸν ἅπαν σφεν-
δόνη καὶ λογάς. τὰ δὲ μέρη τῶν ὀφθαλμῶν **χιτῶνας**

---

65 4. ἢ σκνιπὸς ὁ μ. *A*. 67 1 ἢ κυλίδα om *A*. 2. ὤλιγγας
Falckenburgius, ἔλιγγας *B*, ὤριγγας *C*.

ἐκάλεσαν οἱ ἰατροί. τέτταρες δ' εἰσὶ τὸν ἀριθμόν, καὶ τούτοις
προσηγορίας ἔθεντο, τῷ μὲν ἐξωτάτω κερατοειδεῖ, ὅς ἐστι
λευκός, στερεός, δυσδιαίρετος, νευρώδης, χονδρώδης, παχύς,
διαφανής, τῷ δ' ὑπ' αὐτὸν δευτέρῳ ῥαγοειδεῖ, ὅς ἐστι δασύς,
71 αἱματώδης, χοροειδής, ἐκτετρημένος, τῷ δὲ τρίτῳ φακοειδεῖ
καὶ κρυσταλλοειδεῖ καὶ ὑαλοειδεῖ, τῷ δὲ τετάρτῳ ἀραχνοειδεῖ
καὶ ἀμφιβληστροειδεῖ. τά γε μὴν ἔγκοιλα τῶν ὀφθαλ-
μῶν κόγχοι καλοῦνται, ὁ περὶ τοῖς βλεφάροις περίδρομος,
ὥσπερ τῶν βλεφάρων τὰ ἑκατέρωθεν ἄκρα κανθοί, ὧν αἱ
ῥίζαι ἐγκανθίδες. καὶ οἱ μὲν πρὸς τῇ ῥινὶ ῥαντῆρες καὶ
πηγαί, ὅτι καὶ ἀπ' αὐτῶν τὸ δάκρυον ἔρχεται, οἱ δὲ ὑπὸ
τοὺς κροτάφους παρωπίαι. τὰ δὲ περὶ τῇ κόρῃ μέλανα πεσ-
σοί· ὁ δὲ ὑπὸ τὴν ἶριν κύκλος, ὁ τῷ λευκῷ προσιών, ἅλως.
τὸ δὲ καταλῆγον τῶν λογάδων πρέμνον καλεῖται. ἠὼν δὲ πᾶσα
ἡ τῶν ὀφθαλμῶν περιγραφή.

ῥὶς καὶ μυκτὴρ καὶ μυκτῆρες, καὶ παρὰ τοῖς ἰατροῖς
72 ῥώθωνες· παρὰ δὲ Σοφοκλεῖ καὶ μύξαι οἱ μυκτῆρες κέκλην-
ται, ὅθεν ἴσως καὶ ἐν τῇ κοινῇ χρήσει λύχνοι δίμυξοι, καὶ
ἐν τῇ κωμῳδίᾳ τὸ προμύξαι τὸν λύχνον. ἀνατέτρηνται μέν-
τοι οἱ μυκτῆρες δύο αὐλοῖς εἰς ὁλκὴν πνεύματος, καὶ εἰς
τὸν ἐγκέφαλον ἀναδιδοῦσι τοῖς αὐλοῖς· ὁδὸν δὲ εἰς τὴν
ὑπερῴαν ἔχουσι, καθ' ἣν τρυπήμασιν εἰσρεῖ τε καὶ ἐκρεῖ
73 τὸ πνεῦμα. ῥινὸς δὲ σχήματα γρυπός, ἐπίγρυπος, ὃν βα-
σιλικὸν οἴονται, σιμός, ὃν εὔχαριν νομίζουσιν· Πλάτων
δὲ καὶ σιμοπρόσωπον εἴρηκεν ἐφ' ἵππου. καὶ ἀνασιμήνα-
σθαι λέγουσι τὸ ὀσφραινόμενον τῷ σχήματι τῆς ῥινὸς μυ-
σάξασθαι. ἐπὶ δὲ τοῦ σιμοῦ φαίης ἂν ὡς ἔστιν ἡ ῥὶς ἐκ
μέσων κοίλη, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ γρυποῦ καμπύλη. εὔριν, εὐ-
θύρρις, ἐφ' οὗ τις ἂν εἴποι δικαία ῥίς, εὐθυτενής, ἐξ ἴσου
74 τὸ πρόσωπον διακρίνουσα· παραπέμπει γὰρ καὶ εὐθύνει
τοὺς ὀφθαλμοὺς τῇ καθ' ἑαυτὴν ἀνοχῇ. αἴσθησις δ' ἐστὶν
ὀσφρήσεως, καὶ ἀέρος εἰσροή. λέγοις δ' ἂν ἀπὸ ῥινὸς
εὔρινες, ἄρρινες, καὶ ῥινηλατεῖν τὸ τὰς ὀσμὰς ἕλκειν, καὶ

---

71 1. χωριοειδῆ *A*. 6. ἐπικανθίδες *A*. 9. ἅλως] λογάς *A*.
73 3. ἀνασημῆναι *A*, qui post λέγουσι lacunam habet 12 litterarum capacem. 74 4. τὸ ἆσθμα *A*.

ῥινηλάτην κύνα ἡ τραγῳδία. καὶ κατ᾽ ἄλλην χρείαν ὀσφρᾶ-
σθαι, τὰς ὀσμὰς ὑποδέχεσθαι, ἕλκειν τὰ ἀποφερόμενα
πνεύματα τῇ ῥινί, τῇ εὐωδίᾳ εὐφραίνεσθαι, τὴν δυσωδίαν
ἐκτρέπεσθαι, τὰ εὐώδη εἰδέναι. ἡ μὲν οὖν αἴσθησις ὄσφρη- 75
σις καλεῖται, τὸ δὲ δι᾽ αὐτῆς ὀσφραίνεσθαι, ὀσφρᾶσθαι,
ὀσφρώμενος, ὀσμώμενος. καὶ ὀσμὴ δὲ ἐρεῖς καὶ πνεῦμα
καὶ αὔρα, καὶ ὄζει καὶ ὄδωδεν· Ἀριστοφάνης δὲ καὶ ὀζή-
σει εἴρηκεν. πνεῖ εὐῶδες, δυσῶδες. καὶ εὔπνουν, καὶ εὔ-
πνοια, εὐοσμία, εὔοσμον, δυσοσμία, δύσοσμον, δυσωδία,
κακοσμία· ἡ γὰρ ὀδμὴ καὶ εὐοδμία, δοκεῖ μὲν τοῖς πολλοῖς
εἶναι καλὰ τὰ ὀνόματα, ἔστι δὲ ποιητικά, ἐν δὲ τοῖς κατα- 76
λογάδην Ἰωνικὰ καὶ Αἰολικά· παρὰ δὲ Ἀντιφῶντι μόνῳ
ὀδμὰς καὶ εὐοδμίαν εὕροι τις ἄν. καὶ μὴν καὶ ὀσμυλία
ἰχθύων τι γένος, ἡ ὑπὸ τῶν πολλῶν ὄζαινα καλουμένη· πο-
λύποδος δέ ἐστιν εἶδος, ἔχον μεταξὺ τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν
πλεκτανῶν αὐλὸν δυσῶδες πνεῦμα ἀφιέντα.

τραπόμενον εἰς τοὔψον λαβεῖν
ὀσμύλια καὶ μαινίδια καὶ σηπίδια

φησὶν Ἀριστοφάνης. καὶ μέντοι χρὴ λέγειν εἰσκρίνεται
κατὰ τὰς ῥῖνας τὸ πνεῦμα, εἰσρεῖ, ἐκρεῖ, εἰσχεῖται, προχεῖ-
ται, εἰσπνέομεν, ἐκπνέομεν, εἰς τὸν ἀέρα ἀναπνέομεν. καὶ 77
ἀναπνοὴ παρὰ Πλάτωνι· ἡ γὰρ παρὰ Θουκυδίδῃ πνοὴ ἐπὶ
φυσήματος εἴρηται ἢ ἀνέμου. παρὰ δὲ Ξενοφῶντι μυκτῆ-
ρες εὐπνοώτεροι. διακρίνομεν δὲ τὰ πνεύματα, δοκιμάζοντες
τὰς ὀσμάς, καὶ πνεῦμα εἰλικρινές. καὶ οἶνος ἀνθοσμίας καὶ
εὐώδης. εὐῶδες δὲ καὶ τὸ ἐξ ἀρωμάτων πνεῦμα. ἡ δ᾽ ἐν τοῖς
τράγοις δυσωδία, ὥσπερ καὶ ἡ ἐν ταῖς μασχάλαις, κινάβρα
καλεῖται. καὶ γράσος δὲ εἴρηται ἀλλαχοῦ τε καὶ ἐν Πόλεσιν
Εὐπόλιδος.

νοσήματα δὲ ῥινῶν τὸ μὲν ἐκ ψύξεως κόρυζα καὶ κα- 78
τάρρους, τὸ δὲ δυσίατον πολύπους. τὸ ῥεῦμα μύξαι κατὰ Ἱπ-
ποκράτην καὶ κόρυζα κατὰ τοὺς Ἀττικούς. καὶ τὸ ταύτην
ἀφαιρεῖν ἀπομύττειν. τὸ δὲ ἀπεμύττετο «ὕλιζε τὰς ῥῖνας»

---

74 1. ὠσφράνθην *A.* 75 6. post εὔοσμον cum Koenio omisi εὐοδ-
μία. 76 2. μόνον *A.* 3. ὀσμὰς καὶ εὐοσμίαν ante L. Dindorfium.
77 5. ἀνθοσμίας] εὔπνους addebat Hemsterhusius. 8. τε vulgo om.
78 4. ἔλυζε codex Crameri, ἔκλυζε ipse.

ἔφη Κρατῖνος· ἤδη δέ τινες τῶν κωμικῶν τὸ ἐπὶ κέρδει
ἐξαπατᾶν ἀπομύττειν εἶπον. μυκτηρίζειν δὲ Λυσίας καὶ τὸ
μυσάττεσθαι, ἀπὸ τοῦ τῷ μυκτῆρι ἐνδείκνυσθαι τὸ δυσχε-
ραίνειν. γίνεται δὲ διὰ μυκτήρων καὶ τὸ ῥέγχειν. καὶ τὸν
εἴρωνα ἔνιοι μυκτῆρα καλοῦσιν, καὶ μυκτηρισμὸν τὴν ἐξαπά-
την Μένανδρος.

79 τῆς δὲ ῥινὸς μέρη, τὰ μὲν κοιλώματα θαλάμαι, μυ-
κτῆρες, μυξωτῆρες, ὀχετεύματα. αὐτῆς δὲ τῆς ῥινὸς τὸ μὲν ὑπὸ
τὰς ὀφρῦς ἠθμός, δι' οὗ διηθεῖται τὸ πνεῦμα, τὸ δὲ μέσον
χόνδρος, τὰ δ' ἑκατέρωθεν ἐπὶ τὰ μῆλα νεύοντα ὀστώδη
ῥινὸς ῥάχις. τὸ δὲ τὰ τρυπήματα διαιροῦν ὥσπερ τειχίον
κίων καὶ διάφραγμα καὶ στυλίς· ἔνιοι δὲ τὸ μὲν ἔνδον δια-
80 τειχίζον διάφραγμα ῥινός, τὸ δ' ὑπὲρ αὐτὸ προῦχον σαρ-
κῶδες, ὡς ἐπὶ τὸ χεῖλος φέρον, κίονα. τὸ δὲ ἀκρορρίνιον
ὅλον σφαιρίον· καὶ τὰ μὲν ἔξωθεν τοῦ σφαιρίου ἑκατέρω-
θεν ἀπῆναι ἢ πτερύγια, τὰ δὲ ἔνδοθεν μύξαι τε καὶ θα-
λάμαι, ὡς εἴρηται, τὸ δὲ ἔδαφος αὐτῶν ληνοί. αἱ δὲ ὑπὸ
ῥινὶ τρίχες μύσταξ καὶ ὑπορρίνιον, καὶ προπωγώνιον ἡ
πρώτη βλάστη· αἱ δὲ πρὸς τῷ κάτω χείλει πάππος, τὸ δὲ
ἐξ ἀμφοῖν ὑπήνη. [ἀπὸ δὲ ῥινὸς ὀνόματα εὔρινες κύνες καὶ
ἄρρινες.]

81 καὶ μὴν ἐπί γε τὰ ὦτα ἀνιόντων, αἱ μὲν ὑπὲρ τὸ
μέτωπον παρὰ τοὺς κροτάφους σάρκες μύες (οἱ δὲ καὶ κέ-
ρατα αὐτοὺς ἐκάλεσαν), τὰ δ' ὦτα καὶ ἀκοαί, τό τε μέρος
καὶ τὸ ἔργον. καὶ ἀκούειν, κατακούειν, ὑπακούειν, παρα-
κούειν. ὑπήκοοι, κατήκοοι, εὐήκοοι, δυσήκοοι, ἀνήκοοι, ὀξυ-
ήκοοι, βαρυήκοοι, αὐτήκοοι. ἀξιάκουστον, ἀνηκουστεῖν, ἀν-
82 ήκουστον ὡς Ξενοφῶν, ἀνηκόως, ἀνηκουστία, ἄκουσμα·
Αἰσχίνης δὲ ὁ ῥήτωρ καὶ ἀκρόαμα εἴρηκεν, ὥσπερ καὶ Ξε-
νοφῶν. φαῦλον δὲ ὁ Μενάνδρου ἀκουστὴς ἀντὶ τοῦ ἀκρο-
ατής. παρὰ δὲ Πλάτωνι ξυνήκοοι. καὶ εἰσακοῦσαι. καὶ «ἐπ-
ήκοος γενοῦ» ἐν εὐχῇ παρὰ τῷ κωμικῷ Φρυνίχῳ. κωφός,
κωφότης. κυψέλη, καὶ κυψελὶς ὁ ἐμφράττων τὴν ἀκοὴν ῥύ-
83 πος. πεφράχθαι τὰ ὦτα, καὶ ἐπιλαβεῖν τὰ ὦτα, καὶ ἐμπε-

---

79 4. ὀστᾶ *BC*. 80 2. ἀκρόρινον *A*. 6. ὑπόρινον *A*. 82 5. γενοῦ] πάνυ *A*. 6. κυψέλη δὲ τὸ ἐμφράττον τὴν ἀκοήν, καὶ κυψελίς *A*.

πλῆσθαι τὴν ἀκοὴν τὸ ταῖν χεροῖν φραγῆναι καὶ ἐπισχεῖν.
καὶ διατεθρύληκέ μου τὰ ὦτα. ἐπὶ δὲ τῶν ἐν γυμνασίοις
πληγῶν τὰ ὦτα κατεαγέναι, καὶ ὠτοκάταξις. ὠτογλυφὶς δὲ
εἴρηται παρὰ Πλάτωνι τῷ κωμικῷ ἐν Συμμαχίᾳ· «σὺν
ἐλαίῳ ὠτογλυφίδα λαβοῦσα ἀνασκάλλεται.» ὁ δὲ φιλόσο-
φος Πλάτων ἀμφωτίδας λέγει· καὶ νεὼς δὲ ἐπωτίδες ὠνο-
μάζοντο καὶ ἀμφωτίδες. ἐνώτια ὁ κόσμος ὁ ἐν τοῖς ὠσίν·
τὰ δ' αὐτὰ καὶ ἐλλόβια καὶ ἑλικτῆρες. ἐκαλοῦντο δέ τινες 84
ὦτα καὶ ὀφθαλμοὶ βασιλέως, οἱ τὰ λεγόμενα διαγγέλλοντες
καὶ τὰ ὁρώμενα· ἀπὸ δὲ τῶν ὤτων τούτων τὸ ὠτακουστεῖν
πεποίηται. Αἰσχίνης δὲ ὁ Σωκρατικὸς καὶ ἐπ' ἀμφότερα
τὰ ὦτα καθεύδειν λέγει. σκολιὸς δὲ ὁ τῆς ἀκοῆς πόρος ὁ πα-
ραπέμπων τὴν φωνὴν εἰς τὰ περὶ τὴν ψυχήν. μετὰ δὲ
τοὺς κροτάφους δύο ὀστῶν εἰσὶ πλαγίων συμβολαί, περιει-
ληφότων τὰ ὦτα, ὀνομάζονται δὲ ζυγώματα καὶ καρκίνοι. 85
τῶν γε μὴν ὤτων ἡ μὲν ἔξωθεν περιβολὴ κοχλίας, ἡ δὲ
ἔνδοθεν σκάφος. καὶ τὸ μὲν ἐπὶ τοὺς κροτάφους ἐπικλινὲς
πτερύγιον, τὸ δὲ κάτω λοβός, τὸ δὲ ἔνδον κυψέλη, ἀφ' ἧς
ὁ ῥύπος κυψελίς, τὸ δὲ κοῖλον ἀστακός, τὸ δὲ ὥσπερ ἔδα-
φος κρότων. τοῦ δὲ κοίλου τὸ μὲν ὑπὸ τὸ πέρας τοῦ κρο-
τάφου ὑπανεστηκὸς εἰς τὸ ἔσω νεῦον τράγος, τὸ δὲ ἀντι-
κείμενον ἀντίτραγος, ὥσπερ καὶ τοῦ λοβοῦ τὸ μὲν προῦχον
προλόβιον, τὸ δὲ περὶ τῇ κυψέλῃ τέττιξ, τὸ δὲ ὑπὲρ τὸν 86
τέττιγα τραχυνόμενον, ὅπερ ἐστὶ τῆς ἄνω περιφερείας πέ-
ρας, ἀντιλόβιον. καὶ τὸ μὲν πρὸς τῷ κροτάφῳ τοῦ τράγου
ἀκόνη, ἡ δὲ περὶ τῇ κυψέλῃ κοιλότης ἐχινίσκος, τὸ δὲ κατὰ
τὸ τρύπημα μέρος καμάρα, τὸ δ' ἐντὸς κύαρ. μήκων δὲ τὸ
κατὰ τὴν ῥίζαν ὑπὸ τὸν λοβόν. ἡ δὲ πᾶσα περιαγωγὴ τοῦ
ὠτὸς ὑπὸ τὸ πτερύγιον ἕλιξ, καὶ τὸ ἀνθεστηκὸς αὐτῇ ἀν-
θέλιξ, καὶ τὸ ὑπ' αὐτῇ κόγχη. ταῦτα μὲν δὴ ἰατροὶ προσ-
εξεῦρον τὰ ὀνόματα· ὁ δ' Ἀριστοτέλης τὰ περὶ τὸ οὖς μέρη
ἀνώνυμα ᾤετο πλὴν λοβοῦ.

ῥινὸς δὲ ἑκατέρωθεν ἀνέστηκεν ὑπὲρ τὰς παρειὰς τὰ 87
καλούμενα μῆλα, ἥ ἐστιν ὑποφθάλμιος φρουρὰ τῶν ὀφθαλ-

---

83 2. μοι *A*. 4. σὺν ἐλαδίῳ Meinekes, nisi haec verba ex συμμαχίᾳ sint corrupta. idem ἀνασκαλεύεται. 7. ἐν] περὶ *A*.

μῶν, ὡς διατειχίζοιντο εἰς ἀσφάλειαν ἄνωθεν μὲν ταῖς τῶν ὀφρύων προβολαῖς, κάτωθεν δὲ ταῖς τῶν μήλων ἀνοχαῖς. ὠνόμασται δὲ μῆλα παρὰ τὸ ἀνθεῖν ἐν ὥρᾳ. παρειαὶ δὲ καὶ γνάθοι ἂν καλοῖντο. καὶ ὄνομα μὲν ἀπὸ τῶν παρειῶν ὁ εὐπάρειος καὶ ἡ καλλιπάρειος· λέγοιντο δ' ἂν ἀνθοῦσαι παρειαί, εὐανθεῖς, ἐρυθαινόμεναι, λάμπουσαι, στίλβουσαι, ἐρυθριῶσαι, ὑποφαίνουσαι τὴν τῆς αἰδοῦς χροιάν, ὡς ὑπολάμπειν αὐταῖς τὸ ἦθος, ὡς ἐμφαίνεσθαι τὴν αἰδῶ.

88 περὶ δὲ ταύταις ἡ μὲν πρώτη τριχῶν ἄνθη χνοῦς, ὅθεν καὶ τὸ χνοάζειν παρὰ τοῖς ποιηταῖς, καὶ ἴουλος παρὰ τὸ ἕρπειν, καὶ πώγων, ἐπειδὰν ὑποπλησθῇ. καὶ γένειον δὲ κατὰ χρῆσιν ὀνομάζεται, ἀφ' οὗ καὶ ὁ ἀγένειος, εἰ μὴ τραγικώτερον, βαθυγένειος, εὐγένειος, μαδηγένειος. παρὰ δὲ τοῖς ποιηταῖς καὶ εὐπώγων τις εἴρηται, ἀλλ' ἔστι σφόδρα εὐτελές. παρὰ δ' Ἴωνι τῷ τραγικῷ ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Συνεκδημητικῷ καὶ σπανοπώγων τις ὀνομάζεται, δασυπώγων δ' ἐν ταῖς Θεσμοφοριαζούσαις. καὶ πωγωνίας δέ, καὶ πώγωνες αἱ ἀκίδες παρὰ τοῖς ποιηταῖς, ἃς Ὅμηρος γλωχῖνας καλεῖ. ἐν δὲ τῇ τραγῳδίᾳ πώγων πυρὸς ἡ εἰς ὀξὺ ἀναδρομὴ τῆς φλογός.

89 ἕποιτο δ' ἂν τούτοις χείλη, ὧν τὸ μὲν ἄνω τὸ δὲ κάτω λέγεται, ὥσπερ καὶ αἱ ὑπ' αὐτοῖς γένυες καὶ σιαγόνες, ὧν ἡ μὲν ὑπερκειμένη πᾶσι τοῖς ζώοις πλὴν κροκοδείλων ἀκίνητος, ἡ δὲ ὑποκειμένη προσάγεται πρὸς κατεργασίαν τῆς τροφῆς, ἣ μόνοις κροκοδείλοις πέπηγεν. καὶ Ὅμηρος μὲν ἕρκος ὀδόντων τὰ χείλη καλεῖ, οἱ δὲ παλαιοὶ κωμικοὶ χελύνας. ἀπὸ δὲ χειλῶν τὰ μέτρα, ἰσοχειλῆ μὲν τὰ ἐπίμεστα, καὶ ἐπιχειλῆ τὰ ἐνδεᾶ, ὧν ὑπεραίρει τὸ χεῖλος· ἐπιχειλῆ δὲ καὶ τὰ ἐπιπόλαια πράγματα Ἀριστοφάνης εἶπεν.
90 Εὔπολις δὲ καὶ νεὼς χείλη εἴρηκεν·

ἄνω ῥοθιάζει περὶ τὰ χείλη τῆς νεώς.

τὸ δὲ συνάγειν τὰ χείλη μοιμύλλειν ἡ κωμῳδία καὶ μοιμυλλᾶν φησί, τὸ δὲ διακινεῖν τὰ χείλη διαμυλλαίνειν· καὶ γὰρ τὰ χείλη μύλλα προσαγορεύουσιν. ὀνομάζεται δ' αὐτῶν

---

88 5. βαθ. εὐγ. μαδ. om *A*. 89 1. ἄνωθεν et 2. κάτωθεν *A*. 90 2. ἀνωροθία ἡ ante *M* (i. e. Meinekem).

τὸ μὲν περὶ ὅλῳ τῷ στόματι κημός, ἡ δὲ ἐν τῷ ἄνω χείλει
κοιλότης φίλτρον, ἡ δὲ ἐν τῷ κάτω τύπος ἢ νύμφη. καὶ τὸ
μὲν προῦχον αὐτῶν προχειλίδια, ἡ δὲ εἰς ἄλληλα τῶν χει-
λῶν συμβολὴ προστόμιον, τὰ δ' ἑκατέρωθεν αὐτῶν ἐπὶ τὰς
γνάθους καταλήγοντα χαλινοί.

οἱ δὲ ὀδόντες ταῖς γένυσιν ἐμπεφύκασι δύο καὶ τριά- 91
κοντα, ἑκκαίδεκα ἑκατέρᾳ σιαγόνι ἐγγεγομφωμένοι. ὧν οἱ
μὲν μέσοι τέτταρες καλοῦνται τομεῖς καὶ διχαστῆρες καὶ
γελασῖνοι καὶ κτένες, τὸ μὲν ὅτι τέμνουσι τὴν τροφήν, τὸ
δ' ὅτι τὸ προσπεσὸν διαιροῦσι, τὸ δ' ὅτι γυμνοῦνται γελών-
των, τὸ δ' ὅτι κτείνουσιν ὃ ἂν λάβωσιν, οἱ δ' ἑκατέρωθεν
δύο κυνόδοντες διὰ τὴν ὀξύτητα, ὡς τοῖς τῶν κυνῶν προσ-
εοικότες. καὶ οὗτοι μὲν μιᾶς ῥίζης ἐκπεφύκασιν, παράκειν- 92
ται δὲ αὐτοῖς ἐξηρτημένοι δύο ῥιζῶν οἱ γόμφιοι, πέντε ἑκα-
τέρωθεν, ὧν τὸ προῦχον μύλαι διὰ τὸ λεαίνειν ἴσως τὴν
τροφὴν ὡς ἡ σιτουργὸς μύλη· εἰσὶ δὲ πέντε τῶν τομέων
ἑκατέρωθεν, τρισὶ ῥίζαις ἐγγεγομφωμένοι. μεθ' οὓς τελευ-
ταῖοι οἱ σωφρονιστῆρες, μετ' εἰκοστὸν ἔτος ἀναφυόμενοι·
κραντῆρας δὲ αὐτοὺς ἄλλοι τε καὶ Ἀριστοτέλης καλεῖ, λέ- 93
γων ἐνίοις καὶ μετ' ὀγδοηκοστὸν ἔτος αὐτοὺς ἀνίσχειν. ἐν
ἑκατέρᾳ δὲ τῇ σιαγόνι τοὺς ἴσους ἀνταριθμητέον. τῶν μέν-
τοι μυλῶν τὸ μὲν πρὸς τῇ σαρκὶ βωμίσκον καλοῦσιν, τὸ δὲ
λεαῖνον τὰ σιτία τραπέζας, τὰς δὲ κοιλότητας ὁλμίσκους, τὸ
δὲ συναμφότερον φάτνας. καὶ σύμπας μὲν ὁ τῶν ὀδόντων
στοῖχος φραγμὸς ὀνομάζεται, τούτου δὲ τὸ ὑπὸ τὰς γνά-
θους γαμφηλαί τε καὶ σιαγόνες. αἱ δὲ περιειληφυῖαι τοὺς 94
ὀδόντας σάρκες, οὖλα μὲν τὰ ἔξωθεν, ἔνουλα δὲ τὰ ἔνδον·
τὰ δὲ μεταξὺ τῶν ὀδόντων ἁρμοί. φησὶ δ' Ἀριστοτέλης ἐλάτ-
τους μὲν εἶναι τοὺς γυναικῶν παρὰ τοὺς ἀνδρῶν ὀδόντας,
τούτων δὲ ὅσοι μὲν πυκνοὺς ἔχουσι καὶ συνεχεῖς, μακροβί-
ους εἶναι, τὸ δ' ἐναντίον ὁπόσοι ἀραιούς. εἰ δὲ δεῖ τι
καὶ παραμῖξαι καὶ τῆς γλυκείας ἱστορίας πρὸς τὸ τῆς ἀκοῆς
ἐπαγωγόν, Πύρρον μέν φασι τὸν Ἠπειρώτην συμφυεῖς τοὺς
ὀδόντας ἔχειν, ἓν ὀστοῦν γραμμαῖς ἐπιπολῆς εἰς ὀδόντων
σχῆμα τετυπωμένον, ταὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ Εὐρυφυεῖ τῷ Κυ-

---

90 2. ὁ δὲ — ἡ νύμφη *A*. 94 3. τὰ δὲ] οἱ δὲ *A*. αἱ δὲ μ. τ. ὀ. ἁρμογαὶ ἁρμοί *C*. 8. τοὺς ὀδόντας εἶναί οἱ συμφυεῖς *A*.

95 ῥηναίῳ συμπεσεῖν. περὶ δὲ τὴν Ἀλκάθου κώμην ἐν Κύπρῳ
Μήστορι τῷ Κυπρίῳ τοιοῦτον βρέφος τεχθὲν ἐκτεθῆναί
τε ὑποψίᾳ, αἶγα δ' αὐτῷ μαστὸν παρασχεῖν, καὶ κληθῆναι
τραφὲν τὸ μὲν πρῶτον Αἰγινόμαν αὖθις δὲ Εὐρυπτόλεμον,
καὶ βασιλεῦσαι Κυπρίων. ὁ δὲ Νικοκλέους τοῦ Κυπρίου πα-
τήρ, ᾧ τὰς παραινέσεις ὁ Ἀθηναῖος σοφιστὴς ἔγραψεν, τὸ
μὲν ὄνομα αὐτῷ Τίμαρχος ἦν, διστοίχους δ' εἶχεν ἄρα τῷ
Ἀριστοτέλους λόγῳ τοὺς ὀδόντας, κατὰ δὲ τὴν Ἴωνος τοῦ
96 Χίου δόξαν τριστοίχους Ἡρακλῆς. ὀνόματα δ' ἐξ ὀδόν-
των σίδηρος ὠδοντωμένος ὁ πρίων, καὶ ὀδοντοφυεῖν τὰ
βρέφη, καὶ τὸ τῶν ὀδοντοφυούντων πάθος ὀδοντοφυΐα, καὶ
ὀδονταλγία. καὶ τὰ τῶν ἰατρῶν ἐργαλεῖα ὀδοντοξέστης καὶ
ὀδοντάγρα, ὁ δὲ ὀδόντα μὴ ἔχων νωδός, ὡς Εὔβουλος λέ-
γει καὶ Φρύνιχος ὁ κωμικός· ἀνόδοντα δ' αὐτὸν καλεῖ Φε-
ρεκράτης. ἡ δὲ ὀδόντας προύχοντας ἔχουσα προόδους κα-
λεῖται.

97 προσήκοι δ' ἂν τῷ στόματι τὸ χαίνειν, χανεῖν, κε-
χηνώς, ἀναχάσκειν· παρὰ δὲ Ξενοφῶντι καὶ ἀναχαίνειν καὶ
παρ' Ἀριστοφάνει. ἐκ τούτου δὲ καὶ ὁ κατάγελως καταχήνη
εἴρηται παρὰ τοῖς κωμικοῖς. καὶ χάνος δὲ παρ' αὐτοῖς τὸ
στόμα.

τὸ μὲν δὴ ὑπὸ τοῖς χείλεσιν ἐκ τῆς κάτω σιαγόνος
προῦχον ὀξύγενύς τε καὶ γένυς ὀνομάζεται, καὶ τὸ ὑπ'
αὐτῷ σαρκῶδες ἀνθερεὼν ἀπὸ τοῦ θριξὶν ἀνθεῖν, κατ'
98 ἐνίους δὲ λαυκανία, ἑτέρων λαυκανίαν καλούντων τὸ πρὸς
ταῖς κλεισὶ κοῖλον. τὸ δὲ ἔνδον τῶν χειλῶν στόμα, ὥσπερ
καὶ ἡ τῶν χειλῶν τομή. ὑπὸ δὲ ἐνίων καὶ λογεῖον κέκλη-
ται καὶ μάσταξ, ὃ καὶ Ὅμηρόν φασι δηλοῦν λέγοντα «ἀλλ'
Ὀδυσεὺς ἐπὶ μάστακα χερσὶ πίεζεν.» τοῦ δὲ στόματος τὸ
ἄνω οὐρανὸς καὶ ὑπερῴα, ᾗ ἐπιτέταται δέρμα νευρῶδες, τοῖς
ὀδοῦσιν ἔνδοθεν προσπεφυκός, ὥσπερ τοῖς παρισθμίοις θά-
τερον αὐτοῦ μέρος. ἰσθμοῦ δὲ διὰ στενότητα τῆς φάρυγ-
γος κληθείσης, τὰ ἑκατέρωθεν εἰκότως παρίσθμια ἤκουεν,
99 καλοῦνται δὲ καὶ ἀντιάδες ἐκ τοῦ τόπου. τὸ δὲ ἐνδοτάτω

97 7. ὀξυτενὲς γένυς? 8. αὐτὸ vulgo. 98 3. καὶ ἡ] ἂν εἰ? λο-
γεῖον] λώπων **A**. 5. post πίεζεν **A** καὶ μέντοι καὶ τὸ «μάστακ' ἐπεί κε
λάβησι» μάστακί φασιν εἰρῆσθαι, ἵν' ᾖ ἐπειδὰν λάβῃ τῷ στόματι.

κατηρτημένον ἀπὸ τῆς ὑπερῴας κίων καὶ κιονίς, περὶ ὃ
σχίζεται τὸ ἀθρόον τοῦ ποτοῦ καὶ τῆς τροφῆς, ὡς μὴ κα-
ταπνιγοίμεθα τῷ δαψιλεῖ τῆς ἐπιρροῆς. ὑπ' ἐνίων δὲ τοῦτο
καὶ χόνδρος ἐκλήθη καὶ γαργαρεών. ὑπερήρτηται δὲ στομά-
χου τε καὶ βρόγχου· καὶ ἢν νοσήσασα φλεγμήνῃ ἢ καὶ εἰς
ὠχρότητα ὑποτραπῇ, σταφυλὴ καλεῖται ἢ καὶ ὡς Ἀριστο-
τέλης σταφυλοφόρος. τὸ δὲ μετ' αὐτὴν πόλος. πᾶν δὲ τὸ
στομάχου καὶ βρόγχου ὑπερκείμενον φάρυγξ καὶ φαρύγε-
τρον ὀνομάζεται.

ὀνόματα ἐκ τοῦ στόματος εὔστομος ἵππος καὶ αὐλὸς 100
καὶ ᾆσμα, καὶ ἄστομος ἵππος καὶ αὐλὸς ὁ ἄγλωττος. καὶ
ἀηδόνες παρὰ Σοφοκλεῖ εὐστομοῦσιν. εἴποις δ' ἂν καὶ λι-
μένος στόμα, καὶ ἄστομον καὶ εὔστομον λιμένα. Ὅμηρος
δὲ καὶ πολέμου κέκληκε στόμα. ἔστι δὲ καὶ στομῶσαι λι-
μένα τε καὶ σίδηρον· Ἀριστοφάνης δὲ στομῶσαι εἴρηκε τὸ
λάλον ἀπεργάσασθαι. στόμα δὲ εἶπεν Αἰσχύλος τὸν τρα-
χύν. στόμιον δὲ καὶ χαλινοῦ τι μέρος, καὶ ὑποστόμιον·
Καλλίας δὲ ὁ κωμικὸς καὶ μετάλλου στόμιον εἴρηκεν. πρό- 101
στομον δὲ ξίφος τὸ ἐστομωμένον καὶ τομόν· τὸ δὲ μαλα-
κὸν καὶ ἄστομον ἀπρόστομον, ὡς Μάγνης ὁ κωμικός. στο-
μώδη δὲ τὰ εὔστομα καὶ εὔφημα Σοφοκλῆς, στομοδόκον
δὲ τὸν στωμύλον καὶ λάλον Φερεκράτης· καὶ ὁ στωμύλος
αὐτὸ καὶ ἡ στωμυλία ἐκ τοῦ στόματος παρῆκται. εἴρηκε δέ
που Πλάτων καὶ στομαυλεῖν. τὸ δὲ ἐν στόματι νόσημα
στομαλγία· ἀλλὰ καὶ ἡ φλυαρία οὕτως ἂν καλοῖτο, καὶ εὐ-
ρύστομος ὁ ὧδε ἔχων στόματος. καὶ ἐπιστομίσαι τὸ ἐπισχεῖν 102
λέγοντα. καὶ χαλκόστομον παρὰ τοῖς ποιηταῖς τὸ χαλκό-
πρωρον ἢ χαλκέμβολον. καὶ ἀναστομῶσαι τὰς τάφρους φη-
σὶν Ἡρόδοτος, καὶ Καλλίας ὁ κωμικός

τραυλὴ μέν ἐστιν, ἀλλ' ἀνεστομωμένη.

ἀποστοματίζεσθαι δὲ τοὺς παῖδας Πλάτων που λέγει, οἷον
ὑπὸ τῶν διδασκάλων ἐρωτᾶσθαι τὰ μαθήματα ὡς ἀπὸ
στόματος λέγειν. [λέγεται δέ τι καὶ ἀπὸ στόματος εἰπεῖν
ἐπὶ τοῦ ἀγράφου λόγου.] καὶ «ἐξ ἑνὸς στόματος» Πλάτων
που λέγει.

καὶ μὴν τὸ μὲν ἀπορρέον τοῦ στόματος πτύσμα καὶ 103
πτύαλον καὶ σίαλον, τὰ δὲ ἀπ' αὐτοῦ ὀνόματα πτύειν ἀπο-

πτύειν καταπτύειν, κατάπτυστον ἀπόπτυστον· Ἀνακρέων δὲ καὶ καταπτύστην εἴρηκεν. νοσήματα δὲ τῶν ἐντὸς στόματος βὴξ καὶ λὺγξ καὶ βράγχος καὶ βραγχᾶν καὶ ἕλκωσις καὶ φλεγμονὴ καὶ κυνάγχη καὶ συνάγχη.

104 καὶ μὴν καὶ γλῶττα, τὸ κάλλιστον τῶν ἐν τῷ προσώπῳ μερῶν, ὑπὸ τὸ τῶν ὀδόντων ἕρκος καὶ προτείχισμα ἱδρυμένη, λόγου τε πηγὴ καὶ χορηγὸς καὶ γεύσεως γνώμων, διακρίνουσα τοὺς χυμούς, τῇ μὲν ὑγρότητι τῆς ἔνδον ἐπιστροφῆς τὰς φωνὰς τυποῦσα, τῇ δὲ ἀνανεύσει τὰς τροφὰς παραπέμπουσα, καλεῖται μὲν ὑπ' ἐνίων γεῦσις καὶ πλῆκτρον,
105 τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ ἔργου, τὸ δ' ὅτι πλήττουσα τὸν ἀέρα τὸν λόγον ἐργάζεται, πλέγμα δ' ἐστὶν ἐξ ὑμένων καὶ φλεβῶν σαρκῶδες ἡ γλῶττα, ἀραιά τε καὶ εὐέλικτος, κάτωθεν μὲν λεία, κατὰ τοὔδαφος τοῦ στόματος, ἄνωθεν δὲ τραχεῖα, κατὰ τὸ πρὸς τὴν ὑπερῴαν μέρος, ὀξεῖα δὲ καθὸ συμμίσγει τῷ ἀέρι. καὶ τοῦτο μὲν καλεῖται προγλωσσίς, ἡ δὲ σὰρξ ἧς ἐκδέδεται, πρὸς τὴν κάτω σιαγόνα συναπτομένη, ἐπίκλην
106 ὑπογλωσσίς ἐστιν. ἡ δὲ ἐπιγλωσσὶς τῆς ὑπερῴας ἐξήρτηται. ἐξίσχουσα γὰρ ἔνδοθεν ἐκ τῆς στόματος κοιλότητος ἡ γλῶττα καὶ φλεψὶ συνδεδεμένη κατὰ τὴν ἔνδον ῥίζαν ἔχει σάρκα παραπλησίαν, οὐ μεγάλην, ἐοικυῖαν κιττοῦ πετάλῳ, τὴν μὲν πλατύτητα πρὸς τῇ γλώττῃ ἔχουσαν, τὴν δ' ὀξύτητα πρὸς τὸ εἴσω τοῦ στόματος μέρος ἐπεστραμμένην, καὶ τὴν ὁδὸν τῆς τροφῆς ἐπιφράττουσαν, ὡς μὴ ἀθρόα καταφέροιτο περὶ τουτὶ τὸ φράγμα κοπτομένη. καλεῖται δέ γε ἐπιγλωσσὶς
107 ἥδε ἡ σάρξ. τῷ δὲ ὀνομαζομένῳ βρόγχῳ καὶ στομάχου τοῖς πρώτοις ἄκροις ἡ γλῶττα προσφυής ἐστιν, ἐκ τῶν ἐγκεφάλου μηνίγγων κατηρτημένη. καὶ τὸ πλέον τῆς εἰς τὴν γεῦσιν αἰσθήσεως ἔχει κατὰ τὸ πρὸς τῇ φάρυγγι μέρος, ὃ γεῦσιν καὶ κεφαλίνην καλοῦσιν, ὥσπερ τὰς ἑκατέρωθεν τῆς γλώττης κοιλότητας χηραμούς· οἱ δὲ παράσειρα προσαγορεύουσιν.

ἔργα μὲν οὖν γλώττης γεῦσις καὶ φωνὴ καὶ λόγος,
108 ὀνόματα δὲ ἀπὸ μὲν γλώττης εὔγλωττος καὶ εὐγλωττία, θρασυγλωττία καὶ γλωσσαλγία, καὶ δίγλωττος, πολύγλωττος, ἀλλόγλωσσος, ὁμόγλωσσος ὡς Ξενοφῶν. καὶ ὑπογλωττὶς στεφάνου τι εἶδος, καὶ γλωττογάστορες παρὰ τοῖς κω-

*μικοῖς οἱ ἀπὸ τῆς γλώττης βιοῦντες. καὶ αὐλοῦ γλῶττα, καὶ
γλωττοκομεῖον τὸ τὰς γλώττας ὑποδεχόμενον ἀγγεῖον, καὶ
γλωττοποιὸς ὁ τεχνίτης, καὶ αὐλὸς ἄγλωττος· Ἀριστοφάνης
δὲ ἄγλωττον τὸν εἰπεῖν ἀδύνατον ἔφη, Σοφοκλῆς δὲ τὸν* 109
*βάρβαρον. ἀγλωττίαν δὲ Ἀντιφῶν εἴρηκεν· ὑπομόχθηρος
γὰρ ὁ ἀθυρόγλωσσος παρ' Εὐριπίδῃ. οἱ δὲ κωμικοὶ κατα-
γλωττίζειν ἐν φιλήματι καὶ καταγλωττισμός, καὶ ἐπιγλωτ-
τωμένων οἷον λοιδορουμένων, καὶ παλίγγλωσσον τὸν δύσ-
φημον, καὶ οὐκ ἐπιγλωττήσομαι ἤγουν οὐ λοιδορήσομαι.
γλώττας δὲ τὰς τῶν ὑποδημάτων ἔλεγον, ὡς Αἰσχίνης ὁ
Σωκρατικός. ἀλλὰ καὶ τὰς ποιητικὰς φωνὰς γλώττας ἐκά-
λουν, ὡς Ἀριστοφάνης*

*πρὸς ταῦτα σὺ λέξον Ὁμήρου ἐμοὶ γλώττας, τί καλοῦσι
κόρυμβα.*

ἀλλὰ καὶ γλώσσης χαρακτῆρας ὡς Ἡρόδοτος, καὶ γλῶτταν 110
*Ἑλλάδα ἢ βάρβαρον, Περσίδα ἢ Ἀτθίδα, καὶ καθ' ἕκα-
στον ἔθνος καὶ πόλιν. καὶ ἀπὸ γλώττης εἰπεῖν τὸ ἀπὸ μνή-
μης καὶ μὴ τὰ γεγραμμένα. τὸ δὲ ἐπιγινόμενον τῇ γλώττῃ
ἑλκύδριον ὀλοφλυκτὶς καλεῖται ἐν τοῖς Τιτανογίγασι τοῖς
Μυρτίλου. ἀπὸ δὲ γεύσεως γεύσασθαι, ἄγευστος, γεῦμα,
γευστήριον. κρίνειν χυμοὺς ὀξεῖς, δριμεῖς, ὀδαξητικούς, πι-
κρούς, ἁλμυρούς, ἀλυκούς (Πλάτων γὰρ καὶ τῷ ἀλυκῷ ὀνό-
ματι ἐν Τιμαίῳ κέχρηται), δυσχερεῖς, ἀηδεῖς, γλυκεῖς, ἡδεῖς,
εὐμενεῖς, ἐκλυσσῶντας. ἀπὸ δὲ φωνῆς φώνημα, εὔφω-* 111
*νος, ἄφωνος, ἔμφωνος· Φίλιστος καὶ δίφωνον λέγει. φώ-
νησις, ἐπιφώνησις. σμικρόφωνος, μεγαλόφωνος, λαμπρόφω-
νος καὶ ὡς Δημοσθένης λαμπροφωνότατος, δύσφωνος, ἰσχνό-
φωνος, πολύφωνος, ἡδύφωνος, χαλκόφωνος, βαρβαρόφωνος,
ὁμόφωνος, βαρύφωνος, γυναικόφωνος ὡς Ἀριστοφάνης, καὶ
στενόφωνον ὄργανον, καὶ καλλιφώνους ὑποκριτάς, καὶ στρη-* 112
*νόφωνος παρὰ Καλλίᾳ τῷ κωμικῷ. καὶ τὰ πράγματα εὐ-
φωνία, ἀφωνία, σμικροφωνία, μεγαλοφωνία, λαμπροφωνία,
πολυφωνία, ἡδυφωνία, δυσφωνία, καλλιφωνία· ἀπὸ γὰρ τῶν*

---

109 5. *γλωσσὸν* ***BC***. || *τὸ* ***A***. 10. *ταύτας λ. Ὁ. γλ. τί καλεῖται κ.* ***A***: correctum e Galeno. **110** 5. *ἑλκίδιον* ***A***. || *ὅλον φλυκτὶς* ***A***: corr Porsonus. **112** 2. *Καλλίστῳ κ.* ante Porsonum.

ἄλλων οὐκ ἔστιν εὑρεῖν τὰ πράγματα, πλὴν τὴν βαρυφω-
νίαν παρ' Ἀλέξιδι, ὥσπερ καὶ θρασυφωνίαν τὸ μὲν πρᾶγμα
εἴποις ἄν, οὐκ ὂν τῆς Πλάτωνος θρασυξενίας ἀηδέστερον,
113 τὸ δὲ ὄνος θρασύφωνος βίαιον. καὶ γλυκυφωνίαν ἂν φαίης,
οὐκ ἂν καὶ γλυκύφωνον προσειπών, καὶ ξενοφωνίαν, τὸν
ξενόφωνον παρείς, καὶ συμφωνίαν· ὁ δὲ σύμφωνος πάνυ
εὐτελές. καὶ τὴν διαφωνίαν ἐρεῖς, οὐ μὴν καὶ τὸ διάφωνον.
τὰ δὲ ἐπιρρήματα εὐφώνως, σμικροφώνως, μεγαλοφώνως,
ὁμοφώνως, ἀφώνως ἡδυφώνως· τὰ γὰρ ἀπὸ τῶν ἄλλων οὐ
114 λεῖα πρὸς τὴν ἀκοήν. παρὰ δὲ Πλάτωνι συμφωνεῖ καὶ δια-
φωνεῖ, καὶ συμφωνία καὶ διαφωνία.

[φωνὴ φθέγμα, φθόγγος ἔναρθρος, ἐγγράμματος, οὐκ
ἀδιατύπωτος· ἦχος οὐκ ἄσημος, οὐκ ἀδιάρθρωτος· ἀὴρ διὰ
τῶν φωνητηρίων εἰς φωνὴν τυπούμενος· πνεῦμα διὰ τῆς
τραχείας ἀρτηρίας ἀναδιδόμενον ἐκ τοῦ πνεύμονος, καὶ πλῆτ-
τον τὴν ἐπιγλωττίδα, καὶ τῷ στόματι ἐνειλούμενον, καὶ ὡς
115 ἐν κυμβάλῳ ἠχοῦν, τέως ἄναρθρον, τοῖς δὲ φωνητικοῖς ὀρ-
γάνοις εἰς τὸ εὐσήμαντον ἀποχαραττόμενον ἢ ἀποτυπούμε-
νον, εἰς τὸ ἐμμελὲς διατιθέμενον ὡς ὑπὸ πλήκτρου μὲν τῆς
γλώττης χορδῶν δὲ τῶν λοιπῶν. ἐπιγλωττὶς γὰρ τῆς ἁπλῶς
φωνῆς ὄργανον, γλῶσσα δὲ τῆς ἐνάρθρου· διὸ καὶ ὁ μῦ-
θος τὴν τῆς Πανδιονίδος ἀπέτεμεν, ἄλαλον θεῖναι βουλη-
θείς. ἂν δέ τινες καὶ γλῶτταν ἔχοντες οὐ φωνῶσιν, ἡ ἐπι-
116 γλωττὶς βέβλαπται, ἂν δὲ δυσφωνῶσιν, ἡ γλῶττα. φωνὴ
ἀὴρ πεπληγμένος· πλήττει γὰρ τὴν ἐπιγλωττίδα. ἢ πλῆξις
ἀέρος· πλήττεται γὰρ τοῖς φωνητηρίοις, καὶ ὡς διηχὴς ἐξ-
ηχεῖ. φωνὴ φθόγγος ἀμέριστος καθ' αὑτόν, ἐπὶ μυρίαν δὲ
ἀκοὴν περισχιζόμενος, ὡς ἡ ἀκτὶς τοῦ φωτὸς ἐπὶ θεατὰς
ὀφθαλμούς, ἢ ἔμπαλιν ὡς ἡ ἀκοὴ πολλῶν ἅμα φωνῶν ἀν-
τιλαμβάνεται, καὶ οὐκ ὀλίγων ὁρατῶν ὁ ὀφθαλμός.]

εἴποις δ' ἂν φωνὴν ὑψηλήν, ὑπέρογκον, λαμπράν, πλα-
117 τεῖαν, βαρεῖαν, λευκήν, ἐκκεκαθαρμένην, ἡδεῖαν, ἐπαγωγόν,
εὐμελῆ, εὐπειθῆ, εὐάγωγον, εὐκαμπῆ, εὐέλικτον, γλυκεῖαν,
λιγυράν, σαφῆ, διαφανῆ, μέλαιναν, φαιάν, σμικράν, στενήν,
δυσήκοον, ἀσαφῆ, συγκεχυμένην, ἐκμελῆ, ἀμελῆ, ἀνάγωγον,

---

113 3. παρείς] παρ' οὗ vulgo. **114** 3. φωνὴ — **116** 7. ὀφθαλμός om *AC*.

ἀπειθῆ, δυσκαμπῆ, τραχεῖαν, διεσπασμένην, ἀηδῆ, λυπηράν,
βραγχώδη, χαλκίζουσαν, ὀξεῖαν. καὶ φθέγμα δὲ ὁμοίως
κατὰ τὴν ὑφήγησιν τῶν προειρημένων, καὶ φθέγξασθαι, 118
φθογγὴ καὶ φθόγγος, εὔφθογγος, ἄφθογγος. παραφθεγκ-
τήρια ἡ πρὸς γάμον ἑορτή. πρόφθεγξις. καὶ τρυγεροὺς
τὰ φθέγματα, ὡς ἔφη Πολύζηλος ὁ κωμικὸς «ἀλλ' οὐ τρυ-
γερὰ τὰ φθέγματ' οὐδὲ γλύξιδας.» ἀπὸ δὲ λόγου ὀνό-
ματα λέγειν, καταλέγειν, κατάλογος, ὑπόλογος, ἐπίλογος,
διάλογος. ἀπόλογος Ἀλκίνου ἐπὶ τῶν μακρῶν ῥήσεων. ἀνά-
λογον τὰ φυόμενα φύεσθαι Πλάτων ἐν τῷ περὶ ψυχῆς· ἐν
δὲ τῷ Τιμαίῳ ἀναλογιῶν καὶ ἀναλογίας. καὶ Θουκυδίδης 119
πολὺν τὸν παράλογον φησίν. καὶ παραλογίσασθαι, καὶ τὰ
ἀμφίλογα λογίσασθαι, ἀντιλογίσασθαι, λογισταί, λογιστή-
ριον, ἀλογίστως, ἀλόγιστος. ἀντιλογία, ἀπολογία, ἀπολογή-
σασθαι· Ἀντιφῶν δὲ καὶ ἀπελογήθη. εὔλογον, εὐλόγως καὶ
ὡς Ἰσοκράτης εὐλογωτέρως, εὐλογεῖν, εὐλογήσασιν, εὐλογία,
κακολογία ὡς Ὑπερίδης, κακολογεῖ ὡς Δημοσθένης, αἰ- 120
σχρολογία ὡς Ξενοφῶν. καὶ ἀλογία, καὶ ὡς Πλάτων «ἄλογα
καὶ ἀδιανόητα.» καὶ ὡς Θουκυδίδης ἀναλογισμός, καὶ ἀνα-
λογίζεται ὡς Πλάτων. ὁ δ' αὐτὸς καὶ ἀντιλογικὴ τέχνη φη-
σίν, Ἀντιφῶν δὲ ἀντιλογούμενοι, Θουκυδίδης δὲ ὅρος οὐκ
ἀντίλεκτος. καὶ ἀλόγως, καὶ ἀξιολογώτατος. Ἀντιφῶν δὲ
ἀπαρτιλογία, ὥσπερ καὶ Ἡρόδοτος. οὗτος δὲ καὶ ἐπαλιλλό-
γησε, κενολογήσω δὲ Εὔπολις. ὁμολογία καὶ ὁμολογεῖν καὶ 121
ὁμολογήματα ὡς Πλάτων, καὶ ὁμόλογον. φιλολόγος, πο-
λυλόγος, μισολόγος, φιλολογία, βραχυλογία, κουφολογία,
βραδυλογία, πολυλογία, μισολογία, ὑψηλολογία, ψευδο-
λογία παρὰ Δημοσθένει, μακρολογία, μακρηγορία. λο-
γοποιός, λογοποιία, λογοποιοῦσιν. ἀπελογίζετο. μυθολο-
γία, διαμυθολογοῦντες. λογογραφία, λογογράφος, λογογρα-
φικὴ ὡς ὁ Πλάτων. γενεαλογία, γενεαλογεῖν. ἀναμφιλόγως 122
παρὰ Ξενοφῶντι. παρὰ δὲ Κριτίᾳ καὶ λογεὺς ὁ ῥήτωρ. οἱ
δὲ Περσῶν λόγιοι παρ' Ἡροδότῳ, καὶ λογίμη πόλις. καὶ
παρὰ Φαίδωνι λογάρια καὶ λογοποιήματα, παρὰ δὲ Θεο-
πόμπῳ τῷ κωμικῷ ὑπολογεῖν. λέξις, διάλεξις, διάλογος, διά-

---

120 7. ἐπανελόγησε *A*, ἐπαλληλόγησεν *C*, ἐπαντιλογήσει *F* i. e. Falckenburgius. 122 4. θεοπέμπτῳ ὑπολέγειν *B*.

λεκτος, διαλέγεσθαι, διαλεκτικὸς καὶ διαλεκτικῶς. καὶ λεκτι-
κὸς παρὰ Δημοσθένει, καὶ λεκτικώτατος παρὰ Ξενοφῶντι.
123 ἡ δὲ κωμῳδία λεπτολόγος εἴρηκε καὶ λεπτολογεῖν καὶ λε-
πτολογίαν. προσδιαλεγόμενος, προσδιαλέγεσθαι. πρόλογος,
προλογεῖν. λογιστικὸς καὶ λογιστικῶς. λογομύθιον. κακολό-
γος, κακήγορος, καὶ ὡς Ἀντιφῶν ἡδυλόγος καὶ μετριολόγος.
μετεωρολόγος δὲ Πλάτων, καὶ μετεωρολογῶν. μικρολόγον δὲ
124 Ὑπερίδης μὲν τὸν εἰς ἀργύριον ἀνελεύθερον, Ἰσοκράτης δὲ
τὸν μεμψίμοιρον. καὶ ταπεινολογία δὲ καὶ οἰκτρολογία καὶ ἐλε-
εινολογία καὶ ἀληθινολογία, τὰ Πλάτωνος, τούτοις προσήκει.
καὶ ῥήματα δὲ παραπλησίως ἐκ τούτων προάγεται, μικρολο-
γῆσαι· μικρολογεῖσθαι δὲ εἴρηκεν Εὔπολις, καὶ μικρολογή-
σομαι Κρατῖνος, καὶ δεινολογεῖται Ἡρόδοτος. δεκατηλόγους
δὲ καὶ πεντηκοστηλόγους Δημοσθένης. Ὑπερίδης δὲ διει-
125 λεγμένος ἐπὶ ἀφροδισίων· Ἀριστοφάνης δὲ διαλέξασθαι ἔφη.
κακηγορεῖν, κακολογεῖν. λέγεται δὲ καὶ λογοδιδάσκαλος καὶ
λογοδαίδαλος. ἐλλόγιμος. Ἕρμιππος δὲ ὁ κωμικὸς καὶ περι-
λέγειν εἴρηκε τὸ περιέρχεσθαι τῷ λόγῳ καὶ οἷον περισσὰ
λέγειν. καὶ τὸ λαλεῖν δὲ καὶ ὁ λάλος καὶ λαλίστερος, καὶ
ἡ λαλιά, καὶ τὸ καταλαλεῖν παρὰ Ἀριστοφάνει, καὶ ὁμοίως
ἡ λάλησις, καὶ «ἀπεριλάλητος Αἰσχύλος.»

126 τῶν δὲ τῆς γλώττης ἔργων τὰ ὀνόματα βοὴ καὶ
βοᾶν, ἐκβοᾶν, παραβοᾶν, καταβοᾶν, ἐπιβοᾶν. ἐπιβόητος καὶ
περιβόητος. περιβοήτως ὡς Αἰσχίνης, καὶ ὡς Θουκυδίδης κα-
ταβοή. μεγαλήγορος δὲ παρὰ Ξενοφῶντι, καὶ μεγαληγορεῖν
καὶ μεγαληγορία. καὶ συνήγορος, συνηγορεῖν, συνηγορία, συν-
αγορεύειν. προήγορος, προηγορεῖν, προαγορεύειν, προαγό-
127 ρευσις, ἀναγόρευσις. καὶ δημηγόρος, δημηγορεῖν, δημηγορία.
ἰσηγορία, κακηγορία, κακηγορίστερος παρὰ Φερεκράτει, καὶ
κακηγορίστατος παρὰ Ἐκφαντίδῃ. προσήγορος, εὐπροσήγορος,
δυσπροσήγορος, προσαγόρευσις καὶ προσαγορεῦσαι, προσηγο-
ρία. ἀπειπεῖν, ἀπαγορεῦσαι· Ἰσαῖος δὲ ἀπειρηκὼς ἔφη οἷον
ἀπολελαληκώς, Πλάτων δὲ ἀπόρρησιν τὴν ἀπαγόρευσιν καὶ
128 ἀπαγορεύειν τὸ ἀποκαμεῖν. ἀπορρηθὲν δὲ αὐτῷ Δημοσθένης
εἶπε τὸ ἀπαγορευθέν. ὑπὸ δὲ γένους ἀπορρηθῆναι παντὸς
Πλάτων, οἷον ἀποκηρυχθῆναι. ἐκ δὲ τῶν αὐτῶν ἐστὶν εἰπεῖν,
εἰπών, ἀπειπών· ἐπανειπὼν ἀργύριον, οἷον ἐπικηρύξας. καὶ

ῥητόν τι καὶ ἀπόρρητον, καὶ ῥῆσις καὶ ἀπόρρησις καὶ ἀνάρ-
ρησις καὶ διάρρησις καὶ πρόρρησις, καὶ ἀρρησία ἡ σιωπὴ
παρὰ Νικοφῶντι, καὶ ῥῆμα καὶ πρόσρημα, καὶ πρόσρησις,
καὶ ῥήτωρ, καὶ εὐρήμων καὶ κακορρήμων καὶ ἀρρήμων, καὶ
ἐπίρρητος, καὶ μεγαλορρημοσύνη καὶ εὐρημοσύνη καὶ ὡς 129
Δημοσθένης αἰσχρορρημοσύνη, καὶ εὐθυρρημοσύνη. ἀπειπεῖν,
συνειπεῖν. ἀρρήδην, διαρρήδην, διαφάδην. φῆσαι, συμφῆσαι,
ἀποφῆσαι. καὶ φάσις· ἀπόφασις δὲ ἐπὶ διαιτητοῦ, ἣν καὶ
γνῶσιν καλεῖ Δημοσθένης. καὶ ἀντίφης Πλάτων, καὶ ἀπό-
φησιν Ὅμηρος, καὶ ἀποφήνασθαι γνώμην οἱ ῥήτορες.

κεφαλῇ γε μὴν ὑπόκειται τράχηλος. καλεῖται δὲ καὶ 130
αὐχὴν καὶ δειρή, ὅθεν καὶ ὑποδερὶς τὸ ἐν τοῖς πρόσθεν
τοῦ τραχήλου τελευταῖον. ἐφέστηκε δὲ σφονδύλοις ἑπτὰ
ὁ τράχηλος, οὓς Ὅμηρος ἀστραγάλους καλεῖ, καὶ σφονδυ-
λίωνα τὸν μυελὸν τὸν ἐν αὐτοῖς. ὀνομάζονται δὲ οἱ σφόν-
δυλοι καὶ στροφεῖς παρὰ τὴν ἐπ' αὐτοῖς τοῦ τραχήλου στρο-
φήν, καὶ στρόφιγγες παρὰ Φερεκράτει. κατατείνουσι δὲ διὰ 131
ῥάχεως, τὸν μυελὸν ἐξ ἐγκεφάλου διαφέροντες, ὃς μήνιγξί
τε φράττεται καὶ νεύροις παραπέμπεται. τὸ δὲ πᾶν αὐτῶν
σύστημα καλεῖται γύης. τῶν δὲ σφονδύλων ὁ μὲν πρῶτος,
ὁ σὺν τῷ τραχήλῳ στρεφόμενος, ἐπιστροφεὺς ὀνομάζεται·
Ἱπποκράτης δ' αὐτὸν καὶ ὀδόντα δοκεῖ καλεῖν. τοῖς δὲ πλα-
γίοις αὐτοῦ δύο κοιλότητες μία ἑκατέρωθεν ἔνεισιν, εἰς ἃς
ἐνίζουσι ὑπὸ τὴν παρεγκεφαλίδα προὔχουσαι προβολαὶ δύο,
κεφαλῆς κορῶναι καλούμεναι. τῶν δὲ σφονδύλων ὁ δεύτε- 132
ρος ἀκίνητος ὢν ἄξων ὀνομάζεται, προβολὰς δὲ ἔχει δύο,
μίαν ἑκατέρωθεν, τὴν μὲν τῷ πρώτῳ τὴν δὲ τῷ τρίτῳ τῶν
σφονδύλων ἐνηρμοσμένας· καλοῦνται δὲ κάτοχοι. παραπλη-
σίων δ' ὄντων τῶν ἐπὶ τούτοις τεττάρων, ὁ τελευταῖος ὡς
ἀχθοφορῶν ἄτλας ὀνομάζεται. τούτῳ δὲ ὑπηρείσθησαν 133
ὠμοπλάται, καταλήγουσαι μὲν εἰς τὰς ἀκρωμίας, ὑπε-
ρείδουσαι δὲ τὰς κλεῖδας, ὧν τὸ μέν τι μέρος τοῖς σφονδύ-
λοις ὑπὸ νεύρου τινὸς προσήρτηται, τὸ δὲ ὑπὸ τὸ στέρνον
εἰς τὸν τράχηλον παύεται καὶ κατακλεὶς ὀνομάζεται. τὰς

---

128. 3. ἀντιφῶντι *A*. 129 5. ἀντίφης] ἀντιφῶν καὶ *A*, ἀντίφη-σιν *C*, ἀπόφανσιν καὶ ἀντίφανσιν *B*.

δ' ὠμοπλάτας εἰσὶν οἳ καὶ ἐπινώτια καὶ πλάτας ἐκάλεσαν.
κλειδῶν δὲ τὸ μὲν πρὸς ὠμοπλάτας ἐπωμίς, τὸ δὲ πρὸς
τράχηλον παρασφαγίς, ὅτι τὸ κοῖλον, ᾗ διεστᾶσιν αἱ κλεῖ-
δες, καλεῖται σφαγή, ὑπ' ἐνίων δὲ καὶ θυμός.

134 ὑποκειμένης δὲ κατὰ τὴν κοιλότητα τῷ τραχήλῳ τῆς
φάρυγγος ἔνδοθεν, τὸ ἔξωθεν ὑπὸ τὰς ὀργὰς ὑπὸ τοῦ φυ-
σᾶσθαι πιμπράμενον καὶ ἀνοιδαῖνον πρηστὴρ ὀνομάζε-
ται, τὸ δὲ ἐν μέσῳ πρηστήρων τε καὶ φάρυγγος ἀγκτήρ.
ἀφ' οὗ τὸ μέχρι γενύων παρωτίδες, ὧν τὸ μέχρι κλειδῶν
μέρος τέρθρον, ἡ δὲ ὄπισθεν κατὰ τὸν στροφέα σφόνδυ-
λον κοιλότης ἐπισφαγὶς προσείρηται· καὶ ταύτην περιέχουσι
135 τένοντες. τὸ δὲ μέχρι τέρθρων κύρτωμα παραλοφία, διότι
λοφιὰν τὴν κατὰ νώτων προβολὴν καλοῦσιν. ἡ μέντοι σύμ-
πασα τοῦ αὐχένος περιαγωγὴ περίδειρον ὀνομάζεται. ὀνό-
ματα δὲ ἐκ μὲν τραχήλου τὸ ἐκτραχηλίσαι καὶ εἰς τράχη-
λον ὦσαι, ἐκ δὲ αὐχένος ὑψαύχην καὶ ὑψαυχενεῖν. βυσαύ-
χην δὲ ὁ τοὺς μὲν ὤμους ἀνέλκων τὸν δὲ αὐχένα συνέλ-
κων, ὃν ἐπίβουλον Ἀριστοτέλης φυσιογνωμονεῖ· καὶ βυσαύ-
136 χενας τοὺς ἀσκοὺς Ἀριστοφάνης κέκληκεν. οἱ δὲ ἐριαύχενες
σφόδρα ποιητικόν.

ὑποτραχήλιον μὲν οὖν καλοῦσι τὸ ὑπὸ τοὺς αὐχένας,
μεταξὺ ὠμοπλατῶν καταλῆγον ἐπὶ τὸ μετάφρενον, μετά-
φρενον δὲ τὸ ὑπ' αὐτὸ μέχρι μέσου νώτου, κατὰ τὸ τῶν
φρενῶν διάζωμα. ὑπορραχὶς δέ ἐστιν ἡ μέχρις ὀσφύος κοι-
λότης. ἀπὸ δὲ ῥάχεως ὄνομα ῥαχίζειν τὸ κόπτειν, καὶ ῥά-
χετρον τὸ μέσον τῆς ῥάχεως, καὶ ῥαχετρίσαι τὸ διακόψαι.

137 καὶ μὴν ἐπί γε τὰς χεῖρας ἰοῦσι τὸ μὲν ὑπερέχον τοῦ
βραχίονος ἀκρωμία καὶ ὤμου κεφαλὴ καὶ ἐπωμὶς καὶ ἀκρο-
κωλία. ἀπὸ δὲ ὤμου ὄνομα καὶ ἡ ἐξωμὶς καὶ ἡ ἐξωμιδο-
ποιία. ἵνα δὲ ἐνερείδεται τουτὶ τὸ ἄρθρον, ἐντύπωσις κα-
λεῖται ἢ ὠμοκοτύλη. καὶ νεύροις μὲν κατήρτηται παρὰ
πλευρὰς παραιωρουμένης τῆς χειρός· στάσης δὲ εἰς πυγμὴν
138 ἐνιζάνει τῇ τῆς ἐντυπώσεως κοιλότητι. στρογγύλος δὲ ὢν ὁ
βραχίων καὶ κεκλιμένος, ὅτι ἐστὶ τοῦ πήχεως βραχύτε-
ρος, ᾗ πρὸς τὸν ἀγκῶνα καταβαίνει, διευρύνεται. καλεῖται

134 6. μέρος] τέλος *AC*. 137 5. ὤμου κοτύλη *A*.

δὲ αὐτοῦ τὰ μὲν ἔξωθεν μύες, τὰ δ' ἔνδον παρωλένια, τὸ
δὲ πρὸς τῷ ὤμῳ προῦχον βραχίονος κεφαλή, αἱ δὲ ὑπὸ τῇ
ἀκρωμίᾳ κοιλότητες μασχάλαι, ἀφ' ὧν ὀνόματα ἀμφιμά-
σχαλος καὶ ἑτερομάσχαλος χιτών. ἡ δὲ μασχάλη ὑπὸ μὲν 139
τῶν ἰδιωτῶν καλεῖται μάλη, ὑπὸ δὲ τῶν Ἀττικῶν οὐχί, ἀλλὰ
τὸ ὑπὸ αὐτῇ φερόμενον ὑπὸ μάλης φέρεσθαι λέγουσιν. τὰ
μέντοι παρωλένια καὶ ἀγκάλαι καὶ ἀγκαλίδες, καὶ εὐάγκαλον
τὸ εὔφορον ἢ τὸ ἡδύ. ἴσως δὲ ἀπὸ τούτων καὶ ἀγκαλίδες οἱ
τῶν ξύλων δεσμοί, καὶ ἀγκαλιδαγωγοὶ καὶ ἀγκαλιδηφόροι,
καὶ τὸ ἐναγκαλίσασθαι καὶ προσαγκαλίσασθαι· καὶ παραγ-
καλίσασθαι τὸ τοὺς ἀγκαλιδηφόρους αὐτοὺς ἑαυτοῖς τι παρα-
φορτίσασθαι. ὁ τοίνυν πῆχυς ὀστᾶ δύο ἐστί, τὸ μὲν 140
ὑπερογκότερον, τὸ δὲ βραχύτερον. καὶ ἵνα γε τῷ βραχίονι
συνήρθρωται, τὸ μὲν πᾶν ἀγκὼν καλεῖται, ἀφ' οὗ γαλιάγκων
παρ' Ἱπποκράτει, τὸ δὲ ἔξωθεν αὐτοῦ προῦχον ὠλέκρανον,
ἀφ' οὗ καὶ τὸ ὠλεκρανίζειν παρὰ τοῖς κωμικοῖς. τὸν δὲ
πῆχυν καὶ ὠλένην καλοῦσιν, ὅθεν καὶ ἡ Ἥρα λευκώλενος,
καὶ ἀκρωλένια τὰ ἄκρα τοῦ πήχεως. οὗ τὸ μὲν ἄνωθεν
ἐπίπηχυ, τὸ δὲ κάτωθεν ἀγοστός. ἔνιοι δὲ καὶ τὸ πρὸς τῇ 141
ἀκρωμίᾳ ἄρθρον καὶ τὸ πρὸς τῷ ἀγκῶνι κορύνας καλοῦσιν,
οἱ δὲ τόρμους ἢ κονδύλους. καὶ τοῦ πήχεως τὴν ὑπὸ τῷ βρα-
χίονι συμβολὴν κατὰ μὲν τὴν ἔνδοθεν κοιλότητα ὠλέκρα-
νον καλεῖσθαι νομίζουσιν, κατὰ δὲ τὴν ἔξωθεν συμβολὴν
ἀγκῶνα· τὸ γὰρ κορωνὸν ἰατρικόν ἐστιν. ὀνομάζουσι δὲ
τοῦτο καὶ κύβωλον. καὶ κύβιτον εἴποις ἂν ὡς Ἱπποκρά-
της· δοκεῖ δ' εἶναι Δωρικὸν τοὔνομα τῶν ἐν Σικελίᾳ Δω-
ριέων, ὅθεν Ἐπίχαρμος καὶ τὸ παίειν τῷ ἀγκῶνι κυβιτίζειν 142
λέγει. αὐτὴ δὲ ἡ συμβολὴ τοῦ πήχεως πρὸς τὸν βραχίονα
βαθμὶς καλεῖται. τῶν μέντοι περὶ τῷ πήχει δύο ὀστῶν τὸ
σμικρότερον κερκὶς ὀνομάζεται καὶ παραπήχιον, ὡς τοῦ μεί-
ζονος ἔχοντος τὴν τοῦ πήχεως προσηγορίαν, ὃ καὶ προπή-
χιόν τινες καλοῦσιν. τούτου δὲ τὸ πέρας καρπὸς ὀνομάζεται,
συγκείμενον ἐξ ὀστῶν ὀκτώ. καὶ προκάρπιον μὲν καλεῖται

---

139 1. καὶ ἑτερομάσχαλος καὶ ἑτερομασχαλοχιτών *A*. 141 3. ὅρμους *A*. 6. κορωνόμος *A*. 7. εἴποις ἂν ὡς] εἰ πιστὸς *F*. 142 2. αὕτη vulgo. 4. παραπήχυιον Lobeckius, et 5. προπήχυιον.

143 τὸ πρὸ τοῦ καρποῦ (τῷ δὲ καρπῷ καὶ προβολή τις ἀστρα-
γάλῳ προσφερὴς συμπέφυκεν), μετακάρπιον δὲ τὸ πρὸ τῶν
δακτύλων πλατυνόμενον, ἀφ' οὗ εἰς ἐκείνους ἡ χεὶρ σχίζε-
ται. καὶ τὸ μὲν ἔνδοθεν τῆς χειρὸς σαρκῶδες, ἀπὸ τοῦ με-
γάλου δακτύλου μέχρι τοῦ λιχανοῦ, θέναρ καλεῖται, τὸ δὲ
ἔξωθεν ὀπισθέναρ, τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ λιχανοῦ ἕως τοῦ μι-
κροῦ δακτύλου ὑποθέναρ. τὸ δὲ μεταξὺ θέναρος καὶ ὑπο-
θέναρος καὶ στήθους κοῖλον χειρὸς ὀνομάζεται, ὃ καὶ κο-
144 τύλην ἔνιοι καλοῦσιν. στῆθος δὲ τὸ μετὰ τὸ κοῖλον πρὸ τοῦ
μετακαρπίου· τὸ δὲ στῆθος καὶ ἄνδηρον καλεῖται. ἔνιοι δὲ
τὸ μὲν πρόσθιον τῆς δρακὸς πᾶν θέναρ οἴονται καλεῖσθαι,
καὶ Ἱπποκράτης καὶ Ὅμηρος τοῦτο ὑποδηλοῦσιν, τὸ δὲ ἀν-
τικείμενον πᾶν ὀπισθέναρ ἢ κτένας. καὶ προκάρπια καὶ
δῶρα, καὶ τούτων τὰ μὲν πρὸς καρποῖς στήθη, τὰ δὲ πρὸς
δακτύλοις ὑπόχηλα καὶ ταρσὸν καὶ κράτος. τῶν δὲ δακτύ-
λων τὰ μὲν προύχοντα κατὰ τὰς συμβολὰς κόνδυλοι, ἀφ'
ὧν καὶ ἡ πληγὴ κέκληται, τὰ δὲ ὑπ' αὐτοῖς ἄρθρα σκυτα-
145 λίδες ἢ ὡς Ἀριστοτέλης φάλαγγες· τρεῖς δ' εἰσὶν ἑκάστῳ
τῶν τεττάρων, δύο δὲ τῷ μείζονι. ὀνομάζονται δὲ οἱ δάκτυ-
λοι μικρός, παράμεσος, μέσος, λιχανός, ἀντίχειρ ἢ μέγας.
τὰ δ' ἐπὶ τῷ μετακαρπίῳ πρὸ τῶν κονδύλων μετακόνδυλα,
ὧν τὰ μὲν κάτω ἄρθρα, τὰ δ' ὑπὸ ταῖς φάλαγξι ῥιζωνυ-
146 χίαι· ἐξ αὐτῶν γὰρ αἱ τῶν ὀνύχων ἀρχαί. μεθ' ἃς ὄνυχες, ὑφ'
οἷς τὰ νεῦρα παύεσθαι λέγουσιν· ὧν τὰ μὲν ὑπὸ τῷ ὄνυχι
κρυπτά, τὰ δ' ἄνωθεν ἄργεμοι, τὰ δ' ἑκατέρωθεν παρωνυχίαι,
τὰ δὲ μετὰ ταῦτα γωνίαι. τὸ δὲ πρὸς ταῖς ῥιζωνυχίαις λευ-
κὸν ἀνατολή. καὶ τὰ μὲν ἐπιφαινόμενα τοῖς ὄνυξι νεφέλια, τὰ
δ' ἔνδοθεν τῶν δακτύλων πέρατα ῥαγές τε καὶ κορυφαί. ἀπὸ
δὲ τῶν ὀνύχων ὀνυχίσασθαι καὶ ἀπονυχίσασθαι, ᾧ καὶ μᾶλ-
λον χρηστέον, καὶ ἐξονυχίζειν. τῆς μὲν οὖν ὅλης χειρὸς ὀστᾶ
ἓξ καὶ εἴκοσιν εἶναί φησιν ὁ Σολεὺς Κλέαρχος, εἷς τῶν Ἀρι-
147 στοτέλους μαθητῶν· ἂν δὲ συγκλείσης τὴν χεῖρα, τὸ μὲν
ἔξωθεν καλεῖται πυγμή, ἀφ' ἧς καὶ πύκτης, πυκτεύειν, ἐξ-
επύκτευσεν, πὺξ ἔπαισεν, πὺξ ἐπάταξεν, πὺξ ἔπληξεν· ἡ δὲ
συνεχὴς τῶν χειρῶν συναγωγή, πυκνῶς εἰς πλῆθος ἐπιφε-

---

143 6. ὀπισθοθέναρ *A*. non 144 5. 8. κουστὴν *C*. 147 1. ἀλλ' εἰ μὲν συγκλείσει *A*.

ϱομένων, πίτυλος καλεῖται. τὸ δὲ ἔνδοθεν δϱᾶγμα, ἀφ' οὗ
καὶ τὸ τῶν ἀσταχύων, καὶ δϱὰξ καὶ δϱάκος, καὶ δϱάττεσθαι
καὶ ἐπιδϱάττεσθαι: ἀπὸ δὲ τῆς χειϱὸς εὔχειϱ, θϱασύχειϱ, 148
ἀντίχειϱ, εὐχειϱία, θϱασυχειϱία, οὐ μὴν ἀντιχειϱία. χειϱοτε-
χνία, χειϱουϱγία, χειϱοτέχνης· ὁ γὰϱ χειϱουϱγὸς εὐτελές, χει-
ϱουϱγεῖν δὲ καὶ χειϱοτεχνεῖν, καὶ χειϱουϱγικὸς καὶ χειϱουϱγι-
κῶς, χειϱοτεχνικὸς καὶ χειϱοτεχνικῶς, χειϱώσασθαι, ἐγχείϱημα,
ἐπιχείϱημα, ἐπιχείϱησις. εὔχειϱ, ταχύχειϱ ὡς Κϱιτίας, καὶ 149
ἀπ' αὐτῶν εὐχειϱία, ταχυχειϱία. καὶ χειϱοκϱατία ὡς Πλάτων.
ὀξύχειϱ γὰϱ καὶ ὀξυχειϱία, τὸ μὲν παϱὰ Μενάνδϱῳ εἴϱηται,
τὸ δὲ παϱ' Ἀλέξιδι, καὶ πολυχειϱία παϱὰ Θουκυδίδῃ. ἐν
χειϱῶν νόμῳ ἀμύνασθαι, εἰς χεῖϱας ἐλθεῖν, εἰς τοὺς ὑπὸ
χεῖϱα τὴν ὀϱγὴν ἀφῆκεν. χειϱαγωγός, χειϱαγωγεῖν. καὶ χεῖϱα
ὑπέχειν. τὸ κατὰ χειϱὸς ὕδωϱ χέϱνιβα ἢ χέϱνιβον Ὅμηϱος, καὶ
χεϱνίψασθαι, Φιλωνίδης δὲ καὶ χεϱνίμματα. Ἀϱιστοφάνης δὲ 150
«ἀμεταχειϱίστων τῶν κοινῶν» εἶπεν. ἀποχειϱοβιώτων δὲ Ξε-
νοφῶν. χειϱόμακτϱον, χειϱόνιπτϱον. καὶ χεὶϱ δεξιὰ ἐπὶ χειϱο-
τεχνίας τινός, καὶ Πολυκλείτου χεὶϱ τὸ ἄγαλμα, καὶ Ἀπελλοῦ
χεὶϱ ἡ γϱαφή. χεὶϱ στϱατιωτική, καὶ πολλῇ χειϱί, πολύχειϱ καὶ
πολυχειϱία. χειϱοτονία, ἀντιχειϱοτονία, ἐπιχειϱοτονία, χειϱο-
τονεῖν, ἐγχειϱοτονεῖν, ἀντιχειϱοτονεῖν. ἑκατόγχειϱ, μακϱόχειϱ,
εἴτε κατὰ Πολύκλειτον ὁ Ὑστάσπου Δαϱεῖος, εἴτε κατὰ Ἀν- 151
τιλέοντα Ξέϱξης, εἴτε κατὰ τοὺς πλείστους Ὦχος ὁ ἐπικλη-
θεὶς Ἀϱταξέϱξης, ἤτοι τὴν δεξιὰν ἔχων πϱομηκεστέϱαν ἢ
τὴν ἀϱιστεϱὰν ἢ ἀμφοτέϱας· οἱ δὲ ὅτι καὶ τὴν δύναμιν
ἐπὶ πλεῖστον ἐξέτεινεν. ἀπὸ δὲ χειϱῶν καὶ χειϱῖδες παϱὰ
Ξενοφῶντι, καὶ χειϱιδωτοὶ χιτῶνες. καὶ χειϱοποίητον παϱὰ
Δημοσθένει. καὶ χειϱώνακτες παϱὰ Σοφοκλεῖ, καὶ χειϱωνα-
ξία παϱὰ Ἡϱοδότῳ. καὶ χειϱοήθεις παϱὰ Δημοσθένει, καὶ
χειϱοήθη ζῷα. Ὑπεϱίδης δὲ ἐν τῷ ὑπὲϱ Λυκόφϱονος καὶ 152
τὸ ὑπὸ τῶν πολλῶν ὀνομαζόμενον χειϱόγϱαφον χεῖϱα ὠνό-
μασεν, εἰπὼν «οὔτε γὰϱ τὴν ἑαυτοῦ χεῖϱα δυνατὸν ἀϱνή-
σασθαι.» ἔστι δὲ καὶ ναύμαχον ὅπλον χεὶϱ σιδηϱᾶ. χειϱο-
πέδας Ἡϱόδοτος εἴϱηκεν, Ἱππῶναξ δὲ χειϱόχωλον τὸν τὴν
χεῖϱα πεπηϱωμένον. χειϱόδοτον δὲ δάνεισμα τὸ ἄνευ συμβό-

---

148 2. ἀϱτιχειϱία Lobeckius. 150 1. δὲ ante καὶ add M. 2. κε-
νῶν λέγων. ἀποχ. A.

λου. καὶ χειρομάντεις αἱ ἐκ τῶν χειρῶν μαντευόμεναι. χειριᾶν δὲ ἐκάλουν τὸ κατερρῆχθαι τὰς χεῖρας ἢ ἀλγεῖν ἐκ κόπου,
153 *ὅθεν καὶ χειρόποδες οἱ τοὺς πόδας κατερρηγμένοι. χειρονομῆσαι δὲ τὸ ταῖν χεροῖν ἐν ῥυθμῷ κινηθῆναι· Ἡρόδοτος δὲ εἴρηκεν ἐπὶ Ἱπποκλείδου τοῦ Ἀθηναίου «τοῖς ποσὶν ἐχειρονόμησεν,» Κρατῖνος δὲ καὶ χειρονομησείοντας εἶπεν. καὶ ἀκροχειρισμός δέ τί ἐστιν ἐν παγκρατίου μελέτῃ, καὶ ἀκροχειρίσασθαι. καὶ διαχειρίσασθαι χρήματα καὶ μεταχειρίσασθαι. καὶ διὰ χειρὸς ἔχειν τὴν πόλιν. καὶ αὐτοχειρία,*
154 *αὐτοχειρί, αὐτόχειρ ἐργάτης· τὸ γὰρ παρὰ Φιλίστῳ αὐτοχειρίσαντες παμμίαρον. ἀχείρωτον δὲ Σοφοκλῆς εἴρηκε τὸ ἀχειρούργητον, δυσχείρωτα δὲ Δημοσθένης, ἐγχειρίθετον Ἡρόδοτος, ἐγχειρητὴς δὲ καὶ ἐγχείρησις Ἀριστοφάνης, ἐπιχειρηταὶ δὲ Θουκυδίδης, καὶ ἐγχειρητικωτέρους ἀρετῆς Ξενοφῶν, καὶ ἐγχειρήματα Δημοσθένης, καὶ ἐπιχειρήματα. ἐγχειρίδιον τὸ ξίφος Ξενοφῶν, Αἰσχύλος δὲ καὶ τὰς ἱκετηρίας. λέγοιτο δ'*
155 *ἂν καὶ χεὶρ ἀκρατὴς ἢ ἐγκρατής, καὶ τὸ ἔργον αὐτῆς κρατεῖν, ἀντιλαμβάνεσθαι, καὶ τὸ πρᾶγμα ἀντίληψις καὶ ἀντιλαβή, καὶ λῆψις καὶ λαβή, καὶ ἀπρὶξ ἀντειλῆφθαι. ἔστι δ' ἀπὸ χειρῶν ἅψασθαι, ἀφὴ καὶ ὡς Πλάτων ἅψις, ἁπτόν, ἀναφές· τὸ γὰρ ἀφᾶσθαι ποιηταῖς δεδόσθω. ἀπὸ δὲ ἀγκώνων γαλιάγκων, καὶ ἀπὸ πήχεων εὔπηχυς, καλλίπηχυς, ῥοδόπηχυς, ὥσπερ ἀπὸ δακτύλων ῥοδοδάκτυλος. καὶ δακτυλίδια τὰ γυναικεῖα, καὶ δακτυλιογλύφος καὶ δακτυλιογλυφία παρὰ Πλάτωνι. καὶ δακτυλοδεικτεῖτε ὡς Δημοσθένης, καὶ ἐπὶ δακτύ-*
156 *λων θεῖναι τὸ λογίσασθαι, καὶ δακτυλήθρας ὡς Ξενοφῶν. καὶ δάκτυλος ὁ ῥυθμός. καὶ τοὺς Ἰδαίους δακτύλους κεκλῆσθαι λέγουσιν οἱ μὲν κατὰ τὸν ἀριθμόν, ὅτι πέντε, οἱ δὲ κατὰ τὸ τῇ Ῥέᾳ πάνθ' ὑπουργεῖν, ὅτι καὶ οἱ τῆς χειρὸς δάκτυλοι τεχνῖταί τε καὶ πάντων ἐργάται.*

157 *τῶν δὲ μέτρων ἔστι μέν τι καὶ δάκτυλος, δοχμὴ δὲ συγκλεισθέντες οἱ τέτταρες δάκτυλοι, καὶ δακτυλοδόχμη. τὸ δ' αὐτὸ καὶ παλαιστὴ θηλυκῶς καὶ παλαιστὴς ἀρρενικῶς, καὶ δῶρον, καὶ ἑκκαιδεκάδωρα τὰ ἑκκαιδεκαπάλαιστα. τὸ δὲ*

---

152 1. οἱ — μαντευόμενοι *A*. 154 2. ἀχειρόδοτον *A*. 3. ἐγχειρίδοτον *C*.

ἀπὸ καρποῦ ἕως ἄκρων δακτύλων, ἡ πᾶσα χείρ, ὀρθόδω-
ρον. εἰ δὲ τοὺς δακτύλους ἀποτείνας ἀπὸ τοῦ μεγάλου πρὸς
τὸν μικρότατον μετροῖς, σπιθαμὴ τὸ μέτρον· εἰ δὲ τὸν μέ- 158
γαν δάκτυλον τῷ λιχανῷ ἀντιτείνας, τὸ μέτρον λιχάς. ἀπὸ
δὲ ὠλεκράνου πρὸς τὸν μέσον δάκτυλον ἄκρον τὸ διάστημα
πῆχυς. εἰ δὲ συγκάμψειας τοὺς δακτύλους ἀπ' ἀγκῶνος ἐπ'
αὐτούς, πυγὼν τὸ μέτρον, εἰ δὲ συγκλείσειας, πυγμή. εἰ δ'
ἄμφω τὰς χεῖρας ἐκτείνειας, ὡς καὶ τὸ στέρνον αὐταῖς συμ-
μετρεῖν, ὀργυιὰ καλεῖται τὸ μέτρον.

χειρῶν δὲ ἡ μὲν δεξιὰ κατὰ τὴν θέσιν, ἡ δὲ ἀριστερά, 159
λαιά, σκαιά, εὐώνυμος· καὶ δεξιός, ἐπιδέξιος, δεξιῶς, ἐπι-
δεξίως, ἐπιδέξια· δηλοῖ δὲ τοῦτο παρὰ μὲν Πλάτωνι τὸ δε-
ξιῶς «ἀναβάλλεσθαι δὲ οὐκ ἐπισταμένου ἐπιδέξια,» παρὰ
δὲ Λυσίᾳ τὸ ἐκ δεξιᾶς χειρός «εἰσιόντων πρὸς τῇ Νεμέᾳ
ἕστηκεν ἐπιδέξια,» παρὰ δὲ Εὐπόλιδι προπόσεως σχῆμα
«ὅταν δὲ πίνωσι τὴν ἐπιδέξια.» ἀμφιδέξιος ὁ ταῖς δυσὶ
χερσὶν ἐνεργῶν δεξιῶς. περιδέξιος. δεξιώσασθαι· Ξενοφῶν 160
δὲ εἴρηκε καὶ δεξιωσάμενος, δεξίωσις δὲ τὸ δοῦναί τι ἢ καὶ
λαβεῖν. δεξιὰν προτεῖναι, δεξιὰν ἐμβαλεῖν, δεξιὰν δοῦναι·
καὶ «δεξιὰν πέμποντι βασιλεῖ,» ὡς Ξενοφῶν. καὶ «μαν-
θάνει τὰ δεξιὰ» ἤγουν τὰ σοφά, ὡς Ἀριστοφάνης. τὸ δὲ
δεξίωμα μόνων τῶν μέτρων. σκαιός, καὶ σκαιῶς ἐπίρρημα.
ἀριστερός· τὸ δ' ἐπαρίστερος ἰδιωτικόν, τό γε μὴν ἀμφα-
ρίστερος Ἀττικόν. τάχα δὲ καὶ ὁ ἀριστεροστάτης ἐν χορῷ 161
προσήκοι ἂν τῇ ἀριστερᾷ, ὡς ὁ δεξιοστάτης τῇ δεξιᾷ. ἀλλὰ
καὶ ἐν δεξιᾷ εἰσπλέοντι, καὶ ὁμοίως ἐν ἀριστερᾷ.

ἀπὸ δὲ ὀνύχων ἄκρων ἀκρωνύχια τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν
καὶ τῶν ποδῶν. προσήκοι δ' ἂν οἶμαι δακτύλοις καὶ τὰ
ἀκρότατα, ἀκρωλένια, ἀκρόδρυα, ἀκροχειρισμός, ἀκροκώλια,
ἀκρώρεια, ἀκροθίνια καὶ παρ' Εὐριπίδῃ ἠκροθινιαζόμην,
κατὰ τὸ ἀκροφύσιον καὶ ἀκροτελεύτιον παρὰ Θουκυδίδῃ,
καὶ ὅσα ἄλλα ἐκ τῶν ἄκρων.

ἀπό γε μὴν αὐχένος τὸ μὲν σύμπαν ἕως ἰσχίων θώ- 162
ραξ καὶ ὅλμος, τὸ δὲ ὑπὸ τὰς κλεῖδας στῆθος, οὗ τὰ ἐν-
τὸς ἐντοσθίδια. καλεῖται δὲ καὶ ἵππων προστηθίδια ὅπλα.

---

159 7. δὲ] δὲ δὴ Toupius. 161 5. τὰ] τὰ ἄκρα *A*. 162 3. ἐντοσθίδια] στηθίδια *A*.

τὸ δὲ ὑποκαταβαῖνον στέρνον, ὅθεν εὐρύστερνος καὶ εὔστερ-
νος, καὶ προστερνίσασθαι καὶ προστερνίδια· καὶ στερνόμαν-
τιν Σοφοκλῆς τὸν καλούμενον ἐγγαστρίμυθον. τὸ δὲ στη-
θῶν μέσον στηθύνιον. ἐπὶ δὲ τοῖς στέρνοις μαστοί, ἀφ' ὧν
163 καὶ τὰ τῆς γῆς ὑπερέχοντα μαστοὶ κέκληνται. οἱ δὲ μαστοὶ
καὶ τιτθοὶ καλοῦνται καὶ τιτθία, μάλιστα δὲ ἐπὶ γυναικῶν.
ἀπὸ τούτων τίτθαι αἱ θηλάζουσαι· θηλάζειν γὰρ καλεῖ-
ται τὸ τὸν μαστὸν ἐπισχεῖν, θηλάζεσθαι δὲ τὸ ἕλκειν τὸ
γάλα ἐκ τῶν μαστῶν. τούτων δὲ θηλὴ τὸ ἄκρον, ὅθεν τὸ
θηλάζειν καὶ θηλὴν ἐπισχεῖν. ὁ δὲ περὶ τῇ θηλῇ μελαινό-
μενος κύκλος φῶς, ἡ δὲ πρώτη τοῦ γάλακτος ὑπ' αὐτῷ πῆ-
164 ξις κύαμος, τὸ δὲ ὑποπιμπλάμενον τοῦ γάλακτος κόλπος
καὶ ἄσκωμα. μόνα δὲ ἐν στήθεσιν ἔχει μαστοὺς ἄνθρωπος
καὶ νυκτερὶς καὶ ἐλέφας. καὶ οὕτω μὲν ὁ Σολεύς· ὁ δὲ
Σταγειρίτης τὸν ἐλέφαντα πρὸς τῷ στήθει φησίν, οὐκ ἐν
τῷ στήθει τοὺς μαστοὺς ἔχειν. προκάρδιον δὲ τὸ ὑπὸ τῷ
στήθει ἔγκοιλον μαλακὸν καὶ σαρκῶδες, κατὰ τὸ στόμα
τῆς κοιλίας· ὑπόκειται δὲ τῷ χόνδρῳ τοῦ στήθους, ὅ ἐστιν
ὀστοῦν ἐκπεφυκὸς τοῦ στήθους καὶ λῆγον εἰς αὐτὸ τὸ τοῦ
165 στήθους ἄκρον ὀστοῦν, ὃ ξιφοειδὲς καλεῖται. τὸ δὲ ὑπὸ τὸ
στέρνον ἔγκοιλον, ὃ καλοῦσι σφαγήν, καὶ ἀντικάρδιον ὑπ'
ἐνίων ὠνόμασται. καὶ δὴ τὸ μὲν ὑπὸ προκαρδίῳ χόνδρος,
τὸ δὲ ὑπὸ χόνδρῳ ὑποχόνδριον. τούτοις δὲ πλευραὶ πρόσ-
κεινται ὀκτώ, περιαγόμεναι εἰς τὰ νῶτα, μείζους τε καὶ
ἐλάττους, αἱ μὲν μείζους καλούμεναι γνήσιαι, αἱ δὲ ἐλάτ-
166 τους νόθαι, αἳ καὶ μάλιστα τῷ στήθει πλησιάζουσιν. τὸ δὲ
ὑπὸ τὰς πλευρὰς λῆγον ὀστέον χήτη καὶ κενεὼν καλεῖται
καὶ ζώνη, ἀφ' ἧς ὀνόματα ζῶμα, διάζωμα, καὶ ζωστήρ, καὶ
ζώνη τι ὅπλον ὁμώνυμον τῷ μέρει· Ἀναξανδρίδης δὲ καὶ
περιζώστραν εἴρηκεν,

ὡς δὴ παχεῖαν τὴν περιζώστραν ἔχει,

δῆλον ὅτι τὴν ζώνην, ἣν Ῥωμαῖοι καλοῦσι φασκίαν. καὶ τὸ
ζώννυσθαι δὲ καὶ διαζώννυσθαι ἐκ τούτων. καὶ ἡ μὲν περὶ
τὰς πλευρὰς νόσος πλευρῖτις, ὥσπερ ἡ περὶ τὰ ἄρθρα ἀρ-
167 θρῖτις, καὶ νεφρῖτις ἡ περὶ τοὺς νεφρούς. ἀλλὰ τὰ μὲν

---

163 4 et 6. ἐπισχεῖν?   166 6. δὲ ante *M*.

ὑπὸ μασχάλην πλευρὰ ὀνομάζεται, τὰ δὲ ὀστᾶ πλευραί, ὧν
τὰ μέσα μεσοπλεύρια. ἑπτάπλευροι δὲ Λίγυες ἢ εἰσὶν ἢ κα-
λοῦνται. καὶ τρίγωνόν τι ἰσόπλευρον ὀνομάζεται, καὶ πα-
ραπλευρίδια τὰ παρὰ ταῖς τῶν ἵππων πλευραῖς ὅπλα. κα-
ταλήγει δὲ εἰς τοὺς περὶ τῷ νώτῳ σφονδύλους τὰ τῶν πλευ-
ρῶν ἄκρα, κἀκείνοις ἐμπέπηγε κατὰ τὰς ἐκ πλαγίων κοιλό-
τητας. δώδεκα δ' εἰσὶν ἑκατέρωθεν αἱ σύμπασαι πλευραί,
ὧν τινὲς μὲν τῷ στέρνῳ συνάπτουσιν, αἱ δὲ περὶ τὸν θώ-
ρακα παύονται, αὐταὶ ἑαυτὰς φέρουσαι.

τὸ δ' ἀπὸ στέρνων ἐπ' αἰδοῖα κατὰ τὸν κενεῶνα κα- 168
λεῖται κοιλία καὶ γαστήρ, ἀφ' ἧς προγάστωρ καὶ γαστρίς,
καὶ γαστριμαργία καὶ γαστρίμαργος καὶ γαστροβόρος, καὶ
γαστρισμὸς καὶ γαστρίσαι. καὶ γαστρίδιον ἐν τῇ κωμῳδίᾳ, καὶ
γάστρα τρίποδος παρ' Ὁμήρῳ. καὶ ὑπεγάστριζε τὸ ἐχόρτα-
ζεν ἡ κωμῳδία, καὶ ἐν γαστρὶ ἔχειν Ἡρόδοτος, καὶ ἐγγα-
στρίμαντις καὶ ἐγγαστρίμυθος. τὸ δ' ὑπὸ τῇ γαστρὶ στά-
χυς καλεῖται, τὸ δὲ κατὰ μέσην γαστέρα κοῖλον ὀμφαλὸς 169
καὶ μεσομφάλιον, καὶ ὁ περὶ αὐτὸν τόπος γάγγαμον, ἐπεὶ
νεύρων ἐστὶ πλέγμα, καθάπερ τὸ δικτυῶδες ὃ νῦν καλεῖται
γάγγαμον ἢ ὡς οἱ πολλοὶ σαγήνη. ὀμφαλοῦ δὲ τὸ ἐν μέσῳ
ἀκρομφάλιον, τὸ δὲ ὑπὲρ αὐτὸν ἐπομφάλιον. καὶ μεσόμφα-
λοι καλοῦνται πλακούντων τι εἶδος. καὶ ὀμφαλητόμος ἡ
μαιεύτρια· καὶ ᾧ ἀποτέμνει τοὺς ὀμφαλοὺς τῶν βρεφῶν,
ὀμφαλιστήρ. οἱ δὲ Ἀττικοὶ καὶ τὸν τῶν σύκων πυθμένα 170
ὀμφαλὸν ὠνόμαζον. τὸ δὲ περὶ τῷ ὀμφαλῷ δέρμα γραῖα,
ὅτι ῥυσούμενον γήρως σύμβολον γίνεται. τό γε μὴν ὑπὲρ
τὸν ὀμφαλὸν μέρος εἴποις ἂν ἐπιγάστριον, ὅπερ ἥπατι καὶ
σπληνὶ ἐπίκειται. τῷ δ' ἐπιγαστρίῳ οἱ κενεῶνες ὑπόκεινται,
οὓς καὶ λαγόνας καλοῦσιν, ὥσπερ τὸ ὑπὸ τὸν ὀμφαλὸν πᾶν
ἄχρι τῆς ὑπὲρ αἰδοῖα τριχώσεως ἦτρόν τε καὶ ὑπογάστριον.
ἀπὸ δὲ τοῦ ἤτρου καὶ ἠτριαῖα τεμάχη οἱ κωμῳδοὶ λέγου-
σιν. αὐτὴ δ' ἡ τρίχωσις ἥβη τε καὶ ἐπίσιον· τὸ γὰρ ἐφή-
βαιον ἰατρῶν μόνων. τὸ δ' ὑπ' αὐτὰ αἰδοῖον. οὗ τὸ πρό- 171
μηκες, δι' οὗ τὸ ἐκ κύστεως ὑγρὸν ἐπιρρεῖ, καυλὸς ὀνομά-
ζεται, καὶ στῆμα κατὰ τοὺς ἰατροὺς τὸ κατηρτημένον, τὸ

---

169 2 et 4. γαγγαμῶν A.

δὲ μὴ ἐκκρεμάμενον αὐτοῦ ὑπόστημα καὶ κύστεως τράχη-
λος, ὥσπερ βάλανος τὸ τοῦ καυλοῦ ἄκρον· ἧς τὸ τρύπημα
οὐρήθρα. πόσθη δὲ τὸ ἐπ' αὐτῇ δέρμα, ὡς ἀκροποσθία
καὶ ἀκροπόσθιον τὸ πόσθης προῦχον. ᾧ δὲ τὴν πόσθην
172 ἀπεδοῦντο, τοῦτον τὸν δεσμὸν κυνοδέσμην ὠνόμαζον. τὸ
δὲ τῶν ὄρχεων ἢ διδύμων ἀγγεῖον ὄσχεον, οὗ τὸ χαλώμε-
νον λακόπεδον· τὸν δὲ ἀεὶ χαλαρῷ τούτῳ κεχρημένον λα-
κοσχέαν Ἀθηναῖοι καλοῦσιν. τὰ μέντοι μεταξὺ ὑποστήμα-
τος καὶ ὀσχέου καὶ μηροῦ πλιχάδες καλοῦνται, ὅθεν καὶ
τὸ διαβαίνειν οἱ ποιηταὶ ἀμφιπλίσσειν λέγουσι, καὶ τὸ πε-
ριβάδην ἀμφιπλίξ, ὡς καὶ Σοφοκλῆς κατεχρήσατο ἐπὶ δρα-
κόντων εἰπὼν «θαιρὸν ἀμφιπλὶξ εἰληφότα,» οἷον περιβε-
173 βηκότα. καὶ Στράττις

τὰ θυγάτρια
περὶ τὴν λεκάνην ἅπαντα περιπεπλιγμένα,

τουτέστι διηχότα τὰ σκέλη. καὶ Ὅμηρος δ' ἐπὶ τοῦ διέβαι-
νον «εὖ δ' ἐπλίσσοντο πόδεσσιν.» κρεμαστῆρες δὲ τὰ νεῦρα
ἃ τοὺς διδύμους ἀνέχει. τὸ δὲ ῥαφῇ μὲν προσεοικός, ὑπὸ
δὲ τὸν καυλὸν διὰ τοῦ ὀσχέου μέσου ὑπὸ τὸν ὀνομαζόμε-
νον ταῦρον, ἀφ' οὗ καὶ ἀταύρωτος παρὰ τοῖς τραγῳδοῖς
ἡ παρθένος, εἰς τὸν δακτύλιον καταλῆγον, περίνεος ὀνομά-
174 ζεται ἢ τράμις ἢ ὄρρος. τῶν δὲ ὄρχεων τὸ μὲν ἄνω κεφαλή,
τὸ δὲ κάτω πυθμήν· τὸ δὲ πᾶν τοῦτο αἰδοῖα, ὥσπερ καὶ
τὰ γυναικῶν. ὧν τὸ μὲν σύμπαν κτεὶς καὶ ἐπίσιον, ἡ δὲ
τομὴ σχίσμα. τὸ δὲ ἐν μέσῳ σκαῖρον σαρκίον νύμφη ἢ μύρ-
τον ἢ ἐπίδερις ἢ κλειτορίς· καὶ κλειτορίζειν τὸ ψηλαφᾶν
τὴν κλειτορίδα. τὰ δ' ἑκατέρωθεν σαρκώδη μυρτοχειλίδες
ἢ κρημνοὶ ἢ πτερυγώματα. παραστάται δ' εἰσὶ πόροι ἀπὸ
175 τῶν ὄρχεων ἐπὶ τὸν οὐρητῆρα κατάγοντες τὸ σπέρμα. ἀπὸ
δὲ τῶν εἰρημένων ὀνόματα, ἀπὸ μὲν γαστρὸς γαστρίς, γα-
στρίμαργος, γαστροβόρος, προγάστωρ, γαστρισμός. γαστρί-
ζειν οὐ μόνον τὸ χορτάζειν λέγουσιν, ἀλλὰ καὶ τὸ πλήττειν
εἰς τὴν γαστέρα, ὡς Ἀριστοφάνης ἐν Ἱππεῦσιν. Πλάτων δὲ
ὁ κωμικὸς ἐπὶ τοῦ γαστριμάργου

---

172 1. ἀπεδέσμουν *C*. || κυνοδέσμιον *A*. 7. ᾧ Porsonus. 174 5. διαψᾶν καὶ μαλάσσειν *B*, διαψαθαλάσσειν *C*. 175 1. τὸ] ἐκπέμπουσι τὸ *A*, ut post πόροι exciderit οἵ.

ἔπειτα δ' οὐδείς ἐστ' ἀνὴρ γαστρίστερος.

τὸν δὲ Πιττακὸν γάστρωνα ὁ Ἀλκαῖος καλεῖ. Ὅμηρος δὲ

γάστρην μὲν τρίποδος πῦρ ἄμφεπεν.

ἀπὸ δὲ καυλοῦ ἀπεκαύλισεν καὶ ἀποκαύλισις. ὁ δὲ πόσθης 176
ἔρημος ἀπεσκολυμμένος· παρὰ δὲ τοῖς Αἰολεῦσιν ἐκαλεῖτο ἀπαιδοιῶσθαι τὸ ἀπεσκολύφθαι. τὸ μέντοι ἀνασπάσαι τὸ αἰδοῖον παρὰ τοῖς ἀρχαίοις κωμικοῖς ἀναστῦψαι καλεῖται· τὸ δὲ ἐπεγείρειν αὐτὸ τοῖν χεροῖν ἀναφλᾶν καὶ ἀνακνᾶν Ἀριστοφάνης ἐν Ἀμφιαράῳ λέγει. ἐκαλεῖτο δὲ καὶ τύλος τὸ αἰδοῖον, ὅθεν καὶ Φερεκράτης τὸ γυμνοῦν αὐτὸ τῇ χειρὶ ἀποτυλοῦν εἶπεν.

νῶτα τοίνυν ὑπ' αὐχένι κείμενα τὸ μὲν ἔγκυρτον ἔχει 177
χελώνιον ὀνομαζόμενον, τὰ δ' ἑκατέρωθεν ὠμοπλατῶν πτερύγια, ὧν τὰ πλάγια μεταυχένια. τὸ δὲ μέσον νώτων τε καὶ τούτων μετάφρενον, περιεχουσῶν αὐτὸ τῶν ὠμοπλατῶν. ὧν τὰ περὶ τῷ νώτῳ πλατυνόμενα τράπεζαι καλοῦνται, τὸ δ' ὑπ' αὐταῖς ῥάχις. ἧς τὸ μέσον ἐν τῷ νώτῳ κατὰ μῆκος ἄχρις ὀσφύος κοιλαινόμενον κρίσις, καὶ ταύτης τὸ καταλῆγον ἀντίστερνον. ἀπὸ δὲ τῆς ῥάχεως ὀσφύς, τὸ μέχρι γλου- 178
τῶν. τὴν δὲ ῥάχιν ἔνιοι τῶν ποιητῶν ὠνόμασαν κλόνιν, ὥσπερ Ἀντίμαχος

ὡς εἴτε κλόνιος τεθορυίης σφονδυλίων ἕξ.

ἑπτακαίδεκα δέ εἰσιν οἱ σφόνδυλοι τὴν συγκαμπὴν τῇ ῥάχει παρέχοντες, δύο μὲν καὶ δέκα ῥάχεως, οὓς ὀνομάζουσι ῥάχεις, πέντε δὲ ὀσφύος· καὶ τὸν μὲν ὑπὸ τῷ ἄτλαντι καὶ τὴν ἐπ' αὐτῷ σάρκα λοφαδίαν ἢ λοφίαν, τὸν δὲ ὑπ' αὐτῷ μασχαλιστῆρα, τοὺς δὲ λοιποὺς πλευρίτας καλοῦσιν, τὸν δὲ 179
δωδέκατον διαζωστῆρα. τὴν δὲ ὀσφὺν καὶ πρότμησιν ἐκάλουν, ἧς ἐνσφονδύλια μὲν τὰ ὀστᾶ, ὁ δὲ πρῶτος σφόνδυλος ἐκαλεῖτο νεφρίτης, ὡς ὁ τελευταῖος ἀσφαλτίτης. τὸ δὲ μέσον τῆς ὀσφύος ἄκνηστις, κυρίως μὲν ἐπὶ τῶν τετραπόδων· Ὅμηρος δὲ καὶ ἐπ' ἀνθρώπου κέχρηται λέγων «κατ' ἄκνηστιν μέσα νῶτα.» ἀπὸ δὲ νώτων ὀνόματα, κατὰ νώτου ἐπιγενέσθαι ἐν πολέμῳ, καὶ τὰ νῶτα δοῦναι, καὶ νω-

---

175 2. ψιττακὸν *ABC*. 176 5. ἀναφᾶν *A*, om *B*. || ἀνακλᾶν *B*, καὶ ἀνακνᾶν καὶ ἀνακλᾶν *A*. 179 3. σφονδύλια *C*. 4. ἀσφαλτίας *C*.

180 τίσαι παρὰ τοῖς ποιηταῖς τὸ κατὰ νώτου τι ἀπολιπεῖν. καὶ
παρὰ Ξενοφῶντι νωτοφόρος ἡμίονος καὶ ὄνος· καὶ νωτεῖς
δὲ τούτους ἐκάλουν, ὡς τοὺς ὑπὸ ζυγῷ ζυγίους. τὸν δὲ μα-
στιγίαν Ἀριστοφάνης νωτοπλῆγα ἐκάλεσεν. περὶ δὲ τοῖς
νώτοις ἑπτὰ τραχύτητες ἀνεστᾶσιν, ὧν δύο μὲν αἱ μετὰ
τὴν πρώτην ἄκανθαν ὀνομαζομένην καλοῦνται κυνόλοφα,
κέρναι δὲ αἱ πλάγιοι δύο· αἱ δὲ λοιπαὶ κάτω προνεύουσιν.
τῶν δὲ σφονδύλων ἄρρεν μὲν καλεῖται τὸ προῦχον καὶ ἐνε-
ρειδόμενον, θῆλυ δὲ τὸ ὑποδεχόμενον κοῖλον. τοὺς δὲ σφον-
δύλους τούτους Ῥιανὸς κύβους ὠνόμασεν·

αὐχένος ἐξ ὑπάτοιο κύβοις ἐπιτέλλεται ἰξύς.

ἡ μέντοι διὰ τῶν σφονδύλων πορεία, δι' ἧς ὁ μυελὸς τέ-
ταται, σωλὴν καλεῖται καὶ ἱερὰ σῦριγξ.

181 τῶν δὲ πλευρῶν αἱ μὲν μείζους γνήσιαι, αἱ δὲ ἐλάτ-
τους νόθαι, αἳ καὶ εἰσὶν ὑπὸ τῷ στήθει· μεθ' ἃς τὰ ἐνι-
δρυμένα ταῖς πλευραῖς σπλάγχνα ἐγκοίλια καλεῖται. καὶ ἐκ
μὲν νώτων ἡ ἀνωτάτω πλευρὰ μεγίστη ὁρᾶται, ἐκ δὲ πλα-
γίων αἱ μέσαι. καὶ τὰ μὲν τῶν πλευρῶν ὀστᾶ σπάθαι, τού-
των δὲ πλάται μὲν τὰ εὐρύτερα, ἃ καὶ ἀλλήλοις συμπέπηγεν·
182 τὰ δὲ στενὰ κωπία, ἃ ῥάχει γειτονεῖ. καὶ αἱ μὲν πρῶται
δύο τὴν ἐπίκλησιν ἔχουσιν ἀντίστροφοι, δύο δ' αἱ μετὰ ταύ-
τας στερεαί, δύο δ' ἐπὶ ταύταις στερνίτιδες· αἱ δ' ἐπὶ τοὺς
χόνδρους καταλήγουσαι δύο παράσειροι, τέτταρες δὲ αἱ νό-
θαι μαλθακαί. ἵνα δὲ οἱ σφόνδυλοι καταλήγουσιν, ἱερὸν
ὀστοῦν καλεῖται· καὶ ἄρχεται μὲν ἐξ εὐρύτητος ὑπὸ τὴν
ῥάχιν, ἀποστενοῦται δὲ κατὰ τὸν κόκκυγα καλούμενον, ὃς
καὶ σφονδύλιον καὶ ὀρροπύγιον ὀνομάζεται. οὗ τὸ ὑπερ-
183 άνω ὀσφὺς καὶ ἰξύς, ὡς ζώνη τὸ κατ' αὐτὴν ἐν τοῖς
πρόσθεν. τισὶ δὲ τὸ ἱερὸν ὀστοῦν ὁ τρητὸς κόκκυξ καλεῖ-
ται. καὶ τὸ μὲν εἰς δακτύλιον νενευκὸς αὐτοῦ κορυφὴ κα-
λεῖται, τὰ δὲ πλάγια ἰσχία τε καὶ σκάφια. ταῦτα δὲ ὀμ-
φαλῷ μὲν ἀντίκειται, γλουτοῖς δὲ ἐπίκειται, οἳ καὶ κο-
χῶναι καὶ πυγαῖαι προσαγορεύονται, καὶ προχῶναι παρὰ

---

180 2. νωτίας *A*. 7. κέρμα *A*. 10. ἀριανὸς *A*, om *B*. 182 4. παράπηροι *A*. 8. καὶ σφονδύλιον om *A*. 183 2. τισὶ] τοῦτο *A*. || ὁ τρητὸς] τριττὸς *A* ante hiatum, qui versum hausit dimidium. 3. δάκτυλον *A*. 6. προικῶναι *A*.

Ἀρχίππῳ ἐν τῷ Ῥίνωνι. καὶ ἰσχία μέν ἐστιν αἱ ἑκατέρωθεν μετὰ τὴν ὀσφὺν σαρκώδεις προβολαί, τὰ δ' ὑπερέχοντα 184
ἀπὸ τούτων γλουτοὶ καὶ ἐφέδρανα, ἀφ' ὧν ἕδρα καθέδρα ἐνέδρα, ἐνεδρεύειν ἐφεδρεύειν, ἔφεδρος. ἀπὸ δὲ πυγῶν ὀνόματα εὔπυγος, καλλίπυγος, καταπύγων, καὶ καθ' Ἡσίοδον πυγοστόλος· οἱ δὲ Ἀττικοὶ καὶ τὸν μέσον τῆς χειρὸς δάκτυλον καταπύγονα ὠνόμαζον. οἱ δὲ ἐνδεῶς πυγῶν ἔχοντες λίσποι καὶ ὑπόλισποι καλοῦνται καὶ λισπόπυγοι, ἐφ' ᾧ μάλιστα Ἀθηναῖοι κωμῳδοῦνται. τὴν δὲ ὧδε ἔχουσαν διατράμιν Στράττις ὠνόμασεν.

οἱ δὲ ἔνδοθεν κατὰ τὴν ὀσφὺν μύες καλοῦνται ψόαι 185
καὶ νευρομῆτραι καὶ ἀλώπεκες· Κλέαρχος δὲ οὕτως ὀνομάζει τοὺς ἔξωθεν κατὰ τῆς ῥάχεως μῦς. κοτύλας δ' ἂν εἴποις τὰς τῶν περὶ τοῖς ἰσχίοις ὀστῶν κοιλότητας, αἳ τῇ κεφαλῇ τῶν μηρῶν εἰσὶν ἐνηρμοσμέναι. πλῆκτρον δὲ μηροῦ καλεῖται καθὸ ἡ κεφαλὴ τοῦ μηροῦ τῇ κοτύλῃ συνάπτει, αὐτὴ δὲ ἡ κεφαλὴ κοτυληδών. αἱ δὲ ὑπὸ τοὺς γλουτοὺς ἐπὶ τοὺς 186
μηροὺς κατωφερεῖς σάρκες ὑπογλουτίδες. τὰ δ' ἐπ' αὐτῶν παρὰ τοὺς μηροὺς βουβῶνες, οἷς καὶ τὸ πάθος ὁ βουβὼν ἐπιγίνεται· καὶ τὸ βουβωνιᾶν ἐκεῖθεν, ὡς Καλλίας. καλεῖται δὲ καὶ τὸ νεῦρον τὸ συνέχον τὴν κοτύλην πρὸς τὸν μηρὸν ἰσχίον· ὁμώνυμον δὲ αὐτῷ ἐστὶ καὶ τὸ ἄρθρον. καὶ τὸ μὲν τῇ κοτύλῃ συνηρμοσμένον ὀστοῦν στρογγύλον μηροῦ κεφαλή, μηρὸς δὲ τὸ ἀπὸ τούτου μέχρι γονάτων μέρος, ἀφ' 187
οὗ εὔμηρος καλλίμηρος, μηριαῖα παραμηριαῖα, καὶ ἡ Λάκαινα φανόμηρις. ἡ δὲ περὶ τῇ κεφαλῇ τοῦ μηροῦ τῶν ὀστῶν ἔκφυσις τροχαντὴρ ὀνομάζεται. μύες δὲ αἱ πρὸ τῶν ἄρθρων ἐν ταῖς κινήσεσιν ἐπανιστάμεναι σάρκες. τὰ δ' ἐντὸς τῶν 188
μηρῶν παραμήρια, τὰ δὲ μεταξὺ αὐτῶν μεσομήρια. γόνυ δὲ ἡ μετὰ τοὺς μηροὺς συγκαμπή, ἀφ' οὗ καὶ τὸ γονατίζειν παρὰ Κρατίνῳ τῷ κωμῳδοποιῷ. λέγεται δέ τι καὶ καλάμου γόνυ, καὶ παρ' Ὁμήρῳ ἐπιγουνίς. γόνατος δὲ τὸ μὲν τῷ τοῦ μηροῦ τέλει συνηρμοσμένον κνήμης κεφαλή, τὸ δ' ἔξωθεν ἐπικείμενον πλατὺ καὶ περιφερὲς ὀστοῦν, ὥσπερ

---

184 8. καὶ διαστραμίνα A. 185 1. φύες A. 186 2. ἐπ'] ἔμπροσθεν C. 187 3. παρὰ A.

189 φράγμα τοῦ γόνατος, ἐπιγονατίς, κόγχη, κόγχος, μύλη, κατὰ δὲ Ἱπποκράτην ἐπιμυλίς, κατὰ δὲ Ἱππώνακτα μυλακρίς. ἡ μέντοι κωμῳδία τὴν ἀλετρίδα μυλακρίδα καλεῖ, ζῶόν τι ἐν μύλωνι γινόμενον, ὡς Ἀριστοφάνης λέγει

ἵνα ξυνῶσιν ᾧπερ ἥδεσθον βίῳ,
σκώληκας ἐσθίοντε καὶ μυλακρίδας.

ὁ δὲ πρὸς τῷ γόνατι μῦς ἐπιγουνίς, ἡ δὲ κατόπιν ἀντικει-
190 μένη τῇ κόγχῃ κοιλότης ἰγνύη. κνήμη δὲ τὸ ἐπὶ τῷ γόνατι καὶ τῇ ἰγνύι πᾶν ἑκατέρωθεν. δύο δὲ ἔχει ὀστᾶ ἡ κνήμη, ἰσομήκη μέν, οὐ μὴν ἰσοπαχῆ· ὧν τὸ μὲν ἔξωθεν, ὅπερ ἐστὶν ἔλαττον, παρακνήμιον καλοῦμεν, τὸ δὲ ἔνδοθέν τε καὶ μεῖζον προκνήμιον. τῆς δὲ κνήμης ἁπάσης τὸ μὲν πρόσθεν ἀντικνήμιον, τὸ δ᾽ ὄπισθεν εἰς μῦν ἐπηρμένον γαστροκνήμιον· ἔνιοι δ᾽ ᾠήθησαν τὸ μὲν πρόσθεν κνήμην, τὸ
191 δ᾽ ὄπισθεν ἀντικνήμιον εἶναι. τὰ δ᾽ ἀπὸ κνήμης ὀνόματα εὔκνημος καὶ κνημὶς καὶ ἐυκνήμιδες Ἀχαιοί, καὶ σκελίδες ὁλόκνημοι ἐν τῇ κωμῳδίᾳ, καὶ κνημοὶ ὀρῶν. τὰ δ᾽ ἑκατέρωθεν τοῦ μείζονος ὀστοῦ, ὃ τὴν κνήμην φέρει κερκὶς καλούμενον, μικρὰ ὀστάρια, ἃ περόναι λέγονται καὶ παρακερκίδες, ταῦτα δὲ καὶ στήριγγες καλοῦνται. τὸ δὲ πλατὺ νεῦρον, ὃ πρὸς τὴν πτέρναν παύεται ἀπὸ ἰγνύος ἀρξάμενον, τένων.

192 τὸ δὲ ὑπὸ τῇ κνήμῃ μέρος καλεῖται σφυρὸν καὶ πέζα, ἀφ᾽ ὧν ὀνόματα εὔσφυρος καλλίσφυρος, εὔπεζος ἀργυρόπεζος, «ἀργυρόπεζα Θέτις». παρὰ δὲ τὴν πέζαν ἑκατέρωθεν προύχουσιν ἀστράγαλοι, εἰς οὓς αἱ περόναι καταλήγουσιν· οἱ δὲ ἀστραγάλους οὐ τὰ προύχοντα ἀλλὰ τὰ ἔνδον κρυπτόμενα ὑπὸ σφυρόν. ῥαιβοὺς δὲ καλοῦσιν οἷς καμ-
193 πύλα εἰς τὸ ἔνδον τὰ σκέλη, βλαισοὺς δὲ οἷς τὸ ἀπὸ τῶν γονάτων εἰς τὸ ἔξω ἀπέστραπται· καὶ τὸ μὲν Ἀρχίλοχος τὸ δὲ Ξενοφῶν λέγει. σκέλος μὲν δὴ πᾶν ὀνομαστέον τὸ ἐκ μηροῦ καὶ γόνατος καὶ κνήμης καὶ σφυροῦ καὶ ποδός· τὸ δ᾽ ἐκ μηροῦ τε καὶ κνήμης κῶλον καὶ κωλῆνα. ὀνόματα δὲ ἀπ᾽ αὐτῶν τὸ ὑποσκελίζειν, καὶ ὡς Ξενοφῶν κα-

---

189 2. μύλαυρις *C*. 3. ἀλεκτορίδα ante Seberum. 191 1. ἀντικνημήδιον *A*. 3. ὄρη *A*. 193 5. κώλημα *A*: corr Iungermannus.

κοσκελής, καὶ σκελὶς ἡ νῦν καλουμένη πέρνα ἐν τῇ κωμῳδίᾳ, καὶ παρὰ Πλάτωνι «ἀσκελὲς καὶ ἄπουν·» τάχα δὲ καὶ 194
ὁ σκελετὸς καὶ σκελετεύειν καὶ κατεσκελετευμένος ἀπὸ τῆς τῶν μερῶν τούτων ὡς πρὸς τὸ πᾶν σῶμα ἰσχνότητος ὠνομάσθησαν, ὥσπερ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅμοια. Μένανδρος δὲ καὶ περισκελίδας εἴρηκε φορεῖν τὰς κόρας. ἀσκωλιάζειν δὲ ἔλεγον τὸ τῷ ἑτέρῳ ποδὶ ἅλλεσθαι. πους δὲ ὀνομάζεται τὸ μετὰ τοὺς ἀστραγάλους πᾶν· ἀφ' οὗ ὀνόματα εὔπους ὠκύπους ταχύπους καὶ ὡς Πλάτων ἀντίπους, εὐποδία ἀποδία, ποδωκία ποδώκης, ἀρτίπους. καὶ ὡς Πλάτων παραποδισθῶμεν, καὶ Ξενοφῶν κακόποδας. καὶ δίπους 195
καὶ τρίπους καὶ τὰ ἐφεξῆς, ὧν μόνον ὁ ὀκτάπους εἰδικώτερον ἐκφέρεται. τούτοις ἂν προσήκοι καὶ ἐμπόδια καὶ ἐμποδίσματα, ἐμποδίζειν, ἐμποδὼν ἵστασθαι, ἐπὶ πόδα ἀναχωρεῖν, καλόπους, ποδοκάκη, ποδάγρα ποδαγρᾶν. Πλάτων δὲ καὶ τὰ πολύποδα καὶ ἄποδα εἴρηκεν. καὶ ὁ πολύπους δ' ἐκ τούτων ἂν εἴη καὶ ἡ χαμαίπους· ἐκάλουν δὲ οὕτω τὴν οὐκ ἐπὶ ζεύγους κομιζομένην νύμφην. ποδοστράβη, ποδό- 196
νιπτρον ποδονιπτήρ, ποδεὼν ἀσκοῦ, ποδήρεις χιτῶνας, ποδαλγία ποδαλγής. ὁ δὲ κωμικὸς Πλάτων καὶ ποδάρια εἴρηκεν. καὶ ποδεῖα τοὺς περὶ τοῖς ποσὶ πίλους Κριτίας, ἅπερ Αἰσχύλος πέλλυτρα καλεῖ. λέγεται δέ τι καὶ περὶ πόδα, τὸ ἁρμόττον, ἀπὸ τῶν ὑποδημάτων. «ἀνεπόδιζον» δὲ «τὸν γραμματέα» Αἰσχίνης ὁ ῥήτωρ ἔφη ἐπὶ τοῦ πάλιν ἀναγινώσκειν ἐποίουν, καὶ ἀναποδιζόμενα Ἀντιφῶν τὰ πάλιν ἐξεταζόμενα.

μέρη δὲ ποδὸς τὸ μὲν ἄνω πρὸ τῶν δακτύλων πεδίον 197
ἢ ὄρος ἢ πολυόστεον, ἐξ ὀστῶν καὶ νεύρων συγκείμενον· οὗ τὸ ἔμπροσθεν μετὰ τοὺς δακτύλους ταρσός, τὸ δ' ἀπολῆγον τοῦ ποδὸς κατόπιν πτέρνα, ἀφ' ἧς καὶ τὸ πτερνοκοπεῖν, ὅπερ ἐστὶ τὸ ταῖς πτέρναις κτυπεῖν πρὸς τὰ ἐδώλια ἐν τοῖς θεάτροις, ὁπότε τινὰ θορυβοῖεν. καὶ πτερνίδες ἐν τῇ μέσῃ κωμῳδίᾳ καλοῦνται οἱ πυθμένες τῶν ἰατρικῶν λεκανίδων. τὸ δὲ κάτωθεν τὸ μὲν ὅλον τύλωμα, τούτου δὲ 198

---

193 1. πτέρνα ante Schneiderum Saxonem. **195** 2. ἢ ὀκτώπους *A*. 7. ἂν] ἂν καὶ ἄπους *A*. **196** 1. ποδονίπτρα *A*. 4. ποδιάδας *A*.

τὸ μὲν προῦχον ὑπὸ τοὺς δακτύλους στῆθος ποδὸς ἢ προ-
στηθίς, τὸ δὲ μετὰ τὸ στῆθος κοῖλον ποδός. δάκτυλοι δὲ
ποδὸς τὰς αὐτὰς ἐπὶ τοῖς μέρεσι προσηγορίας ἔχουσιν ὥσ-
περ οἱ τῶν χειρῶν. καὶ τὰ μὲν ὑπὸ τοὺς δακτύλους ῥήγματα
χίμετλα ὀνομάζεται (οἱ δὲ καὶ αὐτὸ τὸ μέρος οὗ ἐπιγίνε-
ται, χίμετλον νομίζουσιν ὀνομάζεσθαι), τὰ δὲ ὑπὲρ τοὺς δα-
199 κτύλους κρούματα πταίσματα· Ἀριστοφάνης δὲ καὶ ἐπιπταί-
σματα αὐτὰ καλεῖ, τὸ μέντοι προσπταῖσαι ἐν τοῖς Σφηξὶ
προσκόψαι εἴρηκεν. ποσὶ δ' ἂν προσήκοι καὶ τὸ ὑπό-
δημα, ὑποδεῖσθαι, ὑποδούμενος, ἀνυπόδητος, ἀνυποδησία.
καὶ βάσιν δ' ἂν εἴποις τὸν πόδα, Πλάτωνος εἰπόντος
«θεοῦ βάσεις ὑποτιθέντος πλείους·» ἀφ' οὗ καὶ τὸ βάσι-
μον καὶ τὸ ἄβατον. καὶ βάσις δὲ παρὰ τοῖς μουσικοῖς λέ-
200 γεται τὸ τιθέναι τὸν πόδα ἐν ῥυθμῷ. καὶ βατὴρ ὁ οὐδὸς
ἐφ' οὗ βαίνομεν, ὡς Ἀμειψίας

ἐπ' αὐτὸν ἥκεις τὸν βατῆρα τῆς θύρας.

καὶ βεβῶτας ὁ Πλάτων τε καὶ Ξενοφῶν λέγουσιν. καὶ δια-
βατήρια Ξενοφῶν ἱερά, καὶ ἀποβατήρια. καὶ διαβατὸς πο-
ταμὸς καὶ ἄβατος Πλάτων, καὶ διαβιβᾶτε Δημοσθένης, καὶ
διαβάτην Ἀριστοφάνης. καὶ ἐπιβασίαν τῇ δίκῃ Ὑπερίδης.
[ἐπιβασία καὶ ἡ εἰς ἀλλότριον οἶκον ἄναρχος εἰσέλευσις,] καὶ
«ἐπιβατεύων τοῦ Σμέρδιος ὀνόματος» Ἡρόδοτος.

201 τῶν τοίνυν ἐντὸς ἀπὸ τῶν μετὰ τὴν ἐπιγλωττίδα τό-
πων αἱ μὲν ἑκατέρωθεν προύχουσαι σάρκες ἀντιάδες καὶ
παρίσθμια καλοῦνται, αἱ δὲ ὑπ' αὐτάς, ὅμοιαι μὲν τὴν ἐρυ-
θρότητα, μείζους δὲ καὶ περιφερέστεραι, μῆλα. προσπεφύ-
κασι δὲ κατὰ λεπτοὺς ὑμένας στομάχῳ, ὃν καὶ βρόγχον
202 καὶ ἀρτηρίαν ἔνιοι καλοῦσιν, οἱ δὲ καὶ φάρυγγα. ταῖς γε
μὴν ἀντιάσιν ὀστοῦν ὑπόκειται περιειληφὸς τὴν τοῦ βρόγ-
χου κεφαλήν, καλούμενον ὑπ' ἐνίων ὑοειδές, ὅτι προσέοικε
τῷ τοῦ γράμματος σχήματι· Ἡρόφιλος δὲ αὐτό, διὰ τὸ
παρεστηκέναι ταῖς ἀντιάσι, παραστάτην ὠνόμαζεν. ὁ δὲ
στόμαχος πρόσκειται μὲν ἔνδοθεν τῇ ῥάχει, κατατείνει δ'
εἰς πνεύμονα, ὀνομάζεται δὲ καὶ οἰσοφάγος, καὶ τὰ νεῦρα

199 1. Ἀρ. — 2. αὐτὰ om *A*. 4. ὑποδύεσθαι vulgo. 200 6. δια-
βιβῶτα *A*, διαβάται ceteri. 8. ἐπιβασία — εἰσέλευσις om *AC*. 202 4.
πράγματος *A*.

τὰ ἑκατέρωθεν αὐτοῦ τόνοι. ἔνθα δὲ κοιλίᾳ συνάπτει, κα-
λεῖται τοῦτο στόμα κοιλίας. παρέοικε δὲ τὸ κάτω τοῦ στο- 203
μάχου, καθὸ τῷ πνεύμονι ἐμβέβηκε, διὰ τὸ ἐκ στενότητος
ἀνευρύνεσθαι κώδωνι σάλπιγγος. ἔστι μέντοι καὶ τὸ ὑπὸ
τῇ γλώττῃ πρὸς τὴν ὑποδοχὴν τῶν ποτῶν τε καὶ σιτίων
τοῦ λοιποῦ μήκους πλατύτερον, εὐαίσθητον δ' αὐτοῦ τὸ
πρὸς τῇ κοιλίᾳ καὶ νευρῶδες. ἔξωθεν δὲ σαρκώδης ἐστί,
καθὸ τῷ βρόγχῳ γειτονεῖ, τὰ δὲ ἔνδοθεν στρογγύλος ἀρ-
τηριώδης. ἐπίκειται δὲ ἀρτηρίᾳ τε καὶ ταῖς ἀπὸ καρδίας 204
εἰς ῥάχιν ἀνατεινούσαις φλεψίν. πλέγματα δ' αὐτὸν ποιεῖ
τέτταρα, ἢ ὡς ἔνιοι τρία, φλέβες ἀρτηρίαι νεῦρα· τοὺς γὰρ
ὑμένας ἐξαίρουσιν. καὶ ὄρνισι μὲν ὅμοιόν τι τούτῳ πρόσκει-
ται, πρηγορεὼν καλούμενον, ἔνθα προαθροίζεται ἡ τροφή·
τῶν δὲ μηρυκαζομένων τὴν πρώτην κοιλίαν ἤνυστρον κα-
λοῦσιν. ὁ δὲ βρόγχος στομάχου προκείμενος, εἰς πνεύμονα
ἀνανεύων, τῇ γλώττῃ καὶ τῷ στομάχῳ προσπέφυκεν, ἐρρί- 205
ζωται δ' ἐν μέσῳ τῷ πνεύμονι, τῇ μὲν κατὰ τοὺς ὀπισθί-
ους λοβοὺς ἐγκείμενος, οἳ τοῖς νώτοις προσίζουσιν, τῇ δὲ
κατὰ τοὺς ὑπὸ τοῖς στέρνοις· σχίζεται γὰρ εἰς πλείους λε-
πτὰς ἀποφύσεις, αἳ καλοῦνται σύριγγές τε καὶ βρόγχια καὶ
ἀορταί. αὐτὸς δὲ εἰς στρογγύλον εἶδος ἀποτετορνευμένος,
ἐκ μὲν τοῦ κατόπιν τῷ στομάχῳ γειτνιῶν, ὥσπερ δ' ἐκ κύ-
κλων πολλῶν συγκείμενος χιτῶνας καὶ οὗτος ἔχει τέτταρας,
συμπεπλεγμένος ἐκ νεύρων φλεβῶν ἀρτηριῶν ὑμένων. Ὅμη- 206
ρος μέντοι τὸν στόμαχον καὶ λαιμὸν καὶ λαυκανίαν καλεῖ,
καὶ φησὶ ψυχῆς ὤκιστον ὄλεθρον εἶναι, ὅτι διαιρεθεὶς ἀπόλ-
λυσι τὴν ὁδὸν τῆς τροφῆς. τὸν δὲ βρόγχον ἀσφάραγον κα-
λῶν καὶ φωνῆς ὄντα πορείαν ἐπιστάμενος, ἄτμητον ἐπὶ
Ἕκτορι τετήρηκεν,

ὄφρα τί μιν προτιείποι ἀμειβόμενος ἐπέεσσιν.

ἥ γε μὴν φάρυγξ στομάχου ἐστὶν ἀρχή, ὡς βρόγχου 207
λάρυγξ· λαρυγγίζειν δὲ εἴρηκε Δημοσθένης ὅπερ οἱ παλαί-

---

202 1. δὲ καὶ ἡ κοιλία *A*. 2. τοῦτο om *A*. 203 3. ἀπευρύνε-σθαι *A*. 204 1. ἀρτηρίαις *A*. 5. ante ἔνθα *A* et margo *C*: εἰσὶ δ' οἵ φασι πρηγορεῶνας ὑποπεφυκέναι καὶ τῶν ἐν σικελίᾳ τισὶ γυναικῶν. 205 6. ἄορτα *A*, λόρτραι *C*. 207 1. ὅ *A*. 2. post λάρυγξ *A* καὶ φαρυγγέστερον, *C* καὶ φαρύγεθρον.

τεροι φαρυγγίζειν. τὸ δὲ ἔξω προὖχον αὐτοῦ περὶ τὸν τρά-
χηλον γαργαρεὼν καὶ πρόλοβος. τοῦ δὲ στομάχου καταλή-
γοντος εἰς τὴν κοιλίαν, ὡς προὔλεγον, ἡ τῆς κοιλίας εὐ-
ρυχωρία κεῖται κατὰ τὸ λαιὸν μέρος, τὸ μὲν στόμα κατὰ
τὸν χόνδρον μέσον ἔχουσα, τὸ δὲ λοιπὸν σῶμα ὑπὸ τῷ δια-
208 φράγματι. τῆς δὲ κοιλίας ἐκπέφυκεν ἔντερον κατὰ τὰ δεξιὰ
μᾶλλον νενευκός, τῇ ῥάχει μάλιστα προσκείμενον, ὃ καλεῖ-
ται πυλωρός· παραπέμπει δ' εἰς τὴν ὀνομαζομένην νῆστιν
τὴν τροφήν, ἥ ἐστιν ἔκτοσθεν μὲν πλέγμα νευρῶδες, ἔντο-
σθεν δὲ καὶ σαρκῶδες αὐτῇ παραμέμικται. κεῖται δ' ὑπὸ
τὴν νόθην πλευρὰν τὴν ἐν ἀριστεροῖς μέχρι τῆς λαγόνος
παρήκουσαν τοῦτο τὸ ἔντερον, ὅθεν καὶ νῆστις κέκληται.
209 ταύτης δὲ τῆς νήστεως τὸ λεπτὸν ἔντερον ἐκπέφυκεν, ὑπὸ
τὸν ὀμφαλὸν κείμενον ἕλιγμα, πάντα συμπληροῦν τὸν τό-
πον. λήγει δ' εἰς δύο τέλη, ὧν τὸ μὲν καλεῖται κόλον καὶ
κάτω κοιλία, ἣν νειαίρην Ὅμηρος καλεῖ, κεῖται δὲ ἐν δε-
ξιοῖς, παρὰ τὸ ὑποχόνδριον· ἀφ' οὗ καὶ τὸ κολάζεσθαι καὶ
κόλασις καὶ κολαστήρια, διὰ τὸ φέρειν τὸ ἐν αὐτῷ πάθος
210 τοῖς σώμασιν ὀξείας τινὰς ἀλγηδόνας. τὸ δὲ ἑτέρωθεν τῷ
λεπτῷ ἐντέρῳ λήγοντι συνάπτον ὀνομάζεται τυφλὸν ἔντε-
ρον, τῇ μὲν ῥάχει προσιζάνον, κατὰ δὲ τὴν λαγόνα τὴν δε-
ξιὰν κείμενον. καὶ τῷ μὲν κόλῳ τὸ ἀπευθυσμένον ὕπεστιν,
ἀρχὸς δὲ κόλου τέλος καταλῆγον εἰς τὸν δακτύλιον, τῇ
ὀσφύι προσπεφυκός. ὁ δὲ δακτύλιος ἐντέρου μὲν τέλος, ὁδὸς
δὲ τῶν ἐκ κοιλίας περιττῶν, οὑτωσὶ μὲν ἰδεῖν μεμυκώς, ἐπὶ
211 δὲ πλεῖστον ἀνοιγόμενος, ὃν οἱ μὲν σφιγκτῆρα οἱ δὲ στε-
φάνην καλοῦσιν. τὸ μέντοι μεσεντέριον ἔστι μὲν ὑμὴν ἐκ
φλεβῶν καὶ νεύρων συμπλακείς, νεφροῖς δὲ καὶ κοιλίᾳ γειτ-
νιᾷ, τὴν τροφὴν ἀναπέμπον εἰς τὸ ἧπαρ. ἀπὸ δὲ ἐντέρου
ὀνόματα δυσεντερία παρὰ Πλάτωνι καὶ λειεντερία παρὰ
212 Ἱπποκράτει, καὶ ἐντεριώνη τὸ ἐντὸς τῶν ῥάβδων, ὃ ἐξαί-
ρουσιν οἱ βουλόμενοι κενῶσαι τὴν ῥάβδον εἰς σύριγγα ἢ
αὐλὸν ἤ τι τοιοῦτον. ἐντερόνειαν δὲ τὰ καλούμενα ἐγκοίλια
τῶν νεῶν Ἀριστοφάνης ὠνόμασεν. ἐκ μὲν δὴ τοῦ περιφε-

---

207 2. πρόλογος *ABC*. 211. 3. συμπλεκεῖς *C*. 212 3. ἐντεριονίδα ante Leopardum.

ρους τῆς κοιλίας ἐκπέφυκεν, αὐτήν τε καὶ μέρος τοῦ ἄλλου
ἐντέρου καλύπτον, τὸ ὀνομαζόμενον ἐπίπλουν· ὁ δ' ἀπὸ τῶν
νεφρῶν ἐπὶ πάντα τὰ ἔντερα τεινόμενος χιτὼν περιτόναιον
καλεῖται.

τοῦ δὲ ἥπατος ἐν τοῖς δεξιοῖς κειμένου καὶ τὸ νεα- 213
ρὸν αἷμα διὰ φλεβῶν ἐκ κοιλίας ὑποδεχομένου, τὰ μὲν
πρὸς ταῖς φρεσὶ καὶ τῷ περιτοναίῳ κυρτά, τὰ δὲ κάτωθεν
ἐπιψαύοντα τῆς γαστρὸς σιμὰ ὀνομάζεται. τὸ δὲ μέγιστον
ἔργον ἥπατος διακρῖναι τὴν τροφὴν εἰς αἷμα καὶ χολήν,
καὶ τῆς μὲν ἀγγεῖόν τι πληρῶσαι, ὃ ἔγκειται τῷ μεγίστῳ
λοβῷ καὶ ὁμωνύμως τῷ αὐτοῦ ὑγρῷ καλεῖται χολή, τὸ μὲν 214
στενὸν αὐχένα καλούμενον ἔχουσα, τὸ δὲ πλῆρες πυθμένα.
ἀπὸ δὲ χολῆς χολᾶν, μελαγχολᾶν, χολωθῆναι, ἐπίχολος, ὑπό-
χολος, χολέρα, χολημεσία, χολόβαφος, χολοβαφίνη· οὕτω
γὰρ ἐπὶ τῶν πλασμάτων οἱ Ἀττικοὶ τὴν χρυσοειδῆ ἐκάλε-
σαν, ὡς ὑπόχολον τὸν μελαγχολῶντα. καὶ ἀκρόχολον δὲ καὶ
ἀκροχολοῦντα Πλάτων λέγει. τὸ δὲ αἷμα διὰ φλεβῶν
εἰς πᾶν διασπείρεται τὸ σῶμα. ἀπὸ δὲ αἵματος αἱμάξαι, 215
αἱμάσσων, αἱματηρόν, ὕφαιμον, αἱματῶδες, αἷμα ἐμῶν,
αἷμα σχάσαι τὸ λῦσαι φλέβα, τῷ κέντρῳ ἐξαιμάσσειν, καὶ
ἔναιμον, καὶ ἐναιμῶδες παρὰ Ἀντιφῶντι, καὶ ἀναίμους δὲ
καὶ ὀλιγαίμους. καλεῖται δὲ τοῦ ἥπατος τὸ μέν τι πύλαι,
καθ' ἃς ὑποδέχεται τὸ αἷμα, ὅπερ διὰ μιᾶς φλεβὸς εἰς
πάσας τὰς φλέβας ἀπ' αὐτῶν ἀναπέμπεται· τὸ δὲ λοβοὶ
ἡπατίαι, καθάπερ οἱ τοῦ πνεύμονος πνευμονίαι.

ἐπίκειται δ' αὐτῷ τὸ διάφραγμα, συγκείμενον ἐκ 216
φλεβῶν, ὃ καὶ διαφράττει ἀπὸ τοῦ ἥπατος πνεύμονα καὶ
καρδίαν. τὰ δ' ἀπ' αὐτῶν ὀνόματα φράττειν, ἀποφράττειν,
ἐμφράττειν, ἐπιφράττειν, φράγμα, φραγμός. τῷ δὲ διαφράγ-
ματι ἡ γαστὴρ ὑπόκειται, καὶ καλεῖται ἄνω κοιλία. ὑπέρ-
κειται δ' αὐτοῦ ἡ καρδία, κόλπους ἔχουσα αἵματός τε καὶ
πνεύματος, ὧν τὸ μὲν ἐκπέμπει δι' ἀρτηριῶν, τὸ δὲ ἀνα-
πέμπει διὰ φλεβῶν. οἱ δὲ κόλποι καλοῦνται κοιλίαι, ἡ μὲν 217

---

212 1. *αὐτή* ante Iungermannum *A*. 214 1. *αὐτοῦ*] *ὑπ' αὐτῷ AC*. nec liquet in *A ὑγρῷ*. 7. *αἷμα διὰ φλεβῶν*] *διαφανὲς αἷμα A*. 215 4. *ἐναίμους* vulgo. 216 6. *κόλπους*] *ἄνω κόλπους A*.

ἀριστερὰ παχυτέρα τε καὶ πνεύματος οὖσα ἄφεσις, ἡ δὲ δεξιὰ
λεπτοτέρα μέν, ἐπὶ μείζονος δὲ τῆς εὐρυχωρίας, ἀφ' ἧς οἱ
τοῦ αἵματος ὀχετοὶ φέρονται. κεῖται δὲ ὑπὸ μαστὸν ἀρι-
στερόν. ὄνομα δ' ἀπ' αὐτῆς εὐκάρδιος, καὶ καρδιώττειν·
οὕτω γὰρ οἱ Δωριεῖς τὸ παρὰ Ξενοφῶντι βουλιμιᾶν κα-
λοῦσιν. καλεῖται δέ τις καὶ περικάρδιος ὑμήν, ὁ διαφράττων
218 τὸν θώρακα, ὃς καὶ χιτὼν ὀνομάζεται. ἡ μὲν δὴ βάσις τῆς
καρδίας καλεῖται κεφαλή, τὸ δὲ προὖχον ὀξὺ πυθμήν, τὰ
δ' ἑκατέρωθεν κοῖλα ὦτα. πρὸς δὲ τῇ κεφαλῇ τῆς καρδίας
ὄπισθεν κατὰ τὸν ἕβδομον σφόνδυλον ἔστι τις σὰρξ ἀδένι
ἐοικυῖα, ἣ καλεῖται θύμος. εἴποις δ' ἂν τινας καὶ τρα-
χείας ἀρτηρίας κεῖσθαι πρὸ τοῦ στομάχου, δι' ὧν ὁ
θώραξ ἀναφυσώμενος τῷ πνεύματι καὶ συνιζάνων εἰς τὸν
219 πνεύμονα ἀναθλίβεται. ὁ δὲ πνεύμων κεῖται μὲν ὑπὲρ τὸ
διάφραγμα, ὃ καλοῦσι καὶ φρένας, ὥσπερ τοὺς ἐν ταῖς
πλευραῖς ὑμένας ὑπεζωκότας· τῇ δὲ τοῦ θώρακος εὐρυχω-
ρίᾳ, ἣ καλεῖται κενὰ θώρακος, ὁ πνεύμων χρῆται πρὸς τὴν
τοῦ πνεύματος ἐκροήν. ὀνομάζοις δ' ἂν ἀπ' αὐτοῦ πνεῖν,
ἀποπνεῖν, ἐκπνεῖν, διαπνεῖν, πνέων, ἀποπνέων, ἐκπνέων, δια-
πνέων, διαπνεόμενος, πνεῦμα, ἐμπνέων, ἐμπνεῖν, ἐπιπνέων,
ἐπιπνεῖν, ἐπίπνους, εὔπνους, καταπνεόμενος, ἀναπνοή, περι-
πνευμονία, δύσπνοια, ἔμπνους, ἐπίπνοια, διάπνοια.

220 περὶ μέντοι τὴν κοιλίαν κατὰ τὰ λαιὰ ὑπὸ τὸ διά-
φραγμα τὸν σπλῆνα κεῖσθαι συμβέβηκεν, ὃν ὁ Πλάτων
ἐκμαγεῖον τοῦ ἥπατος γεγενῆσθαι φησίν· ἄλλην γὰρ οὐδε-
μίαν χρείαν παρέχεται. κεφαλὴ δ' αὐτοῦ τὸ παχύτατον ὀνο-
μάζεται. λέγεται δὲ καὶ σπληνίον. ὄνομα δ' ἀπ' αὐτοῦ τὸ
σπληνιᾶν, ὅπερ ἐστὶ τὸν σπλῆνα ἀλγεῖν. τῶν δὲ νεφρῶν
θέσις, ἀφ' ὧν καὶ νεφρῖτις νόσος, ὑπὸ σπληνὶ καὶ ἥπατι,
καθ' ἑτέραν τὴν λαγόνα τῶν νεφρῶν ἑκάτερος κείμενος,
καὶ τὸ ἀπορρέον τοῦ σώματος ὑγρὸν εἰς κύστιν διηθῶν.
221 ἥ γε μὴν κύστις κατὰ τὴν εὐρυχωρίαν τῶν πλατέων ὀστῶν
κειμένη τὸ ὑγρὸν ἐφ' ἑαυτὴν συλλέγει. καὶ μὴν ἐπὶ γυναι-
κῶν μέσον ἀρχοῦ τε καὶ κύστεως κεῖται τὸ μητρῷον χω-

---

218 4. ἄδενι *A*, et 224 8. ἄδενας. 5. θυμός vulgo. 219 4. εἰς *A*.
220 7. ἐπὶ *BC*.

ρίον, ὃ μήτραν καλοῦσι καὶ ὑστέραν καὶ δελφύν, ἀφ' ἧς καὶ ἀδελφοὶ οἱ ἐν τῇ αὐτῇ μήτρᾳ συστάντες, ὡς ἄλοχος παρὰ τοῖς ποιηταῖς ἡ ἐπὶ τὸ αὐτὸ λέχος ἀναβαίνουσα καὶ ἄκοιτις ἡ τῆς αὐτῆς κοίτης μετέχουσα. Ἱπποκράτης δὲ οὐ 222
δελφὺν μόνον ἀλλὰ καὶ γονὴν τὴν μήτραν καλεῖ, ἐν ᾗ τό τε ἔμβρυον συνίσταται καὶ τρέφεται καὶ τὸ ἔμμηνον αἷμα συναθροίζεται. τῆς δὲ μήτρας αἱ ἐπὶ τὰ ἄνω καὶ τὰ πλάγια ἐκφύσεις κεραῖαι καλοῦνται καὶ πλεκτάναι, τὰ δ' ἑκατέρωθεν ὦμοι, καὶ τὸ ἄκρον αὐχὴν ἢ τράχηλος· οὗ στόμα ὁ πρῶτος πόρος, τὸ δὲ ἐφεξῆς κοίλωμα γυναικεῖος κόλπος. δύο δὲ δὴ περὶ τῷ ἐμβρύῳ χιτῶνες εἰσίν, ὧν τὸν μὲν ἔν- 223
δοθεν λεπτότερον ὄντα καὶ μαλακώτερον ἀμνίον Ἐμπεδοκλῆς καλεῖ, τὸ δὲ ἔξωθεν ἐπ' αὐτῷ, τὸ πρὸς τῇ ὑστέρᾳ, χόριον ὀνομάζεται, οὗ καὶ ὁ ὀμφαλὸς ἐκπέφυκεν. καὶ Ἀντιφῶν δὲ εἴρηκεν «ἐν ᾧ τὸ ἔμβρυον αὐξάνεταί τε καὶ τρέφεται, καλεῖται χόριον.» οἱ δὲ παραπέμποντες ἐξ ἑκατέρων τῶν νεφρῶν τὸ οὖρον τόποι οὐράναι τε καὶ οὐρητῆρες καλοῦνται· ἡ δὲ τραγῳδία τὴν ἀμίδα οὐράνην ἐκάλεσεν. κα- 224
λεῖται δέ τις καὶ περιτόναιος ὑμήν, τῷ παντὶ ὑπογαστρίῳ συμπεφυκώς, καὶ περιειληφὼς κοιλίαν καὶ ἔντερα καὶ πάντα τὸν ἀπὸ διαφράγματος τόπον μέχρι ἐπισίου. καὶ μὴν ἔκ γε τοῦ σπληνὸς ἕτερος ὑμὴν τοῦ προτέρου λεπτότερος ἐκπεφυκώς, ὑπὸ τὸ περιτόναιον κείμενος, τὸ αὐτὸ διάφραγμα περιειληφώς, ἐπίπλους ὀνομάζεται· Ἀντιφῶν δὲ αὐτὸν καὶ ἀρρενικῶς καὶ οὐδετέρως καλεῖ. ἰατροὶ δὲ καὶ ἀ δ έ ν α ς τινὰς καλοῦσιν· ὄγκοι δέ εἰσιν ἐν μέσῳ σαρκὸς καὶ πιμε- 225
λῆς συνιστάμενοι, μάλιστα περὶ βουβῶνάς τε καὶ μασχάλας καὶ σιαγόνας καὶ μεσεντέριον, περὶ οὓς καὶ αἱ χοιράδες συνίστανται. τῶν δὲ φ λ ε β ῶ ν ἡ κοίλη καλουμένη μεγίστη τέ ἐστι καὶ ἀπὸ καρδίας ἄρχεται, καὶ πᾶσα τῷ ἥπατι προσπέφυκεν, δι' ἧς ἀπὸ τοῦ ἥπατος ἀνέλκει τὸ αἷμα ἡ καρδία. ὥσπερ καὶ τῶν ἀρτηριῶν ἣ μεγίστη καλεῖται, οὕτω καὶ ἔστι καὶ κεῖται κατὰ τὴν ῥάχιν λαμβάνουσά τε τὸ πνεῦμα παρὰ καρδίας καὶ διασπείρουσα εἰς τὰς ἄλλας ἀρτηρίας, ὡς εἰς πᾶν διαδίδοσθαι τὸ σῶμα.

---

223 2. ἀμνὸν A, ἄμνειον C. 224 4. μέχρι ἐπισίου] ἐπίσης A. 6. κ. τῷ ὑποδιαφράγματι A. 225 3. ἃς A. 5. πᾶσα τῷ] παντὶ BC.

226 σύγκειται μὲν δὴ ὁ πᾶς ἄνθρωπος ἐκ ψυχῆς τε καὶ
σώματος, καὶ ἔστιν ἡ ψυχὴ πνεῦμα ἢ πῦρ ἢ αἷμα ἢ ὅ τι
ἂν δοκῇ τοῖς σοφοῖς, μέρη δ' αὐτῆς νοῦς ἐπιθυμία θυ-
μός. καὶ ὁ μὲν νοῦς καὶ λογισμὸς καὶ ἡγεμονικόν, εἴτε περὶ
ἐγκεφάλῳ κατὰ Πυθαγόραν καὶ Πλάτωνα ἱδρυμένος, εἴτε
παρ' ἐγκεφαλίδι ἢ μήνιγξιν, ὡς πολλοῖς τῶν ἰατρῶν δοκεῖ,
εἴτε κατὰ τὸ μεσόφρυον, ὡς ἔλεγε Στράτων, εἴτε περὶ τὸ
αἷμα, ὡς Ἐμπεδοκλῆς τε καὶ Ἀριστοτέλης, εἴτε περὶ τὴν
227 καρδίαν, ὡς ἡ στοά. θυμοῦ δὲ τόπος ἄντικρυς ἡ καρδία,
καθάπερ ὁ περὶ τὸ ἧπαρ τόπος ἐπιθυμίας. καὶ ἀπὸ μὲν
ψυχῆς ὀνόματα εὔψυχος ἔμψυχος ἄψυχος, εὐψύχως ἐμψύ-
χως ἀψύχως, ψυχαγωγία ψυχαγωγεῖν, φιλόψυχος φιλοψυ-
χεῖν, ἀποψύχων ἀναψύχων παραψύχων, παραψυχή. ἀπὸ δὲ
228 νοῦ νόησις, διάνοια, περίνοια, εὔνοια, ἀγχίνοια, καὶ ὡς Ἀν-
τιφῶν ἐπινόημα, πολύνοια, ἀπόνοια, διχόνοια, μετάνοια,
παράνοια, ἀνοητία ὡς Ἀριστοφάνης, καὶ διανόησις ὡς Πλά-
των, καὶ διανοήματα. καὶ τὰ ῥήματα νοεῖν, διανοεῖσθαι,
περινοεῖν, εὐνοεῖν· τὸ δ' ἐπινοεῖν εὐτελέστερον, καὶ τὸ δι-
229 χονοεῖν· διχογνωμεῖν γὰρ καὶ στασιάζειν καὶ διεστάναι καὶ
ἐξεστασιάσθαι καὶ ἀπερρῆχθαι καὶ ἀπεσχίσθαι ἐπὶ τούτου ὡς
ἀμείνω λέγουσιν, ὑπονοεῖν μέντοι καὶ μετανοεῖν καὶ παρανο-
εῖν. τὸ δὲ ἀπονενοῆσθαι φαυλότερον, προνοεῖν δέ, καὶ ἀνοη-
ταίνειν. καὶ τὰ ὀνόματα νοήμων, διανοητικὸς καὶ περινοητι-
κός. καὶ εὔνους, καὶ εὐνοϊκὸς ὡς Ἰσαῖος, ἀγχίνους, πολύνους,
ἀπονενοημένος, δύσνους, κακόνους, προνοητικός, ἄνους, ἀνό-
230 ητος. ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων οὐδὲν χρηστέον, Πλάτων δὲ καὶ
ἀδιανόητα εἴρηκεν. τὰ δὲ ἐπιρρήματα εὔνως, εὐνοϊκῶς, εὐ-
νοϊκωτέρως ὡς Δημοσθένης, κακόνως, ἀνοήτως, ἀγχίνως,
πολύνως, δύσνως· τὰ γὰρ ἀπὸ τῶν ἄλλων βιαιότερα. ἀπὸ
δὲ θυμοῦ θυμοῦσθαι, θυμούμενος, θυμικός, θυμοει-
δής, ἄθυμος, εὔθυμος, εὐθυμία, ἀθυμία, ἀθυμῶν, ἀθυ-
μοῦσιν ὡς Ἀντιφῶν, ἀθύμως ὡς Ἰσοκράτης, ἀθυμοτέρως
231 ὡς Ἰσαῖος, θυμόσοφος, βαρύθυμος, ὀξύθυμος, καὶ ὀξυ-
θυμίας, καὶ ὠξυθυμήθη παρ' Ἀριστοφάνει. τάχα δὲ καὶ
τὸ εὐθυμεῖσθαι, καὶ ὀξυθύμια τὰ καθάρματα. ἐνθυμίαν

---

226 6. περὶ? 229 2. ἐξεσιᾶσθαι A.

δὲ καὶ ἐνθύμησιν Θουκυδίδης, καὶ ἐνθυμιζόμενοι τὰς ἐν ταῖς μάχαις συμφοράς. καὶ ἐνθυμήματα δὲ παρ' Ἰσοκράτει. ἀπὸ δὲ ἐπιθυμίας ἐπιθυμεῖν, ἐπιθυμῶν, ἐπιθυμητόν, ἐπιθυμητικός, ἐπιθυμητικῶς, ἐπιθυμητής, καὶ ἐπιθύμημα ὡς παρὰ Πλάτωνι, καὶ ἐπιθύμησις κακῶν παρ' Ἰσαίῳ, καὶ ἐπιθυμήματα παρὰ Φιλυλλίῳ.

τὸ δὲ σῶμα σύγκειται ἐξ ὀστῶν, χόνδρων, μυελοῦ, σαρ- 232
κῶν, πιμελῆς, δέρματος, νεύρων, ἀρτηριῶν, φλεβῶν, ὑμένων, μηνίγγων. καὶ ἔστι τὰ μὲν ὀστᾶ στήριγγες τοῦ σώματος στερεαὶ καὶ ἀναίσθητοι καὶ ἄναιμοι, κινήσεως ὑπηρέτιδες. ὀνόματα δὲ ἀπ' αὐτῶν ὀστώδης καὶ ἀνόστεος, ὀστέινος καὶ τὸ Ἀττικώτερον ὄστινος· ἡ δὲ νέα κωμῳδία καὶ ὀστοθήκην καὶ ὀστοκόπον λέγει. ὁ δὲ χόνδρος συγκείμενος ἐκ νεύρων τε καὶ ὀστῶν, καὶ ἑκατέρῳ τούτων ἐκ μέρους προσεοικώς, μάλιστα δοκεῖ εἶναι τῶν ὀστῶν τέλος. αἱ δὲ σάρ- 233
κες πίλημα μαλακὸν λιπαρόν, ἐπιβεβλημένον τοῖς ὀστοῖς κάλλους τε καὶ σκέπης εἵνεκα· ἀφ' ὧν ὀνομάζεται εὔσαρκος εὐσαρκία, πολύσαρκος πολυσαρκία. Ἀριστοφάνης δ' εἴρηκεν ἄνδρα σάρκινον, Εὔπολις δὲ σαρκίνη γυνή, Ἡρόδοτος δὲ σαρκίσαι τὸ τοῦ δέρματος τὴν σάρκα ἀφελεῖν. ἡ δὲ πιμελὴ λευκὴ μέν ἐστι τὴν χρόαν, προσπέφυκε δὲ τῇ σαρκί, καὶ καλεῖται στέαρ, συνίσταται δὲ περὶ τοὺς ὑμένας μάλιστα. καὶ φαίης ἂν ἀπ' αὐτῆς πιμελώδης, περιπίμελος. νεῦρα δ' ἐστὶ σύνδεσμος ὀστῶν εἴκων τε καὶ τει- 234
νόμενος, ἀφ' ὧν καὶ αἱ νευραὶ κέκληνται. ταμιεύουσι δὲ μάλιστα τὰς κώλων κάμψεις τε καὶ ἐκτάσεις καὶ τὰς τῶν ἄρθρων συγκαμπάς. ὅθεν καὶ τὸ ἰσχύειν νεῦρα ἔχειν λέγουσι, καὶ τὰ χρήματα νεῦρα τῶν πραγμάτων [Δημοσθένης φησίν, ὡς τὸ ἐκνενευρισμένοι καὶ περιῃρημένοι χρήματα καὶ συμμάχους.] Θεόπομπος δὲ ὁ κωμικὸς ἄνευρον εἴρηκεν·

ἄπνους, ἄνευρος, ἀσθενής, ἀνέντατος.

μυελὸς δ' ἐστὶν ὀστῶν πλήρωμα λευκὸν ὑπέρυθρον, μήνιγξιν ἀμπεχόμενον. αἱ δὲ μήνιγγες ἐκ νεύρων καὶ ὑμένων συμπλακεῖσαι τόν τε περὶ ἐγκεφάλῳ καὶ ἐγκεφαλίδι μυελὸν καὶ τὸν διὰ σφονδύλων περιέχουσιν. ἀρτηρίαι δ' εἰσὶν ὁδοὶ 235

---

233 6. σαρκίσαι] σάρκα σχίσαι A. 134 5. Δημοσθένης — 7. συμμάχους om AC.

πνεύματος ὡς φλέβες αἵματος. ἀπὸ δὲ τοῦ δέρματος ὀνόματα δορά, δέρις, δειρὴ καὶ δειρὰ διὰ τὸ ἐκεῖθεν τὰ ζῶα γυμνοῦσθαι τῆς δορᾶς. προσήκοι δ' ἂν δέρματι καὶ ταῦτα, ὑποδερίς, περιδερίς, περιδέραιον, δειράδες. κοινῇ δὲ ἀπὸ σώματος ὀνόματα ἀσώματος, εὐσώματος, φιλοσώματος, φιλοσωματία, εὐσωματία, πολυσώματος, δοῦλα σώματα, σώματα οἰκεῖα, σωμασκία, σεσωμασκηκώς, σωματοφύλακες, σωματοειδές, σωμάτιον ἡ τῶν ὑποκριτῶν σκευή.

236 αἱ τοίνυν αἰσθήσεις πέντε μέν εἰσιν, οὐκ ἐν ἑνὶ δὲ τόπῳ, ἀλλ' ἡ μὲν ὄσφρησις περὶ τὰς ῥῖνας, ἡ δὲ ὄψις περὶ τοὺς ὀφθαλμούς, ἡ δ' ἀκοὴ περὶ τὰ ὦτα, ἡ δὲ γεῦσις περὶ τὴν γλῶτταν, ἡ δ' ἁφὴ περὶ ὅλον τὸ σῶμα. ἀπὸ δὲ τῆς αἰσθήσεως ὀνόματα αἰσθητόν, αἰσθητικόν, ἀναίσθητος, ἀναισθήτως, καὶ ὡς Πλάτων φησίν, ὁ αἰσθητής, οὕτως ὀνομάσας τὸν αἰσθανόμενον. αἰσθητικὰ μαθήματα. τὸ δὲ ἔργον αἰσθάνεσθαι. τὸ δ' ἐναντίον τῇ αἰσθήσει ἀναισθησία.

Γ.

Κομμόδῳ Καίσαρι Ἰούλιος Πολυδεύκης χαίρειν. οἷς μὲν τῶν ὀνομάτων οἱ δόκιμοι τὴν γλῶτταν κέχρηνται, ταῦτα παρ' αὐτῶν λαβών, εἰ μὲν πλείους ἦσαν οἱ χρησάμενοι, τὸ μηδὲν ἐπισημήνασθαι περὶ τῶν εἰπόντων ᾠήθην ἀπαρκεῖν, ἐλαττόνων δ' ὄντων ἕνα τὸν καλλιφωνότατον αὐτῶν ἐπελεξάμην, ὥσπερ ἐν ταῖς δίκαις εἷς ἀξιόχρεως πολλῶν μαρτύρων ἀρκεῖ.

5 Ἑπόμενον δ' ἂν εἴη τῷ περὶ ἀνθρώπου λόγῳ διελεῖν γένος τε καὶ συγγένειαν, καὶ οἷς ἂν ἑκάτερον τούτων ὀνομάζοιτο τοῖς ὀνόμασιν. οὕτω μὲν γὰρ ἀκοῦσαι πάντες οἵ τε προσήκοντες ἡμῖν ἐξ οἰκειότητος καλοῦνται συγγενεῖς, καὶ Ζεύς τις συγγένειος ὁ τὰ τῆς συγγενείας δίκαια ἐφορῶν παρ' Εὐριπίδῃ· διακριτέον δ' αὐτοὺς τῷ τοὺς μὲν ἀπὸ γένους ἡμῖν ὀνομάζεσθαι, πρὸς γένους τε καὶ πρὸς αἵματος, καὶ ἐν γένει καὶ ἐν αἵματι, καὶ οἰκείους καὶ ἀναγκαίους καὶ θεῶν ὁμογνίων κοινωνοὺς καὶ τῆς αὐτῆς ἑστίας

6 μετόχους, γένος δὲ εἶναι τὸ φύσει προσόν, οὐ τὸ νόμῳ προσιόν, οἷον γονέας υἱεῖς ἀδελφοὺς καὶ τοὺς πρὸ τούτων καὶ ἐκ τούτων, ἐφ' ὧν καὶ ἡ γενεὰ τάττεται (Ἰσαῖος δὲ καὶ

γένναν εἴρηκεν, «ἐκ τῆς Ἀναξίωνος γέννας καὶ Πολυαράτου ὄντα»), συγγένειαν δὲ τὸ φύσει προσγινόμενον, οὐ τὸ ἐκ φύσεως ὑπάρχον, οἷον γαμβροὺς πενθερούς, καὶ ὅσοι τὴν οἰκειότητα τὴν πρὸς ἡμᾶς ἐκ συνθήκης ἀλλ' οὐκ ἐξ ἀνάγκης ἔχουσιν. τὸ μὲν γὰρ γένος ἡμῖν ὁμοῦ τῇ γενέσει σύνεστι καὶ οὐκ ἔστιν ὅτε παύεται, ἡ δὲ συγγένεια καιρῷ τε 7
ἄρχεται καὶ νόμῳ παύεται. νόμῳ γὰρ ὥσπερ συνίσταται γάμος, οὕτω καὶ λύεται. λυθέντος γὰρ ἅπαξ τοῦ γάμου καὶ τὰ ὀνόματα τὰ διὰ τὸν γάμον συναπέρχεται. διακέκρικε δ' αὐτὰ σαφῶς Ὅμηρος·

ἤ τίς τοι καὶ πηὸς ἀπέφθιτο Ἰλιόθι πρό
ἐσθλὸς ἐών, γαμβρὸς ἢ πενθερός, οἵ τε μάλιστα
κήδιστοι τελέθουσι μεθ' αἷμά τε καὶ γένος αὐτῶν.

τούτους δὲ προσκηδεῖς Ἡρόδοτος κέκληκεν. πρότερον οὖν περὶ τοῦ γένους, εἶτα περὶ τῆς συγγενείας οὕτω ῥητέον.

τὸ μὲν οὖν κοινὸν εἰπεῖν, γονεῖς, τοκεῖς, οἱ γεννή- 8
σαντες, οἱ σπείραντες, οἱ ποιήσαντες, οἱ τεκόντες, οἱ προαγαγόντες εἰς φῶς, οἱ θρέψαντες, οἱ πατέρες (τοῦτο γὰρ οὐ κατὰ τοῦ γεννήσαντος μόνον ἀλλὰ καὶ κατὰ τῶν ἄνω προγόνων φέρεται)· τὸ δὲ καθ' ἕκαστον πατήρ, γονεύς, τοκεύς, ὁ σπείρας, ὁ φύσας, ὁ γεννήσας, ὁ φυτεύσας, ὁ ποιήσας, ὁ γεινάμενος, καὶ ὡς Πλάτων ὁ γεννήτωρ. ὁ δ' αὐτὸς 9
ἐπὶ τούτου καὶ γεννητὴς ἔφη, «τὴν τοῦ γεννητοῦ ψυχὴν συλήσας·» καίτοι γε οἱ Ἀττικοὶ γεννητὰς ἐκάλουν τοὺς τοῦ αὐτοῦ γένους μετέχοντας, τὰ δὲ γένη ταῦτα καὶ ἔθνη ὠνόμαζον. ὁ δ' ἀναθρεψάμενος, ὁ ἐκθρεψάμενος, ὁ θρέψας, ὁ ἐκθρέψας, ὁ προαγαγὼν εἰς φῶς, ὁ δείξας τὸν ἥλιον· καὶ πολλὰ δ' ἄν τις ἄλλα δύναιτο εἰπεῖν λόγῳ καὶ οὐκ ὀνόματι.
ἡ δὲ διὰ τούτων κτῆσις πατρῴα, πατρική, πάτριος, προγο- 10
νική, καὶ ἱερὰ πατρῷα καὶ πάτρια καὶ πατρικὰ καὶ προγονικά. καὶ πατριάζειν δὲ ἔλεγον Ἀθηναῖοι τὸ πράττειν τι ἐκ τῶν πατρίων ἐθῶν, καὶ πάτριον στέφανον τὸν τοῦ θαλλοῦ· καὶ πατρόθεν τινὰ καλεῖν λέγουσιν. ὁμοίως δὲ μήτηρ ἡ τεκοῦσα, ἡ ὠδίνασα, ἡ γεννήσασα, ἡ γεννησαμένη, ἡ μα-

---

6 2. συγγένεια vulgo. 7 2. νόμῳ — 3. λύεται om *A*. rursus λυθέντος — 4. συναπέρχεται om *C*. 3. γὰρ] δὲ? 4. τὰ alterum vulgo om. 8. κηδεστοὶ *A*.

11 στὸν ἐπισχοῦσα ὡς Σοφοκλῆς, ἡ θηλάσασα, καὶ τἆλλα
ὅσα ἐπὶ πατέρων εἰς τὸ θῆλυ σχηματισθέντα. ὡσαύτως καὶ
κτῆσις μητρῴα καὶ μητρική, καὶ τἆλλα κατὰ ταὐτὰ τοῖς
πατράσιν. ἐλέγετο δέ τι καὶ μητρῷον Ἀθήνησι, τὸ τῆς Φρυ-
γίας θεοῦ ἱερόν· καὶ μητριάζειν τὸ ταῦτα τελεῖν ἢ ἐπ' αὐτῷ
ἀγείρειν, καὶ μητραγύρτης ὁ τελεστής.

12 οἱ δὲ ἐκ τούτων παῖδες, τέκνα, φυτεύματα, γεννήματα,
ποιήματα, ἔκγονοι, ἀπόγονοι, διάδοχοι, κληρονόμοι, χειρα-
γωγοί, νοσοκόμοι, γηροτρόφοι, τροφεῖς, ταφεῖς, στηρίγματα
οἴκου ἢ βίου, ἐπίκουροι ἀναγκαῖοι, βοηθοί, σύμμαχοι, προ-
αγωνισταί, συναγωνισταί. ταῦτα μὲν κοινά, ἴδια δὲ ἐπὶ μὲν
13 ἀρρένων υἱεῖς, ἐπὶ δὲ θηλειῶν θυγατέρες. καὶ μὴν οἵ γε
περὶ τοὺς γονέας ἐξαμαρτόντες πατραλοῖαι ἢ μητραλοῖαι
ἑκάτεροι αὐτῶν καλοῦνται· Ἰσαῖος δὲ καὶ πατροτύπτας λέ-
γει, Πλάτων δὲ πατροφόνον καὶ μητροκτόνον, Σοφοκλῆς
δὲ πατροκτόνον. ὁ γὰρ πατροφόντης καὶ μητροφόντης ποι-
ητικὸν ἐσχάτως. εἴη δ' ἂν ἐκ τούτων παιδοποιία, τεκνο-
ποιία, παιδοτροφία, ποιήσασθαι παῖδας, ἀνελέσθαι παῖδας,
14 φιλόπαις, ἄτεκνος, ἄπαις, φιλότεκνος, μισόπαις, φιλοτεκνία,
μισοτεκνία, μισότεκνος, καὶ παρὰ Κρατίνῳ εὔπαις, πολύ-
παις, πολύτεκνος, εὔτεκνος, εὐτεκνία, ἀτεκνία, ἀπαιδία, πο-
λυπαιδία, πολυτεκνία, εὐπαιδία. Πλάτων δὲ τὴν παιδοποι-
ίαν καὶ παιδογονίαν καὶ παιδουργίαν εἴρηκεν· ἐν δὲ τοῖς
Νόμοις τὰς γυναῖκας εἴρηκε τὰς παυσαμένας τῆς παιδοποι-
15 ήσεως. τὸν δὲ ἄπαιδα ἀγενῆ Ἰσαῖος ὠνόμασεν. ἡ δὲ μὴ
τίκτουσα καλεῖται στερίφη· ἡ γὰρ ἄτοκος κοινὸν πρὸς τὴν
μηκέτι τίκτουσαν ἢ μήπω τεκοῦσαν, ἣν καὶ ἀνειλείθυιαν
φίλον τοῖς ποιηταῖς καλεῖν. Πλάτων δὲ τὴν παρθένον, ὡς
οὔπω λοχευθεῖσαν, ἄλοχον καλεῖ. Ὅμηρος δὲ καὶ στεῖραν
βοῦν εἶπεν.

καὶ ταῦτα μὲν εἰς ἄλληλα ἀναστρέφει, ὥσπερ παισὶ
16 πατέρες τε καὶ μητέρες, οὕτω παῖδες γονεῦσιν. καλεῖται δὲ
ὁ μὲν πατρὸς ἢ μητρὸς πατὴρ πάππος, καὶ μετὰ προσ-
θήκης πάππος ἐκ πατρὸς καὶ μητρός, ἢ πάππος ἀπ' ἀν-
δρῶν καὶ πάππος ἐκ γυναικῶν· ἀφ' οὗ καὶ τὸ παππάζειν
παρὰ τοῖς ποιηταῖς. ἔξεστι δὲ χρῆσθαι καὶ τῷ μητροπάτωρ τε

---

12 2. ἔγγονοι vulgo. 14 2. ἔμπαις C.

καὶ πατροπάτωρ, κἂν ᾖ ποιητικώτερα τὴν σύνθεσιν· ἢ μᾶλλον
διαλύειν πατρὸς πατὴρ ἢ μητρὸς πατήρ. τοῦτον δ' Εὐριπίδης
μήτρωα ὠνόμασεν· καλεῖται δὲ καὶ νέννος παρὰ τοῖς ποιηταῖς.
ἡ δὲ πατρὸς ἢ μητρὸς μήτηρ τήθη· καὶ τὴν μάμμην δὲ 17
καὶ μαῖαν ἐπὶ ταύτης παραληπτέον, Πίνδαρος δὲ καὶ μη-
τρομήτωρ ἔφη. καὶ ἀναστρέψασιν ὁ μὲν υἱοῦ υἱὸς υἱωνός
τε καὶ υἱιδοῦς πάππῳ τε καὶ τήθῃ λέγεται, ἡ δὲ υἱοῦ θυ-
γάτηρ ἀμφοτέροις υἱιδῆ, ὁ δὲ θυγατρὸς υἱὸς θυγατριδοῦς,
ὥσπερ ἡ θυγατρὸς θυγάτηρ θυγατριδῆ. ὁ δὲ πάππου ἢ
τήθης πατὴρ πρόπαππος, ὡς Ἰσοκράτης· τάχα δ' ἂν τοῦ-
τον τριτοπάτορα Ἀριστοτέλης καλοῖ. Φαίδων δὲ ἐν τῷ Ζω- 18
πύρῳ καὶ ἀβελτηρίαν εἴρηκε προπαππικήν. ἡ δὲ πάππου ἢ
τήθης μήτηρ προτήθη, καὶ οἱ τούτων γονεῖς ἐπίπαππός τε
καὶ ἐπιτήθη. τὰ δὲ ἀντίστροφα τούτοις ὀνόματα ἔγγονός
τε καὶ ἀπόγονος.

μέχρι μὲν δὴ τούτων εἰς ὀνομάτων δήλωσιν ἀναβαί-
νει τε καὶ καταβαίνει τὸ γένος. οὐ γὰρ προσίεμαι τὸ παπ-
πεπίπαππος, εἰ καί τινες τοῦτο τὸν τοῦ πάππου πάππον
ὠνόμασαν, ἀλλ' ἐστὶ τοὔνομα δεινῶς ἰδιωτικόν· καίτοι Φι-
λωνίδης ὁ κωμικὸς αὐτῷ κέχρηται οὕτω,

νυνὶ δὲ Κρόνου καὶ Τιθωνοῦ παππεπίπαππος νενόμισται.

τὰ δ' ἀπὸ τούτων οἱ μὲν πρόγονοι καὶ ἀρχηγοὶ γένους καὶ 19
ἀρχηγέται καὶ οἱ ἄνω πατέρες, καὶ θρασύτερον ῥίζαι τοῦ
γένους, πηγαὶ τοῦ γένους. καλοῦνται δὲ οὗτοι καὶ προπά-
τορες· ἔνιοι δ' αὐτοὺς καὶ γενάρχας καλοῦσι καὶ πάτρωνας.
οἱ δὲ καταβαίνοντες ἀπόγονοι καὶ ἔγγονοι· ὁ γὰρ ἶνις καὶ
κέλωρ σφόδρα ποιητικά, καὶ ἔτι μᾶλλον οἱ ἀμνήμονες. κα-
λοῖτο δ' ἂν υἱὸς ἀγαπητὸς ὁ μόνος ὢν πατρὶ ἢ μητρί, ὥσ-
περ καὶ ἀγαπητὴ θυγάτηρ ἡ μονογενὴς καθ' Ἡσίοδον.
καὶ κατὰ τοὺς πολλοὺς ποιητὰς τηλύγετος εἴτε ὁ ἀγαπητὸς 20
εἴτε ὁ ὀψίγονος, ὁπότε τινὶ πρὸς γῆρας παῖς γένοιτο, καὶ
τηλυγέτη θυγάτηρ. ὃ καὶ μᾶλλον ἂν λέγοιτο, ὡς Ὅμηρος
μαρτυρεῖ· οὕτω γὰρ οὗτος μονογενῆ μόνον τηλύγετον λέ-
γει, ὥστ' εἴρηκεν «ἄμφω τηλυγέτω» καὶ

---

16 3. νόννος *C*. 17 1. τηθή *A*, et 4. τηθῆ. 4. υἱειδῆς *A*. 5. υἱοειδῆς *A*. 18 9. νικοφῶν *F*. 19 4. καὶ πάτρωας *C*. om *B*. 20 4. οὗτος γὰρ οὐ τὸν μ.? et 5. ὅς γ'.

ὅς μοι τηλύγετος τρέφεται θαλίῃ ἐνὶ πολλῇ.

ἔνιοι δὲ καὶ τηθαλλαδοῦν τοῦτον οἴονται καλεῖσθαι· ἔστι
δὲ κυρίως ὁ ὑπὸ τήθης τραφεὶς καὶ διὰ τοῦτο ὢν ὑγρότε-
21 ρος, ὃν οἱ νῦν μαμμόθρεπτον λέγουσιν. παρθενίας δὲ ὅν
τις ἐκ τῆς δοκούσης εἶναι παρθένου, οὐ νόμῳ συνοικήσας,
ἐποιήσατο. καὶ σκότιος ὃν ἐγέννησέ τις λαθὼν ἢ ἔτεκέ τις
λαθοῦσα· Εὔβουλος δὲ ὁ κωμικὸς τὸ λαθρίδιον γέννημα
προανάσυρμα παρθένου καταγελάστως ὠνόμασεν. καὶ γνή-
σιος μὲν ὁ ἐκ γυναικὸς ἀστῆς καὶ γαμετῆς (ὁ δὲ αὐτὸς καὶ
ἰθαγενής), νόθος δὲ ὁ ἐκ ξένης ἢ παλλακίδος· ὑπ' ἐνίων
δὲ καλεῖται μητρόξενος. τὰ δὲ χρήματα τὰ τοῖς νόθοις δι-
δόμενα Ἀριστοφάνης νοθεῖα καλεῖ. εἰσποιητὸς δὲ καὶ θε-
τός, ὃν ἄν τις οὐ γεννήσας ἀλλ' ἑλόμενος ἐπὶ τοῖς χρήμα-
σιν ἐποιήσατο, ὥσπερ ἐκποιητὸς ὁ ἀποπεμφθεὶς εἰς γένος
ἄλλης οἰκίας.

22 ὁ δὲ π α τ ρ ὸ ς ἀ δ ε λ φ ὸ ς θεῖος ἢ ἀδελφόθεος ἢ πα-
τράδελφος ἢ πάτρως, ὁ δὲ μητρὸς ἀδελφὸς θεῖος ἢ μη-
τράδελφος ἢ μήτρως ἢ νέννος· ἡ δὲ πατρὸς ἀδελφὴ θεία
ἢ πατράδελφος, ἡ δὲ μητρὸς ἀδελφὴ θεία ἢ μητράδελφος
ἢ τηθίς. ὁ δ' ἀδελφοῦ ἢ ἀδελφῆς υἱὸς ἀδελφιδοῦς, καὶ ἡ
θυγάτηρ ἀδελφιδῆ. ἀ δ ε λ φ ο ὶ δὲ οἱ μὲν ἐκ ταὐτοῦ πατρὸς
23 ὁμοπάτριοι καὶ ὁμοπάτορες, οἱ δὲ ἐκ τῆς αὐτῆς μητρὸς
ὁμομήτριοι καὶ ὁμομήτορες· καὶ ὁμογάλακτας δὲ τούτους
καὶ ὁμογαστρίους καὶ ὁμογάστορας ὀνομαστέον, καὶ ὁμο-
γνίους καὶ ὁμογόνους. οὕτω δὲ καὶ τοὺς διδύμους ὠνόμα-
ζον, ὥσπερ καὶ ὁμόπαιδας· Πλάτων δὲ καὶ τὴν διδυμότητα
εἴρηκεν. οἱ γὰρ σύναιμοι καὶ ὁμαίμονες, τὸ μὲν ἰδιωτῶν τὸ
δὲ ποιητῶν. ἀλλ' οἱ μὲν ἐκ μόνου πατρὸς ἀδελφοί, διαφόρων
24 δ' ὄντες μητέρων, ἀμφιμήτορες, εἰ δὲ εἶεν ἐκ διαφόρων πα-
τέρων, ἐκ μέντοι μιᾶς μητρός, ἀμφιπάτορες· εἰ γὰρ καὶ
μὴ εὗρον τοὔνομα, ἀλλ' ἐξ ἐκείνου καὶ τοῦτο ἐγκρίνω. ἔνιοι
δὲ τοὺς ἐξ ἑκατέρωθεν ἀδελφοὺς αὐταδέλφους καλεῖσθαι
νομίζουσιν. ὁ δὲ πρεσβύτερος ἀδελφὸς ὑπὸ τοῦ νεωτέρου
ἠθεῖος καλεῖται. τὸ δὲ ἀδελφόν τινα καλεῖν ἀδελφίζειν Ἰσο-

---

21 3. καὶ σπούριος καὶ σκότιος *A*. 11. ἀποπροσθεὶς *A*, δοθεὶς *C*. an ὑπὸ πατρὸς δοθεὶς? et mox ἄλλο ἐκ τῆς οἰκίας? 22 3. ἔννος *C*. hiat *A*

κράτης λέγει. καὶ ἀδελφὰς ἐπιθυμίας. Καλλίας δὲ «δυα- 25
δελφίδην ταὐτῷ μυχῷ.» Ἡρόδοτος δὲ καὶ ἀδελφεοκτόνον
ὠνόμασε, τὸν δὲ οὐκ ἔχοντα ἀδελφὸν ἀνάδελφον ὁ Ξενο-
φῶν. οἱ μὲν δὴ σύνδυο γεννηθέντες δίδυμοι καλοῦνται· εἰ
δὲ ἐκ διαφόρων τινὲς μητέρων εἶεν, ἐπίγονος ἂν ὁ δεύτε-
ρος τῷ πρὸ τούτου ὀνομάζοιτο. ὅτῳ δ' οἱ γονεῖς ἀμφότε-
ροι περίεισιν, οὗτος ἀμφιθαλὴς ὀνομάζεται. ὁ δ' οὐκ ἔχων
παῖδας ἄπαις ἢ ἄτεκνος, ὥσπερ ὁ οὐκ ἔχων μητέρα ἀμή- 26
τωρ, καθάπερ ἡ Ἀθηνᾶ, καὶ ὁ οὐκ ἔχων πατέρα ἀπάτωρ,
ὡς ὁ Ἥφαιστος. καλοῖντο δ' ἂν οὕτω καὶ οἱ ἀποβεβληκότες
πατέρας ἢ μητέρας· οὗτοι δὲ καὶ ὀρφανοί. καὶ ἡ μὲν ἐπι-
γημαμένη παιδὶ προγεννηθέντι ἐξ ἑτέρας μητρυιά, ὁ δ' ἐκ τοῦ
προτέρου γάμου γεννηθεὶς προγονός, ὥσπερ εἰ καὶ γυναῖκά
τις ἀγάγοιτο ἔχουσαν υἱὸν ἢ θυγατέρα ἐκ προτέρου γάμου,
καὶ τούτῳ προγονὸς ὁ παῖς τε καὶ ἡ παῖς, ὥσπερ ἐκείνοις
οὗτος ἐπιπάτωρ· βέλτιον γὰρ τοὔνομα τοῦ πατρῳοῦ, εἰ καὶ 27
Κερκιδᾶς αὐτῷ κέχρηται. τοῦτον δὲ Ὑπερίδης Πατροκλέους
ἐπὶ προαγωγείᾳ κατηγορῶν μητρυιὸν κέκληκε, καὶ Θεόπομ-
πος ὁ κωμικὸς ἐν Εἰρήνῃ. τοὔνομα μέντοι ὁ προγονὸς ἔστι
μὲν καὶ παρὰ Δεινάρχῳ, ὀνομάζεται δὲ καὶ παρὰ Στράττιδι
ἡ προγονός· καὶ παρ' Ὑπερίδῃ «ἐξέδωκε τὴν προγονὸν τὴν
αὑτοῦ,» ἐν τῷ πρὸς Ἀπελλαῖον περὶ θησαυροῦ. πάλιν τοί- 28
νυν ἀδελφῶν παῖδες ἀνεψιοί, εἴτε ἐκ πατραδέλφων εἶεν
εἴτε ἐκ μητραδέλφων, καὶ εἴτε ἐξ ἀδελφοῦ ἢ ἀδελφῆς εἴτ'
ἐκ δυοῖν ἀρρένων ἀδελφῶν εἴτ' ἐκ δυοῖν θηλειῶν· κατὰ
ταῦτα δὲ καὶ αἱ θήλειαι ἀνεψιαί. οἱ μέντοι αὐτανέψιοι οὐ-
δὲν πλέον τῶν ἀνεψιῶν, ἀλλ' ἄντικρυς ταὐτόν. Δημοσθένης
δὲ τῆς ἀνεψιότητος εἴρηκε, καὶ Σόλων. οἵ γε μὴν ἐκ τῶν
ἀνεψιῶν φύντες ἀλλήλοις ἀνεψιαδοῖ, εἴτε ἐξ ἀμφοῖν ἀρρέ-
νων εἶεν εἴτε θηλειῶν, εἴτε ἐξ ἄρρενος καὶ θηλείας· οὐδὲν
γὰρ ἔλαττον ὁ μὲν ἀνεψιαδοῦς ἡ δὲ ἀνεψιαδῆ, ἂν δὲ δύο 29
θήλειαι, ἄμφω ἀνεψιαδαῖ. οἱ δὲ ἐκ τῶν ἀνεψιαδῶν ἀλλή-

---

25 1. δύο ἀδελφιδὰς τούτω μοιχῶ **A**: **BC** enim om. sed **M** δύ' ἀδελφίδι' ἐν ταὐτῷ μυχῷ. 26 6 et 8 et 27 4 et 6. πρόγονος plerique. 28 8. εἴτε — 29 1. ὁ] ἄντε ἐκ δύο θηλειῶν ἀνεψιῶν ὦσιν ἄντε ἐκ δύο ἀρρένων, ἄντ' ἐκ θηλείας τε καὶ ἄρρενος, ἄντε αὐτοὶ δύο ἄρρενες ὦσιν ἢ ἄντε θήλεια καὶ ἄρρην ὁ **A**.

λοις ἐξανέψιοί τε καὶ ἐξανέψιαι. τούτῳ δὲ τῷ ὀνόματι οὐ πάνυ τετριμμένῳ κέχρηται Μένανδρος, ᾧ ἀεὶ μὲν οὐ χρηστέον ὡς οὐκ ἀκριβῶς Ἑλληνικῷ, ἐπὶ δὲ τῶν ἀκατονομάστων πιστευτέον· ὧν γὰρ γενῶν ἢ πραγμάτων ἢ κτημάτων ὀνόματα παρ' ἄλλοις οὐκ ἔστι, ταῦτα ἀγαπητὸν ἂν εἴη κἂν παρὰ τούτου λαβεῖν.

30 *καὶ ταῦτα μὲν ἐκ τοῦ γένους τὰ ὀνόματα, ἐκ δὲ τῆς σ υ γ γ ε ν ε ί α ς κοινὸν μὲν οἰκεῖος, ὁμογενής, καὶ συγγενής, κἂν θήλεια ᾖ· ἡ γὰρ συγγενὶς ἐσχάτως βάρβαρον. καὶ κ η δ ε σ τ α ὶ μὲν ἀλλήλοις ἑκατέρωθεν οἱ τὸ κῆδος συνάψαντες, καὶ πηοὶ κατὰ τοὺς ποιητάς, καὶ προσκηδεῖς καθ' Ἡρόδοτον, καὶ κῆδος ἡ ἐπιγαμία κατὰ Θουκυδίδην, καὶ κηδεία*
31 *κατὰ Δημοσθένην, καὶ κηδεύματα κατὰ Πλάτωνα. καὶ προμνήστριαι μὲν αἱ συνάγουσαι τὸν γάμον (Σικελιῶται δ' αὐτὰς καλοῦσι προμυθικτρίας, οἱ δ' Ἀττικοὶ καὶ μνήστριαν τὴν προμνήστριαν ὀνομάζουσιν), γαμβροὶ δὲ οἱ ἐκ τῆς τοῦ γήμαντος οἰκίας, οἷον πατὴρ καὶ μήτηρ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες κατὰ ταὐτὰ οἱ πρὸς γένους τῷ ἀνδρί, πενθεροὶ δὲ ἀνάπαλιν οἱ τῇ γημαμένῃ προσήκοντες, εἰ καὶ συγκεχύκασιν οἱ*
32 *ποιηταὶ τὰ ὀνόματα, τὴν χρῆσιν μεταβαλόντες· Σαπφὼ μέντοι καὶ τὸν ἄνδρα αὐτὸν γαμβρὸν καλεῖ. ἡ μὲν οὖν γημαμένη νύμφη καλεῖται τῷ τοῦ γήμαντος πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ καὶ νυός, οὗτοι δὲ τῇ νύμφῃ ἑκυρὸς καὶ ἑκυρά. ἡ δὲ τοῦ ἀνδρὸς ἀδελφὴ τῇ ἐκείνου γυναικὶ γάλως, ὁ δὲ τοῦ γήμαντος ἀδελφὸς δαήρ. αἱ δὲ ἀδελφοῖς δύο συνοικοῦσαι εἰνάτειρες, οἱ δὲ ἀδελφὰς γήμαντες ὁμόγαμβροι ἢ σύγγαμβροι ἢ μᾶλλον συγκηδεσταί, καὶ παρὰ τοῖς ποιηταῖς εἰλίονες.*

33 *καὶ ἡ μὲν ἐπὶ παντὶ τῷ κλήρῳ τρεφομένη μόνη θυγάτηρ ἐ π ί κ λ η ρ ο ς, περιόντος τε τοῦ πατρὸς καὶ ἀποθανόντος· ἐκάλεσαν δέ τινες αὐτὴν καὶ πατροῦχον, Ἰσαῖος δὲ καὶ ἐπικληρῖτιν, ὥσπερ καὶ Σόλων. ὁ δὲ ταύτῃ προσήκων κατὰ γένος ἀγχιστεύς. ἐπίδικος δὲ ἡ ἐπίκληρος ὑπὲρ ἧς ἀμφισβητοῦσί τινες ἀλλήλοις ὡς μᾶλλον εἰς αὐτοὺς τῆς ἀγχιστείας καθηκούσης· ἀνεπίδικος δὲ ἧς οὐκ ἠμφισβήτη-*

---

31 3. προμυθητρίας *A*. 6. κατ' αὐτὰ *A*. 32 4. ἐνυὸς *AC*, ἐννυὸς vulgo. 8. κηδεμόνες Valckenarius. 33 4. περικληρῖτις *A*.

σάν τινες. ἡ μέντοι κλῆρον οὐκ ἔχουσα πατρῷον θῆσσα
καλεῖται, ἣν ὁ ἀγχιστεὺς ἐκδίδωσιν, ἂν ἑτέρᾳ συνοικῇ, ἢ
πάντως γαμεῖ.

ὁ μὲν οὖν ἀνὴρ τῇ γυναικὶ πρὸ τοῦ γῆμαι μνηστὴρ 34
καὶ μνώμενος, καὶ τὸ ἔργον μνηστεία καὶ μνηστεύσασθαι,
καὶ μνηστὴ ἡ νύμφη, ὡς Ὅμηρος «γῆμ' ἄλοχον μνηστήν.»
τὴν δ' αὐτὴν καὶ ἐγγυητὴν ἂν εἴποις, καὶ τὸ πρᾶγμα ἐγ-
γύην καὶ τὸ ῥῆμα ἐγγυήσασθαι καὶ ἐγγυῆσαι (Λυκοῦργος δὲ
καὶ διεγγυᾶν τὸ ἐγγυᾶν εἶπεν), καὶ τὸν γάμον ὑπέγγυον, ὥσπερ
τὸν ἐναντίον ἀνέγγυον. ὁ δὲ πενθερὸς ἐγγυᾷ, ἁρμόζει, ὅθεν
τινὲς τῶν παλαιῶν καὶ ἁρμοστὴν τὸν μνηστῆρα ἐκάλεσαν, 35
ἐκδίδωσι, καὶ τὸ πρᾶγμα ἔκδοσις, καὶ ἡ μὴ ἐκδοθεῖσα ἀνέκ-
δοτος, καὶ τὸ συνεισενεγκεῖν εἰς τὴν ἔκδοσιν συνεκδοῦναι. ἐπὶ
δὲ τῷ γάμῳ ὁ μὲν τῇ κόρῃ νυμφίος, ἡ δὲ ἐκείνῳ νύμφη. καὶ
ἡ μὲν σὺν προικὶ ἐπίπροικος, ἡ δὲ ἀχρήματος ἄπροικος. λέ-
γοις δ' ἂν προῖκα καὶ φερνὴν τὴν παρὰ τῆς γυναικὸς δό-
σιν· Αἰσχίνης γὰρ ὁ ῥήτωρ τὴν προῖκα φερνὴν καλεῖ.
ὥστε εἴποις ἂν εἰσενέγκασθαι προῖκα καὶ δοῦναι. αἱ δὲ 36
πρὸς τὴν προῖκα ὑποθῆκαι ἀποτιμήματα ἐκαλεῖτο. τὰ δὲ
παρὰ τοῦ ἀνδρὸς διδόμενα ἕδνα καὶ ὀπτήρια καὶ ἀνακαλυ-
πτήρια· οὐ γὰρ μόνον ἡ ἡμέρα ἐν ᾗ ἐκκαλύπτει τὴν νύμ-
φην οὕτω καλοῖτ' ἄν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπ' αὐτῇ δῶρα. τὰ δὲ
ἀνακαλυπτήρια καὶ προσφθεγκτήρια ἐκάλουν. καὶ διαπαρ-
θένια δὲ δῶρα τὰ ὑπὲρ τοῦ τὴν παρθενίαν ἀφελέσθαι
ὠνόμασεν Ἄμφις ὁ κωμικός. τὴν μέντοι οὐ λαβοῦσαν ἕδνα
ὀνομάσαις ἂν ἀνάεδνον Ὁμηρικῶς. καὶ ὁ μὲν τόπος τοῦ 37
γάμου θάλαμος, ὥσπερ ἵνα ἐτρέφετο παρθενών, καὶ τὸ
ἔργον παρθενεύεσθαι. καὶ τὸ ἐπίβλημα τῆς γυναικὸς ἑανὸς
καὶ καλύπτρα, τὸ δὲ παρὰ τῇ εὐνῇ παραπέτασμα παστός.
τὸ δὲ ᾆσμα τὸ γαμήλιον ὑμὴν καὶ ὑμέναιος, ὅθεν καὶ παρὰ
τοῖς ποιηταῖς ἀνυμέναιος ἡ ἄγαμος, καὶ ὑμνῆσαι τὸ τὸν
ὑμέναιον ᾆσαι· καὶ τὸ αὔλημα γαμήλιον. ὕπερον δὲ ἐξέ-
δουν πρὸ τοῦ θαλάμου, ὥσπερ καὶ κόσκινον ἡ παῖς ἔφερεν,

34 6. ἐπέγγυον *A*. 35 1. πολλῶν vulgo. 3. συνενεγκεῖν vulgo.
36 8. ἀμφίας *C*, ἀγίας *A*. || κωμῳδός *A*. 37 1. ἂν vulgo om. 6. ὑμένα
ᾆσαι *B*, ὕμενα ἦσαι *C*, ὑμεναιῆσαι Iungermannus. 8. κοδομεῖον *C*.

38 σημεῖα, ὡς εἰκός, αὐτουργίας. καὶ τὸ μὲν ἔργον ὁμοῦ καὶ
ἡ ἑορτὴ γάμος, ἡ δὲ πρὸ γάμου θυσία προτέλεια καὶ προ-
γάμια· οὕτω δ' ἂν καλοῖτο καὶ τὰ πρὸ γάμου δῶρα. προ-
τελεῖσθαι δὲ ἐλέγοντο οὐ μόνον αἱ νύμφαι ἀλλὰ καὶ οἱ
νυμφίοι, καὶ τέλος ὁ γάμος ἐκαλεῖτο, καὶ τέλειοι οἱ γεγα-
μηκότες. διὰ τοῦτο καὶ Ἥρα τελεία ἡ συζυγία· ταύτῃ γὰρ
τοῖς προτελείοις προυτέλουν τὰς κόρας, καὶ Ἀρτέμιδι καὶ
Μοίραις. καὶ τῆς κόμης δὲ τότε ἀπήρχοντο ταῖς θεαῖς αἱ
39 κόραι. ἡ δὲ ἐκ παρθενίας τινὶ γημαμένη πρωτόποσις ἐκα-
λεῖτο· γέγραπται δὲ τοὔνομα τῷ τοῦ βασιλέως νόμῳ· καὶ
πρωτόπειρον δ' ὠνόμασε Θεόπομπος ὁ κωμικός. προαύλια
δὲ ἡ πρὸ τῶν γάμων ἡμέρα, καὶ ἐπαύλια ἡ μετ' αὐτήν·
ἀπαύλια δὲ ἐν ᾗ ὁ νυμφίος εἰς τοῦ πενθεροῦ ἀπαυλίζεται
ἀπὸ τῆς νύμφης. οἱ δὲ καὶ τὰ διδόμενα δῶρα τῇ νύμφῃ κα-
40 λοῦσιν ἐπαύλια. ἡ δὲ ἀπαυλιστηρία χλανὶς παρὰ τῆς νύμ-
φης ἐν τοῖς ἀπαυλίοις τῷ νυμφίῳ πέμπεται. καὶ τῷ μὲν
νυμφίῳ τότε ἐν τοῦ πενθεροῦ παιδίον ἀμφιθαλὲς θῆλυ
συγκατακλίνεται, τῇ δὲ νύμφῃ ἐν τοῦ γαμβροῦ ἄρρεν. ὁ
δὲ καλούμενος παράνυμφος νυμφευτὴς ὀνομάζεται καὶ πάρ-
οχος· ἐπὶ ζεύγους γὰρ τὰς νύμφας ὡς τὸ πολὺ μετῄεσαν·
41 εἰ δὲ πεζῇ ἀφίκοιτο ἡ νύμφη, χαμαίπους ἐλέγετο. ὁ δὲ
ἄγων τὴν νύμφην ἐκ τῆς τοῦ πατρὸς οἰκίας νυμφαγωγός,
ὁπότε μὴ ὁ νυμφίος μετίοι· οὐ νενόμιστο δὲ μετιέναι τοὺς
δευτερογαμοῦντας. ἡ δὲ διοικουμένη τὰ περὶ τὸν γάμον
γυνὴ νυμφεύτρια καὶ θαλαμεύτρια, ἡ δὲ τὰ πέμματα μάτ-
τουσα καὶ τὰ περὶ τὰς θυσίας διοικουμένη δημιουργός, ὁ
δὲ πάντων τῶν περὶ τὴν ἑστίασιν ἐπιμελούμενος τραπεζο-
42 ποιός. ἡ δὲ τροφὸς τῆς κόρης τιτθὴ καὶ μαῖα. καλεῖται δέ
τις τῶν τοῦ νυμφίου φίλων καὶ θυρωρός, ὃς ταῖς θύραις
ἐφεστηκὼς εἴργει τὰς γυναῖκας τῇ νύμφῃ βοώσῃ βοηθεῖν.
ἡ δὲ ἐπὶ γάμῳ θυσία ἐν τοῖς φράτερσι γαμηλία, καὶ τὸ
ἔργον γαμηλίαν εἰσενεγκεῖν. τὸ δὲ τῆς παρθενίας ἀφελέ-
σθαι διακορῆσαι λέγουσιν, ὡς Ἀριστοφάνης

---

38 3. προτελίζεσθαι *C*, et 7. προυτέλιζον. 39 3. προαυλία *A*, et 4. ἐπαυλία. 5. ἀπαυλία *A*. 40 1. ἀπαυλίστρια χλανὶς ἀπαυλιστήρια χλαμὺς *C*. 5. παρανύμφιος *A*. 41 1. post ἐλέγετο *AC*: ὅταν δὲ παροχήσωμαι εἴπωσιν, πάροχος ἔσομαι λέγουσιν.

οὗτός με διεκόρησεν οὖσαν ἑπτέτιν.

διαπαρθενεύεται δὲ Ἡρόδοτος εἴρηκεν, καὶ διεπαρθένευσε
καὶ διαπεπαρθενευκότα, τὸ μὲν πρότερον Διοκλῆς τὸ δὲ δεύ-
τερον Ἄλεξις οἱ κωμικοί. Ἀντιφάνης Γλαύκῳ «καλυψάμενος 43
τριβωνίῳ διεπαρθένευσα.» καλοῦνται δὲ καὶ δᾷδες νυμφι-
καὶ καὶ στέφανος καὶ στολή. καὶ λουτρά τις κομίζουσα
λουτροφόρος, Ἀθήνησι μὲν ἐκ τῆς Καλλιρρόης εἶτ' αὖ-
θις Ἐννεακρούνου κληθείσης, ἀλλαχόθι δὲ ὅθεν καὶ τύ-
χοι· ἐκαλεῖτο δὲ ταῦτα καὶ νυμφικὰ λουτρά. καὶ δὴ καὶ
κλίνη τις ὠνομάζετο γαμική, καὶ ἑτέρα παράβυστος, ἣ καὶ
αὐτὴ στρώννυται ἐν τῷ δωματίῳ ὑπὲρ τοῦ τὴν παῖδα μὴ
ἀθυμῆσαι, ὡς Ὑπερίδης ἔφη. Ὅμηρος μέντοι οὐ τὸ ἔργον 44
μόνον ἀλλὰ καὶ τὴν ἑστίασιν καλεῖ γάμον·

εἰλαπίνη ἠὲ γάμος, ἐπεὶ οὐκ ἔρανος τάδε γ' ἐστίν.

ὁ δὲ γάμος καλοῖτ' ἂν καὶ συνδυασμός, καὶ σύνοδος ἀν-
δρὸς καὶ γυναικός, καὶ συνοίκησις, καὶ σύνερξις, καὶ κοι-
νωνία ἐπὶ παίδων σπορᾷ. καὶ γαμέτης μὲν ὁ γήμας καὶ
ἀνὴρ καὶ νυμφίος καὶ ὁ συνοικῶν καὶ ὁ πρὸς γάμον ἠγμέ-
νος, ἡ δὲ νύμφη γαμετὴ καὶ γυνὴ καὶ συνοικοῦσα καὶ γε-
γαμημένη. γῆμαι δὲ ἐπὶ τοῦ ἀνδρὸς λέγεται, γήμασθαι δὲ 45
ἐπὶ τῆς γυναικός, οὐ γαμηθῆναι. ὁ δὲ μέλλων γαμεῖν μελ-
λονύμφιος ὑπ' ἐνίων ἐκλήθη, ὡς ὑπὸ Φρυνίχου τοῦ κωμι-
κοῦ, καὶ ἡ μέλλουσα γαμεῖσθαι μελλονύμφη. βέλτιον δέ,
ὡς Σοφοκλῆς ὠνόμασεν, τῆς μελλογάμου. ταύτην δὲ καὶ
τᾶλιν καλεῖ, λέγων ἐπὶ τοῦ Αἵμονος

ἆρ' ἀχνύμενος τῆς μελλογάμου
τάλιδος ἥκει μόρον Ἀντιγόνης,
ἀπάτας λεχέων ὑπεραλγῶν.

μελλόποσιν δὲ τὸν ἄνδρα ὠνόμασεν. ἀνύμφους δὲ τοὺς ἀγά- 46
μους λέγουσιν, ἀπονύμφην δὲ ἢ ἀπόνυμφον τὸν φιλό-
παιδα καὶ γυναικείᾳ ὁμιλίᾳ δυσχεραίνοντα, ὃν καὶ μισογύ-
νην ἐρεῖς ὡς τὸν ἐναντίον φιλογύνην. ἐκ δὲ τῶν αὐ-
τῶν ἂν εἴη καὶ τὸ ζεύξασθαι γάμον ἢ κῆδος συνάψα-
σθαι. καὶ τὸ ἀποπέμψασθαι γυναῖκα· καὶ τὸ πρᾶγμα
ἀποπομπὴ καὶ ἀπόπεμψις, καὶ ἀποπομπῆς δίκη. καὶ κα- 47

---

43 1. Ἀριστοφάνης et καλύψας καλύμματος ante M. 4. αὖθις ἐκ τῆς ἐνν. vulgo. 5. post ὅθεν cum Dindorfio omisi ἄν. 44 8. γημαμένη?

κοῦν, καὶ δίκη κακώσεως, προικός, σίτου. καὶ τοὐναντίον
ἀπόλειψις, καὶ δίκη παρὰ τἀνδρὸς ἀπολείψεως. ἡ δὲ μονω-
θεῖσα ἀπ' ἀνδρὸς χήρα, καὶ ὁ μονωθεὶς ἀπὸ γυναικὸς χῆ-
ρος· ὅθεν καὶ χηρωσταὶ οἱ τῷ ἐρήμῳ γένει προσήκον-
τες. ἕποιτο δ' ἂν τούτοις ἄγαμος, νεόγαμος, πολύγαμος,
ἀγύνης, μισογύνης, μονότροπος. τῶν δὲ νέων κωμῳδῶν τι-
48 νὲς τὸν ἄγαμον ἀγάμητον εἰρήκασιν, Ἀριστοφάνης δὲ τὸν
ἀγύνην ἄγυνον, Φρύνιχος δὲ «τηλικουτοσὶ γέρων ἄπαις
ἀγύναικος.» τὸν δὲ νεόγαμον νεογύνην Ἀμειψίας ὠνόμα-
σεν. φίλανδρος μίσανδρος, πολύνυμφος πολυμνήστη· ἄγα-
μος δὲ καὶ νεόγαμος καὶ πολύγαμος, κοινὰ ταῦτα καὶ ἐπὶ
γυναικῶν. ἦσαν δὲ καὶ ἀγαμίου δίκαι πολλαχοῦ, καὶ ὀψι-
γαμίου καὶ κακογαμίου ἐν Λακεδαίμονι.

49 ἐπεὶ δὲ ἕπεται γάμῳ τεκνοποιία τε καὶ τεκνοτροφία,
οἰκεῖα ἂν εἴη τούτοις ὀνόματα κύειν, ὑπωγκῶσθαι τὴν γα-
στέρα, ὑποπεπλῆσθαι, κυοφορεῖν, κιττᾶν, ὠδίνειν, τίκτειν,
ἀμβλισκάνειν, εἰλειθυίαις εὔχεσθαι, τὴν λοχείαν καλεῖν.
τὴν δὲ μὴ τίκτουσαν στερίφην ἐρεῖς, ἄγονον, ἄτεκνον, ἄτο-
κον καθ' Ἡρόδοτον· Πλάτων δὲ καὶ ἄλοχον αὐτὴν κέκλη-
50 κεν. Ἀνακρέων δὲ δίτοκον τὴν δὶς τεκοῦσαν. τρέφειν, ἀνα-
τρέφειν, ἐκτρέφειν. γαλακτουχεῖν, γαλακτοῦχον. γάλα εὔρουν,
τρόφιμον, ἐπίρρυτον. τὸ δὲ μὴ ἔχειν γάλα γαλακτιᾶν τινὲς
ὠνόμασαν. μαστὸν ἐπέχειν, θηλὴν ἐπίσχειν, θηλάζειν, θη-
λάζεσθαι· τὴν δὲ θηλάζουσαν Εὔπολις τιτθὴν θηλάστριαν
ὠνόμασεν. τιτθή, τιθήνη, τροφός, τροφεύς, οἷς οἱ τραφέν-
τες τρόφιμοι.

51 Ἕποιτο δ' ἂν τούτοις πολίτης· ὁ γὰρ συμπολίτης οὐ
δόκιμον, εἰ καὶ Εὐριπίδης αὐτῷ κέχρηται ἐν Ἡρακλείδαις τε
καὶ Θησεῖ, βελτίω δὲ ἀστός, ἐπιχώριος, ἐγχώριος, ἡμεδαπός,
ὁμόφυλος, ἐγγενής, ἔντοπος· τὸ γὰρ ἐνδάπιος ποιητικόν, καὶ
τὸ ἰθαγενὴς καὶ αὐθιγενὴς εὐτελέστερα. τάχα δὲ βέλτιον
ὁ αὐτόχθων, οἰκεῖος, φυλέτης, δημότης, φρατήρ, μετ' ἐμοῦ
φρατριάζων καὶ μετ' ἐμοῦ δημοτευόμενος, καὶ θεοὺς φρα-
52 τρίους καὶ φιλίους νέμων. τὸ δὲ ἱερὸν εἰς ὃ συνήεσαν, φρά-

---

47 2. μονωθεῖσα] χηρεύουσα ABCv 48 2. τηλικοῦτος ante Bergkium. 50 3 ἀγαλακτίαν BC. 51 1. ἐμπολίτης A.

τριον ἐκαλεῖτο, καὶ τὸ σύστημα φρατρία, οἱ δὲ καθ' ἕκαστον φράτορες. καὶ ὄις φρατήρ, καὶ φράτριος αἲξ ἡ θυομένη τοῖς φράτορσιν. ἐκαλοῦντο δὲ καὶ φρατέρες. φρατρίαι δ' ἦσαν δυοκαίδεκα, καὶ ἐν ἑκάστῃ γένη τριάκοντα, ἕκαστον ἐκ τριάκοντα ἀνδρῶν· ἐκαλοῦντο δ' οὗτοι καὶ ὁμογάλακτες καὶ ὀργεῶνες. ἡ δὲ ὑπὲρ τῶν εἰς τοὺς φράτορας εἰσαγομένων παίδων οἴνου ἐπίδοσις οἰνιστήρια ἐκαλεῖτο, τὸ δὲ ἱε- 53
ρὸν τὸ ὑπὲρ αὐτῶν μεῖον, καὶ μειαγωγεῖν τὸ εἰσάγειν ἱερεῖον. κέκληται δὲ ἢ ὅτι ἔσκωπτον ὡς μεῖον τοῦ δέοντος, ἢ ὅτι κεκωλυμένον εἰσάγειν, ὡς μὴ ἁμιλλῷντο μηδ' ἐμπίπτοιεν εἰς ἔριν καὶ ταραχήν, οἱ μὲν οὐδὲν ἧττον ἐφιλοτιμοῦντο, οἱ δὲ ἐπεβόων μεῖον ὡς οὐχ ὑπερβαινόντων αὐτῶν τοῦ νόμου τὸ μέτρον. εἴποις δ' ἂν καὶ τῆς αὐτῆς συμμορίας καὶ συμμορίτας· τοὺς δὲ ἄρχοντας τῶν συμμοριτῶν καὶ συμμοριάρχας Ὑπερίδης εἴρηκεν, ὡς τῶν φυλῶν φυλάρχους. ὁμόγλωσσος, ὁμοήθης, ὁμόνομος. οἱ δὲ βάρβαροι ἀλ- 54
λήλους οὐ πολίτας ἀλλὰ πατριώτας λέγουσιν· Ἄρχιππος δὲ καὶ συμπατριώτας ἔφη. Πλάτων μέντοι ἐν τοῖς Νόμοις καὶ ἐπὶ Ἑλλήνων τὸ πατριῶται εἴρηκεν. τὸ δὲ ἐναντίον ξένος, ἀλλοδαπός, ἀλλότριος, ἀλλοεθνής, ἀλλόφυλος, ἀλλόδημος, ἀλλόγλωσσος, ἔπηλυς, ἐπηλύτης, ὀθνεῖος· ποιητικώτερον μὲν 55
γὰρ αὐτῷ Πλάτων κέχρηται. μέτοικος ὁ τὸ μετοίκιον συντελῶν· τὸ δ' ἦν δυοκαίδεκα τῷ δημοσίῳ δραχμαὶ καὶ τῷ γραμματεῖ τριώβολον. σκαφηφόρος· οὕτω δὲ τοὺς μετοίκους ὠνόμαζον, καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν ὑδριαφόρους, ἀπὸ τοῦ ἔργου ἑκατέρους. ἀλλαχόθεν ἥκων, ἐπιδημῶν, παρεπιδημῶν. κἂν δόξῃ πολίτης εἶναί τις οὐκ ὤν, παρέγγραπτος, παρεγγεγραμμένος. τὸν δὲ τοιοῦτον καὶ ὑπόξυλον ὠνόμαζον οἱ νέοι 56
κωμικοί. καὶ ὑπόχυτον δὲ οἱ παλαιότεροι τὸν κακῶς γεγονότα, καὶ παρημπολημένον, ὡς ἀποφύλιον τὸν φυλὴν μὴ ἔχοντα. κατὰ δὲ τῶν οὐ τελούντων τὸ μετοίκιον ἢ προστάτην μὴ νεμόντων ἀπροστασίου δίκη. ἔνιοι δ' αὐτῶν καὶ ἀτελεῖς εἰσὶ καὶ ὁμοτελεῖς καὶ ἰσοτελεῖς, οἷς ἂν τοῦτ' ἐκ ψηφίσματος ὑπάρξῃ· καὶ τὸ ἔργον ἰσοτέλεια. οἱ δὲ δημοποίητοι, ὁπόσοι

53 5. οὐδὲ vulgo. 6. μείονος οὐχ ante Meursium. 55 2. ὁ] εἰς *A*, qui 3. (omissis τὸ δ' ἦν) ἑκκαίδεκα τῷ δημοσίῳ δραχμάς.

ἐκ δόγματος κοινοῦ πολιτείας τύχοιεν· τοῦτο δὲ πολιτογρα-
φεῖν Φίλιστος καλεῖ, τάχα δ' ἂν οἱ τοιοῦτοι ὀνομάζοιντο
57 νεοπολῖται ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος. ἀδιάτακτοι δὲ καλοῦνται οἱ
μὴ ἐγγεγραμμένοι εἰς τοὺς μετοίκους δέον, ἢ μὴ τελοῦντες
τὸ μετοίκιον, ἢ τὴν σκάφην μὴ φέροντες· οὓς δὴ γραψά-
μενός τις τῶν ἀδιατάκτων εἶναι διήλεγχεν. κατὰ δὲ τῶν
παρεγγεγραμμένων ξενίας γραφή, καὶ δωροξενίας, ἂν δια-
φθείρωσι τοὺς δικάζοντας· ὁ δὲ καταδικασθεὶς ἀπεψηφι-
σμένος, ἐκπεφυλλοφορημένος, καὶ τὰ ῥήματα παρεγγραφῆ-
ναι, ξενίας ἁλῶναι, ξενίας ἀποφυγεῖν, ἐκπεφυλλοφορῆσθαι,
ἀπεψηφίσθαι. τοῦτο δὲ καὶ ἀποξενωθῆναι Ἰσαῖος καλεῖ.
58 τούτοις δ' ἂν προσήκοι καὶ ὁ ἄπολις· Πλάτων δὲ πόλιν
ἄπολιν τὴν μηκέτ' οὖσαν πόλιν. παμπόνηροι δὲ οἱ Θεοπόμ-
που τοῦ συγγραφέως ἀπολῖται καὶ ἀφέταιροι καὶ ἀπαθη-
ναῖοι. τὸ μέντοι ξένον ὄντα εἰς ἄλλην πόλιν ἐλθεῖν ξενοῦ-
σθαι καὶ ἐπιξενοῦσθαι ἔλεγον, ὅθεν καὶ τὴν καταγωγὴν
ξενῶνα. θρασυξενία δέ, εἰ θρασύνοιτο ὁ ξένος. ξεναπάτην
δὲ Εὐριπίδης εἴρηκε καὶ ξενοφόνον, ξενοκτόνον δὲ Ἡρόδο-
τος. ὁ δὲ τῶν ξένων ἡγούμενος ξεναγός· ξενοτροφεῖν δὲ
59 παρὰ Δημοσθένει, καὶ ξενοτροφία παρ' Ὑπερίδῃ. καὶ ξενί-
ζειν παρὰ μὲν τοῖς παλαιοῖς τὸ ἑστιᾶν, παρὰ δὲ Δημο-
σθένει τὸ τῇ φωνῇ χρῆσθαι· Ἰσαῖος δὲ ξενικῇ τῇ φωνῇ
εἴρηκεν. τὰ δὲ δῶρα ξένια Δημοσθένης τε καὶ Ξενοφῶν, καὶ
τὸ καταγώγιον ξενῶνα Πλάτων. τάχα δ' ἂν ἐγγὺς εἴη
τούτων πρόξενος καὶ ἡ προξενία, ἀστόξενος, ἰδιόξενος, δο-
ρύξενος, ἄξενος, πολύξενος, καὶ παρὰ Θουκυδίδῃ ἐθελοπρό-
ξενος. ὁ μὲν πρόξενος, ὅταν πόλεως δημοσίᾳ προξενῇ τις
ἐν ἄλλῃ πόλει, ὡς ὑποδοχῆς τε τῶν ἐκεῖθεν φροντίζειν καὶ
προσόδου τῆς πρὸς τὸν δῆμον καὶ ἕδρας ἐν τῷ θεάτρῳ.
60 ποιεῖ δὲ ταῦτα καὶ ἐθελοπρόξενος ὁ ἀνάγραπτον τὴν προ-
ξενίαν ἔχων. ἰδιόξενος δέ ἐστιν ὁ ἰδίᾳ τινὶ τῶν ξένων φίλῳ
χρώμενος, ὡς Περικλῆς Ἀρχιδάμῳ, καὶ καταγωγῆς τε αὐτῷ
προνοούμενος καὶ τἆλλα συνδιοικούμενος, τῶν ἴσων δὲ καὶ
αὐτός, εἴ ποτε παρ' ἐκεῖνον ἔλθοι, μεταλαμβάνων. ἀστόξε-

---

57 3. δὴ] μὴ *A*. 59 6. αὐτόξενος vulgo. 8. πόλει *C*. 60 1. ἄγραπτον? 5. αὐτόξενος *AB*.

νος δὲ κατὰ μέν τινας ὁ αὐτὸς τῷ ἰδιοξένῳ, κατὰ δέ τινας ὁ γένει μὲν ξένος τιμῇ δὲ ἀστός· ἐνίοις δὲ δοκεῖ ὁ φύσει μὲν ἀστὸς δόξῃ δὲ ξένος, ὡς Δαναὸς Ἀργείοις, ἀπὸ Ἰοῦς τῆς Ἀργείας ἔχων τὸ γένος. δορύξενος δὲ ὁ ἐκ τῆς κατὰ τὸν πόλεμον ἐπιμιξίας τὴν γνῶσιν πεποιημένος.

Ἀκόλουθα δ' ἂν εἴη τούτοις φίλος, ἑταῖρος, συνή- 61
θης, ἐπιτήδειος, γνώριμος, προσηταιρισμένος, οἰκεῖος, ᾠκειωμένος, ὁμογνώμων, ὁμοήθης, ὁμότροπος, ὁμόσιτος, ὁμοτράπεζος, ὁμόσπονδος, ὁμωρόφιος, ὁμῆλιξ, ἰσῆλιξ. καὶ ἐχρῆτό μοι, καὶ ἐχρώμην αὐτῷ· καὶ ὁ Δημοσθένης που λέγει «καὶ χρώμενος εἴπερ τις ἄλλος αὐτῷ,» καὶ οὐ δεῖ προσθεῖναι τὸ φίλῳ. ἐκ δὲ τούτων ἐστὶ φιλέταιρος, πολυέταιρος, φιλία 62
καὶ ἑταιρεία, ἐπιτηδειότης, συνήθεια, οἰκειότης, γνῶσις, ὁμογνωμοσύνη, ὁμοήθεια, ὁμοτροπία· τὰ γὰρ ἀπὸ τῶν ἄλλων δυσχερῆ, ἡ δὲ ὁμηλικία ποιητικόν. ὁ δὲ φίλιος πρὸς τὸν πολέμιον ἀντίκειται, καὶ φιλικός ἐστιν ὁ χρῆσθαι φίλοις εἰδώς· ἀφ' ὧν τὰ ἐπιρρήματα φιλίως καὶ φιλικῶς. προσ- 63
φιλῶς δὲ Ξενοφῶν εἴρηκε, καὶ Θουκυδίδης προσφιλεῖς, Ἰσοκράτης δὲ προσφιλεστάτως, πολυφιλίαν δὲ καὶ ὀλιγοφιλίαν Ἀντιφῶν, καὶ πολυφίλοις Ὑπερίδης, καὶ πολυφιλώτερος Λυσίας. τὰ δ' ἐναντία ἄγνωστος, ἀγνώς, ἀήθης, ἐχθρός, διάφορος, ἀλλότριος, ἀλλοτρίως ἔχων, ἠλλοτριωμένος, ἀπεχθής, ἀπεχθανόμενος, ἀπεχθῶς διακείμενος, μισῶν, δυσμε- 64
νής, διενηνεγμένος, διεστηκώς, ἐξεστασιασμένος, ὑπόπτως ἔχων, ἐπιβούλως, κακοήθως, ἀπίστως, ἐθελέχθρως (ἐθελέχθρον δὲ Κρατῖνος λέγει), ἄφιλος, ἄμικτος, ἀπρόσμικτος, δύσμικτος, μισέταιρος, μισάνθρωπος, ἀπάνθρωπος. καὶ ἀγνωσίαν, ἀήθειαν, ἔχθραν, ἀλλοτρίωσιν, διαφοράν, ἀπέχθειαν, μῖσος, δυσμένειαν, ἀπιστίαν, ὑποψίαν, ἐπιβουλήν, κακοήθειαν, μισεταιρίαν, ἀπανθρωπίαν, μισανθρωπίαν.

Φιλόπολις, φιλόδημος, δημοτικός, πρᾶος, ἐπιεικής, 65
εὔνως ἔχων πρὸς τὴν πόλιν, πρόθυμος περὶ τὴν πόλιν, φιλότιμος, μεγαλογνώμων, δημεραστής, μεγαλοπρεπὴς πρὸς τὸ δημόσιον. καὶ ἦθος φιλόπολι, φιλόδημον, δημοτικόν, πρᾶον, ἐπιεικές, εὔνουν, πρόθυμον, φιλότιμον, μεγαλοπρεπές. καὶ δημεραστία, φιλοδημία, πραότης, ἐπιείκεια, εὔνοια, προθυμία, φιλοτιμία, μεγαλοπρέπεια. καὶ δημοτικῶς, πράως, 66

ἐπιεικῶς, προθύμως, φιλοτίμως, φιλοδήμως, μεγαλοπρεπῶς, εὔνως. τὰ δ' ἐναντία μισόπολις, μισόδημος, ὑπερόπτης, μεγάλαυχος, ὑπερήφανος, τυραννικός, ὀλιγαρχικός, μικροπρεπής, δύσνους, κακόνους, νεωτεριστής, νεωτέρων ἐπιθυμῶν, ἠλλοτριωμένος πρὸς τὴν πόλιν, οὐ χαίρων τοῖς καθεστηκόσιν, οὐκ ἀγαπῶν τὸ ἴσον, διαπτύων τοὺς πολλούς, καθάρματα καὶ πτωχοὺς ἀποκαλῶν.

67 Χορηγός, τριήραρχος, φυλῆς ἑστιάτωρ, τὴν φυλὴν ἑστιῶν, κρεανομίας ἐπινέμων, διανομὰς διδούς, νομάς, εἰσφοράς, συνεκδιδούς τισι θυγατέρας, ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων εἰσφέρων, τὰ ὄντα καταναλίσκων εἰς τὸ δημόσιον, ἐθελοντὴς εἰσφέρων, ἑκών, αὐτεπάγγελτος, αὐθαίρετος, αὐτοκέλευστος, ἀπαράκλητος, ἐπιδιδοὺς ἐπιδόσεις, ζῶν τῇ πόλει, λειτουργῶν, καταλειτουργῶν τὰ ὄντα, γυμνασίαρχος, γυμνασιαρχῶν. καὶ τὰ πράγματα χορηγεῖν, τριηραρχεῖν, φυλὴν ἑστιᾶν, νέμειν, διανέμειν, εἰσφέρειν, ἐπιδιδόναι, λειτουργεῖν, καταλειτουργεῖν, γυμνασιαρχεῖν. οὐσίαν δὲ ἀλειτούργητον Ἰσαῖος εἴρηκεν.

68 Ἐρᾶν, φιλεῖν, στέργειν, ἡττᾶσθαί τινος, ἐσπουδακέναι περί τινα, ἐνθέως ἔχειν, κατόχως, ἐμπύρως· φλέγεσθαι τῷ πόθῳ, ἐκφλέγεσθαι, ὑποτετύφθαι, κεκαῦσθαι, ἐκκρέμασθαι ἐξ αὐτοῦ, θερμαίνεσθαι ἐπί τινι, ἀναπνεῖν, δουλεύειν, ἕπεσθαι, παρακολουθεῖν, ἐξηρτῆσθαί τινος, ἔχεσθαι, ἱκετεύειν, δεῖσθαι, ἀντιβολεῖν, παρακαλεῖν, ἐρωτομανεῖν, φιλεραστεῖν,
69 παιδεραστεῖν, γυναικεραστεῖν, φροντίζειν ἐπ' αὐτῷ, ἀλύειν, ἀλγεῖν, ἀγρυπνεῖν, τετρῶσθαι, κατειλῆφθαι, ἀνακεῖσθαι τινί. καὶ ἐραστής, καὶ συνεραστὴς δὲ καὶ συνεπιθυμητής, ὡς ὁ Πλάτων· οὐκ οἶδα δὲ εἰ καὶ ἐπιθυμητής. φίλος δὲ καὶ ἐπαινέτης. τῆς ὥρας ἡττημένος, στέργων, φιλῶν, ἀγαπῶν, δουλεύων. ἐθελόδουλος, ἔνθεος, ἐπίπνους, κάτοχος. ἐξηρτημένος, ἠρτημένος, ἐκκρεμάμενος. ἔμπυρος, διάπυρος. φλεγόμενος, ἑπόμενος, παρακολουθῶν, ἱκετεύων, καθικετεύων,
70 παραπίπτων, καταντιβολῶν, δεόμενος. φιλόπαις, παιδεραστής, παιδοφίλης ὡς Τηλεκλείδης· καὶ παιδοφιλῆσαι Πλάτων εἴρηκεν ὁ κωμικός, ὁ μέντοι παιδέρως Ζεὺς παρὰ τῷ

---

68 3. ὑποιεθῦφθαι?

Τηλεκλείδῃ πέπαικται. γυναικεραστής, γυναιμανής. ἀλύων,
ἀγρυπνῶν, φροντίζων, τετρωμένος, τετοξευμένος, κατειλημ-
μένος, ἀνακείμενος, προσκείμενος. καὶ γυναῖκας δὲ ἐραστρίας
Εὔπολις εἴρηκεν, καὶ ἀνδρεράστριαν Ἀριστοφάνης. ἐρώμενος 71
ἐρωμένη, παιδικά, στεργόμενος στεργομένη, φιλούμενος φι-
λουμένη, ἀγαπώμενος ἀγαπωμένη. καλὸς ὑπέρκαλος πάγ-
καλος, ἐπέραστος, ὡραῖος, ἐπαγωγὸς προσαγωγός, ἀνθῶν
ὑπερανθῶν, στίλβων ὑπερστίλβων, λάμπων ὑπερλάμπων,
ἵμερον ἀφιείς· καλὴ ὑπερκάλη παγκάλη, ἐπέραστος, ὡραία,
ἀνθοῦσα ὑπερανθοῦσα, λάμπουσα ὑπερλάμπουσα, ἵμερον
ἀφιεῖσα· κάλλος, ὥρα, ἄνθη ἄνθος ἄνθησις, λαμπρότης, 72
στιλπνότης, αἴγλη, καλλονή. ἔρως, ἵμερος, πόθος, ἐπιθυμία,
ἴυγξ, ἀντέρως, ἀφ' οὗ ἀντερῶν καὶ ἀντεραστής, παρὰ δὲ Εὐ-
πόλιδι καὶ ἀντερώμενος. καὶ τὸ ζηλοτυπεῖν δὲ ἐπί τε παί-
δων ὡραίων καὶ γυναικῶν καὶ πάντων δὲ τῶν ἀγαπωμέ-
νων. προσήκοι δ' ἂν τούτοις καὶ τὸ ἀξιέραστος πολυέρα-
στος, καὶ κατὰ σύγκρισιν καὶ ὑπέρθεσιν.

Δ ε σ π ό τ η ς, δεσπόζων, κύριος, κεκτημένος (Φρύνιχος 73
γὰρ ἐν Σατύροις τὸν δεσπότην κεκτημένον ὠνόμασεν), ἐωνη-
μένος, πριάμενος· καὶ ὁ νεώτερος δεσπότης δεσπόσυνος καὶ
τρόφιμος. δέσποινα, δεσπόζουσα, κεκτημένη, ἐωνημένη, πρια-
μένη, τροφίμη· οὐ γὰρ προσίεμαι τὴν Σοφοκλέους δεσπό-
τειραν ἢ τὴν Εὐριπίδου δεσπότιν. φαυλοτάτη δὲ καὶ ἡ 74
παρὰ τοῖς νέοις κωμῳδοῖς ἀπφία καὶ ἀπφίον καὶ ἀπφά-
ριον, νέας δεσποίνης ὑποκορίσματα. τὸ δὲ πρᾶγμα δεσπο-
τεία, καὶ τὸ ἐπίρρημα δεσποτικῶς, καὶ τὸ ῥῆμα δεσπόζειν
καὶ δεσπόζεσθαι· Πλάτων δὲ καὶ τὸ δεσποτοῦν ἀντὶ τοῦ
δεσπόζον εἴρηκεν. Λυσίας δέ που λέγει ἀδεσπότους, Ἡρό-
δοτος δὲ ἀνδράποδα φιλοδέσποτα. Ἀριστοφάνης μέντοι κατὰ
τὴν τῶν πολλῶν συνήθειαν τὸν δεσπότην αὐτὸν κέκληκεν,
εἰπὼν ἐν Δράμασιν ἢ Κενταύρῳ

ἀνοιγέτω τις δώματ'· αὐτὸς ἔρχεται.

δ ο ῦ λ ο ς δούλη· ἡ δὲ δουλὶς Ὑπερίδῃ εἰρημένον φαῦλον ἐστίν.
οἰκέτης οἰκέτις, θεράπων θεράπαινα θεραπαινίς· ἐν δὲ τῷ
κατὰ Δωροθέου λόγῳ Ὑπερίδης φησὶν «ἐν αὐτᾷ ὥσπερ τὸ

72 6. προσήκοι — 7. ὑπέρθεσιν om *AB*. 74 6. δεσπόζειν *AB*.
9. ἄρμασιν *A*.

75 ἀτιμότατον θεράπιον.» τὸ δὲ πλῆθος τῶν οἰκετῶν θεραπεία·
τὸ γὰρ θεραπουσία βιαιότερον, ἀλλὰ ἡ δουλεία κατὰ Θουκυδί-
δην. ἔργον δὲ δουλικὸν Ἀραρώς, καὶ δουλικώτατος Ξενοφῶν.
καὶ δουλῶσαι, καταδουλώσασθαι, καὶ δεδουλωμένος Θουκυδί-
δης. καὶ δούλωσις· ἡ γὰρ δουλοσύνη Ἰωνικόν. δουλοπρεπὲς δὲ
καὶ δουλοπρεπέστερον Ξενοφῶν, καὶ δουλοπρεπέστατα Κρατῖ-
76 νος, καὶ δουλοπρέπεια Θεόπομπος ὁ κωμικός. καὶ δουλάρια
Μεταγένης, καὶ οἰκετικὰ ὀνόματα Πλάτων. διάκονος, ὑπηρέτης,
ἀργυρώνητος, ὤνιος, οἰκότριψ, οἰκοτραφής. ἡ δ' ἀντικειμένη
τούτῳ σηκὶς καλεῖται ἢ οἰκογενής· ἡ γὰρ ταμία τῆς πίστεως
τοὔνομα. παιδίσκην δὲ τὴν θεραπαινίδα Λυσίας ὠνόμασεν, εἰ
μὴ ἀμφίβολόν ἐστι τοὔνομα, πότερον ἡλικίας ἢ τύχης· λέγει
γὰρ ἐν τῷ κατὰ Καλλίου ὕβρεως «ἐξελθοῦσα αὐτοῦ ἡ παιδίσκη
τὴν θύραν ἀνοίγνυσιν.» τὸ δὲ παιδίον τὸ ἐκ τῶν οἰκοτριβῶν
77 οἰκοτρίβαιον ὠνόμαζον. τῷ μέντοι ὠνηθέντι οἰκέτῃ τραγή-
ματα κατέχεον, ἃ ἐκαλεῖτο καταχύσματα. ἀνδράποδα, καὶ
ἀνδραπόδια παρ' Ὑπερίδῃ, ἀφ' ὧν καὶ τὸ ἀνδραποδίσα-
σθαι καὶ ἀνδραποδισάμενος, καὶ ἀνδραποδίσαντες παρὰ
Θουκυδίδῃ, καὶ ἀνδραποδώδης παρὰ Πλάτωνι, καὶ ἀνδρα-
ποδωδῶς παρὰ Ξενοφῶντι, καὶ ἀνδραποδώδεις ἐπιθυμίαι,
καὶ ἀνδραποδιστικώτατα παρ' Εὐπόλιδι. δοῦλα σώματα πρὸς
78 ἀργύριον ἀντικατηλλαγμένα, καὶ ἀπὸ τοῦ πρατῆρος λίθου,
ἀπὸ τοῦ πωλητηρίου, παρὰ τῶν λαφυροπώλων, παρὰ τῶν
ἀνδραποδοκαπήλων. ἀνδραποδιστὴς δέ ἐστιν ὁ τὸν ἐλεύθε-
ρον καταδουλούμενος ἢ τὸν ἀλλότριον οἰκέτην ὑπαγόμενος·
καὶ δίκη δὲ κατὰ τῶν ἀνδραποδιστῶν ἐλευθεροπρασίου. σώ-
ματα δ' ἁπλῶς οὐκ ἂν εἴποις, ἀλλὰ δοῦλα σώματα. καλοῦν-
ται δὲ καὶ παῖδες οἱ δοῦλοι παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, κἂν ὦσι
πρεσβύτεροι· λάτρις δὲ καὶ ἀμφίπολος καὶ πρόσπολος οὐ
καθ' ἡμᾶς. καὶ ἵνα μὲν κολάζονται οἱ δοῦλοι, μυλῶνες καὶ
79 ζητρεῖα καὶ ἀλφιτεῖα καὶ χονδροκοπεῖα καὶ ζωντεῖα, οἱ δὲ
στιζόμενοι στιγματίαι καὶ στίγωνες, ὥσπερ οἱ μαστιγούμε-
νοι μαστιγίαι. τὸ δὲ δεῖσθαι μαστίγων μαστιγιᾶν Εὔπολις

---

75 1. θεραπόντιον F, qui om illa ἐν αὐτῷ. 76 8. τῷ παιδίῳ. τὸ δ' ἐκ A. 77 1. νεωνηθέντι A. 78 3. ἀνδροκαπήλων A. 79 1. ζώντεια F, ζώντρεια C. 3. μαστιγωτιᾶν A.

εἴρηκεν. αἱ δὲ μάστιγες ὑστριχίδες, ἱμάντες, ῥυτῆρες. τὸ δὲ
μαστιγῶσαι καὶ τυπτῆσαι, ξᾶναι κατὰ νώτου πολλάς, παῖ-
σαι, πληγὰς ἐντεῖναι, ἐμβαλεῖν. Ὑπερίδης δ' ἔφη «κρεμά-
σας ἐκ τοῦ κίονος ἐξέδειρεν, ὅθεν καὶ μωλώπων ἔτι νῦν
τὸ δέρμα μεστὸν ἔχει·» καίτοι ἐπὶ τούτοις οὐκ ἄν τις εἴ-
ποι τὸ δεῖραι. ἔστι δὲ ἐκ τούτου φιλόδουλος, πολύ- 80
δουλος, ἐθελόδουλος, ἄδουλος, καὶ ἀδούλευτος, ὡς τοὺς Λα-
κεδαιμονίους Ἰσαῖος λέγει. καὶ εὔδουλος δὲ ὁ τοῖς δούλοις
εὖ χρώμενος παρὰ Φερεκράτει, καὶ τὸ δρᾶμα Δουλοδιδά-
σκαλος· παρὰ Κρατίνῳ δὲ ὁ κακόδουλος εἴρηται. ἐθελοδου-
λεία, πολυδουλεία, ἀειδουλεία. ἐωνῆσθαι, ὠνητιᾶν, πρία-
σθαι, πωλῆσαι, πωληταὶ πωλήτριαι, πωλητήρια. καὶ ὠνη-
τὸς ὠνητή, καὶ τὸν ὠνητὴν ὡς Ἰσαῖος, καὶ τὸν αὐτωνη- 81
τὴν ὡς Δείναρχος. προσήκοι δ' ἂν τοῖς δούλοις τό τε
πρᾶγμα [καὶ] ἡ δουλεία καὶ τὸ ῥῆμα τὸ δουλεύειν καὶ τὸ
δεδουλῶσθαι. καὶ τὰ δουλικὰ παρὰ Δημοσθένει, ἀφ' οὗ
καὶ τὸ ἐπίρρημα τὸ δουλικῶς. καὶ τὸ δουλώσασθαι δὲ καὶ
τὸ καταδουλώσασθαι, καὶ ὅσα ἀπὸ τούτων σχηματίζεται.
καὶ τὸ συγκαταδουλώσασθαι παρ' Ὑπερίδῃ, καὶ οἱ συνδου-
λεύοντες παρὰ Δεινάρχῳ. σύνδουλοι δὲ λέγει Λυσίας καὶ 82
Εὐριπίδης, Ὑπερίδης δὲ καὶ Εὐκλείδης ὁμόδουλον λέγουσιν·
ἔνιοι δ' ὁμόδουλον μὲν οἴονται τὸν τῆς αὐτῆς τύχης, σύν-
δουλον δὲ τὸν τοῦ αὐτοῦ δεσπότου. καὶ οἰκέται δὲ καὶ οἰ-
κετικὰ ὀνόματα παρὰ Πλάτωνι· οἱ μέντοι ποιηταὶ καὶ τοὺς
ἄλλους οἰκείους οἰκέτας ὠνόμαζον, ὅπου γε καὶ περιστερὰν
οἰκέτιν. πελάται δὲ καὶ θῆτες ἐλευθέρων ἐστὶν ὀνόματα
διὰ πενίαν ἐπ' ἀργυρίῳ δουλευόντων.

μεταξὺ δὲ ἐλευθέρων καὶ δούλων οἱ Λακεδαιμονίων 83
εἵλωτες, καὶ Θετταλῶν πενέσται, καὶ Κρητῶν κλαρῶται
καὶ μνωῖται, καὶ Μαριανδύνων δωροφόροι, καὶ Ἀργείων
γυμνῆτες, καὶ Σικυωνίων κορυνηφόροι. τοὺς μέντοι εἰς
ἐλευθερίαν τῶν εἱλώτων ἀφιεμένους οἱ Λακεδαιμόνιοι νεο-
δαμώδεις καλοῦσιν. ὁ δὲ τῆς δουλείας ἀφειμένος τῶν
δούλων ἀπελεύθερος καὶ ἐξελεύθερος, ἀπηλευθερωμένος.

---

81 1. ἀντωνητὴν A. 82 7. πενεςαι C. 83 2. πελάται A.
3. δορυφόροι A.

καὶ ἀπελευθερῶσαι ἀπελευθερωθῆναι, καὶ ἀπελευθέρωσις καὶ ἀπελευθερία. καὶ Δημοσθένης φησὶν ἐξελευθερικοὺς νόμους καὶ ἀπελευθερικοὺς νόμους. κατὰ μέντοι τῶν ἀποστάντων ἀποστασίου δίκη ἐστίν. φαίης δ' ἂν τιμὴν καταβαλεῖν, ἀργύριον εἰσενεγκεῖν, ἀντικαταλλάξασθαι χρήματα.

84 Τραπεζίτης, ἀργυρογνώμων, ἀργυραμοιβός, δοκιμαστής, ἐπικαθήμενος τραπέζῃ· τραπεζείτης δὲ κύων. τράπεζα πολυάργυρος, τραπέζης ἀφορμαί. τὴν δὲ τράπεζαν Δημοσθένης καὶ ξύλον ὠνόμασεν· ἐκάλουν δ' αὐτὴν καὶ πίνακα. ἀργυρίου ἀλλαγὴ ὁ καλούμενος κόλλυβος. ἐνέχυρα λύσιμα, κατενεχυριάζειν. ὀφείλειν, δανείζεσθαι, δανείζειν, προΐεσθαι ἀργύριον. ὑποθήκην θεὶς ὁ δανειζόμενος, ὑποθήκην θέμενος ὁ δανείζων. χρέα, καὶ τοῦ χρέους. δανείσματα, ὀφειλήματα, ἐκδόσεις, ἐκδιδόναι, ἔγγυα δανείσματα, ναυτικά· τὰ γὰρ ὀφλήματα καὶ τὸ ὀφλεῖν ἐπὶ τῶν καταδικασθέντων εἰς
85 ἀργύριον. ὅρους ἐφιστάναι χωρίῳ· λίθος δ' ἦν ἢ στήλη τις δηλοῦσα ὡς ἔστιν ὑπόχρεών τινι τὸ χωρίον. ἐπὶ δὲ τούτου ἐλέγετο ἐστίχθαι τὸ χωρίον, ὡς τὸ ἐναντίον ἄστικτον. τὸ δὲ ὑπόχρεων χωρίον καὶ ὑπόβολον. χρήστης κυρίως μὲν ὁ δεδανεισμένος, πολλάκις δὲ καὶ ὁ δανειστής. οὗτος δὲ καὶ τοκιστής, τοκογλύφος, τοκίζων, ὅθεν καὶ τὸ «τοκίζεται αὐτῷ ἀργύριον» παρ' Ὑπερίδῃ, τόκους ἐκλέγων, ὀβολοστάτης. ἐκεῖνος δὲ ὑπόχρεως, κατάχρεως, ὑπέρχρεως. καλεῖται δὲ τὸ μὲν κεφάλαιον ἀρχαῖον, τὸ δὲ ἔργον τόκος. ὁ δὲ οὐκ ἐκτίσας κατὰ προθεσμίαν ὑπερήμερος, καὶ τὸ πρᾶγμα ὑπερημερία.

86 Ἀργύριον δόκιμον, ἐπίσημον, γνήσιον, καθαρόν, ἀμιγές, ἄκρατον, ἀκίβδηλον, ἔντυπον, ἀκριβές, νόμιμον, ἀκέραιον, ἀδιάφθορον, ἄδολον, ἄχραντον, ἀνεπιβούλευτον· τὸ δὲ ἐναντίον παράσημον, παρασεσημασμένον, χαλκόκρατον, κίβδηλον, κεκιβδηλευμένον, ἀφ' οὗ καὶ τὸ πρᾶγμα κιβδηλεία, καὶ κιβδηλεύματα παρὰ Πλάτωνι, ὥσπερ καὶ ὁ κιβδηλεύων, παρατετυπωμένον, παρακεχαραγμένον, παρεγκεκραμένον, ὑπόχαλκον. τὸ δὲ ἀργύριον καλεῖται καὶ χρήματα καὶ νόμισμα, ὥσπερ καὶ τὸ χρυσίον. ἀργύρια δὲ κατὰ πλῆθος ἥκιστα λέγουσιν οἱ Ἀττικοί, εἴρηται δέ που. λέγοιτο δ' ἂν κόψαι νό-

---

85 4. ὑπώβολον Porsonus. 86 4. post χαλκόκρατον F θιβρόνιον.

μισμα, ἐνσημήνασθαι, τυπῶσαι, ἐντυπῶσαι, ἐντυπώσασθαι.
τὸ δὲ τοιοῦτον ἀργύριον ἐπίσημον ἐλέγετο, ὡς τὸ ἐναντίον
ἄσημον.

Ἀργύρεια μέταλλα καὶ χρύσεια, μεταλλεύειν, ὀρύττειν, 87
ἐπικατατέμνειν, καινοτομεῖν, καινοτομία. οὓς δὲ κατέλιπον
μέσους κίονας οἱ μεταλλεῖς ἀνέχειν τὴν γῆν, οὗτοι μεσοκρι-
νεῖς ὠνομάζοντο. ὑπόχρυσος γῆ, ὑπάργυρος γῆ. κάθαρσις
χρυσοῦ, κάθαρσις ἀργύρου. χρυσὸς ἄπεφθος, εἰλικρινής· ἄρ-
γυρος καθαρός, ἐκκεκαθαρμένος. Ἀρυανδικὸν ἀργύριον, καὶ
οἱ Δαρεικοὶ ἀπὸ Δαρείου, ὡς ὑπ' ἐκείνου ἀκριβωθέντος εἰς
κάθαρσιν τοῦ χρυσίου. εὐδόκιμος δὲ καὶ ὁ Γυγάδας χρυσὸς
καὶ οἱ Κροίσειοι στατῆρες. χρυσός, ἄργυρος, ὀρείχαλκος, σί-
δηρος, καττίτερος, μόλυβδος, ὕαλος. χρυσῖτις γῆ, ἀργυρῖτις,
σιδηρῖτις. χρυσοχοεῖν, χαλκεύειν· χρυσοχόος, χαλκεύς, σιδη-
ρεύς. μολυβδοχοῆσαι.

Τὸ πολὺ ἄπλατον, ἄπλετον, ἄπειρον, ἀμύθητον, ἀμέ- 88
τρητον, ἀναρίθμητον, ἀνεξαρίθμητον, ἀνήριθμον, πάμπολυ,
παμπληθές, ἄπιστον τῷ πλήθει, ἀδιήγητον. μέγα, πάμμεγα,
παμμέγεθες, ὑπερμέγεθες, ὑπέρογκον, ἐξαίσιον, εὐμέγεθες.
καὶ τὸ ἐναντίον μικρόν, ὀλίγον, βραχύ, σύμμετρον, συμμε-
μετρημένον, εὐαρίθμητον.

Ἕστηκεν, ἡσυχάζει, μένει, ἀτρεμεῖ, καθησυχάζει, ἠρε- 89
μεῖ, ἐφ' ἡσυχίας ἐστίν, ἀναμένει, περιμένει, ἀκινητεῖ, ἀκίνη-
τός ἐστιν, ἑστηκώς, στάσις, ὀρθοστάδην, ἡσυχία, μονή. κά-
θηται, καθίζει, καθέζεται, ἀνακαθιζόμενος ὡς Πλάτων.
Ξενοφῶν δὲ τὸ ἐκάθισεν ἀντὶ τοῦ καθίσαι ἐποίησεν· καθή-
μεθα δὲ ἀντὶ τοῦ ἐκαθήμεθα Δημοσθένης, καὶ καθῆστο
ἀντὶ τοῦ ἐκάθητο Πλάτων. καὶ καθέδρα, ἕδρα, θρανίον, 90
θρᾶνος, θρόνος, θᾶκος, ἕδρανον, δίφρος, καὶ δίφρος ὀκλα-
δίας· τὸ γὰρ σκολύθριον ὑπομόχθηρον, καὶ τὸ ἑδώλιον ἄλ-
λης ἐστὶ χρείας. βάθρον· οὕτω δὲ ὠνομάζετο καὶ ἡ τῶν
ἀνδριάντων βάσις, ἀφ' οὗ τὸ βέβηκε καὶ βεβηκέναι καὶ τὰ
ἀπὸ τούτων κατὰ τὰς τῶν προθέσεων προσθέσεις. καὶ ἀνα-
βάδην κάθημενος, καὶ βάδην ὑποχωρῶν. καὶ περιβάδην ἐστὶ

---

87 7. ἐπ' C. 88 1. ἄπλατον] ἀπλήρωτον A. 90 3. σκελύθριον
A, στελύθιον· τὸ γὰρ σκελύθριον C. 7. καὶ π. — πόδας om A.

τὸ ἐπαλλάξαι τοὺς πόδας. τὸ δὲ θακεῖν οὐκ ἂν εἴη πρὸς
91 ἡμῶν, καθήμενος δὲ καὶ καθίζων καὶ καθιζόμενος καὶ καθεζόμενος. ἐπὶ δὲ τῶν ἑστηκότων συμβεβηκὼς ἄμφω τὼ πόδε, προβεβηκὼς τὸν ἕτερον, διαβεβηκώς· ἀνίσταται, διανίσταται, ἐξανίσταται, ἐπανίσταται, ἀπανίσταται. ἔστι δὲ καὶ ἀνδριάντος στάσις καὶ ἀνάστασις, καὶ τειχῶν καὶ οἰκοδομήματος, καὶ πόλεως ἀνάστασις ἡ ἀναστάτωσις παρὰ Δημοσθένει, καὶ «ἀνάστατα ἐποίησαν τὰ ταύτῃ χωρία» εἴρηται παρὰ Θουκυδίδῃ.

92 Βαδίζει, βαδίζων, βάδην, βάδισις, βαδιεῖ. βαδιστικὸς παρὰ Ἀριστοφάνει, παρὰ δὲ Κρατίνῳ βαδισματίας, παρὰ δὲ Πλάτωνι τῷ φιλοσόφῳ βαδισμός, καὶ παρὰ Θουκυδίδῃ «μετὰ ῥυθμοῦ βαίνοιεν» ἀντὶ τοῦ βαδίζοιεν. πορεύεται, πορευόμενος, ὅθεν καὶ πορεία, καὶ πορεῖα τὰ ὀχήματα. προάγει, προάγων, ὑπάγει, ὑπάγων· ἔστι δὲ οἷον ἡγεῖται καὶ ἄγει. καὶ ἀνάβασις καὶ ἀναβασμοὶ καὶ ἀναβεβασμένοι ἵπποι· καὶ οἱ τοῖς ἀναβαίνουσι βοηθοῦντες ἀναφέρουσιν αὐ-
93 τοὺς ὀρθαῖν ταῖν χεροῖν ἢ σιμαῖν ταῖν χεροῖν. καταβαίνει, κατέρχεται. καὶ κάτεισιν ἐπὶ τοῦ μέλλοντος χρόνου. πρόεισι, περιπατεῖ, ἀφ᾽ οὗ καὶ περίπατος. τρέχει, ἀφ᾽ οὗ δρόμος, θεῖ, ἐπείγεται. σχολαῖος περίπατος καὶ σπουδαῖος καὶ ἠρεμαῖος, καὶ σπουδή. ἠπειγμένως βαδίζων, καὶ σχολῇ περιπατεῖ καὶ ἠρέμα, καὶ ἠπειγμένος περίπατος, καὶ τὸ Ἡσιόδου προβάδην. ἄλλης δὲ χρείας βαίνειν, προβαίνειν, ἀναβαίνειν, ἀποβαίνειν, προσβαίνειν. καὶ ἐπιβάτας τῶν νεῶν, καὶ ἀναβάτας ἐπὶ τῶν ἐν ταῖς ἀγέλαις ὀχείων.

94 Φέρει, φέρεται, φορεῖον, φορεῖς, φοράδην, φορά, ἐκφορά, καὶ ἐπὶ σκευῶν καὶ ἐπὶ νεκρῶν· ἐπιφορὰ γὰρ τὸ τῷ μισθῷ προστιθέμενον, ὡς Θουκυδίδης, καὶ ἀποφορὰ οὐχ ἡ ἀποκομιδὴ μόνον ἀλλὰ καὶ ἡ τῶν φόρων καταβολὴ καὶ πνευμάτων ἀποβολή [καὶ ὀδμῆς, πνεύματος προσβολή]. εἴποις δ᾽ ἂν ἐπὶ τῶν φερόντων ἆραι, ἄρασθαι, ἐνεγκεῖν, ἀνενεγκεῖν, κομίσαι, ἀνακουφίσαι.

95 Ὁδοῦ δὲ ἡγεμὼν ἀγωγός· ὁ γὰρ ἀγωγεὺς εὐτελέστερον.

---

90 1. ὑπαλλάξαι ante Hemsterhusium. 92 1. βαδιεῖ om *AB*. 2. βάδισμα *A*, om *B*.

ἐν μέντοι τῷ πλήθει καὶ ἀγωγοὶ καὶ ἀγωγεῖς ῥυτοί. ὑφηγητὴς ἐξηγητής, προηγεμὼν προηγητής, παρὰ δὲ Κέβητι καὶ καθηγητής, ὥσπερ καὶ παρὰ τοῖς τραγῳδοῖς. λέγοις δ' ἂν ὁδὸν δεῖξαι, ὁδοῦ ἡγήσασθαι προηγήσασθαι ὑφηγήσασθαι καθηγήσασθαι, ὁδὸν φῆναι. τὰ δὲ πράγματα ὁδοῦ ὑφήγησις ἐξήγησις, δεῖξις, ἀγωγή, μήνυσις, ἡγεμονία. ὁδὸς δὲ ἄπορος 96
δύσπορος δυσπόρευτος, ἀτριβής, ἀπάνθρωπος, σκολιά, ἀσαφής, ἀγρία, ἀφανής, δύσοδος, ἔρημος, ἄμικτος ἀπρόσμικτος, δύσβατος δυσπρόσβατος, δυσεύρετος. ἄνιππος δὲ καὶ ἀναμάξευτος Ἡρόδοτος λέγει. ὀρεία, ὀρθία, ἀνατεταμένη καὶ τὰ τοιαῦτα ἐν τῷ πρώτῳ ἔχεις. τὸ δ' ἐναντίον εὔπορος, εὐθυτενής, λεωφόρος, ἁμαξιτὸς ἁμαξήλατος, ἱππάσιμος ἱππόκροτος, ἐπίδρομος, λεία, σαφής, προφανὴς ἐκφανής, τετριμμένη, τρίβος, στίβος, ἥμερος, πολυάνθρωπος, εὔμικτος, ὁμαλή. τὰ δὲ τούτοις πρόσφορα τὸ πρὸ τούτου βιβλίον ἐν τοῖς ἱππασίμοις χωρίοις περιέχει.

Χαρά, ἡδονή, φαιδρότης, εὐθυμία, εὐφροσύνη, χαρ- 97
μονή, ἵλεως διάθεσις, εὐσθένεια, θυμηδία, τέρψις, τερπνότης, ἀπόλαυσις· ἡ δὲ περιχάρεια τὸ ἀμέτρως χαίρειν ὑποδηλοῖ. χαίρειν, ἥδεσθαι, φαιδρύνεσθαι, εὐθυμεῖν εὐθυμεῖσθαι, εὐφραίνεσθαι, εὐσθενεῖν, θάλλειν, τέρπεσθαι, ἀπολαύειν, γεγηθέναι· τούτου δὲ τὸ πρᾶγμα οὐκ ἔστιν, ὥσπερ οὐδὲ τοῦ γάννυσθαι. τερπνῶς, ἡδέως, φαιδρῶς· τὰ γὰρ ἐκ τῶν ἄλλων ἐπιρρήματα πονηρά. μετοχαὶ δὲ τέρπων, ἀλλὰ 98
καὶ ἔτερψεν· τὸ γὰρ ἥδων Ἰωνικόν, καὶ τὸ ἧδε σπάνιον μὲν παρ' ἡμῖν, Ἀνακρέων δ' αὐτὸ εἴρηκεν, Ἴων καὶ ποιητὴς ἀνήρ. ἀλλὰ καὶ εὐφραίνων καὶ εὔφρανε, καὶ χαίρων, ἡδόμενος, φαιδρυνόμενος, εὐθυμούμενος, εὐφραινόμενος, γεγηθώς, γαννύμενος. καλὸν δὲ ὄνομα ἀπὸ τούτων τὸ θυμῆρες. ἴσως δ' ἂν αὐτοῖς προσήκοι καὶ τὸ ἄλυπος καὶ ἀλύπως· Πλάτων δὲ καὶ ἀλυπήτως ἔφη, ὥσπερ Σοφοκλῆς ἀλύπητον. λύπη, ἀνία, ἀλγηδών, ἀθυμία δυσθυμία βαρυθυμία, ἀχθηδών, ἄση, ἄλυς, κατήφεια· ἡ γὰρ περιωδυνία

---

97 2. εὐθηνία Lobeckius. 98 2. ἧσεν *AC*. 6. θυμηδές Lobeckius. addit *A* καὶ τὸ γάννος. 8. v. Elmsleius ad Oed. Col. 1662. 10. ἄτη *A*.

τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἐμμέτρου λύπης ἐμφανίζει. καὶ λυπεῖ-
σθαι, ἀνιᾶσθαι, ἀλγεῖν, ἀθυμεῖν δυσθυμεῖν βαρυθυμεῖν,
99 ἄχθεσθαι, ἀλύειν, ἀσᾶσθαι. καὶ λυπηρῶς, ἀλγεινῶς, ἀνια-
ρῶς, ἐπαλγῶς, ἀθύμως δυσθύμως· οὐ γὰρ ἂν καὶ βαρυθύ-
μως εἴποις, ἀχθεινῶς δὲ καὶ ἀσηρῶς. ἄλλης δὲ χρείας πά-
θος πάθημα, πένθος, δυστυχία, συμφορά, δυσποτμία, κα-
κοδαιμονία, δυσπραγία κακοπραγία. παθεῖν, πενθεῖν, δυσ-
τυχεῖν ἀτυχεῖν (Θουκυδίδης δὲ καὶ κακοτυχεῖν), ἐπὶ συμ-
φορᾶς εἶναι, συμφορᾷ περιπεσεῖν, κακοπραγεῖν, καὶ πενθι-
κῶς πράττειν, δυστυχῶς ἀτυχῶς, δυσπότμως. ἔστι δὲ καὶ
καθ' ἕτερον χρείας εἶδος δακρύειν ἀποδακρύειν, κλαίειν
ἀνακλαίειν, ἀποθρηνεῖν, οἰκτίζεσθαι, ὀλοφύρεσθαι, κατοδύ-
100 ρεσθαι. Ξενοφῶν δὲ ποιητικωτέρως καὶ γοωμένη που λέ-
γει. παραμυθεῖσθαι, παρηγορεῖν παρηγορεῖσθαι,
ἐπικουφίζειν, ἐπελαφρύνειν, ἀναφέρειν, ἀνιστάναι, ἐπεγείρειν,
νουθετεῖν, ἐπανορθοῦσθαι, σωφρονίζειν. παραμυθία παρα-
μύθιον, παρηγορία, κουφισμὸς ἐπικουφισμὸς καὶ παρὰ Θου-
κυδίδῃ κούφισις, νουθεσία, σωφρονισμός, ἐπανόρθωσις, πα-
ραψυχή, ἀφ' οὗ ῥῆμα οὐκ ἔστιν, ὥσπερ οὐδ' ἀπ' ἐνίων ῥη-
μάτων ὄνομα. λόγοι δὲ παραμυθητικοί, παρηγορικοί, νου-
101 θετικοί, σωφρονιστικοί, καὶ ἄλλης χρείας λόγοι ἐπιτάφιοι,
ἐπικήδειοι, ἐλεγεῖα, ἐπιγράμματα. πάθος δὲ δυσπαραμύθη-
τον, εὐπαραμύθητον, ἀπαραμύθητον. ἐπιχαίρειν, ἐφή-
δεσθαι, καταχαίρειν. Ἰσοκράτης δ' ἔφη καὶ «συνηδόμενοι
ταῖς ἡμετέραις συμφοραῖς» ἀντὶ τοῦ ἐφηδόμενοι. ἐπεμβαί-
νειν, καταγελᾶν, καταχλευάζειν. καὶ ὄνομα παρὰ Θουκυδίδῃ
οἱ ἐπίχαρτοι, ὥσπερ καὶ οἱ καταγέλαστοι· τὸ γὰρ παρὰ Πο-
σειδίππῳ ἐπίχαρμα μοχθηρόν. Φιλωνίδης δὲ τὸν ἐπιχαίροντα
ἐπιχάρτην εἴρηκεν· ἀλλὰ καὶ τοῦτο φαῦλον, ὥστε βέλτιον
μὴ ὀνόμασι χρῆσθαι ἀλλὰ μετοχαῖς. ὁ δὲ ἐπιχαιρέκακος
102 ἀνεκτόν. εὐτυχία, εὐπραγία, εὐποτμία, εὐπραξία. συγ-
χαίρειν, συνήδεσθαι, συνευτυχεῖν, ἢ βασκαίνειν, φθονεῖν.

Τάφος, μνῆμα, μνημεῖον, μνημόσυνον, ἠρία, θῆκαι, σοροί, πύελοι, ληνοί. χῶμα χῶσαι, χῶμα ἐγεῖραι, χῶμα περιβαλέσθαι, στήλην ἀναστῆσαι, ἐπίγραμμα ἐπιγράψαι, χοὰς

---

101 10. ὁ δὲ] καὶ ὅγε *A*. **102** 4. περιβαλέσθαι (ἐπι above) *A*.

χέασθαι, ἐναγίσαι. ἐναγίσματα, κτερίσματα, προθέσεις, ἐκφοραί, ἔνατα, τριακάδες, γενέσια, νεκύσια· ταῦτα γὰρ ἐπὶ θεραπείᾳ τῶν ἀπηλλαγμένων νενόμιστο.

Ποταμοὶ δὲ μεγάλοι, ὑπερμεγέθεις, βαθεῖς, πλατεῖς, 103
ἀέναοι ἀείνεω, ἀείρρυτοι, ἀνελλιπεῖς, ἀνενδεεῖς, κυματίαι, νεανικοί, ναυσίποροι, πλωτοί, οὐ διαβατοί, βίαιοι, ῥόθιοι, ῥοώδεις, εὔρωστοι· καὶ λόγῳ, οὓς οὐκ ἄν τις περάσειεν ἄνευ νεῶν, ἄποροι ὅτι μὴ ναυσίν, οὓς διὰ μέγεθος ἐργῶδες τὸ πλεῦσαι, ἰσομέτρητοι θαλάττῃ, ἰσοπληθεῖς, ἐνάμιλλοι, σφαλερόνηκτοι. τὸ δὲ ἐναντίον χείμαρροι, χαράδραι, ὑδρορρόαι, ἀμάραι· ἄπλωτοι, διαβατοί, ποσὶ περατοί, κάτω κνήμης ῥέοντες, κάτω γόνατος, οὐδ' ἂν τὸ γόνυ βρέξειας.

Ἐρεῖς δὲ ἐπὶ ἀρρώστου ἔκαμεν, ἠρρώστησεν, ἐνόση- 104
σεν, ἠσθένησεν, ἐμαλακίσθη, μαλακῶς ἔσχεν· καὶ κάμνων, ἀρρωστήσας, νοσήσας, ἀσθενήσας, μαλακισθείς, μαλακῶς ἔχων. τὸν δὲ κάμνοντα Θουκυδίδης πονούμενον εἴρηκεν· «τόν τεθνηκότα καὶ τὸν πονούμενον ᾠκτίζοντο.» τὰ δὲ πράγματα κάματος, ἀρρωστία, νόσος νόσημα, ἀσθένεια, μαλακία. καὶ
τὰ ἐπιρρήματα καματηρῶς, ἀρρώστως, νοσηρῶς, ἐπινόσως· 105
τὸ γὰρ νοσωδῶς ἔχει τινὰ πρὸς τὴν ἀκοὴν δυσχέρειαν. νοσηρότερον, ὅθεν καὶ νοσηρὸν χωρίον καὶ νοσῶδες· τὸ γὰρ νοσακερὸν ἐσχάτως κωμικόν. ἀσθενῶς, μαλακῶς μαλακώτερον. ἔστι δὲ καὶ λόγῳ εἰπεῖν, φαύλως μοι διάκειται τὸ σῶμα, καὶ ἐπιπόνως ἔχω τοῦ σώματος, ἐνδεέστερον διάκειται τὸ σωμάτιον, ἐνδίδωσί μοι τὸ σῶμα ὑπ' ἀρρωστίας. καὶ μὴν
ὀνομάτων ἄν τις ἐκ τούτων εὐπορήσειεν, νοσώδης, ἐπίνο- 106
σος, ἄρρωστος, ἀσθενής. ἕτερα δὲ εἰς ταὐτὸν φέροντα κλινοπετής, κλινήρης, κατακλινής· ἀπὸ δὲ τούτων οὔτε πρᾶγμα οὔτε ἐπίρρημα οὔτε ῥῆμα οὔτε μετοχὴν ἔστιν εὑρεῖν. εἴη δ' ἂν τούτοις προσῆκον καὶ ἐπιθανάτως ἔχειν. καὶ Ἡρόδοτος ἐδυσθανάτει, οὗ τὸ ἐναντίον εὐθανάτως Κρατῖνος λέγει. τὸ δὲ λιποψυχεῖν παρὰ Θουκυδίδῃ ὠνόμασται. τοὺς μέντοι κε-
κμηκότας τοὺς ἀποθανόντας ὁ αὐτὸς εἴρηκεν. πρὸς θάνατον 107
ἔρρεπε, σφαλερῶς εἶχεν, ἐπικινδύνως εἶχεν, ἐπὶ βραχείας ἦν τῆς ῥοπῆς, ἐπ' ὀλίγης ἐλπίδος, ἀπέγνωστο. συντάττοιτο δ'

104 4. τόν τε θνήσκοντα Thucydides. 106 7. ἀποψύχειν A.

ἂν τούτοις καὶ τὸ ἐπανῆλθε τὸ νόσημα, ὑπέστρεψεν, ἀνθυ-
πέστρεψεν, ὑπανετροπίασεν. τὸ δ' ἐναντίον ὑγιαίνειν, ἐρ-
ρῶσθαι, ὑπερερρῶσθαι, σῶν εἶναι, ἀκήρατον, ἄνοσον, ὅθεν
καὶ ἔτος ἄνοσον ὁ Θουκυδίδης. τὸν δὲ ἄνοσον καὶ ἀνόσητον
Σοφοκλῆς· τὸν δ' αὐτὸν ἐρεῖς ἄπονον. καὶ τὰ πράγματα
ὑγίεια, ῥώμη, σωτηρία, ἀνοσία, ἀπονία. καὶ τὰ ἐπιρρήματα
108 ὑγιεινῶς, ἐρρωμένως, ἀνόσως, ἀπόνως. καὶ τὰ ὀνόματα ὑγι-
εινός, ἐρρωμένος, σῶς, ἀκήρατος, ἄπονος, ἄλυπος. καὶ
ἐπὶ τῶν ἐκ νόσου διανισταμένων, ἀνεκτήσατο τὴν ψυχήν,
καὶ ἀνεζώωσεν, ἀνέσφηλεν, ἀνήνεγκεν, ἐρράισεν ἀνερράισεν,
ἀνέστη καὶ ἐξανέστη, ἀνεβίω καὶ ἀναβιώσκεται, καὶ ἀνεβιω-
σάμην αὐτόν. ἐνοσήλευσα ἐξενοσήλευσα. καὶ ἀνασφήλας,
ἀνενεγκών, ῥαΐσας ἀναρραΐσας, ἐξαναστάς, ἀναβιούς. εἴποις
δ' ἂν καὶ ἐπαύσατο τῆς νόσου, καὶ λήξαντος αὐτῷ τοῦ νο-
σήματος, καὶ τραπείσης εἰς τὸ βέλτιον τῆς ἀρρωστίας, καὶ
ἔρρεψε πρὸς τὸ κρεῖττον, καὶ τὰ τοιαῦτα. καὶ ἐπεβίω δὲ καὶ
ἐπιβιούς· καὶ τὸ παιδίον ἐπίβιον Ἰσαῖος εἴρηκεν. ἐπὶ δὲ νο-
σοῦντος ἐπισκοπεῖν φησὶ Ξενοφῶν.
109 Π λ ο ύ σ ι ο ς, εὔπορος, εὐχρήματος, πολυχρήματος, εὖ
πράττων εἰς χρημάτων λόγον, ζάπλουτος μεγαλόπλουτος,
μεγαλοπλούσιος βαθυπλούσιος· Πλάτων δὲ ἐν τοῖς Νόμοις
καὶ παμπλούσιος ἔφη. ὁ δ' Εὐπόλιδος πλοῦταξ πέπαικται.
πολύχρυσος, οὐκ ὀλιγόχρυσος, πολυάργυρος, εὐκτήμων πολυ-
κτήμων, ἐν περιουσίᾳ ὤν, περιουσιάζων, ἐν περιουσίᾳ ζῶν,
εἷς ὢν τῶν εὐδαιμόνων, τῶν ὀλβίων ἢ ὡς Ἡρόδοτος τῶν
παχέων, τῶν λειτουργούντων, τῶν οἶκον λειτουργοῦντα δια-
δεξαμένων, ἐκ μεγάλου διαγράμματος, εὔκληρος βαθύκλη-
110 ρος. καὶ τὰ ῥήματα πλουτεῖν, εὐπορεῖν, εὐχρηματεῖν· καὶ αἱ
μετοχαὶ πλουτῶν, εὐχρηματῶν, εὐπορῶν, τὰ δ' ἐπιρρήματα
πονηρά. εἴποις δ' ἂν πλουτηρὸν χρῆμα καὶ πλουτοποιὸν καὶ
χρηματοποιόν. καὶ τὰ πράγματα πλοῦτος, εὐπορία, εὐχρη-
ματία πολυχρηματία, πολυχρημοσύνη, πολυκτημοσύνη, περι-
ουσία. τὰ δ' ἐναντία π έ ν η ς, πενιχρός, ἀχρήματος, ἄπο-
ρος, ἀκτήμων, ἄχρυσος, ἀνάργυρος, ἐνδεής, ἐνδεῶς πράττων,

---

107 2. ὑπετρόπασεν C. 3. ὑπερρῶσθαι vulgo. 108 4. καὶ ἀνε-ζώωσεν om A. 109 4. πέπαισται A. 7. εὐδαίμων, omissis εἷς ὢν τῶν, A. || ὀλίγων AC. 8. τὸν — διαδεξάμενον vulgo.

ἀπόρως πράττων, τῶν ἐπιτηδείων σπανίζων, τῶν ἐφημέρων ἀπορῶν, πτωχός, πτωχεύων, ἀγείρων, προσαιτῶν, μισθω- 111 τός, μισθαρνῶν, πελάτης, θής, ἀγαπητῶς παρατρεφόμενος, εἰς ἀλλοτρίας χεῖρας ἀποβλέπων, βωμολοχῶν, ἀπορούμενος. ἀπορεῖν, πένεσθαι, πτωχεύειν, ἀγείρειν, ἐπ' ἐνδείας εἶναι, βωμολοχεῖν, προσαιτεῖν, μισθαρνεῖν, μισθοφορεῖν, δουλεύειν ἐπὶ λεπτοῖς λήμμασι, παρασιτεῖν, παρατρέφεσθαι, παραδειπνεῖν. καὶ τὰ πράγματα πενία, ἀχρηματία, ἀχρημοσύνη, ἀκτημοσύνη, ἔνδεια, ἀπορία, πτωχεία, ἀγυρμός, βωμολοχία, θητεία.

Φιλάργυρος, φιλόχρυσος, αἰσχροκερδής, φιλοχρήμα- 112 τος, φιλοκερδής, φιλοχρηματιστής, χρηματιστικός, ἀνελεύθερος, ὀβολοστάτης, καὶ ἡ γυνὴ ὀβολοστάτις· ὁ γὰρ κίμβιξ καὶ κυμινοπρίστης οὐκ ἀνεκτά. φαίης δ' ἂν ἐλάττων χρημάτων, πᾶν ἂν πράξας ἐπὶ χρήμασιν, οὐδὲν ἂν αἰσχυνθεὶς ᾧ λῆμμα πρόσεστιν, ἐκ παντὸς χρηματιζόμενος, χρήμασι τὴν εὐδαιμονίαν μετρῶν, πρὸς ἀργύριον κεχηνώς, πρὸς ἀργύριον φθεγγόμενος, τὴν ψυχὴν ἂν ἀνταλλάξας τοῦ χρυσίου, τὴν 113 ψυχὴν ἂν ἀργυρίου προέμενος, καὶ λαμβάνων ἀφ' ὧν οὐ δεῖ καὶ μὴ διδοὺς εἰς ἃ δεῖ. τὰ δὲ πράγματα φιλοχρημοσύνη, φιλαργυρία, φιλοχρυσία, φιλοχρηματία, αἰσχροκέρδεια, φιλοκέρδεια, χρηματισμός, ἀνελευθερία. ῥήματα δ' οὐκ ἔστιν ὅτι μὴ χρηματίζειν, καὶ ὡς Ἀντιφῶν φιλοχρηματεῖν, καὶ ὡς Ὑπερίδης αἰσχροκερδεῖν, καὶ χρηματίζεσθαι, καὶ ὀβολοστατεῖν. ἐπιρρήματα δὲ φιλοχρημάτως καὶ φιλοχρηματιστικῶς καὶ ἀνελευθέρως· τὰ δὲ ἄλλα χείρω. ὧν τὰ ἐναντία με- 114 γαλόφρων, μεγαλόψυχος, μεγαλογνώμων, ἐλεύθερος, ὑπεράνω λημμάτων, κρείττων χρημάτων, οὐκ ἀντικαταλλαττόμενος χρήματα τοῦ καλοῦ, πλοῦτον τὴν ἀρετὴν ἡγούμενος, οὐδὲν ἂν λῆμμα προσιέμενος ᾧ τις αἰσχύνη πρόσεστιν, ἡδέως ἂν διδοὺς ἢ λαμβάνων ἀφ' ὧν οὐ δεῖ. τὰ δὲ πράγματα μεγαλοφροσύνη, μεγαλοψυχία, μεγαλογνωμοσύνη, ἐλευθερία. ῥήματα δὲ ἀπὸ μὲν τῶν οὐκ ἔστιν, ἀπὸ δὲ τῶν παμπόνηρα. τὰ δὲ ἐπιρρήματα μεγαλοφρόνως, μεγαλοψύχως, μεγαλογνωμόνως, ἐλευθέρως.

---

112 3. βέμβιξ vulgo. **113** 6. χρηματίζειν] φιλοχρημαιεῖν *A.* || φιλοχρηματεῖσθαι *A.* **114** 5. ἥδιον Bentleius, an ἥδιον ἂν διδοὺς εἰς ἃ δεῖ?

115 πάλιν δὲ καθ' ἕτερον χρείας εἶδος φειδωλός, γλίσχρος,
ταμιευτικός, ἀκριβής, θησαυροποιός, θησαυριστικός, θησαυ-
ριστής, ταμιευτικός, κατορύττων τὸ ἀργύριον, φρουρὸς χρη-
μάτων, φύλαξ ἀργυρίου, ἄγρυπνος εἰς τὴν φυλακήν, δανεί-
ζων ἔγγυα δανείσματα, ναυτικὰς ἐκδόσεις, ἐπὶ μεγάλοις τό-
κοις παρακινδυνεύων, ἐπὶ κέρδους ἐλπίδι. μικροπρεπής, τῷ
βαλαντίῳ προστετηκώς, ἀνελεύθερος, δουλοπρεπής. Πλάτων
δὲ ἐν Παρμενίδῃ καὶ ῥυπαρὸν εἴρηκεν, Εὔπολις δὲ

εἶδες χορηγὸν πώποτε ῥυπαρώτερον
τοῦδε;

116 θᾶττον ἂν τοῦ αἵματος ἢ χρημάτων μεταδούς τινι, οἰκτρός,
στενός, ἄθλιος, κακοδαίμων, ταπεινός, ἐλεεινός, ἄγχων τοὺς
χρήστας, ἀποπνίγων τοὺς ὀφείλοντας, ἀπάγων ὑπερημέρους.
τὰ δὲ ῥήματα φείδεσθαι, ταμιεύειν ταμιεύεσθαι, θησαυ-
ροποιεῖν, φρουρεῖν, ἀγρυπνεῖν, φυλάττειν. καὶ τὰ πράγματα
φειδωλία, ταμιεία, φρουρά, χρημάτων τήρησις, φυλακή, μι-
κροψυχία, ἀνελευθερία, μικροπρέπεια, καὶ ὡς Κριτίας ῥυ-
παρία, δουλοπρέπεια, κακοδαιμονία, ἀθλιότης, οἰκτρότης.
καὶ τὰ ἐπιρρήματα φειδωλῶς, γλίσχρως, ταμιευτικῶς· τοῖς
117 γὰρ ἄλλοις ἄν τις δυσχεράνειεν. ὁ δ' ὑπεναντίως δια-
κείμενος ἀφειδής, ἀταμίευτος, ἄσωτος, ἐκκεχυμένος, ἀθη-
σαύριστος, ἀπρόοπτος τοῦ μέλλοντος, οὐ περισκοπῶν τὸ μέλ-
λον, ὅλος τῆς τήμερον ἡμέρας, ῥίπτων τὰ χρήματα, κατεδη-
δοκὼς τὰ πατρῷα, καταναλίσκων, ἐκχέων, ἀπολλύς, σπα-
θῶν τὴν οὐσίαν, κατακυβεύων, καταπορνοκοπῶν, ἐφήμερος
τῷ βίῳ. ἐπιρρήματα δὲ ἀφειδῶς, ἀταμιεύτως, ἀπεριόπτως,
ἀπερισκέπτως, ἀτεκμάρτως, ἀπροοράτως. τῶν δὲ πραγμάτων
118 ὀνόματα οὐκ ἔστιν ὅτι μὴ ἀσωτία. τῷ δὲ φειδωλῷ μετ'
ἐπαίνου ἀντίκειται ἐκτενής, δαψιλής, λαμπρός, ἄφθονος,
φιλότιμος, ἐλευθέριος, φιλάνθρωπος, φιλόδωρος μεγαλόδω-
ρος πολύδωρος, τοῖς δεομένοις ἐπαρκῶν, τῶν ὄντων μετα-
διδούς, μεγαλοπρεπής, ἐλευθεροπρεπής. τὰ δὲ πράγματα δα-
ψίλεια, λαμπρότης, ἀφειδωλία, μεγαλοπρέπεια, φιλοτιμία,
119 φιλοδωρία μεγαλοδωρία πολυδωρία, ἐλευθεριότης· ἡ γὰρ
ἐλευθεροπρέπεια καὶ ἐκτένεια, τὸ μὲν σκληρὸν τὸ δὲ εὐτε-

116 3. χρεώστας. A. 118 6. ἀφειδωλία] φιλία. ἀφθονία A.

λές. τὰ δ' ἐπιρρήματα δαψιλῶς, ἐκτενῶς, ἀφθόνως, μεγαλο-
πρεπῶς, ἀνέδην, χύδην, ἐλευθεροπρεπῶς, ἐλευθερίως, φιλο-
τίμως, φιλανθρώπως, φιλοδώρως μεγαλοδώρως, λαμπρῶς.
ῥήματα δὲ λαμπρύνεσθαι, ἐπιδαψιλεύεσθαι, φιλανθρωπεύε-
σθαι, ἐπιδιδόναι τοῖς χρήζουσιν, ἐπικουρεῖν τοῖς δεομένοις,
φιλοτιμεῖσθαι.

Π ρ ό θ υ μ ο ς, ἐρρωμένος, ῥωμαλέος, σφοδρός, σύντονος, 120
συντεταμένος, φιλόπονος, φιλεργός, νεανικός, εὔρωστος, γεν-
ναῖος, γεννάδας, γεννικός, ἐνεργός, ἄοκνος, ἀνδρεῖος ἀνδρι-
κὸς ἀνδρώδης, ἐθελουργός, ἐγρήγορος, ἴτης, ἄγρυπνος, φρον-
τιστής, ἀπροφάσιστος, ἕτοιμος, πρόχειρος. τὰ δὲ πράγματα
προθυμία, ῥώμη, σφοδρότης, φιλεργία· ἡ γὰρ φιλοπονία
εὐτελές, ὥσπερ καὶ ἡ ἀοκνία. εὐρωστία δὲ καὶ ἀνδρία καὶ
ἀνδρισμός· ἡ γὰρ ἀνδρειότης σκληρόν, ἡ δὲ γενναιότης τὴν
εὐγένειαν δηλοῖ. ἐγρήγορσις, νεανιεύματα. ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων 121
οὐκ ἔστι πραγμάτων ὀνόματα ἀλλὰ ῥήματα, ἐντεῖναι συν-
τεῖναι ἐπισυντεῖναι, πονῆσαι ἐπιπονῆσαι, νεανιεύσασθαι
ἐπινεανιεύσασθαι, ἀνδρίσασθαι, ἐγρηγορέναι, φροντίζειν,
ἀγρυπνεῖν, ἐρρῶσθαι, εὐρωστεῖν· τὰ γὰρ ἀπὸ τῶν ἄλλων
βίαια. ἐπιρρήματα δὲ ῥωμαλέως, ἐρρωμένως, σφοδρῶς, ἐντε-
ταμένως, ἐντόνως συντόνως, φιλοπόνως, φιλεργῶς, ἀόκνως,
ἀνδρείως ἀνδρωδῶς ἀνδρικῶς, ἐθελουργῶς, ἐνεργῶς, ἑτοί-
μως, ἀγρύπνως, πεφροντισμένως, ἐγρηγορότως, ἀπροφασί-
στως, προθύμως. τὰ δ' ἐναντία *β λ ά ξ*, βλακικός, μαλα- 122
κός, ὑπερβαλλόμενος, μελλητής, ἐκλελυμένος, ἀμβλύς, βρα-
δύς, ἀδύνατος, ἀσθενής, ἀναπεπτωκώς, ἀναβεβλημένος, ἄθυ-
μος, ἀργός, ἄρρωστος, ἄνανδρος, ὀκνώδης, κατανυστάζων,
ἀποκαθεύδων, ἀποκαθήμενος, ὀλίγωρος, ῥάθυμος, ἀμελής,
ὕπτιος, νωθρός, νωθής. τὰ δὲ πράγματα βλακεία, μαλακία,
ἀμβλύτης, βραδυτής, μελλησμός, ἀδυναμία καὶ ἀδυνασία,
ἀσθένεια, ἀργία, ἀρρωστία, ὄκνος, ἔκλυσις, ἀθυμία, ῥαθυ-
μία, ἀνανδρία, νώθεια, νωθρότης, ὀλιγωρία, ἀμέλεια, ὑπτιό-
της. καὶ τὰ μὲν ῥήματα βλακεύειν, ἀμελεῖν, ἀναπεπτωκέναι,
μέλλειν διαμέλλειν, ὑπερβάλλεσθαι, ἐκλελύσθαι, ἀργεῖν κατ- 123
αργεῖν, ὑπτιάζειν, ὀκνεῖν κατοκνεῖν, κατανυστάζειν, καθεύ-

---

120 4. ἐλευθερουργὸς *A*. 4. ἐγρηγορώς?

δειν ἀποκαθεύδειν, ἀποκαθῆσθαι ἀποκαθίζεσθαι, ὀλιγω-
ρεῖν, ῥαθυμεῖν, βραδύνειν, ἀρρωστεῖν (βέλτιον δὲ τὸ ἀρρώ-
στως ἔχειν), ἀθυμεῖν ἐξαθυμεῖν. τὰ δ' ἐπιρρήματα βλακω-
δῶς, βλακωδέστερον, μαλακῶς, ἀβλεμέως, βραδέως, ἀναπε-
πτωκότως, ἀναβεβλημένως, ἐκλελυμένως, ἀθύμως, ἀργῶς, ἀν-
άνδρως, ἀρρώστως, ὀκνηρῶς, ὀλιγώρως, ἀγεννῶς, ἀμελῶς, νω-
θρῶς, ὑπτίως, ἀσθενῶς, ἀδυνάτως.
124 *Διαθέσθαι φορτίον, ἀποδόσθαι, πωλῆσαι, ἀπεμπο-*
λῆσαι, ἀντικαταλλάξασθαι πρὸς ἀργύριον, ἀλλάξασθαι πρὸς
ἀργύριον, ἀποκηρῦξαι, καπηλεῦσαι, μεταβαλέσθαι· ἀπωνη-
θήσεται δὲ καὶ πεπράσεται Θεόπομπος εἴρηκεν ὁ κωμικός.
καὶ τὸ πρᾶγμα διάθεσις, ἀπόδοσις, εἰ μὴ ἀμφίβολον, πρᾶ-
σις, ἐμπόλησις, ἀλλαγή, ἀποκήρυξις, καπηλεία, μεταβολή·
Ξενοφῶν δὲ καὶ πώλησις εἴρηκεν. καὶ τὰ ὀνόματα κάπηλος,
125 *πρατήρ, μεταβολεύς, πωλητής· Ὑπερίδης δὲ καὶ πράτην εἴ-*
ρηκεν ἐν τῷ Συνηγορικῷ, πωλητῆρα δὲ Ἕρμιππος ὁ κωμι-
κός· ἀπὸ γὰρ τῶν ἄλλων οὐκ ἔστιν, ὥσπερ οὐδ' ἐπιρρήματα
πλὴν καπηλικῶς. ἐπὶ δὲ τῶν ἀνδραπόδων ἔστιν εἰπεῖν κατὰ
Δημοσθένην «ἐπ' ἐξαγωγῇ ἀπέδοτο.» ὁ δὲ πολλάκις πρα-
θείς, ὃν εἴποι τις ἂν παλίμπρατον, παλίμβολος ἂν λέγοιτο.
ἐπὶ δὲ τῶν πολλοῦ πιπρασκόντων εἴποις ἂν ἐπιτιμῶσιν, ἀνα-
τιμῶνται, ἐπιτείνουσι τὰς τιμάς, ὡς τὸ ἐναντίον ἐπευωνίζου-
126 *σιν, ἄξια πιπράσκουσιν. ὁ δὲ τόπος πρατὴρ λίθος καὶ πω-*
λητήριον καὶ ὡς Ἡρόδοτος πρατήριον. παρὰ δὲ τοῦ πιπρά-
σκοντος ὠνήσασθαι, ἀγοράσαι, πρίασθαι, καὶ ὠνητός, καὶ
ὠνούμενος καὶ ὠνητιῶν καὶ ἀγοράζων. ἀντ' ὀνομάτων αὗται
μετοχαί· ὁ γὰρ ἀγοραστὴς ἐπὶ τοῦ ὀψωνοῦντος τέτακται. καὶ
Πλάτων δὲ ὁ κωμικὸς λέγει «παῦσαι δυσωνῶν·» ὁ γὰρ δυ-
σώνης οὐκ οἶδα μὲν εἰ παρά τινι, ἐν δὲ παροιμίᾳ. τὸ δὲ
127 *πρᾶγμα ὠνὴ καὶ ἀγορά. Ξενοφῶν δὲ καὶ τὴν ἐμπολὴν ἐπὶ τοῦ*
ἀγοράζειν ἔταξεν. Πλάτων δὲ τῆς ἀγοράσεως εἴρηκεν, ὡς τῆς
ἀγορασίας Τηλεκλείδης. τὰ δὲ πιπρασκόμενα φορτία, ῥῶπος,
ἀγοράσματα, ὤνια, γέλγη, εἰ μὴ κωμικώτερον, ὠνητά, καὶ
ὡς Ξενοφῶν πώλημα. ὁ αὐτὸς δὲ καὶ πράσιμον εἴρηκεν ἐν

---

123 3. *βλακῶδες* *A.* 125 2. *πωλητήριον* ante Hemsterhusium. 7. *πολλοὺς* *A*, *εἰς πολλὰ* vulgo.

τῇ Παιδείᾳ· παρ' ἄλλῳ δὲ οὐδέτερον εὑρὼν μνημονεύω. ἐπιρ-
ρήματα δὲ οὐκ ἔστιν ἀπ' οὐδενός.

Ἀγεῖραι συναγεῖραι, συλλέξαι συλλέξασθαι, ἀθροῖ- 128
σαι ἀθροίσασθαι, συναθροῖσαι συναθροίσασθαι, πορίσαι
συμπορίσαι συμπορίσασθαι, συνενεγκεῖν, συνάγειν, συστῆ-
σαι συστήσασθαι, συμφορῆσαι συμφορήσασθαι, συνερανί-
σαι. τὰ δὲ πράγματα ἀγερμὸς συναγερμός, ἄθροισις συνά- 129
θροισις, συναθροισμὸς ἀθροισμός, πόρος, συλλογή, συνα-
γωγή, ἔρανος, σύστασις· δύσφθεγκτα δὲ τὰ λοιπά. ὄνομα
δὲ μόνον ὁ συλλογεύς· ἕτερον γάρ τι ὁ ἐρανιστὴς καὶ ὁ
ἀγύρτης. τὸ δὲ ἐναντίον ἐκχέαι, ῥῖψαι διαρρῖψαι, προέσθαι,
σπαθῆσαι, ἀπολέσαι, διασπεῖραι. καὶ τὰ ἐπιρρήματα ἐκκεχυ-
μένως, διερριμμένως, διεσπαρμένως. ὄνομα δὲ διασπορεύς,
πρᾶγμα δὲ ἔκχυσις, ῥῖψις διάρριψις, πρόεσις, ἀπώλεια, δια-
σπορά.

Ἀνύποιστον, δύσοιστον (Εὔπολις δὲ λέγει καὶ δυσάλ- 130
γητον), δυσάνεκτον δυσανάσχετον, οὐκ ἀνεκτόν, οὐ φορητόν,
δύσφορον ἀφόρητον, ἐπίπονον, βαρύ, φορτικόν, ἐπαχθές,
καὶ κατὰ Θουκυδίδην οὐκ ἀνάσχετον, ἀφ' οὗ καὶ τὸ δυσα-
νασχετοῦντες πεποίηκεν. εἴη δ' ἂν ἀπὸ τῶν προειρημένων
ῥῆμα καὶ τὸ δυσφορεῖν. καὶ ἐπιρρήματα ἀνυποίστως, δυσοί-
στως, ἀφορήτως, δυσανέκτως δυσανασχέτως, δυσφόρως, φορ-
τικῶς, βαρέως, ἐπαχθῶς. λόγῳ δ' ἔστιν εἰπεῖν, ὃ οὐκ ἄν τις 131
ὑπομείνειεν, ὃ οὐκ ἄν τις ἐνέγκαι, τίς δ' ἂν ὑπενεγκεῖν δυ-
νηθείη; τίς δ' οὐκ ἂν ἐπὶ τούτῳ δυσχεράνειεν; καὶ ἄλλα
πλείω. τὸ δ' ἐναντίον κοῦφον, εὔφορον, οἰστόν, ἀνθρώπινον,
ἀνεκτόν, φορητόν, ἀνάσχετον. καὶ κούφως, εὐφόρως, ἀνθρω-
πίνως, ἀνεκτῶς· τὸ γὰρ οἰστῶς καὶ φορητῶς κακίω.

Ἄλλης δὲ χρείας δύσκολον, δυσμενές, δύστροπον, δυσ-
τράπελον, παλιντράπελον, δυσχερές, δύσπρακτον, δυσκατέργα-
στον, δυσκατάπρακτον, παλίγκοτον, παλίμβολον, κακόηθες,
ὕπουλον, δολερόν, κακοῦργον, πανοῦργον, ἐπίσκιον, σεσηρός,
δεδυκός, σκοτεινόν, σκολιόν, δυσπετές, ἐργῶδες, ἀλλόκοτον, ὧν

---

127 6. δὲ οὐκέτι· ἐπίρρημα δὲ ἐξ αὐτῶν οὐχ εὕρηται· οὐ γάρ ἐστιν ἀπ' οὐδενός *A*. 129 6. καὶ τὰ — 8. διασπορά] ἐπίρρημα δὲ ἓν μόνον τὸ ἐκκεχυμένως. ὄνομα δὲ οὐκ ἔστιν οὐδὲ πρᾶγμα, ἀλλὰ μετοχαί *AC*.

132 ἔνια καὶ ἑτέρας ἐστὶ χρείας. καὶ δυσκόλως, δυσμενῶς, δυστρό-
πως, δυστραπέλως, δυσχερῶς, ἀλλοκότως, παλιμβόλως, κακοή-
θως, ὑπούλως, δολερῶς, κακούργως, πανούργως, σεσηρότως·
τὰ δὲ ἀπὸ τῶν ἄλλων φαυλότερα. καὶ ὀνόματα ἀρρενικὰ ἀπὸ
πάντων, καὶ τὰ πράγματα ἐκ τῶν πλείστων, δυσκολία, δυσ-
τροπία, δυσμένεια, δυσχέρεια, δυστραπελία, παλιντραπελία,
133 παλιμβολία, κακοήθεια, κακουργία, πανουργία· πονηρὰ δὲ τὰ
Πλάτωνος ἐν Φιλήβῳ δυσχεράσματα. ῥήματα δὲ δυσκολαί-
νειν, δυσμεναίνειν, κακουργεῖν, πανουργεῖν· τὰ γὰρ ἀπὸ τῶν
ἄλλων δύσφθεγκτα. τὰ δ' ἐναντία ῥᾴδιον, πρόχειρον, εὐχε-
ρές, εὔκολον, εὐπετές, εὔπρακτον, ἄπονον, εὐκατέργαστον,
ἁπλοῦν τε κἀπάνουργον, καὶ εὔτροπον καὶ φανερὸν καὶ ἀνα-
πεπταμένον καὶ ἄδολον καὶ εὐθὺ καὶ ἀπαρακάλυπτον. καὶ
τὰ ἀπ' αὐτῶν ἐπιρρήματα, καὶ ὀνόματα ἀρρενικά, καὶ ἐπ'
ἐνίων πράγματα.

134 Κίνδυνος, κινδυνῶδες, ἐπικίνδυνον, δεινόν, ἐκπληκτι-
κόν, φοβερόν, ἐπιδεές, σφαλερόν, ἐπισφαλές. καὶ φιλοκίνδυ-
νος, ῥιψοκίνδυνος, θρασύς, τολμηρός, πάντολμος, παρα-
κινδυνευτικός, ἐθελοκίνδυνος, ῥᾳδιουργός, θερμουργός, ἰτα-
μός, ἀπονενοημένος, παραβεβλημένος· τὸ γὰρ λεουργὸς παρὰ
Ξενοφῶντι φορτικόν. ἀλλὰ πρόχειρος εἰς τὰ δεινά, ἕτοιμος
εἰς τὰ σφαλερά, προπετής, τολμητής. κἂν εἰς πῦρ ἅλοιτο,
κἂν εἰς μαχαίρας κυβιστήσειεν. καὶ ταῦτα μὲν ἂν εἴποις
135 ψέγων, ἐπαινῶν δὲ εὔτολμος, θαρραλέος, εὐθαρσής, ἄφοβος,
ἀδεής, ἀνέκπληκτος, εὔψυχος· τὸ δ' ἴτης κοινὸν ἐφ' ἑκατέ-
ρου. τὰ δὲ πράγματα ἐπὶ μὲν ψόγου θερμουργία, ῥᾳδιουρ-
γία, τόλμα, θρασύτης, θράσος, ἀπόνοια, εὐχέρεια, προπέτεια,
ἐπὶ δ' ἐπαίνου θάρσος, εὐψυχία, εὐτολμία, ἄδεια· τὸ γὰρ
ἀφοβία πάνυ εὐτελές. ῥήματα δὲ τοῦ μὲν ταῦτα μόνα, θρα-
σύνεσθαι, τολμᾶν, παρακινδυνεύειν, παραβάλλεσθαι, ἀπονε-
136 νοῆσθαι, τοῦ δὲ μόνα εὐψυχεῖν τε καὶ θαρρεῖν. τὰ δ' ἐπιρ-
ρήματα τολμηρῶς τολμηρότατα, θρασέως θρασύτατα, φι-
λοκινδύνως, ῥιψοκινδύνως, παρακεκινδυνευμένως, παρακινδυ-
νευτικῶς, παραβεβλημένως, ἀπονενοημένως, προπετῶς, ἰτα-

---

133 1 κακουργία, πανουργία] ἀπόνοια *A*. 135 2. ἴτης] ἀκαμ-
πής *A*.

μῶς· καὶ τὰ ἐπαινετὰ εὐτόλμως, θαρραλέως, εὐθαρσῶς, ἀφόβως, ἀδεῶς, εὐψύχως, ἀνεκπλήκτως, ὧν ἐνίοις καὶ τὰ ὑπερθετικὰ οὐ κακίω πρόσεστιν. ἐκ δὲ τοὐναντίου δειλός, ἀποδειλιῶν, ἀθαρσής, ἄνανδρος, ἐπιδεὴς καταδεής, συνεσταλμένος, κατεπτηχώς, ἀγεννής, εὐλαβής, περίφοβος, φιλόψυχος φιλοσώματος, ἄτολμος, καταπλήξ· ὁ γὰρ ἄψυχος ἰδιωτικόν, καὶ ὁ πτάκις σφόδρα κωμικόν: καὶ τὰ πράγ- 137
ματα δειλία, ἀτολμία, ὄκνος, εὐλάβεια, ἀνανδρία, φιλοσωματία φιλοψυχία, καταπληγία. καὶ τὰ ῥήματα δειλιᾶν ἀποδειλιᾶν, ὀκνεῖν κατοκνεῖν, εὐλαβεῖσθαι, κατεπτηχέναι, φιλοψυχεῖν φιλοσωματεῖν· καὶ ἀπ' αὐτῶν αἱ μετοχαὶ ἀποδειλιῶν, εὐλαβούμενος, κατεπτηχώς, φιλοψυχῶν φιλοσωματῶν, ὀκνῶν κατοκνῶν. καὶ τὰ ἐπιρρήματα δειλῶς, ἀγεννῶς, ἀτόλμως, ἀνάνδρως, εὐλαβῶς, συνεσταλμένως, κατεπτηχότως, ἐπιδεῶς καταδεῶς, ἀθαρσῶς, περιφόβως, φιλοψύχως φιλοσωμάτως.

Ἐγκαλεῖν ἐπικαλεῖν, μέμφεσθαι καταμέμφεσθαι, αἰ- 138
τιᾶσθαι καταιτιᾶσθαι, αἰτίαν ἐπάγειν, προσφέρειν, διαβάλλειν, ὀνειδίζειν, φαίνειν, κατηγορεῖν, ἐνδείκνυσθαι γράφεσθαι· καὶ κατ' ἄλλην χρείαν ψέγειν, λοιδορεῖν λοιδορεῖσθαι, κακηγορεῖν κακολογεῖν, βλασφημεῖν, κακίζειν. τὰ δὲ πράγματα μέμψις κατάμεμψις, ἔγκλημα, αἰτία (Ἀντιφῶν δὲ καὶ αἰτίασις εἴρηκεν), ὄνειδος ὀνειδισμός, διαβολή, ἔνδειξις, γραφή, κατηγορία, φάσις· καὶ τῶν δευτέρων λοιδορία, ψόγος, κακολογία κακηγορία, βλασφημία, κακισμός, εἰ μὴ βιαιότερον. ὀνόματα δὲ φιλεγκλήμων, μεμψίμοιρος, φιλαίτιος, 139
ὀνειδιστικός· καὶ πάλιν φιλόψογος, φιλολοίδορος, κακήγορος. τὰ δ' ἐπιρρήματα φιλεγκλημόνως, μεμψιμοίρως, φιλαιτίως, διαβόλως, ὀνειδιστικῶς, καὶ φιλοψόγως, βλασφήμως, φιλολοιδόρως· τὰ γὰρ ἀπὸ τῶν ἄλλων βίαια. καλοῖτο δ' ἂν ὁ μὲν ἔνοχος ὑπαίτιος, ὕποχος, ὑπεύθυνος, ἐγκλητέος, ἐπιλήψιμος, μεμπτὸς ἐπίμεμπτος, ἐπίψογος, ἐπίρρητος, ὁ δ' ἀναίτιος ἀνεύθυνος, ἄμεμπτος, ἄψογος, ἀνέγκλητος. τὰ δ' ἐπιρρήματα ὑπαιτίως, ὑπευθύνως, μεμπτῶς, ἐπιρρήτως, καὶ ἀναιτίως, ἀνεγκλήτως, ἀνευθύνως, ἀμέμπτως.

---

136 3. κάκια ἐστίν A. 138 2. προφέρειν A.

140 *Ἀγωνοθέται*, ἀθλοθέται, ἀγώνων διαθέται, ἄθλων ἐπιμεληταί, ἔφοροι, ἐπίσκοποι, ἐπόπται, προστάται. τὸ δὲ πρᾶγμα ἀγωνοθεσία, ἀθλοθεσία ἢ ὡς Ἀριστοφάνης ἀθλοθετία, ἀγώνων διάθεσις, ἄθλων ἐπιμέλεια, προστασία, ἔποψις. καὶ ἀθλοθετεῖν, ἀγῶνας διατιθέναι, ἄθλων ἐπιμελεῖσθαι, ἆθλα ἐφορᾶν, ἀγώνων προεστάναι καὶ προεστηκέναι,
141 καὶ ἄρχειν, καὶ πρυτανεύειν τὰ περὶ τοὺς ἀγῶνας. *ἀπὸ δὲ ἀγῶνος* ὀνόματα ἀγώνισις παρὰ Θουκυδίδῃ, καὶ ἀγώνισμα καὶ ἀγώνιοι θεοὶ παρὰ Πλάτωνι, καὶ ἀγωνισταὶ παρὰ Δημοσθένει, καὶ ἀγωνία παρὰ Ἰσοκράτει· Σοφοκλῆς δὲ τὴν ἀγωνοθεσίαν ἀγωνοθήκην μοχθηρῶς ἐκάλεσεν. ἔστι δ᾽ ἐκ τούτων ἀγωνιστὴς ἀνταγωνιστὴς συναγωνιστής, ἀγωνίσασθαι συναγωνίσασθαι ἀνταγωνίσασθαι, ἀγωνιστικῶς, δυσανταγωνίστως, προαγών, ἐπαγωνίσασθαι, συναγωνισάμενος, ἀγωνιστικός, ἀνταγώνιστος δυσαγώνιστος, ἀνταγωνιστικός, ἀνανταγώνιστος δυσανταγώνιστος, προσαγωνισάμενος.

142 τῶν δὲ ἀγώνων οἱ μὲν γυμνικοί, οἱ δὲ καλούμενοι σκηνικοὶ ὀνομασθεῖεν ἂν Διονυσιακοί τε καὶ μουσικοί· οἱ δ᾽ Ἀττικοὶ οὐ ῥᾳδίως λέγουσιν ἀγῶνας μουσικοὺς ἀλλὰ μουσικῆς. καὶ τὸ μὲν πρᾶγμα ἀγὼν καὶ ἀγωνία· καὶ σεμνότερον εἴποις ἂν ἀγωνίαι γυμνικαὶ καὶ ἀγωνίαι Διονυσιακαί. καὶ σπονδῶν ἐπαγγελίαι, καὶ ἐκεχειρίας ἐπαγγελίαι. χωρία δὲ τῶν μὲν στάδιον τῶν δὲ θέατρον, κοινοὶ δὲ ἐπ᾽ ἀμφοτέροις
143 θεαταί. καὶ τὰ μὲν ὀνομαζόμενα ὑπὸ τῶν πολλῶν ἔπαθλα ἆθλα καλοῖτ᾽ ἂν κοινῶς ἐπ᾽ ἀμφοῖν καὶ νικητήρια καὶ ἐπίχειρα καὶ γέρα· ἰδίως δὲ ἐπὶ τῶν γυμνικῶν ἆθλοι οἱ πόνοι, καὶ τὸ ἀθλεῖν κάμνειν, πονεῖν, ὥσπερ ἐπὶ τῶν μουσικῶν ἴδιον ὅ φησι Δημοσθένης, τὸ λειτουργεῖν τῷ θεῷ. καὶ οἱ γυμνικοὶ μὲν κυρίως ἀθληταὶ καλοῦνται καὶ ἀσκηταὶ καὶ
144 ἀγωνισταί, καὶ οἱ ἀντίπαλοι αὐτῶν ἀνταγωνισταί. ἀπὸ δὲ τῶν ἀθλητῶν καὶ τὰ ἆθλα καὶ τὰ ἀθλήματα παρὰ Δημοσθένει ἐν τῷ Ἐρωτικῷ, εἰ Δημοσθένους ἐστὶ τὸ βιβλίον, καὶ τὸ ἀθλεύειν παρά τε τοῖς ποιηταῖς καὶ παρ᾽ Ἡροδότῳ, καὶ παρ᾽ ἡμῖν τὸ ἀθλεῖν. βιαζόμενος δ᾽ ἂν καὶ ἐπ᾽ ἐκείνων εἴ-

---

141 10. *ἀνανταγώνιστος*] *ἀναγώνιστος* vulgo. **142** 5. *ἀγωνίαι διονυσίαι* C, omissis *ἀγωνίαι γ. καί*.

ποι τις Διονυσιακῆς ἀγωνίας ἀθληταί. ἀθληταὶ δὲ μουσι-
κοὶ καὶ Διονυσιακοὶ τεχνῖται. ὀνομάσαις δ' ἂν καὶ τούτους
κἀκείνους ἀγωνιστάς. καὶ τὰ ἐπιρρήματα μουσικῶς, ἀθλητι- 145
κῶς, ἀσκητικῶς, ἀγωνιστικῶς. ἀλλὰ τοῖς μὲν κριταὶ κάθην-
ται, τοῖς δὲ ἐφεστᾶσι βραβευταί, οὓς καὶ βραβέας ὁ Πλά-
των καλεῖ· καὶ μαστιγονόμοι δὲ καὶ ῥαβδοῦχοι. τοὺς δὲ
βραβευτὰς καὶ ἐπιστάτας ὠνόμαζον, ὅθεν καὶ τὸ βραβεύειν
ἐπιστατεῖν Σοφοκλῆς. καὶ τὸ μὲν πρὸ τοῦ στεφάνου συμ-
πλέκεσθαι περὶ βραβείου ἢ ἐπὶ βραβείῳ φαίη τις ἄν, τὸ δὲ
περὶ τοῦ στεφάνου ἢ ἐπὶ τῷ στεφάνῳ, περὶ φοίνικος ἢ ἐπὶ
φοίνικι.

τὰ μὲν οὖν τῶν μουσικῶν ὀνόματα ἐν τοῖς περὶ μου-
σικῆς εἰρήσεται, τὰ δὲ τῶν γυμνικῶν δολιχός, δολιχοδρό- 146
μος, καὶ ὁ τὸν δολιχὸν τρέχων, καὶ ὁ τὸν μακρὸν δρόμον
ἀγωνιζόμενος· Αἰσχίνης δὲ ὁ ῥήτωρ εἴρηκε τὸν δολιχοδρο-
μήσαντα. στάδιον καὶ σταδιοδρόμος καὶ σταδιεὺς καὶ στα-
διάρχης· Ἀριστοφάνης δὲ καὶ σταδιοδρόμης εἴρηκεν. τὸ δὲ
προεκπηδᾶν προανίστασθαι Στράττις εἶπεν·

τί ὅτι ὥσπερ οἱ σταδιοδρόμοι προανίστασαι;

δίαυλος, καὶ ὁ τοῦ διαύλου ἀγωνιστής, καὶ ἀγωνιζόμενος τὸ 147
διπλοῦν, καὶ ἵππιον δρόμον, καὶ δρόμον τὸν ἐν καμπῇ. καὶ
ὅθεν μὲν ἀφίενται, ἄφεσις καὶ ὕσπληγξ καὶ γραμμὴ καὶ
βαλβίς, περὶ δὲ ὃ κάμπτουσι, νύσσα καὶ καμπτήρ· ἵνα δὲ
παύονται, τέλος καὶ τέρμα καὶ βατήρ, ἐνίοις δὲ καὶ βαλβίς.
ὀνόματα δὲ δρομικός, σύνδρομος, ἰσόδρομος, θάττων, κου- 148
φότερος, ὀξύτερος, ἐλαφρότερος, σπουδαιότερος, δρομικώτε-
ρος, ἐπίδρομος, πρόδρομος. καὶ δρόμοι ξυστοὶ ἐν οἷς αἱ
ἀσκήσεις, καὶ Φιλιππίδης ὁ ἡμεροδρόμος, καὶ ὑποδραμεῖν
τὸ κολακεῦσαι. καὶ ἱππόδρομος καὶ ἱπποδρομία, καὶ ἔκδρο-
μος ἵππος, παρὰ δὲ Αἰσχίνῃ τῷ ῥήτορι δρομοκήρυκες. τὸ
μέντοι προδραμεῖν ἐάσαντα ἐπιδιῶξαι, ὅπερ ἐν ταῖς σφαι-
ρομαχίαις γίνεται, προδοσία ἐλέγετο.

πάλη καὶ παλαιστὴς καὶ παλαιστικός, παλαίσματα, 149

---

144 1. ἀθληταί om *A*. || ἀθληταὶ δὲ] καὶ καλοῦνται *BC*. an οἱ δὲ?
146 2. θέων *BC*. 7. ὅτι] ποθ᾽ *M*. 147 2. καὶ ἱπποδρόμιον τὸν ἐγ-
καμπῇ *A*. 148 8. προδόσθαι *A*.

παλαιστικῶς, ἰσόπαλος, ἀντίπαλος. συγκεκληρωμένος, συλλαχών, ἔφεδρος. παλαίειν, διαπαλαίειν, καταπαλαίειν, προσπαλαίειν. καὶ οἱ μὲν δρομεῖς ἐλαφροί, κοῦφοι, ποδώκεις, ταχεῖς, σπουδαῖοι τοὺς πόδας, καὶ κούφως, ἐλαφρῶς, ὠκέως, ταχέως, σπουδαίως· οἱ δὲ παλαισταὶ βαρεῖς, στάσιμοι, μόνιμοι, ὠμίαι, ἀντερειδόμενοι, συμπλεκόμενοι, καὶ βαρέως, στασίμως, μονίμως.

150 πυγμὴ καὶ πύκτης καὶ πυκτικὸς καὶ πληκτικός, καὶ πὺξ παίειν. εἴποις δ' ἂν ἐπὶ τοῦ πύκτου χεῖρες ὡπλισμέναι, χεῖρες ὁπλίτιδες· καὶ τὰ ὅπλα σφαῖραι, ἀφ' ὧν καὶ τὸ σφαιρομαχεῖν, καὶ σφαιρομαχία παρ' Ἀριστομένει ἐν Διονύσῳ ἀσκητῇ. καὶ μύρμηκες δὲ τὰ ὅπλα, καὶ ἱμάντες. παγκράτιον, παγκρατιαστής, παγκρατιαστικός, καὶ παγκρατιαστικῶς ἐπίρρημα. σκιαμαχεῖν, ἀκροχειρίζεσθαι, ἀκροχειρισμός, ἄγχειν, ἀποπνίγειν, πὺξ παίειν, λὰξ ἐνάλλεσθαι, λακτίζειν. ἐπὶ δὲ τούτων εἴποις ἂν ὡς εἰσὶ πάμμαχοι, καθάπερ Πλάτων τοὺς περὶ τὸν Εὐθύδημον· «τούτω γάρ ἐστον κομιδῇ παμμάχω κατὰ τοὺς Ἀκαρνᾶνας τοὺς παγκρατιαστάς.»

151 πένταθλος ὁ τὰ πέντε ἀγωνιζόμενος. ἴδια δὲ αὐτῷ πηδᾶν, ἅλλεσθαι, πηδητικός, ἁλτικός. καὶ ὅθεν ἅλλεται, βατήρ, ἀφ' οὗ καὶ τὸ «τὸν βατῆρα κέκρουκεν·» τὸ δὲ μέτρον τοῦ πηδήματος κανών, ὁ δὲ ὅρος τὰ ἐσκαμμένα, ὅθεν ἐπὶ τῶν τὸν ὅρον ὑπερπηδώντων οἱ παροιμιαζόμενοι λέγουσι πηδᾶν ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα. ἀκοντιστικός· καὶ τὸ ἀκόντιον τῶν πεντάθλων καλεῖται ἀποτομεύς. τὸ δὲ δίσκον ἀφεῖναι, δίσκον ἐκπέμψαι, δίσκον ῥῖψαι, δίσκῳ ὑποφέρεσθαι. ἐπὶ δὲ πεντάθλου τὸ νικῆσαι ἀποτριάξαι λέγουσιν. ὁπλίτης δρόμος, καὶ ὁ τὸν ὁπλίτην δίαυλον θέων, καὶ ὁπλιτοδρόμος.

152 ὁ δὲ νικήσας τὰ ἆθλα ἀνείλετο, τὸν στέφανον ἀνείλετο, τὴν ῥάβδον τοῦ φοίνικος ἢ τὸν φοίνικα ἔλαβεν, ἐστεφανώθη, ἐκηρύχθη, ἀνεκηρύχθη, ἀνερρήθη, ἀνηγορεύθη, ἀνεδέθη τῷ στεφάνῳ, ἀνεῖπεν αὐτὸν ὁ κῆρυξ. καὶ τὸ πρᾶγμα ἀνάδεσις στεφάνου, καὶ στεφανηφορία, καὶ ἀνάρρησις καὶ ἀναγόρευσις καὶ ἀνακήρυξις. τὰ δὲ τῶν ἐνεργούν-

---

150 4. ἀριςομάνει *C*, ἀριστοφάνει *A*. **151** 7. ἀποτομή *A*, ἀποτομάς *C*. 8. ὑποστρέφεσθαι *A*.

των ῥήματα ἀνειπεῖν, ἀνακηρῦξαι, ἀναγορεῦσαι, ἀναδῆσαι, στεφανῶσαι, ταινιῶσαι· Ξενοφῶν γὰρ εἴρηκεν «ἐταινίουν τε καὶ προσῄεσαν ὥσπερ ἀθλητῇ.»

κοινὰ δ' ἐπὶ πάντων ἀναγκοφαγῆσαι, ἀσκῆσαι ἀσκη- 153
θῆναι, ἀθλῆσαι, γυμνάσασθαι, πονῆσαι, ἀγωνίσασθαι. καὶ ὄνομα καλὸν ἡ ἄσκησις. καὶ γυμναστικὴ ἡ τέχνη, καὶ γυμνασία τὸ πρᾶγμα, καὶ γυμναστικῶς τὸ ἐπίρρημα παρ' Ἀριστοφάνει. καὶ ἀποδῦναι καὶ γυμνάσασθαι παρὰ Θουκυδίδῃ, καὶ γύμνωσις. καὶ γυμνάσιον τὸ χωρίον. ἐλαίῳ χρίσασθαι, λίπα ἀλείψασθαι, κονίσασθαι.

τοὺς μὲν οὖν καλουμένους ἱεροὺς ἀγῶνας, ὧν τὰ ἆθλα ἐν στεφάνῳ μόνῳ, στεφανίτας ἐκάλεσαν καὶ φυλλίνας, τοὺς δὲ ὠνομασμένους θεματικοὺς ἀργυρίτας.

ἐκ δὲ τῶν ἀγωνιστικῶν ὀνομάτων καὶ ὁ μαστιγονόμος καὶ ὁ ῥαβδοῦχος, καὶ ὁ ῥάβδῳ κοσμῶν, φησὶν ὁ Πλάτων· Ξενοφῶν δὲ καὶ μαστιγοφόρον που λέγει. τὰ δὲ χω- 154
ρία τῆς ἀσκήσεως ἀποδυτήριον, γυμνάσιον, παλαίστρα, κονίστρα. καὶ ὁ ἐφεστηκὼς παιδοτρίβης τε καὶ γυμναστής, ἀφ' οὗ καὶ συγγυμναστὴς παρὰ Πλάτωνι καὶ Ξενοφῶντι. προγυμναστής· ὁ δὲ ἀλείπτης ἀδόκιμον. παιδοτριβικὴν δὲ τέχνην Ἰσοκράτης εἴρηκεν, τῆς δὲ παιδοτριβίας Ἄρχιππος ὁ κωμικός. ἐκ τούτων δὲ ξηραλοιφεῖν, σωμασκεῖν σωμασκίας σεσωμασκηκώς, ἀδικομαχεῖν, ἀσκητὴς ἀσκήματα ἄσκησις· Πλάτων δὲ καὶ ἄσκην εἴρηκε, φαῦλον ὄνομα. καὶ λήκυθον δ' ἂν εἴποις καὶ στλεγγίδα· ἐκαλεῖτο δὲ καὶ στλεγγὶς καὶ ξύστρα καὶ σπαθίς. καὶ τὸν παῖδα ἐρεῖς ληκυθοφόρον· πονηρὸν γὰρ ὁ στλεγγιδολήκυθος. τὸν δὲ θύλακα τῶν ἀσκη- 155
τῶν σάκταν καλοῦσιν ἢ σάκκον. ἀθληταῖς δ' ἂν προσήκοιεν καὶ ἐνδρομίδες· οὕτω δ' ἐκαλοῦντο τὰ τῶν δρομέων ὑποδήματα. Κράτης δ' ἔφη ἐν Ἥρωσιν

ἁλτῆρσι θυλάκοισι χρῆσαι τὸ μέγεθος.

ἄγχειν, στρέφειν, ἀπάγειν, λυγίζειν, ἀγκυρίζειν, ῥάσσειν, ἀνατρέπειν, ὑποσκελίζειν. καὶ πλαγιάζειν δὲ καὶ κλιμακίζειν παλαισμάτων ὀνόματα· μοχθηρὸν γὰρ τὸ μεσοπέρδειν ἐν τῇ

---

152 1. ὀνόματα *A*. **153** 5. γυμνωθῆναι? **154** 8. ἀσκομαχεῖν *A*. 10. στελγὶς? an δὲ ἡ pro δὲ καὶ? **155** 8. μέσον ἔρδειν *A*, om *BC*, qui mox παλαίσματος τὸ πέρδειν.

κωμῳδίᾳ σχῆμα παλαίσματος. ἤδη δέ τινες τοὺς γυμνικοὺς ἀγῶνας σεμνότερον Ἡρακλείους ἀγῶνας ἐκάλεσαν. λῦτο δ' ἀγών, καὶ ἔστω τέλος τοῦ βιβλίου.

Δ.

Κομμόδῳ Καίσαρι Ἰούλιος Πολυδεύκης χαίρειν. οἶμαι καὶ σέ, εἰ καὶ νέος εἶ, πολλὰ προσεξευρήσειν οἷς ἔγραψα· οὐ γὰρ ἐργώδης ἡ μίμησις κατὰ τὴν τῆς εὑρέσεως ὑφήγησιν. ἂν δέ τί σε
2 *ὄνομα ὡς παρειμένον ἐπέλθῃ, μὴ θαυμάσῃς. ἴσως μὲν γὰρ αὐτὸ κἂν εἰδὼς εἴην παρεικώς, ἀλλ' ὡς οὐκ ἐπαινῶν· εἰ δὲ καὶ διέλαθέ με, εὖ ἴσθ' ὅτι πολλὰ καὶ ὧν πάνυ ἴσμεν, ἔστιν ὅτ' ἐπὶ τὴν μνήμην οὐκ ἀπαντᾷ, ὅπου καὶ τὰ τῶν οἰκετῶν ὀνόματα, ἃ οὐκ ἂν φαῖμεν ὡς οὐκ ἴσμεν, ἐκπίπτει πολλάκις χρῄζόντων καλεῖν. καὶ τί δεῖ τοῦτο θαῦμα οἴεσθαι, ὅπου γε καὶ τῶν σκευῶν τις ἔστιν ἃ ἔχων ἐν χεροῖν ὡς οὐκ ἔχων ζητεῖ; τὸ τοῦ Πλάτωνος. ὅρα δὲ εἴ τις ἂν ἄλλος τῶν νῦν Ἑλλήνων εὗρε τοσαῦτα καὶ ἐν τοσούτοις. ἔρρωσο κύριε.*

7 *Περὶ τοίνυν ἐπιστημῶν καὶ τῶν ἀπ' αὐτῶν τεχνῶν ἐν τούτῳ ῥητέον.* ἐ π ι σ τ ή μ η, *ἐπιστημοσύνη, γνῶσις, ἐπιστημονικὴ γνῶσις, ἀλήθεια, κατανόησις, διάσκεψις, θεωρία, ἐμπειρία, τέχνη, εὐτεχνία, ὀρθοδοξία. καὶ τὰ ὀνόματα ἐπιστήμων, ἐπιστημονικός, γνωστικός, γνωμονικός, θεωρητικός, διαγνωστικός, ἔμπειρος, τεχνίτης, τεχνικός· ὁ γὰρ δοξαστικὸς κοινὸν καὶ ἐπὶ τοῦ τὰ ψευδῆ δοξάζοντος, ὁ δ' ἀληθὴς καὶ ὁ φιλαλήθης καὶ ἄλλο τι δηλοῖ, ὁ δὲ κατανοητικὸς εὐτελές.*
8 *καὶ τὰ ἐπιρρήματα ἐπιστημονικῶς, καὶ παρ' Ὁμήρῳ ἐπισταμένως, γνωστικῶς, γνωμονικῶς, θεωρητικῶς, ἐμπείρως, τεχνικῶς· τὸ γὰρ δοξαστικῶς ἀμφίβολον. ῥήματα δὲ ἐπίστασθαι, ἐπιστῆναι ὡς Πλάτων, γνῶναι, γνωρίσαι, θεωρῆσαι καταθεωρῆσαι, περιαθρῆσαι, κατανοῆσαι, διασκέψασθαι· ἀπὸ γὰρ τῶν λοιπῶν οὐκ ἔστι ῥῆμα πλὴν τοῦ δοξάσαι, ᾧ ἴσως προσθετέον τὸ ὀρθῶς δοξάσαι ἢ ὀρθῇ δόξῃ χρήσασθαι ἢ ὑγιεῖ ἢ ἀληθεῖ ἢ ἀπλανεῖ ἢ ἀσφαλεῖ. τὸ δὲ τεχ-*

---

155 3. *τέλος*] *τοῦτο τέλος* ***A.*** || post *βιβλίου* ***B*** *ἡ ἀρχὴ τοῦ τετάρτου βιβλίου.* **2** 1. *ἄλλως οὐκ* ***A.*** **8** 5. *περιαθροῖσαι* vulgo.

νάσαι ἑτέρας χρείας. τούτοις δὲ τἀναντία ἀνεπιστημο- 9
σύνη, ἄγνοια, ἀγνωσία· Ἀντιφῶν δὲ ἐπὶ τούτου καὶ ἀγνωμοσύνην λέγει. ψεῦδος, ἄνοια· τὸ γὰρ ἀνοητία καὶ ἀθεαμοσύνη σκληρά, ἀπειρία δὲ καὶ ἀτεχνία καὶ ψευδοδοξία καὶ δοκησισοφία Πλάτωνος καὶ εἰκασία καὶ εἰκών. καὶ τὰ ὀνόματα ἀνεπιστήμων, ἀγνώμων, ἄνους, ἀνόητος, ἀνοηταίνων, ἀθεάμων, ἀθέατος, ἄπειρος, ἄτεχνος, δοκησίσοφος, ὡς Ἀντιφῶν ἔφη, εἰκαστής, εἰκαστικός· καὶ μέντοι καὶ δοκησίνους, ὃν καὶ δοκησιδέξιον Καλλίας εἴρηκεν ὁ κωμικός. καὶ ἐπιρ- 10
ρήματα ἀνεπιστημόνως, ἀγνωμόνως, ψευδῶς, ἀνοήτως, ἀθεάτως (τὸ γὰρ ἀθεαμόνως βιαιότερον), ἀπείρως, ἀτέχνως, εἰκαστικῶς, ὁμοιωτικῶς. καὶ δόξῃ ψευδεῖ χρήσασθαι, σφαλερᾷ, πεπλανημένῃ. ῥήματα δ' οὐκ ἔστιν ὅτι μὴ τὸ εἰκάζειν.

ἐκ δ' ἐπιστήμης ἀ ρ ε τ ή, ἀνδραγαθία, καλοκαγαθία, δεξιότης, σοφία, φιλοσοφία, φιλολογία, φρόνησις, σύνεσις, νοῦς, λογισμός, σωφροσύνη, καρτερία, ἐγκράτεια, ἀνδρία, εὐθυμία, εὐρωστία, δικαιοσύνη, δικαιοπραγία, εὐσέβεια, ὁσιότης, εὐγνωμοσύνη, ἐπιείκεια, μεγαλοψυχία, μεγαλογνωμοσύνη, φιλανθρωπία, μεγαλοπρέπεια. καὶ τὰ ὀνόματα κα- 11
λοκάγαθος, σοφός, φιλόσοφος, φιλολόγος, φρόνιμος, συνετός, εὔνους (ὁ γὰρ νοήμων ποιητικόν), δεξιός, εὐμαθής, ταχυμαθής, πολυμαθής, λελογισμένος, σώφρων, καρτερός, καρτερικός, ἐγκρατής, ἀνδρεῖος, εὔθυμος, εὔρωστος, δίκαιος, εὐσεβής, ὅσιος, φιλάνθρωπος, ἐπιεικής, μεγαλόψυχος, μεγαλογνώμων, μεγαλοπρεπής. καὶ τὰ ἐπιρρήματα σοφῶς, φιλολόγως, φρονίμως, συνετῶς, εὔνως, λελογισμένως,
ἐμφρόνως, καρτερῶς, καρτερικῶς, ἐγκρατῶς, ἀνδρείως, εὐθύ- 12
μως, εὐρώστως, δικαίως, ὁσίως, εὐσεβῶς, φιλανθρώπως, ἐπιεικῶς, μεγαλοψύχως, μεγαλογνωμόνως, μεγαλοπρεπῶς. ῥήματα δὲ μόνα φιλοσοφεῖν, φρονεῖν, συνιέναι, νοεῖν, λογίζεσθαι, σωφρονεῖν, καρτερεῖν, ἀνδρίζεσθαι, δικαιοπραγεῖν, εὐσεβεῖν, εὐγνωμονεῖν, φιλανθρωπεύεσθαι. τὰ δὲ ἐναντία κ α κ ί α, πονηρία, μοχθηρία, φαυλότης (φλαυρότης δὲ σκληρόν), σκαιότης, ἀπαιδευσία, πανουργία, ἀμαθία, μισολογία,
ἄνοια, ἀφροσύνη, ἀσυνεσία, ἀκολασία, ἀκρασία, ἀσέλγεια, 13

9 8. εἰκαστικός] εἰκάστωρ A.

*ἀνανδρία, θρασύτης, δειλία, ἀρρωστία, ἀδικία, ἀδικοπραγία,
ἀνοσιότης, ἀγνωμοσύνη, ἀνεπιείκεια, μικροψυχία (ἡ γὰρ μι-
κρογνωμοσύνη δυσχερὲς πρὸς τὴν ἀκοήν), ἀσέβεια, δυσσέ-
βεια, μισανθρωπία, ἀπανθρωπία, μικροφροσύνη, μικροπρέ-
πεια. καὶ τὰ ὀνόματα κακός, πονηρός, μοχθηρός, ἡμιμό-
χθηρος, φαῦλος, φλαῦρος, σκαιός, ἀπαίδευτος, ἄσοφος, εἰ
14 καὶ μὴ ἔστιν ἡ ἀσοφία, πανοῦργος, ἀμαθής, μισολόγος,
ἄνους, ἀνόητος, ἀλόγιστος, εἰ καὶ τὴν ἀλογιστίαν οὐ προσ-
ετέον, ἄφρων, ἀσύνετος, ἀκρατής, ἀσελγής, ἀκόλαστος, ἄν-
ανδρος, θρασύς, δειλός, ἄρρωστος, ἄδικος, ἀνόσιος, ἀγνώ-
μων, ἀνεπιεικής, μικρόψυχος, ἀσεβής, δυσσεβής, μισάνθρω-
πος, μικρόφρων, ὀλιγόφρων, ἢ κατὰ Ξενοφῶντα μικροπρεπής.
καὶ τὰ ἐπιρρήματα μοχθηρῶς, φαύλως, φλαύρως· τὸ γὰρ πο-
νηρῶς εὐτελές, σκαιῶς δὲ καὶ ἀπαιδεύτως, ἀσόφως, πανούρ-
γως, ἀμαθῶς, μισολόγως, ἀνοήτως, ἀλογίστως, ἀφρόνως·
15 μικροφρόνως γὰρ καὶ ὀλιγοφρόνως ἀτοπώτερα, κάλλιον δὲ
μικροπρεπῶς. ῥήματα δ' ἀπὸ τῶν πλείστων οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ
μόνα ταῦτα, πονηρεύεσθαι, πανουργεῖν, μισολογεῖν, ἀνοη-
ταίνειν, ἀμαθαίνειν· τὸ δὲ ἀφραίνειν ποιητικώτερον. ἀντὶ
μέντοι ῥημάτων τοῖς ἐπιρρήμασι χρηστέον τὸ ἔχειν αὐτοῖς
προστιθέντα, οἷον σκαιῶς ἔχειν, μοχθηρῶς ἔχειν, καὶ κατ'
ἄλλην κλίσιν συναπτέον αὐτοῖς τὴν ἔχων μετοχήν, οἷον
ἀμαθῶς ἔχων καὶ σκαιῶς ἔχων, καί που καὶ σκαιῶς διακεί-
μενος, καὶ ἐπὶ πάντων ὁμοίως.
16 Εἴδη δὲ ἐ π ι σ τ η μ ῶ ν ἢ τεχνῶν τῶν ἐλευθεριωτέρων
γραμματική, διαλεκτική, ῥητορική (ἡ αὐτὴ καὶ πολιτικὴ καὶ
σοφιστική), ποιητική, μουσική, ἀστρονομία, γεωμετρία, ἀριθ-
μητική, στατική, ἰατρική. καὶ τὰ ἀπ' αὐτῶν ὀνόματα γραμ-
ματιστὴς καὶ γραμματικός, ῥήτωρ ῥητορικός (ὁ αὐτὸς καὶ
πολιτικός), σοφιστής σοφιστικός, ποιητής ποιητικός, μου-
σικός, ἀστρονόμος ἀστρονομικός, γεωμέτρης γεωμετρικός,
ἀριθμητικός, στατικός, ἰατρός, ἰατρικός. καὶ τὰ ἐπιρρήματα
γραμματικῶς, πολιτικῶς, ῥητορικῶς, σοφιστικῶς, ποιητικῶς,
μουσικῶς, ἀστρονομικῶς, ἀριθμητικῶς, στατικῶς, ἰατρικῶς.
17 καὶ ἀπὸ μὲν τοῦ γραμματικοῦ ῥῆμα οὐκ ἔστιν, εἰ μὴ λόγῳ*

---

14 2. προσιτέον vulgo.

τὸ γραμματικὸν εἶναι, ῥητορεύειν δέ. καὶ πολιτικὸν εἶναι· οὐδὲ γὰρ τούτῳ ῥῆμα ὑπόκειται. καὶ σοφιστὴν εἶναι· οὐδὲ γὰρ τὸ σοφιστεύειν ἐν χρήσει κεκριμένῃ, ἀλλ' ἴσως ἀντὶ τούτου τὸ παιδεύειν, δοκεῖ δ' ἐπὶ πάντων κοινὸν εἶναι. ἀπὸ δὲ τοῦ ποιητικοῦ τὸ ποιεῖν· ἀλλὰ καὶ τοῦτο διὰ τὴν ἐπὶ πολλῶν χρῆσιν ἀμφίβολον, εἰ μή τις αὐτῷ προσθείη τὸ ποιήματα. παρόμοια δ' ἄν τις καὶ περὶ τοῦ μουσικοῦ φαίη. γεωμετρεῖν δ' ἂν εἴποι τις καὶ ἀστρονομεῖν καὶ ἀριθμεῖν καὶ ἱστάναι καὶ ἰᾶσθαι.

Καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ γ ρ α μ μ α τ ι σ τ ο ῦ ῥητέον διδάσκειν 18
γράμματα, συλλαβὰς συμπλέκειν, γράφειν, ἀναγινώσκειν, προ-
γράφειν ὑπογράφειν προσπαραγράφειν, τῷ γραφείῳ παρα-
γράφειν, τῇ παραγραφίδι, ἀποστοματίζειν. καὶ δελτίον δὲ
τῶν ἐν γραμματιστοῦ, καὶ πυξίον καὶ πυξίδιον (ἔστι γὰρ
παρὰ Ἀριστοφάνει τοὔνομα) καὶ δέλτος. καὶ Ἡρόδοτος μὲν
λέγει δελτίον δίπτυχον, οἱ δὲ Ἀττικοὶ γραμματεῖον δίθυρον,
καὶ θύρας τὰς πτύχας ἄχρι δύο, εἶτα πτύχας, καὶ τρίπτυ-
χον καὶ πολύπτυχον. Ὅμηρος δὲ πίνακα πτυκτὸν εἴρηκεν. 19
γραμματεῖον δὲ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς καὶ ἐν ᾧ ἀργύριον ἀπ-
έκειτο, ὃ καὶ γραμματεῖον Βοιώτιον ἐκάλουν· οἱ δὲ νεώτε-
ροι αὐτὸ καὶ ἀργυροθήκην ὠνόμαζον. Ἀπολλοδώρου δὲ τοῦ
Γελῴου καὶ δρᾶμα ἔστιν ὁ γραμματειδιοποιός. Ἡρόδοτος
μέντοι γραμματιστὴν τῶν ἐν Σάι ἱερῶν χρημάτων εἴρηκεν
ἀντὶ γραμματέως. Ἀριστοφάνης δὲ παίζει ἐν Θεσμοφορια-
ζούσαις λέγων ἡ γραμματεύς. ἔστι δ' εἰπεῖν ἐπὶ τοῦ γραμ-
ματιστοῦ καὶ τὰ Δημοσθένους, τὰ βάθρα σπογγίζειν καὶ
τὸ μέλαν τρίβειν καὶ τὸ παιδαγωγεῖον κορεῖν. τὸ δὲ παιδα-
γωγεῖον καὶ διδασκαλεῖον καὶ φωλεὸν ἐκάλουν οἱ παλαιοί.

Ἐπὶ δὲ τοῦ ῥ ή τ ο ρ ο ς εἴποις ἂν δεινὸς εἰπεῖν, ὑπέρδει- 20
νος πάνδεινος, σοφὸς εἰπεῖν, δεξιός, περιττός, συνεχής, πυκ-
νός, πρόχειρος, εὔνους εὐνοϊκός, ῥάδιος, πολύς, ἄφθονος,
ἐπιμελής, ἀκριβὴς ἠκριβωμένος, ἐσκεμμένος περιεσκεμμένος,
Ἕλλην, πάνσοφος, εὔρους, Ἀττικός, πολυγνώμων, πολύνους,
πολυλόγος, εὔγλωττος, εὔφωνος, πιθανός, ἡδύς, γλυκύς, ἐπ-
αγωγός, βραχυλόγος, σύντομος, σαφής, σφοδρός, πολιτικός,

---

17 6. τὸ] τὰ vulgo. **18** 8. πτυχὰς utrobique *A*. **19** 3. γραμματεῖον Βοιώτιον] κιβώτιον Harpocration. 5. γράμμα ante Iungermannum.

21 ἰσχυρός, δυνατός, ἔντονος, βίαιος, πολὺς ῥέων, ἀφειδής,
εὐθυρρήμων, ἐλεγκτικός, παρρησιαστικός, ἀνυπόστολος, τεχ-
νίτης, ἔντεχνος, βαθὺς τὴν γνώμην, πικρός, θυμικός, θυ-
μοῦ γέμων, χολῆς μεστός, παροξυντικός, πολλῷ ῥεύματι
ῥέων, δίκην ποταμοῦ ῥέων, κατὰ χιόνα τὴν συνέχειαν, οἷος
ἐγεῖραι θυμόν, ὀργὴν πραΰναι, οἶκτον ἐπισπάσασθαι, ἔλεον
ἐκκαλέσασθαι, παρακρούσασθαι, ἐξαπατῆσαι, παραγαγεῖν,
φενακίσαι, σοφίσασθαι, [παρασχεῖν,] παρασῦραι, κλύσαι, συγ-
χέαι τὴν γνώμην, συνταράξαι τὸν λογισμόν, δάκρυον προ-
καλέσασθαι, παρακρουστικός, φενακιστικός, πειστικός, παρα-
22 πειστικός, ἀπατητικός. καὶ τὰ πράγματα δεινότης, σοφία,
δεξιότης, συνέχεια, πυκνότης, εὔροια, ῥαστώνη, πλῆθος, ἀφ-
θονία, ἐπιμέλεια, ἀκρίβεια, σκέψις, περίσκεψις, ἑλληνισμός,
ἀττικισμός, πολυγνωμοσύνη, πολύνοια, πολυλογία, εὐγλωττία,
εὐφωνία, ἀφθονία, βραχυλογία, συντομία, σαφήνεια, σφο-
δρότης, ἰσχύς, δύναμις, βία, ῥοθιότης, ῥαγδαιότης, πιθανό-
της, ἡδονή, γλυκύτης, εὐρημοσύνη, τέχνη, πικρία, κακοήθεια,
πειθώ, φενακισμός, ἀπάτη ἐξαπάτη, παροξυσμός, δεινολο-
23 γία, οἰκτρολογία, ταπεινολογία. ἱκανότης δὲ εἴρηκε Λυσίας
ἐν τῷ κατὰ Πανταλέοντος ἐπὶ τοῦ ἱκανοῦ λέγειν, ὥστε ἐκ
τούτου εἴποι τις ἂν καὶ ἱκανῶς καὶ ἱκανός. ἀπὸ δὲ τῶν
παραλειφθέντων οὐκ ἔστιν ὀνόματα τοῦ πράγματος. τὰ δ'
ἐπιρρήματα δεινῶς, σοφῶς, πανσόφως, δεξιῶς, περιττῶς,
συνεχῶς, πυκνῶς, προχείρως, εὔρως, ῥᾳδίως. τὸ δὲ πολλῶς
βίαιον, ἀφθόνως δέ, ἀκριβῶς ἠκριβωμένως, ἐπιμελῶς, ἐσκεμ-
μένως περιεσκεμμένως, ἑλληνικῶς, ἀττικῶς, πολυγνωμόνως,
24 πολύνως. τὸ δὲ πολυλόγως παραιτητέον, εὐγλώττως δέ, εὐ-
φώνως· καὶ τὸ βραχυλόγως ὑπερβᾶσι τὸ συντόμως ῥητέον.
σφοδρῶς, ἰσχυρῶς, δυνατῶς, βιαίως, ῥοθίως, πιθανῶς, ἡδέως,
γλυκέως, ἐπαγωγῶς, εὐθυρρημόνως, ἀνυποστόλως, τεχνικῶς
ἐντέχνως εὐτέχνως, κακοήθως, πικρῶς, φενακιστικῶς, παρ-
οξυντικῶς, ἀπατητικῶς ἐξαπατητικῶς. ῥήματα δ' οὐκ ἔστιν
ὅτι μὴ δεινῶσαι, ἐπιμεληθῆναι, ἀκριβῶσαι, ἐσκέφθαι περι-
25 εσκέφθαι, ἑλληνίσαι, ἀττικίσαι, νοῆσαι περινοῆσαι, σφοδρύ-
νασθαι, ἰσχῦσαι, δυνηθῆναι, βιάσασθαι, πεῖσαι, ἡδῦναι
ἐφηδῦναι, γλυκᾶναι, τεχνάσαι, φενακίσαι, παροξῦναι, ἀπα-
τῆσαι ἐξαπατῆσαι. ἔνια δὲ τούτων κοινὰ καὶ πρὸς ἕτερα.

εἴποι δ' ἂν τις ῥήτωρ ῥητορικός, λεκτικός, πολιτικός,
ἐλεγκτικός, σύμβουλος συμβουλευτικός, νομοθέτης νομοθε-
τικός, δημαγωγός δημαγωγικός, δημηγόρος δημηγορικός,
βουληφόρος, βουληγόρος, πρεσβευτής πρεσβευτικός, δικανι-
κός, συνηγορικός συνήγορος, κατήγορος, πανηγυρικός, ἐγκω-
μιαστικός, ψεκτικός. καὶ συμβουλή συμβουλία, νομοθεσία, 26
δημαγωγία, πρεσβεία πρέσβευσις, δίκη, διαδικασία ἐπιδι-
κασία, ἀντιδικία, συνηγορία, συναγόρευσις, κατηγορία, δη-
μηγορία, βουληγορία, πανήγυρις, ἐγκώμιον, ψόγος. καὶ συμ-
βουλευτικῶς, νομοθετικῶς, δημαγωγικῶς, δημηγορικῶς, πρεσ-
βευτικῶς, δικανικῶς, συνηγορικῶς, πανηγυρικῶς, ἐγκωμιαστι-
κῶς, ψεκτῶς. καὶ εἰπεῖν, λέξαι, φράσαι, ῥῆσιν ἀποτεῖναι,
λόγον ἐξενεγκεῖν, λόγον διαπεράνασθαι, εἶραι, συνεῖραι 27
ἀπνευστὶ περιόδους, ἀντίθετα, ἀντιστάσεις, παρισώσεις ἀπι-
σώσεις, κύκλους, περιαγωγάς, νοήματα ἐννοήματα, ἐνθυμή-
ματα. συμβουλεῦσαι, παραινέσαι, ὑφηγήσασθαι εἰσηγήσα-
σθαι, διδάξαι, πεῖσαι, γνώμην ἀποφήνασθαι, δόξαν ἐξενεγ-
κεῖν, ψήφισμα γράψαι, δόγμα συνθεῖναι, νόμον θέσθαι,
νόμον εἰσενεγκεῖν, νομοθετῆσαι νομοθετήσασθαι, δημαγω-
γῆσαι, δημηγορῆσαι, βουληγορῆσαι, συνηγορῆσαι τῷ δήμῳ,
πιθανὸν εἶναι, τὸν δῆμον παραιτήσασθαι, οἰκειώσασθαι,
προσαγαγέσθαι, προσεταιρίσασθαι, διὰ χειρὸς ἔχειν, ὑπή- 28
κοον ποιήσασθαι, κατήκοον, χειροήθη, τιθασόν, τιθασεῦ-
σαι, ὑπαγαγέσθαι, παντὸς εἶναι πιθανώτερον, ἐκτιθασεῦ-
σαι, κηλῆσαι, πρεσβεῦσαι, διακονήσασθαι, πλανηθῆναι.
εἴποις δ' ἂν τὴν πρεσβείαν ἔκδημον πολιτείαν, ἐπι-
σφαλῆ, ἐπίπονον, πολυπλανῆ, ἐπικίνδυνον, οὐκ ἀταλαίπω-
ρον, οὐκ ἀταλαιπώρητον, οὐκ ἀπράγμονα, ἐν περιόδῳ πλά-
νους ἔχουσαν, ταλαιπωρίας, πόνον, πράγματα, σφάλματα.
δι' ὧν ἔστι πόρους ἐξευρεῖν, ἀργυρολογῆσαι, φορολογῆσαι,
χρήματα συναθροίσασθαι, συλλέξαι, συστήσασθαι, συναγα- 29
γεῖν, εἰσπρᾶξαι, συνεισενεγκεῖν, συμφορῆσαι, κτήσασθαι, προσ-
κτήσασθαι, προσποιήσασθαι, περιποιήσασθαι· συμμάχους
προσαγαγέσθαι, οὐκ ὄντας κατακτήσασθαι, τοὺς ὄντας βε-
βαιώσασθαι· πολεμίους κακῶσαι, ἡμερῶσαι, πραῧναι, κατα-

---

27 8. βουλὴν βουλεῦσαι A.

πλῆξαι, φοβῆσαι, ταράξαι, διαταράξαι, δεδίξασθαι· εἰρήνην
συνθέσθαι, συνθήκας ποιήσασθαι, σπονδάς, ὁμολογίας, φι-
30 λίας, συμμαχίαν, ἰσοτέλειαν, ἰσοπολιτείαν· τὸ γὰρ ὁμαιχ-
μίαν πονηρόν, ὁρκίσαι δὲ καὶ ὅρκους ἐπαγαγεῖν, δοῦναι,
λαβεῖν, ἀπολαβεῖν. συνηγορῆσαι, συναγορεῦσαι, συνειπεῖν,
συναγωνίσασθαι, συνεξετασθῆναι, συμπροθυμηθῆναι, συν-
δικῆσαι, συγκινδυνεῦσαι, ὑπεραπολογήσασθαι, ὑπερδικῆσαι,
βοηθῆσαι, συμπρᾶξαι, συλλαβεῖν, συνεπιλαβεῖν, ἐπικουρῆσαι,
προδικῆσαι, προστῆναι, συνεισελθεῖν, ἀντειπεῖν, ἀντιδικῆσαι,
ἀντεξετασθῆναι, ἀνταγωνίσασθαι, κατηγορῆσαι, κατειπεῖν,
31 ἐξελέγξαι. πανηγυρίσαι, δημαγωγῆσαι, πανηγυρικοὺς
λόγους ἐξενεγκεῖν, πανδήμους λόγους εἰπεῖν, δημοτελεῖς λόγους
παρασχέσθαι, ἐπαγωγούς, ἡδεῖς, γλυκεῖς, τερπνούς, κεχαρισ-
μένους, δημοτερπεῖς, ὀχλοτερπεῖς, πρὸς ἡδονὴν πεποιημέ-
νους, πρὸς πλῆθος ἡρμοσμένους, ἐγκωμιάσαι, ἐπαινέσαι,
λαμπρῦναι, ἀποφαιδρῦναι, κοσμῆσαι, συστῆσαι, γνωρίσαι,
32 ἐπευφημῆσαι. καὶ τὰ ὀνόματα ἐγκώμιον, ἔπαινος, σεμνολο-
γία, λαμπρότης, φαιδρότης, κάλλος, καλλωπισμός, σύστασις,
γνωρισμός, εὐφημία. τὰ δὲ ἐναντία ψέξαι, κακίσαι, αἰσχῦ-
ναι, καθυβρίσαι, λοιδορῆσαι, διαβαλεῖν, ἐλέγξαι, φαυλίσαι,
διασῦραι, καταγελάσαι, χλευάσαι διαχλευάσαι, φλαυρίσαι
καὶ ἀποφλαυρίσαι, κωμῳδῆσαι, τωθάσαι, κακῶς εἰπεῖν, ὀνει-
δίσαι, ὄνειδος προστρίψασθαι, ὄνειδος ἐπενεγκεῖν, αἰσχύνῃ
33 περιβαλεῖν. καὶ τὰ πράγματα ψόγος, αἰσχύνη, κακισμός,
ὕβρις, λοιδορία, διαβολή, ἔλεγχος, κακηγορία, κατάγελως,
ὀνειδισμός, χλευασία χλευασμός, κωμῳδία, τωθασμός. καὶ
μέρη μὲν τοῦ ῥητορικοῦ λόγου προοίμιον, διήγησις, πίστις,
ἀπόδειξις, ἔλεγχοι, παραδείγματα, ὁμοιώσεις, παραβολαί, ἐν-
θυμήματα, ἐπιχειρήματα, ὑπερβολαί, δεινώσεις δεινολογίαι,
φράσεις ἐκφράσεις, οἰκτρολογίαι, παραδηλώσεις ὑποδηλώ-
σεις, ἐπίλογοι.

34 ἔπαινος δὲ ῥήτορος καὶ δημαγωγοῦ, εὔνους, φιλό-
πολις, φιλόδημος, δημοτικός, νόμιμος, δημοκρατικός, πιστός,
ἀξιόπιστος, συμφέρων, ὠφέλιμος, χρήσιμος, πόριμος πορι-
στής, προαγωγὸς τοῦ δήμου, προστάτης τῶν νόμων, φύλαξ
τῆς ἐλευθερίας, προαγωνιστὴς τῆς δημοκρατίας, συναγωνι-
στής, ἄδωρος ἀδωροδόκητος, ἄπρατος, ἀδιάφθορος, συν-

ἔχων τὴν πολιτείαν, συνδέων, συμφυλάττων, τηρῶν διατη-
ρῶν, φυλάττων διαφυλάττων. καὶ τὰ ῥήματα ἀπ' αὐτῶν.
πρᾶγμα δὲ ἀπὸ τῶν πλείστων, ὅτι μὴ εὔνοια, δημοκρατία,
πίστις, πορισμός, προστασία· ἀγωνισμὸς γὰρ καὶ φυλακὴ
καὶ τήρησις λέγονται καὶ πρὸς ἕτερα. ψόγος δέ, παράνο- 35
μος, προδότης, ὀλιγαρχικός, πεπραμένος, δωροδόκος δεδω-
ροδοκημένος, δεδεκασμένος, ἀποδεδοκιμασμένος, ἀδόκιμος,
κίβδηλος, παράσημος, αὐτόμολος, ἄπιστος, βάρβαρος, βλα-
βερός, ζημιώδης, ἐπιζήμιος, νόμοις ἐχθρός, καταλύων τὴν
δημοκρατίαν, συγχέων τὰ καθεστηκότα, οὐκ ἀρεσκόμενος
τοῖς καθεστηκόσιν, δυσχεραίνων, δυσμεναίνων, ἀνατρέπων
τὴν πολιτείαν, λύων ἀναλύων καταλύων, συνταράττων, με-
θιστάς, παρακινῶν, μεταβάλλων, μετατιθείς, παρατρέπων, 36
νεωτερίζων νεωτεριστής νεωτεριστικός, μισόπολις, μισόδη-
μος, πρὸς ἀργύριον ῥέπων, πρὸς ἀργύριον βλέπων, παλίμ-
πρατος, παλίντροπος, συκοφάντης, δικορράφος, φιλοπράγ-
μων πολυπράγμων, κακοπράγμων, ὡς Ὑπερίδης ἔφη, κατα-
πολιτευόμενος τὸν δῆμον, ὑποπολιτευόμενος τοῖς ἐχθροῖς,
προτείνων τὴν χεῖρα, λέγων ἐπὶ χρήμασι, παλιγκάπηλος, πε-
πρακὼς ἑαυτόν, πρὸς ἀργύριον λέγων, πρὸς λῆμμα βλέπων,
μηδ' ἂν ῥῆμα προῖκα εἰπών, πρὸς ἀργύριον κεχηνώς, μηδὲν 37
μέρος ἔχων ἄπρατον, μισθοῦ φθεγγόμενος, εὔωνος, ῥᾴδιος,
πρόσοδον τὴν πολιτείαν πεποιημένος, ὕπουλος, δολερός, ἐπί-
βουλος, κακοήθης, ἀπατεών, ἐπιβουλεύων, ἐπηρεάζων, δη-
μεύων, δημοκόπος, πρὸς χάριν λέγων, πρὸς ἡδονὴν δημηγο-
ρῶν, δημοχαριστής, παρὰ τῇ κιγκλίδι ζῶν ἀεί, παρὰ τὸν
δρύφακτον ποιούμενος τὸν βίον, παρὰ τὴν κλεψύδραν, λοι-
μὸς δήμου. καὶ ὅλως πολλὰ λόγῳ εἴποι τις ἂν καὶ ἐπαινῶν
καὶ ψέγων. τὰ δὲ τοῦ πράγματος ὀνόματα προδοσία, παρα- 38
νομία, αὐτομολία, πρᾶσις, δωροδοκία, δεκασμός, κιβδηλία,
ἀπιστία, βλακεία, ζημία, κατάλυσις, σύγχυσις, ἀνατροπή,
λύσις, βλάβη, μετάστασις, κίνησις, μεταβολή, νεωτεροποιία
νεωτερισμός, συκοφαντία, πολυπραγμοσύνη φιλοπραγμοσύνη,
δόλος, ἐπιβουλή, ἀπάτη, κακοήθεια, ἐπηρεασμός, δήμευσις,
δημοκοπία. τὰ πλεῖστα καὶ πρὸς ἕτερα. ἔστι δὲ καὶ ἐπαι-
νοῦντι καὶ ψέγοντι ἐπιρρήματα.

---

34 3. πλείστων] adde οὐκ ἔστιν. 37 2. φθειρόμενος *A*.

39 Φιλόσοφος, διαλεκτικός, θεωρητικός, παιδευτικός,
προτρεπτικός, διδασκαλικός, τὰς ψυχὰς ἐξιώμενος, ἐπανορ-
θούμενος τὰ τῆς γνώμης ἀρρωστήματα, ἐπὶ τὴν ἀρετὴν
ἄγων, ἐπὶ τὴν ἀρετὴν ἀγωγός, οἷος θυμὸν κοιμίσαι, ἐπι-
θυμίαν πραῢναι, ἡδονὰς ῥυθμίσαι, φιλοχρηματίαν συμ-
μετρῆσαι, τῦφον συστεῖλαι, ἀλαζονείαν κολάσαι, ἀκολασίαν
νουθετῆσαι, ἀσέλγειαν σωφρονίσαι, νουθετικός, σωφρονι-
40 στικός, σωφρονιστής. ὄργανα δὲ φιλοσοφίας τρόπος καὶ λό-
γος, ὁ μὲν τῷ παραδείγματι τοῦ βίου παιδεύων, ὁ δὲ λόγος
προσαγόμενος καὶ διδάσκων· οὗ μέρη πρότασις, ἐπαγωγή,
συλλογισμός, νουθεσία, νουθέτησις, ὀνειδισμός, προτροπή,
διδασκαλία. καὶ βίος πολιτικὸς ὁ καὶ πρακτικός, λογικὸς ὁ
καὶ παιδευτικός, θεωρητικὸς ὁ καὶ φυσικός. τὸν δ' ἐναν-
τίον τούτῳ ἀφιλόσοφον ἂν εἴποις, ἐκ τοῦ Πλάτωνος Τι-
μαίου λαβὼν τοὔνομα.

41 Σοφιστής, διδάσκαλος, παιδευτής, ἐξηγητής, ὑφηγη-
τής, ἡγεμών. σοφιστικός, διδασκαλικός, παιδευτικός, ἐξηγη-
τικός, ὑφηγητικός, ἡγεμονικός. διδάσκων, παιδεύων, ἐξηγού-
μενος ὑφηγούμενος ἡγούμενος· οὐ μὴν καὶ σοφιστεύων εἴ-
ποις ἄν. τοὺς δὲ τοιούτους, ὥσπερ καὶ τοὺς φιλοσόφους,
ἐκάλουν φροντιστάς, καὶ τὰ διδασκαλεῖα οὐ παιδαγωγεῖα
42 μόνον καὶ φωλεοὺς ἀλλὰ καὶ φροντιστήρια. τὰ δὲ πράγ-
ματα διδασκαλία, παίδευσις, ἐξήγησις ὑφήγησις, ἡγεμονία,
ἀγωγή, σοφιστική· οὐ γὰρ σοφιστεία, παιδευτικὴ δὲ τέχνη
καὶ ἐξηγητικὴ καὶ ὑφηγητικὴ καὶ ἡγεμονική. καὶ τὰ ἐπιρ-
ρήματα σοφιστικῶς, διδασκαλικῶς, παιδευτικῶς, ἡγεμονικῶς·
τὸ γὰρ ἐξηγητικῶς καὶ ὑφηγητικῶς τραχέα. ἔστι δὲ ἀπὸ
τούτων ῥήματα, ἀφ' ὧν καὶ μετοχαί. εἴποις δ' ἂν ἐπ' αὐ-
τῶν τὸ μισθοὺς λαμβάνειν, πράττειν εἰσπράττειν, πράττε-
σθαι εἰσπράττεσθαι, αἰτεῖν, ἄρνυσθαι, προσίεσθαι, μι-
σθαρνεῖν μισθοφορεῖν, ἀργυρολογεῖν ἀργυρίζεσθαι, χρημα-
τίζεσθαι ἐκχρηματίζεσθαι, καρποῦσθαι ἐγκαρποῦσθαι, πι-
43 πράσκειν τὰ μαθήματα, διατίθεσθαι, πωλεῖν, ἀποδίδοσθαι,
ἀντικαταλλάττεσθαι πρὸς ἀργύριον, δωροδοκεῖν, φορολογεῖν,
δασμολογεῖν, ἐπὶ μισθῷ διδάσκειν, ἐπὶ χρήμασιν, εἰσπράττε-
σθαι παρὰ τῶν μαθητῶν φόρους, ἐρανίζεσθαι συνερανί-
ζειν, ἀθροίζειν, συλλέγειν. εἴποις δ' ἂν τοὺς μὲν μείζους σο-

φιστὰς μεγαλομίσθους, δημοτελεῖς, πανδήμους, παγκοίνους,
τοὺς δὲ ἐλάττους ὀλιγομίσθους, εὐτελεῖς· Ἰσοκράτης δ' αὐ-
τοὺς κέκληκεν ἀγελαίους σοφιστάς. τοὺς δὲ μαθητὰς ὀνο- 44
μάσαις ἂν καὶ φοιτητάς, ἑταίρους, συνουσιαστάς, ὁμιλητάς,
ἀκροατάς, ὑπηκόους κατηκόους συνηκόους· καὶ τὴν ἀγέλην
τῶν μαθητῶν, τὸν δῆμον, τὸν χορόν, τοὺς χορευτάς, τὴν
πανήγυριν, τὴν σύνοδον, τὴν συλλογήν, τὸν σύλλογον· τοὺς
περὶ τὸν σοφιστὴν ἔχοντας, τοὺς περὶ αὐτὸν ἐσπουδακότας,
τοὺς κατεχομένους τῷ σοφιστῇ, τοὺς παιδευομένους, τοὺς
ἀκροωμένους, τοὺς διδασκομένους. καὶ τὰ πράγματα μάθη-
σιν, φοίτησιν, ἑταιρίαν, συνουσίαν, ὁμιλίαν, ἀκρόασιν, χο-
ρείαν, σπουδήν, κατοχήν. καὶ τὰ ῥήματα μανθάνειν, φοιτᾶν 45
συμφοιτᾶν, συνεῖναι, ὁμιλεῖν, ὑπακούειν, ἀκροᾶσθαι, ἐπακού-
ειν κατακούειν συνακούειν, ἀγελάζεσθαι συναγελάζεσθαι,
ἀγείρεσθαι συναγείρεσθαι, συνιέναι, συλλέγεσθαι, σπουδά-
ζειν συσπουδάζειν, παιδεύεσθαι, διδάσκεσθαι. αὐτοὶ δ' ἀλλή-
λων εἶεν ἂν συμφοιτηταί, ὡς Πλάτων ἔφη, συνερασταί, συμ-
μαθηταί, σύννομοι, σύντροφοι, ἑταῖροι. καὶ τὰ λοιπὰ μετο-
χαῖς ἂν εἴποις καὶ οὐκ ὀνόμασιν, οἷον οἱ συμφοιτήσαντες,
οἱ συμπαιδευθέντες, καὶ τὰ τοιαῦτα. τὸ δὲ διδόναι μι- 46
σθούς, εἰσφέρειν ἀποφέρειν, καταβάλλειν, κατατιθέναι,
τελεῖν συντελεῖν, δωροφορεῖν, δασμοφορεῖν, πραχθῆναι μι-
σθόν, ἐπὶ μισθῷ μαθεῖν, ἐπὶ δώροις, ἐπὶ χρήμασιν, ἐπὶ
πολλῷ, ἔμμισθον πεποιῆσθαι τὴν ἀκρόασιν, ἐν τέλει, οὐκ ἐξ
ἀτελείας μαθεῖν, οὐκ ἀμισθὶ μαθεῖν. ὁ δὲ μισθὸς ἀργύ-
ριον, χρήματα, φορά, τέλος, εἰσφορά, εἴσπραξις, τέλεσμα.
ὧν ἔνια φαίης ἂν ἐπ' ἀμφοῖν, καὶ τῆς ἀπαιτήσεως καὶ τῆς 47
καταθέσεως, τὴν μὲν αἴτησιν λέγων καὶ εἴσπραξιν καὶ πρό-
σοδον καὶ χρηματισμὸν καὶ ἀργυρισμὸν καὶ δωροδοκίαν καὶ
λῆψιν καὶ εἴσοδον καὶ συλλογήν, τὸ δὲ καταθεῖναι δόσιν
καὶ ἐπίδοσιν καὶ καταβολὴν καὶ δωροφορίαν.

κακίσαις δ' ἂν σοφιστὴν λέγων γόης, ἀπατεών, ἐπίβου-
λος, ἀπατητικός ἐξαπατητικός, δολερός, ὕπουλος, ποικίλος,
πολύτροπος, παλίμβολος, ἐγκρυφίας, ἐπίσκιος, πολλαπλοῦς
τὸ Πλάτωνος, κρυψίνους, γοητευτικός, κακοῦργος, πανοῦρ- 48

---

47 6. ὅστις δὲ βούλοιτο κακίζειν σοφιστήν, τούτῳ ὑπάρχει λέγειν A.

γος, ψεύστης, πεπλασμένος καταπεπλασμένος, καὶ κατὰ
Πλάτωνα πολυχρώματος, κάπηλος καπηλικός, μεταβολεὺς
μεταβλητικός, ἔμμισθος θηρευτὴς νέων, θηρευτικός, μί-
σθαρνος μισθοφόρος, κόλαξ κολακευτικός, θώψ, θεραπευ-
49 τής θεραπευτικός. τὰ δὲ ῥήματα σοφίζεσθαι, γοητεύειν,
ἀπατᾶν ἐξαπατᾶν, παρακρούεσθαι, παράγειν, παρατρέπειν,
ποικίλλειν, κακουργεῖν, πανουργεῖν, φενακίζειν, δολοῦν, τεχ-
νάζειν, ψεύδεσθαι, καταπεπλάσθαι, καπηλεύειν, μεταβάλλε-
σθαι, θηρᾶν θηρεύειν, μισθαρνεῖν μισθοφορεῖν, κολακεύ-
ειν ὑπερκολακεύειν, θεραπεύειν ὑπερθεραπεύειν, ὑπιέναι,
ὑπάγεσθαι, ὑπέρχεσθαι, ὑποτρέχειν, ὑποπίπτειν, ὑποκεῖσθαι,
κατεπᾴδειν, κατακηλεῖν, καταθέλγειν, φαρμακεύειν, θωπεύ-
50 ειν, ὑποθεῖν, ταπεινοῦν ἑαυτόν, ὑποβάλλειν. τὰ δὲ πράγ-
ματα γοητεία, ἀπάτη, ἐπιβουλή ἐπιβουλία, ἐξαπάτη, ποι-
κιλία, πολυτροπία, κακουργία, ῥᾳδιουργία, ψευδολογία, κα-
πηλεία, πρᾶσις, μεταβολή, μισθαρνία μισθοφορία, θήρα,
κολακεία, θωπεία, θεραπεία, παράκρουσις, παραγωγή, πα-
ρατροπή, φενακισμός, ὑποδρομή, ὑπαγωγή, ταπεινότης· ἀπὸ
μὲν γὰρ ἐνίων οὐκ ἔστιν ὄνομα τοῦ πράγματος, σοφιστεία
δὲ βάρβαρον, καὶ ταπείνωσις εὐτελές, καὶ δόλωσις τραχύ.
51 τὰ δ' ἐπιρρήματα γοητικῶς γοητευτικῶς, πανούργως, κα-
κούργως, δολερῶς, ἀπατητικῶς, ποικίλως, ἐπιβούλως, ἐπι-
σκίως, κρυψίνως, ὑπούλως, πολυτρόπως, παλιμβόλως, καπη-
λικῶς, μεταβλητικῶς, μισθαρνικῶς μισθοφορικῶς, [κατα-
πεπυκασμένως,] καταπεπλασμένως, θηρευτικῶς, κολακικῶς
κολακευτικῶς, θεραπευτικῶς, παρακρουστικῶς, φενακιστικῶς,
ταπεινῶς, ὑποπεπτωκότως.

52 Ποιητής ποιητικός, ᾠδός ᾠδικός, μέτρων συνθέτης,
εἰς μέτρα ἐπίπνους, εἰς ᾠδὰς ἔνθεος, κάτοχος ἐκ μουσῶν,
μουσομανῶν, ἐμμανὴς εἰς ποίησιν, μυθολογικός, παραλλάτ-
των ἐπὶ ποιήμασιν, εἰς μέτρα κεκινημένος, ἐνθουσιῶν ἐπὶ
ποιήμασιν, καὶ ὡς δ' ἂν ἄλλα εἴποι τις ἐπὶ τοῦ ἐνθέως
διακειμένου. τὰ δὲ ποιήματα καὶ ᾠδαὶ καὶ ᾄσματα καὶ μέ-
τρα καὶ λόγοι ἔμμετροι, ἔπη, ἡρῷα, ἑξάμετρα, ῥαψῳδία,
ἐλεγεῖα, πεντάμετρα, ἐπιγράμματα, ἴαμβοι, ἰαμβεῖα, τρίμε-

49 8. φαρματτεύειν A.   52 7. ἡρωεῖα ante Iungermannum.

τρα, ἀνάπαιστα, μέλη χορικά, τετράμετρα, στροφή, ἀντί- 53
στροφος, ἐπῳδός, ὕμνοι, παιᾶνες, προσόδια, δαφνηφορικά,
τριποδηφορικά, διθύραμβοι, ἰθυφαλλικά, ὠσχοφορικά, παρ-
οίνια, ἰόβακχοι, ὑπορχήματα, θρίαμβοι, ἐπιλήνια, ἐπιλοίμια,
παρθένεια, ἐπιθαλάμια, ἐγκώμια, ἐπίνικοι, σκολιά, θρῆνοι,
σίλλοι, κωμῳδία, τραγῳδία, πάροδος, στάσιμον, ἐμμέλεια,
κομματικά, ἔξοδος, εὐκτικά, ἐμβατήρια, ὑμέναιος, νόμοι, προ-
οίμια, προαύλια, προνόμια, ἴουλοι, οὐλαμοί, οὔπιγγοι, λίνος,
ἐπιμύλιος ᾠδή, ἱμαῖος καὶ ἱμαλίς, ὁ δὲ ᾄδων ἱμαοιδός.
βώριμος δὲ Μαριανδύνων γεωργῶν ᾆσμα, ὡς Αἰγυπτίων 54
μανέρως, καὶ λιτυέρσας Φρυγῶν. ἀλλ' Αἰγυπτίοις μὲν ὁ
Μανέρως γεωργίας εὑρετής, μουσῶν μαθητής, Λιτυέρσας δὲ
Φρυξίν· οἱ δ' αὐτὸν Μίδου παῖδα εἶναι λέγουσιν, εἰς ἔριν
δὲ ἀμητοῦ προκαλούμενον μαστιγῶσαι τοὺς ἐνδιδόντας, βιαι-
οτέρῳ δὲ ἀμήτῃ περιπεσόντα θάνατον παθεῖν. οἱ δὲ Ἡρα-
κλέα γεγενῆσθαι τὸν ἀποκτείναντα αὐτὸν λέγουσιν. ᾔδετο 55
δὲ ὁ θρῆνος περὶ τὰς ἅλως καὶ τὸ θέρος ἐπὶ Μίδου παρα-
μυθίᾳ. ὁ δὲ Βώριμος ἦν Ἰόλλα καὶ Μαριανδύνου ἀδελφός,
Οὐπίου βασιλέως παῖς, ἐν θήρᾳ νέος ὥρᾳ θέρους ἀποθα-
νών· τιμᾶται δὲ θρηνώδει περὶ τὴν γεωργίαν ᾄσματι. ἦν
δέ τι καὶ ἀλῆτις ᾆσμα ταῖς αἰώραις προσᾳδόμενον, Θεο-
δώρου ποίημα τοῦ Κολοφωνίου. καί τι καὶ ἐπιλήνιον αὔ-
λημα ἐπὶ βοτρύων θλιβομένων, καὶ ἕτερον πτιστικόν, ὡς
Φρύνιχος ἐν Κωμασταῖς φησὶν ὁ κωμικὸς

ἐγὼ δὲ νῷν δὴ τερετιῶ τι πτιστικόν,

καὶ Νικοφῶν ἐν τοῖς Χειρογάστορσιν 56

ἀλλ' ἴθι προσαύλησον σὺ νῷν πτισμόν τινα.

καὶ ἐρετικὰ δή τιν' αὐλήματα καὶ ποιμενικά. Ἐπίχαρμος δὲ
καὶ ποιμενικόν τι μέλος αὐλεῖσθαί φησι, Πλάτων δὲ ὁ κω-
μικὸς καὶ συβωτικόν·

ὅτι δ' ἂν ἡ συβώτρια, μηδ' ἀγαθὴ γένοιτό μοι.
ἔχει δὲ μόνον δακτύλους αὐλητικούς.

---

53 8. οὔσπιγγοι *A*. 9. ἵμερος καὶ ἵμαδος ante Seberum et Kühnium. 10. ἄϋσμα *A*. 54 5. περιπ. αὐτὸν εἰς θ'νατον πενθεῖν *A*. 55 3. βωρισμὸς ἦν ἰόλεω *A*. 6. ὥραις ante Leopardum. 10. τι add Salmasius. 56 3. πολεμικά Toupius. 5. ποιμενικόν Kühnius pro ποιητικόν. 6. δ' om *A*. 7. μόνον οὐ δ. *M*.

Τυρρηνοὶ δὲ τῷ Ἀριστοτέλους λόγῳ οἱ πυκτεύουσιν ὑπ'
αὐλῷ μόνον ἀλλὰ καὶ μαστιγοῦσι καὶ ὀψοποιοῦσιν.
57 Μουσικῇ δὲ προσήκοι ἂν καὶ τὰ προειρημένα καὶ
μουσικός, μουσουργός, μουσουργικός, μουσουργεῖν, καὶ εὐ-
μουσία, εὐμούσως, μουσικῶς, εὔμουσος, ἄμουσος. καὶ μέ-
λος, ἐμμέλεια, ἐμμελής, ἐμμελῶς, πολυμελῶς, ἐκμελής, ἀμε-
λής, ἐκμελῶς, ἀμελῶς, πλημμελῶς, πλημμελές, πλημμέλεια,
πλημμελεῖν. ἐπὶ δὲ μέλει ἁρμονία, ῥυθμός, κροῦμα, βάσις.
τὴν δὲ ἁρμονίαν ἁρμογὴν Εὔπολις εἴρηκεν·

ταύτην ἐγὼ ζητῶν πάλαι τὴν ἁρμογήν.

58 ὀνόματα δ' ἀπ' αὐτῆς ἁρμόζον, ἁρμόζειν, ἡρμοσμένον, εὐ-
άρμοστον, ἐναρμόνιον, καὶ τὸ ἐναντίον ἀνάρμοστον, καὶ τὸ
Πλάτωνος ἀναρμοστεῖν, ὡς καὶ ἀπὸ ῥυθμοῦ εὔρυθμος,
εὐρυθμία, ῥυθμίζειν, εὐρύθμως, καὶ ἀρρύθμως, ἀρρυθμία,
ἀρρυθμεῖν. κιθαρῳδία, λυρῳδία, αὐλῳδία. τὰ δὲ ὄργανα
τὰ κρουόμενα εἴποις ἂν καὶ πληττόμενα, ἐπιψαλλόμενα,
ἔγχορδα, πρόσχορδα, ἐντατά, πρόσῳδα, τὰ δὲ ἐμπνεόμενα,
καταπνεόμενα, ὑποπνεόμενα, ἐμφυσώμενα. ὧν εἴδη τῶν μὲν
59 κρουομένων λύρα, κιθάρα, βάρβιτον (τὸ δ' αὐτὸ καὶ βα-
ρύμιτον), χέλυς, ψαλτήριον, τρίγωνα, σαμβῦκαι, πηκτίδες,
φόρμιγγες, φοῖνιξ, σπάδιξ, λυροφοινίκιον, ἰαμβύκη, κλεψί-
αμβος, παρίαμβος, σκινδαψός. ἐπιγόνειον δὲ κέκληται μὲν
ἀπὸ τοῦ εὑρόντος, ὁ δ' Ἐπίγονος ἦν γένει μὲν Ἀμβρακιώ-
της τιμῇ δὲ Σικυώνιος, πρῶτος ἐπικρούσας ἄνευ πλήκ-
τρου. τὸ δ' ἐπιγόνειον ἔχει χορδὰς τετταράκοντα, ὥσπερ
60 τὸ σιμίκιον πέντε καὶ τριάκοντα. μονόχορδον δέ, Ἀράβων
τὸ εὕρημα. τρίχορδον δέ, ὅπερ Ἀσσύριοι πανδοῦραν ὠνό-
μαζον· ἐκείνων δ' ἦν καὶ τὸ εὕρημα. πεντάχορδον· Σκυ-
θῶν μὲν τὸ εὕρημα, καθῆπτο δὲ ἱμᾶσιν ὠμοβοΐνοις, αἰγῶν
δὲ χηλαὶ τὰ πλῆκτρα. ψιθύρα δέ, τὸ μὲν εὕρημα Λιβυκόν,
μάλιστα δὲ Τρωγλοδυτῶν, τὸ δὲ σχῆμα τετράγωνον. ἔνιοι
δὲ τὴν ψιθύραν τὴν αὐτὴν εἶναι τῷ ἀσκάρῳ ὀνομαζομένῳ
61 νομίζουσιν. τὸ δ' ἦν πλινθίον πηχυαῖον, ἔχον διειλκυσμένα
πηνία, ἃ περιστρεφόμενα ἦχον ἐποίει κροτάλῳ παραπλή-
σιον. μαγάδιν δ' ὀνομάζει μὲν Ἀνακρέων, τὴν δὲ εὕρεσιν

59 3. σαμβύκη *A*, ἰαμβύκιον *C*. 5. γόνῳ *C*. 60 1. σιμικὸν *A*.
61 3. μήδην *A*.

αὐτῆς Κάνθαρος Θρᾳξὶ προστίθησιν. ἀλλὰ μὴν καὶ νάβλας
μνημονεύει Φιλήμων·

ἔδει παρεῖναι, Παρμένων, αὐλητρίδ' ἢ
νάβλαν τινά.

καὶ πήληξ δὲ οὐ μόνον ὁ τῆς περικεφαλαίας λόφος, ἀλλὰ
καὶ ὄργανόν τι ψαλτήριον.

μέρη δὲ τῶν ὀργάνων νευραί, χορδαί, λίνα, μίτοι, 62
τόνοι, πήχεις, ἀγκῶνες, κέρατα, κόλλοπες, ἠχεῖα, πλῆκτρον,
χορδότονον. καὶ δόνακα δέ τινα ὑπολύριον οἱ κωμικοὶ ὠνό-
μαζον ὡς πάλαι ἀντὶ κεράτων ὑποτιθέμενον ταῖς λύραις·
ὅθεν καὶ Σοφοκλῆς εἴρηκεν

ὑφῃρέθη σου κάλαμος ὡσπερεὶ λύρας.

οἱ δὲ τεχνῖται λυρῳδοί, κιθαρῳδοί, κιθαρισταὶ κιθαρίσ-
τριαι, ψάλται ψάλτριαι. καὶ τὰ ῥήματα λυρίζειν, κιθαρί- 63
ζειν, ψάλλειν, καὶ ὡς Ἀριστοφάνης βαρβιτίζειν. καὶ κρέκειν
δέ, καὶ κρεγμὸς τὸ πρᾶγμα. προσᾴδειν, ἐπᾴδειν, ὑπᾴδειν,
συνᾴδειν, ἀπᾴδειν. κρούματα, πρόσχορδα ᾄσματα, πολύχορ-
δον. ἁρμονία, ἐναρμόνιον, παναρμόνιον, πολυαρμόνιον, ἀν-
άρμοστον, ἀναρμοστία, ἀναρμοστεῖν, διαναρμοστεῖν. ῥυθ-
μός, ἄρρυθμος, ἀρρυθμεῖν· Πλάτων γάρ ἐστιν ὁ ὀνομάζειν 64
οὕτω δοκῶν, ὥσπερ καὶ Κριτίᾳ τὰς πρὸς κιθάραν ᾠδὰς
προσῳδίας ἀρέσκει καλεῖν. Ἀριστοφάνης δὲ μελῳδὸς καὶ
προσῳδὸς εἴρηκε, καὶ λεπτόφωνος καὶ βαρύφωνος, καὶ φω-
νάριον ᾠδικὸν καὶ καμπτικόν, καὶ ᾀσματοκάμπτας. τὸ δὲ
ᾆσμα καὶ ᾀσμάτιον Πλάτων εἴρηκεν ὁ κωμικός, καὶ ᾀσμόν.
ὁ δὲ ὄργανα τοιαῦτα συμπηγνὺς ὀνομάζεται λυροποιός.

ἁρμονίαι δὲ Δωρὶς Ἰὰς Αἰολὶς αἱ πρῶται, καὶ Φρύ- 65
γιος δὲ καὶ Λύδιος, καὶ Λοκρική· Φιλοξένου τὸ εὕρημα.
νόμοι δὲ οἱ Τερπάνδρου ἀπὸ μὲν τῶν ἐθνῶν ὅθεν ἦν,
Αἰόλιος καὶ Βοιώτιος, ἀπὸ δὲ ῥυθμῶν ὄρθιος καὶ τροχαῖος,
ἀπὸ δὲ τρόπων ὀξὺς καὶ τετρᾳῴδιος, ἀπὸ δὲ αὐτοῦ καὶ τοῦ
ἐρωμένου Τερπάνδρειος καὶ Καπίων. σφάλλονται δὲ οἱ καὶ
ἀπόθετον προστιθέντες αὐτῷ καὶ σχοινίωνα· οὗτοι γὰρ αὐ-

---

61 1. Κάνθαρος Θρᾳξὶ] θρᾳξὶ καθαρῶς A. 63 4. προχορδάσ-
ματα A. 65 5. τετράοιδος C. 6. κάμπτων C.

ληπτικοί. τὸ μέντοι σιφνιάζειν καὶ χιάζειν, τὸ περιέργοις μέλεσι χρῆσθαι, ἀπὸ Δημοκρίτου τοῦ Χίου καὶ Φιλοξενίδου
66 τοῦ Σιφνίου, ὃς καὶ Ὑπερτονίδης ἐκαλεῖτο. καὶ Φρῦνιν δὲ τὸν Κάμωνος μέλεσι πολυκαμπέσι, τοῖς ὑπὸ τῶν κωμῳδῶν δυσκολοκάμπτοις κληθεῖσι, κεχρῆσθαι λέγουσιν. τὸ μέντοι τῶν ψιλῶν κιθαριστῶν ὄργανον, ὃ καὶ Πυθικὸν ὀνομάζεται, δακτυλικόν τινες κεκλήκασιν. νόμοι δ' αὐτῶν Διὸς Ἀθηνᾶς Ἀπόλλωνος. ἴαμβοι, ἰαμβίδες, παριαμβίδες. μέρη δὲ τοῦ κιθαρῳδικοῦ νόμου, Τερπάνδρου κατανείμαντος, ἔπαρχα, μέταρχα, κατάτροπα, μετακατάτροπα, ὀμφαλός, σφραγίς, ἐπίλογος.

67 τὰ δὲ ἐμπνεόμενα ὄργανα τὸ μὲν σύμπαν αὐλοὶ καὶ σύριγγες· καὶ καλαμίνην σύριγγα εἴρηκεν Ἀριστοφάνης. καὶ ἀπὸ μὲν αὐλῶν αὐλεῖν, ὑπαυλεῖν, προσαυλεῖν, καταυλεῖσθαι, παραυλεῖν, αὔλημα, ἔναυλον, ἔξαυλον, ἐξηυλημένος. καὶ πολύφθογγος αὐλός, πολύφωνος, πολύκομπος, πολυμελής, πολυμήκης· Πλάτων δὲ καὶ πολύχορδον εἴρηκε τὸν
68 αὐλόν. ἐπὶ δὲ αὐλῶν ἐμφυσᾶν καὶ ἐμπνεῖν φαίης ἂν ἢ καταπνεῖν, καὶ καταπέμπειν τὸ πνεῦμα εἰς τὸν αὐλὸν ὑποπιμπραμέναις ταῖς γνάθοις, ὑπωγκωμέναις, ὑποιδούσαις, ἐξεστηκυίαις, προπετέσι, προπιπτούσαις, πνεύματος πλήρεσι, τῶν ὀφθαλμῶν τραχυνομένων, ὑβριζόντων, ἐξαιμασσομένων, ἢ ἀπράγμονι τῷ προσώπῳ, ἀβασανίστῳ, ἀγνοοῦντι τὴν κάθο-
69 δον τοῦ πνεύματος· καὶ γὰρ τοιαῦτα ἔστιν εἰπεῖν, εἰ ἐπαινοίης αὐλητὴν ῥοθίῳ μὲν τῷ φυσήματι χρώμενον, διὰ δὲ μέγεθος καὶ τόνον καὶ ἰσχὺν πνεύματος οὐκ ἐνοχλοῦντα τὸ πρόσωπον εἰς ἀταξίαν. ἐπὶ δὲ σύριγγος εἴποις ἂν παράγειν ἐπ' αὐτῆς τὸ στόμα καὶ παραφέρειν, καὶ διασπείρειν τὸ πνεῦμα. ἡ μὲν οὖν καλάμων ἐστὶ συνθήκη λίνῳ καὶ κηρῷ συνδεθεῖσα, ἥ γε αὐτοσχέδιος, αὐλοὶ πολλοί, ἕκαστος ὑφ' ἑκάστῳ κατὰ μικρὸν ὑπολήγοντες εἰς τὸν ἐλάχιστον ἀπὸ τοῦ μεγάλου, κατὰ μὲν τὰ στόματα τῶν αὐλῶν ἀφιστάμενοι, ἐκ δὲ θατέρου μέρους ὑπ' ἀλλήλοις δι' ἀνισό-

---

65 2. φιλοξένου *A*. 66 2. κάβωνος *CF*. 6. ἰαμβίαι, omisso ἰαμβίδες, *C*. 7. ἔπταρχα *C*, om *A*: ἑπτὰ Iungermannus. sequebatur enim, quod omisit Boeckhius, ἐπαρχεῖα (μεταρχεῖα *A*). 8. μεταρχεῖς *A*.

τητα ὑφεστηκότες, ὡς ὄρνιθος πτέρυγι τὸ σχῆμα προσεοι-
κέναι. τούτῳ δὲ κατὰ τὸ ἔμπαλιν ἔχων ὁ ὑδρηλὸς αὐλός, 70
ἀντεστραμμένῃ σύριγγι παρεοικώς, χαλκοῦς μέν ἐστιν ὁ κά-
λαμος, κάτωθεν δὲ ὑποπνεόμενος, φύσαις μὲν ὁ ἐλάττων,
ὕδατι δὲ ὁ μείζων ἀναθλιβομένῳ καὶ αὔραν πνεύματος
ἀφιέντι. πολύφωνός τις οὗτος αὐλός ἐστιν, καὶ ὁ χαλκὸς ἔχει
τὸ φθέγμα ἰταμώτερον. τῶν δὲ ἄλλων αὐλῶν τὰ μέρη
γλῶττα καὶ τρυπήματα καὶ βόμβυκες καὶ ὅλμοι καὶ ὑφόλ-
μια. καὶ φορβιὰ δὲ προσήκει τοῖς αὐλοῦσι, καὶ τὸν τῇ φορ-
βιᾷ κατειλημμένον ἔλεγον ἐμπεφορβιωμένον. ὁ δὲ τοὺς αὐ- 71
λοὺς ἐργαζόμενος αὐλοποιός, καὶ ἀπὸ μέρους γλωττοποιός,
καὶ αὐλοτρύπης κατὰ τὴν κωμῳδίαν. ἡ δὲ ὕλη τῶν αὐλῶν
κάλαμος ἢ χαλκὸς ἢ λωτὸς ἢ πύξος ἢ κέρας ἢ ὀστοῦν ἐλά-
φου, ἢ δάφνης τῆς χαμαιζήλου κλάδος τὴν ἐντεριώνην ἀφῃ-
ρημένος. ὁ δὲ τοῖς αὐλοῖς χρώμενος αὐλητὴς καὶ κεραύ-
λης κατὰ τὸν Ἀρχίλοχον, τριηραύλης, αὐλητρίς. εἴποις δ' ἂν
αὐλητὴν ἐπαινῶν σοφός, ἐμμελής, δεξιός. ἀλλὰ ταῦτα μὲν
κἂν ἐπὶ τῆς ἄλλης ῥηθείη μουσικῆς· ὃ δ' ἔστιν ἴδιον, εὔ- 72
πνους, μέγα φυσῶν, μέγα πνέων, ἁδρόν, ἔντονον, ἰσχυρόν,
ῥόθιον, βίαιον, ἡδύπνουν· τὸ γὰρ λιγυρόπνουν ποιητικόν.
γλυκὺ δὲ πνεῦμα, λιγυρόν, γοερόν, ἐπαγωγόν, γοῶδες, θρη-
νῶδες. τὸ δὲ πνεῦμα καὶ φύσημα καὶ αὔλημα. ἀπόδεξαι καὶ
τὴν αὐλητοῦ ταχυχειρίαν καὶ τὴν εὐχέρειαν καὶ τὴν εὐχει-
ρίαν. κοινὰ δὲ τὰ πλείω τούτων καὶ πρὸς τὸν αὐλόν. ἐκεῖ-
νος δὲ οὐ μόνον εὔπνους ἀλλὰ καὶ εὔγλωττος εὔστομος
πυκνὸς συνεχής, ὥσπερ ὁ μὲν φαῦλος αὐλητὴς ἄπνους ἀσθε- 73
νὴς ἀηδὴς ἀγλευκής, ὁ δὲ φαῦλος αὐλὸς καὶ ἄγλωττος καὶ
ἄφθογγος, ἀραιός, διάβροχος, ἔξαυλος· καὶ ἐξηυλημέναι γλῶτ-
ται αἱ παλαιαί. αὔλημα δὲ ὄρθιον, ἀφ' οὗ καὶ νόμος ὄρ-
θιος, στερεόν, πλῆρες, ἐμμελές, μονόκωλον, πολύτροπον,
προσαγωγόν, εὐκαμπές, πολύκαμπτον, γοῶδες, θρηνητικόν,
ὀξύ, λιγυρόν, πομπικόν, παροξυντικόν, ἐνόπλιον, πυρριχιστι-
κόν, καὶ σπονδεῖον, τροχαῖον, γαμήλιον, παροίνιον.

αὐλῶν δὲ εἴδη πλάγιος, λώτινος, Λιβύων τὸ εὕρημα· 74
πλαγίαυλον δ' αὐτὸν Λίβυες καλοῦσιν. ἔλυμος τὴν μὲν ὕλην

---

70 1. τυρρηνὸς ante Salmasium. 74 1. λατῖνος A.

πύξινος, τὸ δ' εὕρημα Φρυγῶν· κέρας δ' ἑκατέρῳ τῶν αὐλῶν ἀνανεῦον πρόσεστιν, αὐλεῖ δὲ τῇ Φρυγίᾳ θεῷ. ἱπποφορβός· Λίβυες μὲν οἱ σκηνῖται τοῦτον εὗρον, χρῶνται δ' αὐτῷ πρὸς τὰς ἵππων νομάς. ἡ δὲ ὕλη δάφνη τοῦ φλοιοῦ γυμνωθεῖσα· τῆς γὰρ ἐντεριώνης ἐξαιρεθείσης ὀξὺν ἦχον
75 ποιεῖ καὶ τῶν ἵππων τῇ ὀξύτητι καθικνούμενον. μόναυλος· μέμνηται μὲν αὐτοῦ Σοφοκλῆς ἐν Θαμύριδι, τὸ δὲ εὕρημά ἐστιν Αἰγυπτίων, αὐλεῖ δὲ μάλιστα τὸ γαμήλιον. λέγεται δὲ καὶ Φρύγας εὑρεῖν μόναυλον θρηνητικόν, ᾧ κεχρῆσθαι τοὺς Κᾶρας παρ' ἐκείνων λαβόντας· θρηνῶδες γὰρ τὸ αὔλημα τὸ Καρικόν. θήρειος αὐλός· Θηβαῖοι μὲν αὐτὸν ἐκ νεβροῦ κώλων εἰργάσαντο, χαλκήλατος δ' ἦν τὴν ἔξωθεν ὄψιν.
76 καὶ κέρατι μὲν αὐλεῖν Τυρρηνοὶ νομίζουσιν, γίγγρας δὲ μικρός τις αὐλίσκος γοώδη καὶ θρηνητικὴν φωνὴν ἀφιείς, Φοῖνιξ μὲν ὢν τὴν εὕρεσιν, πρόσφορος δὲ μούσῃ τῇ Καρικῇ. ἡ δὲ Φοινίκων γλῶττα Γίγγραν τὸν Ἄδωνιν καλεῖ, καὶ τούτῳ ὁ αὐλὸς ἐπωνόμασται. Σκύθαι δέ, καὶ μάλιστα τούτων Ἀνδροφάγοι καὶ Μελάγχλαινοι καὶ Ἀριμασποί, ἀε-
77 τῶν καὶ γυπῶν ὀστοῖς αὐλητικῶς ἐμπνέουσιν. ἡ δὲ ἐκ καλάμων σῦριγξ Κελτοῖς προσήκει καὶ τοῖς ἐν Ὠκεανῷ νησιώταις. παρὰ δὲ Αἰγυπτίοις πολύφθογγος αὐλός, Ὀσίριδος εὕρημα, ἐκ καλάμης κριθίνης. ἐκλήθησαν δὲ αὐλοὶ καὶ κιθαριστήριοι, μεσοκόποι, πυκνοί, δίοποι, ἡμίοποι, σύριγγες, τέλειοι, ὑπόπτεροι. καὶ Ἀθηνᾶ δὲ εἶδος αὐλοῦ, ᾧ μάλιστα Νικωφελῆ τὸν Θηβαῖον εἰς τὸν τῆς Ἀθηνᾶς νόμον κεχρῆσθαι λέγουσι. καὶ ἰδοῦθοι δὲ αὐλῶν εἶδος.

78 καὶ ἁ ρ μ ο ν ί α μὲν αὐλητικὴ δωριστὶ καὶ φρυγιστὶ καὶ Λύδιος καὶ Ἰωνικὴ καὶ σύντονος λυδιστί, ἣν Ἄνθιππος ἐξεῦρεν· μ έ λ ο ς δὲ Καστόριον μὲν τὸ Λακωνικὸν ἐν μάχαις, ὑπὸ τὸν ἐμβατήριον ῥυθμόν, Ἱεράκιον δὲ τὸ Ἀργολικόν, ὃ ταῖς ἀνθεσφόροις ἐν Ἥρας ἐπηύλουν. ν ό μ ο ι δὲ Ὀλύμπου καὶ Μαρσύου Φρύγιοι καὶ Λύδιοι, ὁ δὲ Σακάδα νόμος Πυθικός, οἱ δὲ Εὐίου κύκλιοι, καὶ Ὀλύμπου ἐπιτυμβίδιοι. καὶ
79 νόμος δ' ἦν Ἱέρακος· ὁ δὲ Ἱέραξ νέος μὲν ἐτελεύτα, Ὀλύμ-

78 2. ἄντιφος C. 4. θεράκιον A. 5. ἀνθεσμοφόροις ἐνείραντες ἐπ. A.

που δ' ἦν οἰκέτης καὶ μαθητὴς καὶ ἐρώμενος. καὶ Κλονᾶ
δὲ νόμοι αὐλητικοὶ ἀπόθετός τε καὶ σχοινίων. τὸ δὲ σπον-
δεῖον μέλος εἴποις ἂν ἐπιβώμιον, καὶ ἄλλο τελεστήριον, καὶ
ἄλλο κουρητικόν. τὸ δὲ νηνίατον ἔστι μὲν Φρύγιον, Ἱππῶ-
ναξ δ' αὐτοῦ μνημονεύει. ἦν δέ τι καὶ ὀδοντισμὸς εἶδος 80
αὐλήσεως.

καὶ τέως μὲν τέτταρα τρυπήματα εἶχεν ὁ αὐλός· πο-
λύτρητον δ' αὐτὸν ἐποίησε Διόδωρος ὁ Θηβαῖος, πλαγίας
ἀνοίξας τῷ πνεύματι τὰς ὁδούς.

καὶ τὸ μὲν γαμήλιον αὔλημα δύο ἦσαν αὐλοί, μείζων
ἅτερος, συμφωνίαν μὲν ὑποδηλοῦντες, μείζω δ' εἶναι χρῆναι
τὸν ἄνδρα. οἱ δὲ παροίνιοι σμικροὶ μέν, ἴσοι δ' ἄμφω· τὴν
γὰρ ἰσότητα συμποσίῳ πρέπειν. ἥρμοττον δὲ πρὸς ὕμνους 81
μὲν οἱ σπονδειακοί, πρὸς παιᾶνας δὲ οἱ Πυθικοί· τελείους
δ' αὐτοὺς ὠνόμαζον, ηὔλουν δὲ τὸ ἄχορον αὔλημα, τὸ Πυ-
θικόν, οἱ δὲ χορικοὶ διθυράμβοις προσηύλουν. καὶ τοῖς μὲν
παρθενίοις αὐλοῖς παρθένοι προσεχόρευον, τοῖς δὲ παιδι-
κοῖς παῖδες προσῇδον· οἱ δὲ ὑπερτέλειοι προσεφθέγγοντο
ἀνδρῶν χοροῖς. κιθαριστήριοι δὲ καὶ τοὔνομα διότι κιθά-
ραις προσηύλουν διδάσκει. παράτρητοι δὲ θρήνοις ἥρμοτ-
τον, ὀξὺ καὶ νωθὲς πνέοντες. τῶν δὲ βομβύκων ἔνθεον καὶ 82
μανικὸν τὸ αὔλημα, πρέπον ὀργίοις. ἔνιοι δὲ καὶ ἐμβατηρί-
ους αὐλοὺς ὠνόμασαν τοὺς ἐπὶ τοῖς προσοδίοις, καὶ δακτυ-
λικοὺς τοὺς ἐπὶ τοῖς ὑπορχήμασιν· οἱ δὲ ταῦτα οὐκ αὐλῶν
ἀλλὰ μελῶν εἶναι εἴδη λέγουσιν. ὑποθεάτρους δὲ αὐλοὺς
τοὺς ἐπὶ τοῖς νόμοις τοῖς αὐλητικοῖς ἐκάλεσαν. οἱ δὲ Σύ-
ριοι θρασύ τι καὶ εὔτολμον ἐμπνεῖν δοκοῦσιν. γίγγλαρος δὲ
μικρός τις αὐλίσκος Αἰγύπτιος, μοναυλίᾳ πρόσφορος. καὶ
σκυτάλια μέντοι μικρῶν αὐλίσκων τοὔνομα.

μέρη δὲ αὐλημάτων κρούματα, συρίγματα, τερετι- 83
σμοί τερετίσματα, νίγλαροι. τὰ δὲ πρῶτα τῶν αὐλητῶν μα-
θήματα πεῖρα καὶ γρόνθων. Ἀθήνησι δὲ καὶ συναυλία τις
ἐκαλεῖτο· συμφωνία τις αὕτη τῶν ἐν Παναθηναίοις συν-
αυλούντων. οἱ δὲ τὴν συναυλίαν εἶδος προσαυλήσεως οἴον-

---

79 1. κλόνια *CF*. 80 6. ἦσαν] εἶεν *A*. 81 4. χοροὶ *A*. 83
5. προαυλήσεως *A*.

ται ὡς τὴν αὐλῳδίαν. καὶ μὴν ἴαμβοί γε καὶ παριαμβίδες
84 νόμοι κιθαριστήριοι, οἷς καὶ προσηύλουν. τοῦ δὲ Πυθικοῦ
νόμου τοῦ αὐλητικοῦ μέρη πέντε, πεῖρα κατακελευσμὸς ἰαμ-
βικὸν σπονδεῖον καταχόρευσις. δήλωμα δ' ἐστὶν ὁ νόμος τῆς
τοῦ Ἀπόλλωνος μάχης πρὸς τὸν δράκοντα. καὶ ἐν μὲν τῇ
πείρᾳ διορᾷ τὸν τόπον, εἰ ἄξιός ἐστι τοῦ ἀγῶνος· ἐν δὲ τῷ
κατακελευσμῷ προκαλεῖται τὸν δράκοντα, ἐν δὲ τῷ ἰαμβικῷ
μάχεται. ἐμπεριείληφε δὲ τὸ ἰαμβικὸν καὶ τὰ σαλπιστικὰ
κρούματα καὶ τὸν ὀδοντισμὸν ὡς τοῦ δράκοντος ἐν τῷ το-
ξεύεσθαι συμπρίοντος τοὺς ὀδόντας. τὸ δὲ σπονδεῖον δηλοῖ
τὴν νίκην τοῦ θεοῦ. ἐν δὲ τῇ καταχορεύσει ὁ θεὸς τὰ ἐπι-
νίκια χορεύει.

85 εἰ δὲ καὶ ἡ σάλπιγξ τοῖς αὐλοῖς προσήκει, τὸ μὲν
εὕρημα Τυρρηνικόν, τὸ δὲ σχῆμα εὐθεῖά τε καὶ καμπύλη,
ἡ δὲ ὕλη χαλκὸς καὶ σίδηρος, ἡ δὲ γλῶττα ὀστίνη. εἴποις
δ' ἂν τὸ φθέγμα τῆς σάλπιγγος καὶ φωνὴν καὶ ἦχον καὶ
βόμβον καὶ θόρυβον καὶ κτύπον, ὄρθιον, ἐρρωμένον, ῥω-
μαλέον, βαρύ, σεμνόν, σφοδρόν, φρικῶδες, ἐκπληκτικόν, πο-
λεμιστήριον καὶ ἐμπολέμιον, βίαιον, στερεόν, ἐμβριθές, τραχύ,
86 ταραχῶδες. μέρη δὲ τοῦ πολεμιστηρίου σαλπίσματος ἐξορ-
μητικόν, ἐφ' οὗ ἔλεγον τὸ σημῆναι τῇ σάλπιγγι, καὶ ὑπεσή-
μηναν αἱ σάλπιγγες, ἐξώτρυναν, ἐξήγειραν ἐξανήγειραν· καὶ
παρακελευστικὸν τὸ κατὰ τὴν τῆς μάχης συμβολήν, ἀνα-
κλητικὸν δὲ τὸ ἐκ τῆς μάχης ἀνακαλοῦν, ἀναπαυστήριον δὲ
τὸ καταζευγνύντων ἐπίφθεγμα. ἔστι δέ τι καὶ πομπικὸν ἐπὶ
πομπαῖς καὶ ἱερουργικὸν ἐπὶ θυσίαις Αἰγυπτίοις τε καὶ
87 Ἀργείοις παὶ Τυρρηνοῖς καὶ Ῥωμαίοις. καὶ ὁ μὲν τῇ σάλ-
πιγγι χρώμενος καλεῖται σαλπιγκτής, τὸ δὲ ῥῆμα σαλπίζειν,
ὁ δ' ἐπὶ τοῖς ἱεροῖς ἱεροσαλπιγκτής· ἄμεινον δὲ τὸ ἱερὸς
σαλπιγκτής, διαλυσάντων τοὔνομα. καὶ Μένανδρος δέ τινας
καλεῖ λῃστοσαλπιγκτάς.

εἰ δὲ δεῖ ἀγλευκεῖ ὄντι τῷ ὀργάνῳ παραμῖξαι γλυκύ-
τητα ἱστορίας, παρῆλθε μὲν εἰς τοὺς ἀγῶνας ἡ σάλπιγξ ἐκ
τῆς ἐμπολεμίου μελέτης, ἐφ' ἑκάστῃ δὲ τῇ κλήσει τῶν ἀγω-
88 νιστῶν ἐπιφθέγγεται ἐκ τοιᾶσδε τῆς αἰτίας. Ἕρμων ἦν κω-

---

83 1. *καὶ μονίαμβοι* **A**, *καὶ μηνίαμβοι* ceteri: corr. **M.** || *περίαμβοι δὲ* **A**. 84 1. *προσῆδον* **A**.

μῳδίας ὑποκριτής· λαχὼν δὲ μετὰ πολλοὺς ὁ μὲν ἀπῆν τοῦ
θεάτρου, τῆς φωνῆς ἀποπειρώμενος, τῶν δὲ πρὸ αὐτοῦ
πάντων ἐκπεσόντων Ἕρμωνα μὲν ὁ κῆρυξ ἀνεκάλει, ὁ δ'
οὐχ ὑπακούσας, ζημίᾳ πληγείς, εἰσηγήσατο τοῦ λοιποῦ τῇ
σάλπιγγι τοὺς ἀγωνιστὰς ἀνακαλεῖν. καὶ τὸ μὲν Ἐπιτάδην
τὸν σαλπιγκτὴν παραφέρειν εἰς πεντήκοντα στάδια τῇ σάλ-
πιγγι διικνούμενον, ὥσπερ Μόλοβρον ἐπὶ τοῦ Φιλοπάτορος
αὐλήσαντα δύο σάλπιγξιν, ἴσως ἕωλον· Ἀγλαῒς δὲ ἡ Μεγα- 89
λοκλέους σάλπιγγι ὑπερερρωμένως ἐχρήσατο ἀγωνιστηρίῳ
τε καὶ πομπικῇ. καὶ μὴν ὅ γε Μεγαρεὺς Ἡρόδωρος ὁπότε
σαλπίζοι, χαλεπὸν ἦν αὐτῷ πλησιάζειν πληττομένους διὰ
μέγεθος πνεύματος· ἑπτακαίδεκα δὲ περιόδους ἀνείλετο τῶν
στεφανιτῶν ἀγώνων. ἦν δὲ μέγεθος μὲν τεττάρων πήχεων,
ὑπεστρώννυτο δὲ ἄρκτου δοράν, καὶ λεοντῆν ἐπεβέβλητο. ἓξ
δὲ χοίνικας ἄρτου ἐσιτεῖτο, ὀκτὼ δὲ μνᾶς κρεῶν, οἴνου δὲ
δύο ἔπινε χοᾶς. ἐπλήρου δὲ τῷ πνεύματι τὰ μέγιστα τῶν 90
στρατοπέδων, εἰ καὶ ἐκ μηκίστου φθέγξαιτο. περιεῖπε δ'
αὐτὸν ἐν τοῖς μάλιστα ὁ πολιορκητὴς Δημήτριος. καί ποτε
ὁ μὲν τείχει προσέφερέ τινα μηχανήν, ἡ δ' ἦν ἀπειθής τε
καὶ ἐπαχθής. καὶ τοίνυν ὁ μὲν Ἡρόδωρος δύο ὄργανα λα-
βὼν στερρὸν ἐνέπνευσε τοῖς ὀργάνοις, τὰ δὲ τοσοῦτον μέ-
νος τοῖς στρατιώταις ἐνέπνευσεν ὥστε ῥύμη πολλὴ καὶ δρό-
μος προσεγένετο τῆς μηχανῆς.

Τὸ δὲ κηρύκων γένος ἱερὸν μὲν Ἑρμοῦ, κατεκήρυττε 91
δ' ἡσυχίαν ἔν τε ἀγῶσι καὶ ἱερουργίαις, καὶ σπονδὰς περι-
ήγγελλε καὶ ἐκεχειρίαν ἐπήγγελλε καὶ τοὺς ἀγωνιστὰς ἀνε-
κήρυττεν. καὶ ἦν ἀγώνισμα σάλπιγγος πρεσβύτερον. εἰς δὲ
φιλοτιμίαν τῶν ἐπ' αὐτῷ προελθόντων οἵ τε καλούμενοι
πόδες συνετέθησαν, ἔλεγχον ἔχοντες εἰς μῆκος πνεύμα-
τος, καὶ ἡ τῶν περὶ τοὺς νεὼς οἰκοδομημάτων ἔκδοσις
σαφηνείας τινὸς δεομένη. πρότερον δ' Ὀλυμπίασι τῶν ἐπι- 92
χωρίων κηρυττόντων, οἳ ταῖς ἱερουργίαις ὑποδιηκονοῦντο,
πρῶτος τῶν ξένων ἠγωνίσατο τὰ Ὀλύμπια Ἀρχίας Ὑβλαῖος,

88 5. τὸν λειποσάδην *A*, τὸ μὲν ἐπιστάδην alii: corr Iungermannus.
7. ἡμόλοκρον ante Boeckhium. 89 1. ἴσως Salmasius pro ἰσαῖος: om
A. 2. ἀγωνιστῆρί τε καὶ πολεμικῷ *A*. 8. ἄρτων *A*.

καὶ τρεῖς ὀλυμπιάδας ἐφεξῆς ἐνίκα. ἐνίκα δὲ καὶ Πυθοῖ,
καὶ εἰκών τις ἦν αὐτῷ Πυθικὴ καὶ ἐπίγραμμα

> Ὑβλαίῳ κήρυκι τόδ' Ἀρχίᾳ Εὐκλέος υἱῷ
> δέξαι ἄγαλμ' εὔφρων Φοῖβ' ἐπ' ἀπημοσύνῃ,
> ὃς τρὶς ἐκάρυξεν τὸν Ὀλυμπίᾳ αὐτὸς ἀγῶνα,
> οὔθ' ὑπὸ σαλπίγγων οὔτ' ἀναδείγματ' ἔχων.

ἀπὸ μὲν οὖν τοῦ κήρυκος ὀνόματα κήρυγμα, κηρυκεία ἐπι-
93 κηρυκεία, κηρύκειον, καὶ κηρύκεια τέλους τινὸς ὄνομα. κη-
ρύττειν, ἐπικηρυκεύσασθαι ἐπὶ πολέμου, ἀκήρυκτος πόλεμος,
ἐπικηρύττειν τινὶ χρήματα καὶ ἀντεπικηρύττειν, προκηρῦξαι
πόλεμον, κατακηρῦξαι ἐκεχειρίαν, κατακηρῦξαι ἡσυχίαν, ὃ
καὶ κατακελεῦσαι λέγουσιν. κηρῦξαί τινα τῶν ἀγωνιστῶν,
ἀνακηρῦξαι ἀγωνιστήν, ἀποκηρῦξαι υἱὸν καὶ υἱωνόν. τὸ
μέντοι ὄνομα, ὁ ἀποκήρυκτος, οὐκ ἔστιν ἐν χρήσει τῇ πα-
λαιᾷ, Θεόπομπος δ' αὐτῷ κέχρηται ὁ συγγραφεύς· ἀλλ'
94 οὐδὲν Θεοπόμπῳ σταθμητὸν εἰς ἑρμηνείας κρίσιν. τὸ δ'
ἔργον ἀπὸ τῶν κηρύκων κηρυκεῦσαι ἔλεγον, καὶ Ἰσαῖός
που λέγει κηρυκευσάτω. προκηρῦξαι δ' ἐστὶ τὸ προκαλέσα-
σθαι ὑπὸ κήρυκος, καὶ ὑποκηρύξασθαι τὸ προειπεῖν ἡσυ-
χίαν ἢ καὶ ἐπαγγείλασθαί τι δημοσίᾳ· προκηρυκευσάμε-
νοι, ὡς Ἰσαῖος εἴρηκεν. τάχα δ' ἄν τις τοὺς κήρυκας καὶ
ἑρμηνέας καὶ σπονδοφόρους καὶ ἐκεχειροφόρους καὶ ἀγγέ-
λους ὀνομάσειεν. τὸ δὲ φθέγμα αὐτῶν μέγα, ἁδρόν, ὑψη-
λόν, πρόμηκες ἐπίμηκες, σαφές, ἀρτίστομον, συνεχές, διηνε-
κές, ἀποτάδην φθεγγόμενον, ἀπνευστί, καὶ τἆλλα ὅσα ἐν
τοῖς περὶ φωνῆς εἴρηται.

95 Εἰ δὲ καὶ ὄρχησις μέρος μουσικῆς, ῥητέον ὀρχηστής
ὀρχηστικός, ὀρχήσασθαι ὑπορχήσασθαι κατορχήσασθαι
ἐξορχήσασθαι, ὀρχήματα ὑπορχήματα. τάχα δὲ καὶ Ὀρχο-
μενὸς παρὰ τὴν τῶν Χαρίτων ὄρχησιν, ὡς Εὐφορίων

> Ὀρχομενὸν Χαρίτεσσιν ἀφαρέσιν ὀρχηθέντα.

ἐπορχούμενος. ὀρχήστρα, ὀρχηστρίς, ὀρχηστοδιδάσκαλος. σχη-
ματίσασθαι, σχηματοποιήσασθαι. εὐσχημοσύνη, εὐρυθμία,
εὐαρμοστία. νεῦσαι συναπονεῦσαι, μορφάσαι, παραγαγεῖν

---

94 5. προκηρυξάμενοι HStephanus. 95 3. ὀρχούμενος ante M.
5. ὀρχούμενον ante Piersonum. 8. μορφῶσαι A.

τὴν κεφαλήν, διενεγκεῖν, περιενεγκεῖν, περιαγωγῇ χρήσασθαι, 96
τῶν χειρῶν περιαγωγῇ, πηδῆσαι, πυρριχίσαι· πυρρίχη ἐνό-
πλιος ὄρχησις. εἴποις δ' ἂν ὀρχηστὴν κοῦφον, ἐλαφρόν, πη-
δητικόν, ἁλτικόν, εὐάρμοστον, εὔρυθμον, εὐσχήμονα πολυ-
σχήμονα, ὑγρόν, ἐναργῆ, ἐνδεικτικόν, δηλωτικόν, ἐπιδεικτι-
κόν, παντοδαπόν, εὐτράπελον, εὔτρεπτον, δημοτερπῆ ὀχλο-
τερπῆ, δημαγωγικόν, ῥᾴδιον, πρόχειρον, εὔκολον, ὑγρομελῆ,
εὐκαμπῆ, λυγιστικόν, ἐπικλώμενον, ἐξυγραινόμενον, ταχύ- 97
χειρα ταχύπουν, εὐκέφαλον, εὔφορον ἰσόφορον, εὔτακτον·
καὶ τὰ πράγματα κουφότητα, ἐλαφρότητα, πήδημα, ἅλμα,
εὐαρμοστίαν, εὐρυθμίαν, εὐσχημοσύνην, ὑγρότητα, ἐναργό-
τητα, ἔνδειξιν, δήλωσιν, ἐπίδειξιν, πανήγυριν, τέρψιν, ῥᾳ-
στώνην, εὐκολίαν, λυγισμόν, κάμψιν, παραγωγήν, παραφο-
ράν, εὐχειρίαν ὀξυχειρίαν ταχυχειρίαν, εὐποδίαν, εὐφορίαν
ἰσοφορίαν, εὐταξίαν. καὶ τὰ ῥήματα δὲ κουφισθῆναι, ἐλα- 98
φρίσασθαι, πηδῆσαι, παραδηλῶσαι, ἐπιδείξασθαι ἐνδείξα-
σθαι παρενδείξασθαι παρεπιδείξασθαι, λυγίσαι τὸ σῶμα,
κάμψαι, κλάσαι. καὶ τὰ ἐπιρρήματα ὀρχηστικῶς, εὐσχημό-
νως πολυσχημόνως, εὐρύθμως, εὐαρμόστως, ὑγρῶς, ἐναργῶς,
ἐνδεικτικῶς, δηλωτικῶς, ἐπιδεικτικῶς, πανηγυρικῶς, τερπνῶς,
ῥᾳδίως, εὐκόλως, εὐφόρως ἰσοφόρως, εὐτάκτως· τὰ γὰρ ἀπὸ
τῶν ἄλλων τραχέα.

εἴδη δὲ ὀρχημάτων ἐμμέλεια τραγική, κόρδακες κω- 99
μικοί, σίκιννις σατυρική. ἐνόπλιοι ὀρχήσεις πυρρίχη τε καὶ
τελεσίας, ἐπώνυμοι δύο Κρητῶν ὀρχηστῶν, Πυρρίχου τε καὶ
Τελεσίου. ἐκαλεῖτο δέ τι καὶ ξιφισμὸς καὶ ποδισμός, καὶ
ῥικνοῦσθαι, ὅπερ ἦν τὸ τὴν ὀσφὺν φορτικῶς περιάγειν. ἦν
δὲ καὶ κῶμος εἶδος ὀρχήσεως καὶ τετράκωμος, Ἡρακλέους
ἱερὰ καὶ πολεμική. ἦν δὲ καὶ κωμαστικὴ μάχην καὶ πλη- 100
γὰς ἔχουσα, καὶ ἡδύκωμος ἡδίων, καὶ κνισμὸς καὶ ὄκλασμα·
οὕτω γὰρ ἐν Θεσμοφοριαζούσαις ὀνομάζεται τὸ ὄρχημα τὸ
Περσικὸν καὶ σύντονον. τὴν δ' αὐτὴν καὶ ὑγρὰν ὠνόμαζον.
καὶ φαλλικὸν ἐπὶ Διονύσῳ, καὶ καλλίνικος ἐφ' Ἡρακλεῖ.
καὶ κολαβρισμὸς Θρᾴκιον ὄρχημα καὶ Καρικόν· ἦν δὲ καὶ

---

96 6. εὔτερπον A. 99 5. ῥήγνυσθαι A. 100 1. δὲ κωμαστικὴ μάχη C. 2. ἡδείων C.

τοῦτο ἐνόπλιον. καὶ βαυκισμὸς Βαύκου ὀρχηστοῦ κῶμος
ἐπώνυμος, ἁβρά τις ὄρχησις καὶ τὸ σῶμα ἐξυγραίνουσα.
101 βακτριασμὸς δὲ καὶ ἀπόκινος καὶ ἀπόσεισις καὶ ἴγδις ἀσελγῆ
εἴδη ὀρχήσεων ἐν τῇ τῆς ὀσφύος περιφορᾷ, καὶ στρόβιλος.
ὁ δὲ μόθων φορτικὸν ὄρχημα καὶ ναυτικόν. τὴν δὲ γέρα-
νον κατὰ πλῆθος ὠρχοῦντο, ἕκαστος ὑφ᾽ ἑκάστῳ κατὰ στοῖ-
χον, τὰ ἄκρα ἑκατέρωθεν τῶν ἡγεμόνων ἐχόντων, τῶν περὶ
Θησέα πρῶτον περὶ τὸν Δήλιον βωμὸν ἀπομιμησαμένων
τὴν ἀπὸ τοῦ λαβυρίνθου ἔξοδον. καὶ διποδία δὲ ὄρχημα
102 Λακωνικόν. ἦν δὲ καὶ γίγγρας πρὸς αὐλὸν ὄρχημα, ἐπώνυ-
μον τοῦ αὐλήματος. ἑκατερίδες δὲ καὶ θερμαστρίδες ἔν-
τονα ὀρχήματα, τὸ μὲν χειρῶν κίνησιν ἀσκοῦν, ἡ δὲ θερ-
μαστρὶς πηδητικόν. τὰ δ᾽ ἐκλακτίσματα γυναικῶν ἦν ὀρ-
χήματα· ἔδει δὲ ὑπὲρ τὸν ὦμον ἐκλακτίσαι. καὶ βίβασις δέ
τι ἦν εἶδος Λακωνικῆς ὀρχήσεως, ἧς καὶ τὰ ἆθλα προυτί-
θετο οὐ τοῖς παισὶ μόνον ἀλλὰ καὶ ταῖς κόραις· ἔδει δὲ
ἅλλεσθαι καὶ ψαύειν τοῖς ποσὶ πρὸς τὰς πυγάς, καὶ ἠριθ-
μεῖτο τὰ πηδήματα, ὅθεν καὶ ἐπὶ μιᾶς ἦν ἐπίγραμμα

χίλιά ποκα βίβατι, πλεῖστα δὴ τῶν πῆ ποκά.

103 τὰς δὲ πινακίδας ὠρχοῦντο οὐκ οἶδα εἴτ᾽ ἐπὶ πινάκων εἴτε
πίνακας φέροντες· τὸ γὰρ κερνοφόρον ὄρχημα οἶδ᾽ ὅτι
λίκνα ἢ ἐσχαρίδας φέροντες· κέρνα δὲ ταῦτα ἐκαλεῖτο. τὸ
δὲ Ἰωνικὸν Ἀρτέμιδι ὠρχοῦντο Σικελιῶται μάλιστα. τὸ δὲ
ἀγγελικὸν ἐμιμεῖτο σχήματα ἀγγέλων. ὁ δὲ μορφασμὸς παν-
τοδαπῶν ζώων ἦν μίμησις. ἦν δέ τι καὶ σκώψ, τὸ δ᾽ αὐτὸ
καὶ σκωπίας, εἶδος ὀρχήσεως ἔχον τινὰ τοῦ τραχήλου περι-
φορὰν κατὰ τὴν τοῦ ὄρνιθος μίμησιν, ὃς ὑπ᾽ ἐκπλήξεως
104 πρὸς τὴν ὄρχησιν ἁλίσκεται. ὁ δὲ λέων ὀρχήσεως φοβερᾶς
εἶδος. ἦν δέ τινα καὶ Λακωνικὰ ὀρχήματα, διὰ Μαλέας·
Σειληνοὶ δ᾽ ἦσαν, καὶ ὑπ᾽ αὐτοῖς Σάτυροι ὑπότρομα ὀρ-
χούμενοι. καὶ ἴθυμβοι ἐπὶ Διονύσῳ, καὶ καρυάτιδες ἐπ᾽ Ἀρ-
τέμιδι. καὶ βρυάλιχα, τὸ μὲν εὕρημα Βρυαλίχου, προσωρ-
χοῦντο δὲ γυναῖκες Ἀρτέμιδι καὶ Ἀπόλλωνι. οἱ δὲ ὑπογύ-

---

101 1. μακιρισμὸς **C**. **102** 5. βέβησις **A**. 10. χίλι᾽ ἅ? || βιβάντι ante **M**. **103** 5. σχῆμα **A**. **104** 2. δειμαλέα **A**. 3. δ᾽ ἦσαν] σάτυροι **A**. | αὐλοῖς **M**. || ὑπότροχα **C**, περίτροχα. **M**. 5. βαρυλλικά — βαρυλλύχου **A**, βαρβύλλικα — βαρβυλλίχου **F**: corr Schneiderus Saxo.

πωνες γερόντων ὑπὸ βακτηρίαις τὴν μίμησιν εἶχον· οἱ δὲ
γύπωνες ξυλίνων ποδῶν ἐπιβαίνοντες ὠρχοῦντο, διαφανῆ
ταραντινίδια ἀμπεχόμενοι. καὶ μὴν Ἐσχάρινθον ὄρχημα
ἐπώνυμον ἦν τοῦ εὑρόντος αὐλητοῦ, τυρβασίαν δ' ἐκάλουν
τὸ ὄρχημα τὸ διθυραμβικόν, μιμητικὴν δὲ δι' ἧς ἐμιμοῦντο 105
τοὺς ἐπὶ τῇ κλοπῇ τῶν ἑώλων κρεῶν ἁλισκομένους. λομβρό-
τερον δὲ ἦν ὃ ὠρχοῦντο γυμνοὶ σὺν αἰσχρολογίᾳ. ἦν δὲ καὶ
τὸ σχιστὰς ἕλκειν σχῆμα ὀρχήσεως χωρικῆς, ἔδει δὲ πη-
δῶντα ἐπαλλάττειν τὰ σκέλη. καὶ μὴν τραγικῆς ὀρχήσεως
σχήματα σιμὴ χείρ, καλαθίσκος, χεὶρ καταπρανής, ξύλου
παράληψις, διπλῆ, θερμαυστρίς, κυβίστησις, παραβῆναι τέτ-
ταρα. ὁ δὲ τετράκωμος, τὸ τῆς ὀρχήσεως εἶδος, οὐκ οἶδα εἴ
τι προσῆκον ἦν τοῖς Ἀθήνησι τετρακώμοις, οἳ ἦσαν Πει-
ραιεῖς Φαληρεῖς Ξυπεταίονες Θυμοιτάδαι.

Τούτοις δ' ἂν προσήκοι χορός, χοροποιία, χοροστασία, 106
χορικὸν μέλος, χορεῦσαι, χορευτής συγχορευτής, χορηγός,
χορηγία, χορήγιον ὁ τόπος οὗ ἡ παρασκευὴ τοῦ χοροῦ.
πρόσχορον δὲ Ἀριστοφάνης τὴν συγχορεύουσαν κέκληκεν· τὴν
δ' αὐτὴν καὶ συγχορεύτριαν. ἡγεμὼν χοροῦ, κορυφαῖος χο-
ροῦ, χορολέκτης, χοροποιός, διδάσκαλος ὑποδιδάσκαλος χο-
ροδιδάσκαλος, δεξιοστάτης ἀριστεροστάτης, δευτεροστάτης
τριτοστάτης· καὶ τὴν γυναῖκα δὲ τριτοστάτιν Ἀριστοφάνης
καλεῖ. παιδικὸς χορός, ἀνδρικός, κωμικός τραγικός. καὶ 107
ἡμιχόριον δὲ καὶ διχορία καὶ ἀντιχόρια. ἔοικε δὲ ταὐτὸν
εἶναι ταυτὶ τὰ τρία ὀνόματα· ὁπόταν γὰρ ὁ χορὸς εἰς δύο
μέρη τμηθῇ, τὸ μὲν πρᾶγμα καλεῖται διχορία, ἑκατέρα δὲ
ἡ μοῖρα ἡμιχόριον, ἃ δ' ἀντᾴδουσιν, ἀντιχόρια. τριχορίαν
δὲ Τύρταιος ἔστησε, τρεῖς Λακώνων χορούς, καθ' ἡλικίαν
ἑκάστην, παῖδας ἄνδρας γέροντας. ἐπὶ δὲ χοροῦ καὶ συμ-
φωνία καὶ συνῳδία καὶ συναυλία. καὶ ἡ μὲν εἴσοδος τοῦ 108
χοροῦ πάροδος καλεῖται, ἡ δὲ κατὰ χρείαν ἔξοδος ὡς πά-
λιν εἰσιόντων μετάστασις, ἡ δὲ μετὰ ταύτην εἴσοδος ἐπι-
πάροδος, ἡ δὲ τελευταία ἔξοδος ἄφοδος. καὶ ἐπεισόδιον δὲ

---

104 1. βακτηρίας *A*. 2. ποδῶν *A*, κώλων *BC*, κάλων *M*. 3. ἐσχά-
ρινον *M*. 105 1. δεικηλισικὴν OMüllerus. 2. λαμπροτέρα *B*, λαμ-
πρότερον *C*. 3. ἦν *B*. | ὃ om *BC*. 7. τὰ τέτταρα *C*. 106 7.
δευτεροστάτης] λαιοστάτης alii. 107 3. δύο τεμηθῇ *BC*.

ἐν δράμασι πρᾶγμα πράγματι συναπτόμενον. καὶ μέλος δέ
τι ἐξόδιον, ὃ ἐξιόντες ᾖδον. μέρη δὲ χοροῦ στοῖχος καὶ ζυ-
γόν. καὶ τραγικοῦ μὲν χοροῦ ζυγὰ πέντε ἐκ τριῶν καὶ στοῖ-
109 χοι τρεῖς ἐκ πέντε· πεντεκαίδεκα γὰρ ἦσαν ὁ χορός. καὶ
κατὰ τρεῖς μὲν εἰσῄεσαν, εἰ κατὰ ζυγὰ γίνοιτο ἡ πάροδος·
εἰ δὲ κατὰ στοίχους, ἀνὰ πέντε εἰσῄεσαν. ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ
καθ' ἕνα ἐποιοῦντο τὴν πάροδον. ὁ δὲ κωμικὸς χορὸς τέτ-
ταρες καὶ εἴκοσιν ἦσαν οἱ χορευταί, ζυγὰ ἕξ, ἕκαστον δὲ
ζυγὸν ἐκ τεττάρων, στοῖχοι δὲ τέτταρες, ἓξ ἄνδρας ἔχων
ἕκαστος στοῖχος. ὁπότε μὴν ἀντὶ τετάρτου ὑποκριτοῦ δέοι
τινὰ τῶν χορευτῶν εἰπεῖν ἐν ᾠδῇ, παρασκήνιον καλεῖται τὸ
110 πρᾶγμα, ὡς ἐν Ἀγαμέμνονι Αἰσχύλου· εἰ δὲ τέταρτος ὑπο-
κριτής τι παραφθέγξαιτο, τοῦτο παραχορήγημα ὀνομάζε-
ται, καὶ πεπρᾶχθαί φασιν αὐτὸ ἐν Μέμνονι Αἰσχύλου. τὸ
δὲ παλαιὸν ὁ τραγικὸς χορὸς πεντήκοντα ἦσαν, ἄχρι τῶν
Εὐμενίδων Αἰσχύλου· πρὸς δὲ τὸν ὄχλον αὐτῶν τοῦ πλή-
θους ἐκπτοηθέντος συνέστειλεν ὁ νόμος εἰς ἐλάττω ἀριθ-
μὸν τὸν χορόν.

111 τῶν δὲ χορικῶν ᾀσμάτων τῶν κωμικῶν ἕν τι καὶ ἡ
παράβασις, ὅταν ἃ ὁ ποιητὴς πρὸς τὸ θέατρον βούλε-
ται λέγειν, ὁ χορὸς παρελθὼν λέγῃ. ἐπιεικῶς δ' αὐτὸ ποι-
οῦσιν οἱ κωμῳδοποιηταί, τραγικὸν δὲ οὐκ ἔστιν· ἀλλ' Εὐ-
ριπίδης αὐτὸ πεποίηκεν ἐν πολλοῖς δράμασιν. ἐν μέν γε τῇ
Δανάῃ τὸν χορὸν τὰς γυναῖκας ὑπὲρ αὐτοῦ τι ποιήσας
παρᾴδειν, ἐκλαθόμενος ὡς ἄνδρας λέγειν ἐποίησε τῷ σχή-
ματι τῆς λέξεως τὰς γυναῖκας. καὶ Σοφοκλῆς δὲ αὐτὸ ἐκ
τῆς πρὸς ἐκεῖνον ἁμίλλης ποιεῖ σπανιάκις, ὥσπερ ἐν Ἱπ-
112 πόνῳ. τῆς μέντοι παραβάσεως τῆς κωμικῆς ἑπτὰ ἂν εἴη
μέρη, κομμάτιον παράβασις μακρὸν στροφὴ ἐπίρρημα ἀν-
τίστροφος ἀντεπίρρημα, ὧν τὸ μὲν κομμάτιον καταβολή
τίς ἐστι βραχέος μέλους, ἡ δὲ παράβασις ὡς τὸ πολὺ μὲν
ἐν ἀναπαίστῳ μέτρῳ, εἰ δ' οὖν καὶ ἐν ἄλλῳ, ἀνάπαιστα
τὴν ἐπίκλην ἔχει. τὸ δὲ ὀνομαζόμενον μακρὸν ἐπὶ τῇ παρα-
βάσει βραχὺ μελύδριόν ἐστιν, ἀπνευστὶ ᾀδόμενον. τῇ δὲ

---

108 1. δράματι *A*. 111 6. δαναΐδι *C*. 7. παριδεῖν *A*. || τῷ] ἐν τῷ *A*. 112 4. μέρους ante Kühnium.

στροφῇ ἐν κώλοις προασθείσῃ τὸ ἐπίρρημα ἐν τετραμέτροις ἐπάγεται. καὶ τῆς ἀντιστρόφου τῇ στροφῇ ἀντασθείσης, τὸ ἀντεπίρρημα τελευταῖον ὂν τῆς παραβάσεως ἐστὶ τετράμετρα, οὐκ ἐλάττω τὸν ἀριθμὸν τοῦ ἐπιρρήματος.

Εἰσὶ δὲ ἀπὸ τούτων καὶ ὑποκριταὶ καὶ ὑπόκρισις 113
καὶ ἀντίκρισις, καὶ ὑποκρίνασθαι τὰ ἰαμβεῖα, διαθέσθαι, σχηματίσασθαι, ῥῆσιν διαπεράνασθαι, ῥῆσιν ἀποτεῖναι, εἶραι συνεῖραι, ἀποτάδην, ἀπνευστί, ὑπορχήσασθαι, ἐνδείξασθαι παρενδείξασθαι, νεῦσαι, χλευάσαι, μορφάσαι. στιχομυθεῖν δὲ ἔλεγον τὸ παρ' ἓν ἰαμβεῖον ἀντιλέγειν, καὶ τὸ πρᾶγμα στιχομυθίαν. εἴποις δ' ἂν βαρύστονος ὑποκριτής, 114
βομβῶν περιβομβῶν, ληκυθίζων, λαρυγγίζων, φαρυγγίζων, καὶ βαρύφωνος δὲ καὶ λεπτόφωνος καὶ γυναικόφωνος καὶ στρηνόφωνος, καὶ ὅσα σὺν τούτοις ἄλλα ἐν τοῖς περὶ φωνῆς εἴρηται. ἀναζυγῶσαι δὲ τὸ φθέγμα ἔλεγον, καὶ καταπεπνῖχθαι τὸ φθέγμα. καὶ Ἀριστοφάνης πού φησι

φθέγξαι σὺ τὴν φωνὴν ἀναστοιχήσας ἄνω.

ὁ δ' αὐτὸς

καὶ φθέγμα κεκράτηκεν.

καὶ σκευὴ μὲν ἡ τῶν ὑποκριτῶν στολή (ἡ δ' αὐτὴ 115
καὶ σωμάτιον ἐκαλεῖτο), σκευοποιὸς δὲ ὁ προσωποποιός· καὶ ἔστιν εἰπεῖν πρόσωπον προσωπεῖον προσωπίς, μορμολυκεῖον, γοργόνειον. καὶ τὰ ὑποδήματα κόθορνοι μὲν τὰ τραγικὰ καὶ ἐμβάδες, ἐμβάται δὲ τὰ κωμικά. καὶ ἐσθῆτες μὲν τραγικαὶ ποικίλον (οὕτω γὰρ ἐκαλεῖτο ὁ χιτών), τὰ δ' 116
ἐπιβλήματα ξυστίς, βατραχίς, χλανίς, χλαμὺς διάχρυσος, χρυσόπαστος, στατός, φοινικίς, τιάρα, καλύπτρα, μίτρα, ἀγρηνόν· τὸ δ' ἦν πλέγμα ἐξ ἐρίων δικτυῶδες περὶ πᾶν τὸ σῶμα, ὃ Τειρεσίας ἐπεβάλλετο ἤ τις ἄλλος μάντις. κόλπωμα, ὃ ὑπὲρ τὰ ποικίλα ἐνεδέδυντο οἱ Ἀτρεῖς καὶ οἱ Ἀγαμέμνονες καὶ ὅσοι τοιοῦτοι. ἐφαπτὶς συστρεμμάτιόν τι πορφυροῦν ἢ φοινικοῦν, ὃ περὶ τὴν χεῖρα εἶχον οἱ πολεμοῦντες ἢ θηρῶντες. ὁ δὲ κροκωτὸς ἱμάτιον· Διόνυσος δὲ αὐτῷ 117
ἐχρῆτο καὶ μασχαλιστῆρι ἀνθινῷ καὶ θύρσῳ. οἱ δ' ἐν δυσ-

---

114 7. ἀναστήσας vel ἀνατείνας Bergkius. 115 2. σωματεῖον ante Kühnium. 116 5. τι ἄλλο μαντικὸν *A*, τινι ἄλλῳ μαντικῷ *C*: om *B*. 117 2. ἀνθινῷ] ἐν οἴνῳ *A*.

τυχίαις ὄντες ἢ λευκὰ δυσπινῆ εἶχον, μάλιστα οἱ φυγάδες,
ἢ φαιὰ ἢ μέλανα ἢ μήλινα ἢ γλαύκινα· ῥάκια δὲ Φιλο-
κτήτου ἡ στολὴ καὶ Τηλέφου. καὶ νεβρίδες δὲ καὶ διφθέραι
καὶ μάχαιραι καὶ σκῆπτρα καὶ δόρατα καὶ τόξα καὶ φαρέ-
τρα καὶ κηρύκεια καὶ ῥόπαλα καὶ λεοντῆ καὶ παντευχία
118 μέρη τραγικῆς ἀνδρείας σκευῆς. γυναικείας δὲ συρτὸς πορ-
φυροῦς, παράπηχυ λευκὸν τῆς βασιλευούσης· τῆς δ' ἐν συμ-
φορᾷ ὁ μὲν συρτὸς μέλας, τὸ δ' ἐπίβλημα γλαυκὸν ἢ μή-
λινον. ἡ δὲ σατυρικὴ ἐσθὴς νεβρίς, αἰγῆ, ἣν καὶ ἰξα-
λῆν ἐκάλουν καὶ τραγῆν, καί που καὶ παρδαλῆ ὑφασμένη,
καὶ τὸ θήραιον τὸ Διονυσιακόν, καὶ χλανὶς ἀνθινή, καὶ
φοινικοῦν ἱμάτιον, καὶ χορταῖος, χιτὼν δασύς, ὃν οἱ Σειλη-
νοὶ φοροῦσιν. κωμικὴ δὲ ἐσθὴς ἐξωμίς· ἔστι δὲ χιτὼν
λευκὸς ἄσημος, κατὰ τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν ῥαφὴν οὐκ
119 ἔχων, ἄγναπτος. γερόντων δὲ φόρημα ἱμάτιον, καμπύλη·
φοινικὶς ἢ μελαμπόρφυρον ἱμάτιον φόρημα νεωτέρων. πήρα
βακτηρία διφθέρα ἐπὶ τῶν ἀγροίκων. καὶ πορφυρᾷ δ'
ἐσθῆτι ἐχρῶντο οἱ νεανίσκοι, οἱ δὲ παράσιτοι μελαίνῃ ἢ
φαιᾷ, πλὴν ἐν Σικυωνίῳ λευκῇ, ὅτε μέλλει γαμεῖν ὁ παρά-
σιτος. τῇ δὲ τῶν δούλων ἐξωμίδι καὶ ἱματίδιόν τι πρόσκει-
ται λευκόν, ὃ ἐγκόμβωμα λέγεται ἢ ἐπίρρημα. τῷ δὲ μα-
γείρῳ διπλῆ ἄγναπτος ἡ ἐσθής. ἡ δὲ γυναικῶν ἐσθὴς κω-
μικῶν, ἡ μὲν τῶν γραῶν μηλίνη ἢ ἀερίνη, πλὴν ἱερειῶν·
120 ταύταις δὲ λευκή. αἱ δὲ μαστροποὶ ἢ μητέρες ἑταιρῶν ται-
νίδιόν τι πορφυροῦν περὶ τῇ κεφαλῇ ἔχουσιν. ἡ δὲ τῶν
νέων λευκὴ ἢ βυσσίνη, ἐπικλήρων δὲ λευκὴ κροσσωτή. πορ-
νοβοσκοὶ δὲ χιτῶνι βαπτῷ καὶ ἀνθινῷ περιβολαίῳ ἤσθην-
ται, ῥάβδον εὐθεῖαν φέροντες· ἄρεσκος καλεῖται ἡ ῥάβδος.
τοῖς δὲ παρασίτοις πρόσεστι καὶ στλεγγὶς καὶ λήκυθος, ὡς
τοῖς ἀγροίκοις λαγωβόλον. ἐνίαις δὲ γυναιξὶ καὶ παράπηχυ
καὶ συμμετρία, ὅπερ ἐστὶ χιτὼν ποδήρης, ἁλουργὴς κύκλῳ.
121 Ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ θέατρον οὐ μικρὸν μέρος ἐστὶ τῶν
μουσικῶν, αὐτὸ μὲν ἂν εἴποις θέατρον καὶ Διονυσιακὸν
θέατρον καὶ Ληναϊκόν, καὶ τὸ πλῆθος θεατάς. Ἀριστοφά-

---

117 1. δυσπινῆ] δευσοποιὰ *A*. 118 3. γλαύκινον *C*. 4. αἰγικὴ *A*. 6. θυρεὸν *A*. 119 7. ἐσπέρημα *F*, ἐπίρραμμα Kühnius.

νης δὲ συνθεάτριαν εἴρηκεν, ὥστ' οὐ θεατὴν μόνον εἴποις ἂν ἀλλὰ καὶ θεάτριαν, κατὰ δὲ Πλάτωνα καὶ θεατροκρατίαν. τοὺς δ' ἀναβαθμοὺς καὶ βάθρα καὶ ἕδρας καὶ ἑδώλια, καὶ ἑδωλιάζειν τὸ συγκαθίζειν. πρῶτον δὲ ξύλον ἡ προεδρία, μάλιστα δὲ δικαστῶν, ἐφ' ὧν καὶ τὸν πρῶτον καθίζοντα πρωτόβαθρον Φερεκράτης εἴρηκεν ὁ κωμῳδοδιδάσκαλος· ἴσως δ' ἂν καὶ ἐπὶ θεάτρου κατὰ κατάχρησιν 122
λέγοις. τὸ μέντοι τὰ ἑδώλια ταῖς πτέρναις κατακρούειν πτερνοκοπεῖν ἔλεγον· ἐποίουν δὲ τοῦτο, ὁπότε τινὰ ἐκβάλοιεν, ἐφ' οὗ καὶ τὸ κλώζειν καὶ τὸ συρίττειν. ἐκαλεῖτο δέ τι καὶ βουλευτικὸν μέρος τοῦ θεάτρου καὶ ἐφηβικόν. ἔξεστι δὲ καὶ τὸ παραπέτασμα αὐλαίαν καλεῖν, Ὑπερίδου εἰπόντος ἐν τῷ κατὰ Πατροκλέους «οἱ δὲ ἐννέα ἄρχοντες εἱστιῶντο ἐν τῇ στοᾷ, περιφραξάμενοί τι μέρος αὐτῆς αὐλαίᾳ.»
μέρη δὲ θεάτρου πυλὶς καὶ ψαλὶς καὶ κατατομή, κερκίδες, 123
σκηνή, ὀρχήστρα, λογεῖον, προσκήνιον παρασκήνια ὑποσκήνια. καὶ σκηνὴ μὲν ὑποκριτῶν ἴδιον, ἡ δὲ ὀρχήστρα τοῦ χοροῦ, ἐν ᾗ καὶ ἡ θυμέλη, εἴτε βῆμά τι οὖσα εἴτε βωμός. ἐπὶ δὲ τῆς σκηνῆς καὶ ἀγυιεὺς ἔκειτο βωμὸς ὁ πρὸ τῶν θυρῶν, καὶ τράπεζα πέμματα ἔχουσα, ἣ θεωρὶς ὠνομάζετο ἢ θυωρίς. ἐλεὸς δ' ἦν τράπεζα ἀρχαία, ἐφ' ἣν πρὸ Θέσπιδος εἷς τις ἀναβὰς τοῖς χορευταῖς ἀπεκρίνατο. τὸ δὲ ὑπο- 124
σκήνιον κίοσι καὶ ἀγαλματίοις κεκόσμητο πρὸς τὸ θέατρον τετραμμένοις, ὑπὸ τὸ λογεῖον κείμενον. τριῶν δὲ τῶν κατὰ τὴν σκηνὴν θυρῶν ἡ μέση μὲν βασίλειον ἢ σπήλαιον ἢ οἶκος ἔνδοξος ἢ πᾶν τοῦ πρωταγωνιστοῦ τοῦ δράματος, ἡ δὲ δεξιὰ τοῦ δευτεραγωνιστοῦντος καταγώγιον· ἡ δὲ ἀριστερὰ τὸ εὐτελέστατον ἔχει πρόσωπον ἢ ἱερὸν ἐξηρημωμένον, ἢ ἄοικός ἐστιν. ἐν δὲ τραγῳδίᾳ ἡ μὲν δεξιὰ θύρα 125
ξενών ἐστιν, εἱρκτὴ δὲ ἡ λαιά. τὸ δὲ κλίσιον ἐν κωμῳδίᾳ παράκειται παρὰ τὴν οἰκίαν, παραπετάσματι δηλούμενον. καὶ ἔστι μὲν σταθμὸς ὑποζυγίων, καὶ αἱ θύραι αὐτοῦ μείζους δοκοῦσι, καλούμεναι κλισιάδες, πρὸς τὸ καὶ τὰς ἁμάξας εἰσελαύνειν καὶ τὰ σκευοφόρα. ἐν δὲ Ἀντιφάνους Ἀκεστρίᾳ καὶ ἐργαστήριον γέγονεν· φησὶ γοῦν

122, 1. χρῆσιν vulgo.

τὸ κλίσιον
ὃ πρότερόν ποτ᾽ ἦν τοῖς ἐξ ἀγροῦ βουσὶ σταθμός
καὶ τοῖς ὄνοις, πεποίηκεν ἐργαστήριον.

126 παρ᾽ ἑκάτερα δὲ τῶν δύο θυρῶν τῶν περὶ τὴν μέσην ἄλλαι
δύο εἶεν ἄν, μία ἑκατέρωθεν, πρὸς ἃς αἱ περίακτοι συμ-
πεπήγασιν, ἡ μὲν δεξιὰ τὰ ἔξω πόλεως δηλοῦσα, ἡ δ᾽ ἑτέρα
τὰ ἐκ πόλεως, μάλιστα τὰ ἐκ λιμένος· καὶ θεούς τε θα-
λαττίους ἐπάγει, καὶ πάνθ᾽ ὅσα ἐπαχθέστερα ὄντα ἡ μη-
χανὴ φέρειν ἀδυνατεῖ. εἰ δ᾽ ἐπιστραφεῖεν αἱ περίακτοι, ἡ
δεξιὰ μὲν ἀμείβει τὸ πᾶν, ἀμφότεραι δὲ χώραν ὑπαλλάτ-
τουσιν. τῶν μέντοι παρόδων ἡ μὲν δεξιὰ ἀγρόθεν ἢ ἐκ λι-
127 μένος ἢ ἐκ πόλεως ἄγει· οἱ δὲ ἀλλαχόθεν πεζοὶ ἀφικνού-
μενοι κατὰ τὴν ἑτέραν εἰσίασιν. εἰσελθόντες δὲ κατὰ τὴν
ὀρχήστραν ἐπὶ τὴν σκηνὴν ἀναβαίνουσι διὰ κλιμάκων· τῆς
δὲ κλίμακος οἱ βαθμοὶ κλιμακτῆρες καλοῦνται.

εἴη δ᾽ ἂν τῶν ἐκ θεάτρου καὶ ἐκκύκλημα καὶ μηχανὴ
καὶ ἐξώστρα καὶ σκοπὴ καὶ τεῖχος καὶ πύργος καὶ φρυκτώ-
ριον καὶ διστεγία καὶ κεραυνοσκοπεῖον καὶ βροντεῖον καὶ
θεολογεῖον καὶ γέρανος καὶ αἰῶραι καὶ καταβλήματα καὶ
ἡμικύκλιον καὶ στροφεῖον καὶ ἡμιστρόφιον καὶ χαρώνιοι
128 κλίμακες καὶ ἀναπιέσματα. καὶ τὸ μὲν ἐκκύκλημα ἐπὶ ξύ-
λων ὑψηλὸν βάθρον, ᾧ ἐπίκειται θρόνος· δείκνυσι δὲ τὰ
ὑπὸ σκηνὴν ἐν ταῖς οἰκίαις ἀπόρρητα πραχθέντα. καὶ τὸ
ῥῆμα τοῦ ἔργου καλεῖται ἐκκυκλεῖν. ἐφ᾽ οὗ δὲ εἰσάγεται τὸ
ἐκκύκλημα, εἰσκύκλημα ὀνομάζεται. καὶ χρὴ τοῦτο νοεῖσθαι
καθ᾽ ἑκάστην θύραν, οἱονεὶ καθ᾽ ἑκάστην οἰκίαν. ἡ μη-
χανὴ δὲ θεοὺς δείκνυσι καὶ ἥρως τοὺς ἐν ἀέρι, Βελλερο-
φόντας ἢ Περσέας, καὶ κεῖται κατὰ τὴν ἀριστερὰν πάρο-
δον, ὑπὲρ τὴν σκηνὴν τὸ ὕψος. ὃ δ᾽ ἐστὶν ἐν τραγῳδίᾳ μη-
129 χανή, τοῦτο ἐν κωμῳδίᾳ κράδη. δῆλον δ᾽ ὅτι συκῆς ἐστὶ
μίμησις· κράδην γὰρ τὴν συκῆν καλοῦσιν οἱ Ἀττικοί. τὴν
δὲ ἐξώστραν ταὐτὸν τῷ ἐκκυκλήματι νομίζουσιν. ἡ σκοπὴ

---

125 1. ante τὸ *F*: *εἰ γὰρ δι᾽ ἐργαστήριον οἰκίας.* unde nonnemo *ἦν γάρ τι ἐργαστήριον τῆς οἰκίας; [οὐκ ἦν μὰ τὸν Δί᾽, ἀλλ᾽ ὁρᾷς;] τὸ κλ.* || *πρίν* Salmasius. vel tolle *ποτ᾽*. 126 2. *μία*] *μηχαναὶ* *F*. immo pro *ἄλλαι*. 5. *ἄγειν* *A*. 127 5 et 128 1 et 5. *ἐγκύκλημα* *A*, sicut plerumque *C*. 128 4. *ἐγκυκλεῖν* *AC*. 5. *εἰσκυκλήθρα* Hermannus 6. *οἱονεὶ*] *ἵν᾽ ἦ* *A*.

δὲ πεποίηται κατασκόποις ἢ τοῖς ἄλλοις ὅσοι προσκοποῦσιν,
καὶ τὸ τεῖχος καὶ ὁ πύργος ὡς ἀφ' ὕψους ἰδεῖν. τὸ δὲ
φρυκτώριον τῷ ὀνόματι δηλοῖ τὸ ἔργον. ἡ δὲ διστεγία ποτὲ
μὲν ἐν οἴκῳ βασιλείῳ διῆρες δωμάτιον, οἷον ἀφ' οὗ ἐν Φοι-
νίσσαις ἡ Ἀντιγόνη βλέπει τὸν στρατόν, ποτὲ δὲ καὶ κέ-
ραμος, ἀφ' οὗ βάλλουσι τῷ κεράμῳ· ἐν δὲ κωμῳδίᾳ ἀπὸ 130
τῆς διστεγίας πορνοβοσκοί τι κατοπτεύουσιν ἢ γρᾴδια ἢ
γύναια καταβλέπει. κεραυνοσκοπεῖον δὲ καὶ βροντεῖον, τὸ
μέν ἐστι περίακτος ὑψηλή· τὸ δὲ βροντεῖον, ὑπὸ τῇ σκηνῇ
ὄπισθεν ἀσκοὶ ψήφων ἔμπλεοι διωγκωμένοι φέρονται κατὰ
χαλκωμάτων. ἀπὸ δὲ τοῦ θεολογείου ὄντος ὑπὲρ τὴν σκη-
νὴν ἐν ὕψει ἐπιφαίνονται θεοί, ὡς ὁ Ζεὺς καὶ οἱ περὶ
αὐτὸν ἐν Ψυχοστασίᾳ. ἡ δὲ γέρανος μηχάνημά ἐστιν ἐκ
μετεώρου καταφερόμενον ἐφ' ἁρπαγῇ σώματος, ᾧ κέχρηται
Ἠὼς ἁρπάζουσα τὸ σῶμα τὸ Μέμνονος. αἰώρας δ' ἂν εἴ- 131
ποις τοὺς κάλως οἳ κατήρτηνται ἐξ ὕψους ἀνέχειν τοὺς ἐπὶ
τοῦ ἀέρος φέρεσθαι δοκοῦντας ἥρως ἢ θεούς. καταβλήματα
δὲ ὑφάσματα ἢ πίνακες ἦσαν ἔχοντες γραφὰς τῇ χρείᾳ
τῶν δραμάτων προσφόρους· κατεβάλλετο δ' ἐπὶ τὰς περιάκ-
τους ὄρος δεικνύντα ἢ θάλατταν ἢ ποταμὸν ἢ ἄλλο τι
τοιοῦτον. τῷ δὲ ἡμικυκλίῳ τὸ μὲν σχῆμα ὄνομα, ἡ δὲ θέ-
σις κατὰ τὴν ὀρχήστραν, ἡ δὲ χρεία δηλοῦν πόρρω τινὰ 132
τῆς πόλεως τόπον ἢ τοὺς ἐν θαλάττῃ νηχομένους, ὥσπερ
καὶ τὸ στροφεῖον, ὃ τοὺς ἥρως ἔχει τοὺς εἰς τὸ θεῖον
μεθεστηκότας, ἢ τοὺς ἐν πελάγει ἢ πολέμῳ τελευτῶντας.
αἱ δὲ χαρώνιοι κλίμακες, κατὰ τὰς ἐκ τῶν ἑδωλίων καθό-
δους κείμεναι, τὰ εἴδωλα ἀπ' αὐτῶν ἀναπέμπουσιν. τὰ δὲ
ἀναπιέσματα, τὸ μέν ἐστιν ἐν τῇ σκηνῇ ὡς ποταμὸν ἀνελ-
θεῖν ἢ τοιοῦτόν τι πρόσωπον, τὸ δὲ περὶ τοὺς ἀναβαθ-
μούς, ἀφ' ὧν ἀνέβαινον ἐρινύες.

ἀλλὰ μὴν καὶ πρόσωπα τὰ μὲν τραγικὰ εἴη ἂν 133
τάδε, ξυρίας ἀνήρ, λευκός, σπαρτοπόλιος, μέλας ἀνήρ, ξαν-
θὸς ἀνήρ, ξανθότερος. οὗτοι μὲν γέροντες, ὁ μὲν ξυρίας
πρεσβύτατος τῶν γερόντων, λευκὸς τὴν κόμην· προσκείμε-
ναι τῷ ὄγκῳ αἱ τρίχες. ὄγκος δέ ἐστι τὸ ὑπὲρ τὸ πρόσω-

---

132 2. τόπον om *BC*.

που ἀνέχον εἰς ὕψος λαβδοειδὲς τῷ σχήματι. τὸ δὲ γένειον
ἐν χρῷ κουρίας ἐστὶν ὁ ξυρίας, ἐπιμήκης ὢν τὰς παρειάς.
134 ὁ δὲ λευκὸς ἀνὴρ πᾶς μέν ἐστι πολιός, βοστρύχους δ' ἔχει
περὶ τῇ κεφαλῇ καὶ γένειον πεπηγὸς καὶ προπετεῖς ὀφρῦς
καὶ παράλευκον τὸ χρῶμα· ὁ δὲ ὄγκος βραχύς. ὅ γε μὴν
σπαρτοπόλιος δηλοῖ μὲν τὴν τῶν πολιῶν φύσιν, μέλας δ'
ἐστὶ καὶ ὕπωχρος. ὁ δὲ μέλας ἀνήρ, ἀπὸ μὲν τῆς χροιᾶς
τοὔνομα, οὖλος δὲ καὶ τὸ γένειον καὶ τὴν κόμην, τραχὺς
135 δὲ τὸ πρόσωπον, καὶ μέγας ὁ ὄγκος. ὁ δὲ ξανθὸς ἀνὴρ
ξανθοὺς ἔχει βοστρύχους καὶ ὄγκον ἧττω, καὶ ἔστιν εὔχρως.
ὁ δὲ ξανθότερος τὰ μὲν ἄλλα ὅμοιος, ὕπωχρος δὲ μᾶλλον,
κα δηλοῖ νοσοῦντα. τὰ δὲ νεανίσκων πρόσωπα πάγ-
χρηστος, οὖλος, πάρουλος, ἁπαλός, πιναρός, δεύτερος πινα-
ρός, ὠχρός, πάρωχρος. ὁ μὲν πάγχρηστος πρεσβύτατος τῶν
νεανίσκων, ἀγένειος, εὔχρως, μελαινόμενος· δασεῖαι καὶ μέ-
136 λαιναι αἱ τρίχες. ὁ δ' οὖλος ξανθὸς ὑπέρογκος· αἱ τρίχες
τῷ ὄγκῳ προσπεπήγασιν· ὀφρῦς ἀνατέταται, βλοσυρὸς τὸ
εἶδος. ὁ δὲ πάρουλος τἆλλα ἐοικὼς τῷ πρὸ αὐτοῦ μᾶλλον
νεανίζει. ὁ δ' ἁπαλὸς βοστρύχοις ξανθός, λευκόχρως, φαι-
δρός, πρέπων θεῷ ἢ καλῷ. ὁ δὲ πιναρὸς ὀγκώδης, ὑποπέ-
λιδνος, κατηφής, δυσπινής, ξανθῇ κόμῃ ἐπικομῶν. ὁ δὲ
δεύτερος πιναρὸς τοσούτῳ τοῦ προτέρου ἰσχνότερος ὅσῳ καὶ
137 νεαρώτερος. ὁ δὲ ὠχρὸς φρυγανός ἐστι ταῖς σαρξὶ καὶ πε-
ρίκομος, ὑπόξανθος, νοσώδης τὴν χροιάν, οἷος εἰδώλῳ ἢ
τραυματίᾳ πρέπειν. ὁ δὲ πάρωχρος τὰ μὲν ἄλλα οἷος ὁ
πάγχρηστος, ὠχριᾷ δὲ ὡς δηλοῦν νοσοῦντα ἢ ἐρῶντα. τὰ
μέντοι θεραπόντων πρόσωπα διφθερίας, σφηνοπώγων,
ἀνάσιμος. ὁ μὲν διφθερίας ὄγκον οὐκ ἔχων περίκρανον δ'
ἔχει καὶ τρίχας ἐκτενισμένας λευκάς, πρόσωπον ὕπωχρόν τε
καὶ ὑπόλευκον, καὶ μυκτῆρα τραχύν, ἐπισκύνιον μετέωρον,
138 ὀφθαλμοὺς σκυθρωπούς· ὕπωχρος δ' ἐστὶ καὶ τὸ γένειον
προπαλαίτερος. ὁ δὲ σφηνοπώγων ἀκμάζει, καὶ ὄγκον ὑψη-
λὸν ἔχει καὶ πλατύν, κοιλαινόμενον ἐν τῇ περιφορᾷ· ξαν-
θός, τραχύς, ἐρυθρός, πρέπων ἀγγέλῳ. ὁ δὲ ἀνάσιμος ὑπέρ-

---

136 2. ἀνατέτανται vulgo. 4. βόστρυχος *A*. 137 2. οἷος] ὅσα *A*. 6 et 138 4. ἀνάσιλλος *C*. 138 2. προπαλέστερος Hemsterhusius.

ογκος ξανθός· ἐκ μέσου ἀνατέτανται αἱ τρίχες· ἀγένειός
ἐστιν, ὑπέρυθρος. καὶ οὗτος ἀγγέλλει. τὰ δὲ γυναικῶν
πρόσωπα πολιὰ κατάκομος, γρᾴδιον ἐλεύθερον, γρᾴδιον οἰ-
κετικόν, μεσόκουρον, διφθερῖτις, κατάκομος ὠχρά, μεσόκου-
ρος ὠχρά, μεσόκουρος πρόσφατος, κούριμος παρθένος, ἑτέρα
κούριμος, κόρη. ἡ μὲν πολιὰ κατάκομος ὑπὲρ τὰς ἄλλας 139
τήν τε ἡλικίαν καὶ τὴν ἀξίωσιν, λευκόκομος, μετρία τὸν
ὄγκον, ὕπωχρος· πάλαι δὲ παράχρωμος ἐκαλεῖτο. τὸ δ' ἐλεύ-
θερον γρᾴδιον ὑπόξανθον τὴν πολιάν, μικρὸν ὄγκον ἔχον·
μέχρι τῶν κλειδῶν αἱ τρίχες· ὑποφαίνει συμφοράν. τὸ δὲ
οἰκετικὸν γρᾴδιον περίκρανον ἐξ ἀρνακίδων ἀντὶ τοῦ ὄγκου
ἔχει, καὶ ῥυσόν ἐστι τὰς σάρκας. τὸ δὲ οἰκετικὸν μεσόκου-
ρον, βραχὺς ὄγκος, χρόα λευκή, πάρωχρος, οὐ πάντα πο-
λιόν. ἡ δὲ διφθερῖτις νεωτέρα τε ἐκείνης καὶ ὄγκον οὐκ
ἔχει. ἡ δὲ κατάκομος ὠχρὰ μέλαινα τὴν κόμην, βλέμμα 140
λυπηρόν, τὸ δὲ χρῶμα ἐκ τοῦ ὀνόματος. ἡ δὲ μεσόκουρος
ὠχρὰ ὁμοία τῇ κατακόμῳ, πλὴν ὅσα ἐκ μέσου κέκαρται. ἡ
δὲ μεσόκουρος πρόσφατος τὴν μὲν κουρὰν ἔχει κατὰ τὴν
πρὸ αὐτῆς, οὐκέτι δὲ τὴν ὠχρότητα. ἡ δὲ κούριμος παρ-
θένος ἀντὶ ὄγκου ἔχει τριχῶν κατεψηγμένων διάκρισιν, καὶ
βραχέα ἐν κύκλῳ περικέκαρται, ὕπωχρος δὲ τὴν χροιάν. ἡ 141
δὲ ἑτέρα κούριμος παρθένος τἆλλα ὁμοία πλὴν τῆς διακρί-
σεως καὶ τῶν κύκλῳ βοστρύχων, ὡς ἐκ πολλοῦ δυστυχοῦσα.
ἡ δὲ κόρη νεαρὸν πρόσωπον, οἷα ἂν Δαναῒς γένοιτο ἢ ἄλλη
παιδίσκη. τὰ δ' ἔκσκευα πρόσωπα Ἀκταίων ἐστὶ
κερασφόρος, ἢ Φινεὺς τυφλός, ἢ Θάμυρις τὸν μὲν ἔχων
γλαυκὸν ὀφθαλμὸν τὸν δὲ μέλανα, ἢ Ἄργος πολυόφθαλ-
μος, ἢ Εὐίππη ἡ Χείρωνος ἱππαλλαττομένη εἰς ἵππον παρ'
Εὐριπίδῃ, ἢ Τυρὼ πελιδνὴ τὰς παρειὰς παρὰ Σοφοκλεῖ
(τοῦτο δ' ὑπὸ τῆς μητρυιᾶς Σιδηροῦς πληγαῖς πέπονθεν),
ἢ Ἀχιλλεὺς ἐπὶ Πατρόκλῳ ἄκομος, ἢ Ἀμυμώνη, ἢ ποταμὸς 142
ἢ ὄρος, ἢ Γοργώ, ἢ δίκη ἢ θάνατος ἢ ἐρινὺς ἢ λύσσα ἢ
οἶστρος ἢ ὕβρις, ἢ Κένταυρος ἢ Τιτὰν ἢ Γίγας ἢ Ἰνδὸς
ἢ Τρίτων, τάχα δὲ καὶ πόλις καὶ Πρίαμος καὶ πειθὼ καὶ

---

138 4. μεσοκόρυφος *C*. 139 3. παράκωμος *C*. 141 4. δανάης
γένοιτο καλὴ π. *A*. 142 1. ἄκοσμος *C*. || Ἀμυμώνη] ποινὴ *A*.

μοῦσαι καὶ ὧραι καὶ Μιθάκου νύμφαι καὶ Πλειάδες καὶ ἀπάτη καὶ μέθη καὶ ὄκνος καὶ φθόνος.

ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἂν εἴη καὶ κωμικά, σατυρικὰ δὲ πρόσωπα Σάτυρος πολιός, Σάτυρος γενειῶν, Σάτυρος ἀγένειος, Σειληνὸς πάππος. τἆλλα ὅμοια τὰ πρόσωπα, πλὴν ὅσοις ἐκ τῶν ὀνομάτων αἱ παραλλαγαὶ δηλοῦνται, ὥσπερ καὶ ὁ πάππος Σειληνὸς τὴν ἰδέαν ἐστὶ θηριωδέστερος.

143 *τὰ δὲ κωμικὰ πρόσωπα τὰ μὲν τῆς παλαιᾶς κωμῳ-*
δίας ὡς τὸ πολὺ τοῖς προσώποις ὧν ἐκωμῴδουν ἀπεικάζετο
ἢ ἐπὶ τὸ γελοιότερον ἐσχημάτιστο, τὰ δὲ τῆς νέας πάππος
πρῶτος, πάππος δεύτερος, ἡγεμὼν πρεσβύτης, πρεσβύτης μα-
κροπώγων ἢ ἐπισείων, Ἑρμώνιος, σφηνοπώγων, Λυκομήδειος,
πορνοβοσκός, Ἑρμώνιος δεύτερος. οὗτοι μὲν γέροντες, ὁ μὲν
πρῶτος πάππος πρεσβύτατος, ἐν χρῷ κουρίας, ἡμερώτατος
τὰς ὀφρῦς, εὐγένειος, ἰσχνὸς τὰς παρειάς, τὴν ὄψιν κατη-
144 *φής, λευκὸς τὸ χρῶμα, τὸ μέτωπον ὑπόφαιδρος. ὁ δ' ἕτερος*
πάππος ἰσχνότερος καὶ ἐντονώτερος τὸ βλέμμα καὶ λυπη-
ρός, ὕπωχρος, εὐγένειος, πυρσόθριξ, ὠτοκαταξίας. ὁ δὲ ἡγε-
μὼν πρεσβύτης στεφάνην τριχῶν περὶ τὴν κεφαλὴν ἔχει,
ἐπίγρυπος, πλατυπρόσωπος, τὴν ὀφρὺν ἀνατέταται τὴν δε-
ξιάν. ὁ δὲ πρεσβύτης μακροπώγων καὶ ἐπισείων στεφάνην
τριχῶν περὶ τὴν κεφαλὴν ἔχει, εὐπώγων δ' ἐστὶ καὶ οὐκ
ἀνατέταται τὰς ὀφρῦς, νωθρὸς δὲ τὴν ὄψιν. ὁ δὲ Ἑρμώ-
νιος ἀναφαλαντίας, εὐπώγων, ἀνατέταται τὰς ὀφρῦς, τὸ
145 *βλέμμα δριμύς. ὁ δὲ σφηνοπώγων ἀναφαλαντίας, ὀφρῦς*
ἀνατεταμέναι, ὀξυγένειος, ὑποδύστροπος. ὁ δὲ Λυκομήδειος
οὐλόκομος, μακρογένειος, ἀνατείνει τὴν ἑτέραν ὀφρύν, πο-
λυπραγμοσύνην παρενδείκνυται. ὁ δὲ πορνοβοσκὸς τἆλλα
μὲν ἔοικε τῷ Λυκομηδείῳ, τὰ δὲ χείλη ὑποσέσηρε καὶ
συνάγει τὰς ὀφρῦς, καὶ ἀναφαλαντίας ἐστὶν ἢ φαλακρός.
ὁ δὲ δεύτερος Ἑρμώνιος ἀπεξυρημένος ἐστὶ καὶ σφηνοπώ-

---

142 1. *Μιθάκου* om *C*. 6. *ὅσα — δηλοῦσιν* *A*. 7. *παπποσει-λήνος* *A*. 144 2. *εὐτονώτερος* *C*, *ἀτονώτερος* *M*. 8. *νωθρὸς —* 145 1. *δριμύς*] *τὸ βλέμμα δριμύς. ὁ δὲ ἑρμώνιος ἀναφαλαντίας, τὰς ὀφρῦς ἀνατεταμένας* *C*, omissis *ὁ δὲ σφ. ἀναφ. ὀφρῦς ἀνατεταμέναι.*

γων. τὰ δὲ τῶν νεανίσκων πάγχρηστος νεανίσκος, 146
μέλας νεανίσκος, οὖλος νεανίσκος, ἁπαλός, ἄγροικος, ἐπίσειστος, δεύτερος ἐπίσειστος, κόλαξ, παράσιτος, εἰκονικός, Σικελικός. ὁ μὲν πάγχρηστος ὑπέρυθρος, γυμναστικός, ὑποκεχρωσμένος, ῥυτίδας ὀλίγας ἔχων ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ στεφάνην τριχῶν, ἀνατεταμένος τὰς ὀφρῦς. ὁ δὲ μέλας νεανίσκος νεώτερος, καθειμένος τὰς ὀφρῦς, πεπαιδευμένῳ ἢ
φιλογυμναστῇ ἐοικώς. ὁ δὲ οὖλος νεανίσκος καλὸς καὶ νέος, 147
ὑπέρυθρος τὸ χρῶμα· αἱ δὲ τρίχες κατὰ τοὔνομα· ὀφρῦς ἀνατέταται, καὶ ῥυτὶς ἐπὶ τοῦ μετώπου μία. ὁ δὲ ἁπαλὸς νεανίσκος, τρίχες μὲν κατὰ τὸν πάγχρηστον, πάντων δὲ νεώτατος, λευκός, σκιατροφίας, ἁπαλότητα ὑποδηλῶν. τῷ δὲ ἀγροίκῳ τὸ μὲν χρῶμα μελαίνεται, τὰ δὲ χείλη πλατέα καὶ ἡ ῥὶς σιμή, καὶ στεφάνη τριχῶν. τῷ δ' ἐπισείστῳ στρατιώτῃ ὄντι καὶ ἀλαζόνι, καὶ τὴν χροιὰν μέλανι καὶ τὴν κόμην, ἐπισείονται αἱ τρίχες, ὥσπερ καὶ τῷ δευτέρῳ ἐπισεί-
στῳ, ἁπαλωτέρῳ ὄντι καὶ ξανθῷ τὴν κόμην. κόλαξ δὲ καὶ 148
παράσιτος μέλανες, οὐ μὴν ἔξω παλαίστρας, ἐπίγρυποι, εὐπαθεῖς· τῷ δὲ παρασίτῳ μᾶλλον κατέαγε τὰ ὦτα, καὶ φαιδρότερός ἐστιν, ὥσπερ ὁ κόλαξ ἀνατέταται κακοηθεστέρως τὰς ὀφρῦς. ὁ δὲ εἰκονικὸς ἔχει μὲν ἐνεσπαρμένας τὰς πολιὰς καὶ ἀποξυρᾶται τὸ γένειον, εὐπάρυφος δ' ἐστὶ καὶ ξένος. ὁ δὲ Σικελικὸς παράσιτός ἐστι τρίτος. τὰ δὲ δούλων πρόσωπα κωμικὰ πάππος, ἡγεμὼν θεράπων, κάτω τριχίας ἢ κάτω τετριχωμένος, θεράπων οὖλος, θεράπων
Μαίσων, θεράπων τέττιξ, ἡγεμὼν ἐπίσειστος. ὁ μὲν πάππος 149
μόνος τῶν θεραπόντων πολιός ἐστι, καὶ δηλοῖ ἀπελεύθερον. ὁ δὲ ἡγεμὼν θεράπων σπεῖραν ἔχει τριχῶν πυρρῶν, ἀνατέτακε τὰς ὀφρῦς, συνάγει τὸ ἐπισκύνιον, τοιοῦτος ἐν τοῖς δούλοις οἷος ὁ ἐν τοῖς ἐλευθέροις πρεσβύτης ἡγεμών. ὁ δὲ κάτω τριχίας ἀναφαλαντίας ἐστὶ καὶ πυρρόθριξ, ἐπηρμένος τὰς ὀφρῦς. ὁ δ' οὖλος θεράπων δηλοῖ μὲν τὰς τρίχας, εἰσὶ δὲ πυρραὶ ὥσπερ καὶ τὸ χρῶμα· καὶ ἀναφαλαν-

---

147 1. καλὸς] μᾶλλον *A*. 8. τὴν κόμην] μελαγκόμη *AC*. 148 9 et 149 6. τρυχίας et τετρυχωμένος *P*. 149 1 et 150 1. μαίων *A*, μέσων *C*.

150 *τίας ἐστὶ καὶ διάστροφος τὴν ὄψιν. ὁ δὲ Μαίσων θεράπων φαλακρὸς πυρρός ἐστιν. ὁ δὲ θεράπων τέττιξ φαλακρὸς μέλας, δύο ἢ τρία βοστρύχια μέλανα ἐπικείμενος, καὶ ὅμοια ἐν τῷ γενείῳ, διάστροφος τὴν ὄψιν. ὁ δ' ἐπίσειστος ἡγεμὼν ἐοίκοι ἂν τῷ ἡγεμόνι θεράποντι πλὴν περὶ τὰς τρίχας. τὰ δὲ γυναικῶν γράδιον ἰσχνὸν ἢ λυκαίνιον, γραῦς παχεῖα, γράδιον οἰκουρὸν ἢ οἰκετικὸν ἢ ὀξύ. τὸ μὲν λυκαίνιον ὑπόμηκες· ῥυτίδες λεπταὶ καὶ πυκναί· λευκόν, ὕπωχρον,*

151 *στρεβλὸν τὸ ὄμμα. ἡ δὲ παχεῖα γραῦς παχείας ἔχει τὰς ῥυτίδας ἐν εὐσαρκίᾳ καὶ ταινίδιον τὰς τρίχας περιλαμβάνον. τὸ δὲ οἰκουρὸν γράδιον σιμόν· ἐν ἑκατέρᾳ τῇ σιαγόνι ἀνὰ δύο ἔχει γομφίους. νέων δὲ γυναικῶν πρόσωπα λεκτική, οὔλη, κόρη, ψευδοκόρη, ἑτέρα ψευδοκόρη, σπαρτοπόλιος λεκτική, παλλακή, ἑταιρικὸν τέλειον, ἑταιρίδιον ὡραῖον, διάχρυσος ἑταίρα, διάμιτρος ἑταίρα, λαμπάδιον,*

152 *ἅβρα περίκουρος, θεραπαινίδιον παράψηστον. ἡ μὲν λεκτικὴ περίκομος· ἡσυχῇ παρεψησμέναι αἱ τρίχες, ὀρθαὶ ὀφρύες, χρόα λευκή. ἡ δὲ οὔλη τῇ τριχώσει παραλλάττει. ἡ δὲ κόρη διάκρισιν ἔχει παρεψησμένων τῶν τριχῶν, καὶ ὀφρῦς ὀρθὰς μελαίνας, καὶ λευκότητα ὕπωχρον ἐν τῇ χροιᾷ. ἡ δὲ ψευδοκόρη λευκοτέρα τὴν χροιάν, καὶ περὶ τὸ βρέγμα δέδεται τὰς τρίχας, καὶ ἔοικε νεογάμῳ. ἡ δὲ ἑτέρα ψευδο-*

153 *κόρη διαγινώσκεται μόνῳ τῷ ἀδιακρίτῳ τῆς κόμης. ἡ δὲ σπαρτοπόλιος λεκτικὴ δηλοῖ τῷ ὀνόματι τὴν ἰδέαν, μηνύει δὲ ἑταίραν πεπαυμένην τῆς τέχνης. ἡ δὲ παλλακὴ ταύτῃ μὲν ἔοικε, περίκομος δ' ἐστίν. τὸ δὲ τέλειον ἑταιρικὸν τῆς ψευδοκόρης ἐστὶν ἐρυθρότερον, καὶ βοστρύχους ἔχει περὶ τὰ ὦτα. τὸ δὲ ἑταιρίδιον ἀκαλλώπιστόν ἐστι, ταινιδίῳ τὴν κεφαλὴν περιεσφιγμένον. ἡ δὲ διάχρυσος ἑταίρα πολὺν*

154 *ἔχει τὸν χρυσὸν περὶ τῇ κόμῃ. ἡ δὲ διάμιτρος μίτρᾳ ποικίλῃ τὴν κεφαλὴν κατείληπται. τὸ δὲ λαμπάδιον ἰδέα τριχῶν πλέγματός ἐστιν εἰς ὀξὺ ἀπολήγοντος, ἀφ' οὗ καὶ κέκληται. ἡ δὲ ἅβρα περίκουρος θεραπαινίδιόν ἐστι περικε-*

---

150 6 et 7. *λυκώνιον* *A.* 7 et **151** 3. *οἰκουργὸν* *A.* **150** 8. *ὑπόμηκες*] *ὑπόλεπτον* *C.* **151** 2. *κτενίδιον ὃ τ. τ. περιλαμβάνει* *A.* **152** 2. *περιεψησμέναι* *A.* 7. *μονογάμῳ* *A.*

*καρμένον, χιτῶνι μόνῳ ὑπεζωσμένῳ λευκῷ χρώμενον. τὸ δὲ
παράψηστον θεραπαινίδιον διακέκριται τὰς τρίχας, ὑπόσι-
μον δ᾽ ἐστὶ καὶ δουλεύει ἑταίραις, ὑπεζωσμένον χιτῶνα κοκ-
κοβαφῆ.*

Ἐκ δὲ ἀστρονομίας ὀνόματα ἀστρονόμος, ἀστρο- 155
*νομική ἀστρονομικός ἀστρονομικῶς ἀστρονομικώτατος,
ἀστρονομεῖν, μετεωρολογία, μετεωρολόγος, μετεωρολογικός
μετεωρολογικῶς, φυσιολογία, φυσικός φυσικῶς, ἄστρων κα-
τανόησις. ἄστρα, ἀστέρες. ἄστρων στάσεις, ἀποστάσεις,
ἐγγύτητες, διαστήματα, εἴδη ἰδέαι, σχήματα. ἀστέρων δρό-
μος, περίοδος, περιδρομή, περιφορά, περιαγωγή· φῶς, ἔλ-
λαμψις ἔκλαμψις, αὐγή, αἴγλη, ἀστραπή. ἄστρα ἀπλανῆ,* 156
*στάσιμα, ἀμετάθετα, ἀκίνητα, μόνιμα, ἑστηκότα, βιαιότε-
ρόν γε καὶ ἀφόρητα, πλανώμενα καὶ ὡς Πλάτων πλανητά,
φορητά φερόμενα, περιφόρητα περιφερόμενα, περιιόντα,
θέοντα περιθέοντα, στρεφόμενα περιστρεφόμενα, κυκλού-
μενα, εἱλούμενα περιειλούμενα, περιαγόμενα. καὶ τὰ ἀπ᾽
αὐτῶν πράγματα μονή, στάσις (τὰ γὰρ ἀπὸ τῶν ἄλλων
φαυλότερα), καὶ πλάνη, φορά περιφορά, ὁδός περίοδος,
δρόμος περιδρομή, στροφή περιστροφή, κύκλος κύκλωσις,
εἵλησις περιείλησις, περιαγωγή. ἡλίου μέτρα, σελήνης σχή-* 157
*ματα· μηνοειδής, ἀμφίκυρτος, διχότομος, πανσέληνος. ἀνα-
τολή ἀνοχή, δύσις δυσμή, ἑσπέρα, ἄρκτος, μεσημβρία.
ἀνατέλλειν, ἀνίσχειν ἀνέχειν, ἀναβαίνειν, ἀναφαίνειν προ-
φαίνεσθαι, ἀναλάμπειν, δύειν δύεσθαι καταδύεσθαι, κάτω
ῥέπειν, κατακλίνεσθαι ἀποκλίνειν, μεσημβριάζειν, ὑπὲρ κε-
φαλῆς ἑστάναι· τὸ γὰρ μεσουρανεῖν Αἰγυπτίων. Ὅμηρος
δ᾽ αὐτὸ σεμνῶς λέγει*

ἦμος δ᾽ ἠέλιος μέσον οὐρανὸν ἀμφιβεβήκει.

λέγοις δ᾽ ἂν καὶ κλίνοντος εἰς τὰ μεσημβρινὰ τοῦ θεοῦ, 158
*καὶ τοῦ ἄστρου μεσημβριάζοντος, περιφλέγοντος, τοῦ ἀέρος
ὑπὸ μεσοῦσαν τὴν ἡμέραν περιζέοντος. οὐρανός, κόσμος.
κύκλος, ζῶναι, ζῶα τὰ ἐν τῷ κύκλῳ, ἃ οἱ πολλοὶ ζῴδια κα-
λοῦσιν, ἀφ᾽ ὧν καὶ ζῳδιακὸν κύκλον καί πού καὶ ζώνην
ἔμπυρον διάπυρον, φλογώδη, περιφλεγῆ περιπεφλεγμένην,
ἣν καὶ διακεκαυμένην ὀνομάζουσιν. τὴν δὲ κατεψυγμένην ἂν* 159
εἴποις κρυώδη κρυμώδη, ψυχράν, σκιεράν κατάσκιον, ἄπυ-

ρον, ἀνήλιον. Πλειάδας, Ὑάδας, Ὠρίωνα, ἄρκτους, ἀρκτοῦρον, ὄφιν, ὀφιοῦχον, στέφανον, θυμιατήριον, ἀστέρα Σείριον, καὶ τὰ πολυθρύλητα ἐν τῷ κύκλῳ ζῴδια, καθ' ὧν οἱ ἀστέρες περιπολεύονται. ἀστέρες κομῆται, πωγωνίαι, δοκίδες, λαμπάδες, βόθυνοι. γαλαξίας κύκλος, ἶρις, νέφη, ἀστραπαί, βρονταί, σκηπτοί, στρόβιλοι. ταῦτα γὰρ πάντα καὶ ὁ περὶ τούτων λόγος ἀστρονομίᾳ ἂν προσήκοι.

160 Ἐκ δὲ γεωμετρίας γεωμέτρης, γεωμετρική γεωμετρικός γεωμετρικῶς, γεωμετρεῖν, γεωμετρικώτατα. γῆς ἀναμέτρησις, νομή, κλῆρος, κληρουχία, διαίρεσις, διανομή. διάγραμμα, σημεῖον, γραμμὴ εὐθεῖα, ἐπιφάνεια, ἐπίπεδος, γωνία, εὐθύγραμμος, κάθετος, περιφερής. σχήματα εὐθύγραμμα, πολύγωνα τρίγωνα τετράγωνα, ἰσόπλευρα, ἑτερο-
161 μήκη. ὀρθὴ γωνία, ἀμβλεῖα, ὀξεῖα. ἐπίπεδα, στερεά. ὄρθιον σχῆμα, κύκλος, ἐπίπεδον, κέντρον, διάμετρος, ἡμικύκλιον, τρίπλευρον τετράπλευρον πολύπλευρον. τρίγωνον ἰσοσκελές ἑτεροσκελές σκαληνόν, ὀρθογώνιον ἀμβλυγώνιον ὀξυγώνιον. μέτρα, πλευραί, ἰσόμηκες τετράγωνον, πρόμηκες ἑτερόμηκες, βάθος ἔχον, ἀβαθές. εἰκοσάεδρον καὶ ὅσα τοιαῦτα. ἴσον ἴσῳ, ἰσοῦν ἀνισοῦν, ἰσάκις, ἰσοστάσιον. σφαῖρα, πολυγώνιον, πόλος, γνώμων, ῥόμβος, στρογγύλον, περιφερές, ῥομβοειδές. δυνάμεις, δίπους τρίπους, ἄχρι τῆς ἑπτακαιδεκάποδός φησιν ὁ Πλάτων, ἡμιπόδια. εὐθύ, καμπύλον. τραπέζια, παράλληλοι εὐθεῖαι, παρὰ τὰ μέρη, ἀναλογία, τὰ πρὸς ἀξίαν.

162 Ἐκ δὲ ἀριθμητικῆς ἀριθμός, ἀριθμεῖν διαριθμεῖν ἐπαριθμεῖν παραριθμεῖν, καταριθμεῖν καταριθμεῖσθαι, συναριθμεῖν. ἰσάριθμα, ἐνάριθμα, ἀναρίθμητα ἀνήριθμα ἀνεξαρίθμητα. ἐξαριθμεῖσθαι, ἀνηριθμησάμην, ἐξαριθμήσομαι διαριθμήσομαι, διαριθμηθέντος. ἀριθμητικός ἀριθμητικῶς, ἀριθμητικώτατος. ἀριθμὸς ἄρτιος, περιττός, ἀρτιο-
163 πέρισσος, περισσάρτιος, ἀρτιάκις ἄρτιος. λογισμός, λογίζεσθαι,

---

161 9. ἄχρι τῆς ἑπτακαιδεκάποδος Iungermannus ex Platone: τετράπους ἔπειτα δὲ καὶ δεκάπους *A*, ἀκριτής. ἔπειτα καὶ δεκάποδος *P*. 10. ἡμιπόδια Seberus pro ἡδιποδία vel ἡποδία.

λογιστικός λογιστικώτατος λογιστικῶς, συλλογίζεσθαι συλ-
λογισμός, ἐπιλογίζεσθαι, ἀναλογισμός ἀναλογίζεσθαι. πλῆ-
θος, παμπληθές πολυπληθές, ἰσοπληθία, πολυπληθία ὡς
Δημοσθένης καὶ Ὑπερίδης. πάμπολλα πάμπολυ, πάνσμι-
κρον ὡς Πλάτων. πολλαχόθεν, πανταχόθεν, πάντοθεν·
Ἀριστοφάνης δὲ ἔφη καὶ πλεισταχόθεν. πολλὰ δὲ τὰ ἀπὸ
τούτων ἐκ τόπου καὶ εἰς τόπον καὶ ἐν τόπῳ σχήματα. ὀλι- 164
γότης, ὀλίγον, ἐλάχιστον, ὀλίγιστον, πλέον πλεῖον, πλειό-
νως, πλείους, πλεονάζειν, πλειστηριάζειν, ἔλαττον ἐλάττων,
ἐλαττονάκις. πολλαπλάσιον πολλαπλασίων, πολλαπλασιόνως
πολλαπλασίως, πολλαπλασιάζειν. πλεονασμός. ἀμύθητα. ἴσον
ἴσῳ, ἰσάκις, ἀπισοῦν, ἰσότης, ἴσωσις. τετράγωνος ἀριθμός,
τετραγωνίζειν. ἑτερομήκης ἀριθμός, τέλειος ἀριθμός. μο-
νάς, δυὰς καὶ τὰ ἐφεξῆς. διπλάσιος διπλασίων, διπλασιά-
ζειν, καὶ ὁμοίως ἐπὶ τῶν ἐφεξῆς ἀριθμῶν· διπλασιασμοῦ
δὲ Ἀντιφῶν εἶπεν. ἡμιόλιος, ἐπίτριτος ἐπόγδοος καὶ ὅσα
τοιαῦτα. ἥμισυ, ἡμισυτέταρτον. διατέμνειν τὸν ἀριθμόν, 165
δίχα τέμνειν, δίχα διαλαμβάνειν, διαιρεῖν, διαχωρίζειν, δια-
κρίνειν, διαμερίζειν. πολλοστημόριον, τριτημόριον, τεταρτη-
μόριον, πεμπτημόριον ὡς Πλάτων· ἑκτημόριοι δὲ οἱ πελά-
ται παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς. ἀπέραντον. πρόσθεσις ἀριθμοῦ,
ἀφαίρεσις. ἄτομος ἀριθμός. δίς, δεκάκις δωδεκάκις μυριά-
κις καὶ τὰ ὅμοια. μυρίανδρος, μυριοφόρος ὡς Θουκυδίδης,
ὡς δὲ Δείναρχος μυριαγωγοῦσα. καὶ τὸ δίδραχμοι ὁπλῖται
καὶ τριακοντάδραχμοι πυροί, καὶ παρὰ Κριτίᾳ διδραχ-
μιαῖοι.

Ἐκ δὲ μετρητικῆς μετρεῖν, ἀπομετρεῖν ἀπομετρεῖ- 166
σθαι, ἐπιμετρεῖν ἐπιμετρεῖσθαι, προμετρεῖν ἐκμετρεῖν πα-
ραμετρεῖν, μετρητικῶς. γεωμετρία, γεωμετρικόν. μέτρησις,
ἄμετρον ἔκμετρον, σύμμετρον ἀσύμμετρον, καὶ ὡς Δημο-
σθένης τῇ μετρήσει. μέτρον, μετριότης, μετρητόν, διαμεμε-
τρημένην ἡμέραν, διεμετροῦντο τὸν σῖτον, μετριάζειν. καὶ
προσμετροῦντας Ὑπερίδης, καὶ προσμετρεῖν Ἰσαῖος. προ-
μετρητόν. καὶ μετρητικὸν Δείναρχος. δίμετρον τρίμετρον,

---

165 4. ἐκτημόριον codices. 9. τριάκοντα δίδραχμοι C, om B. || δρα-
χμιαῖοι AP.

ἐπίμετρον, συμμεμετρημένως, καὶ συμμετρίας Ἀντιφῶν, καὶ
Ἰσαῖος ἐκμετρηθείς, καὶ Δείναρχος μετρονόμου τοῦ ἐπὶ τῶν
μέτρων, καὶ δυσμέτρητον Ἀντιφῶν, καὶ μετρητὰς οἴνου Δη-
μοσθένης. καὶ τοὺς μὲν πολλοὺς ἀμέτρους Ξενοφῶν κέκληκεν,
τὸ δ' ἄνευ μέτρου ἄμετρον Πλάτων, καὶ τὴν ἐν τῷ ποδὶ
168 πρὸς τὴν λύραν ἀμετρίαν. μέτρων δὲ ὀνόματα μέδι-
μνος ἡμιμέδιμνος, χοῖνιξ τριχοίνικον πενταχοίνικον, καπίθη
ὡς Ξενοφῶν, ἀρτάβη ὡς Ἡρόδοτος. ἡ δὲ ἄδδιξ μέτρον τε-
τραχοίνικον, μάρις δὲ ἑξακότυλον, κοτύλη δὲ τὸ τρίτον τῆς
χοίνικος. ὁ δὲ μέδιμνος χοίνικες ὀκτὼ καὶ τεσσαράκοντα, ὁ
δὲ ἡμιμέδιμνος τέσσαρες καὶ εἴκοσιν, ὁ δὲ τριτεὺς ἑκκαίδεκα,
ἑκτεὺς δὲ ὀκτώ, ἡμίεκτον τέτταρες. οὐ μόνον δὲ ἡ κοτύλη
ὑγρῶν ἦν καὶ ξηρῶν μέτρον, ὡς πολλαχόθεν ἡ κωμῳδία ὑπο-
δηλοῖ, ἀλλὰ καὶ κόφινος μέτρον Βοιώτιον ἄμφω μετροῦν·
169 Στράττις γοῦν φησὶν ἐν τῷ Κινησίᾳ

> τὰ δ' ἄλφιθ' ὑμῖν πῶς ἐπώλουν; τεττάρων
> δραχμῶν μάλιστα τὸν κόφινον. τί λέγεις; μέτρῳ
> ἐχρῶντο κοφίνῳ; ἢ .... τοῦτ' αὔθ' ὅτι
> οἴνου κόφινος, δυνάμενος τρεῖς χόας πυρρῶν
> ταῖς κοφίναις ταὐτὰ ταῦτα δυνάμενος.

κύπρον δὲ τὸ οὕτω καλούμενον μέτρον εὕροις ἂν παρὰ Ἀλ-
καίῳ ἐν δευτέρῳ μελῶν, καὶ ἡμίκυπρον παρ' Ἱππώνακτι ἐν
τῷ πρώτῳ τῶν ἰάμβων. καὶ κοτύλη, ἀμφορεύς, χοεύς. κρου-
σιμετρεῖν, καὶ παρακρουσιχοίνικος ἐν τῇ κωμῳδίᾳ, κρουσι-
170 μετρῶν. ἰσοχειλῆ, ἐπιχειλῆ, ἐπίμεστα· ἔστι δὲ ἰσοχειλῆ μὲν
τὰ πλήρη, ἐπιχειλῆ δὲ τὰ κατωτέρω τοῦ χείλους, ἐπίμεστα
δὲ τὰ ὑπέρπλεα. ἐπὶ δὲ τῶν ξηρῶν μέτρων τὰ οὐκ ἀπεψη-
μένα· τὸ δὲ ἀποψῶν ἐργαλεῖον ἀπομάκτρα ἢ σκυτάλη ἢ
περιστροφίς. ἡμιδεές, ἡμιπλήρωτον, ἡμίπλεων, ἐνδεές· ὑπερ-
δεᾶ δὲ τὰ λίαν ἐνδεᾶ. ἔστι δὲ μετρητικῆς καὶ τὸ μέγα
σμικρόν, πάμμεγα πάμμικρον, πάμμηκες πρόμηκες ὑπέρ-
μηκες, σύμμετρον ὑπέρμετρον, καὶ πάλιν ἔμπλεων κατά-
πλεων ὑπέρπλεων, καὶ πούς, πῆχυς, παλαιστή, δοχμή, πυ-

---

169 4. ἢ — 6. δυνάμενος] sic *A*, lacuna 9—10 litterarum capace. 8. μελῶν] βιβλίω **A.** || ἱπποκρατει **C**, omissis ἐν — 9. ἰάμβων.

γών, ὀργυιά, καὶ ὅσα ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων μελῶν ἐστὶ προ-
ειρημένα. καὶ πεντάπουν καὶ πεντάπηχυ καὶ ὅσα τοιαῦτα.
ὁμοίως δὲ κανὼν καὶ στάθμη.
Ἀπὸ δὲ στατικῆς στῆσαι στήσασθαι, ἱστάναι ἵστα- 171
ται, στησάμενος, ἀποστῆσαι ἀποστήσασθαι, συστῆσαι, ἀν-
τιστήσασθαι ἀντιστῆσαι, εὐθῦναι, ἀνελκύσαι, τεῖναι· τοι-
οῦτον γάρ ἐστι τὸ Ὁμηρικὸν

καὶ τότε δὴ χρύσεια πατὴρ ἐτίταινε τάλαντα.

στατικός στατικῶς, στατήρ, ἰσοστάσιον. ζυγά, τρυτάνη,
πλάστιγγες, σταθμοί, τάλαντα, ζυγός, ὁλκή, καθέλκειν,
ἄγειν (Δημοσθένης γάρ πού φησιν «ὃς ἦγε τριακοσίους
δαρεικούς»), βαρύνειν, ῥέπειν ῥοπή, βάρος βαρύτης, ἐλα- 172
φρότης, καταφέρειν ἀναφέρειν, ἄχθος ἐπαχθές, κοῦφον
κουφότης, ὄγκος, ἰσόρροπον ἰσορρόπως ἰσορροπία, ἑτερόρ-
ροπον ἑτερορρόπως ἑτερορροπία, ἀντίρροπον· βιαζόμενος
δ' ἂν εἴποις καὶ ἀντίθετον. κλίνειν ἀποκλίνειν, καταβαρεῖς
εἶναι τὰς πλάστιγγας, ἐπιθεῖναι ταῖς πλάστιγξιν, ἀντιθεῖ-
ναι τὰ ἱστάμενα. καὶ σηκώματα ὡς Ὑπερίδης, καὶ βαρύ-
σταθμα ὡς Ἀριστοφάνης. καὶ ἀνασηκωθῆναι δὲ λέγοιτ' ἂν
τὸ προσθεῖναι τῷ ἀναφερομένῳ εἰς τὴν πρὸς τὸ βαρῦνον
ἰσορροπίαν. τὰ δὲ ὀνομαζόμενα σταθμία σταθμὰ ἐπί- 173
σταθμα καὶ στάσιμα ὠνόμασε Κηφισόδωρος ὁ κωμικός.
στατῆρα δὲ οἱ τῆς κωμῳδίας ποιηταὶ τὴν λίτραν λέγουσιν·
τὴν μὲν γὰρ λίτραν εἰρήκασιν οἱ Σικελικοὶ κωμῳδοί, δίκελ-
λαν δὲ πενταστάτηρον Σωσικράτης ἐν Παρακαταθήκῃ τὴν
πεντάλιτρον. ὁ δὲ χρυσοῦς στατὴρ δύο ἦγε δραχμὰς Ἀττι-
κάς, τὸ δὲ τάλαντον τρεῖς χρυσοῦς. καὶ μὴν οἵ γε Δωριεῖς
ποιηταὶ τὴν λίτραν ποτὲ μὲν νόμισμά τι λεπτὸν λέγουσιν,
οἷον ὅταν Σώφρων ἐν τοῖς γυναικείοις μίμοις λέγῃ ὅτι ὁ 174
μισθὸς δεκάλιτρον καὶ πάλιν ἐν τοῖς ἀνδρείοις «σῶσαι δ'
οὐδὲ τὰς δύο λίτρας δύναμαι,» ποτὲ δὲ σταθμόν τινα, ὡς
Δεινολόχος ἐν Μηδείᾳ «τετταρακονταλίτρους τινὶ νεανίσκῳ
πέδας.» Ἀριστοτέλης δὲ ἐν μὲν Ἀκραγαντίνων πολιτείᾳ
προειπὼν ὡς ἐζημίουν πεντήκοντα λίτρας, ἐπάγει «ἡ δὲ

173 1. σταθμία ἐστὶ στάθμα στάσιμα ἅτινα κηφ. ὠνόμασε *A*: cf. 10 126. 5. κράτης *A*. 174 4. δημολόχος *A*.

*λίτρα δύναται ὀβολὸν Αἰγιναῖον,» ἐν δ' Ἱμεραίων πολιτείᾳ
φησὶν ὡς οἱ Σικελιῶται τοὺς μὲν δύο χαλκοῦς ἑξᾶντα κα-
175 λοῦσι, τὸν δὲ ἕνα οὐγκίαν, τοὺς δὲ τρεῖς τριᾶντα, τοὺς δὲ
ἓξ ἡμίλιτρον, τὸν δὲ ὀβολὸν λίτραν, τὸν δὲ Κορίνθιον στα-
τῆρα δεκάλιτρον, ὅτι δέκα ὀβολοὺς δύναται. ἔνιοι δὲ καὶ
τῶν Ἀθήνησι κωμῳδούντων τῶν νέων, οἷον Φιλήμων ἐν
Σικελικῷ καὶ Ποσείδιππος ἐν Γαλάτῃ, λίτρας μνημονεύ-
ουσιν. καὶ ἕβδομον δὲ ἡμιτάλαντον καὶ τρίτον ἡμιτάλαντον
καὶ τὰ τοιαῦτα στατικῇ ἂν προσήκοι, ὥσπερ καὶ ἡ κρεω-
στάθμη.*

176 *Κοινὰ δὲ γεωμετρίᾳ ἀριθμητικῇ μετρητικῇ στατικῇ,
τῇ μὲν ἔλαττον τῇ δὲ μᾶλλον προσήκοντα, πρῶτον μὲν
αὐτὸ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον, ἔπειτα νομή διανομή νεῖ-
μαι, χωρίσαι χωρισμός, διακρῖναι διάκρισις, διελεῖν διαί-
ρεσις, μοῖρα μόριον, μέρος μερίς, μεριστός, μερίζειν μερι-
σάμενος μεμερισμένα ἐμερίσω, μεριστάς, ἀντιμοιρεῖ ἰσο-
μοιρεῖ, ἄμοιρος, διμοιρία διμοιρίτης, ἀμέριστον, τριτη-
μόριον, μοιρολογχῆσαι ὡς Ἀντιφῶν. δάσασθαι, δασμός,
δατητάς.*

177 *Ἀπὸ δὲ ἰατρικῆς ἰατρός ἰατρεία, ἴασις, ἐξιᾶσθαι,
ἰώμενος, ἰάσιμος ἀνίατος, ἰάματα· καὶ ὁ μισθὸς ἰατρεῖα,
καὶ τὸ ἐργαστήριον ἰατρεῖον. θεραπεύειν, θεραπεία. ἀκέσα-
σθαι ἐξακέσασθαι, ἀκεστής, ἀκήματα ὡς Ὅμηρος, καὶ πα-
νακῆ φάρμακα, καὶ ἐξακούμενος. ἐπιμέλεια, κομιδή, νοση-
λεία, νοσηλεῦσαι ἐκνοσηλεῦσαι, νοσοκομῆσαι, νοσοτροφία.
ἀρρωστεῖν, ἀρρώστημα, ἀρρωστία· ὑγίεια, ὑγιαίνειν, ὑγιής.
178 δίαιτα, διαίτησις. τάχα δ' ἂν ἰατρῷ προσήκοι καὶ κρίσιμος
ἡμέρα· Μένανδρος γὰρ περὶ τῆς ἑβδόμης λέγων φησὶ*

κρίσιμος γὰρ αὕτη γίνεται.

*τομή, τεμεῖν ἐκτεμεῖν. ἐμπρῆσαι, καῦσαι, καῦσις. φαρμα-
κεία, φαρμακοποσία· τὸ δὲ φαρμάξαι ἀμφίβολον ὥσπερ ὁ
φαρμακεύς, καὶ ἡ φαρμακὶς ἐπὶ τῶν βλαπτόντων μᾶλλον
ἀκούεται. πλήρωσις κένωσις, πληρῶσαι κενῶσαι, ἴσχειν
ἰσχαίνειν. στῆσαι ῥεῦμα, ἐπισχεῖν, προκαλέσασθαι ἐκκαλέ-
σασθαι, ἐπισπάσασθαι, ἐφελκύσασθαι. τὸ δὲ κενῶσαι διὰ*

---

176 7. *διαμοιρία διαμοιριστής* libri. — 8. *μοιρολοχῆσαι* *A*, *μοιρολα-
χῆσαι* alii.

καθάρσεως καὶ ἐξινῶσαι λέγουσιν, καὶ ἐξινωμένον ἡ κωμῳ- 179
δία τὸν κεκαθαρμένον φησὶν ὡς ἐκ τῶν ἰνῶν φερομένης
τῆς χολῆς· τὸν δ' αὐτὸν καὶ ὑπερινωμένον φασὶ καὶ ὑπέ-
ρινον. κατευθῦναι τὸ ἐκχωρῆσαν ἄρθρον, ἠπίως, πράως.
παιώνια φάρμακα, ἀλεξητήρια, λυτήρια, ἐλατήρια τὰ κε-
νοῦντα, ἴσχαιμα. σχάσαι φλέβα, λῦσαι φλέβα, διελεῖν σάρκα,
διατεμεῖν σάρκα, ἀμύξαι σάρκα, ἀνοῖξαι σάρκα, ἐπιγρά-
ψαι. ἐξελεῖν ὀστοῦν, ἐξαρθρῶσαι, ἀποτεθραυσμένον παρα-
τεθραυσμένον, ξέσαι ὀστοῦν, ἀποξέσαι, κολλῆσαι, κολάσαι,
τὸ ἀνοιδαῖνον συστεῖλαι. πάσαι φάρμακα, ἐπιθεῖναι φάρ- 180
μακα, ἐπιπάσαι. καθᾶραι τὸ ῥερυπωμένον. καὶ δίαιτα δὲ
καὶ διαιτῆσαι ἰατρικὸν ἔργον, καὶ καταντλεῖν καὶ καταβρέ-
χειν καὶ καταιονᾶν, καὶ αἰόνησις καὶ καταιόνησις, καὶ κα-
ταπλάσαι καὶ ἐπιπλάσαι, καὶ ἐναλεῖψαι καὶ ἐγγράψαι. Ἀρι-
στοφάνης δὲ ἐν τῷ Γήραι φησὶν

ὀφθαλμιάσας πέρυσιν εἶτ' ἔσχον κακῶς,
ἔπειθ' ὑπαλειφόμενος παρ' ἰατρῷ.

εἰπεῖν δ' ἔστι καὶ τὸ πῦον, πυῶδες, μυξῶδες ὑγρόν, μελι-
τῶδες, αἱματῶδες.

καὶ ἐργαλεῖα μὲν ἰατρῶν σμίλη, ψαλίς, τομεύς, 181
ὑπογραφίς, ὠτογλυφίς, μήλη, βελόνη, ξυστήρ, ὀδοντοξέστης,
ὀδοντάγρα, εὔδιον. καὶ μηλῶσαι τὸ τὴν μήλην καθεῖναι,
ὅθεν καὶ Φρύνιχος ὁ κωμικὸς

ἔμει καταμηλῶν· φλέγματος γὰρ εἶ πλέως.

ἢ που δὲ καὶ δεσμά, καὶ κατάπλασμα ἐν Γηρυτάδῃ, καὶ
ὀθόνιον τὸ ἐπίδεσμον. καὶ τελαμῶνα δ' ἂν εἴποις σινδονί-
την, καὶ φάρμακον καταπλαστὸν κατὰ Ἀριστοφάνην, ἀφ' 182
οὗ καὶ τὸ καταπλασθὲν εἴρηκεν· τὸ γὰρ περιαπτὸν ἀλεξι-
φάρμακον. καὶ μότους καὶ μοτῶσαι. καὶ ποδοστράβη δὲ ἡ
τὰ στρέμματα κατευθύνουσα ἐν τῇ κωμῳδίᾳ ἐργαλεῖον ἰα-
τρικόν. καὶ λεκάνη, ἧς τὸν πυθμένα Ἄλεξις πτερνίδα κα-
λεῖ. καὶ μαχαίρια δὲ ἐκάλουν οἱ νέοι κωμῳδοὶ ἐν οἷς ἀπέ-
σχαζον ἢ ἔσχαζον· οὕτω γὰρ ἔλεγον τὸ ἀμύσσειν, ὃ οἱ νῦν

---

179 9. ξύσαι *C*. 180 5. ἐγχρῖσαι Iungermannus. 181 2. ὀδοντοξύστης *A*. 5. καταμηλῶν καὶ φλ. ante Salmasium. 182 3. μῶτα *C*.

183 κατασχάζειν. καὶ μὴν καὶ σικύα ἕν τι τῶν ἐργαλείων, ὡς Κράτης ὁ κωμικὸς

ἀλλὰ σικύαν ποτιβαλῶ σοι, κανατλῆς ἀποσχάσω.

καὶ κηρωτὴν δ' ἂν εἴποις ἐπὶ τῶν ἰατρικῶν, Ἀριστοφάνους εἰπόντος

ὀθόνια, κηρωτὴν παρασκευάζεται.

ἐν δὲ Ἀντιφάνους Τραυματίᾳ καὶ ταῦτα τῶν ἰατρικῶν σκευῶν,

κατεσκευασμένος
λαμπρότατον ἰατρεῖον εὐχάλκοις πάνυ
λουτηρίοισιν, ἐξαλείπτροις, κυλιχνίσιν,
σικύαισιν, ὑποθέτοισιν.

184 νοσημάτων δὲ ὀνόματα κεφαλαλγία, κεφαλαία, ἡμικραίρα, κάρος, καρηβαρία, ἴλιγγος, σκοτοδινίασις, κεφαλαλγὲς νόσημα, καρηβαρικόν, κεφαλαλγεῖν, καρηβαρεῖν, ἑτερεγκεφαλᾶν, ἰλιγγιᾶν, σκοτοδινιᾶν. ὀφθαλμία ὀφθαλμιᾶν. τάχα δὲ καὶ τὸ κοιλοφθαλμιᾶν, οὐκ ἴδιον μὲν γινόμενον ἐν ὀφθαλμοῖς νόσημα, συμβαῖνον δὲ κοιλαίνεσθαι τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξ ἄλλου νοσήματος.

οὐδ' ὑδατοπωτῶν οὐδὲ κοιλοφθαλμιῶν

185 φησὶν ὁ Κρατῖνος· Φρύνιχος δὲ ὁ κωμικὸς καὶ τὴν κοιλοφθαλμίαν εἴρηκεν. ἄργεμος, λήμη λημᾶν γλαμᾶν, ἀμβλυώττειν ἀμβλυωπία. ὠταλγία, κατεᾶχθαι τὰ ὦτα, κυψελίδος εἶναι ἔμπλεα, ἑλκῶν, ὑγρότητος. κατάρρους, κόρυζα κορυζᾶν, πταρμός πτάρνυσθαι. στομαλγία στομαλγεῖν, ἡλκῶσθαι τὸ στόμα. γλωσσαλγία γλωσσαλγεῖν· λέγοιτο γὰρ ἂν καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ γλῶτταν ἑλκῶν. παροιδαίνειν τὰ παρίσθμια, σταφυλητομία. βήξ, λύξ, βήττειν, λύττειν,
186 ἐφ' ὧν τὸ ἀνακογχυλιάσαι. ἔμπυος, ὑπόπυος. ὕφαιμος ἄναιμος, ἄνικμος, ὑπέρπλεως, ἐξαιμῶν, αἱμόρροια αἱμόρρυσις. φρίκη, ψυγμός ψῦξις, φρίττειν, ἐψῦχθαι κατεψῦχθαι, ῥῖγος, ἠπίαλος. τοὺς δ' ἀεὶ ῥιγῶντας οἱ παλαιοί ῥιγεσιβίους ἔλεγον, οὓς οἱ νῦν δυσρίγους. Ἀριστοφάνης δὲ ἐν

---

183 3. ποτιβάλλω ante *M.* || καὶ τὺ λῇς *M.* 10. ἐγχάλκοις vel εὐλάμπροις ante *M.* 184 8. οὔθ' *C.* || ὑδατοποτῶν ante Porsonum. 185 2. γλαμᾶν] γλημᾶν *A.* 7. στόμα, γρ γλῶτταν *A.* 186 4. ῥιγοσιδίους *A*, ῥιγῶσι βίους *B.* 5. Ἀρ. δὲ δυσρ. εἴρηκεν expungit Dindorfius, illa ἐν Βαβυλωνίοις ante ἔφη p. 187 2 reponit.

Βαβυλωνίοις δύσριγος εἴρηκεν. πυρετός, φλεγμονὴ πυρετοῦ, καταβολή, περίοδος. θέρμα καὶ πῦρ Ἀριστοφάνης ἔφη·

ὁ δ' ἔχων θέρμαν καὶ πῦρ ἧκεν.

εἶδος δὲ πυρετοῦ καὶ καῦσος. φῦσα, διάρροια, ἄκρατος 187
δυσεντερία. καρδιώττειν, λιθιᾶν, σπληνιᾶν, περιπνευμονιᾶν. νεφρῖτις, πλευρῖτις, ἐπηλυσία. καὶ στραγγουρία ὡς Ἀριστοφάνης ἐν Κωκάλῳ. ἀπόστασις, ὕδερος ὑδεριᾶν, ὄγκος, ἐξωγκῶσθαι ὑπερωγκῶσθαι ὑπωγκῶσθαι. ὠχρός, ὠχρίασις. ἴκτερος, ἰκτεριᾶν. φθόη, φθίσις, φθίνειν, τῆξις, φθινὰς νόσος, τηκεδών, ἐκτετηκέναι, ἐξερρινῆσθαι κατερρινῆσθαι. θραῦσις, κλάσις. ὀστοῦν κατεᾶχθαι, συντετρῖφθαι.
ἄρθρον ἐκχωρῆσαι, ἄρθρον παραιωρεῖσθαι. πηρός, πήρω- 188
σις, πεπηρῶσθαι. χωλός, χωλεία, ἀποκεχωλῶσθαι. Εὔπολις δὲ καὶ τὸν τὴν χεῖρα πεπηρωμένον χωλὸν εἴρηκεν,

ὅτι χωλός ἐστι τὴν ἑτέραν χεῖρ' εὖ σφόδρα.

οὗ τὸ ἐναντίον ἐπὶ ποδὸς Ἀριστοφάνης κυλλόν·

τί δεῦρο πόδα σὺ κυλλὸν ἀνὰ κύκλον κυκλεῖς;

τὸν ὀφθαλμὸν ἐκκεκόφθαι, ἐξορωρύχθαι, κεκενῶσθαι, ἀπεσβέσθαι τὴν γλήνην. τὴν κλεῖν κατεαγέναι. τραύματα
τραυματίας, τετρῶσθαι· καὶ «τραυματισθεισῶν τῶν νεῶν» 189
ἐκ μεταφορᾶς φησὶ Θουκυδίδης, ὥστε εἴη ἂν καὶ τὸ τραυματίζεσθαι. ἐπιπολῆς τετρῶσθαι, διὰ βάθους, διαμπάξ, διαμπερές. καίριον τραῦμα, καιρία πληγή, ἕλκος, ὠτειλή, οὐλή. ποδάγρα, ποδαλγία ποδαλγεῖν, καὶ ἀνὴρ ποδαλγής. τάχα δ' ἂν τοῖς ἰατρικοῖς προσήκοι τὸ ἀλγεῖν, ἀλγεινόν ἐπαλγές, ὀδυνᾶσθαι ὀδυνηρόν ἐπώδυνον, ἀφ' οὗ καὶ ὀδυνήφατα φάρμακα Ὅμηρος. καὶ σφύζειν, καὶ σφακελίζειν καὶ σφακελισμός, καὶ ὅσα ἄλλα ὑπὸ τῶν ἰατρῶν ὠνόμασται.

ν ο σ ή μ α τ α ἔ ξ ω θ ε ν ἐ π ι φ α ι ν ό μ ε ν α τοῖς σώμασι 190
φλεγμονή, οἴδημα, ἐκφύσημα, σκλήρωμα. ἕλκος καθαρόν, ἕλκος ἀπόστημα. ἀκάθαρτον ἕλκος, διεφθορὸς ἕλκος, ἐφελκίς, ἐσχάρα. καλεῖται δὲ καὶ κρότων. μελιτηρὰ ὑγρασία.

---

186 3. ἧκεν] εἴρηκεν *A*. 187 3. ἐπιληψία Iungermannus. 6. φθινὰς] φθίσις *A*, φθίνης ceteri: corr idem. 189 5. ποδάργης *A*, ποδάγρης ceteri. cf. 2 196. 190 1. ἐπιφυόμενα *A*. 4. μελ.] αἷμα. ἰχώρ. μελ. *A*.

ἐλαιώδης, ὅταν ἕλκος ᾖ περὶ τὰ νεῦρα. καλεῖται δὲ καὶ
ῥεῦμα ὕδωρ, ὅ ἐστιν ὑδατώδης ἰχώρ, ὅταν ἤδη τὰ ἕλκη
καθαίρηται. δοθιὴν φῦμα περιφερές, ἀπόστημα μικρόν,
πυῶδες κατὰ τὴν τομήν. τέρμινθος φῦμα φλύκταιναν ἔχον.
191 φύγετρον φῦμα περὶ βουβῶνα μετὰ πυρετοῦ. φλυκτὶς φλύκ-
ταινα ἐπιμήκης, μάλιστα περὶ βουβῶνας καὶ μασχάλας.
ὑπόνομον ἕλκος, ὃ καὶ βάθος ἔχει καὶ κόλπους. ὑπερσαρ-
κοῦν ἕλκος. ἀφρῶδες ἕλκος, ᾧ ἐπανθεῖ λευκότης τις ἢ με-
λανία. τύλωσις, ὅταν σκληρὸν ᾖ καὶ λευκότερον ἢ ὑποπέ-
λιδνον τὸ ἕλκος. μυδῶν σὰρξ σομφή. σῦριγξ ἕλκος στενὸν
πρόμηκες, ἔσωθεν μὲν μυξώδει σαρκὶ ἔξωθεν δὲ τυλώδει
192 κατειλημμένον. ἄνθραξ ἐσχάρα ὑποπέλιδνος ἢ λευκὴ ἢ
ὕπωχρος, φλύκταιναν ἔχουσα καὶ ἐρύθημα καὶ ἀλγηδόνα
σύντονον. τερηδὼν ὀστῶν φθορὰ ἀπροφάσιστος, μάλιστα
περὶ τὴν κεφαλήν. ἀχὼρ ἕλκος περὶ τὰ τετριχωμένα, οὗ τὸ
ὑγρὸν φθείρει τὰς τρίχας. πιτυρίασις ἐοικός τι πιτύροις·
συνίσταται δὲ ὅπου τρίχες. ἀλωπεκία ψίλωσις τριχῶν ἀπρο-
φάσιστος, μάλιστα περὶ τὴν κεφαλήν. ὄφις ψίλωσις τριχῶν
περιλαμβάνουσα τὴν κεφαλὴν στεφάνου δίκην, μάλιστα δὲ
193 ἐπὶ παίδων, ἔσθ' ὅτε καὶ τὰ ὄμματα φθείρουσα. ἀλφὸς
μέλας ἐπιδρομὴ σκιώδης ἐπιπόλαιος εὐίατος· ἀλφὸς λευκὸς
λευκότης ἐπιτρέχουσα τῇ ἐπιδερματίδι αὐχμηρὰ δυσίατος.
λεύκη, ὅταν ἐπιτείνῃ ἡ λευκότης καὶ φύσῃ τρίχωσιν λευκήν·
εἰ δὲ κεντήσειας, ὕφαιμος, δυσίατος, ἔστιν ὅτε ὑπέρυθρος.
ἐπανθεῖ δὲ αὐτὸ τοῖς χείλεσιν οἷον ἁλὸς ἄχνη. λειχὴν
ἄγριος, τραχύς, δυσίατος, ἀνώμαλος. λέπρα λειχῆνες τρα-
χεῖς, πολλοί, ἑλκώδεις, λεπιδωτοί, ὑπόπυρροι ἢ ὑπέρυθροι ἢ
194 ὑπόλευκοι, δυσίατοι· φθείρουσι δὲ καὶ τοὺς ὄνυχας. ψώρα
ἑλκώδης, ὑπέρυθρος, ἐξανθήσεις ἔχουσα ἐν αὐτῇ. ψυδράκια
πυώδη ἐξανθήματα, αὐτόματα, ἑλκώδη ἐν ἐπιφανείᾳ. ὑπέρυ-
θρον νεῦμα, δυσώδης διάθεσις, ὑγρασίαν ἀφιεῖσα. ἔφηλις
πάθος ἐν προσώπῳ, ὑποπέλιδνος ἐπιδρομή, ἀφανίζουσα τὸ
κατὰ φύσιν χρῶμα. ἴονθοι ἀνθήματα ψυδρακίοις ἐοικότα

190 3. δοθὴ *P*, idque post τομήν: om *ABC*. 191 3. ὑπερασκοῦν *A*.
192 3. τερη φθορᾶ *A*, τερηδόνας τῶν φθορᾶ ceteri: corr HMercurialis.
5. πιτυρία ἐοικὸς πιτύροις *A*, πιτύροις ἐοικὸς ceteri. 193 1. παιδίων?
3. τῷ δέρματι αὐχμηρῷ ὄντι, γρ τῇ ἐπιδερματίδι αὐχμηρᾷ, *A*.

περὶ τῷ προσώπῳ, σημεῖον ἀκμῆς. φακὸς ὅμοιόν τι τῷ
ὀσπρίῳ, συγγενὲς ἢ ἐπιγενές, ὑπόπυον. θύμος ὑπέρυθρος
ἔκφυσις, τραχεῖα, ἔναιμος, δυσαφαίρετος, μάλιστα περὶ
αἰδοῖα καὶ δακτύλιον καὶ παραμήρια, ἔστι δ' ὅτε καὶ ἐν 195
προσώπῳ. ἀκροχορδὼν ἀπὸ μὲν τῆς ῥίζης λεπτὴ ἔκφυσις,
περὶ δὲ τὸ ἄκρον παχυνομένη, μάλιστα ἐπὶ παιδίων. μυρ-
μηκία ἔκφυσις στερεὰ καὶ τραχεῖα, τυλώδης, ἔναιμος, περὶ
τὰ ἄκρα καὶ τὰ ἔσω τῆς χειρός. ἧλος συστροφὴ τυλώδης
περιφερὴς ὕπωχρος, ἡλοειδής, ὅτι ἄνωθεν μὲν εὐρύνεται,
περὶ δὲ τὴν σάρκα ἀποστενοῦται, μάλιστα περὶ τὰ ἴχνη.
χειρώνιον ἕλκος χρόνιον, δυσούλωτον, χείλη σκληρά, τυλώ- 196
δης σάρξ, ὑποπέλιδνος, ἐν κνήμαις καὶ ποσίν. λεπὶς τοῖς ἐν
πεδίῳ ἕλκεσιν ὁμοία τῇ θαλαττίᾳ ἐπιπήγνυται, ἣν δεῖ τῆς
θεραπείας προαφελεῖν. κιρσὸς ἢ κριξὸς οἴδημα φλεβῶν περὶ
κνήμας, ποδὸς πεδίον, ἐπιγάστριον, μηρούς, ὄσχεον· καλεῖ-
ται δὲ καὶ ἰξία ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς πίτυσι τῆς πίττης ὁμοίων
συστροφῶν, ἀφ' ὧν καὶ ὁ ἰξός. ἀγκύλη σκληρότης τυλώδης
ἐν ἄρθροις, μάλιστα ἐν δακτύλοις χειρῶν κατὰ τὸ ἐντός·
ἐπικάμπτει δὲ τοὺς δακτύλους, γίνεται δ' ἔστιν ὅτε καὶ περὶ 197
ἀγκῶνας καὶ γόνατα. ἐπινυκτὶς φλύκταινα ὑποπέλιδνος ὕφυ-
γρος ἔναιμος, περὶ κνήμας καὶ πόδας ἐν νυκτὶ γινομένη.
γαγγλίον ἀπόστημα ἄπονον, ὑπὸ λευκῷ καὶ νευρώδει χι-
τῶνι· ἔνεστι δ' αὐτῷ ὑγρὸν ἀθερῶδες ἢ τρίχια ἢ ἑλμίνθια,
γίνεται δὲ περὶ ἄρθρα καὶ κεφαλήν. μελικηρὶς ἀπόστημα
ἔχον μελιτῶδες ὑγρόν, ἐν ἀγκῶσι καὶ γόνασι, πολλάκις δὲ 198
καὶ ἐν ἄλλοις ἄρθροις καὶ περὶ στόματι. χάλαζα συστρο-
φαὶ βουβωνοειδεῖς ὑπὸ τῷ δέρματι, κατὰ κύαμον Αἰγύπ-
τιον, ἐπαλγεῖς προσαψαμένῳ. καρκίνωμα σκλήρωμα μετὰ
φλεγμονῆς ἐπαλγές, ἔστιν ὅτε ἑλκούμενον, ὑπέρυθρον ἢ πε-
λιδνόν· συμπεφύκασι δ' αὐτῷ ὡς τὸ πολὺ φλέβες ἢ τρίχες·
αἱμορραγοῦν, ἀθεράπευτον. κρυπτὸν καρκίνωμα, ὅταν μὴ
ᾖ ὑπερφανές, τὰ δ' ἄλλα ὅμοιον. χηλαὶ ἢ φύσιγγες ῥαγά-
δες πτερνῶν ποδῶν αἰδοίου. παρουλὶς οὔλων ἀπόστασις, 199
ἐπουλὶς ὑπὸ τὸν σωφρονιστῆρα ἐπίφυσις. ὑπογλωττὶς ἀπό-

---

194 3. οὐ δυσαφ. *A*. 195 2. λευκὴ libri. 196 2. καὶ πεδινολεπίστοις ἐν παιδίῳ — τοῖς θαλαττίοις *A*. 197 5. ἀερῶδες *A*. 198 4. σκίρωμα *B*.

στασις ὑπὸ γλώττῃ. αὖον ἀπόστασις περὶ τὴν ἔκφυσιν τοῦ
στομάχου, κατὰ τὸ ἄνω τῆς φάρυγγος μέρος, κνησμώδης
πρὶν ῥαγῆναι. συνάγχη φλεγμονὴ περὶ ἐπιγλωσσίδα καὶ
φάρυγγα σύντονος ὀδυνηρά· κυνάγχη πνιγμὸς ὑπὸ νύκτα
γινόμενος ἐπενεχθέντος ἐπὶ βρόγχον ὑγροῦ παχέος καὶ γλί-
200 σχρου, μάλιστα ἐπὶ παιδίων. ἀγχόνη πυώδης ἀπόστασις με-
ταξὺ ἐπιγλωττίδος καὶ ῥίζης γλώττης. παρίσθμια φλεγμονὴ
περὶ τὰ μῆλα καὶ ἕλκωσις καὶ ἀπόστασις. ἄφθα ἕλκωσις
ἐπιπολῆς λευκαίνουσα γλῶτταν ἢ παρίσθμια ἢ κίονα ἢ
φάρυγγα, ἔσθ' ὅτε μέντοι καὶ μελαίνουσα· πλεονάζει δὲ ἐπὶ
παιδίων. σταφυλὴ περὶ τὸν κίονα μηκυνομένη καὶ ὠχριῶσα,
ῥαγὶ παραπλήσιος. σῦκον σὰρξ ἑλκώσει ἐπανθοῦσα, ἄνωθεν
201 πλατυνομένη, ἐπίπονος, βουβῶνας ἐγείρουσα. τηνεσμὸς βα-
ρύτης καὶ φλεγμονὴ ἀνοιδαίνοντος τοῦ δακτυλίου, μυξώδη
ὑγρὰ ἢ αἱματώδη καταφέρουσα· ποιεῖ δὲ καὶ δυσουρίαν.
κηρίον περὶ τῷ στήθει ἢ τοῖς νώτοις ἀπόστημα φλεγμαῖ-
νον, πολύστομον, ἀφιὲν μελιτῶδες ὑγρόν, ἔχον ἐν τῷ βάθει
σάρκα ὕπωχρον διεφθαρμένην. χοιράδες περὶ σιαγόσι καὶ
τραχήλῳ καὶ μασχάλαις καὶ βουβῶσιν, ἀδέσιν ἐοικυῖαι φλε-
202 γμοναί, εἰς πῦον τρεπόμεναι. χίμετλα γίνεται μὲν ὑπὸ κρύ-
ους ἐπὶ δακτύλοις καὶ ἴχνεσι ποδῶν καὶ χερσί, μάλιστα ἐπὶ
παιδίων, ἑλκώδεις φλεγμοναί. ἐρυσίπελας μώλωψ ἐρυθρὸς
ἐπίπονος ἔμπυρος, ἔσθ' ὅτε καὶ φλυκταινώδης. ἱδρῶα ἐξαν-
θήματα θερινά. βουβὼν περὶ βουβῶνας οἴδημα μετὰ φλε-
γμονῆς. αἱμορροῒς γίνεται μὲν κατὰ τὴν ἕδραν ἐντός, ἔστι
δ' ὁμοία μόροις ὠμοῖς· πολλάκις δὲ καὶ ὑπεροχῆς ἄνευ γί-
νεται ῥαγὰς αἱμορραγοῦσα. τυφλὴ αἱμορροῒς οἴδημα λεῖον
ἐρυθρόν, ἐντὸς τῆς ἕδρας, οὕτω κληθὲν ἐπεὶ ἔσθ' ὅτε οὐχ
203 αἱμορροεῖ. κονδύλωμα περὶ τὴν στεφάνην τοῦ δακτυλίου
εὐίατον οἴδημα. συκαῖ περὶ τὴν ἕδραν κονδυλώματα με-
γάλα, οὐκ ἐπίπονα. ἐντεροκήλη ὀλίσθημα ἐντέρου εἰς τὸν
ὄσχεον, εἰς ὄγκον αἰρόμενον· ὑδροκήλη περὶ θατέρῳ τῶν
διδύμων ὑδατώδης συλλογή, μεταξὺ τοῦ δευτέρου καὶ τετάρ-
του ὑμένος· πωροκήλη πώρωμα περὶ τὸν ὄσχεον ἐξ ἀπο-
στήματος, σαρκοκήλη σκιρώδης καὶ παχεῖα ἐπ' ὀσχέῳ διά-

---

202 3. παιδίοις vulgo. || ἐρυθρόπελας *A*. 6. αἱμορραγὶς *A*.

θεσις. στεάτωμα πιμελῆς παραρροὴ ὑπὸ τῷ δέρματι. λοιμώδη ἕλκη περὶ τὰ παρίσθμια καὶ τὴν σταφυλήν. ἐσχαρώδης νομὴ δύσχρους, εἰς τὴν φάρυγγα καὶ τὴν ἀρτηρίαν καὶ τὸν στόμαχον καταφερομένη μετὰ τοῦ ἀνοιδαίνειν τὸν τράχηλον. περιγραφὴ περί τι μέρος τοῦ σώματος στενότης ἄπονος, μέλαινα ὑπέρυθρος ἢ πελιδνή, ψιλὴ ἢ τετριχωμένη. πῶλυψ σὰρξ ῥινὶ ἐπιφυομένη, μυξῶδες ὑγρὸν ἀφιεῖσα, ἐπιφράττουσα τὴν ἀναπνοήν. ὄζαινα ἕλκωσις ἐν τῷ βάθει τῶν μυκτήρων μέχρι τῶν καλουμένων ἠθμοειδῶν σαρκῶν, πυῶδες καὶ δυσῶδες ὑγρὸν ἀφιεῖσα, τὴν αἴσθησιν ἐμποδίζουσα. 204

δρακόντιον ἐκ τῶν περὶ κνήμαις καὶ μηροῖς ἑλκῶν ἐκπῖπ- 205
τόν τι νευρῶδες ἐφθαρμένον, σπανίως μὲν τοῖς ἄλλοις ἐπιγινόμενον, Αἰθίοψι δ᾽ ἐνοχλοῦν. κέρατα ἐν τῷ τόπῳ τῶν κεράτων περὶ τὸ μέτωπον πωρώδεις ἐκφύσεις περὶ τὸ δέρμα. ἕρπης ψυδράκια φλεγμαίνοντα καὶ νύττοντα, μάλιστα περὶ τραχήλῳ καὶ πλευραῖς νεμόμενα, ἔσθ᾽ ὅτε δὲ καὶ περὶ χερσὶ
καὶ ποδῶν ἴχνεσιν. ἑρπηστικὸν ἕλκος ἐνοχλεῖ μὲν πρεσβυτῶν 206
κνήμαις καὶ ποσίν, ἔσθ᾽ ὅτε δὲ καὶ μηροῖς καὶ χερσίν· ἔστι δὲ ὑποπέλιδνον καὶ νέμεται καὶ φλεγμαίνει. φαγέδαινα ἕλκωσις ἄχρι τῶν ὀστῶν διαδιδοῦσα ταχείᾳ νομῇ μετὰ φλεγμονῆς, ἰχῶρας δυσώδεις ἀφιεῖσα καὶ πρὸς θάνατον ῥέπουσα. θηρίωμα γίνεται μὲν ἕλκος περὶ ἀνδρῶν αἰδοῖα, ἔστι δ᾽ ὅτε καὶ περὶ δακτύλους καὶ ἀλλαχοῦ, αἷμα πολὺ καὶ μέλαν καὶ δυσῶδες ἀφιέν, μετὰ μελανίας τὴν σάρκα
ἐσθίον. σηπεδὼν ἕλκους νομὴ λευκοῦ ὑπώχρου δυσώδους· 207
μάλιστα δὲ ἐνοχλεῖ τῷ στόματι, ὡς ἔσθ᾽ ὅτε καὶ τοὺς ὀδόντας καὶ τὰ ὀστᾶ ἀφιστάναι, γίνεται δὲ καὶ ἐπὶ μηρῶν καὶ ἄλλων μερῶν. γάγγραινα· οὕτω καλεῖται τῶν μελῶν τὸ νεκρούμενον σὺν ἕλκει ἢ χωρὶς ἕλκους, μετὰ φλεγμονῆς καὶ ἐρυθήματος ἀπολευκαινόμενον, εἶτα μελαινόμενον καὶ εἰς ἀναισθησίαν μεθιστάμενον.

μαῖα, μαιεία, μαίευσις· καὶ μαιευτικὴ ἡ τέχνη καὶ ἡ 208
γυνή, καὶ τὸ ῥῆμα μαιεύειν καὶ μαιεύεσθαι, καὶ τὸ ἐπίρρημα μαιευτικῶς. ἀμβλίσκουσι δὲ τὸ ἀμβλίσκειν ποιοῦσι

---

204 2. ἐσχάρωσις? 9. σαρκῶν] ὀστῶν **BC**. 205 5. φλυκταίνοντα **A**. 206 6. ἀνδρῶα **A**, ἀνδρεῖα **C**.

φησὶν ὁ Πλάτων. ἀμβλωθρίδιον φάρμακον, τικτικόν, ὠκυτόκιον, ἀτόκιον. λοχεύειν ἐκλοχεύειν· λοχεία ἡ τοῦ τεκεῖν ἐπιμέλεια. «διδοῦσι φαρμάκια αἱ μαῖαι ταῖς δυστοκούσαις» ὁ Πλάτων λέγει· δυστοκεῖν δυστοκία, εὐτοκεῖν εὐτοκία εὐτοκοῦσα. κυΐσκειν κυΐσκεσθαι, ὠδίνειν, τίκτειν. πρωτοτόκοι γυναῖκες, πρωτότοκοι παῖδες, καὶ πρωτόγονοι ὁμοίως. ἄτοκοι δὲ καὶ ἄγονοι καὶ ἄλοχοι ὡς Πλάτων, καὶ στερίφαι καὶ στεῖραι. ὀμφαλητομία, ἐμβρυοτομία, καὶ τὸ ἐργαλεῖον ὀμφαλιστήρ.

E.

Κομμόδῳ Καίσαρι Ἰούλιος Πολυδεύκης χαίρειν. ἐπεὶ δὲ καὶ κυνηγεσίων σοι προσήκει μέλειν, ὅτι τοὐπιτήδευμα ἡρωϊκόν τε καὶ βασιλικόν, καὶ πρὸς εὐσωματίαν ἅμα καὶ εὐψυχίαν ἀσκεῖ, καὶ ἔστιν εἰρηνικῆς τε καρτερίας ἅμα καὶ πολεμικῆς τόλμης μελέτημα, πρὸς ἀνδρείαν φέρον, ῥωμαλέον τε εἶναι γυμνάζει καὶ ποδώκην καὶ ἱππικὸν καὶ ἀγχίνουν καὶ φιλεργόν, εἰ μέλλει καθαιρήσειν καὶ τὰ ἀνθιστάμενα ἀλκῇ καὶ τὰ ὑποφεύγοντα τάχει καὶ τὰ ἀποσπῶντα ἀφ' ἵππου ... καὶ τὰ συνετὰ σοφίᾳ καὶ τὰ λανθάνοντα ὑπονοίᾳ καὶ τὰ κρυπτόμενα χρόνῳ, καὶ νύκτωρ προαγρυπνῶν καὶ μεθ' ἡμέραν ἐπιπονῶν, ἀνάγκη τι καὶ περὶ θήρας ὑπειπεῖν.

9 *Θήρα λέγοιτ' ἂν καὶ ἄγρα καὶ κυνηγέσιον, θῆραί τε καὶ ἄγραι καὶ κυνηγέσια, καὶ θηρευτὴς καὶ ἀγρευτὴς καὶ κυνηγέτης· ὁ δὲ τούτῳ συμπράττων συγκυνηγέτης, σύνθηρος, ὁμόθηρος. ἐρεῖς δὲ ἐπὶ τοῦ κυνηγέτου ζητητὴς θηρίων, πολέμιος θηρίων, ἐχθρός, ἀντίπαλος, φιλόθηρος, ἀφ' οὗ καὶ τὸ πρᾶγμα φιλοθηρία, φιλοκυνηγέτης, καὶ θηρευτικός ἀγρευτικός κυνηγετικός, θηρευτικῶς ἀγρευτικῶς κυνηγετικῶς. θηρᾶν θηρεύειν, κυνηγετεῖν. Ξενοφῶν δὲ καὶ θηρᾶσθαι ἀντὶ τοῦ θηρᾶν ἔφη, καὶ θηρῶνται ἀντὶ τοῦ θηρῶ-*
10 *σιν· ἡμεῖς δὲ ἐπὶ μὲν τῶν ἐνεργούντων τὸ θηρᾶν, ἐπὶ δὲ τῶν θηρίων τὸ θηρᾶσθαι, ὥσπερ ἐπὶ μὲν τῶν ἀνδρῶν ἰχνεύειν καὶ ἀνιχνεύειν καὶ ἰχνηλατεῖν, καὶ ἰχνευτὴς ἀνὴρ καὶ κύων, ὁμοίως δὲ ζητεῖν ἀναζητεῖν, ἐξερευνᾶσθαι, ἀνευρίσκειν*

---

1 1. *Κομμόδῳ* — 10. *ὑπειπεῖν* om *BC*. **10** 3. *ῥινηλατεῖν* *C*.

ἐξευρίσκειν συνεξευρίσκειν, ταῖς κυσὶν ἐφεῖναι, τὰς κύνας
ἐπαφεῖναι, ἐπισίξαι (οὕτω γὰρ ἐκάλουν τὸ μετά τινος ἀσή-
μου φωνῆς ἐφεῖναι), διώκειν, μεταθεῖν, μετιέναι, κυνοδρο-
μεῖν, ἐφέπεσθαι κατὰ πόδας, ἐπιγίνεσθαι ταῖς κυσίν, αἱρεῖν, 11
λαμβάνειν, τιτρώσκειν, ἀποκτιννύναι, ζωγρεῖν, ζώντων κρα-
τεῖν, ἐπὶ δὲ τῶν θηρίων ἰχνεύεσθαι ἀνιχνεύεσθαι, διώκε-
σθαι, μεταθεῖσθαι, ζητεῖσθαι ἀναζητεῖσθαι, εὑρίσκεσθαι
ἀνευρίσκεσθαι ἐξευρίσκεσθαι, ὑποφεύγειν περιφεύγειν, ὑπά-
γειν, ἀποδιδράσκειν, αἱρεῖσθαι, ἁλίσκεσθαι, λαμβάνεσθαι,
τιτρώσκεσθαι, ἀποκτίννυσθαι, ζωγρεῖσθαι. εἴποις δ' ἂν
ἴχνος, ἰχνηλασία, σημεῖα ποδῶν, σύμβολα ἐντετυπωμένα
τῇ γῇ, ἰχνεύματα, ἰχνία, ἴχνευσις· «καὶ τῆς ἰχνεύσεως»
φησὶν ὁ Ξενοφῶν. ἴχνη ὀρθά, εὐθέα συμπεπλεγμένα, εὐ- 12
ναῖα δρομαῖα, ὀξέα. ὄζει τὰ ἴχνη, ἀπόζει, πνεῖ ἀποπνεῖ,
ἀποφέρεται ἀπ' αὐτῶν τὸ πνεῦμα. ἄνοσμα· δύσοσμα δὲ καὶ
εὔοσμα οὐ τὰ δυσχερὲς ἢ ἡδὺ ἀποπνέοντα λέγουσιν, ἀλλὰ
τὰ εὐαίσθητα ἢ δυσαίσθητα πνεύματα τῶν ἰχνῶν. θη-
ρία θηράματα θηρεύματα, θήρα, ἄγρα· οὐ γὰρ μόνον τὸ
ἔργον ἀλλὰ καὶ τὸ θηρώμενον ἄγραν καλοῦσιν. ἀφ' ὧν καὶ
εὐαγρία πολυαγρία θηραγρία, εὐθηρία πολυθηρία, καὶ εὔ- 13
θηρος ἄγρα καὶ πολύθηρος ἄγρα, καὶ τὰ ἐναντία δυσαγρία
ἀναγρία δυσθηρία ἀθηρία, καὶ δύσθηρος καὶ «ἄθηρος
ἐπανῆλθεν». ἔστι δὲ εἰπεῖν καὶ ἔνθηρος γῆ καὶ ἔνθηρος
ἴδη, καὶ ὕλη ἔνθηρος καὶ πολύθηρος, καὶ ὁμοίως ὄρη ἔν-
θηρα καὶ πολύθηρα καὶ θηροτρόφα καὶ θηρονόμα καὶ
θηρίοις εὔτροφα καὶ θηρίων κατάπλεα καὶ πάλιν ἄθηρα
καὶ ἄτροφα. ἡ δὲ θεὸς ἀγροτέρα καὶ κυνηγέτις καὶ φιλό-
θηρος, καὶ ὀρεία ἀπὸ τῶν ὀρῶν, καὶ Ἰδαία ἀπὸ τῆς Ἴδης,
καὶ δίκτυννα ἀπὸ τῶν δικτύων, καὶ ἑκηβόλος ἀπὸ τοῦ ἑκὰς
τὰ θηρία βάλλειν. καὶ πολλὰ ἄλλα ὀνόματα ἀπὸ θήρας.

τόποι δὲ τῶν θηρίων ἐν οἷς ἀνευρίσκεται, ἴδαι, 14
ὗλαι, νάπαι, ὄρη, ἄντρα, θάμνοι, φωλεοί, ἕλη, ὀργάδες, πε-
δία, ἄρουραι, ἰλεοὶ κυρίως μὲν ἐπὶ τῶν ὄφεων καλούμενοι,
ὥσπερ καὶ χειαί, κατὰ δὲ κατάχρησιν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων

---

12 5. θηρεία *A*. 6. θηράγρα *A*. 13 8. ἔκτροφα *A*. 10. ἑκὰς e Phavorino additum. 14 3. καλούμεναι *A*. 4. χρῆσιν *A*.

θηρίων. καὶ ἔστι θηρία τὰ μὲν ὄρεια ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὡς λέοντες, τὰ δὲ ἕλεια ὡς σύες, τὰ δὲ ταῖς ἴδαις τε καὶ ὕλαις χαίροντα ὡς αἱ παρδάλεις, ὅθεν καὶ Ὅμηρος εἴρηκεν

ἠύτε πάρδαλις εἶσι βαθείης ἐκ ξυλόχοιο,

15 *τὰ δὲ ταῖς ὀργάσιν ὡς ἔλαφοι, τὰ δὲ τοῖς θάμνοις ὡς λαγωοί. φωλεύουσι δὲ αἱ ἄρκτοι, καὶ ἣν ἔξω νέμωνται, περὶ τὰ ἔγκαρπα τῶν δένδρων ἁλίσκονται.*

καλεῖται δὲ τὰ μὲν τῶν λεόντων ἔ κ γ ο ν α σκύμνοι, τὰ δὲ τῶν ἄρκτων ἀρκτύλοι, τὰ δὲ τῶν ἐλάφων νεβροί, τὰ δὲ τῶν ἀλωπέκων ἀλωπεκιδεῖς, τὰ δὲ τῶν λύκων καὶ τῶν κυνῶν σκύλακες, ἰδίως δὲ τὰ τῶν λύκων λυκιδεῖς, καὶ τὰ τῶν λαγωῶν λαγιδεῖς καὶ λαγίδια, παρὰ Ξενοφῶντι δὲ καὶ λάγια. ἐφ' ὧν δὲ οὐκ ἔστιν ἴδιον ὄνομα, τὰ τούτων τέκνα καλεῖται σκυλάκια ἢ σκυμνία. τὰ δὲ πάντων τῶν ἀγρίων
16 *τέκνα ὀβρίκια αἱ ποιηταὶ καλοῦσι καὶ ὀβρίας. λέγοι δ' ἄν τις ἐπ' αὐτῶν νέα νεογνὰ νεογενῆ, γαλαθηνά, νεαρά, ὑγρομελῆ, ἔτεια αὐτοετῆ.*

καὶ τὸ μὲν τοῦ λέοντος δ έ ρ μ α λεοντῆ καλεῖται καὶ δορὰ λέοντος, ἡ δὲ τῆς παρδάλεως παρδαλῆ, ἡ δὲ τῆς ἄρκτου ἀρκτῆ, καὶ ἀλωπεκῆ ἡ τῆς ἀλώπεκος, καὶ λυκῆ ἡ τοῦ λύκου, καὶ μοσχῆ ἡ τοῦ μόσχου, ὡς Ἀναξανδρίδης εἴρηκεν

ἀρκτῆ λεοντῆ παρδαλῆ μοσχῆ κυνῆ.

ἡ δὲ τῆς ἐλάφου νεβρίς, ὡς ἡ τῆς αἰγὸς αἰγίς. καὶ τοῦ προβάτου κῴδιον.

17 *καὶ σ υ ν ε ρ γ ο ὶ μὲν κ υ ν η γ έ τ ο υ κύνες, ἵπποι, κυναγωγός, ἱππαγωγός, δικτυαγωγός, λινόπτης ὁ τὰ ἐμπίπτοντα ἀποσκοπούμενος. καὶ ἡ τῶν κυνῶν ἀγωγὴ κυνηγέσιον καλεῖται ὁμωνύμως τῷ ἔργῳ. ἰχνευτής, ἀρκυωρός, σκοπιωρούμενος. σ κ ε υ ὴ δὲ κυνηγέτου χιτὼν εὐσταλὴς ἔσται, πρὸς τὴν ἰγνύαν καθήκων, οὐ λευκὸς οὐδὲ κατ' ἄλλην εὔχροιαν*
18 *προλάμπων, ὡς μὴ πόρρωθεν καθορῷτο τοῖς θηρίοις· καὶ χλαμὺς ὁμοία, ἣν δεῖ τῇ χειρὶ τῇ λαιᾷ περιελίττειν, ὁπότε μεταθέοι τὰ θηρία ἢ προσμάχοιτο τούτοις, καὶ σκυτάλη ἢ ῥόπαλον, καὶ ὑποδήματα κοῖλα, ἐς μέσην τὴν κνήμην ἀνήκοντα, δεσμῷ ἀκριβεῖ περιεσταλμένα. εἴη δὲ νέος,*

---

15 5. *ἄρκων ἀρκύλοι* **A**. 8. *λαγίδες* **A**. **16** 1. *ὀβρίκαλα καὶ ὄβρια* **C**.

κοῦφος, ἐλαφρός, δρομικός, ὀξύς, φιλεργός, ἐθελουργός, φιλόπονος, φιλοκίνδυνος, ἀγωνιστής, θαρσαλέος, ἄγρυπνος, μὴ προαποκάμνων, μὴ προαπαγορεύων, μὴ πρὶν ἑλεῖν ἐνδιδούς. τὰ δὲ πρὸς κυνηγέσιον ἐ ρ γ α λ ε ῖ α ξίφη, δρέ- 19
πανα, ἀκόντια, τόξα, προβόλια, ἄρκυες, ἐνόδια, δίκτυα, κυνοῦχος, σχαλίδες, στάλικες, σχαλιδώματα, ποδάγραι, ἀρπεδόναι, ξίφη μὲν ὡς ὁπότε συμπέσοι θηρίῳ ἔχειν ἀμύνασθαι, δρέπανα δὲ ὅπως, εἰ δέοι τῆς ὕλης τι κόψαι εἰς τὴν τῶν ἀρκύων ἀκώλυτον στάσιν, ὑπάρχοι τὰ δρέπανα. ἐπὶ ταὐτὰ δὲ καὶ ἀξίνας παρασκευαστέον, εἰ καὶ
πρέμνα κόψαι δέοι, τόξοις δὲ καὶ ἀκοντίοις χρῷντ᾽ ἂν ἐπὶ 20
τὰς ἐλάφους καὶ ἃ πόρρωθεν ἔστι βαλεῖν, προβολίοις δὲ ἐπὶ τοὺς σῦς καὶ τὰ ἄλλα τὰ ἀγχέμαχα θηρία. καὶ τὰ μὲν ἀκόντια ἔσται μελίας ἢ ὀξύας, στρεφνά, εὐπαγῆ, αἱ δὲ λόγχαι αὐτῶν εὐπλατεῖς καὶ ξυρήκεις· τὰ δὲ προβόλια ἔστω μὲν κρανείας, στερεὰ δὲ καὶ δορατοπαχῆ, φησὶν ὁ Ξενοφῶν, αἱ λόγχαι δὲ αὐτῶν ἔστωσαν σιδήρου τομωτάτου. τῆς
δὲ λόγχης τὸ μὲν περὶ τῷ ξύλῳ καλεῖται αὐλός, οὗ τὸ μὲν 21
ἔξωθεν ἡ περίμετρος, τὸ δὲ ἔνδοθεν τοῖχος, τὸ δὲ μετὰ τὸν αὐλὸν κοῖλον ὀβελίσκος· ὅθεν δὲ πλατύνεται, πτέρυγες αἱ ἑκατέρωθεν προβολαί. τὸ δὲ ἄκρον γλῶττα λέγεται, ἡ τῆς λόγχης ἀκμή· καὶ δεῖ τῶν πτερύγων ἑκατέραν πλατυνομένην καὶ παχυτέραν οὖσαν ἀπολεπτύνεσθαί τε καὶ ἀποστενοῦσθαι, κατὰ μικρὸν ὑπολήγουσαν, ἄχρι πρὸς τὴν γλῶτταν. ἐστομῶσθαι δὲ οὐ μόνον τὴν ἀκμὴν ἀλλὰ καὶ τὰς
πτέρυγας χρήσιμον. πρὸς μὲν οὖν τὰ ἄλλα θηρία οὕτω 22
δεῖ παρεσκευάσθαι τὸ προβόλιον· πρὸς δὲ τοὺς σῦς κατὰ τὸ τοῦ αὐλοῦ τέλος, πρὸ τῶν πτερύγων, κνώδοντας ἀμφοτέρωθεν ἐχέτω τῷ αὐλῷ συγκεχαλκευμένους σιδήρου στερεοῦ, ἑκατέρωθεν προβεβλημένους, ὡς μὴ προωθῶν αὐτὸν ὑπὸ θυμοῦ καὶ μένους καὶ τόλμης ὁ σῦς ἀφίκοιτο διὰ τοῦ δόρατος εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ καὶ οἱ κνώδοντες ἱστάντες αὐτοῦ τὴν ὁρμὴν ἐμποδὼν τῇ ῥύμῃ γένοιντο εἰς τὸ πρόσω
μὴ προχωρεῖν. τὰ μὲν οὖν ἀκόντια ἐνηγκυλῆσθαι δεῖ διὰ 23
τὴν ἄφεσιν, τὰ δὲ προβόλια διὰ τὴν ἐκ χειρὸς χρείαν οὐ δεῖται ἀγκύλης. χρῆσις δὲ τοῦ προβολίου· προβὰς τὸν πόδα τὸν ἀριστερόν, καὶ τὸν δεξιὸν ὑποβὰς ὡς εἶναι τὸ μέτρον

τῆς διαβάσεως ὅσον ἐν πάλῃ, τὴν προύχουσαν πλευρὰν ὀξεῖαν ἐχέτω κατὰ τὸν πόδα, καὶ τὴν χεῖρα τὴν ὑπὲρ αὐτὸν ὑπτίαν ἀντειλημμένην μέσην τοῦ προβολίου προτεινόμενος, τῇ δεξιᾷ ἀντεστραμμένῃ τοῦ δόρατος ἐγκρατῶς ἀντεχέσθω. καὶ τῇ μὲν ἀριστερᾷ τὸν σίδηρον ἀπευθυνέτω
24 πρὸς τὸ τῆς πληγῆς καίριον· ἡ δὲ δεξιὰ κατὰ τὴν ἑαυτῆς ἰσχὺν ἐπωθείτω τὸ προβόλιον. ὁ δὲ ὀφθαλμὸς κατὰ τοῦ θηρίου ὀξὺς τετάσθω. κἂν μὲν σῦς ᾖ τὸ θηρίον, στοχαζέσθω τις ἢ κατὰ τὸ μεσόφρυον ἢ κατὰ τὴν ὠμοπλάτην ὦσαι τὸ προβόλιον· ἄμφω γὰρ καίρια. εἰ δὲ καὶ τῶν γενύων καθίκοιτο, ἧττον ἂν χρῷτο τοῖς χαυλιόδουσιν· ὁ δὲ πηδῶντος συὸς ὑποθήσει σπασάμενος τὴν μάχαιραν. φυλάττεσθαι δὲ χρὴ μὴ τὸ προβόλιον ὁ σῦς ἐκκρούσῃ τῇ τε τῆς κεφαλῆς ἐκνεύσει βιαίᾳ καὶ τῇ πρὸς τὸν σίδηρον πληγῇ
25 σφοδρᾷ καὶ τῇ ῥύμῃ τοῦ ἅλματος· εἰ γὰρ τοῦτο γένοιτο, ὁμοῦ ἂν τῷ ἀνθρώπῳ γίνοιτο, καὶ δεῖ κεῖσθαι πρανῆ, τῆς ὕλης ἀπρὶξ ἀντειλημμένον· οὐ γὰρ ἂν δύναιτο χρῆσθαι τοῖς χαυλιόδουσι διὰ τὴν σιμότητα, οὐδὲ τὸ σῶμα ὑποβάλλειν, ἀλλὰ περιβὰς πατεῖ, αἱ δὲ θήλειαι καὶ δάκνουσιν. εἰ δ' ἑτέρῳ θηρίῳ προσφέροιτο ὁ κυνηγέτης, μὴ διαβαινέτω μὲν τοῖν ποδοῖν ἐπὶ τοσοῦτον, ἀλλ' ὀρθὸς μᾶλλον ἀνεστηκέτω, διότι τὰ θηρία ταῦτα, οἷον παρδάλεις καὶ λέοντες, δρόμῳ
26 μέχρι τοῦ κυνηγέτου χρώμενα πλησιάσαντα πηδᾷ, στοχάζεσθαι δὲ χρὴ τοῦ στήθους καὶ καρδίας· αὕτη γὰρ ἐπὶ τούτων ἡ πληγὴ καίριος.

ἄρκυες δὲ καὶ δίκτυα καὶ ἐνόδια, τὸ μὲν λίνον αὐτῶν Αἰγύπτιον ἢ Φασιανικὸν ἢ Καρχηδόνιον ἢ Σαρδιανὸν εἶναι δεῖ. Ἡρόδοτος δὲ τὸ Φασιανόν, ὅπερ ἐστὶ Κολχικόν, ὑφ' Ἑλλήνων Σαρδονικὸν καλεῖσθαι λέγει· καὶ δύναται καὶ τὸ ἀπὸ Σαρδοῦς, ἀφ' ἧς ἴσως καὶ τὸ Καρχηδόνιον ἔνδοξόν ἐστιν ὡς ἀπὸ τῆς ἑσπέρας κομιζόμενον. πάντα μὲν οὖν τὰ θηρευτικὰ πλέγματα δίκτυα καλοῖτ' ἄν, Φερεκράτης δ'
27 αὐτὰ καὶ ἕρκη εἶπεν· ἡ δὲ παραλλαγὴ τῶν ὀνομάτων ἐν τῇ χρήσει τῇ θηρευτικῇ δίκτυα μὲν καλεῖ τὰ ἐν τοῖς ὁμαλέσι καὶ ἰσοπέδοις ἱστάμενα, ἐνόδια δὲ τὰ ἐν ταῖς ὁδοῖς.

---

25 4. περιβάλλειν *A*, ὑπολαβεῖν Xenophon. 26 5. σαρδιανικὸν *A*.

αἱ δὲ ἄρκυες τούτων μὲν ἐλάττους εἰσὶ τοῖς μεγέθεσι, κε-
κρυφάλῳ δ' ἐοίκασι κατὰ τὸ σχῆμα, εἰς ὀξὺ καταλήγουσαι.
δεῖ δὲ αὐτὰς εἶναι κατὰ τὸν τοῦ Ξενοφῶντος λόγον ἐννεα-
λίνους, ἐκ τριῶν τόνων συμπεπλεγμένας. ὁ δὲ τόνος καὶ
κῶλον καλεῖται· πέπλεκται δ' ἐκ λίνων ὁ τόνος τριῶν. τῆς 28
δὲ ἄρκυος τὸ μέν τι καλεῖται βρόχος· ἔστι δὲ ὁ βρόχος τὸ
συνεχὲς ἐν τοῖς δικτύοις τετράγωνον διάστημα, συνεστηκὸς
ἐκ τεττάρων ἁμμάτων, ὃ τεινομένης τῆς ἄρκυος γίνεται
ῥομβοειδές, δι' οὗ τὴν κεφαλὴν διωθεῖ τὰ θηρία ὡς διεκ-
πεσούμενα, καὶ περὶ αὐτὸ ἐνσχεθέντα ἁλίσκεται· ὁ δὲ περί-
δρομός ἐστι τῆς ἄρκυος σχοινίον ἑκατέρωθεν, τῶν ἄνω τε
καὶ κάτω τελευταίων βρόχων διειρόμενον, ᾧ συνέλκεταί τε
τὰ δίκτυα καὶ πάλιν ἀναλύεται. δεῖ δὲ τοὺς περιδρόμους 29
ἀναμμάτους εἶναι, φησὶν ὁ Ξενοφῶν, ἵνα εὔτροχοι ὦσιν·
προσβάλλονται δὲ τοῖς δικτύοις ἀπὸ στροφίων. ἤδη δέ τι-
νες τοὺς αὐτοὺς τούτους ἐπιδρόμους ὠνόμασαν· οἱ δὲ δύ'
ὄντων τὸν μὲν ἐκ τοῦ κάτω περίδρομον, ἐπίδρομον δὲ τὸν
ἄνωθεν. ἔστι δέ τι ἄρκυος μέρος καὶ ἀκρωλένια, ὅπερ ἐστὶ
τὰ πέρατα τῶν ἀρκύων, ἃ οἱ μὲν κράσπεδα οἱ δὲ πτερύγια
ὠνόμασαν. καὶ μὴν τοῖς ἐνοδίοις προσονομάζονταί τινες
μαστοί, κύκλῳ ἐκ λίνων πλέγματα τοῖς ἀκρωλενίοις προσ-
πεπλεγμένα, τοῖς δὲ δικτύοις δακτύλιοι, κατὰ ταὐτὰ μὲν 30
τοῖς μαστοῖς τὸ σχῆμα ἔχοντες, κρίκοι δὲ αὐτοῖς σιδήρου
πρόσεισιν ὡς ἐπὶ μείζοσιν οὖσι τοῖς δικτύοις, ὅθεν καὶ Ξε-
νοφῶν τοῖς μὲν ἐνοδίοις παρὰ τὰς ἄρκυς κῶλον ἕν, ὃ κα-
λεῖται τόνος, προστίθησι, τοῖς δὲ δικτύοις παρὰ τὰ ἐνόδιά
φησι δεῖν πλείω τόνον προστίθεσθαι, ποιῶν τὰ μὲν ἐνόδια
δωδεκάλινα τὰ δὲ δίκτυα ἑκκαιδεκάλινα, ἐκείνων ὄντων ἐν-
νεαλίνων. ἀνάλογον δὲ καὶ τὸ μέγεθος ἐκ τῆς προσθήκης
ἐπαύξει. τούτοις δὲ καὶ σαρδόνες προσπλέκονται, ὅπερ ἐστὶν 31
ᾤα τοῦ δικτύου, μετὰ τὸν τελευταῖον βρόχον ἀνέχουσα τὸ
δίκτυον, ὑπὲρ ἣν ὁ περίδρομος ἢ ἐπίδρομος ταῖς σχαλίσι
κατὰ τὸ δίκρουν ἔπεστιν. κεκρύφαλος δὲ ἄρκυος ἡ κοιλότης,
κορυφαῖον δὲ τὸ στενὸν τὸ τῆς ἄρκυος, ὅ τινες κορυφιστῆρα

28 3. ἐν τοῖς] αὐτοῖς C. 31 3. ὑπὲρ ἧς Schneiderus Saxo, οὗπερ ἦν libri.

ὠνόμασαν. κυνοῦχος δὲ δέρμα μόσχειον, εἰς ὃ ἐντίθεται τὸ
δίκτυον, τῷ σχήματι πεποιημένον ὥσπερ τὰ σύσπαστα βα-
λάντια. στάλικες δὲ καὶ σχαλίδες καὶ σχαλιδώματα ξύλα
ὀρθά, ἐξ ἄκρου διττά, ἱστάμενα μὲν κατὰ τῆς γῆς, τοῖς δὲ
δίκροις ἀνέχοντα τοὺς τῶν δικτύων βρόχους τε καὶ περι-
32 δρόμους. ἀνίσους δ' εἶναι δεῖ τάσδε τὰς στήριγγας, ὅπως
πρὸς τὰ ὑψηλὰ καὶ κοῖλα τῶν χωρίων κατὰ τὴν χρείαν ὁ
ἀρκυωρὸς ἁρμοσάμενος ἀπισώσῃ τῇ τούτων ἀνισότητι τῶν
δικτύων τὴν στάσιν, ἣ καλεῖται ἀρκυστασία. καθίστανται
δὲ αἱ σχαλίδες πλάγιαι, μᾶλλον εἰς ἀλλήλας προσνεύουσαι.
ὁ δὲ τόπος ἐν ᾧ ἵστανται ἀρκυστάσιον.

ἡ δὲ ποδάγρα ἵσταται μὲν ἐλάφοις καὶ συσὶν ἔσθ' ὅτε,
καλοῖτο δ' ἂν καὶ ποδοστράβη. κύκλος δ' ἐστὶ σμιλακίνου
ξύλου, καὶ ὁ κύκλος στεφάνη καλεῖται. κατείληπται δὲ ἥλοις
33 σιδηροῖς καὶ ξυλίνοις παραλλὰξ ἑκατέροις, καὶ πλόκανον
ἐν μέσῳ πέπλεκται, ὡς πατῆσαν τὸ θηρίον φερόμενόν θ'
ὥσπερ ἀναστρέψαι τε τὴν ποδοστράβην καὶ ἐνσχεθῆναι
στερεῷ βρόχῳ κατὰ τέχνην ἐπ' αὐτὸ τοῦτο πεποιημένῳ. ἐν-
τίθεται δὲ ἡ ποδοστράβη ὀρύγματι, καὶ ἀπὸ τοῦ περὶ τῇ
στεφάνῃ βρόχου σειρά τις ἐκτέταται, ἣν καὶ σειρίδα καὶ
ἁρπεδόνην καλοῦσιν. πλέγμα δ' ἐστὶν ἐκ σπάρτου στερεὸν ἡ
σειρίς, καὶ ταύτης ἀπήρτηται ξύλον ἐν ἄλλῳ πλησίον ὄντι
ὀρύγματι κατακείμενον, ὅπως ἐὰν τὸ θηρίον ἐπιβὰν ἀνα-
στρέψῃ τε τὴν ποδοστράβην ἐφ' ἑαυτὸ καὶ ἐνσχεθῇ τῷ
βρόχῳ, τὴν ἁρπεδόνην καὶ τὸ ξύλον ἐφελκόμενον ἐμποδί-
ζηται πρὸς τὸν δρόμον, μάλιστα εἰ τῶν προσθίων τις αὐ-
34 τοῦ ποδῶν ἐνσχεθείη. καὶ τῷ μὲν κυνηγέτῃ μεταθεῖν ὑπάρ-
ξει κατὰ τὸν ὁλκὸν τὸν τοῦ ξύλου, ῥᾷον μὲν εἰ κατὰ γῆς
μαλακῆς ἐπισύροιτο· ἡ δὲ τραχυτέρα καὶ αὐτὴ τὸ σημεῖον
ἐνδίδωσι τῷ θηρίῳ, μετιέναι κατὰ τὰ ἀποσύρματα τοῦ ξύ-
λου. ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ αὐτὸ τὸ ξύλον ἐνσχεθὲν ὕλης δασύ-
τητι ἢ πέτρας ἀνισότητι ἔστησε τὸ θηρίον. τῷ δὲ ὀρύγ-
ματι χρὴ τῆς στερεᾶς γῆς καί τινος πόας ἢ φύλλων ἐπι-
φέρειν, τὴν δὲ νεαρὰν γῆν ἐκ τοῦ ὀρύγματος ἀποφέρειν ὅτι
πορρωτάτω, τοῦ μὴ τῆς νέον κεκινημένης γῆς τὸ θηρίον
ὀσφραινόμενον δυσωπεῖσθαι.

---

33 2. μέσῳ] μέσῳ πλέγματι ante Kühnium. 34 7. ἐπιφορεῖν C.

καὶ ἥδε μὲν ἡ παρασκευὴ μεθ' ἧς τὸν κυνηγέτην δεῖ
παρεῖναι· ἱστάτω δὲ τὰ δίκτυα ἐν πᾶσι τόποις, ὁδοῖς τριμ- 35
μοῖς δρόμοις ἔργοις πεδίοις ὄρεσιν ὕδασιν ὕλαις νάπαις,
ἵνα ὑποπτεύει δύνασθαι τὸ θηρίον εὑρεθῆναι, διαστήματα
καταλιπὼν πρὸς τὰς διαδρομάς, ἃ καλεῖται παράδρομα.
ἐχέτω δὲ καὶ ἄλλα μικρὰ δίκτυα, εἰ καὶ τὰ διαστήματα
προσαποφράξαι δέοι· ταῦτα δὲ τὰ δίκτυα τῶν κυνηγετικῶν
τινὲς ἐμβόλια κεκλήκασιν ὥσπερ ἐμβαλλόμενα τῇ τῶν προ-
τέρων στάσει.

φαίης δ' ἂν στήσασθαι τὰς ἄρκυς, ἐνστήσασθαι περι- 36
στήσασθαι, περιβαλεῖν περιβαλέσθαι, περιπετάσαι, περιθεῖ-
ναι, περιτεῖναι ἐπιτεῖναι, ὀρθῶσαι, στοιχίσαι περιστοιχίσαι
περιστοιχίσασθαι. καλεῖται δ' αὐτῶν ἡ στάσις στοῖχος καὶ
στόχος καὶ στοχὰς καὶ στοχασμὸς καὶ στοιχισμός. στοχὰς
δὲ καλεῖται καὶ χειροποίητά τινα οἰκοδομήματα ἐκ λίθων,
ἢ ὕλης ὑπὲρ τὴν γῆν ἀναστήματα, κατὰ χρείαν τῆς τῶν
δικτύων ἐξ ἴσου στάσεως, εἴ τι κοῖλον εἴη περὶ τὸ ἀρκύστα-
τον. Σόλων δὲ καὶ στοιχάδας τινὰς ἐλάας ἐκάλεσε, ταῖς
μορίαις ἀντιτιθείς, ἴσως τὰς κατὰ στοῖχον πεφυτευμένας.

γενναῖαι κύνες Λάκαιναι, Ἀρκάδες, Ἀργολίδες, Λο- 37
κρίδες, Κελτικαί, Ἰβηρικαί, Καρῖναι, Κρῆσσαι, Μολοττικαί,
Ἐρετρικαί, Ὑρκαναί, Ἰνδικαί. οἱ δὲ κύνες οἱ Ψυλλικοὶ κα-
λούμενοι ἀπὸ πόλεως Ἀχαϊκῆς ἀρχαίας κέκληνται, ὥσπερ
οἱ Ἐλυμαῖοι ἀπὸ ἔθνους μεταξὺ Βάκτρων καὶ Ὑρκανίας
κειμένου. Καστόριαι δὲ καὶ Μενελαΐδες καὶ Ἁρμόδιοι ἀπὸ
τῶν θρεψάντων ὠνομάσθησαν. λέγουσι δὲ τὰς μὲν Λακαί- 38
νας ἐξ ἀλωπέκων τὸ ἀρχαῖον καὶ κυνῶν γενομένας κληθῆ-
ναι ἀλωπεκίδας, τὰς δὲ Ὑρκανὰς ἐκ κυνῶν καὶ λεόντων,
καὶ κληθῆναι λεοντομιγεῖς. Ἀριστοτέλης δὲ τὰς Ἰνδικὰς κυ-
νὸς καὶ τίγριδος λέγει τρίτην γενεάν· τὰς γὰρ προτέρας
δύο ζῶα γίνεσθαι θηριώδη. Νίκανδρος δὲ ὁ Κολοφώνιος
τοὺς Ἰνδικοὺς κύνας ἀπογόνους εἶναί φησι τῶν Ἀκταίονος
κυνῶν, αἳ μετὰ τὴν λύτταν σωφρονήσασαι, διαβᾶσαι τὸν

---

35 1. τριμμοῖς] δρυμῶσι *A*. 2. ἔργοις] ἕλεσι *A*. 4. διαδρομάς] παραδρομὰς *A*. 6. κυνηγετῶν *C*. 36 2. περιπετάσθαι vulgo. 10. ἀντιθείς? 38 3. ἀλωπεκίνας *A*. 5. δύο γὰρ τὸν προτοῦ χρόνον ζῶα γενέσθαι θηριώδη, λέοντα καὶ ἄρκτον *A*.

39 Εὐφράτην ἐπλανήθησαν εἰς Ἰνδούς· ὥσπερ καὶ τὰς Χαονίδας καὶ Μολοττίδας ἀπογόνους εἶναί φησι κυνὸς ὃν Ἥφαιστος ἐκ χαλκοῦ Δημονησίου χαλκευσάμενος, ψυχὴν ἐνθείς, δῶρον ἔδωκε Διὶ κἀκεῖνος Εὐρώπῃ, αὕτη δὲ Μίνῳ καὶ Μίνως Πρόκριδι καὶ Πρόκρις Κεφάλῳ. φύσιν δ' εἶχεν ἄφυκτος εἶναι, ὥσπερ ἡ Τευμησία ἀλώπηξ ἄληπτος· καὶ διὰ τοῦτο ἀπελιθώθησαν ἄμφω, ὁ μὲν ἵνα μὴ λάβῃ τὴν ἄληπτον ἀλώπεκα, ἡ δ' ἵνα μὴ φύγῃ τὸν ἄφυκτον κύνα. αἱ δὲ Καστορίδες Κάστορος θρέμματα, Ἀπόλλωνος τὸ δῶρον·

40 ταύτας δ' ὁ αὐτὸς οὗτος ποιητὴς εἶναι τὰς ἀλωπεκίδας λέγει, μιξαμένου τὸ γένος ἀλώπεκι Κάστορος. αἱ δὲ Ἐρετρικαί, καὶ ταύτας Ἀπόλλων ἔδωκεν· τοὺς δὲ λαβόντας καὶ θρέψαντας τοὺς Εὐρυτίδας φησὶν εἶναι. καὶ μὴν τάς γε Μενελαΐδας τὰς αὐτὰς εἶναί φησι ταῖς Ψυλλικαῖς, δύ' ἀδελφῶν κυνῶν ἐκεῖθεν ὑπὸ Μενέλεῳ περὶ τὴν Ἀργολικὴν τραφεισῶν. περὶ δὲ Κυρήνην ἐκ λύκων καὶ κυνῶν γίνεσθαί τι γένος Ἀριστοτέλης λέγει. τῶν δέ γε Κρητικῶν κυνῶν οἱ μὲν

41 διάπονοι οἱ δὲ πάριπποι καλοῦνται, διάπονοι μὲν οὕς φασι καὶ τὰς νύκτας ταῖς ἡμέραις ἐν ταῖς πρὸς τὰ θηρία μάχαις ἐπιλαμβάνειν, καὶ πολλάκις παρευνασθέντας τοῖς θηρίοις μεθ' ἡμέραν ἄρχεσθαι τῆς μάχης· οἱ δὲ πάριπποι τοῖς ἵπποις συνθέουσιν, οὔτε προθέοντες οὔτε μὴν ἀπολειπόμενοι. οἱ δὲ κυναμολγοὶ κύνες εἰσὶ περὶ τὰ ἕλη τὰ μεσημβρινά, γάλα δὲ βοῶν ποιοῦνται τὴν τροφήν, καὶ τοὺς ἐπιόντας τοῦ θέρους τῷ ἔθνει βοῦς Ἰνδικοὺς καταγωνίζονται, ὡς ἱστορεῖ Κτησίας.

42 κύνες δὲ ἔνδοξοι ὁ Πύρρου τοῦ Ἠπειρώτου, ὃς ἐκβοήσαντος μὲν αὐτοῦ ἐκ τῶν ὕπνων περιβὰς ἐφύλαττε τὸν Πύρρον, ἀποθανόντος δὲ καιομένου τοῦ νεκροῦ ἐνήλατο εἰς τὴν πυράν. οἱ δὲ Ἡσιόδου παραμείναντες αὐτῷ ἀναιρεθέντι κατήλεγξαν ὑλακῇ τοὺς φονεύσαντας. ὁ δὲ Ἰκαρίου κύων καὶ ἔδειξε τῇ θυγατρὶ τὸν Ἰκαρίου νεκρόν· καὶ εἰ χρή τι πιστεύειν τοῖς ποιηταῖς, οὗτός ἐστιν ὁ Σείριος. ἔνδοξος δὲ καὶ ὁ Ἠπειρωτικὸς Κέρβερος, καὶ ὁ Ἀλεξάνδρου Περίττας,

---

39 4. ἔθηκε C. 6. τελμινσία A. 9. θρέμμα C. 41 6. ἀναμολγοὶ A.

τὸ θρέμμα τὸ Ἰνδικόν· ἐκράτει δὲ οὗτος λέοντος, ἑκατὸν
μνῶν ἐωνημένος, καὶ ἀποθανόντι αὐτῷ πόλιν φησὶ Θεό-
πομπος Ἀλέξανδρον ἐποικίσαι. λέγουσι δὲ τοὺς γενναιοτέ- 43
ρους τῶν Ἰνδικῶν ἄλλο μὲν θηρίον ἀπαξιοῦν μεταθεῖν,
λέοντι δὲ ὡς ἀξιομάχῳ προσαγωνίζεσθαι μόνῳ, ἔχεσθαί τε
ὀδὰξ ἐμφύντας, ὥστε κἂν ἁλῷ τὸ θηρίον, πολλὰ πράγματα
τοὺς κυνηγοὺς ἔχειν ὡς ἀποσπάσαι τοῦ θηρίου τοὺς κύνας.
τὸν δὲ Ἀλέξανδρον ἐπὶ πείρᾳ λαβόντα παρὰ Σωπείθους
τοιούτους κύνας ἐν Ἰνδοῖς, πολλὰ θηρίων εἴδη παραβαλεῖν
τινὶ τῶν κυνῶν· τὸν δὲ ἐκταθέντα κατὰ γῆς ἀτρεμεῖν ὡς
οὐδὲν πρὸς αὐτὸν οὖσαν τὴν θήραν τὴν ἄτιμον. λέοντος 44
δὲ προοφθέντος ἐξαναστῆναι, γνωρίσαντα τὸν ὄντα ἄξιον
ἀνταγωνιστήν. κἀπειδὴ συμπλακεὶς κατήθλησε τὸ θηρίον,
ὁ μὲν ἐνδακὼν εἴχετο, μαχαίρᾳ δέ τις ἀπέκοψε τὸν πόδα
τοῦ κυνός, καὶ ὃς οὐδ' ὑπὸ τὴν ἀλγηδόνα τῆς τομῆς ἠνέ-
σχετο λῦσαι τὸ δῆγμα, ἀλλὰ θυμῷ τὸ δρώμενον ἠγνόει.
παρὰ δὲ Πώρου τῷ βασιλεῖ δοθεὶς δῶρον κύων δύο λεόν-
των λέγεται κρατῆσαι. ἦν δὲ καὶ Ἀλκιβιάδῃ κύων ἔνδοξος,
ἑβδομήκοντα μνῶν ὤνιος, τὸ κάλλος θαυμαστός· οὗ τὴν 45
οὐρὰν ἀφελών, πρὸς τὸν μεμφόμενον ὅτι τῷ κάλλει τοῦ
κυνὸς ἐλυμήνατο, ἐξεπίτηδες ἔφη τὸ ζῶον ἀκρωτηριάσαι,
ἵνα τοῦτο καὶ μηδὲν ἄλλο Ἀθηναῖοι ὑπὲρ αὐτοῦ λέγωσιν.
ἔνδοξος δὲ καὶ ἡ Ἀταλάντης κύων, Αὔρα τοὔνομα, ἣν ὁ
Καλυδώνιος σῦς ἀπέκτεινεν· ἀφ' ἧς τὸ κυνὸς σῆμα ἐν Κα-
λυδῶνι. καὶ ἕτερον δὲ οὕτω σῆμα ἐν Ἑλλησπόντῳ κεκλήκα-
σιν ἀπὸ ἐνδόξου κυνός, εἰ μὴ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ Ἑκάβης
εἰς κυνὸς μορφὴν μεταβαλούσης οὕτως ὠνομάσθη. ἡ δ' ἐπὶ
Ἄργῳ τῷ Ὀδυσσείῳ κυνὶ παρ' Ὁμήρῳ θαυματοποιία γνώ-
ριμος. ὁ δὲ Γηρυόνου κύων ὁ τὰς βοῦς φυλάττων ἀδελφὸς 46
μὲν ἦν τοῦ Ἠπειρωτικοῦ Κερβέρου, ἀνῃρέθη δὲ ὑφ' Ἡρα-
κλέους· τὸ δὲ ὄνομα αὐτοῦ Γαργήττιος, καὶ ἔχει μνῆμα ἐν
Ἰβηρίᾳ. γνώριμος δὲ καὶ Τρίακος ἡ Παιονικὴ κύων· Δα-
πάνης δὲ αὐτὴν ὁ Παιονίας σατράπης δῶρον ἔδωκεν Ἀλε-

---

43 6 — 8. λαβόντα ἐθελῆσαι ἰδεῖν τοὺς τοιούτους ἰνδικοὺς κύνας· ὅθεν καὶ πολλὰ — τινα τῶν κυνῶν ἐκέλευσε *A*. 44 3. συμπλεκεὶς *C*. 46 4. τριακὰς et δαπάνις *C*.

ξάνδρῳ τῷ βασιλεῖ. οὐ μὴν οὐδὲ ὁ Μάγνης κύων, τὸ Ἱππαίμονος κτῆμα, ὁ Λήθαργος ἀνώνυμος, ὃς τῷ δεσπότῃ συντέθαπται, καθάπερ μηνύει τοὐπίγραμμα·

47 ἀνδρὶ μὲν Ἱππαίμων ὄνομ' ἦν, ἵππῳ δὲ Πόδαργος
καὶ κυνὶ Λήθαργος καὶ θεράποντι Βάβης.

τὰ μὲν δὴ τῶν Ἀκταίονος κυνῶν ὀνόματα, κατὰ τὴν Αἰσχύλου δόξαν, Κόραξ Ἅρπυια Χάρων Λυκόττας· οἱ δὲ καὶ Ξενοφῶντι τῷ Γρύλλου γεγενῆσθαί φασιν ἔνδοξον κύνα, Ἱπποκένταυρον τὴν προσηγορίαν. καὶ μὴν Μάγνητας μὲν τοὺς ἐπὶ Μαιάνδρῳ τρέφειν φασὶ κύνας πολέμων ὑπασπιστάς· τοιοῦτοι δ' ἦσαν καὶ Παίοσιν οἱ σύνθηροι κύνες. ἔνδοξον δὲ καὶ Λυκάδα τὴν Θετταλὴν Σιμωνίδης ἐποίησε, γράψας τουτὶ τοὐπίγραμμα ἐπὶ τῷ τάφῳ τῆς κυνός,

48 ἦς αὖ καὶ φθιμένας λεύκ' ὀστέα τῷδ' ἐνὶ τύμβῳ
ἴσκω ἔτι τρομέειν θῆρας, ἄγρωσσα Λυκάς.
τὰν δ' ἀρετὰν οἶδεν μέγα Πήλιον ἅ τ' ἀρίδηλος
Ὄσσα Κιθαιρῶνός τ' οἰονόμοι σκοπιαί.

καὶ γὰρ ἡ Τεγεᾶτις Ἀνύτη Λοκρίδα δόξης ἐμπέπληκεν, ἐφ' ἧς τῷ τάφῳ φέρουσ' ἐπέγραψεν

ὤλεο δή ποτε καὶ σὺ πολύρριζον παρὰ θάμνον,
Λόκρι, φιλοφθόγγων ὠκυτάτη σκυλάκων·
τοῖον ἐλαφρίζοντι τεῷ ἐγκάτθετο κώλῳ
ἰὸν ἀμείλικτον ποικιλόδειρος ἔχις.

49 θηρατέον μὲν τοίνυν ἐν παντὶ καιρῷ, πειρατέον δὲ τῆς κυνῶν ἀρετῆς ἐν κρύει μὲν εἰ μὴ μαλακιῶσι τὰς ῥῖνας, ἐν θέρει δὲ εἰ φέρουσι τὸν ἥλιον καὶ συνιᾶσι τῶν ἰχνῶν, τοῦ ἡλίου τὸ πνεῦμα τὸ ἀπ' αὐτῶν ἀμαυροῦντος, ἦρος δὲ εἰ ἐν πλήθει τῆς ἀπὸ τῶν ἀνθέων ἀπορροῆς διακρίνουσι τὰς ὀσμάς. τῆς μὲν οὖν χειμερινῆς τε καὶ θερινῆς ὥρας ὁ ἠρινὸς καιρὸς εἰς θήραν ἐπιτηδειότερος ὡς τοῦ ἀέρος ἄμεινον κεκραμένου, πλήν γε παρ' ὅσον ταῖς κρίσεσι τῶν ἰχνῶν
50 ἐνοχλεῖ τὰ ἄνθη· τὸ δὲ μετόπωρον ἐγγυτάτω μέν ἐστι τῇ

47 4. ἀραία *A*. 48 1. ἧς — 10. ἔχις] καὶ ἄλλαι δέ τινες τοιαῦται ᾄδονται *C*. 50 1. ἐγγ. — 4. ἕλκουσι] ὅμοιον μὲν τὴν κρᾶσιν ἔαρι, πλεονεκτεῖ δὲ τῷ μήτε τὰς ἀπορροίας τῶν ἀνθῶν μήτε καρπῶν τινῶν ἐφ' ἑαυτὰς ἕλκειν *C*.

κράσει πρὸς τὸ ἔαρ, οὔτε δὲ αἱ ἀπὸ τῶν ἀνθέων ἀπόρροιαι
οὔθ' αἱ ἀπὸ τῶν ἤδη συγκεκομισμένων καρπῶν ἐφ' ἑαυτὰς
ἕλκουσι τὰς ῥῖνας τῶν κυνῶν. διὰ μέντοι χιόνος ἐπιφανέ-
στερα τὰ ἴχνη καὶ οὐ δυσζήτητα, ἀλλ' εὐαίρετος ὁ λαγώς,
καθότι καὶ τῇ δασύτητι τῶν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ τριχῶν
ὄγκοι προσιζάνοντες τοῦ δρόμου τὴν ῥᾳστώνην ἐμποδίζουσιν.

τροφαὶ μὲν δὴ τοῖς σκύλαξι μετὰ τὸ ἐκ τῶν μητέ-
ρων γάλα (τοῦτο γάρ φησιν αὔξιμον εἶναι ὁ Ξενοφῶν αὐτό
τε καὶ τὸ μητρῷον πνεῦμα) ἀλλὰ μετὰ τοῦτό γε αἵματα 51
ζώων ἁλισκομένων, ἵνα προσεθίζωνται τῇ κυνηγετικῇ τροφῇ.
σκυλακεία δὲ ἡ μέν τις νοείσθω σκυλάκων ἀνατροφή, ἡ δὲ
σκυλάκων γένεσις, καὶ τὸ σκυλακεύειν τὰς κύνας χρῆναι τοῦ
χειμῶνος ἐστὶν ἐμπιπλάναι σκυλάκων καὶ ὀχεύειν. προδια-
πονηθεῖσαι δέ, εἶτα ἀναπαυσάμεναι κατὰ καιρὸν ἂν συν-
δυάζοιντο, τῷ μὲν πόνῳ γεγενημένων αὐταῖς τῶν σωμάτων
εὐπαγῶν, τῇ δὲ ἀναπαύσει πρὸς ἰσχὺν τραφέντων. ἐσθίειν
δὲ αὐτὰς τότε δεῖ πρὸς κόρον, ἐπεὶ ὁπότε θηρῷεν τὸ ἐμ-
πίπλασθαι οὐ πάνυ χρήσιμον. ἡ δὲ τῶν σκυλακευομένων
τροφὴ σιτία οἴνῳ διάβροχα. κύουσι δὲ δύο μῆνας, καὶ οὐκ 52
ἄν τις ἐξαγάγοι κύνα ἐπὶ θήραν κύουσαν, ὁπότε ἐπίτεξ
εἴη καὶ ἐπίφορος. τῷ δὲ Ἀριστοτέλους λόγῳ ἡ μέν τις κύει
δύο μῆνας μάλιστα, καὶ τὰ τικτόμενα πρὸ δωδεκάτης ἡμέ-
ρας οὐ βλέπει, ἡ δὲ ἡμέρας δύο καὶ ἑβδομήκοντα, καὶ ἡ
τῶν σκυλακίων ὄψις προθεσμίαν ἔχει τετάρτην καὶ δεκάτην
ἡμέραν· τῆς δὲ ἡ μὲν κύησις τρίμηνος, τὸ δὲ τῶν σκυλά-
κων ἀνάβλεμμα εἰς ἑβδόμην προχωρήσει καὶ δεκάτην ἡμέ-
ραν. ὥρα δὲ ἀρίστη κυνῶν πρὸς πλήρωσίν τε καὶ γένεσιν
τῷ μὲν ἄρρενι τετάρτου ἔτους ἀρξαμένου, τελευταῖον τὸ
ὄγδοον· ἡ δὲ θήλεια τριετὶς ἄχρις ἑξαετίδος συνδυαζέσθω.

νοσήματα μέντοι τρία κυνῶν, λύσσα ποδάγρα
κυνάγχη. ἀλλ' ἡ μὲν ποδάγρα οὐ πάντῃ ἀνίατος, ἡ δὲ 53
λύσσα δυσίατος· ἡ δὲ κυνάγχη εἰς θάνατον φέρει. πᾶν δὲ
τὸ ὑπὸ λύττῃ ἐχομένου κυνὸς δηχθὲν ἀναιρεῖται, ἄνθρωπος
δὲ μόνος οὐκ ἄνευ κινδύνων περιγίνεται.

---

52 3. ἡ] εἰ vulgo. 6. τετάρτην καὶ δεκάτην Vlitius: libri τρίτην καὶ τετάρτην.

54 τοὺς δὲ σκύλακας ἑξαμήνους μὲν τὰς θηλείας οὔσας,
ὀκταμήνους δὲ τοὺς ἄρρενας ἐπὶ θήραν ἀκτέον, ἱμάντι μα-
κρῷ ἐνηγκυλημένῳ ἐξημμένους. εἶθ᾽ ὅταν ἐν καταλήψει γέ-
νηται τὸ θηρίον, ἐφιέναι καὶ τούτοις ἑλεῖν, ἵνα χαίρωσι τῇ
θήρᾳ, τὸ μὲν πρῶτον ἀπὸ τοῦ ἱμάντος ὑλακτεῖν ἐῶντας,
μικρὸν δὲ ὕστερον καὶ τὴν ἀγκύλην ἀπολύσαντας, ὡς μὴ
τεινόμενοι ῥηγνύωνται.

55 κόσμος δὲ κυνὸς δέραια μέν, ἱμὰς πλατὺς περὶ τῷ
τραχήλῳ, στερεός, ὃς καὶ περιδέραιον καὶ περιδερὶς ὀνομά-
ζεται· ἔνδοθεν δ᾽ αὐτῷ ὑπερράφθω τις ἀρνακίς, ὡς μὴ τρί-
βοιτο ὑπὸ τοῦ λώρου ἡ δειρὴ τοῦ κυνός. τελαμωνία δὲ καὶ
αὐτὴ πλατὺς ἱμάς, ἑκατέρωθεν ἀπὸ τοῦ δεραίου περὶ τὰς
πλευρὰς παρήκων ἐναλλάξ, ὡς τῶν τε νώτων τὰ μετὰ τὰς
ὠμοπλάτας ἄκρας καὶ τὰς λαγόνας στέγειν. ἧλοι δὲ ἢ ἐγ-
56 κεντρίδες ἔπεισι ταῖς τελαμωνίαις· αἱ δὲ καὶ περὶ τὸ ἐπί-
σιον ἐκτέτανται, ὡς μὴ ὀχεύοιτο ἡ κύων, τῶν ἐγκεντρίδων
τὴν τόλμαν τῶν ἐπιβησομένων ἀνειργουσῶν, τοῦ μὴ ὑπο-
πλησθῆναι αὐτὰς ἐξ ἀγεννῶν χάριν. τὸ δὲ περιδέραιον ἐξῆ-
πται στενοῦ ἱμάντος, ὃς κατὰ τὸν κύναγχον ἐξηγκύλωται·
καὶ ἀπὸ τούτου ἄγεται ἡ κύων. ἔνιοι δὲ καὶ τὰ νῶτα τῶν
κυνῶν βύρσαις τισὶ στερεαῖς καταλαμβάνουσι, περὶ τὰς ὑπο-
δερίδας τοῦ ζώου τὰς βύρσας ἀνάψαντες, ὥσθ᾽ ἥκιστα τρω-
τοὺς εἶναι τοὺς κύνας τῇ τοιαύτῃ σκέπῃ, ὁπότε συμπίπτοιέν
τινι τῶν μαχίμων θηρίων.

57 ἀρεταὶ δὲ κυνῶν ἀπὸ μὲν σώματος, μεγάλαι μηδὲ
ἀσύμμετροι μηδὲ ἀνάρμοστοι, σιμαί, ἀρθρώδεις. ἰνώδη τὰ κά-
τωθεν τοῦ μετώπου. μέτωπον πλατύ, τὰς διακρίσεις ἀκριβεῖς
ἔχον. κεφαλαὶ κοῦφαί τε καὶ εὔφοροι. ὄμματα μετέωρα μέλανα
στίλβοντα· λάμπουσαι αἱ κόραι, πυρῶδες τὸ βλέμμα. ὦτα
λεπτὰ καὶ μικρὰ καὶ ψιλὰ ὄπισθεν. τράχηλος μακρὸς ὑγρὸς
58 περιφερής. στήθη εὔσαρκα εὐρύτερα. αἱ δὲ ὠμοπλάται τῶν
ὤμων μικρὸν ἀφεστηκέτωσαν. σκέλη ἑκάτερα μὲν ὑψηλά,
μείζω δὲ τὰ ἐξόπισθεν· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐπίρρικνα, τὰ δὲ
πρόσθεν ὀρθὰ στιφρὰ στρογγύλα, μὴ προύχοντα κατὰ τοὺς
ἀγκῶνας. καὶ πλευραὶ δὲ ἔστωσαν προσεσταλμέναι καὶ μὴ

---

55 4. δέρματος C. || τελμωνία A, στελμονία Xenophon. 58 4. στρυφνὰ A.

προς τὴν γῆν βαθυνόμεναι. τῆς δὲ ὀσφύος οὐκ οὔσης
ἀσάρκου τό τε ὑγρὸν πάντῃ καὶ τὸ παντελῶς σκληρὸν
ὁμοίως ἀπέστω. λαγόνων δὲ ἄριστον τὸ μέτριον, ὡς ἀπεῖ-
ναι μέγεθός τε καὶ σμικρότητα. τῶν δὲ ἰσχίων στρογγύλων 59
ὄντων τὰ μὲν κατόπιν ἔστω σαρκώδη, τὰ δὲ ἄνωθεν ἀσύν-
δετα, ἔνδοθεν προσεσταλμένα. κενεῶνες δὲ αὐτοί τε λαγα-
ροὶ καὶ τὰ κάτωθεν αὐτῶν, οὐραὶ προμήκεις εὐθεῖαι ὀξεῖαι
λιγυραί, μηριαῖαι σκληραί. τὰ δὲ ὑποκώλια περιφερῆ καὶ
προμήκη τε καὶ εὐπαχῆ. περιφερεῖς δὲ καὶ οἱ πόδες. εὔτρι-
χες δ' ἔστων, καὶ τὰ τριχώματα αὐτοῖς δασυνέσθω λεπτῇ
καὶ μαλακῇ καὶ πυκνῇ τῇ τριχί. τοιαῦται δὲ οὖσαι φανοῦν- 60
ται ἐλαφραὶ ποδώκεις δρομικαὶ εὔστομοι. καὶ ἥκει κατὰ μι-
κρὸν ὁ λόγος ἐπὶ τὰς τῆς ψυχῆς ἀρετάς, ἀποφαίνων τὰς
κύνας θυμοειδεῖς, θυμοσόφους, σοφάς, εὔρινας, εὐαισθή-
τους, εὔποδας, ὀξεῖς, φιλοπόνους, ἐθελουργούς, εὐψύχους,
ἀπλανεῖς, ἐγκρατεῖς, οἵας ἁρπάζειν μὲν τὰ πνεύματα, κρί-
νειν δὲ τὰς ὀσμάς, ἐπευθύνειν δὲ τὰ ἴχνη, καταφωρᾶν δὲ
τὸ θηρίον, μετιέναι, μεταθεῖν, μεταδιώκειν, μεθέπειν, κατὰ
πόδας χωρεῖν, ὑποκρυφθὲν ἐξευρίσκειν, προοφθὲν διώκειν,
καταληφθὲν αἱρεῖν, φροντίζειν μὲν κατὰ τὴν ζήτησιν τῶν 61
ὀσμῶν, ἡσυχάζειν δὲ κατὰ τὴν εὕρεσιν τῶν ἰχνῶν, προηγεῖ-
σθαι δὲ τῷ θηρευτῇ, κἂν ἐγγὺς ᾖ τῆς ἀνευρέσεως ὑποση-
μαίνειν, κατανεύειν, ὑποδηλοῦν, διαδηλοῦν τῇ χαρᾷ τῆς ψυ-
χῆς, τῷ πηδήματι τοῦ σώματος, τῇ φαιδρότητι τοῦ προσώ-
που, τῇ λαμπρότητι τῶν ὀφθαλμῶν, τῇ μεταλλάξει τῶν
ὀμμάτων, τοῖς ἀναβλέμμασι τῆς ὄψεως, τοῖς πηδήμασι τῆς
ἐλπίδος, τῇ στάσει τῶν ὤτων, τῷ σεισμῷ τῆς οὐρᾶς, τῷ τὸ
σῶμα πᾶν ἐπικραδαίνειν. κακίαι δὲ κυνῶν ἀπὸ μὲν 62
σώματος μικραὶ ἢ ὑψηλαὶ καὶ ἀσύμμετροι, χαροποί, μυω-
ποί, γρυπαί, ἄρρωστοι, ψιλαί, αἰσχραί, ἄμορφοι, ἀσύντακ-
τοι τὰ σώματα, διάστροφοι τοὺς πόδας, ἄστομοι, νωθροί,
ἄθυμοι, βραδεῖαι, κατηφεῖς, ἄποδες. βαρεῖαι τὴν κεφαλήν,
σαρκώδεις τῷ μετώπῳ, ὑπέρμετροι καὶ δασεῖαι τὰ ὦτα,
σκληραὶ τοὺς αὐχένας· στήθη στενά, ὠμοπλάται τοῖς ὤμοις

---

59 2. ἄνωθεν] πρόσθια *C*. 6. εὐπαγῆ *A*. 7. post δασυνέσθω *A*
καὶ τὰ μέχρις ὀνύχων *A*. 60 3. τοὺς κ. vulgo.

συνάπτουσαι, πλευραὶ βαθεῖαι, ὀσφῦς σαρκώδεις, λαγόνες
63 ἀσύμμετροι πρὸς τὸ σῶμα, ἰσχία προμήκη τε καὶ γυμνὰ
σαρκῶν, μηριαῖαι ὑγραί, τὰ ὑποκώλια οὐ στρογγύλα, ἐπι-
μήκεις οἱ πόδες. τοιούτῳ δὲ σώματι ἀνάγκη καὶ τῇ ψυχῇ
κακίαν συνεῖναι, καὶ εἶναι τὰς κύνας ἀνοήτους, ἀναισθή-
τους, ἀμαντεύτους τῶν ἰχνῶν, ἄρρινας, ἀργάς, ἀπόνους, ῥα-
θύμους, πλανήτιδας, εὐεξαπατήτους, ἐξαπατητικάς, πρὸς
μὲν τὴν ζήτησιν ἀναπεπτωκυίας πρὸς δὲ τὴν εὕρεσιν ἀθύ-
μους, ἀπειθεῖς, μισοθήρους, φιλανθρώπους, ἐπαναχωρούσας
ἐκ τῆς διώξεως, προλειπούσας τὸ θηρίον, προδιδούσας τὰς
64 συνθήρους, ὑποθεούσας προθεούσας, προϊεμένας τὰ διώ-
γματα, κεκλαγγυίας, οὐ καίρια ὑπολαμβανούσας, προχαι-
ρούσας, μάτην ἐπαναστρεφούσας, προπετῶς πηδώσας, εἰκῇ
ταῖς σοφωτέραις τῶν κυνῶν ἐμποδὼν καθισταμένας, ἐνδι-
δούσας ὑπὸ τὸν ἥλιον, ὑποφευγούσας ὑπὸ τὰς σκιάς, μαλα-
κιούσας ὑπὸ τὸ κρύος, ἐξανισταμένας ὑπὸ τὸν ὄμβρον, οὐκ
ἀπαλλαττομένας τῶν τριμμῶν, προκαμνούσας, ἀπαγορευού-
σας, ὑποτρεμούσας ὅταν ἐγγὺς ᾖ τὸ θήραμα, ὑποτρόμους
γινομένας, οὐκ ἀνευρεῖν συνετάς, οὐ διώκειν ἱκανάς, ὀλιγό-
φρονας, ἀκρατεῖς, κνυζούσας.

65 ἀπὸ δὲ κυνῶν ὀνόματα κυνῆ, κυνάγχη, κυνοδρομεῖν
κυνομαχεῖν, ἔκκυνοι ἐκκυνῶσαι ἐκκυνεῖν. λέγεται δὲ καὶ προ-
κυνεῖν τὸ προϋλακτεῖν πρὶν ἢ τὸ θηρίον ἀνευρεῖν. καὶ
Ὅμηρος μὲν λέγει «κυνὸς ὄμματ' ἔχων» (οὕτω γὰρ τὸν
ἀναιδῆ καλεῖ) καὶ ἀλλαχοῦ «κύον ἀδεές»· Ἀριστογείτων δὲ
ὁ Κυδιμάχου κύων διὰ τὴν τόλμαν ἐκαλεῖτο, καὶ κύνες οἱ
ἀπ' Ἀντισθένους. καὶ κυνίζειν καὶ κυνισμὸς καὶ κυνικὸς καὶ
κυνώδης καὶ κυνοῦχος, καὶ κυνήποδες ἵπποι.

χρῶμα δὲ κυνῶν οὔτε τὸ πάντῃ λευκὸν ἀποδεκτέον
οὔτε τὸ βαθέως μέλαν οὔτε τὸ παντελῶς πυρρόν, ἀλλ' ἑκά-
στῳ παραμεμίχθω τι καὶ ἑτέρας χρόας, ἤτοι κατὰ τὸ μέ-
τωπον ἢ ὑπὲρ τὰς ῥῖνας ἄκρας ἢ καὶ κατ' ἄλλο τι τοῦ
σώματος μέρος.

66 λαγὼ μὲν εὐναὶ θάμνοι συνηρεφεῖς καὶ ἴδαι ἀμφιλα-

---

63 2. μηρία A, μηρίδια ceteri. ὑγρὰ omnes. 3. τῆς ψυχῆς Kühnius. an τὴν ψυχῆς? 65 8. ἵππου? an ἵππειοι?

φεῖς καὶ ῥωχμοὶ βαθεῖς, χειμῶνος μὲν τὰ πρόσειλα, θέρους δὲ τὰ ἐπίσκια, ἐν δὲ χιόνι τὰ μελάγχιμα· ἔστι δὲ ταῦτα τὰ κοῖλα ἐν οἷς ἡ χιὼν διατέτηκεν, κέκληται δὲ ὅτι παρὰ τὴν ἄλλην τῆς γῆς ὄψιν, λευκὴν οὖσαν ὑπὸ τῇ χιόνι, ταῦτα μόνα μελαίνεται. εὔκριτα μὲν τὰ ἴχνη τὰ εὐθέα, δύσκριτα δὲ τὰ συμπεπλεγμένα· γίνεται δὲ μάλιστα τοιαῦτα, ἣν προδιεξέλθωσιν ἀλώπεκες. τὰ δὲ ὀρθὰ ἴχνη, ὁπόταν ἤτοι κτύ- 67
που κατακούσαντες ὀρθοὶ κατὰ τοὺς πόδας τοὺς ἐξόπισθεν ἐξανιστάμενοι βούλωνται τὸ σαφὲς τοῦ προσπεσόντος ἤχου μαθεῖν, ἢ καὶ τῷ τῆς σελήνης φωτὶ χαίροντες, ὁπόταν ᾖ πανσέληνος, ἀντιπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους καὶ πηδῶντες μακρὰν καὶ διαλλόμενοι καὶ διαπορριπτοῦντες ἀποφήνωσι ταραχώδη τὰ ἴχνη. ἰδέα δὲ λαγὼ καὶ φύσις, τὸ μὲν χρῶμα ἐπίπερκνος (ἔστι δὲ τοῦτο περκνῆς ἐλαίας τὸ εἶδος, οὔτε ὄμφακος ἔτι οὔτε ἤδη μελαινομένης), μέγεθος οὐ μέ- 68
γας, κοῦφος τὴν φύσιν, δασὺς τὴν τρίχωσιν, καὶ τὰ ὕπτια τῶν ποδῶν ἀλλ' οὐ μόνα τὰ πρανῆ δασυνόμενος, ὅπερ οὔ φησιν Ἀριστοτέλης ἑτέρῳ ζώῳ προσεῖναι. διὰ τοῦτό μοι δοκοῦσι δασύποδα τὸν λαγὼν ἄλλοι τε καὶ Κρατῖνος καλεῖν, ὄνομα ποιούμενοι τῷ ζώῳ τὴν φύσιν. ὁ μὲν οὖν μείζων καὶ τὸ λευκὸν ἔχει τὸ ἐν τῷ μετώπῳ μεῖζον, ὁ δὲ μικρὸς τό τε λευκὸν ἔλαττον καὶ τὸ χρῶμά ἐστιν ἐπίπυρρος. γλαυκὸς δ' ἐστὶν ὁ λαγὼς ἢ χαροπός, ἐξόμματος· καὶ τὰ 69
ὄμματα οὐκ ἔχει βλεφαρίδας, ὅθεν καὶ ἀμβλυώττει. τὰ πολλὰ δ' ἐστὶν ἐν ὕπνῳ· καὶ τοῦτο δὲ οὐ σμικρὸν ὀφθαλμοῖς τὸ βλάβος. κεφαλὴν ἔχει μικρὰν ἐλαφρὰν κατωφερῆ, εἰς στενὸν καταλήγουσαν, ὦτα ὑψηλά, τράχηλον στενὸν στρογγύλον ὑγρὸν ἐπιμήκη, ὠμοπλάτας ὀρθάς, ἄνωθεν ἀσυνδέτους, σκέλη τὰ πρόσθεν ἐλαφρὰ σύγκωλα, στῆθος οὐ σαρκῶδες, πλευρὰς οὐ βαρείας οὐδὲ ἀσυμμέτρους, κωλῆνα σαρκώδη, λαγόνας ὑγράς, ἰσχία μεγάλα στρογγύλα εὔσαρκα, 70
οὐ συνεστηκότα, μηροὺς βραχεῖς εὐπαχεῖς μυώδεις, οὐκ ὀγκώδεις, τὰ ἔνδον ὑποκώλια μακρὰ καὶ στιφρά, πόδας τοὺς πρόσθεν στενοὺς καὶ μακρούς, τοὺς ὄπισθεν στερεοὺς καὶ

---

68 3. ἅπερ vulgo. 5. δοκεῖ ante *M.* 69 8. κωλὴν *A.* 70 2. εὐπαγεῖς *A.* 3. στρυφνὰ *A.*

πλατεῖς, σκέλη πολὺ ἐλάττω τῷ μήκει τὰ πρόσθεν παρὰ τὰ ὄπισθεν. βλαισά τ' ἐστὶ τὰ ὄπισθεν, ὡς ἐγκεκλίσθαι παρὰ τὰ πρόσθεν καὶ κατὰ τοὺς δρόμους προβάλλειν αὐτὰ πρὸ ἐκείνων, καὶ πηδᾶν ἀντερειδόμενον τοῖς ὄπισθεν ποσίν, οὐδαμῇ τοὺς προσθίους ἐμποδίζοντα διὰ τὴν ἐκείνων εἰς τὸ
71 εἴσω παράλλαξιν. ἁλτικὸν δ' ἐστὶ καὶ πηδητικὸν τὸ ζῷον μᾶλλον ἢ δρομικόν, ἄλλως δὲ κοῦφόν τε καὶ ὑπερέλαφρον. κἀπειδὴ τὴν οὐρὰν οὐχ ἱκανὴν ἔχει τὸ σῶμα ἀπευθύνειν, τοῖς ὠσὶ χρῆται πρὸς τὴν ἡγεμονίαν, παρακαταβάλλων αὐτὰ καὶ ὥσπερ κώπαις τισὶ παρερέττων τὸ σῶμα. ἐν δὲ τοῖς κατωφερέσι μᾶλλον ἁλίσκεται διὰ τὸ ὕψος τὸ τῶν ὄπισθεν ποδῶν κατὰ κεφαλὴν προωθούμενος. ἐν δὲ τοῖς ἀνάντεσιν ἡ τῶν ποδῶν ἀνισότης κατὰ τὴν ἀνωμαλότητα τὴν τῶν τόπων ἀπισοῖ τὸ σῶμα πρὸς τὸν δρόμον· ὅσον γὰρ ἐν τοῖς ἀνάντεσι τὰ κατόπιν κοιλαίνεται, τοσοῦτον τὸ τῶν ποδῶν
72 μῆκος εἰς ἰσοπέδου δόξαν ἀναλαμβάνει. δειλίᾳ δὲ ὑπερβάλλει τοῦτο τὸ ζῷον, ἔκπληκτον ῥᾷστα γινόμενον καὶ ἀναπτοούμενον, ὅθεν καὶ πτὼξ ὀνομάζεται. τὸν δὲ ὕπνον ποιεῖται καὶ τὴν ἀνάπαυλαν ὑποθεὶς μὲν εἰς τὰς λαγόνας τὰ ὄπισθεν σκέλη, τὰ δὲ πρόσω κῶλα προτείνας τε καὶ συνθείς, καὶ τὴν κεφαλὴν καταθεὶς κατ' αὐτῶν. ἀλλ' ἢν καταμύῃ τε καὶ τὰς ῥῖνας ἀκινήτους ἔχῃ, καθεύδει μὲν οὔ, καμὼν δ' ἴσως ἀναπαύεται· ἢν δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἀναπεπταμένοις ἀτρεμίζῃ καὶ τὰς ῥῖνας ὑποκινῶν ἐκπνέῃ θαμινά,
73 ὕπνος αὐτὸν ἀκριβὴς ἔχει. καὶ μὴν πολύγονόν ἐστιν ἐς τὰ μάλιστα τουτὶ τὸ θηρίον ἐπικυϊσκόμενον ἀεὶ καὶ διὰ πάσης ὥρας, ὥστε τὸ μὲν ἤδη τέτεκται, τὸ δὲ μέλλει, τὸ δὲ κύεται, τὸ δὲ ἔτι πλάττεται· καὶ εἴποις ἂν αὐτὸ πολύγονον πολυτόκον πολύτεκνον, ἐπικυϊσκόμενον, γόνου ἀεὶ ἐπιπληρούμενον. τίκτει δὲ καθ' ἕκαστον μῆνα. καὶ τετρίχωται πᾶν, ὥστε καὶ τῶν γνάθων ἐντὸς ἔχειν τρίχας. ὅσων δ' ἂν ἐτῶν ᾖ, τοσαύτας ἔχει τῶν ἀπὸ τοῦ σώματος ἐγχωρούντων ὑπὸ
74 τὴν οὐρὰν τὰς ὀπάς. μόνον δὲ τῶν ζῴων γάλα καὶ πρὶν τεκεῖν ἔχει, καὶ μόνον τῶν πολυσχιδῶν ἔχει πυτίαν. καὶ οἱ μὲν Ἐλυμαῖοι τῶν παρ' ἡμῖν ἀλωπέκων οὐ μείους εἰσὶ τὰ

72 9. ἐκπνεῖ *C*, ἐκτείνει *A*.

*σώματα, μελαίνονται δὲ τὰ χρώματα καὶ προμήκεις πεφύ-
κασι, καὶ τὸ περὶ τὴν οὐρὰν ἄκραν λευκὸν αὐτοῖς καὶ ἐπί-
μηκές ἐστιν· οἱ δὲ μοσχίαι καλούμενοι τῶν λαγῶν ὀξύτερον
καὶ εὐαισθητότερον ἔχουσι τὸ πνεῦμα τὸ τῶν ἰχνῶν, ὥστε
γίνεσθαι πρὸς αὐτὸ τὰς κύνας ἐκμανεῖς. Ἰθάκη δὲ μόνη* 75
*τῶν νήσων ἄγονός ἐστι λαγῷ. Καρπάθιοι δὲ πρότερον οὐκ
ὄντων ἐν τῇ νήσῳ λαγῶν ζεῦγος εἰσαγαγόμενοι, τὸ μὲν εἰς
πλῆθος ἐκ τῆς πολυγονίας ἐπιδιδοῦν ἔφθειρε τοὺς καρπούς,
οἱ δὲ παροιμίαν ἐποίησαν ἐπὶ τῶν ἐπισπαστὸν κακὸν ἐφ'
ἑαυτοὺς ἐπαγαγόντων «ὁ Καρπάθιος τὸν λαγών.» καὶ μὴν
Ἀναξίλας ὁ Ῥηγῖνος οὔσης, ὡς Ἀριστοτέλης φησίν, τῆς Σι-
κελίας τέως ἀγόνου λαγῶν, ὁ δὲ εἰσαγαγών τε καὶ θρέψας,
ὁμοῦ δὲ καὶ Ὀλύμπια νικήσας ἀπήνῃ, τῷ νομίσματι τῶν Ῥη-
γίνων ἐνετύπωσεν ἀπήνην καὶ λαγών.*

τῶν δὲ ἐ λ ά φ ω ν ἄκερως μὲν ἡ θήλεια, ὁ δ' ἄρρην κε- 76
*ρωφόρος ἢ κερασφόρος ἢ κεράστης ἢ εὔκερως ἢ πλατύκε-
ρως ἢ ὑπέρκερως, καὶ χρυσόκερως ὁ ὑπὸ Ἡρακλέους ἁλούς·
καὶ Ἀνακρέων μὲν σφάλλεται κερόεσσαν ἔλαφον προσειπών,
καὶ Σοφοκλῆς κεροῦσσαν τὴν Τηλέφου τροφόν, Ὅμηρος δὲ
ὀρθῶς λέγει «ἀμφ' ἔλαφον κεραόν.» ἔστι δὲ τοῖς ἐλάφοις
τὸ χρῶμα ἐπίξανθον, κατάστικτον λευκοῖς γράμμασιν· πλείω
δὲ αἱ θήλειαι τὰ στίγματα ἔχουσι, καὶ μάλιστα τῶν ἐλά-
φων οἱ νεβροί. ἁλίσκονται δὲ δικτύοις μέν, εἴ τις ὀγμεύσας* 77
*αὐτὰς συνελάσειεν, ποδοστράβαις δέ, εἴ τις ἐνεδρεύσας αὐτὰς
ἐμποδίσειεν. καὶ γεννᾷ μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἓν ἔλα-
φος, κύει δὲ μῆνας εἰς ὀκτώ, τίκτει δὲ πληρωθεῖσα ὑπὸ τὸ
μετόπωρον ἱστάμενον. τὸν δὲ νεβρὸν οἱ γονεῖς ἀγαγόντες
ἐπὶ τὴν εὐνήν, ἵνα πέτρας ἀπορρῶγος περίδρομος παρέχει
τὴν ἐκ θατέρου μέρους ἀσφάλειαν, ἡ μὲν μήτηρ ἑαυτὴν
καταβαλοῦσα θηλάζει τὸ βρέφος, ὁ δὲ πατὴρ ἄποθεν φυ-* 78
*λάττει καὶ πρὸς τὸν προσελθόντα ὑπερμαχεῖ. καὶ τὸν μὲν
νεβρὸν εἰ δυνηθείης ἀπελάσας ἀπὸ τῶν γονέων κυνοδρο-
μῆσαι, τὸν μὲν πρῶτον δρόμον ἀπολείψῃ σύ τε καὶ αἱ κύ-
νες, ἐν δὲ τοῖς ἐφεξῆς ἀπαγορεύουσιν ἄρα οἱ νεβροί. πολ-
λαὶ δὲ καὶ τῶν τελείων ἐλάφων ἐν ταῖς συνεχεστέραις διώ-
ξεσιν ὑπὸ δυσπνοίας ἁλίσκονται. χρεία δὲ πρὸς αὐτὰς τόξων
καὶ ἀκοντίων.*

79 περὶ δὲ συὸς εἴποις ἂν βαθύνει τῷ ῥύγχει τὴν γῆν,
κείρει τὰ λήια, κόπτει τὰ δένδρα, θήγει τοὺς ὀδόντας,
ἔφριξε τὴν λοφιάν, λεχρίοις παρέβλεψε τοῖς ὄμμασι, πυρῶ-
δες ὑποβλέπει, τοῖς ὀδοῦσιν ἀντιπαταγεῖ, τῷ πρὸς ἀλλήλους
κόμπῳ τῶν ὀδόντων ἀπειλεῖ, πῦρ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν ἀφίη-
σιν, ἀφρὸς αὐτῷ τοῖς χαυλιόδουσι περιζεῖ, τραχύς ἐστι τὴν
ὀργήν, ἀκάθεκτος τὸν θυμόν, δύσμαχος δυσάλωτος δυσα-
γώνιστος, προωθῶν, προρρηγνύμενος, ἐμπίπτων προσπίπτων,
ἀνατρέπων, κόπτων τοῖς ὀδοῦσιν, ἀνοίγων, ἀναρρηγνύς,
ῥύμῃ ἐπιών, ῥόθιος συμπροσχωρῶν, βίαιος τὴν ὁρμήν, δυσ-
80 κίνητος, δυσκαταγώνιστος. καὶ τὰς ἄρκυς διακόψειεν ἄν,
καὶ τὰς στάλικας ἀνατρέψειεν, καὶ τὰ δένδρα πρόρριζα ἐκ-
τρίψειεν, ὑπέρθυμος, δυσόργητος, ἔμπυρος, ὑπέρασθμος.
εἰ καὶ πλαγίοις τοῖς ὀδοῦσι θίγοι τῶν κυνῶν, τὸ τρίχωμα
ἐπέφλεξεν· εἰ δὲ ἀποθανόντος τῷ χαυλιόδοντι προσενέγκαις
τρίχας, ὡς ἀπὸ πυρὸς αἱ τρίχες συντρέχουσιν· οὕτω πολὺ
τὸ φλογῶδες ἔνεστι τῷ θηρίῳ.

ἡ δὲ ἄρκτος τίκτει μὲν σάρκα, πλάττει δὲ καὶ ἀρθροῖ
τὸ γέννημα τῷ στόματι, καὶ πρὸς εἶδος ζώου τὰ μέλη τυ-
81 ποῖ. καὶ ἄρκτου μὲν ὄρος τὸ ἀρκτῷον ἐπώνυμον, ἀρκτεύε-
σθαι δὲ τὰς παρθένους ἔλεγον ὁ δῆμος ὁ Ἀττικός. Ἑλίκη
δὲ καὶ Κυνόσουρα ἐν οὐρανῷ δύο ἄρκτοι, Διὸς ἡ ἑτέρα τρο-
φός, οἱ δὲ ἄμφω λέγουσιν· οἱ δὲ τὴν μὲν ὡς ἦν τροφός,
τὴν δὲ ὡς παιδικά. καὶ ἄρκτος μὲν τὸ καταντικρὺ μεσημ-
βρίας τοῦ κόσμου μέρος, ὁ δὲ ἄνεμος ὁ πνέων ἐκεῖθεν
ἀπαρκτίας, καὶ κύκλος ἀρκτικός. ἁλίσκεται δὲ τὸ θηρίον
καὶ δικτύοις καὶ μάχῃ καὶ βόθροις τισίν, οὓς ὑπὸ τὰ δέν-
82 δρα τὰ καρποφόρα τῶν κυνηγετῶν τινὲς ὀρυξάμενοι, καὶ
καλάμου ἢ ἄλλου τινὸς εὐθραύστου ξύλου δοκίδας τοῖς βό-
θροις ἐπιτείναντες, καὶ τῆς ἀκινήτου γῆς ἐπιφορήσαντες
καὶ πόαν ἐπιβαλόντες, ἡ μὲν ὡς ἐπὶ τὸ δένδρον ἀναρριχη-
σομένη κατὰ τὸν καρπὸν ἐπείγεται, τὸ δὲ ὄρυγμα αὐτὴν
θραυσθεισῶν τῶν δοκίδων ὑπεδέξατο.

τὴν δὲ πάρδαλιν τρόποις τε τοῖς προειρημένοις λαμ-
βάνουσι, καὶ φάρμακον ἀκόνιτον παραμίξαντες σιτίοις, τὸ

---

79 10. δυσνίκητος F.   81 5. παιδίσκη F.

μὲν θηρίον διαρροίᾳ κενοῦται, τοῖς δὲ πολλάκις καὶ ζῶν
ἐστὶν ἁλώσιμον. εἴποις δ' ἂν ἐπὶ παρδάλεως ὡς ἔχει τὸ 83
σῶμα στικτὸν κατάστικτον, κροκοειδές, εὐπρόσωπον, εὔχρουν,
εὐειδὲς πολυειδές, ὑγρόν, εὐέλικτον, πολύμορφον, πηδητικόν,
ἁλτικόν, εὐπαλές.

καὶ λέοντα δ' ἂν εἴποις βλοσυρόν, βασίλειον, εὐχαί-
την εὐκόμην κομήτην, εὐγένειον, ὑπέραυχον, μεγαλόφρονα
ὑπέρφρονα ὑπέρθυμον, ὑπερμεγέθη, βίαιον, ταχύν, ἰσχυρόν,
θρασύν, καρτερόν ἐγκρατῆ. θηρᾶται δὲ ἥκιστα μὲν ὁ τέ- 84
λειος πλέγμασιν ἀλλὰ μηχανήμασι καὶ σοφίσμασιν, οἱ δὲ
σκύμνοι τῶν γονέων, πίστει τοῦ δυσεπιβουλεύτου καὶ θρά-
σει τῆς οὔσης δυνάμεως, ἐπὶ θήραν ἀπονεμηθέντων.

τοὺς δὲ ὄνους τοὺς ἀγρίους ἐφ' ἵππων διώξαντες (ἀγελάζονται δὲ κατὰ πλῆθος), ἐπειδὰν ὑπέρκοποι καὶ ὑπέρασθμοι γένωνται καὶ ὁ κονιορτὸς αὐτοῖς ὡς ἂν ἐκ πλήθους ἐγειρόμενος ἐνοχλῇ, τοὺς μὲν διακοντίζουσι, τοὺς δὲ καὶ ζῶντας αἱροῦσι βρόχοις σειραίοις περιβαλόντες. οἱ δὲ ἔκφρονες ὑπὸ τῆς διώξεως γενόμενοι πολλάκις οὐκ ἄκοντες, ἐπειδὰν ἐφέλκῃ τις τὸν ἵππον ἀποστρέψας, ἕπονται.

ὁ δὲ κυνηγέτης ἐμβοάτω ταῖς κυσίν, ἐγκελευέτω, 85
ἐπανακραγέτω, ἐπικεκράχθω, ἐπισημαινέσθω, ἐξοτρυνέτω τὰς
κύνας, προτρεπέτω, ἐπεγειρέτω, ὁρμάτω ἐξορμάτω παρορ-
μάτω, προσκαλείσθω, ἐξανιστάτω, συνθέων ἐπιθέων μετα-
θέων συμπαραθέων, μετιών, μεταδιώκων, ἐπιγινόμενος, κυ-
νοδρομῶν, συγκάμνων συνεργῶν συμπονῶν, συμπροθυμού-
μενος, συνεξεταζόμενος, συνεξευρίσκων, συνδιερευνώμενος.

Φωναὶ ζώων. κυνῶν μὲν ὑλακὴ καὶ ὑλαγμὸς καὶ 86
ὑλακτεῖν καὶ ὑλακτοῦντες, καὶ κνυζᾶσθαι· εἴποις δ' ἂν καὶ
ἀρράζειν καὶ ἀρράζοντας, καὶ ῥύζειν καὶ ῥύζοντας. κατὰ δὲ
Ξενοφῶντα καὶ κλαγγή· φησὶ γὰρ ἐπανακεκλαγγυῖαι. εἰρή-
κασι δέ τινες τῶν ποιητῶν καὶ βαΰζειν τοὺς κύνας· σκυζᾶν
δὲ τὸ καθεύδοντας ὑποφθέγγεσθαι. λύκων δὲ ὠρυγὴ ὠρυ-
γμὸς ὠρύεσθαι ὠρυόμενοι. λεόντων δὲ βρύχημα βρυχηθμός
βρυχᾶσθαι βρυχώμενοι. ἵππων δὲ χρεμετισμὸς χρεμετίζειν 87

---

83 4. εὐπαγές **B**. 86 3. ἀράζειν καὶ ἀράζοντας **C**. || ἀρράζοντες **A**, omissis καὶ ῥύζειν καὶ ῥύζοντας.

χρεμετίζοντες ἐπιχρεμετίζοντες· ἔνιοι δὲ καὶ φριμαγμὸν ἵπ-
πων ἐκάλεσαν καὶ φριμάττεσθαι τοὺς ἵππους ἔφασαν, φρυ-
άττεσθαι δὲ πάντας. συῶν δὲ γρυλισμὸς γρυλίζειν γρυλίζον-
τες, καὶ γρύζειν γρύζοντες· τινὲς δὲ καὶ ὑισμὸν εἶπον καὶ
ὑίζειν ὑίζοντες. βοῶν δὲ μύκημα μυκηθμὸς μυκᾶσθαι μυ-
κώμενοι. οἰῶν δὲ βληχὴ βληχᾶσθαι βληχώμεναι. αἰγῶν δὲ
88 μηκασμὸς μηκᾶσθαι μηκώμεναι· καὶ μηκάδας αἶγας Ὅμη-
ρος εἴρηκεν. δοκεῖ δὲ ἴδιον ἐπὶ αἰγῶν μᾶλλον εἶναι ὁ φρι-
μαγμὸς φριμάττεσθαι φριματτόμεναι, ὡς Ἡρόδοτος ἔσφαλ-
ται ἐπὶ τῶν βρεφῶν τῶν Φρυγίων λέγων, βληχᾶσθαι τὰς
αἶγας οἰόμενος. ὄνων δὲ βρώμησις βρωμᾶσθαι βρωμώμενοι·
τὸ δ' αὐτὸ ἐπὶ ἡμιόνων ἐρεῖς. εἴρηται δὲ καὶ τὸ ὀγκώμενοι,
καὶ ὀγκηστὰς ἔνιοι τῶν ποιητῶν τοὺς ὄνους ἐκάλεσαν. καὶ
μὴν ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων τῶν ἀγρίων ζώων, ἐφ' ὧν ἴδιον οὐκ
ἔστιν ὄνομα τῆς φωνῆς, οἷον ἄρκτου παρδάλεως πάνθηρος,
ἐπὶ τῶν τοιούτων βρυχᾶσθαι λέγουσιν, ἐπὶ δὲ τῶν σμικρο-
τέρων, οἷον ἀλωπέκων καὶ θώων καὶ λυγκῶν, τὸ ὑλακτεῖν
καὶ ὠρύεσθαι. [εὗρον μέντοι ἐγὼ ἐπὶ μὲν τῶν ἄρκτων βρά-
ζειν καὶ βράζουσαι, ἐπὶ δὲ ἐλεφάντων στρηνύζουσι παρὰ
Ἰόβᾳ.]

89 εἴποις δ' ἂν κλάζειν μὲν ἀετούς, κλαγγάζειν δὲ γερά-
νους, ἐπ' ἀμφοῖν δὲ κλαγγήν, ἱέρακας δὲ ῥύζειν, καὶ ἀλεκ-
τρυόνας ᾄδειν, καὶ κόκκυγας κοκκύζειν (Ὑπερίδης δὲ καὶ
Δημοσθένης ἐπ' ἀλεκτρυόνων τὸ κοκκύζειν εἶπον), καὶ πέρ-
δικας τιττυβίζειν ἢ κακκαβάζειν, καὶ ὄρτυγας τρυλίζειν, καὶ
κύκνους ᾄδειν, καὶ τρυγόνας τρύζειν, καὶ περιστερὰς γογ-
γύζειν, καὶ κορώνας κρώζειν, καὶ κολοιοὺς κλώζειν ἢ κολοιᾶν,
καὶ κοψίχους σίζειν, καὶ τέττιγας τερετίζειν, καὶ μελίττας
90 βομβεῖν, καὶ ἔποπας πιπίζειν, καὶ γλαῦκας ἰύζειν, καὶ με-
λεαγρίδας κακκάζειν, καὶ νυκτερίδας τετριγέναι, καὶ δράκον-
τας συρίττειν, καὶ κίττας κιτταβίζειν, καὶ χελιδόνας ψιθυ-
ρίζειν, καὶ ἀηδόνας ᾄδειν καὶ εὐστομεῖν, καὶ χῆνας παπ-
πάζειν.

συναπτέον δὲ τούτοις καὶ τὴν ἀνθρώπου φωνήν, βοήν,

---

87 3. πάντα? 4. ὑϊγμὸν *A*. 88 12. εὗρον — Ἰόβᾳ om *AB*. 13. στρυνύζουσι ante Schneiderum. 89 8. τερ.] τιττίζειν *A*.

φώνημα, λαλιάν, φθογγὴν καὶ φθέγμα, καὶ κραυγὴν καὶ
κεκραγμόν, καὶ λόγον, ἀφ᾽ ὧν βοᾶν, φωνεῖν, λαλεῖν, φθέγ-
γεσθαι, κραυγάζειν, κεκραγέναι, λέγειν. καὶ τὰ μὲν ἀπὸ
φωνῆς καὶ βοῆς καὶ φθέγματος καὶ λαλιᾶς καὶ λόγου ὀνό-
ματα εἴρηται, προσκείσθω δὲ ἀπὸ κεκραγμοῦ κεκράκτης.

Ἐπέσθω δὲ τούτοις καὶ τὰ εἰς ἀπόπατον, εἰς ἀπο- 91
σκευήν, εἰς εὐμάρειαν, εἰς ἄφοδον, εἰς λάσανα, εἰς κοπρῶνα.
τὸν δὲ κοπρῶνα καὶ ἰπνὸν Ἀριστοφάνης καλεῖ. τὸ δὲ ἔργον
ἀποπατῆσαι, ἀποσκευάσασθαι, χέσαι, ὅθεν καὶ χεσᾶς Πα-
τροκλείδης. καὶ τὸ ἀποσκευαζόμενον κόπρος ἀνθρώπου,
σκώρ· ἀφ᾽ οὗ τὰς πλαγίας οὐ λέγουσιν, ἀλλὰ τοῦ σκατός
καὶ τῷ σκατί, ὧν τὴν ὀνομαστικὴν οὐκ ἐκφέρουσιν. λέγουσι
δὲ καὶ τῖλον καὶ πέλεθον καὶ σπατίλην. καὶ ἵππου κόπρον
φασίν, βοὸς δὲ βόλιτον, ὄνου ὀνίδα καὶ ὄνθον (Ὅμηρος δὲ
ὄνθον βοῶν ἔφη), χοίρου ὑσπέλεθον, προβάτων οἰσπώτην,
αἰγῶν σφυράδα καὶ σφυραθίαν καὶ σπύρδαρα, ὡς καὶ μυῶν
μυσκέλενδρα.

Καὶ μὴν τὸ μίγνυσθαι ἐπὶ μὲν τῶν ἀλόγων βαίνειν 92
ἐπιβαίνειν, ὀχεύειν, βιβάζειν, συνδυάζεσθαι, ἐπάγεσθαι. ὄνων
δὲ ἴδιον τὸ ὀνοβατεῖν, ὁπόταν ἵπποις ἐπιβαίνωσιν. κοινὸν
δ᾽ ἐπὶ πάντων τὸ παιδοσπορεῖν, ὥσπερ καὶ ἐπ᾽ ἀνθρώπων.
ἐπὶ δὲ τούτων καὶ ὁμιλῆσαι, μιχθῆναι, διαλεχθῆναι, ἐντυ-
χεῖν, πλησιάσαι, κοινωνῆσαι, συναναπαύσασθαι, εἰς ταὐτὸν
ἐλθεῖν, συγκατακλιθῆναι, συγκοιμηθῆναι, συγγενέσθαι, σπο-
δεῖν, ὀπύειν, ἀφροδισιάζειν, συμπλέκεσθαι, καὶ τὰ τεθρυλη- 93
μένα, ἃ δὴ παίζουσιν οἱ κωμικοί, ληκεῖν, δρυμάττειν, φλᾶν,
σκορδοῦν, στενάσαι, σπλεκοῦν. ἀπὸ μέντοι ὧν σπουδάζων
ἂν εἴποι τις τὰ πράγματα μῖξις, ἔντευξις, ὁμιλία, κοινωνία,
συνουσία. οὐ μὴν ὁ πλησιασμὸς οὐδ᾽ ἡ διάλεξις, ἀλλὰ διε-
λέχθην αὐτῇ καὶ διειλεγμένος εἰμὶ ὡς Ὑπερίδης, καὶ ἀττι-
κώτερον τὸ διεπραξάμην καὶ ἔπραξα. ἀπὸ δὲ αὐτῆς τὸ χα-
ρίσασθαι καὶ χάριν δοῦναι.

Εἴποις δ᾽ ἂν ἔλαφον θεῖν, λαγὼν φεύγειν, κάπρον 94

---

91 9. *βόλβιτον* **A**, adscripto in margine *βόλιτον*. *βόλβητον* **B**. 10. *χοίρων ὑπέλεθρον* **A**. 11. *σπύρδαρα* **C**. **93** 3. *στενάσαι*] *σποδίσαι* **C**. 7. *ἐπὶ?* 8. *χάριν* om **C**. 94. *εἴποις — κατεσθίειν*] haec **A** § 82 in margine apponit.

συρρήγνυσθαι, λέοντα ἐφορμᾶν, πάρδαλιν πηδᾶν, ἄρκτον
συμπλέκεσθαι, ταῦρον ἐμπίπτειν· καὶ τὰ μὲν χηλαῖς παίειν,
τὰ δὲ ὁπλαῖς κρούειν, τὰ δὲ κέρασι κυρίττειν, τὰ δὲ ποσὶ
λακτίζειν, τὰ δὲ ὄνυξι σπαράττειν, τὰ δὲ ὀδοῦσι κατεσθίειν.
95 Οὐ μὴν παρεατέον τὰ τῶν γυναικείων κόσμων
ὀνόματα, περὶ ὧν ἀθρόως μὲν οὕτω φαίην ἄν, κόσμοι
κοσμήματα, καλλωπίσματα· ἀφ' ὧν τὸ κοσμεῖσθαι κόσμη-
σις, καλλωπίζεσθαι καλλωπισμός, ἁβρύνεσθαι, θρύπτεσθαι,
ἁβρότης, θρύψις. κατὰ μέρη δὲ κεφαλῆς μὲν κοσμήματα
Ὅμηρος λέγει

ἄμπυκα κεκρύφαλόν τε ἰδὲ πλεκτὴν ἀναδέσμην·

σὺ δ' ἂν προσθείης καὶ στεφάνην, παρ' Ὁμήρου λαβών,
96 τῶν δ' αἱ μὲν πλεκτὰς στεφάνας ἔχον, οἱ δὲ μαχαίρας,
καὶ πυλεῶνας παρὰ Καλλιμάχου, καὶ κάλυκας παρ' Ὁμήρου
τε καὶ Ἀνακρέοντος, καὶ στρόφιον καὶ ὀπισθοσφενδόνην
παρ' Ἀριστοφάνους. καὶ σφενδόνη δέ τις ἐκαλεῖτο καὶ ἀνά-
δημα καὶ κάλαμος καὶ καλαμὶς καὶ ἔντροπον, χρυσᾶ καὶ
ἐπίχρυσα πάντα. τὸ δὲ ξάνιον ἦν μὲν καὶ αὐτὸ χρυσοῦν,
κεφαλῇ κόσμος· ἔνιοι δ' αὐτὸ κτένιον εἶναι νομίζουσιν. ἡ
97 δὲ τιάρα καὶ κυρβασία Περσικά. περὶ δὲ τοῖς ὠσὶν ἕρ-
ματα, διόπας, ἐλλόβια, ἐνώτια, ἕλικας, ἑλικτῆρας, σίγλας
κατὰ τοὺς Αἰολέας, κατὰ δὲ τοὺς Δωριέας ἀρτίαλα. ἐκα-
λεῖτο δὲ παρὰ τοῖς κωμῳδοῖς καὶ ἐγκλαστρίδια καὶ στρο-
βίλια καὶ βοτρύδια καὶ πλάστρα καὶ καρυάτιδες καὶ ἱππο-
κάμπια καὶ κενταυρίδες καὶ ἔντροφον καὶ τρίπους, δῆλον
ὡς ἀπὸ τῶν σχημάτων θεμένων αὐτῶν τοῖς ἐνωτίοις τὰς
προσηγορίας, ὥσπερ καὶ Ὅμηρος τρίγληνα ἕρματα ὠνόμα-
98 σεν ὡς τριῶν εἴδωλα κορῶν ἔχοντα. τὰ δὲ περὶ τῷ τρα-
χήλῳ οὑτωσὶ μὲν εἰπεῖν περιτραχήλια καὶ περιδέραια καὶ
δέραια καὶ ὑποδέραια καὶ ὑποδερίδες, ἤ που δὲ καὶ ὅρμοι
καὶ ἴσθμια καὶ στρεπτοὶ καὶ πλόκια καὶ στόμια καὶ μαλά-
κια, καὶ τανθαρυστοὶ ὅρμοι παρὰ Θεοπόμπῳ τῷ κωμικῷ,
ὧν κατεκρέμαντο λίθοι τινές, ὡς ἀπὸ τῆς κινήσεως ὠνομά-
σθαι. καὶ τριοπὶς δὲ ὅρμου εἶδος, τρεῖς ὥσπερ ὀφθαλμοὺς
κρεμαστοὺς ἔχοντος. καὶ ὡς Ἀντιφάνης κάθεμα· ἐκάλουν

97 2. στίτλας A. 3. δωριέας — αἰολέας A. 5. βλάστα A.
6. ἔντροπον C. 98 8. κάθεμα Hesychius: libri κάθημα.

δ' αὐτὸ καὶ καθετῆρα. ὠνομάζετο δέ τι καὶ μάννος ἢ μόν- 99
νος, μάλιστα παρὰ τοῖς Δωριεῦσιν. τὰ δὲ περὶ τοὺς
βραχίονας περιβραχιόνια καὶ βραχιόνια, περὶ δὲ τοὺς καρ-
ποὺς περικάρπια καὶ ἐχίνους καὶ ἀμφιδέας καὶ ὄφεις καὶ
ψέλλια καὶ χλιδῶνας καὶ βουβάλια, ὧν ἔνια καὶ τοῖς περὶ
τοὺς βραχίονας ἐπονομάζουσι καὶ τοῖς περὶ τοὺς πόδας,
μάλιστα δὲ τὰς ἀμφιδέας καὶ τοὺς χλιδῶνας. ἰδίως δὲ τὰ
περὶ τοῖς ποσὶ περισφύρια, πέζας περιπεζίδας περιπέζια,
καὶ αἴγλην καὶ πέδην καὶ περισκελίδας· καὶ γὰρ τούτῳ τῷ 100
ὀνόματι κέχρηται Μένανδρος καὶ Νικόστρατος οἱ κωμῳδο-
διδάσκαλοι. περὶ δὲ τοῖς στέρνοις αἰγίδας καὶ μασχαλιστῆρας·
καὶ ἀναμασχαλιστήρ, ὡς Φιλιππίδης ὁ τῆς κωμῳδίας ποιητὴς
ἐν Ἀδωνιαζούσαις. ἐν δὲ τοῖς δακτύλοις δακτύλιον δακτυλί-
διον, σφραγῖδα σφραγίδιον· οὕτω γὰρ τοὺς ἐπισήμους δακ-
τυλίους ὠνόμαζον, τοὺς τὰ σήμαντρα ἢ λίθους ἐν αὐτοῖς
ἔχοντας. περὶ δὲ τῷ σμικρῷ δακτύλῳ ἐφόρουν ὃ ἀκαρὲς
ἐκάλουν διὰ σμικρότητα, καὶ ἕτερον κορίαννον τῷ λιχανῷ 101
περιηρτημένον. καὶ ἄλλους δέ τινας κόσμους ὀνομάζου-
σιν οἱ κωμῳδοδιδάσκαλοι, λῆρον, ὀχθοίβους, ὄλεθρον, ἐλλέ-
βορον, πομφόλυγας, βάραθρον, περιστέρια, σαμάκια, σισύμ-
βριον, σισάριον, ὧν οὐ ῥᾴδιον τὰς ἰδέας συννοῆσαι διὰ τὸ
μηδὲ πρόχειρον εἶναί τινα κατιδεῖν εἴτε σπουδάζοντες εἴτε
παίζοντες χρῶνται τοῖς ὀνόμασιν.

Ἴσως δ' ἂν τοῖς κόσμοις προσήκοι καὶ τὸ ἔντριμμα,
ψιμύθιον ἄγχουσα φῦκος, καὶ τὰ ὑπογράμματα, καὶ ἡ
στίμμις παρ' Ἴωνι ἐν Ὀμφάλῃ·

καὶ τὴν μέλαιναν στίμμιν ὀμματογράφον.

ἐρεῖς δὲ καπηλείαν ἀσκεῖ προσώπῳ, τὸ πρόσωπον περιχρίει, 102
ἐπεντρίβει, καλλιγραφεῖ, φύκει πυρσαίνει, ψιμυθίῳ λευκαίνει,
τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑπογράφει, τὰς ὀφρῦς μελαίνει, εἰς γραμ-
μὰς ἡμικυκλίων περιάγει, γεωμετρεῖ περὶ τὸ ἐπισκύνιον, ῥόδον
παρειαῖς φυτεύει αὔθωρον ἀνθοῦν καὶ θᾶττον ἀπανθοῦν
κατὰ τὸ Λοκρόν, οὐ πρόσωπον ἀλλὰ προσωπεῖον φέρει·
φύσεως προκρίνει τέχνην, ἀληθείας ψεῦδος, τοῦ παραμένον-

---

100 4. ἀναμασχαλιστῆρας Φιλιππίδης? 101 5. σισάριον] οἴσπνον *A*, οἴσμιον *F*. 102 3. γραφὰς unus codex: quo admisso εἰς expunxerim.

τος τὸ ῥᾳδίως ἀπαλειφόμενον, τῶν πραγμάτων γράμματα·
εἰκὼν ἀντὶ πρωτοτύπου γίνεται.
103 Καταβεβλήσεται δὲ ἡμῖν χύδην καὶ τῶν συνωνύμων
ὀνομάτων. ἀπαιτῆσαι, πρᾶξαι εἰσπρᾶξαι, ἐκπρᾶξαι ἐκ-
πράξασθαι, εἰσπράξασθαι. ἀπαίτησις, πρᾶξις εἴσπραξις.
ὄνομα πρακτήρ. ἀποδοῦναι, ἀποτῖσαι ἐκτῖσαι, εἰσε-
νεγκεῖν διαλῦσαι, καταβαλεῖν, καταθέσθαι, ἀπαριθμῆσαι,
καταθεῖναι. ἀπόδοσις, ἔκτισις, εἰσφορά, διάλυσις, κατάθεσις,
καταβολή, ἀπαρίθμησις. στερῆσαι ἀποστερῆσαι, ἀπε-
104 νεγκεῖν ἀπενέγκασθαι, ἀγνωμονῆσαι, ἐξιδιώσασθαι. στέρη-
σις ἀποστέρησις, ἀγνωμοσύνη. καὶ ὄνομα μόνον ἀγνώμων,
καὶ ἐπίρρημα ἀγνωμόνως. ἀρνήσασθαι ἀπαρνήσασθαι
ἐξαρνήσασθαι, ἐξομόσασθαι, ἀναδῦναι ἐξαναδῦναι, ἀναφυ-
γεῖν, ἀναχωρῆσαι, ἀντειπεῖν, παραιτήσασθαι, ἔξαρνος ἄπαρ-
νος. ταῦτα δὲ μόνα τὰ ὀνόματα· τὰ δὲ πράγματα ἄρνησις,
ἐξωμοσία, ἀνάδυσις, ἀναφυγή, ἀναχώρησις, ἀντιλογία, πα-
ραίτησις, παρρησία. ἴδιον δὲ τὸ Πλάτωνος «μὴ ἀπαρνη-
105 θεὶς γένῃ». ἐπαγγέλλεσθαι προσεπαγγέλλεσθαι, ὑπο-
σχέσθαι προϋποσχέσθαι, προειπεῖν, ὑποτεῖναι, ὑποθεῖναι.
ἐπαγγελία, πρόρρησις, ὑπόσχεσις. ἄλλης δὲ χρείας διαβε-
βαιώσασθαι, διορίσασθαι, διακριβώσασθαι, διεγγυήσασθαι,
εἰς ἑαυτὸν ἀναδέξασθαι, δισχυρίσασθαι ἀπισχυρίσασθαι,
ἀπακριβώσασθαι, τὸν ἑαυτοῦ κίνδυνον ὑποθεῖναι, ἐν ἑαυτῷ
ὑποβαλέσθαι. δύσκολον, δυσχερές, δύσπρακτον, δύσπο-
ρον ἄπορον, δυσαγώνιστον, δυσκατέργαστον, ἐργῶδες, ἐπα-
106 χθές, βαρύ, φορτικόν, δυσδιοίκητον, δυσδιάθετον. καὶ τὰ
συγκριτικὰ ἀπὸ τούτων οὐκ ἀηδῆ, καὶ τὰ καθ' ὑπέρθεσιν
ἡδίω. καὶ ἐπιρρήματα τοῖς πλείστοις σύνεστι, καὶ ὀνόματα
δυσκολία καὶ δυσχέρεια καὶ βαρύτης. τὸ δ' ἐναντίον εὔκο-
λον, εὐχερές, εὔπρακτον, πρόχειρον προκεχειρισμένον, ῥᾴδιον,
εὔπορον, ἕτοιμον, εὐπετές, εὐτρεπές εὐτρεπισμένον, εὐκατέρ-
γαστον, τὸ συντυχόν, ἀταλαίπωρον. καὶ σύγκρισιν δ' ἔχει
107 καὶ ὑπέρθεσιν καὶ ὀνόματα καὶ ἐπιρρήματα, εὔκολος εὐκο-
λώτερος, ῥᾴδιος ῥᾴων ῥᾷστος καὶ ὡς Ὑπερίδης ῥᾳδιώτερος,
ἕτοιμος ἑτοιμότερος ἑτοιμότατος, εὐχερὴς εὐχερέστερος εὐχε-

---

104 1. ἀγνωμονῆσαι] cf. p. 224 4 et 5. 106 6. εὐπρεπὲς vulgo.

ρέστατος, πρόχειρος προχειρότερος προχειρότατος, εὔπορος
εὐπορώτερος εὐπορώτατος, εὐπετής· ὁ γὰρ εὐκατεργαστότε-
ρος καὶ ἀταλαίπωρος, ἔστι τῶν ἔργων μᾶλλον ἢ τῶν δρών-
των τὰ ὀνόματα. τάχα δ' ἂν τούτοις προσθεῖναι βιάζοιτο
καὶ ὄνομα τὸν ῥᾳδιουργόν. σχήματα δέ, ἐξ ἑτοίμου, ἐξ εὐ-
κόλου, ἐκ τοῦ ῥᾷστου, ἐκ τοῦ προχειροτάτου, ἐκ τοῦ παρα-
πεσόντος. τάχα καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν.

Χωρίον ἐρεῖς ὑγιεινόν, ἄνοσον, ἀκήρατον, καθαρόν, 108
εὔκρατον εὐκραές εὐκέραστον ταῖς ὥραις, εὖ ὥρας ἔχον,
ἄριστα κεκραμένον, εὐφεγγές, εὐήνεμον, ἀναπνοὰς ἔχον, ἀνα-
πνεόμενον, πνεύματα διαρρέοντα ἔχον, ἀνέμους διαθέοντας,
εὔπνουν, ἀναψῦχον, αὔραις διαπνεόμενον, εὔθερον, εὔσκιον
σκιερὸν παλίσκιον, ψυχεινόν, εὐχείμερον, ἀλεεινόν, ὑπόθερ-
μον, εὐήλιον, δίκαιον ταῖς ὥραις, καλῶς οὐρανοῦ κείμενον,
εὖ ἔχον, εὖ ἧκον ὡρῶν, καλῶς ἔχον πνευμάτων, ταῖς ὥραις 109
χρώμενον μεμετρημέναις, αἴθριον, ἀνέφελον, ἐν καθαρῷ
ἀέρι διακείμενον, ἀναπεπταμένῳ ἀέρι, φαιδρῷ, κούφῳ, ἐλα-
φρῷ, διαφανεῖ, ἐλευθέρῳ, λαμπρῷ, διαυγεῖ. καὶ τοὐναντίον
νοσῶδες νοσερὸν νοσηρὸν ἐπίνοσον, ἐπίκηρον, ἐπισφαλὲς
σφαλερόν, ἐπικίνδυνον κινδυνῶδες, φθινῶδες, δύσωρον, βαρύ,
ζοφῶδες, σκοτῶδες, δυσφεγγές, ἀνήλιον, ἄκρατον, ἄνισον
ταῖς ὥραις, χειμέριον δυσχείμερον, κρυῶδες κρυμῶδες, πα-
γετῶδες, κάτομβρον, ἐπίπνουν, συννέφελον, διάπυρον ἔμπυ- 110
ρον πυρῶδες, φλογῶδες, πνιγηρόν, καυματῶδες, ζέον περι-
ζέον, φλέγον, καῖον ὑπερκαῖον, κατηφές, καταπνεόμενον,
κατήνεμον συνήνεμον, δύσθερον, ὑγρόν δίυγρον, ὑδατῶδες,
χιονῶδες, αὐχμῶδες αὐχμηρόν, χολῶδες, ἀνήμερον, νοσο-
ποιόν, φθοροποιόν, ἔξωρον, λοιμῶδες, κακῶς ἔχον οὐρανοῦ,
καὶ ὅσα ἄλλα ἔστιν εἰπεῖν λόγῳ. τὰ δὲ πράγματα τοῦ 111
μὲν δυσχειμέρου χειμών, ψῦχος, ἄνεμος, ὄμβρος, ὑετός, κρυ-
μός κρύος, παγετός, χιών, κρύσταλλος, πάχνη, ζάλη, χάλαζα,
τοῦ δὲ δυσθέρου πνῖγος, καῦμα, φλέγμα καὶ καθ' Ὅμηρον
πῦρ, πυρετός, ἀλέα, θάλπος. καὶ ῥήματα τοῦ μὲν χειμάζε-
σθαι, ῥιγοῦν, ψύχεσθαι, καταπνεῖσθαι, ὕεσθαι, καὶ ἐπίρ-

107 3. ἀταλαιπωρότερος Iungermannus. 4. ἂν] ἄν τις? 108 6. καλλίσκιον AB.

ρημα τὸ ψυχρῶς, ὅτι ποιητοῦ τὸ ῥιγηλῶς· τοῦ δὲ φλέγεσθαι, θάλπεσθαι, ἀλεαίνεσθαι, πυρέττειν, καὶ ἐπίῤῥημα μόνον πνιγηρῶς, ἀλεεινῶς.

112 Οὐκ ἀποτρέψομαι, οὐκ ἀποσχήσομαι, οὐ παύσομαι, οὐκ ὀκνήσω, οὐ φυλάξομαι, οὐ παραιτήσομαι, οὐκ ἀναδύσομαι, οὐκ ἀποστήσομαι. τὰ δὲ ἀπ' αὐτῶν ὀνόματα καὶ ἐπιῤῥήματα ἑτέρας ἐστὶ χρείας.

113 Φιλῶ τὸν δεῖνα, ὑπερφιλῶ, στέργω, ἀγαπῶ, ἄγαμαι· καὶ ταῦτ', εἰ βούλει, μετὰ τῆς ὑπέρ. οἰκείως ἔχω πρὸς αὐτόν, οἰκείως διάκειμαι, ᾠκείωμαι. ἐπιτηδείως ἔχω, καὶ ἐπιτήδειός μοί ἐστιν, οἰκεῖος, φίλος, ἑταῖρος, καὶ ὅσα τοιαῦτα. ἀνακέκραμαι πρὸς αὐτόν, συγκέκραμαι, συνῆμμαι, φιλικῶς ἔχω, εὔνους εἰμὶ αὐτῷ, εὔνως ἔχω πρὸς αὐτόν, ἐσπούδακα περὶ αὐτόν,
114 χρῶμαι αὐτῷ. καὶ φιλία, στοργή, οἰκειότης οἰκείωσις, ἐπιτηδειότης, ἑταιρεία, εὔνοια. καὶ φιλικῶς, φιλοστόργως, οἰκείως, ἐπιτηδείως, εὐνοϊκῶς. φίλος, εὔνους, οἰκεῖος, ἐπιτήδειος, ἑταῖρος· ὁ γὰρ φιλόστοργος ἕτερόν τι δηλοῖ. τὰ δ' ἐναντία, μισῶ τὸν δεῖνα, ἀποβάλλομαι, ἐκτρέπομαι, διαβέβλημαι πρὸς αὐτόν, διαβέβληταί μοι, προσκρούω αὐτῷ, προσκρούει μοι, προσίσταταί μοι, ἄχθομαι αὐτῷ, βδελύττομαι αὐτόν,
115 ἐχθρός μού ἐστι, δυσμενής, ἀλλότριος ἀλλοτριούμενος. καὶ ἠλλοτρίωμαι πρὸς αὐτόν, δυσμενῶς διάκειμαι πρὸς αὐτόν, δύσνως, κακόνως. ἀπεχθάνομαι πρὸς αὐτόν, ἀπεχθάνομαι αὐτῷ· τὸ γὰρ ἐχθαίρω ποιητικόν. διάφορός μοί ἐστιν, ἀνεπιτήδειος, ἀνεπιτηδείως διάκειμαι πρὸς αὐτόν, ὑπόπτως ἔχω, δυσμεναίνω αὐτῷ, διενήνεγμαι πρὸς αὐτόν, ἐθελέχθρως ἔχω.
116 τὰ δὲ πράγματα μῖσος, μισητία, ἔχθρα, ἀπέχθεια, πρόσκρουσμα, διαφορά, δυσμένεια, δύσνοια, κακόνοια, ἀλλοτρίωσις, ὑποψία. τῶν δ' ἐπιῤῥημάτων τὰ πλεῖστα προείρηται, ἔχει μέντοι καὶ ὑπερθέσεις, ἔχθιστα ἐχθρότατα δυσμενέστατα, διαφορώτατα, ἀλλοτριώτατα, ἀπεχθέστατα, ἀνεπιτηδειότατα, ὑποπτότατα, κακονούστατα.

117 Ἔπαινος, εὐφημία, εὐλογία, ἐγκώμιον· βίαιον δὲ τὸ καλλιλογία καὶ εὐστομία. καὶ τὰ τούτων ἀπαρέμφατα ἐπαινεῖν, εὐλογεῖν, εὐφημεῖν, ἐγκωμιάζειν, καλῶς λέγειν, εὐστο-

---

113 5. συνῆγμαι *B*. 116 6. ὕποπτα libri: corr Seberus.

μεῖν. ὄνομα δὲ μόνον ὁ ἐπαινέτης, καὶ ἐπίρρημα τὸ εὐφή-
μως· τὰ γὰρ λοιπὰ ἕτερόν τι δηλοῖ. τὸ ἐναντίον ψόγος,
λοιδορία, βλασφημία, κακολογία, κακηγορία, κακισμός, δια-
βολή, καὶ τὰ ἐκ τούτων ῥήματα ψέγειν, λοιδορεῖν, βλασφη-
μεῖν, κακηγορεῖν, κακολογεῖν, κακίζειν. καὶ τὰ ὀνόματα ψέ- 118
κτης ὡς Πλάτων, καὶ φιλόψογος καὶ ψεκτικὸς καὶ κακή-
γορος καὶ φιλολοίδορος· ὁ γὰρ λοίδορος εὐτελές, καὶ ὁ
βλάσφημος καὶ ὁ διάβολος ἰδιωτῶν, ἀνεκτότερον δὲ ὁ δια-
βλητικός. καὶ τὰ ἐπιρρήματα ψεκτικῶς, φιλολοιδόρως, κα-
κιστικῶς, διαβλητικῶς. ὁ δὲ ἐπαινετὸς καὶ ψεκτὸς ἐφ' ἑτέ-
ρων τάττεται. ἐρεῖς δὲ καὶ μοχθηρὸς τὸ ἦθος καὶ τὸν τρό-
πον καὶ τὴν προαίρεσιν καὶ τὴν διάνοιαν καὶ τὴν βούλησιν
καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν γνώμην καὶ τὸν βίον καὶ τὸ τοῦ
βίου σχῆμα καὶ τὴν τοῦ βίου κατάστασιν καὶ τὴν τοῦ βίου
διαγωγήν. ἐπαινῶν δ' ἂν ἕκαστον τούτων κατὰ τοὐναντίον 119
χρήσαιο, ἐπαινετὸς τὸ ἦθος καὶ τὰ ἐφεξῆς. ἴδια δὲ τοῦ μὲν
ψόγου δύστροπος, κακοήθης, εἴρων, ἐπίβουλος, δολερός,
ὕπουλος, ἐπίσκιος, τοῦ δὲ ἐπαίνου ἁπλοῦς, ἄκακος, ἄδολος,
ἄπλαστος, ἐκφανής, ἐκκείμενος, ἀκατάσκευος, ἐλεύθερος, εὐ-
θυρρήμων, εὐήθης. καὶ τὰ πράγματα τοῦ μὲν δυστροπία,
κακοήθεια, εἰρωνεία, ἐπιβουλή, δόλος, τοῦ δὲ ἁπλότης, ἀκα-
κία, ἐλευθερία, εὐθυρρημοσύνη, εὐήθεια. καὶ τὰ ἐπιρρή- 120
ματα τοῦ μὲν δυστρόπως, κακοήθως, εἰρωνικῶς, ἐπιβούλως,
δολερῶς, ὑπούλως, ἐπισκίως, τοῦ δὲ ἁπλῶς, ἀκάκως, ἀπλάσ-
τως, ἐκφανῶς, ἐλευθέρως, εὐθυρρημόνως, εὐήθως. τάτ-
τοιτο δ' ἂν ὁ εὐήθης καὶ ἐπὶ τοῦ ἀνοήτου, ὃν ἂν εἴποις
καὶ μωρόν, ἔμπληκτον ἀπόπληκτον παραπλῆγα, ἐμβρόντη-
τον, ἐνεόν, ἔκφρονα ἄφρονα, ἀσύνετον, ληρώδη, ἄνουν, ἠλί-
θιον, ἀνάλγητον, ἀναίσθητον, ἀβέλτερον, ἐπίληπτον. ὁ δὲ 121
τοιοῦτος ἂν εἴη καὶ ἀνατετραμμένος τὴν γνώμην, κοῦφος
τὴν διάνοιαν, ἀνερμάτιστος, λῆρος, τὸ μηδὲν ὤν. τὰ δὲ
πράγματα φαίης ἂν εὐήθειαν, ἄνοιαν, μωρίαν, ἐμπληξίαν,
ἐμβροντησίαν, ἀφροσύνην ἐκφροσύνην, ἀσυνεσίαν, παρα-
πληξίαν ἀποπληξίαν. καὶ τὰ ῥήματα εὐηθίζεσθαι, μωραί-
νειν, ἀνοηταίνειν, ἐμβεβροντῆσθαι, ληρεῖν, παραπεπλῆχθαι.

---

118 5. κακίστως vulgo.

καὶ τὰ ἐπιρρήματα εὐήθως, ἀνοήτως, ἀφρόνως, ἐμπλήκτως,
ἐκφρόνως, ἀσυνέτως· τὸ γὰρ μωρῶς λίανεὐτελές.
122 Φόβος, ὄκνος, δέος, ὀρρωδία, εὐλάβεια, δειλία, ἀθυ-
μία, ἀνανδρία, ἐμπληξία, φρίκη, τρόμος, πτοιά πτόησις,
συστολή, θόρυβος, ταραχή. καὶ τὰ ῥήματα φοβοῦμαι, ὀρ-
ρωδῶ, ὀκνῶ κατοκνῶ, δέδια δέδοικα, εὐλαβοῦμαι, ἐκπέπλη-
γμαι, φρίττω, τρέμω, ἐπτόημαι ἐξεπτόημαι, συνέσταλμαι,
123 τεθορύβημαι, τετάραγμαι, ἐξέστηκα. καὶ αἱ μετοχαὶ ὡσαύ-
τως, ὀκνῶν κατοκνῶν, δεδιώς δεδοικώς καταδείσας, ὀρρω-
δῶν, ἀποδειλιάσας, κατοκνήσας, ἐκπλαγείς, φρίττων, τρέμων,
ἐπτοημένος ἐξεπτοημένος, συνεσταλμένος, τεθορυβημένος,
τεταραγμένος, ἐξεστηκώς. καὶ τὰ ἐπιρρήματα φοβερῶς ἔχων,
ἐπιφόβως, ἐπιδεῶς καταδεῶς, εὐλαβῶς· εὐτελὲς γὰρ τὸ δει-
λῶς, τὸ δὲ ἀποδεδειλιακότως δύσφθεγκτον, τοῦ δὲ θορυβω-
δῶς καὶ ταραχωδῶς καλλίω τὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικά.
124 εἴποις δ' ἂν καὶ φοβερὸν ἄνθρωπον τὸν φοβούμενον, καὶ
ἐπίφοβον καὶ περίφοβον καὶ ὑπέρφοβον, καὶ περιδεᾶ κατα-
δεᾶ, εὐλαβῆ, δειλόν, ὀκνηρόν, ἄνανδρον, ἀγεννῆ. ἀπὸ δὲ
τῶν λοιπῶν μετοχαί εἰσιν ἀντ' ὀνομάτων· ὁ γὰρ ταραχώ-
δης, καὶ εἰ βιάσαιτό τις, θορυβώδης ἐφ' ἑτέρων τάττεται.
ἑτέρας δὲ χρείας φοβερὸν πρᾶγμα, ἐπίφοβον, ἐπιδεές, ἐκ-
πληκτικόν, φρικῶδες. καὶ ἀνὴρ φοβερός ἐπίφοβος, ἐπιδεής,
ἐκπληκτικός, φρικώδης, θαρραλέος θαρσαλέος εὐθαρσής,
125 γενναῖος, ἀνδρεῖος, ἄοκνος, ἀνέκπληκτος ἀκατάπληκτος,
ἀδεής, ἐρρωμένος, εὔθυμος ὑπέρθυμος μεγαλόθυμος θυ-
μοειδής, ἴτης, εὔτολμος. καὶ τὰ ὀνόματα θάρρος θάρσος,
ἀνδρεία, γενναιότης, ἀοκνία, ἄδεια καὶ ἀδεές, ῥώμη, θυμὸς
εὐθυμία, τόλμα. καὶ τὰ ῥήματα θαρρεῖν θαρσεῖν, ἀνδρίζε-
σθαι, ἐρρῶσθαι ὑπερερρῶσθαι, ὑπερθυμοῦσθαι, τολμᾶν.
καὶ τὰ ἐπιρρήματα θαρσαλέως θαρραλέως εὐθαρσῶς, ἀν-
δρείως, ἀόκνως, ἀνεκπλήκτως ἀκαταπλήκτως, γενναίως γεν-
νικῶς, ἀδεῶς, ἐρρωμένως ὑπερερρωμένως, εὐθύμως ὑπερευ-
θύμως θυμοειδῶς, εὐτόλμως.
126 Οἶμαι οἴομαι, ἡγοῦμαι, νομίζω, ὑπολαμβάνω, ἐλπίζω,
τοπάζω, προσδοκῶ, δοκῶ, εἰκάζω, τεκμαίρομαι, ὑπονοῶ,
ὑποπτεύω. καὶ τὰ πράγματα οἴησις, ὑπόληψις, προσδοκία,
εἰκασία, ἐλπίς, ὑπόνοια, ὑποψία· ἡ γὰρ νόησις σκληρότερόν

τε καὶ ἀμφίβολον, ἡ δὲ δόκησις εὐτελές, καὶ ἡ νόμισις
σκληρόν. ἐπιρρήματα δὲ οὐκ ἔστιν ὅτι μὴ τὸ εἰκότως. ὄνομα
δὲ ἀπ᾽ οὐδενός, ἀλλ᾽ αἱ μετοχαί.

Κηλίς, ὄνειδος ὀνειδισμός, αἶσχος αἰσχύνη, διαβολή, 127
ἀρά, προσβολή, προστροπή· ταῦτα δὲ καὶ ἑτέρας ἐστὶ
χρείας, ὀνειδιστικῶς [ἐπονειδιστικῶς] ἐπονειδίστως, ἐπαισχῶς·
ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων οὐκ ἔστιν, εἰ μὴ τὸ διαβλητικῶς, ὅπερ
ἂν εἴη ἀμφίβολον. καὶ ὀνειδίζειν, αἰσχύνειν, διαβάλλειν· τὰ
γὰρ ἀπὸ τῶν λοιπῶν ἐπ᾽ ἄλλων τάττεται.

Ἐπιχαίρειν, καταχαίρειν, ἐφήδεσθαι, ἐπιγελᾶν ἐπεγ- 128
γελᾶν καταγελᾶν, ἐπεμβαίνειν, ἐπιχλευάζειν, κατεύχεσθαι.
πρᾶγμα δὲ μόνον ὁ κατάγελως· ὁ γὰρ χλευασμὸς καὶ ἡ
χλευασία καὶ τὸ διασύρειν δηλοῖ, ὥσπερ καὶ ὁ χλευαστικὸς
μηνύει τὸν γελοιαστήν. ὄνομα δὲ μόνον ἀπὸ τῶν ῥηθέντων
ὁ ἐπιχαιρέκακος· ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων μετοχαῖς χρηστέον.
ἐπίρρημα δὲ μόνον τὸ καταγελαστικῶς.

Συνήδεσθαι δὲ καὶ συγχαίρειν· τὸ γὰρ ὑπερήδε- 129
σθαι καὶ συνευφραίνεσθαι καὶ ἄλλα δηλοῖ. ἡ μέντοι ἐπὶ
τῷ συνήδεσθαι θυσία εὐαγγέλια, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῷ ἥδε-
σθαι. τὸ δ᾽ ἐναντίον συνάχθεσθαι καὶ συναλγεῖν· τὸ γὰρ
συλλυπεῖσθαι εὐτελές, τὸ δὲ συνανιᾶσθαι ἑτέρας ἐστὶ χρείας.
προσήκοι δ᾽ ἂν ἴσως τῷ συνάχθεσθαι καὶ τὸ ἐπανιᾶσθαι.
ἐπεύχεσθαι, συνεύχεσθαι τὰ ἀγαθά. τὸ δ᾽ ἐναντίον ἐπαρᾶ-
σθαι καταρᾶσθαι· πλὴν καὶ ἐπὶ τούτου τὸ ἐπεύχεσθαι καὶ
κατεύχεσθαι τάττεται. καὶ τὰ ὀνόματα ἐπάρατος κατάρα- 130
τος τρισκατάρατος, καὶ τὸ πρᾶγμα ἐπ᾽ ἐκείνου μὲν εὐχὴ ἐπὶ
τούτου δὲ ἀρά. τάχα δὲ τῷ ἐπαράτῳ προσήκοι ἂν καὶ ὁ
ἐξάγιστος, ἐξώλης προώλης πανώλης. τὸ μέντοι ἐπαρασαμέ-
νους ἀναλύειν τὴν ἀρὰν ἀναράσασθαι λέγουσιν· βιαιότερον
γὰρ τὸ ἀνεύξασθαι. ὁ μὲν οὖν ἐπαρώμενος, καὶ ᾧ τις ἐπα-
ρᾶται, ἀραῖος· ἃ δὲ ὁ εὐχόμενος αἰτεῖ, εὐκταῖα ἀγαθά, καὶ
τὸ ἀττικώτερον εὐκτά. λέγουσι δὲ καὶ εὐχωλιμαῖα. οἱ δὲ 131
δαίμονες οἱ μὲν λύοντες τὰς ἀρὰς ἀλεξίκακοι λέγονται,

---

126 1. ἡ δὲ — 2. σκληρόν] πρὸς ἕτερα δὲ καὶ ἡ δόκησις. τὰ δὲ ἐκ τῶν ἄλλων τραχέα **A**. 127 3. ἐπαισχίστως vel ἐπαίσχρως libri: corr Dindorfius. 129 6. τὸ ante Iungermannum. 130 5. ἐπαναράσασθαι **A**.

ἀποπομπαῖοι, ἀποτρόπαιοι, λύσιοι, φύξιοι, οἱ δὲ κυροῦντες ἀλιτήριοι ἀλιτηριώδεις, προστρόπαιοι, παλαμναῖοι.

132 Φάρμακον ὀλέθριον, δηλητήριον, θανάσιμον· οὐ γὰρ προσίεμαι τὸ θανατήσιον, ἴσως δὲ τὸ φθοροποιὸν καὶ διαφθαρτικὸν καὶ θανατηφόρον. καὶ βιαιότερον τὸ ἐπιθάνατον καὶ ἐπίφθορον. ὡς δὲ Ὅμηρος, ἀνδροφόνον, ἀφ' οὗ εἴποις ἂν καὶ φονικὸν φάρμακον. οἱ δὲ καὶ τὰ ἐλατήρια φάρμακα ἐπὶ τούτου τάττουσιν ὡς διὰ κενώσεως ἀναιροῦντα, ὥσπερ καὶ τὸ ἀκόνιτον καὶ τὸν ἐλλέβορον· τὸ γὰρ κώνειον κατὰ ψῦξιν ἀναιρεῖ, ὥσπερ ὁ μανδραγόρας κατὰ καρηβαρίαν, διακέκριται δὲ ταῦτα μέτρῳ καὶ ἀμετρίᾳ. τὰ δὲ ἐναντία φάρμακα εἴποις ἂν σωτήρια, ἀλεξητήρια ἀλεξίκακα ἀλεξιφάρμακα, παιώνια, ἀντίτομα, λυτήρια. οὐκ οἶδα εἰ καὶ λύσια· βιαιότερον γὰρ τὸ ἰάσιμα καὶ ἰατήρια.

133 Πλῆρες, ἰσοχειλές, μεστὸν ἐπίμεστον, ἔμπλεων ὑπέρπλεων, ὑπερχειλές· τὸ δὲ μικρῷ ἐνδεέστερον ἀπλήρωτον καὶ ἐπιχειλές. βίαιον γὰρ τὸ ἐπιδεές, ἴσως δὲ τὸ ἐνδεὲς καὶ ἐλλιπές. τὸ δὲ εἰς ἥμισυ τελοῦν ἡμιπλήρωτον ἡμίπλεων, ἡμιδεές, ἡμίμεστον, ἡμίκενον.

134 Κωλύματα, ἐμποδίσματα ἐμπόδια, ἐναντία ἐναντιώματα, ἐμποδών, φράγματα, ἔργματα, πρόβολοι, οἷς φησὶν ὁ ῥήτωρ προσπταίοντας ὑστερίζειν τῶν καιρῶν. ἐρεῖς οὖν ἐμποδίσας, ὑποσκελίσας, ἐναντιωθείς, ἐποδὼν στάς, ἐμποδὼν καταστάς, ἐμποδὼν γενόμενος, ἐπισχών, κωλύσας, ἀντιλαβόμενος, διαγαγών, ἀντισχόμενος, κατασχών, βραδυτῆτα ἐνειργασμένος.

135 Βλάβη βλάβος βλάμμα, ἀπώλεια, ζημία ζημιῶδες, ἐπιβλαβές, ἐπιζήμιον, βλαβερῶς ἐπιβλαβῶς, ἐπιζημίως, βλαβερὸς ἐπιβλαβής, ζημιώδης ἐπιζήμιος, βλάψαι, ζημιῶσαι. τὰ δὲ ἐναντία ὄφελος ὠφέλεια ὠφέλημα, κέρδος κερδαλέον ἐπικερδές, ἐμπόλημα, ἕρμαιον εὑρμία, τάχα καὶ θησαυρός. ὠφελίμως ἐπωφελῶς, κερδαλέως ἐπικερδῶς, ὠφελεῖ-
136 σθαι, κερδαίνειν, ἐμπολᾶν, εὑρμεῖν. ἑτέρας δὲ χρείας ὠφέλιμον, χρειῶδες, χρηστόν πάγχρηστον χρήσιμον, ἀναγκαῖον, ἐπιτήδειον, ἐπικερδές, ἐπωφελές, λυσιτελές, συμφέρον σύμφο-

---

132 2. θανατήσιμον AC.

ρον, προύργου, ὀνήσιμον· τὸ γὰρ ὀνησιφόρον μοχθηρόν.
ἀπὸ δὲ τούτων ἡ ὄνησις καὶ τὸ συνοῖσον, ἡ χρεία, ἡ ὠφέ-
λεια, τὸ κέρδος· φαῦλον γὰρ ἡ λυσιτέλεια. τὰ δ' ἐναντία
ἀχρεῖον, ἄχρηστον, βλαβερόν, ἀσύμφορον, ἀλυσιτελές, ἀνω-
φελές, ἀνόνητον, ἀνεπιτήδειον.

Ἀσπασμός, πρόσρησις, προσηγορία, προσαγόρευσις. 137
προσαγορεῦσαι καὶ προσρηθῆναι, ἀσπάζεσθαι, προσειπεῖν,
προσαγορευθῆναι, προσειρῆσθαι προσειρημένος. καὶ ἀντι-
προσειπεῖν καὶ ἀντιπροσαγορεῦσαι καὶ ἀντασπάσασθαι. καὶ
ἡ μὲν ἡμέρα ἐν ᾗ γίνεται ἀσπασμὸς προσρητὴ καὶ πρόσ-
ρημα, ἐν ᾗ δὲ μὴ γίνεται, ἀπρόσρητος. καὶ ὁ μὲν δεξιὸς ἐν
τούτοις εὐπροσήγορος καὶ φιλοπροσήγορος (τὸ γὰρ εὐπρόσ- 138
ρητος σκληρότερον), ἐφαρμόττοι δ' ἂν τούτῳ κατ' ἄλλην
χρείαν ὁ εὐπρόσοδος, εὐπρόσιτος, εὐέντευκτος, εὐεπίμικτος,
εὐσύμβολος, μειλίχιος, ἵλεως, φιλάνθρωπος, ἥμερος, εὐμενής,
πρᾶος, ἀνεξίκακος· ὁ δ' ἐναντίος ἐκείνῳ μὲν δυσπροσήγορος
μισοπροσήγορος (τὸ γὰρ δυσπρόσρητος τραχύ, βέλτιον δὲ
τὸ ἀπρόσρητος), τοῖς δ' ἐφεξῆς δυσπρόσιτος δυσπρόσοδος,
ἄμικτος δύσμικτος, δυσσύμβολος, δυσέντευκτος, σκυθρωπός,
σκαιός, ἄγριος, ἀργαλέος, σκληρός, τραχύς, ἀπάνθρωπος, 139
ἀνήμερος, δυσμενής· ὁ γὰρ ἀμείλικτος ποιητικώτερον. τὰ
δ' ἐπιρρήματα ἐκ μὲν τοῦ εὐπροσήγορος εὐπροσηγόρως καὶ
φιλοπροσηγόρως, καὶ τἀναντία δυσπροσηγόρως καὶ μισο-
προσηγόρως, ἐκ δὲ τοῦ εὐπρόσιτος εὐπροσίτως· τὸ γὰρ εὐ-
προσόδως σκληρόν, ὡσαύτως καὶ τὸ εὐεντεύκτως, ἀμείνω δὲ
τὸ εὐεπιμίκτως, εὐξυμβόλως, εὐμενῶς, φιλανθρώπως, πράως,
ἡμέρως. ἀπὸ δὲ τοῦ ἐναντίου δυσπροσίτως, ἀμίκτως δυσ-
μίκτως ἀπροσμίκτως ἀνεπιμίκτως, ἀσυμβόλως, σκυθρωπῶς,
ἀγρίως, σκαιῶς, ἀργαλέως, δυσμενῶς, σκληρῶς, τραχέως,
ἀπανθρώπως.

Εὐεργετεῖν, εὖ ποιεῖν, χαρίζεσθαι, δωρεῖσθαι, διδό- 140
ναι χάριν, εἰσφέρειν, προσεπεισφέρειν. τὰ δὲ πράγματα εὐ-
εργεσία, χάρις, δωρεά· τὸ γὰρ εὐποιία οὐ λίαν κέκριται,
φιλοδωρίαν δὲ οὔπω παρὰ τοῖς κεκριμένοις εὗρον. ὀνόματα
δὲ εὐεργέτης εὐεργετικός· οὐ γὰρ καὶ εὐποιητικός, φιλόδω-
ρος δὲ καὶ εὐχάριστος· ἐπὶ γὰρ τούτου τάττεται τοὔνομα, 141
καὶ τὸ εὐχαριστεῖν ἐπὶ τοῦ διδόναι χάριν, οὐκ ἐπὶ τοῦ εἰδέ-

ναι. ὁ μὲν οὖν ἀποστερῶν χάριν ἄχαρις καὶ ἀχάριστος ἂν
ῥηθείη, ἀπάνθρωπος, ἀναίσθητος, ἄδικος, ἀγνώμων, ἀμνή-
μων, ἐπιλήσμων, ἔνοχος τοῖς τῆς ἀχαριστίας ἐπιτιμίοις· καὶ
τὸ πρᾶγμα ἀναισθησία, ἀχαριστία, ἀδικία, ἀγνωμοσύνη
142 καὶ ὡς Ἀντιφῶν ἀποστέρησις· καὶ τὰ ἐπιρρήματα ἀχαρίσ-
τως, ἀναισθήτως, ἀδίκως, ἀγνωμόνως, ἐπιλησμόνως. τὸ δὲ
δίκαιον εἶναι περὶ τοὺς εὐεργέτας εἰδέναι χάριν, ἐπίστασθαι,
χάριν ἔχειν ὡς Ὑπερίδης τε καὶ Λυσίας, διαλύειν χάριν,
ἀποδιδόναι, ἀποτίνειν ἐκτίνειν, ἀπομνημονεύειν, ἀμείβεσθαι,
ἀντεισφέρειν, ἀντευποιεῖν, ἀντευεργετεῖν, ἀντεπιμετρεῖν, ἀν-
τεπιμελεῖσθαι, ἀντικήδεσθαι, ἀντιχαρίζεσθαι, ἀντωφελεῖν,
ἀντευνοεῖν, ἀντιφιλεῖν, ἀντιφιλοτιμεῖσθαι.

143 Συμβόλαιον, συνάλλαγμα, κοινώνημα κοινωνία,
ἐπαλλαγή· ἰδιωτῶν γὰρ τὸ συναλλαγή. συναλλάξαι, συμβα-
λεῖν, κοινωνῆσαι. εὐσύμβολος, ἀξιοκοινώνητος, ἀσύμβολος
δυσσύμβολος, ἀκοινώνητος δυσκοινώνητος.

144 Ἔμπειρος, ἐπιστήμων, ἐθάς, τρίβων, τετριμμένος περὶ
ταῦτα, ἐντριβής· τὸ γὰρ περίτριμμα λοιδορία, ὁ δὲ εἰδή-
μων ἰδιωτικόν, ὁ δὲ ἴδμων ποιητικόν. βέλτιον δὲ τὸ εἰδὼς
τῷ πράγματι χρῆσθαι, διὰ πείρας ἥκων, διὰ πείρας ἔχων,
ἐν πείρᾳ γεγενημένος. τὰ δὲ πράγματα πεῖρα ἐμπειρία,
ἐπιστήμη, ἕξις, τριβή, καὶ τὰ ῥήματα πεπειρᾶσθαι, ἐπίστα-
σθαι, εἰδέναι, τετρῖφθαι ἐντετρῖφθαι, εἰθίσθαι, καὶ τὰ
ἐπιρρήματα ἐμπείρως, ἐπιστημόνως, εἰθισμένως, ἐντετριμμέ-
145 νως, ἐντρεχῶς, τάχα καὶ εἰδότως· Ὅμηρος δὲ ἐπισταμένως
λέγει. τὰ δ' ἐναντία ἄπειρος, ἀνεπιστήμων, ἀήθης, ἀτρι-
βής, ἀμαθής, ἄτριπτος πρὸς ταῦτα, ἀγνοῶν· Ἀντιφῶν δὲ
καὶ ἀγνώμων λέγει. καὶ τὰ πράγματα ἀπειρία, ἀνεπιστη-
μοσύνη, ἀήθεια, ἀμαθία, ἄγνοια, ἀγνωμοσύνη. ῥήματα δὲ
οὐκ ἔστιν ἐξ αὐτῶν, πλὴν ἀγνοεῖν καὶ ἀγνωμονεῖν· τὸ γὰρ
ἀηθεῖν σκληρόν, ὥσπερ τὸ ἀηθέσσειν ποιητικόν, τὸ δὲ ἀμα-
θαίνειν ἄλλο τι δηλοῖ. ἐπιρρήματα δὲ ἀπείρως, ἀνεπιστη-
μόνως, ἀτριβῶς, ἀηθῶς, ἀμαθῶς· τὸ δὲ ἀγνώστως καὶ
ἀγνωμόνως κοινὰ πρὸς ἕτερα.

---

144 6. ἕξις] ἔθος *A*. 145 7. ἀηθές ante Lobeckium. addit *A* ὥσπερ τὸ ἀηθεύειν.

Σιωπᾶν ἀπόρρητα, σιγᾶν, κρύπτειν συγκρύπτειν κατακρύπτειν ἀποκρύπτειν ἐπικρύπτεσθαι, τηρεῖν, συμφυλάττειν, [συμπράττειν,] ἀφθεγκτεῖν, συσκιάζειν, στέγειν. καὶ 146
τὰ ὀνόματα σιωπηλός, σιγηλός, φυλακτικός, ἄφθογγος, στεκτικὸς στεγανός. μετοχαὶ δὲ ἀπὸ πάντων. καὶ τὰ ἀπόρρητα, τὰ σιωπώμενα, τὰ σιγώμενα, τὰ κρυπτά, τὰ κρυπτόμενα, τὰ ἄρρητα, τὰ σιωπῆς ἄξια, τὰ ἄφθεγκτα, τὰ ἀνέκ- 147
φορα, τὰ λανθάνοντα, τὰ συσκιαζόμενα; τὰ στεγόμενα. καὶ σιωπηλῶς, σιγηλῶς, φυλακτικῶς, ἀφθεγκτί, στεκτικῶς στεγανῶς. τὸ δ' ἐναντίον ἐκλαλεῖν, ἐξαγορεύειν, ἐκφαίνειν, ἐκλέγειν, ἐκφέρειν διαφέρειν, ἔκφορα ποιεῖν, ἔκπυστα, ἔκφαντα. ἀφ' ὧν ὀνόματα μὲν οὐκ ἔστιν εἰ μὴ ἄρα ὁ λάλος, οὐδ' ἐπίρρημα, πρᾶγμα δὲ μόνον ἐξαγόρευσις· σκληρὸν γὰρ ἡ ἐκλάλησις.

148 *Προΐσχεσθαι*, προτείνειν, προκαλεῖσθαι, προτείνεσθαι, προβάλλεσθαι, ἀξιοῦν. πρᾶγμα δὲ οὐκ ἔστι τούτων ἴδιον ὅτι μὴ πρόκλησις· τάχα δὲ καὶ ἀξίωσις. οὐδὲ ὄνομα, οὐδὲ ἐπίρρημα, ἀλλὰ μετοχαί, οἷον προτείνων προτεινόμενος, προϊσχόμενος, προβαλλόμενος, ἀξιῶν, προκαλούμενος.

149 *Γράμματα ἐν στήλαις* ἐγγεγραμμένα, ἐγκεχαραγμένα, ἐγκεκολαμμένα, ἐνσεσημασμένα, ἐντετυπωμένα, ἐγκείμενα ἐναποκείμενα ἐγκατακείμενα, ἐμπεποιημένα, ἐνειργασμένα, ἐνόντα, ἐγγεγλυμμένα. καὶ τὰς μετοχὰς ὡσαύτως, ἐγγράψας, ἐγχαράξας, ἐγκολάψας, ἐνσημηνάμενος, ἐγκόψας, ἐγγλύψας, ἐνθείς, ἐνεργασάμενος, ἐγκαταθέμενος, ἐμποιήσας, ἐντυπώσας ἐντυπωσάμενος, κοιλάνας, βαθύνας. καὶ 150
τὰ μὲν ὑπέργεια, ὑπερφανῆ, ἔκδηλα πρόδηλα ἐπίδηλα, ἐπίσημα, θεατά εὐθέατα (τὸ γὰρ εὔσημα εὐτελές), τὰ δ' ὑπόγεια, ἀφανῆ, ἄδηλα, τὰ δὲ χρόνια, ἀρχαῖα παναρχαῖα, παλαιά παμπάλαια, ἄσημα, ἀσαφῆ, συγκεχυμένα, ἀμυδρά, ἀμαυρά, ἐξίτηλα, ἀθέατα δυσθέατα, δύσγνωστα ἄγνωστα, δυσγνώριστα ἀγνώριστα, ἀτέκμαρτα, δυσόρατα ἀνόρατα ἀδιόρατα, κατερρυηκότα ἐξερρυηκότα διερρυηκότα, δυσσύμβολα ἀξύμβολα, δυσείκαστα, ὕποπτα ἀνέποπτα.

151 *Διακορής* εἰμι αὐτοῦ, ὑπερκορής κατακορής, εἰς κόρον ἦλθον, διάκορός εἰμι, κατάκορος, πέρα κόρου προελήλυθα, πλήρης εἰμί, μεστός, ἔμπλεως ὑπέρπλεως ἀνάπλεως

κατάπλεώς εἰμι, ἐμπέπλησμαι, κεκόρεσμαι, διακόρως ἔχω,
κατακόρως ὑπερκόρως, ἐν πλησμονῇ εἰμί, προσίσταταί μοι.
Ἀναμφίβολον, ἀναμφίλογον ἀναμφίλεκτον, ἀναν-
τίλεκτον, βέβαιον, ἀνενδοίαστον, ἀναμφισβήτητον, ἀναν-
152 τίρρητον, πάγιον. καὶ τὰ ἐπιρρήματα ἀναμφιλόγως, ἀναμ-
φιβόλως, ἀναντιλέκτως, βεβαίως, ἀνενδοιάστως, ἀναμφισβη-
τήτως, ἀναντιρρήτως, παγίως. καὶ λέγοιτ' ἂν ἐπὶ τούτου
οἶδα, εὖ οἶδα, ἐπίσταμαι, πείθομαι πέπεισμαι ὑπερπέπει-
σμαι, πεπίστευκα, διεγγυῶμαι, διαβεβαιοῦμαι, διισχυρίζο-
μαι, διορίζομαι, διατείνομαι, διηκριβωσάμην, ἐπιστωσάμην,
153 ἀκριβολογοῦμαι· τὸ γὰρ ἀκριβάζω ἀπειρόκαλον. ἀπὸ δὲ
τοῦ ἐναντίου πρᾶγμα μέν ἐστι τὸ ἀμφίβολον, ἀπαγὲς καὶ
ἀβέβαιον, καὶ ὅρος οὐκ ἀντίλεκτος παρὰ Θουκυδίδῃ, καὶ καθ'
ἕτερον σχῆμα ἀντιλογία καὶ ἐνδοιασμὸς καὶ ἀμφισβήτησις·
οὐ γὰρ καὶ ἀντίρρησις. ἐπίρρημα δὲ μόνον τὸ ἀμφιβόλως.
ῥήματα δὲ ἀμφιβάλλω, ἀπιστῶ, ὑποπτεύω, ἐνδοιάζω, ἀμφι-
γνοῶ, ἀντιλέγω, ἀμφισβητῶ, διαπορῶ, εἰκάζω, τεκμαίρομαι,
ὑφορῶμαι, ὑπονοῶ, διστάζω ὡς Πλάτων.
154 Ἑρμηνεὺς καὶ ἑρμηνευτής, γλῶτταν συμβάλλων, γλῶτ-
ταν ὑποκρινόμενος, γλώττης ὑποκριτής, γλώττης συμβολεύς,
γλώττης μεταβολεύς, γλώττης μηνυτής, γλώττης ἀλλοτρίας
ἐπιστήμων, δίγλωττος δίφωνος, πολύγλωττος πολύφωνος.
διαμηνύων τὴν φωνήν, ἐκμηνύων, διαγγέλλων, ἑρμηνεύων
ἀφερμηνεύων, μεταβάλλων μεταφέρων μεταπλάττων, ἀφ-
ελληνίζων, διαφέρων. τὰ δὲ πράγματα ἑρμηνεία, μήνυσις,
μεταβολή, ἑρμήνευσις, ἐξήγησις, μεταφορά διαφορά, ὑπό-
κρισις.
155 Εἶμι, ἥξω, ἀφίξομαι, παρέσομαι παραγενήσομαι.
ἀπαντήσομαι, ἐπάνειμι ἐπανήξω· τὸ γὰρ ἐλεύσομαι Ὅμη-
ρος μὲν εἴρηκεν, τῶν δὲ καταλογάδην οὐχ οἱ κεκριμένοι.
πρᾶγμα δὲ ἄφιξις καὶ παρουσία. οὐ μὴν ἐπίρρημα οὐδὲ
ὄνομα, ἀλλὰ μετοχαί.
156 Ποιῶ, πράττω, διοικῶ διοικοῦμαι, διαπράττομαι, ἐρ-
γάζομαι ἐξεργάζομαι, διατίθεμαι, διοικονομῶ, διαχειρίζω

---

151 3. ante *ἀναμφίβολον* **A** *ὑπὲρ οὗ τις ἂν διηγήσαιτο* tam in titulo quam in contextu.

διαχειρίζομαι μεταχειρίζομαι. καὶ τὰ πράγματα ποίησις, πρᾶξις, διοίκησις, ἐργασία, διάθεσις, διαχείρισις μεταχείρισις. τὰ δὲ ὀνόματα καὶ τὰ ἐπιρρήματα κοινὰ καὶ πρὸς ἕτερα.

Ἴσον, ἰσάριθμον, ἰσοπληθές, ἰσοτελές, ἰσόμηκες, ἰσο- 157
μέγεθες, ἰσομέτρητον, ἰσοστάσιον, ἰσόσταθμον, ἰσόνομον, ἰσότιμον. καὶ κατ' ἄλλο χρείας εἶδος ὅμοιον, ἐοικός, ἀντίπαλον ἰσόπαλον ἰσοπαλές, ἰσοκρατές, ἐνάμιλλον ἐφάμιλλον· τὸ γὰρ ἀγχώμαλον, εἰ καὶ Θουκυδίδης εἶπε, τραχύ.

Κλέος, δόξα, φήμη, ὄνομα, εὐφημία πολυφημία, 158
λαμπρότης, εὐδοξία, εὐδοκίμησις, καὶ ἀκμὴ δόξης, εὐθηνία δόξης, ζῆλος, εὔκλεια, μνήμη. καὶ εὐκλεής, ἔνδοξος, ὀνομαστός, εὔδοξος, εὐδόκιμος, λαμπρός, ζηλωτός, ἐκφανής ἐπιφανής, περίβλεπτος, περιβόητος διαβόητος, περίφημος, ἀείμνηστος, ἀκμάζων δόξῃ, εὐθηνούμενος, [ὀνόματι] γνώ-
ριμος. τὰ δὲ ἐπιρρήματα εὐκλεῶς, ἐνδόξως, ὀνομαστῶς, εὐ- 159
φήμως, εὐδοκίμως, ζηλωτῶς, λαμπρῶς, ἐκφανῶς ἐπιφανῶς, περιβλέπτως, περιβοήτως, γνωρίμως. τὰ δὲ ῥήματα εὐδοκιμεῖν, εὐδοξεῖν, λαμπρύνεσθαι, ἀκμάζειν δόξῃ, εὐθηνεῖν, διωνομάσθαι, ἀποβλέπεσθαι. ἐκ δὲ τῶν ἐναντίων ἄδοξος, ἀκλεής δυσκλεής, ἀνώνυμος, ἀφανής, ἀγνώριστος ἄγνωστος, ἀδόκιμος, ἀζήλωτος· ἐπιβόητος δὲ καὶ ἐπίρρητος καὶ ἐπί-
ψογος. καὶ τὰ πράγματα ἀδοξία κακοδοξία, δύσκλεια, δυσ- 160
φημία, ἀγνωσία, καταβοὴ ὡς Θουκυδίδης. καὶ τὰ ἐπιρρήματα ἀδόξως, ἀκλεῶς δυσκλεῶς, δυσωνύμως ἀνωνύμως, ἀφανῶς, δυσγνωρίστως ἀγνώστως, ἀδοκίμως, ἀζηλώτως, ἐπιβοήτως, ἐπιρρήτως. ῥῆμα δὲ μόνον τὸ ἀδοξεῖν· τὰ δὲ λοιπὰ σὺν τῷ εἶναι ῥητέον, ἀνώνυμον εἶναι, ἀκλεᾶ εἶναι.

Φιλοπαίκτης φιλοπαίγνων, φιλοπαίσμων φιλοπαί- 161
στης, φιλόγελως, φιλογελοιαστής· καὶ ἑτέρας εἶναι χρείας κομψός χαρίεις στωμύλος, καὶ ἄλλης φιλοσκώμμων εὐσκώμμων σκωπτικός τωθαστικός. καὶ τὰ ἐπιρρήματα φιλοπαιγμόνως, γελοίως, κομψῶς, χαριέντως, στωμύλως, φιλοσκωμμόνως εὐσκωμμόνως σκωπτικῶς, τωθαστικῶς. τὰ δὲ πράγματα φιλοπαιγμοσύνη, παιδιά, γέλως, κομψεία, χαριεντι-

---

159 l. *ὀνομαστικῶς* ante Seberum.

σμός, στωμυλία, φιλοσκωμμοσύνη εὐσκωμμοσύνη σκῶμμα,
τωθασμός. ῥήματα δὲ παίζειν, γελᾶν, γελοιάζειν, κομψεύε-
σθαι, χαριεντίζεσθαι, στωμύλλεσθαι, σκώπτειν, τωθάζειν.
162 Ἐπὶ τοῦ μηδενὸς ἀξίου εὔωνος, οὐδεὶς οὐδαμό-
θεν, εὐτελής, τοῦ μηδενὸς τίμιος, ὃν πολλοῦ ἄν τις ἡγή-
σαιτο τοῦ μηδενός, ἀνεμιαῖος, εὐκαταφρόνητος, κατάπτυστος
ἀπόπτυστος, οὐδὲ τοῦ τυχόντος ἄξιος, οὐδὲ τοῦ προστυχόν-
τος, παντὸς ὤνιος, φθόρος, οὗ τὸ μηδὲν τιμιώτερον, ὄλε-
θρος, κάθαρμα, περίτριμμα, ἀνδράποδον, αἰσχύνη τῶν συ-
163 νόντων, τῶν εἰς αὐτὸν ἰόντων ὄνειδος, εὐωνότερος τῶν ἀπο-
κεκηρυγμένων ὠνίων, ἀνδραποδώδης, ἀπερριμμένος, ἐπευω-
νισμένος, ἄσημος, ἀνώνυμος, ἄδοξος, ἀφανής, ὃν οἰωνίσαιτ'
ἄν τις, ἄδηλος, ἄπορος, κακοδαίμων, ἄθλιος, ἀντ' οὐδενός,
ἄτιμος ἠτιμωμένος, ταπεινός, δύστηνος, εἰκαῖος, συρφετός,
τῶν ἐν ταῖς τριόδοις καθαρμάτων ἐκβλητότερος, κοπρίων
ἐκβλητότερος, εἰ δεῖ καθ' Ἡράκλειτον λέγειν, τῶν ὀξυθυ-
164 μίων ἀτιμότερος. χρὴ δὲ οὐδὲν θαυμάζειν εἴ τινα τοιαῦτα
ὀνόματα ἐπὶ πλειόνων σημαινομένων λέγομεν. ὥσπερ γὰρ
ἔστι πλείω ταὐτὸν σημαίνοντα, οὕτως ἔνια ἐπὶ πολλοῖς τάτ-
τεται, καθάπερ εἰ φαίης τὸν σοφόν· ἐπὶ γὰρ μυρίων ἂν
τάττοιτο τῶν κατὰ σοφίαν τι δρώντων, ὅπου γε καὶ τέ-
κτονι σοφίαν Ὅμηρος ἐπωνόμασεν. ὁ δὲ βαρὺς εἴη ἂν καὶ
ὁ βίαιος καὶ ὁ ἀλαζὼν καὶ ὁ στάσιμος, ὥσπερ καὶ ὁ ἀπό-
πληκτος ὅ τε μαινόμενος καὶ ὁ ἀνόητος καὶ ὁ νοσῶν. καὶ
πολλὰ ἂν καὶ τῶν ἄλλων τοιαῦτα εἴποι τις ἐπεξιών.
165 Βούλομαι, ἐθέλω θέλω, προαιροῦμαι, ἐπιποθῶ, ἐπι-
θυμῶ ὑπερεπιθυμῶ, ἐφίεμαι, ἐπείγομαι, ὀρέγομαι ὑπερορέ-
γομαι, γλίχομαι (τὸ γὰρ ἱμείρω ποιητικόν), ὀρίγνομαι, βου-
λομένῳ μοί ἐστιν, ἐπιθυμητικῶς ἔχω· τοῦτο γὰρ μόνον ἐπίρ-
ρημα ἔχει, καὶ ὄνομα τὸν ἐπιθυμητήν, τὰ δ' ἄλλα μετοχάς.
πράγματα δὲ βούλησις, ἐπιθυμία, ὄρεξις, ἔφεσις, ἔρως· ἡ
γὰρ θέλησις ἰδιώτου. τάχα δ' ἂν τούτοις συντάττοιτο ἐρῶ
τοῦ πράγματος, ἀμφισβητῶ ὑπεραμφισβητῶ, μέτειμι, με-
ταδιώκω· ἡ γὰρ ἀμφισβήτησις καὶ ἐπιδικασία καὶ μέθοδος
ἑτέροις μᾶλλον προσήκουσιν, ἡ δὲ μεταδίωξις σκληρόν. ὅθεν
καὶ μόνον ἂν εἴποις ἐπίρρημα τὸ ἐρωτικῶς.

---

162 2. ὠνήσαιτο? 165 3. ὀρίγναμαι?

Εἴποις δ' ἂν ἐπὶ τῶν ἤδη γεγραμμένων νόμων ἢ 166
ψηφισμάτων γέγραπται, ὥρισται, δέδοκται, διώρισται, τέ-
τακται διατέτακται, κεχειροτόνηται ἐπικεχειροτόνηται, πεπί-
στευται, δεδοκίμασται, ἐξήτασται, κέκριται, προβεβούλευται
βεβούλευται, κεκύρωται ἐπικεκύρωται, νενομοθέτηται, εἰσε-
νήνεκται προεισενήνεκται, προεξήτασται, προκέκριται, πά-
λαι κεῖται, πάλαι τετήρηται, πάλαι πεφύλακται, προεί-
θισται.

Τὸ μὲν μετρίως ἔχειν εἴποις ἂν συμμέτρως, ἀπο- 167
χρώντως, ἀρκούντως, ἱκανῶς, αὐτάρκως, μεμετρημένως· τὸ
δὲ ἀμέτρως λέγειν, εἰ μὲν κατὰ τὸ πλέον, ἐκμέτρως καὶ
ὑπερμέτρως καὶ περιττῶς, εἰ δὲ κατὰ τὸ ἔλαττον, ἐνδεῶς τε
καὶ ἐλλιπῶς.

Συστρέψαι τὸ σῶμα, συνελκύσαι, συναγαγεῖν, συν- 168
αθροῖσαι, συστεῖλαι, συσπειρᾶσαι, συγκάμψαι. παραπλήσιον
δέ τι καὶ τὸ ἰλυσπᾶσθαι νόει. τὸ δ' ἐναντίον ἐκτεῖναι τὸ
σῶμα, προτεῖναι τὰ κῶλα, ἁπλῶσαι, χαλάσαι, διαχέαι, ἀπο-
τεῖναι, ἀποτάδην. τὸ δὲ μετὰ χάσμης ἀποτείνειν ἑαυτὸν
σκορδινᾶσθαι λέγουσιν.

Ἐφ' ὧν Πλάτων λέγει τὸ ταὐτὸν καὶ τὸ θάτερον, 169
τὸ μὲν ταὐτὸν εἴποις ἂν μόνιμον, βέβαιον, στάσιμον, ἀμε-
τάστατον, ἑστηκός, ἀμετακίνητον, ἀγέννητον, ἀμερές, ἀνα-
φές, ἀθάνατον, ἄληπτον, ἄλυτον, ἀνώλεθρον, ἀίδιον, ἄφ-
θαρτον, θεῖον, μονοειδές, ἀσχημάτιστον, ἀνενδεές, ἀνελλι-
πές, ἀσώματον, ἀόρατον, ἀχρώματον, ἀεικίνητον, αὐτοκίνη-
τον, ἀείζωον, αὔταρκες αὐτῷ, ἀτάρακτον, καθεστηκός, καὶ
τὰ τούτοις σύστοιχα, τὸ δὲ θάτερον ἀβέβαιον, εὐμετακίνη- 170
τον μετακινούμενον πολυκίνητον, πολύφορον, μετατρεπό-
μενον, φερόμενον, πλανώμενον πλανητόν, μεταπλαττόμενον
μεταρρυθμιζόμενον μετασχηματιζόμενον, γεγονός γενητόν,
ἁπτόν, θεατόν, μεριστόν, φθαρτόν, πολυμιγές, θνητόν,
πολυσχιδές, παυόμενον, ἀπολλύμενον, πολυσχημάτιστον, πολ-
λῶν ἐπιδεές, σωματοειδές, ὁρατόν, αἰσθητόν, πολυχρώμα-
τον, μετασκευαζόμενον μεθαρμοζόμενον, πολλῶν προσδεές,
ἐνδεές, ταραχῶδες, θορύβου μεστόν, ἐφήμερον.

Ϛ.

Κομμόδῳ Καίσαρι Ἰούλιος Πολυδεύκης χαίρειν. τὰ μέν τινα τῶν ὀνομάτων ὡς κρίνων ἔγραψα, τὰ δὲ ὡς μὴ παριεὶς ἐμήνυσα. ἐνίοις δὲ τῶν ἀμφιβόλων προσέθηκα τοὺς μάρτυρας, ἵνα τοὺς εἰπόντας εἰδῇς, ἔστι δ' ὅπου καὶ τὸ χωρίον ἐν ᾧ τοὔνομα, ἐπὶ δέ τινων καὶ τὴν λέξιν αὐτήν. οὐ μὴν ἐπὶ πάντων ταὐτὸν τοῦτ' ἐποίησα, ὅπου μὴ κατήπειγεν, ἵνα μὴ τοῖς βιβλίοις περιττὸς ὄγκος προσῇ. ἔρρωσο κύριε.

7 Ἐπεὶ δὲ οὐδὲ τῶν συμποτικῶν ὀνομάτων ἀμελητέον, χρὴ λέγειν τὸ μὲν χωρίον συμπόσιον, ἀνδρῶνα, συσσίτιον, καὶ τρίκλινον οἶκον ἢ πεντάκλινον ἢ δεκάκλινον, καὶ παστάδα δὲ ἀπὸ τοῦ πάσασθαι, καὶ συναγώγιον· τὸ δὲ πρᾶγμα πότον ἢ συσσιτίαν ἢ συμποσίαν ἢ σύνοδον τὴν ἐν οἴνῳ ἢ θίασον ἢ εἰλαπίνην ἢ ἔρανον ἢ ἑστίασιν ἢ ἄριστον ἢ δεῖπνον ἢ σύνδειπνον ἢ θοίνην ἢ ξενισμόν (ἡ γὰρ Θου-
8 κυδίδου ξένισις τραχύ)· τοὺς δὲ συνιόντας συμπότας, ὁμοσίτους συσσίτους, συνουσιαστάς, θιασώτας ἢ θιασίτας, εἰλαπιναστάς, ἐρανιστάς. ἰδίως δὲ τοὺς τῶν θιασωτῶν οἴκους φωλητήρια ὠνόμαζον. τὸ δὲ ἔργον συναγαγεῖν συμπόσιον, συστῆσαι, πληρῶσαι, συγκροτῆσαι, συναθροῖσαι, συγκαλέσαι. καὶ κληθῆναι δὲ ἐπὶ δεῖπνον ἥ τε παροιμία λέγει καὶ Μένανδρος, καὶ Δημοσθένης «κληθέντες γὰρ οὗτοι πρὸς Ξενόφρονα τὸν υἱὸν τοῦ Φαιδίμου,» καὶ «τοῖς συναντῶσιν ἐρωτώμενοι ἐπὶ δεῖπνον ἔφασκον κληθῆναι.» αἱ δὲ δημόσιαι ἑστιάσεις εὐωχίαι, θάλειαι, πανδαισίαι, δημοθοινίαι,
9 τάχα δὲ καὶ σιτήσεις. ἐφ' ὧν δ' ἔστι κατακεῖσθαι, κλῖναι κλινίδες κλινίδια, σκίμποδες, ἀσκάνται, στιβάδες, ἡμικύκλια, κλιντήρια, χαμεύνια. τὸ δὲ καλούμενον ἀνάκλιντρον ἐπίκλιντρον Ἀριστοφάνης ἔφη, τὸ δὲ ἐνήλατον κλιντήριον. εἶτα φυλλάδες, πτερίδες, πόαι, τυλεῖα, κνέφαλλα, προσκεφάλαια ὡς Δημοσθένης καὶ πολλοί. καὶ ποτίκρανον δὲ οἱ κωμικοὶ τὸ προσκεφάλαιον ἢ τὸ ὑπηρέσιον. ὑπαυχένιον. ἀμφίταποι· εἰσὶ δὲ οἱ ἐξ ἑκατέρου δασεῖς, ὡς τάπητες οἱ

---

1 6. περιττὸς om *A*. 8 6. παροιμία] v. *M* 4 p. 179.

ἐκ θατέρου. ὑπαγκώνια στρώματα, περιστρώματα ὑποστρώ- 10
ματα, ἐπιβλήματα, ἐφεστρίδες χλαῖναι, ἀμφιεστρίδες, ἐπιβόλαια, δάπιδες ψιλοδάπιδες, ξυστίδες χρυσόπαστοι, ὡς Εὔβουλος

ταῖς ξυστίσιν ταῖς χρυσοπάστοις στόρνυται.

τὸ δὲ ἀγγεῖον ἐν ᾧ τὰ στρώματα ἐνῆν κοίτην ὠνόμαζον· τὰ δὲ εἰς κοίτην στρώματα ἐνεύναια λέγουσιν. ὅτι δὲ καὶ πτίλοις τὰ κνέφαλλα ἀνεπλήρουν, Εὔβουλος ἐν Ἀγχίσῃ διδάσκει· καὶ πτερωτὰ καὶ πτιλωτὰ προσκεφάλαια ὀνομάζουσιν. καυνάκας δέ τινας πορφυροῦς ἐπὶ στρωμάτων Μέναν- 11
δρος ὠνόμασεν. τὰς δὲ ἐγκοιμητηρίας ψιάθους χαμευνίας ἐκάλουν.

ὁ μὲν οὖν συνιστὰς τὸ συμπόσιον ἑστιάτωρ, ἑστιῶν, ξενίζων, συμποσίαρχος, συμποσίου ἄρχων, ὁ τῆς συνουσίας ἡγεμών· ὁ γὰρ οἰκοδέγμων τραγικόν. καὶ ἄλλως δὲ καλεῖται συμποσίαρχος ὁ ἐν ἰσοτελεῖ τινὶ κοινωνίᾳ κατὰ κλῆρον ἢ κατὰ δόγμα προαιρεθεὶς τοῦ συμποσίου ἐπιμελητής. εἴποις δ᾽ ἂν τὸν ἑστιάτορα καὶ ἑστιοῦχον κατ᾽ Ἀριστοφάνην. οἱ δὲ συγκληθέντες δαιτυμόνες δαιταλεῖς, ἐπί- 12
κλητοι σύγκλητοι κλητοί, συμπόται, σύνδειπνοι. ἄκλητοι, οὓς ἀνεπαγγέλτους Κρατῖνος καλεῖ. ἀσύμβολοι, ἀπὸ συμβολῶν, ἀφ᾽ ὧν οἱ Ἀττικοὶ μακρὰς διδόναι συμβολὰς ἔλεγον ἀντὶ τοῦ μεγάλας. καὶ προκλίτης μὲν ὁ τῆς ἑστιάσεως πρωτοστάτης, ὁ δὲ παρακατακείμενός τινι συμπότης συγκλίτης παρακλίτης· σύγκλινον δὲ Μένανδρος λέγει. ὁμοτράπεζος συντράπεζος, ὁμόσιτος σύσσιτος, ὁμόδειπνος. ὁ δὲ 13
φροντίζων τῆς ὑπηρεσίας ἁπάσης τραπεζοποιός. ἡ δὲ ὑπηρεσία παῖδες, οἰνοχόοι, τραπεζοκόμοι, τομεῖς, μάγειροι, ὀψοποιοί, ὀψαρτυταί.

καὶ τὸ μὲν μαγειρεῖον ὀπτανεῖον, τὰ δὲ ἀρτύματα ἡδύσματα. ἵνα δὲ ἔγκειται τὰ τῶν ἡδυσμάτων ἀγγεῖα, κυψέλη, ἵνα δὲ τὰ ὄψα, κίστη ὀψοφόρος ἢ κίστη δειπνοφόρος. ἵνα 14
δὲ ὁ οἶνος, λάγυνος, πυτίνη, ἀσκός, κρατήρ, προχοίδιον, κάδος καδίσκος, κρωσσός, βίκος, κραδισσὸς ὡς Ξενοφῶν, κεράμιον, ἀμφορεύς ἀμφορίσκος, σταμνίον, ἀγγεῖον οἰνοφό-

---

10 7. κοιτὸν C. || εὔμαια A.

ρον ὑάλου ἢ κεράμου πεποιημένον, πίθος ἢ πιθάκνη· Ὑπερ-
ίδης δὲ καὶ πιθάκνιον εἴρηκεν. εἰ δὲ καὶ Ἀριστοφάνης ὠνό-
μασεν ὕρχας οἴνου, δηλοῖ μὲν ἡ λέξις τῷ βίκῳ προσεοικὸς
15 κεράμιον, ἔστι δὲ Αἰολικὸν τοὔνομα. τὰς δὲ ἀποθήκας τοῦ
οἴνου Ξενοφῶν μὲν οἰνῶνας εἴρηκεν, Εὔπολις δὲ πιθῶνας.
κρατῆρες δὲ ὁ μὲν πρῶτος Διὸς Ὀλυμπίου καὶ Ὀλυμπίων
θεῶν, ὁ δὲ δεύτερος ἡρώων, ὁ δὲ τρίτος Διὸς σωτῆρος τε-
λείου, ὅτι καὶ τὰ τρία πρῶτος τέλειος ἀριθμός. καὶ ὁ μὲν
οἶνος πόμα καὶ πῶμα καὶ ποτόν, ἡδύς, ἐπαγωγός, γλυκύς,
αὐστηρός, μελιηδής, ἀνθοσμίας, Θάσιος, Χῖος καὶ ὁ τού-
του ἄριστος Ἀριούσιος, Μενδαῖος, Μενδήσιος, Ἰσμαρικός,
16 Λέσβιος, Πεπαρήθιος, Χαλυβώνιος, Πελλαῖος, Πράμνειος,
Μαρωνείτης· οὔπω γὰρ οἱ παλαιοὶ τὸν Ἰταλιώτην ᾔδεσαν
ἀκριβῶς, ἐπεὶ οὐκ ἔστιν ὄντινα ἂν τούτου προὔθεσαν. καί
που καὶ γλυκὺς Πόλιος· ἔστι μὲν ἐκ Συρακουσῶν, Πόλις
δ' αὐτὸν ὁ Ἀργεῖος πρῶτος ἐπεσκεύασεν, ἀφ' οὗ καὶ τοὔ-
νομα, ἢ ἀπὸ τοῦ Συρακουσίων βασιλέως Πόλλιδος, ὡς Ἀρι-
στοτέλης λέγει. καὶ σίραιον δὲ ἐκάλουν τὸν ἐκ γλεύκους ἡψη-
17 μένον γλυκύν, καὶ Θήραιον τὸν ἐκ Κρήτης. ἦν δέ τις καὶ
μυρίνης οἶνος, μύρῳ κεκραμένος· οἱ δὲ τὸν γλυκὺν οὕτως
οἴονται κεκλῆσθαι. καὶ μελίκρατον δέ, τὸ νῦν οἰνόμελι. ἦ
που δὲ καὶ τὸ νῦν ἕψημα ὀνομαζόμενον, ὅπερ ἐστὶν οἶνος
ἐξηψημένος εἰς γλυκύτητα· καὶ τοῦτ' ἄν τις οἴοιτο εἰρημέ-
νον ἐν τῇ τοῦ Πλάτωνος τοῦ κωμικοῦ Συμμαχίᾳ,

τὸ γὰρ ἕψημά σου
γευόμενος ἔλαθον ἐκροφήσας.

καὶ πρότροπος δ' ἦν τις οἶνος, ὁ πρὶν ἀποθλίβεσθαι ἐκρυ-
είς. ὁ δὲ φαῦλος οἶνος δευτερίας, ἐξεστηκώς, ἐντροπίας,
ὀξίνης ὀξώδης· ὁ μέντοι δευτερίας καὶ τρυγηφάνιος ἐκα-
18 λεῖτο. τὸν δὲ οἶνον καὶ τρύγα Κρατῖνος ἐν Ὥραις·

ἀλλ' ἦν ὅτ' ἐν φώσωνι τὴν ἴσην ἔχων
μετ' ἐμοῦ διῆγες, οἴναρον ἕλκων τῆς τρυγός.

αὐτίτης δὲ οἶνος ὁ ἐπιχώριος, σακκίας δὲ ὁ διυλισμένος

---

15 7. ὁ τούτου om *A*. 8. ἀριστούσιος *A*. 16 1. πολλαῖος *B*, om *AC*. 4. Πόλιος] καὶ πολαῖος *A*. || πόλας *A*. 5. ἐσκεύασεν *C*. 7. σήραιον *A*. 17 2. μυρρίνης *A*. 18 2. τήν οἱ συνέχων ante Lobeckium. om versum *A*.

καὶ σακτὸς παρ' Εὐπόλιδι. τὸ δὲ τρῖμμα πόμα ἦν μετ'
ἀρωμάτων παρὰ τοῖς νέοις κωμικοῖς. ἐπῄνουν δὲ οἶνον τὸν
τρία φέροντα, τουτέστιν ὕδατος τὸ τριπλοῦν· Ὅμηρος δὲ

ἓν δέπας ἐμπλήσας ὕδατος δ' ἀνὰ εἴκοσι μέτρα.

ὅτῳ δὲ ὁ οἶνος ἀρύεται, ἀρυστὴρ ἀρύστιχος, ἔφηβος, 19
οἰνήρυσις, κοτύλη, λεπαστή, οἰνοχόη, κύαθος, ὅτῳ δὲ διη-
θεῖται, ὑλιστὴρ καὶ σάκος καὶ τρύγοιπος. καὶ σίφωνα μέν,
ὅτῳ ἐγεύοντο, Ἱππῶναξ εἴρηκεν,

σίφωνι λεπτῷ τοὐπίθημα τετρήνας,

σιφωνίζειν δὲ Ἀριστοφάνης.

καὶ ἀπὸ μὲν τοῦ πίνειν πότης συμπότης, ποτικὸς πο-
τίστατος, συμποτικός συμποτικώτατος, καὶ πότις γυνὴ παρὰ
Φρυνίχῳ τῷ κωμικῷ. προπίνειν διαπίνειν, διαμιλλᾶσθαι ἐν
πότῳ, ἐκπίνειν ὑποπίνειν (ὃ καὶ ὑποψακάζειν λέγουσι), φι- 20
λοποτεῖν, καταπίνειν· ἤδη δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τροφῆς ἔνιοι
λέγουσιν, Αἰσχίνης δὲ καὶ τὴν οὐσίαν ἔφη κατέπιεν. καὶ
λύχνον δὲ πότην Ἀριστοφάνης ἔφη. φιλοπότης δὲ καὶ ἀκρα-
τοπότης ἀκρατοπώτης, ὑδροπότης ὑδροπώτης, φιλοποσία,
ἀκρατοποσία ἀκρατοπωσία, ὑδροποσία ὑδροπωσία, φαρμα-
κοποσία. ἀπὸ τοῦ πιεῖν συμπιεῖν ἐκπιεῖν, ἀκρατοποτεῖν ὑδρο-
ποτεῖν κλεψιποτεῖν. μετριοποτίστατος· τὸ γὰρ ἁπλοῦν ὁ με-
τριοπότης εὐτελές. γαλακτοπόται γαλακτοποσία. εἴποις δ'
ἂν καὶ συμποτικὰς τύχας. ποτικῶς συμποτικῶς.

ἀπὸ δὲ οἴνου φίλοινος φιλοινία, καὶ πάροινος πα- 21
ροινία παροίνως παροινῆσαι. ἔξοινος, οὐ μέντοι καὶ ἐξοινία
οὐδὲ ἐξοίνως, ἴσως δὲ ἐξοινῆσαι. διοινωμένος δὲ καὶ κατοι-
νωμένος ὡς Πλάτων, καὶ οἰνωμένοι ὡς Κρατῖνος. δύσοινος,
καὶ οἰνόφλυξ οἰνοφλυγία οἰνοφλυγεῖν, καὶ οἰνομάχλη. ἀπὸ
δὲ οἴνου καὶ οἰνάνθαι αἱ ἄμπελοι, καὶ οἴναρα τὰ φύλλα,
καὶ οἰνόπτης ὁ τὸν οἶνον ἐπιβλέπων· οὗτος δὲ καὶ λύχνους 22
καὶ θρυαλλίδας παρεῖχε, καὶ τὴν ἐξ ἴσου πόσιν ἐφεώρα.
καὶ οἰνοπότης, καὶ οἰνοπότις γυνὴ ὡς Ἀνακρέων, καὶ οἰνο-
ποτῶν, ὅπερ Ὅμηρος εἴρηκεν οἰνοποτάζων. καὶ πολυοινό-
τατον χωρίον ὡς Θουκυδίδης, καὶ ἄμπελοι ἡδύοινοι ὡς Ξε-
νοφῶν, καὶ εὔοινοι δέ· τὸ γὰρ οἰνίζεσθαι ἐπὶ τῶν τὸν οἶ-

---

21 4. ᾠνωμένοι M. 22 1. οἰνώπτηστις A. 6. ἔνοιοι C.

νον ὠνουμένων δεινῶς ποιητικόν. ἡ δὲ οἰνίστρια οἴνου δόσις ὑπὲρ τῶν παίδων ἐν τοῖς φράτερσιν. οἰνιὰς δὲ καὶ οἰ-
23 νὰς ἡ ἀγρία περιστερά, καὶ οἰνοῦττα μᾶζα ἡ οἴνῳ δεδευμένη. καὶ οἰναγωγὸν πλοῖον παρὰ Κρατίνῳ, καὶ οἰνηρὸς θεράπων παρὰ Ἀνακρέοντι, καὶ παρὰ Κρατίνῳ

οὐδ' ὀξύβαφον οἰνηρὸν ἔτι κεκτήσεται.

καὶ Αἰσχύλος

μήτε κρωσσούς
μήτ' οἰνηροὺς μήθ' ὑδατηρούς
λείπειν ἀφνεοῖσι δόμοισιν.

ἔστι δ' εἰπεῖν ἐπανέπλει τὸ ποτὸν καὶ ἐπανῄει. καὶ ἄκρατος οἶνος, ἀμιγὴς πρὸς ὕδωρ, ἄμικτος. ἄκρατον σπάσαι. κεκρα-
24 μένος, εὔκρατος καὶ εὐκέραστος, εὔκρας εὐκραής. καὶ αὐτόκρας ὁ μηδεμιᾶς προσθήκης δεόμενος, καὶ αὐτοκέρας καὶ αὐτόκρατον· καὶ νεόκρατον καὶ νεόκρας ὁ νεωστὶ κεκραμένος. καὶ ἀκρατότερος, καὶ ὡς Ὑπερίδης ἀκρατέστερος. ἔστι δὲ καὶ τὸ ἀκρατίσασθαι παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ὡς παρ' Ἀριστοφάνει

τί τὸ κακόν; ἀλλ' ἦ κοκκύμηλ' ἠκρατίσω;

καὶ κεράσασθαι μίξασθαι συγκεράσασθαι. καὶ κεραννύναι καὶ ἐκεράννυ· τὸ γὰρ ἐκίρνα καὶ κιρνάναι ποιητικώτερον,
25 ὥσπερ καὶ ὁ κιρνάς· οἱ δὲ πεζοὶ λέγουσι κεραννύς. ἀκρατοπότης τε Ἡρόδοτος ἔφη, καὶ ἀκρατοκώθωνας Ὑπερίδης· οὐ μὴν ἐπαινῶ τοὔνομα. ὃ μέντοι ἀναγαργαρίσασθαι οἱ νῦν λέγουσιν, ἀνακογχυλίσασθαι ἔλεγον, τὸ ἀνακλύσασθαι τὴν φάρυγγα· Πλάτων δὲ ὁ κωμικὸς

ἀνακογχυλιαστὸν ἐχθοδοπόν τι σκευάσω.

ἀμυστὶ πίνειν, ἀμυστίζειν, χανδὸν πίνειν. Θρᾳκία πρόποσις, Σκυθικὴ πόσις. ὑποβεβρέχθαι, διαθερμαίνεσθαι, σεσεῖσθαι. μέθη μεθύειν μεθύσκεσθαι μεθυστικός, ἡ δὲ γυνὴ μεθύση, καὶ μεθύστρια παρὰ Θεοπόμπῳ τῷ κωμικῷ· ὁ γὰρ
26 μέθυσος ἐπὶ ἀνδρῶν Μενάνδρῳ δεδόσθω. ἐπὶ δὲ τῶν μεθυόντων ἔλεγον τὸ μασχάλην αἴρειν, ὡς τοῦτο ἔθος ὂν τοῖς ἐν μέθῃ· διὸ καὶ Ὅμηρον προειπεῖν «χεῖρας ἀνασχόν-

---

22 1. δεῖ ὡς A. 23 6. μηδ' αὖ Blomfieldus, qui 8. λείπειν posuit pro λιπεῖν. 25 3. τὸ A. 4. ἔλεγον δὲ καὶ ἀνακλ. A. 26 3. προσειπεῖν vulgo.

τες γέλῳ ἔκθανον.» κραιπάλη κραιπαλᾶν. ἑωλοκρασία. νή-
φειν, νηφαλίως ἔχειν, νηφαντικὸν εἶναι· τὸ γὰρ νηφαλι-
εύειν τὸ νηφάλια θύειν ἔλεγον, ὅπερ ἐστὶ τὸ χρῆσθαι θυ-
σίαις ἀοίνοις, ὧν τὰς ἐναντίας θυσίας ὠνόμαζον οἰνοσπόν-
δους. ἔπινον δέ, ὡς οἱ νῦν, τὸ συνέπινον καὶ ποτοὺς ἐποι-
οῦντο Ξενοφῶν ἔφη· «οἱ δὲ Μῆδοι καὶ ἔπινον καὶ ηὐ-
λοῦντο.» Κρατῖνος μέντοι τὸν οἶνον μάρωνα εἴρηκεν·

οὔ πώ πιον τοσοῦτον οὐδὲ πίομαι μάρωνα.

ἔστι δ' εἰπεῖν ἑστιάτωρ λαμπρός, μεγαλοπρεπής, εὔ- 27
ξενος φιλόξενος, δημοτικός, εὐτράπεζος, καθαριότητι χαί-
ρων (ὁ γὰρ καθάριος ἰδιωτικόν, καίτοι τὸ καθαρίως παρὰ
Ξενοφῶντι εἴρηται), διηκριβωμένος, εὐδίαιτος, μεγαλόφρων,
φιλοφροσύνης γέμων, εὐάρμοστος, φιλοπροσήγορος, πανη-
γυρικὸς τὸ ἦθος, ἁβρόβιος ἁβροδίαιτος. τοὺς δ' ἐναντί-
ους τρυσιβίους ὠνόμαζον, κακοβίους, μικροπρεπεῖς, ἀνελευ-
θέρους.

περὶ δὲ συμπότου δεξιός, συμποτικός, ἀστεῖος, ἐπιει- 28
κής, εὐαρμόνιος, ἐπιδέξιος, ἐμμελής, εὔμικτος εὐεπίμικτος,
ἀξιοκοινώνητος κοινωνικός, συνουσιαστικός, ἐξομολογητικός,
σπουδαῖος, φαιδρός, ἵλεως, εὐμενής, φιλόγελως, φιλοπαίγμων
καὶ φιλοπαίσμων, φιλόφρων, αὐτάρκης, ὀλιγοδεής, ὀλιγόσι-
τος, νήφων, μετριόσιτος. ὁ δ' ἐναντίος σκαιός, ἐκμελής, 29
ἄγροικος, ἄμικτος, εἴρων, ἀλαζών, ὑπεροπτικός, ὑπέρφρων,
βαρύς, φορτικός, ἐπαχθής, κομπαστής κομπώδης, περίσπου-
δος ὑπέρσπουδος κατεσπουδασμένος, ἐπισκυθρωπάζων, πε-
πλασμένος καταπεπλασμένος, σχηματοποιούμενος, φιλοσκώμ-
μων, γελοιαστής, τωθαστής τωθαστικός, καγχαστής, ἄπλη-
στος, συρφετώδης, χαῦνος, πάροινος ἔξοινος, ὑγρός, σφαλε-
ρός, δυσόργητος, μεθύων, κραιπαλῶν, παράφορος, λάλος,
λῆρος, φλύαρος, κυλικηγορῶν.

ἔστι δ' ἀπὸ οἴνου σπονδή, σπεῖσαι ἀποσπεῖσαι ἐπι- 30
σπεῖσαι, ἀπόσπονδος ἄσπονδος ἔνσπονδος ὁμόσπονδος, ἐν-
σπονδότατος ἀσπονδότατος, σπονδῶν καὶ κρατήρων μετα-
σχών, παράσπονδος παρασπονδεῖν, σπονδὰς ἀναιρεῖν. πρό-
ποσις, φιλοτησία. σπονδαρχεῖν τὸ προπίνειν φιλοτησίας.

---

27 7. τρυγιβίους *A*, τρυγοβίους *B*. 29 3. περισπούδαστος *A*.

τὰς κύλικας ἐν κύκλῳ περιελαύνειν, πυκνὸν ὑποψεκάζειν.
31 καὶ πότος μεταδόρπιος, καὶ κύλιξ μετανιπτρὶς ἡ ἐπὶ πᾶσιν·
εἴποις δ' ἂν τὴν αὐτὴν καὶ ἐπινιπτρίδα. ἐπικωθωνίζεσθαι
δὲ τὸ περαιτέρω πίνειν Κριτίας λέγει. καὶ ὁ μὲν πιεῖν ἐπι-
θυμῶν διψαλέος καὶ διψῶν, καὶ τὸ πρᾶγμα δίψα καὶ δί-
ψος, καὶ τὸ ῥῆμα διψῆν· ὁ δὲ φαγεῖν ἐθέλων πεινῶν, καὶ
τὸ πρᾶγμα πείνη, καὶ τὸ ῥῆμα πεινῆν. Πλάτων δὲ ὁ κω-
μικὸς καὶ κεναγγίαν εἴρηκεν, Ξενοφῶν δὲ βούλιμον. καὶ Ἀρι-
στοφάνης δὲ

τὸν Πειραιᾶ δὲ μὴ κεναγγίαν ἄγειν.

32 Ἡ δὲ τροφὴ ἄρτοι κρέα, ἄλφιτα μᾶζα, ὄψα, σῖτα σι-
τία, ἐδέσματα, βρώματα. καὶ ἀπὸ μὲν τροφῆς θρέψαι τρα-
φῆναι, τροφεύς, εὔτροφος ἔντροφος σύντροφος, τροφός τρό-
φιμος, παρατρέφεσθαι συντρέφεσθαι ἀποτρέφεσθαι ὑπο-
τρέφεσθαι. ἀπὸ δὲ ἄρτου ἀρτοποιός ἀρτοκόπος, κανοῦν
ἀρτοφόρον, ἀρτοσιτεῖν. ἄρτοι ζυμῖται καὶ ἄζυμοι· Πλάτων
γὰρ τῷ ὀνόματι τούτῳ κέχρηται, οὐκ ἐπὶ ἄρτου μέν, κέχρη-
33 ται δ' οὖν. ἄρτοι ὀβελίαι, ἄρτοι κριβανῖται, ἄρτοι καχρυ-
δίαι, ἄρτοι ἀπυρῖται. τῶν δὲ ἄρτων οἱ ψωμοὶ καλοῦνται
ἐνθέσεις. καὶ τὸ ψωμίζειν δὲ ἀπὸ τῶν ψωμῶν, ὡς Ἀριστο-
φάνης φησίν

ἡ μὲν παιδίον
κατέκλινεν, ἡ δ' ἔλουσεν, ἡ δ' ἐψώμισεν.

ἀπὸ δὲ κρεῶν, ἢ ὡς Ξενοφῶν κρεαδίων, κρεωφάγος
κρεωφαγία, κρεανομία, κρεωσιτεῖν, κρεωπῶλαι κρεωπωλεῖν.
ἥμερα κρέα, θήρεια κρέα, σύεια, χοίρεια, ὀρνίθεια, πολυ-
πόδεια, περδίκεια, λαγῷα, σχελίδες λαγωῶν, τεμάχια κρεῶν.
34 κρεωδαίτης δὲ ὁ διατέμνων, ὃν καὶ μάγειρον καὶ ἄρταμον
ἔνιοι καλοῦσιν· ἔστι δὲ καὶ παρὰ Λακεδαιμονίοις ἀρχή τις
ὁ κρεωδαίτης. ἀπὸ δὲ σιτίων σῖτα σιτία, σιτεῖσθαι σι-
τούμενος σίτησις, κακόσιτος ἀπόσιτος φιλόσιτος ἄσιτος εὔ-
σιτος, σιτοφάγος, σιτικός, πολύσιτος ὀλιγόσιτος μετριόσιτος,
σύσσιτος συσσιτεῖν, ἀείσιτος, ἐπίσιτος ἐπισιτισμός, παρασι-

---

31 3. πέρα *A.* 9. κεναγγιᾶν et βουλιμιᾶν Bergkius. 8. δὲ add *M.* 32 6. ζυμῆτες *A.* 33 1. κεγχρυδίαι *A.* 34 2. τις κρεωδαῖτις *B.*

τεῖν καὶ παρὰ τοῖς νεωτέροις παράσιτος. ἔστι δὲ καὶ παρὰ 35
τοῖς παλαιοῖς τοὔνομα, οὐ μὴν ἐφ' οὗ νῦν, ἀλλ' ἱερᾶς ὑπη-
ρεσίας τοὔνομα, ὁ ἐπὶ τὴν τοῦ ἱεροῦ σίτου ἐκλογὴν αἱρού-
μενος· καὶ ἀρχεῖόν τι Ἀθήνησι παρασίτιον καλούμενον, ὡς
ἐν τῷ νόμῳ τοῦ βασιλέως ἔστιν εὑρεῖν. ἐπὶ μέντοι τοῦ πα-
ρασιτεῖν κατὰ λιχνείαν ἢ κολακείαν πρῶτος Ἐπίχαρμος τὸν
παράσιτον ὠνόμασεν, εἶτα Ἄλεξις. Ὅμηρος δ' αὐτὸν εἰλαπι- 36
ναστὴν λέγει· «ἐπεί οἱ ἑταῖρος ἔην φίλος εἰλαπιναστής.»
κακοσιτία, ἀποσιτία, σπανοσιτία, ἀσιτία, συσσιτία συσσί-
τιον, οἰκοσιτία οἰκόσιτος, σιτοδοτεῖν, σιτοδόκη, σιτίζειν. παῖ-
δας σιτευτοὺς Ξενοφῶν ἔφη. ἀποσυσσιτεῖν. σιτομέτρης γὰρ
καὶ σιταγωγὰ πλοῖα καὶ σιτηγοῦντες καὶ σιτοφύλακες καὶ
τὰ τοιαῦτα οὐκ ἀπὸ σιτίων ἀλλ' ἀπὸ σίτου ὠνόμασται, ὡς
καὶ τὸ ἐσιτοῦντο παρὰ Θουκυδίδῃ. καὶ σιτηρέσιον, καὶ σι-
τοδεία. ἀπὸ δὲ ἀλφίτων ἀλφιτοσιτεῖν, ἀλφιτοποιία, ἀλ- 37
φίτια ὡς Ὑπερίδης, ἄλφιτα δεύσασθαι, μᾶζαν μάξασθαι,
ἀλφιτοπωλητήρια, καὶ γυνὴ ἀλφιτοπωλήτρια. ἀπὸ δὲ
ὄψων ὀψωνεῖν, ὀψοφάγος ὀψοφαγίστατος, ὀψοφαγεῖν κα-
τοψοφαγεῖν, ὀψοφαγία ὡς Αἰσχίνης, ὀψαρτυτὴς ὡς Ὑπερί-
δης, ὀψοποιός, ὀψοποιούμενος ὡς Δημοσθένης. καὶ τόπος 38
Ἀθήνησιν, ἀφ' οὗ φασὶν «ἀπῆλθον εἰς τοὔψον.» Κριτίας
δὲ καὶ ὀψωνίας καὶ ὀψωνεῖν ἔφη, τὸ δὲ ὀψωνεῖν καὶ ὀψο-
νομεῖν ὠνόμασεν. Θουγενίδης δὲ ἔφη

ᾔτησεν εἰς ὀψώνιον τριώβολον.

παμπόνηρον δὲ ὁ Μενάνδρου ὀψωνισμός. Ἄλεξις δὲ εὐο-
ψωνίαν εἶπεν. ἀπὸ δὲ ἐδεσμάτων ἔδειν ἔδεσθαι ἐδόμε-
νος ἐδόμεθα, ὀδόντες· ἀπὸ τούτου γὰρ πεποίηνται, οἷον
ἔδοντές τινες, οἱ ὀδόντες. θριπηδέστατον, κατεδήδεστο, τὰ
πατρῷα κατεδηδοκώς. ἀπὸ δὲ βρωμάτων βιβρώσκειν 39
διαβιβρώσκειν καταβιβρώσκειν, βρωτικώτερον. χῆνας ἡμι-
βρώτους φησὶ Ξενοφῶν· καὶ Ὑπερίδης «τὰ ὄντα καταβέ-
βρωκέν» φησιν ἀντὶ τοῦ κατεδήδοκεν. ἄβρωτος δὲ ὁ νῆστις
παρὰ Σοφοκλεῖ, καὶ ἀβρωσία ἡ ἀσιτία. κοινὸν δὲ κατὰ
πάντων ἐσθίειν, φαγεῖν, φαγὼν καταφαγών, ἐσθίων κατε-

---

36 8. σιτοδοσία A. 37 1. ἀλφιτεία vel ἀλφιτεῖα Iungermannus.
38 9. κατεδήδοτο A.

σθίων, ἐπιφαγεῖν (οὕτω δὲ ἔλεγον τὸ ἐπὶ τῷ ἄρτῳ ὄψον
40 ἐπεσθίειν), ἐξέφαγεν. Μεταγένης δὲ καὶ λαθροφαγεῖν που
λέγει. παμπόνηρον δὲ καὶ τὸ παρὰ Μυρτίλῳ τῷ κωμικῷ
καταφαγάς, κἂν Αἰσχύλος αὐτὸ ᾖ προειρηκώς. ἐκ δὲ τού-
των ἂν εἴη καὶ ὁ κραδοφάγος· τὸν δὲ ἄγροικον οὕτως ἐκά-
λουν, ἐπεὶ κράδαι τὰ φύλλα τῶν συκῶν. δυσχερὲς γὰρ
ὁ σκατοφάγος. γαλακτοφάγοι, ἀνδροφάγοι, βαλανηφάγοι
βαλανηφαγεῖν. τάχα δὲ καὶ τὸ ἐντραγεῖν ἐπιτραγεῖν συκο-
τραγεῖν.
41 ὁ δὲ περὶ τροφὴν ἄπληστος ἀκόρεστος, ὡς ὁ τα-
χέως κορεσθεὶς ἀψίκορος. καὶ κακόσιτος δέ, καὶ ἀπόσιτος
ὁ ἀπεστραμμένος ἀπὸ σιτίων, ὡς ἄπιχθυς παρ' Ἀριστοφά-
νει ὁ ἰχθύων ἄγευστος. οὗτος δὲ καὶ τὴν ἀσιτίαν ἀπαστίαν
ὠνόμασεν. ὁ δὲ ἀπλήστως εἰς κόρον ἐσθίων ἀδδηφάγος,
42 ἄδδην ἐσθίων. πολύσιτοι, ὀψοφάγοι. καὶ ἐρέπτειν ἔλεγον τὸ
συντόνως ἐσθίειν. ἄχρι κόρου, πέρα κόρου. γάστρις, γαστρι-
ζόμενος, γαστρίζειν ὑπογαστρίζειν, γαστριβόρος, γαστρί-
μαργος γαστριμαργία, λίχνος λιχνεία, λαίμαργος λαιμαρ-
γία, τένθης τενθεία, δεινὸς φαγεῖν καὶ ἀγαθὸς φαγεῖν. καὶ
φαγέσωρον δὲ τὸν ἄπληστον οἱ κωμικοὶ ὠνόμαζον, καὶ τὴν
43 τοῦ τοιούτου γαστέρα φαγεσωρῖτιν. τὸ δὲ χορτάζειν Ἀρι-
στοφάνης εἴρηκε, καὶ τὸ χορτάζεσθαι Ἀραρώς, Ἀναξανδρί-
δης δὲ καὶ χορτασμόν. καὶ κάβαισον δὲ ἐκάλουν τὸν περὶ
τὴν τροφὴν ἄπληστον, ὥσπερ οἱ νῦν τὸν πολυπότην πίθον·
κάβος γὰρ σίτου μέτρον. ὁ δὲ μέγας ψωμὸς ἐκαλεῖτο Θετ-
ταλικὴ ἔνθεσις. καὶ τὸ μὲν πιεῖν ἐθέλειν διψῆν, τὸ δὲ φα-
44 γεῖν βούλεσθαι πεινῆν. τὴν μέντοι ὑπὸ πλήθους τροφῆς
δυσχέρειαν, ἐκ τοῦ μὴ τρῖψαι τὰ σιτία, ἀπεψίαν μὲν οἱ
πολλοί, σὺ δὲ ὀξυρεγμίαν ἂν λέγοις. τὸ δ' ἐπὶ τῷ κόρῳ
δυσχεραίνειν βδελυγμίαν Ξενοφῶν καλεῖ. τῇ σκιᾷ δ' ἐτεκ-
μαίροντο τὸν καιρὸν τῆς ἐπὶ δεῖπνον ὁδοῦ, ἣν καὶ στοι-
χεῖον ἐκάλουν· καὶ ἔδει σπεύδειν, εἰ δεκάπουν τὸ στοι-
χεῖον εἴη.
45 Τὰ δὲ βρώματα, ὅσα παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἔστιν εὑ-

---

40 6. συκοφάγος *A*, σκυτοφάγος *B*. 42 4. post λιχνεία vulgo λίχνος.
43 3. κάβασον *B*, κέβασον *A*. 5. κέβος *A*. || σικελικὴ *A*. 44 2. πέψαι?

ῥεῖν, ῥαφανίς, δρυπέτεις ἐλᾶαι, ἁλμάδες καὶ νηκτρίδες. τὰς
δὲ κοτινάδας ἐλάας στραβήλους ὠνόμασε Φερεκράτης· ἐκα-
λοῦντο δὲ αὗται καὶ φαύλιαι. ἃς δὲ οἱ νῦν θλαστάς, ταύ-
τας πυρῆνας οἱ κωμικοί· καὶ θλαστὰς δὲ ἐλάας ἐν Νήσοις
ἂν εὕροις Ἀριστοφάνους. θέρμους δὲ Ἄλεξις εἴρηκεν·

τοὺς θέρμους φαγὼν
ἐπὶ τῶν προθύρων τὰ λέμμαθ' ὅτιὴ κατέλιπεν.

κοκκύμηλα τῶν ἀποθέτων. συκάμινα· ταῦτα δὲ καὶ μόρα 46
Αἰσχύλος ὠνόμακεν, τὰ ἄγρια οὕτως ὀνομάσας τὰ ἐκ τῆς
βάτου. τάχα δ' ἄν τις καὶ κεράσια φαίη, κέρασον τὸ δέν-
δρον ἐν τῷ περὶ φύσεως Ξενοφάνους εὑρών. χόνδρος, κῶ-
νοι, μαλάχη, θριδακίνη, κινάρα· οὕτω γὰρ παρὰ τοῖς Δω-
ριεῦσι ποιηταῖς ἔστιν εὑρεῖν καλουμένην τὴν ἄκανθαν. σι-
κὺς καὶ σικυὸς πέπων, ὃν καὶ σπερματίαν ὠνόμαζον. τήθη, 47
κογχύλια, ὄστρεα, πορφύραι, κήρυκες, κάραβος, ἀστακός,
χῆμαι, κόγχαι, κτένες, τευθίδες. πολυπόδεια κρέα ἢ πλεκτά-
ναι, σηπίαι σηπιδάρια. ἐχῖνοι θαλάττιοι· ἔνιοι δὲ καὶ πά-
ταγγας καλοῦσιν ἐχίνων τι εἶδος. καὶ τὰ ἄλλα δὲ τὰ
συνήθως γνωριζόμενα, μήτρα, τέμαχος, συῶν πόδες. μῆλα
τῶν Ἑσπερίδων, μῆλα τῶν ὡραίων, κυδώνια μῆλα ὡς Ἀρι-
στοφάνης· καὶ φαύλια δὲ μῆλά τινα ὠνόμαζον. σῦκα τῶν 48
χλωρῶν. τυροῦ τροφαλίς, τυρὸς χλωρός· τὸν δὲ ξηρὸν
ἰσχνὸν ἔλεγον. ὁ γὰρ ὀξερίας τυρὸς εἴρηται μὲν ἐν τῇ κω-
μῳδίᾳ, Σικελικὸν δὲ τὸ ἔδεσμα. ταρίχη Ποντικά, τα-
ρίχη Φρύγια, ταρίχη Αἰγύπτια, ταρίχη Σαρδῷα, ταρίχη Γα-
δειρικά. ὡραῖα τεμάχη σκόμβρων, κεστρίνων, κύβων, θυν-
νίδων. θύννοι, κολίαι, σαπέρδαι, λεβίαι, μύλλοι. Ἀριστοφά-
νης δὲ καὶ ταρίχιόν που λέγει. καὶ οὐδετέρως μὲν τὸ τάρι-
χος οἱ Ἀττικοί, Ἴωνες δὲ καὶ Δωριεῖς ἀρρενικῶς, καὶ τῶν
Ἀττικῶν ἐν Διονυσαλεξάνδρῳ Κρατῖνος

ὁ δὲ ταρίχους Ποντικούς. 49

καὶ τιλτὸν δὲ τάριχος τὸ λεπιδωτὸν ἐκάλουν, ὡς Πλάτων
ὁ κωμικὸς

---

45 1. δρυπεπεῖς *C*. 2. τραμβύλους *A*. 46 6. σίκυος *AB*. 7. σί-
κυος *A*. 47 3. χημαί *A*. 4. πάταγα *A*, παττάγας *C*. 7. ἑσπε-
ρίων *A*. 48 2. σκληρὸν *A*. 3. ἐξερίας *C*. 7. ἄμυλλοι *A*.

καὶ περιὼν ἅμα
τιλτὸν τάριχος ἐπριάμην τοῖς οἰκέταις.

Ἀριστοφάνης δὲ

τὸν σαπέρδην ἀποτῖλαι χρή
κἆτ' ἐκπλῦναι καὶ διαπλῦναι.

ἔξεστι δὲ εἰπεῖν ἥπατα σεσυκασμένα, ἥπατα συῶν σεσυκοτραγηκότων, ἢ χηνείων ἡπάτων. *ἰχθύες* ἐκ ταγήνου, ἰχθύες ἐξ ἅλμης· οὕτω γὰρ ἐκάλουν τὸν ἰχθύων ζωμόν.
50 τρίγλη, σκάρος, λάβραξ, μύραινα, κεστρεύς, χρύσοφρυς, γόγγρος, μελάνουρος, ἀνθίας, σφύραινα, ἣν καὶ κέστραν ἐκάλουν· τῶν δὲ κεστρέων τοὺς νήστεις ἐπήνουν. τράχουρος, ξιφίας, ἀμία, κάλλιχθυς, ὀρφός ἢ τὸ Ἀττικώτερον ὀρφώς, φάγρος, σκορπίος, κίθαρος, βατίς, θυννίς, θύννος, γλαῦκος, συνόδους, κίχλη, ἔλλοψ, σάλπη, γαλεός, ἐγχέλεις (οὕτω γὰρ κατὰ πλῆθος ἐξέφερον, καίτοι ἐπὶ τῆς μιᾶς ἔγχελυν ἔλεγον),
51 ἀφύαι, ψῆτται, μαινίδες, ἀκαλήφη, καρίδες, μεμβράδες, κωβιοί, νάρκα, φυκίδες. καὶ ἑψητῶν δὲ λοπὰς εὐτελές τι βρωμάτιον ἦν, ὥσπερ καὶ τριχίας.

εἴποις δ' ἂν ὀστρέων *κελύφη*, καὶ καράβων ὄστρακα, καὶ ἰχθύων λέπη καὶ λεπίδας καὶ λέμματα, καὶ ἀκάνθας καὶ βράγχια καὶ ἔγκατα καὶ σάρκας, καὶ κρανίον γλαύκου, ὅπερ εὐδόκιμον ἦν.

52 *κωλῆνες* ἑφθοί, ἀκροκώλια δίεφθα, κρέα πλευριαῖα, δελφάκια, ἔριφοι, λαγὼ καὶ κρέα λαγῷα καὶ σχελίδες. κίχλαι, κόσσυφοι, σπινίδια, ἀλεκτρυόνες ἀλεκτορίδες, πέρδικες, γέρανοι, χῆνες, νῆτται, περιστεραί, φάτται, τρυγόνες, ταοί, ἀτταγαί, ἀμπελίδες, ἃς νῦν ἀμπελιῶνας καλοῦσιν, φασιανικοὶ ὄρνιθες. ὑπογάστρια, οὔθατα, ἠτριαῖον δέλφακος, φῦσκαι, ἀλλᾶντες, χόλιξ καὶ χολίκια ὕεια, κωλῆνες ταριχευ-
53 μένοι, σχελίδες ὁλόκνημοι αἱ πέρναι, ἤνυστρον· ἔστι δὲ γαστρίον ἡδυσμένον, ὃ καὶ τάκωνας ἔνιοι κεκλῆσθαι παρὰ Κράτητι νομίζουσι τῷ κωμικῷ μόνῳ καὶ ἅπαξ εἰρηκότι ἐν Θηρίοις

---

49 1. περιιὼν ante **M.** 50 6. ἐγχέλυες vulgo. 51 2. post φυκίδες **BC** τῶν δὲ ἄλλων ἰχθύων τὰ ὀνόματα συνήθη καὶ γνώριμα πᾶσιν, οἷον φάγρος, δελφίς. καὶ τὰ ἄλλα τῶν ἐν ὕδασι. ‖ ἑψετὸν δὲ λ. εὐτελὲς βρῶμά τι **A.**

οὐκ ἄρ' ἔτ' οὐδὲν κρέας, ὡς ὑμεῖς λέγετ', οὐδ' ὁτιοῦν
ἐδόμεσθα,
οὐδ' ἐξ ἀγορᾶς, οὐδὲ τάκωνας ποιησόμεθ' οὐδ' ἀλλᾶντας.

οἱ δὲ οἴονται τοὺς τάκωνας ἐκ ταγήνου κρέας, ἢ στέατος τροχοὺς σὺν ἁλσὶ καὶ ξηροῖς ἡδύσμασι κοπέντας. πῦον, 54
πυριάτη· Φιλιππίδης δὲ ἐν Αὐλοῖς καὶ πυρίεφθα εἴρηκεν.

ἀσφάραγος ὁ ἀκανθίας, ὄρμενος ἥμερος ἀσφάραγος· καὶ πᾶν δὲ τὸ ὑπερεξηνθηκός, ὅπερ ἐκκεκαυληκὸς καλοῦσιν, ὄρμενον ὠνόμαζον, καὶ τὸ ὑπέρωρον γενέσθαι ἐξορμενίσαι. ῥάφανος ἡ κράμβη. τὸ δὲ ὄνομα τῆς κράμβης ἔστι μὲν καὶ παρ' Ἀριστοτέλει ἐν τοῖς περὶ ζώων, «ῥάφανος, ἣν καλοῦσί τινες κράμβην,» ἄντικρυς δ' αὐτῷ κέχρηται Ἀντιφάνης ἐν Ἀγροίκῳ·

κραμβίδιον ἑφθόν, χάριεν, ἀστεῖον πάνυ.

γογγυλίδες· λέγουσι δὲ καὶ γογγύλας. βολβοί, τεῦτλα, κολο- 55
κύνται.

αἱ μέντοι τῶν κρεῶν μερίδες ἰδέαι καλοῦνται, τὰ δὲ ὀψίγονα τῶν ὑῶν μετάχοιρα. τὸ δὲ περιφέρεσθαι τὰς μερίδας περιφορὰν Ξενοφῶν ὠνόμασεν. τὸ δὲ δέρμα τοῦ χοίρου φορίνην καλοῦσι, τὸ δὲ κρέας ὑεικὸν ὡς καὶ βοεικόν. τὸ δὲ ὀπτὸν κρέας φλογὶς ἐκαλεῖτο. Ἑρμοῦ δὲ κλῆρος ἡ πρώτη τῶν κρεῶν μοῖρα. τὰ μέντοι θνησείδια κρέα κενέβρια ἐκάλουν, ἐπανθρακίδας δὲ τὰ ἐπηνθρακωμένα ἰχθύδια.

εἴποις δ' ἂν ζωμοὺς καρύκην καρυκεύματα, κατα- 56
χυσμάτια, ἀβυρτάκην, παροψίδα· ἔστι δὲ καὶ τοῦτο ζωμοῦ τι εἶδος ἢ ὥς τινες μάζης, ἢ παρενθήκη τις ὄψου, ὃ οἱ νῦν ἂν εἴποιεν παροψημάτιον. καὶ πασταὶ δέ εἰσιν, ὡς Εὔπολίς φησι, ζωμὸς ἀλφίτων μέτα· Ἀριστοφάνης δέ φησι

χορδαί, φῦσκαι, πασταί, ζωμός, χόλικες.

μίμαρκυς δὲ κοιλία καὶ ἔντερα μεθ' αἵματος ἐσκευασμένα,
μάλιστα δὲ λαγωῶν. ὁ δὲ μέλας καλούμενος ζωμός, Λακω- 57
νικὸν μὲν ὡς ἐπὶ πολὺ τὸ ἔδεσμα, ἔστι δ' ἡ καλουμένη αἱματία.

---

53 1. ἔστιν et ὅ τι ante Bergkium. 55 1. κολοκύνται] σέρις καὶ ἰντίβιον A. 3. ἀκραίων μ. ἰδαῖαι C. 6. συεικὸν C. 56 5. μέτρα vel μεστά ante M. 6. χόνδραι A. 57 1. ἐκλαγὼν C.

*τὸ δὲ θρῖον ὧδε ἐσκεύαζον. στέαρ ὕειον ἑφθὸν μετὰ
γάλακτος μίγνυ χόνδρῳ παχεῖ, συμφυράσας δ' αὐτὰ τυρῷ
χλωρῷ καὶ λεκίθοις ᾠῶν καὶ ἐγκεφάλοις, περιβαλὼν συκῆς
φύλλῳ εὐώδει, ζωμῷ ὀρνιθείῳ ἢ ἐριφείῳ ἕνεψε, ἔπειτα ἐξε-
λὼν καὶ τὸ φύλλον ἀφελὼν ἔμβαλε εἰς ἀγγεῖον γέμον μέ-*
58 *λιτος ζέοντος. καὶ τὸ μὲν ὄνομα τῷ ἐδέσματι προσέθηκε
τὸ φύλλον, ἡ δὲ μῖξις πάντα ἐξ ἴσου δέχεται, τῶν δὲ λεκί-
θων πλέον, ὅτι πηγνύουσι καὶ συνιστᾶσιν.*

*οὐ φαῦλον δ' ἴσως παραθέσθαι καὶ τὴν Φερεκράτους
λέξιν.*

ποταμοὶ μὲν ἀθάρης καὶ μέλανος ζωμοῦ πλέῳ
διὰ τῶν στενωπῶν τονθορυγοῦντες ἔρρεον,
φῦσκαι δὲ καὶ ζέοντες ἀλλάντων τόμοι
παρὰ τοῖς ποταμοῖς σίζοντ' ἐκέχυντ' ἀντ' ὀστράκων.
59 *καὶ μὴν παρῆν τεμάχη μὲν ἐξωπτημένα,*
καταχυσματίοισι παντοδαποῖσιν εὐπρεπῆ,
τεύτλοισί τ' ἐγχέλεια συγκεκαλυμμένα,
σχελίδες δ' ὁλόκνημοι πλησίον τακερώταται
ἐπὶ πινακίσκων, καὶ δίεφθ' ἀκροκώλια
ἥδιστον ἀτμίζοντα, καὶ χόλιξ βοός,
καὶ πλευρὰ δελφάκει' ἐπεξανθισμένα
χναυρότατα παρέκειτ' ἐπ' ἀμύλων καθήμενα.
παρῆν δὲ χόνδρος γάλακτι μεμιγμένος
60 *ἐν καταχύτλοις λεκάναισι καὶ πύου τόμοι.*
ὀπταὶ κίχλαι δ' ἐπὶ τοῖσδ' ἀνάβραστ' ἠρτυμέναι
περὶ τὸ στόμ' ἐπέτοντ' ἀντιβολοῦσαι καταπιεῖν.

*αἱ δὲ περιτταὶ σκευασίαι ὀνθυλεύσεις καὶ μονθυλεύσεις ἐκα-
λοῦντο, ὡς παρὰ Μενάνδρῳ αἱ ὑποστάσεις, ζωμὸς παχὺς
ἀμύλῳ πηγνύμενος.*

*ἐκ δὲ βρωμάτων ἔστι καὶ τὰ ὄσπρια, ἃ καὶ χέδροπα
ὠνόμαζον, ἔτνος, φακῆ, πισός (Ἀριστοφάνης δὲ καὶ πλη-*
61 *θυντικῶς λέγει τοὺς πισούς), κύαμοι οἱ καὶ πύανοι, ἀφ' ὧν*

---

57 3. *καὶ ἐγκεφάλοις* om *A*. 4. *σύναψον A*, *ἐνῆψεν* ceteri. 58 6. *ἀθάρας* libri. || *πλέον A*. 7. *τε AC*. || *θορυβοῦντες A*. 59 2. *εὐτρεπῆ* ante Hemsterhusium. 3. *ἐγχέλυα* ante Schweighaeuserum. 8. *χαυνώρατ' ἐπέκειτ' A*: rectius Athenaeus. 9. *γάλατι κατανενιμμένος* nunc apud Athenaeum. 60 1. *ἀμύλου* codices Pollucis.

καὶ τὰ πυανέψια ἡ ἑορτή, κατέρικτα, κέγχροι, ὄρμενοι, σήσαμα, μελίναι, πτισάνη. Κρατῖνος δὲ καὶ χυλὸν πιεῖν εἴρηκεν·

ἀλλ' εἴσιθ' εἴσω, καὶ πιοῦ|σα χυλὸν ἀναπαύου κακῶν.

ἔλεγον δέ τι καὶ ἐπίπαστα λείχειν· ἦν δὲ ἔτνος, καὶ ἐπιπάττοντες ἀλφίτων λεπτῶν καὶ ἐλαίου ἤσθιον. καὶ πολφοὶ δέ τι ἐκαλεῖτο, μηρύματα ἐκ σταιτός, ἃ τοῖς ὀσπρίοις ἐνέβαλλον, ἀφ' ὧν ἔτι καὶ νῦν ὀνομάζεται παρά τισι τὸ πολφοφάκη. Ἀριστοφάνης τῶν πολφῶν μνημονεύει· 62

πολφοὺς δ' οὐχ ἧψον ὁμοῦ βολβοῖς.

εἴη δ' ἂν ἔτνους ἰδέα καὶ τὰ χίδρα· γίνεται δ' ἐκ πυροῦ χλωροῦ, ὃν χιδρίαν Ἀριστοφάνης καλεῖ. ὁ δ' αὐτὸς καὶ παλημάτιον ῥόφημά τι ὠνόμασεν·

ἵν' ἐπαγλαΐσῃ τὸ παλημάτιον, καὶ μὴ βήττων καταπίνῃ.

ἴσως δ' ἂν εἴη ἐκ παιπάλης, ὅ ἐστι τὸ λεπτότατον τοῦ ἀλεύρου. καὶ ἀθάρη δὲ ἔτνος ἐκ πυροῦ. τὰ δὲ συγκεκομμένα λάχανα κνιστὰ ἐκάλουν, ὡς τὰ ἄγρια κιχόρια, καὶ ἰσχνὰ λάχανα τὰ λεπτά. οἱ κωμικοὶ δὲ ὠνόμαζον τὰ περικόμματα καὶ χναύματα. τὰ δ' αὐτὰ καὶ νωγαλίσματα· ἀλλὰ τοῦτο ποιητικὸν ἐσχάτως.

ἰστέον δὲ ὅτι παρὰ τοῖς παλαιοῖς εὐδοκίμουν μύ- 63
ραινα ἐκ πορθμοῦ καὶ μύραινα Ταρτησσία, καὶ θύννος Τύριος, καὶ κεστρεὺς ἐκ Σκιάθου, καὶ ἔριφος ἐκ Μήλου, καὶ κόγχαι Πελωριναί, ὅθεν ἴσως καὶ αἱ νῦν καλούμεναι Πελωρίδες ὠνομάσθησαν, τεῦτλον ἐξ Ἄσκρης, μαινίδες ἐκ Λιπάρας, γογγύλαι ἐκ Μαντινείας, Μηθυμναῖοι κτένες, γαλεὸς ἐκ Ῥόδου, ψῆτται ἐξ Ἐλευσῖνος, ἀφύαι Φαληρικαί, τρίγλαι Αἰξωνικαί, ἐγχέλυες ἐκ Βοιωτίας αἱ Κωπᾷδες, ὡς ἐκ Σικελίας αἱ πλωταί, καὶ Θασία ἅλμη καὶ Θάσιαι ῥαφανῖδες, καὶ τυρὸς Κύθνιός τε καὶ Σικελικός, καὶ ἅλες Τραγασαῖοι· λίμνη δὲ αἱ Τραγάσαι Τρωικὴ ἢ πεδίον Ἠπειρωτικόν, ἀπὸ Τραγάσου, ᾧ χαριζόμενος ὁ Ποσειδῶν τοὺς ἅλας ἔπηξεν.

εἴποις δ' ἂν καὶ φρύττειν φρύττουσα· φρύγετρον τὸ 64
ἐργαλεῖον. τὸ δ' αὐτὸ καὶ κοδομεύειν καὶ κοδομεύουσα, ἣν κοδομὴν καλοῦσι, καὶ τὸ ἐργαλεῖον κοδομεῖον, ᾧ δὴ ἐνέ-

---

61 4. ἔτνος καὶ] ἔτνος ὡς *A*. 63 4. πελωρίναι *B*, πελωρικαὶ Brodaeus.

φρυττον, ἴσως ἀγγεῖον κεραμεοῦν. καὶ μάττειν δέ, καὶ μάκτρα οὗ ἔματτον, καὶ ὁ μάττων μαγεύς· ἡ δὲ μάκτρα καὶ μαγὶς ἐκαλεῖτο καὶ σκάφη.

65 τὰ δὲ ἡδύσματα ἔλαιον, ὄξος, ὡς Εὔπολις

οἴνου παρόντος ὄξος ἠράσθη πιεῖν.

τὸ δὲ ὄξος καὶ ἦδος ἐκάλουν. γάρος, ὡς Σοφοκλῆς

οὐδ' ἡ τάλαινα δοῦσα ταριχηροῦ γάρου,

καὶ Κρατῖνος

ὁ τάλαρος ὑμῖν διάπλεως γάρου.

λεπτοὶ ἅλες, ὡς Ἀριστοφάνης

εἰς ὄξος ἐμβαπτόμενος ἢ λεπτοὺς ἅλας.

πέπερι, ὡς Ἄλεξις ἐν Λέβητι, οὗ τοῖς ἰάμβοις χρηστέον περιειληφόσι πλῆθος ἡδυσμάτων· τὰ γὰρ τοιαῦτα παρὰ τῶν ἀρχαίων σοι πάνυ ληπτέον.

66 ὀρθῶς γε. πρῶτον μὲν λάβ' ἐλθὼν σήσαμα.
ἀλλ' ἔστιν ἔνδον. ἀσταφίδα κεκομμένην,
μάραθρον, ἄνηθον, νᾶπυ, καυλόν, σίλφιον,
κορίαννον αὖον, ῥοῦν, κύμινον, κάππαριν,
ὀρίγανον, γήτειον, ἄννισον, θύμον,
σφάκον, σίραιον, πέπερι, πήγανον, πράσον.

εἴη δ' ἂν ἐκ τῶν ἡδυσμάτων καὶ λίτρον· Ἀντιφάνης ἐν Λευκαδίᾳ

σησάμου, λίτρου, κυμίνου, ῥοῦ, μέλιτος, ὀριγάνου,
βατανίων, ὄξους, ἐλαῶν, εἰς ἀβυρτάκην χλόης.

67 ἔνια δὲ τῶν ἡδυσμάτων ἐπῃνεῖτο ἐκ χωρίου, ὡς Εὔβουλος ἐν Γλαύκῳ φησὶ

καὶ νᾶπυ Κύπριον καὶ σκαμωνίας ὀπόν,
καὶ κάρδαμον Μιλήσιον, καὶ κρόμμυον
Σαμοθρᾴκιον, καὶ καυλὸν ἐκ Καρχηδόνος
καὶ σίλφιον, θύμον τε τῶν Ὑμηττίων.

τοῦ μέντοι σιλφίου τὸ μὲν σπέρμα καλεῖται μαγύδαρις, ἡ δὲ ῥίζα σίλφιον, τὸ δὲ φυτὸν καυλός, τὸ δὲ φύλλον μάσπετον. καὶ ἕτερον δέ τι ἥδυσμα ἐοικὸς σιλφίῳ, ἧττον δὲ δριμύ,

---

65 4. οὐδὲν ἡ — τοῦ τ. M. 6. γάρου] ἔσται γάρου Athenaeus. 11. σοὶ ἀρχαίων ante Kühnium. 66 3. μάραθα A. 5. γήτιον A. || ἄννισον om A. 8. λευκάδι codices, et 10. βατανίου et ἐλαίου.

ἐκαλεῖτο μαγύδαρις. μίνθα δὲ ἡ μίνθη τὸ καλούμενον ἡδύ- 68
οσμον, ὅπερ ὠνομάσθαι φασὶν ἀπὸ Μίνθης· ἡ δ' ἦν Πλού-
τωνος παλλακὴ εἰς τοῦτο τὸ φυτὸν μεταβληθεῖσα. μέμνη-
ται τῆς μίνθης Κρατῖνος ἐν τοῖς Νόμοις·

τυρῷ καὶ μίνθῃ παραλεξάμενος καὶ ἐλαίῳ.

εἴη δ' ἂν τῶν ἡδυσμάτων καὶ τὰ ὑποτριμμάτια, ἃ καὶ κα-
ταχυσμάτια, καὶ σκόροδον καὶ σκοροδάλμη καὶ ὀξάλμη, ὡς
Κρατῖνος ἐν Ὀδυσσεῦσιν

φρύξας, ἑψήσας κἀπ' ἀνθρακιᾶς ὀπτήσας, 69
εἰς ἅλμην τε καὶ ὀξάλμην κᾆτ' ἐς σκοροδάλμην
χλιαρὸν ἐμβάπτων, ὃς ἂν ὀπτότατός μοι ἁπάντων
ὑμῶν φαίνηται κατατρώξομαι, ὦ στρατιῶται.

ὁ δ' Ἀριστοφάνης ἐν τῷ Γήραι λέγει

ὀξωτά, σιλφιωτά, βολβός, τευτλίον,
περίκομμα, θρῖον, ἐγκέφαλος, ὀρίγανον.

εἴη δ' ἂν προσῆκον τοῖς ἡδύσμασι καὶ ὁ κάνδυλος ἐξ ἀμύ-
λου καὶ τυροῦ καὶ γάλακτος καὶ μέλιτος· καὶ ἡ ματύλλη, 70
Μακεδονικὸν εὕρημα, δίψους ἐγερτικὸν βρῶμα, ᾧ ἐχρῶντο
μεσοῦντος τοῦ πότου· καὶ ὁ μυττωτός, τρῖμμα ἐκ σκορό-
δων δριμύ. πολλὰ δ' ἂν εἴη τῶν περὶ τὴν ἡδυντικὴν
σκευασίαν ἐξευρεῖν ἐκ τῶν ὀψοποιικῶν συγγραμμάτων Παν-
τολέοντος καὶ Μιθαίκου καὶ Ζωπυρίνου καὶ Σόφωνος καὶ
Ἡγησίππου καὶ Παξάμου καὶ Ἐπαινέτου. συναριθμοῖτο δ' 71
ἂν τούτοις Ἡρακλείδης τε ὁ Συρακούσιος καὶ Τυνδάριχος
ὁ Σικυώνιος καὶ Σιμωνακτίδης ὁ Χῖος καὶ Γλαῦκος ὁ
Λοκρός, ὀψοποιητικῆς πραγματείας σοφισταί.

ἐκαλοῦντο δὲ καὶ οἱ ἅλες ἡδυντῆρες διὰ τὸ ἡδύνειν.
καὶ τὸ ἀρτύειν δὲ ἡδύνειν ἔλεγον. φυλλάδας δ' ἐκάλουν τὰ
χλωρὰ ὑποτρίμματα. τὸ δ' ἐπὶ πᾶσιν ἐπιφόρημα τύβαριν
οἱ Δωριεῖς ἐκάλουν· ἦν δ' ἐν ὄξει σέλινα.

ἐπεὶ δὲ τῶν χωρὶς ἄρτου βρωμάτων ἐπιμνησθέντες 72
ὑπηνέχθημεν εἰς τὰ σὺν ἄρτῳ ἐσθιόμενα, οὐδὲν ἂν κωλύοι
καὶ τὰ τῶν ἄρτων εἴδη συναγαγεῖν. οἱ μὲν κριβανῖται οἱ

---

68 1. μυγδαλίς. μίνθη ἢ μίνθον *C*. 69 1. φρύξας καὶ ἑψήσας καὶ ἐπανθρακώσας καὶ ὀπτήσας *A*: corr Porsonus. 2. τε om *A*. 3. ὃς ἀνυπόστατός *A*. 70 3. ἐκ] διὰ *C*.

*δὲ ὀβελίαι, κόλλικες, κόλλαβοι, ναστοί, ἄμυλοι, κολλῦραι,
ζυμῖται, σησαμῖται, χαρίσιοι, καχρυδίαι· οἱ δ' ἔτι φαυλότε-
ροι πιτυρίαι. εἴποι δ' ἄν τις καὶ ἄρτον πύρινον, πρὸς τὸν
73 ἐκ κριθῆς διαιρῶν. οἱ δὲ τητάνιοι ἄρτοι ἐκ τῶν τητανίων
πυρῶν, οἵ εἰσι τετράμηνοι· τητινὸν γὰρ τὸ ἐπέτειον. τὸν
μέντοι χαρίσιον πλακοῦντα εἶναι λέγουσιν. καὶ ἄνανος δὲ
ἄρτος ἐγγυτέρω πλακοῦντος. Αἰγύπτιοι δὲ τοὺς εἰς ὀξὺ ἀνη-
γμένους ἄρτους καλλιστεῖς ὠνόμαζον, ὡς ὀρίνδην τινὰ ἄρ-
τον Αἰθίοπες τὸν ἐξ ὀρινδίου γινόμενον, ὅ ἐστι σπέρμα
ἐπιχώριον, ὅμοιον σησάμῳ. ὁ γὰρ ὀρθοστάτης ἱεροῦ ἄρτου
74 τι εἶδος. τὸ δὲ ἐργαλεῖον ἐν ᾧ τὰ ἄλευρα διεσήθετο, τὸ
μὲν ἐκ σχοίνων πλέγμα κόσκινον, εἰ δὲ τοῦ κοσκίνου κύκλῳ
ἀντὶ τῶν σχοίνων λινοῦν τι σινδόνιον εἴη ἐξημμένον, ὡς
ἀκριβέστερον τὸ ἄλευρον καθαίροιτο, ἀλευρότησις ἐκαλεῖτο,
εἰ δὲ ἐξ ἐρίου εἴη, κρησέρα. ἔνθα δὲ ἐπλάττοντο οἱ ἄρτοι,
πλάθανον· ὁμοίως καὶ δι' οὗ ἐπλάττοντο. εἴρηται δὲ
καὶ σεμίδαλις παρά τε Λυκούργῳ τῷ ῥήτορι καὶ πολλοῖς
75 τῶν κωμῳδοδιδασκάλων· Στράττις δὲ καὶ τὴν γενικὴν εἴ-
ρηκε σεμιδάλιδος. ἀπὸ δὲ ναστῶν ὁ ναστοφάγος καὶ τὸ
ναστοφαγεῖν, καὶ ὁ ναστοκόπος παρὰ Πλάτωνι τῷ κω-
μικῷ. μᾶζαι δὲ αἱ μὲν ἱεραί, ἀμφιφῶντες μὲν οὓς ἔφε-
ρον εἰς Μουνυχίας Ἀρτέμιδος, δᾷδας ἡμμένας περιπήξαν-
τες, ὀβελίαι δὲ ἄρτοι οὓς εἰς Διονύσου ἔφερον οἱ καλούμε-
νοι ὀβελιαφόροι, ἐκ μεδίμνου ἑνὸς ἢ δυοῖν ἢ τριῶν τὸ μέ-
γεθος, δι' ὀβελίσκων τινῶν εἰργμένους, ἀφ' ὧν καὶ τοὔ-
76 νομα. πέλανοι δὲ κοινοὶ πᾶσι θεοῖς, ὡς αἱ σελῆναι τῇ
θεῷ· κέκληνται δὲ ἀπὸ τοῦ σχήματος, ὥσπερ καὶ ὁ βοῦς·
πέμμα γάρ ἐστι κέρατα ἔχον πεπηγμένα, προσφερόμενον
Ἀπόλλωνι καὶ Ἀρτέμιδι καὶ Ἑκάτῃ καὶ Σελήνῃ. μελιττοῦτα
μέντοι Τροφωνίῳ. καὶ ἀρεστήρ, καὶ ὑγίεια ὁμοίως· καὶ γὰρ
ὑγίεια μάζης τι εἶδος. αἷς δὲ ἄνθρωποι χρῶνται μάζαις,
τούτων τὰ ὀνόματα ἄνθεμα, θριδακίνη, φύστη, οἰνοῦττα,
ἐφίερος, δανδαλίς, λωλοδιακόνιον, τριπτή, ἀνεμώνη, καρ-*

---

72 2. ζυμῆτες **ABC**. || κεγχριδίαι *A*. 73 4. ἐνηνεγμένους *A*. 5. κυλ-
λωστὴς *C*. 75 8. εἰρημένους *C*. 76 3. μεμιγμένα *A*. 5. καὶ ἀρ.] ὡς
ἀρ. *A*. 76 7. φύστα *A*. 8. καρδαμάλη Athenaeus: **AB** om.

δάμη. καὶ βήρηκες δὲ μᾶζαί εἰσι μεμαγμέναι διηθημένων 77
τῶν ἀλφίτων, αἱ δὲ δανδαλίδες πεφρυγμένων κριθῶν, καὶ
πρόκωνα καὶ προκώνια τὰ ἐξ ἀφρύκτων κριθῶν ἄλφιτα. τὰ
δὲ πλακούντων εἴδη ἄμης ἀμητίσκος, πυραμοῦς, σησα-
μοῦς, ἔγχυτος, ἔνθρυπτα, στρεπτοί, νεήλατα, κοτυλίσκος,
φθοῖς καὶ φθοΐδια, ἐπίχυτος, θρυμματίδες. ἦν δὲ καὶ κρη-
πὶς ἐξ ἀλεύρου καὶ μέλιτος, ᾗ ἐνέκειντο ἀμπελίδες τινὲς ἢ
συκαλίδες ὀπταί, ὧν βρωθεισῶν τὴν κρηπῖδα ζωμῷ ὀρνι-
θείῳ ἐνθρύψαντες ἤσθιον. ἐκαλεῖτο δὲ καὶ στεγαστὴ θρυμ-
ματίς. εὐδόκιμοι δὲ καὶ οἱ Σάμιοι πλακοῦντες, καὶ οἱ Φι- 78
λοξένιοι, τοῦ Λευκαδίου Φιλοξένου τὸ εὕρημα. ναστοὶ δὲ
οἱ αὐτοὶ καὶ σακτοὶ καλοῦνται, κῶνος σὺν ἀσταφίσι καὶ
ἀμυγδάλαις, ἅπερ τριφθέντα καὶ μιχθέντα ὀπτᾶται. ὁ δὲ
ἐχῖνος νησιωτικὸς πλακοῦς, ἄμητι προσεοικώς. ὁ δὲ ἐσχαρί-
της Ῥοδιακός, μεθόριος ἄρτου καὶ πλακοῦντος. προσαριθ-
μητέον δὲ τούτοις καὶ τὰ μελίπηκτα, οὐκ οἶδα εἰ καὶ τὰ
ἴτρια καὶ τοὺς ταγηνίας· εἰσὶ δὲ οἱ αὐτοὶ ταῖς ἐγκρίσιν.

ταγηνίας ἤδη τεθέασαι χλιαρούς, 79
σίζοντας ὅταν αὐτοῖσιν ἐπιχέῃς μέλι,

Κράτητος ἡ λέξις· τῷ δὲ ταγηνίᾳ κατὰ τοῦ ταγήνου χυ-
θέντι ἐπεχεῖτο τυρὸς ἔλαιον μέλι σήσαμα. ὠνομάζετο δέ
τινα καὶ πηνία, ἃ τοῖς πλακοῦσιν ἐπετίθετο προσεοικότα
πηνίοις· λευκὰ δ' ἦν τὴν χρόαν.

τὰ δὲ ἐπιδορπίσματα Ἀριστοφάνης μὲν ἐπιφορή-
ματα καλεῖ, ὥστε εἴη ἂν καὶ τὸ ἐπιδορπίζεσθαι ἐπιφορεῖ-
σθαι, ἦν δὲ τρωγάλια, κάρυα, μυρτίδες, μέσπιλα, ἃ καὶ ὄα
καλεῖται· καὶ τοὔνομα ἔστι παρὰ Πλάτωνι τοῦτο, ὡς παρ' 80
Ἀρχιλόχῳ ἐκεῖνο. κόκκοι ῥόας· καὶ οὕτω μὲν ὁ καρπός, τὸ
δὲ δένδρον ῥοιά. εἴποις δ' ἂν καὶ κοκκίσαι ῥόαν κατὰ Ἀρι-
στοφάνην·

ὀξυγλύκειάν τἄρα κοκκιεῖς ῥόαν.

τουτὶ δὲ τὸ ἰαμβεῖον Ἀριστοφάνης οὐκ ἴδιον ὂν εἴρηκεν,
ἀλλ' ὡς Αἰσχύλου. ἀμύγδαλα. κάρυα Περσικά, ἃ νῦν βασι-
λικά. ἰσχάδες χελιδόνιοι αἱ Ἀττικαί, αἳ καὶ χελιδόνες κα- 81
λοῦνται, καὶ ἄλλαι ἀμφαρίστεως καὶ φιβάλεως καὶ βασί-

---

77 6. φθοῖ *A*. 80 3. ῥοιὰς *A*, omissis κατὰ — 5. ῥόαν.

*λεως καὶ κορώνεως, καὶ πρόκριδες καὶ ὄξαλοι, καὶ βαγιν-
δάριοι δὲ αἱ Ῥόδιαι, καὶ παλάσια, ἃ καὶ Κρατῖνος ἰσχάδα
κοπτὴν καλεῖ. τὰ δὲ οὔπω πέπειρα τῶν σύκων οἴδακες κα-
λοῦνται παρὰ Λάκωσι καὶ φήληκες παρ' Ἀθηναίοις. ἄπιοι,*
82 *μῆλα, ὄχναι, ἀχράδες, ἀσταφίδες, σταφυλαί, καὶ τούτων
ὀνόματα ἐλαιοσάμμαξις, φοινικοβάλανος, Κρητική, μελίνεως,
μεθύσεως, χαιρένεως, ψιθία, Κρῆσσα, Σύρα, Ῥοδία, Λί-
βυσσα, Πράμνειος, ἀλωπέκεως, κορώνεως, Λημνία, Βυβλία,
Νικοστρατία, Χαρόπη, Οἰνόπη, Πελλαία, Περγαία, Πελμη-
ρίς, Πετραία, Σαμία, Σωχὶς ἡ καὶ Αἰγυπτία, Τορνία.*
83 *ἦσαν δέ τινες πρῶται τράπεζαι καὶ δεύτεραι καὶ
τρίται. καὶ τρίποδες μὲν ἐφ' ὧν ἔκειντο· καὶ ἔστι τοὔνομα
παρ' Ἡσιόδῳ καὶ ἐν Τελμισσεῦσιν Ἀριστοφάνους· αἱ δ'
ἐπιτιθέμεναι καὶ αἰρόμεναι τράπεζαι, ἃς νῦν μαγίδας κα-
λοῦσιν. ἔστι μέντοι καὶ τὸ τῆς μαγίδος ὄνομα παρὰ Σοφο-
κλεῖ ἐν χρήσει·*

τὰς Ἑκαταίας μαγίδας δόρπων.

84 *τούτων δὲ τὴν εὐρύτητα Ὅμηρος ὑποδηλοῖ εἰπὼν «ἐτίταινε
τραπέζας.» τραπέζας δὲ ἐκάλουν καὶ τὰ σιτία τὰ ἐπ' αὐ-
τῶν τιθέμενα. τὰ δὲ ἀγγεῖα τὰ ἐπὶ τῶν τραπεζῶν κοινῇ
μὲν τεύχη ἐρεῖς ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ· καθ' ἕκαστον δέ, οὓς
μὲν δίσκους καλοῦσιν, κύκλους ἐρεῖς ἀργυροῦς ἢ χεύματα
ἀργυρᾶ ἢ πίνακας, καὶ τοὺς ἐλάττους πινακίσκους, καὶ πί-*
85 *νακας κρεῶν, καὶ πινακίσκους ἰχθυηρούς. τὰ δὲ τῶν ἡδυσ-
μάτων ἀγγεῖα ὀξίδας μὲν αἷς τὸ ὄξος ἔνεστιν, ἐμβάφια δὲ
καὶ λεκάνια καὶ τρύβλια καὶ ὀξύβαφα, ἐν οἷς τὰ ἡδύσματα
ἢ βρώματα· ὀξύβαφα δὲ ἐκάλουν πάλαι καὶ τὰ ὑποδεχό-
μενα τὰς λάταγας. τὰς δὲ καλουμένας πατέλλας λεκανίδας
ὀνομαστέον, εἰ καὶ ἐξ ἀργύρου εἶεν· Θεόπομπος μὲν γὰρ*
86 *ὁ κωμικὸς εἴρηκεν ὀρνιθίων λεκάνην, Ἀριστοφάνης δὲ λε-
κανίσκην, ἀλλαχοῦ δὲ λεκάνην, καὶ ἄλλοθι·*

καί μοι λεκάνιον τῶν λαγῴων δὸς κρεῶν.

ταῦτα δὲ ὅσα κατὰ φιάλας ἀνεπέπτατο, καὶ κάναστρα κα-

---

82 3. *φθισία* ante Iungermannum. 84 1. *ταύτας δὲ τὰς εὐρυτά-
τας A.* 6. post *πίνακας A: ὥσπερ τὰς λαβίνλας ὀνομαζομένας πί-
νακας κοινούς.*

λούμενα εὑρεῖν ἔστι παρὰ Νικοφῶντι τῷ κωμικῷ, ὡς καὶ
παρὰ Κρατίνῳ βαλάνων ἄβακα. τὸ δὲ νῦν κανίσκιον κανή-
τιον ἐκάλουν, ὡς τὸ λίκνον κάνητα. μαζονόμια δὲ κοῖλοι 87
μεγάλοι πίνακες, ἐφ' ὧν αἱ μᾶζαι διενέμοντο· ξύλινοι δὲ
ἦσαν. μυστίλη μὲν οὖν ψωμὸς κοῖλος εἰς ἔτνος ἢ ζωμὸν
βαθυνθείς, ἀφ' οὗ καὶ τὸ μυστιλήσασθαι λέγουσιν· ἐμοὶ
δὲ καὶ τὴν καλουμένην νέγλαν μυστίλην ἥδιον καλεῖν ἢ
νέγλαν. καίτοι ἐν Ἀλεξάνδρου πρὸς τὴν μητέρα ἐπιστολῇ
μέμνημαι ἐν ἄλλοις σκεύεσι καὶ τὸν μύστρον εὑρών. τὸ δὲ
κοχλιάριον καλοίης ἂν μυστιλάριον ἢ κοχλιώρυχον.

τὰ δὲ μαγείρου σκεύη χύτρας, λοπάδας, μολιβδο- 88
δέτους ἐσχάρας, ἰχθυοπτρίδας, ὀβελοὺς βουπόρους, ὀβελίσ-
κους, τάγηνον, κρεάγραν, ἣν καὶ ἁρπάγην ἐκάλουν καὶ λύ-
κον καὶ ἐξαυστῆρα, καὶ τὸ ἐξελεῖν ἐξαῦσαι· τορύνην, ἣν καὶ
εὐέργην ὠνόμαζον καὶ ἐόργην, καὶ ἐοργῆσαι τὸ τορυνῆσαι·
ζωμήρυσιν ἐτνήρυσιν, λέβητας, χαλκία, κριβάνους, βαύνους,
ἰπνούς, πυραύνους (ἔστι δὲ ἀγγεῖα ἐν οἷς τοὺς ἐμπύρους 89
ἄνθρακας κομίζουσιν), ἐσχαρίδας, ἰπνολεβήτιον, θερμαν-
τῆρα, χυτρόγαυλον, ἡθμόν, κοπίδα, μαχαίρας, δορίδας, αἷς
ἔδερον ἢ ἐφ' ὧν, ἴσως δὲ καὶ τυρόκνηστιν, ἣν καὶ κύβηλιν
καλοῦσιν. ὃ δὲ νῦν ταγηνοστρόφιον, οἱ πάλαι λιστρίον ἢ
πτέον. κρατευτήριον δὲ σιδήριον ᾧ τοὺς ὀβελίσκους ἐπετί-
θεσαν πρὸς τὴν ὄπτησιν τῶν κρεῶν, ἐφ' οὗ καὶ Ὅμηρος
ἴσως εἴρηκε «κρατευτάων ἐπαείρας.» ἔστι δὲ καὶ ἀλετρίβα- 90
νος ὁ καὶ δοῖδυξ· τὰς δὲ τοῦ δοίδυκος ἐν τῇ θυΐᾳ περια-
γωγὰς περιαμφίδας Εὔπολις κέκληκεν. καὶ μὴν καὶ τάδε,
θυΐα, κάρδοπος, ξάνιον ἢ ἐπίξηνον, ὅπερ ἡ νέα κωμῳδία
ἐπικόπανον καλεῖ· τὸ δ' αὐτὸ παρὰ τοῖς πάλαι ἐλεὸν ἐκα-
λεῖτο. ἄβαξ ἀβάκιον, κακάβη, πατάνιον ἢ πατάνα· οὕτω
γὰρ Σώφρων εἴρηκεν, «πατάνα αὐτοποίητος,» ὥστε καλοῖτ'
ἂν πατάνη. καὶ Ἐπίχαρμος δὲ τὴν ἔγχελυν πατάνεψιν εἴ-
ρηκεν. εἴη δ' ἂν ἡ πατάνη λοπάδιον ἐκπέταλον, ὃ νῦν
ἴσως ἀπὸ τούτου καλοῦσι πατέλλιον. ἐχῖνος δὲ χύτρας εἶδος 91
ἦν: μέμνηται δὲ Ἀριστοφάνης καὶ κρεωστάθμης.

τὰ δὲ τῶν μαγείρων ἔργα ἀφεῦσαι, εὗσαι, καθῆραι,

---

87 5 et 6. αἴγλαν A. 90 9. ἐκ πετάλων A. 91 2. κρεωστάθμη A.

κόψαι, τεμεῖν διατεμεῖν, ῥαχίσαι, ἑψῆσαι, ὀπτῆσαι, ἀπανθρακῶσαι, μάξαι, διηθεῖν, διαττᾶν, ἀποβράττειν, τρίβειν ἐν θυΐᾳ, σταθεύειν, ἡδύνειν, ἀρτύειν, σκευάζειν, ὀνθυλεύειν. τάχα δὲ καὶ τὸ καπνίζειν εἴποις ἂν ἐπ' αὐτῶν, ὡς Δημοσθένης «φήσαντες γὰρ καπνίζειν ὀψοποιουμένους τοὺς παῖδας.» εὗστραι δὲ οἱ βόθροι ἐκαλοῦντο, ἐν οἷς εὕεται τὰ χοιρίδια. τὰ δὲ ἐγκαύματα εὔσανα, ὡς τὰ ξύλα καύσιμα.

92 ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ κατὰ χειρὸς ὕδωρ συμποτικὸν ἦν, χέρνιβα μὲν τὸ ὕδωρ Ὅμηρος καλεῖ, πρόχουν δὲ τὸ ὑδροφόρον ἀγγεῖον, λέβητα δὲ τὸ ὑποδεχόμενον. σὺ δ' ἂν καὶ προχοίδιον εἴποις τὴν πρόχουν, καὶ λεβήτιον θάτερον, καὶ τὸ συναμφότερον ὡς Εὔπολις χερόνιπτρον, καὶ κρησέριον δὲ τὴν ἐπίχυσιν, καὶ ἐπικρῆσαι τὸ καταχέαι, καὶ νίψασθαι μὲν τὸ πρὸ τῆς τροφῆς, ἀπονίψασθαι δὲ τὸ μετὰ τὴν τροφήν. ὅπου δ' ἔστιν ἀπομάξασθαι ἐναπομάξασθαι ἀποψήσασθαι,
93 τὸ ἐκμαγεῖον καὶ χειρόμακτρον ἂν προσείποις. οἱ δὲ πάλαι ταῖς καλουμέναις ἀπομαγδαλιαῖς ἐχρῶντο, αἳ ἦσαν τὸ ἐν τῷ ἄρτῳ μαλακὸν καὶ σταιτῶδες, εἰς ὃ ἀποψησάμενοι τοῖς κυσὶν αὐτὸ παρέβαλλον, ὅθεν καὶ Λακεδαιμόνιοι κυνάδα τὴν ἀπομαγδαλιὰν καλοῦσιν. ὑποδηλοῖ δὲ καὶ Ὅμηρος·

ὡς ὅταν ἀμφὶ ἄνακτα κύνες δαίτηθεν ἰόντα
σαίνωσ'· αἰεὶ γάρ τε φέρει μειλίγματα θυμοῦ.

94 σπόγγοις δὲ καὶ σπογγιαῖς καθηράντων οἱ ὑπηρέται πάντα τὰ λείψανα τῆς τροφῆς τὰ ἐπὶ τοὔδαφος ἀπερριμμένα, οἷον φυλλία (τὰ δὲ τῆς θριδακίνης φύλλα οὕτω καλεῖται) καὶ κογχυλίων κόχλους καὶ ὀστρέων κόγχους καὶ ἰχθύων λέπη καὶ καράβων ὄστρακα καὶ κρεῶν ὀστᾶ καὶ ὀπώρας μίσκους, ἃ καὶ κορήματα κλητέον. παῖς ἐκκορείτω παρακορείτω, καθαιρέτω, καλλυνέτω, σαιρέτω, κορήθρῳ ἢ καλλύντρῳ· σάρον γὰρ ὡς ἐπὶ πολὺ τὸ ἐν τῇ ἅλῳ ἐκάλουν, ὡς τὸ ἐν τοῖς ἀλφιτείοις μυλήκορον. συναθροιζέτω δὲ εἰς ἄρριχόν τινα ἢ κόφινον ἢ σπυρίδα ἢ σπυρίχνιον ἢ φερνίον· ἐκαλεῖτο δ' οὕτως ἡ ἰχθυηρὰ σπυρίς.

95 οἱ δὲ οἰνοχόοι τὰ ἐκπώματα ἐκπλυνόντων τε καὶ δια-

---

91 3. θυΐαις ταττεύειν vel ταθεύειν libri. 94 4. κόγχυς vel κόγχις libri.

νιπτόντων καὶ κλυζόντων καὶ καθαιρόντων, καὶ τὰς φιά-
λας ἐπὶ τῶν δακτύλων ἄκρων ὀχείτωσαν, προσφέροντες τοῖς
συμπόταις εὐλαβῶς. τὰ δ' ἐκπώματα καὶ ποτήρια ἄν τις
εἴποι (τὸ γὰρ δέπας καὶ κύπελλον ποιητικά); τὰ δὲ τούτων
εἴδη κύλικα κυλίσκην, φιάλην, ἀγκύλην, λεπαστήν, κυμβίον,
ἡμίτομα, χαλκόστομα, μαστούς, καρχήσιον, καὶ θηρίκλειον 96
μὲν καὶ κάνθαρον ἀπὸ τῶν ποιησάντων, ἀντιγονίδα δὲ
καὶ σελευκίδα καὶ ῥοδιάδα [ἢ ῥοδιακὰ] ἀπὸ τῶν χρησαμέ-
νων, ἀμφίθετον δὲ φιάλην, ὡς Ὅμηρος, καὶ χρύσεον ἄμ-
φωτον ἀπὸ τῶν σχημάτων· τὸ δὲ μόνωτον κοτυλίσκος ὠνο-
μάζετο. καλοῦνται δὲ καὶ ἡδυπότιδες, λαβρώνιοι, δῖνοι, ῥυτά,
σκύφοι, κότυλος. καὶ κόνδυ Καππαδοκικόν, καὶ βησιακή·
Περσικὸν δ' ἦν τὸ ἔκπωμα, ὡς κώθων Λακωνικόν· τοῦ δὲ 97
κώθωνος αἱ ἑκατέρωθεν πλευραί, ὥσπερ καὶ τῆς χύτρας,
ἄμβωνες καλοῦνται. ἔστι δ' εἰπεῖν καὶ φιάλας Λυκιουργεῖς,
καὶ δίκερας ἢ δίκρουνον ῥυτόν. τὸ δὲ κισσύβιον κισσὸς πε-
ριέθει, ἀφ' οὗ καὶ τὸ ὄνομα. τὸ δὲ ἄλεισον τὸ Ὁμηρικὸν
μέγα ἦν ἔκπωμα, κληθὲν ἐκ τοῦ ἅλις πιεῖν, ὡς ἡ ἄμυστις·
καὶ γὰρ τοῦτο οὐ μόνον τὴν ἀθρόαν πόσιν ἀλλὰ καὶ ἐκ-
πώματος σχῆμα δηλοῖ. καὶ ἀσάμινθος δὲ ποτήριον ἂν εἴη,
ὡς Ὅμηρός τε μηνύει Τηλεμάχου διδόντος Μενέλεῳ δύ'
ἀσαμίνθους, καὶ Κρατῖνος ἐν Χείρωσιν· 98

ἐξ ἀσαμίνθου κύλικος λείβων.

κυλίσκιον δὲ ἡ σμικρὰ κύλιξ· ἡ γὰρ κυλιχνὶς πυξίς ἐστιν.
χρυσὶς δὲ καὶ ἀργυρὶς φιάλαι μὲν ἄμφω, τοὔνομα δὲ ἐκ
τῆς ὕλης ἔχουσιν. μεσόμφαλοι δὲ φιάλαι καὶ βαλανειόμφα-
λοι τὸ σχῆμα προσηγορίαν ἔχουσι, χρυσόμφαλοι δὲ τὴν
ὕλην, ὡς αἱ Σαπφοῦς χρυσαστράγαλοι. βομβυλιὸς δὲ τὸ
στενὸν ἔκπωμα καὶ βομβοῦν ἐν τῇ πόσει, ὡς Ἀντισθένης
ἐν Προτρεπτικῷ. τὸ δὲ ποτήριον Ἴων ἐκάλεσεν. ἔστι δέ τι 99
καὶ ὁ κότυλος Διονυσιακὸν ἔκπωμα, ὥσπερ καὶ ὁ κοτυλί-
σκος. ὁ δὲ ψυκτὴρ πολυθρύλητος, ὃν καὶ δῖνον ἐκάλουν,
ἐν ᾧ ἦν ὁ ἄκρατος· οἱ πολλοὶ δὲ ἀκρατοφόρον αὐτὸν κα-
λοῦσιν. οὐ μὴν ἔχει πυθμένα ἀλλ' ἀστραγαλίσκους. καὶ γευ-

---

96 6. ἀβρώμιοι ante Iungermannum. || δεινοὶ ὠδοιρύτω A. 7. βα-
τιάκη F. 98 3. κύλιχνος ante Iungermannum.

στηρίου μὲν Ἀριστοφάνης μέμνηται, μάνου δὲ Νίκων ἐν Κιθαρῳδῷ·

πατριῶτα, μάνην λαβὲ κεραμεοῦν ἁδρόν,
χωροῦντα κοτύλας πέντ᾽ ἴσως.

100 ὁλκαίου δὲ Ἀντίοχος· ἔστι δὲ ὁλκαῖον ᾧ τὰ ἐκπώματα ἐναπονίπτουσιν. Αἰγινήτας δέ φησιν Ἡρόδοτος πίνειν ἐκ χυτρίων ἐπιχωρίων. Ἀριστοφάνης δέ που ἔφη

ἐπίνομεν
ἐξ ὑαλίνων ἐκπωμάτων.

ἡ δὲ μετανιπτρὶς κύλιξ ἐστὶν ἣν μετὰ τὸ ἀπονίψασθαι ἐλάμβανον· τὸ δὲ ὄνομα οὐ τοῦ κατὰ τὸ ἔκπωμα σχήματος ἀλλὰ τῆς τάξεως. ἦν δὲ καὶ ὑγιείας ἱερά, ὥσπερ καὶ Διὸς σωτῆρος ὁ τρίτος κρατὴρ ἱερὸς ἦν. ἀγαθοῦ δὲ δαίμονος ὁ μετὰ τὰς τραπέζας ἄκρατος, καὶ Ἑρμῆς ἡ τελευταία πόσις, ὅθεν καὶ Ὅμηρος «τῷ πυμάτῳ σπένδεσκον.»

101 τὸ δὲ σύμπαν ἄριστον ἀριστῆσαι, ἠρίστησα συνηρίστησα, ἀριστοποιουμένους, ἀριστῶσαι καὶ τὸ Μενάνδρου δρᾶμα Συναριστῶσαι, καὶ ὁ παρὰ Ξενοφῶντι ἀνάριστος. καὶ πάλιν δεῖπνον δειπνῆσαι, δειπνοποιεῖσθαι, ἐδείπνησα συνεδείπνησα, καὶ τὸν σύνδειπνον καὶ τὸν συνδειπνοῦντα παρὰ Δημοσθένει καὶ τὸ περίδειπνον, καὶ παραδεδειπνῆσθαι,

102 δειπνοφόρος δὲ παρὰ Λυσίᾳ, καὶ δειπνοφορία παρ᾽ Ἰσαίῳ. ἀριστόδειπνον δὲ Μένανδρος εἴρηκε, καὶ ἄδειπνον ὁ αὐτὸς ἐν Ὀργῇ. οἱ δὲ καὶ τρίτον φασὶ τὰ δόρπα ἢ τὸν δόρπον ἢ ὡς Ξενοφῶν δορπηστόν, καὶ δορπήσασθαι ἐπιδορπήσασθαι ἐπιδορπήματα, καὶ δορπία ἡ πρώτη τῶν Ἀπατουρίων. προσήκοι δ᾽ ἂν αὐτοῖς καὶ δαίς, ἀφ᾽ ἧς καὶ δαιτυμὼν ὁ ἑστιώμενος καὶ δαιτρὸς ὁ μάγειρος, καὶ δαιτρεῦσαι παρ᾽ Ὁμήρῳ, καὶ κατεδαίσαντο παρ᾽ Ἰσαίῳ, καὶ πανδαισία.

103 λύχνοι δὲ καὶ λυχνία· οὕτω δὲ ἐκαλοῦντο αἱ λυχνίαι, καὶ λυχνοῦχος ὁ νῦν φανός, καὶ λαμπὰς καὶ λαμπτὴρ καὶ δᾷδες. λύχνου δὲ διμύξου τῶν κωμῳδῶν Φιλύλλιος μνημονεύει, καὶ Μεταγένης

---

99 3. πατριώτιδα δὲ μανὴν λάβε *A.* πατριῶτα Athenaeus. 100 1. Ἀρχίλοχος Ruhnkenius, Ἀντίδοτος *M.* 102 2. ἀριστ. — αὐτὸς] ἄδειπνον μένανδρος εἴρηκεν *A.*

δίμυξον ἢ τρίμυξον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ.
θρυαλλίδες δὲ τὰ ἐντιθέμενα, καὶ ἐλλύχνια καὶ φλόμοι. τὸ δὲ παρὰ Θεοπόμπῳ τῷ κωμικῷ ὀβελισκολύχνιον, τὸ μὲν σκεῦος ἦν στρατιωτικόν, τὸ δὲ ὄνομα ὑπομόχθηρον. τὴν μέντοι ἐλαιηρὰν ἐπίχυσιν χαλκίον μακρὸν Εὔπολις ὠνόμασεν. καὶ στίλβη δὲ ἦν τι ἀγγεῖον γήινον, ᾧ ἀντὶ λύχνου ἐχρῶντο, ὡς Πλάτων

φείδεσθε τοὐλαίου σφόδρ', ἐξ ἀγορᾶς δ' ἐγὼ
ὠνήσομαι στίλβην τιν', ἥτις μὴ πότις.

τὸ δὲ «πρόμυξον τὸν λύχνον» πρόβυσον λέγουσιν.

ἔτι δὲ καὶ μύρων ἐν τοῖς συμποσίοις ἐπιμνηστέον. 104
μύρον Μεγαλήσιον ἀπὸ Μεγάλου Σικελιώτου καὶ Πλαγγόνιον ἀπὸ Πλαγγόνος, καὶ βρένθιον ἐκ Λυδίας, νάρδον Βαβυλωνιακὴν ὡς Ἄλεξις, καὶ Αἰγύπτιον τὸ μέλαν. καὶ σαγδᾶς δὲ Αἰγύπτιον ἦν μύρον. μύρα δὲ ᾔδεσαν καὶ βακκαριν καὶ ἀμάρακον καὶ ἴρινον. τὸ δὲ ῥόδινον ἔλαιον ῥοδόεν Ὅμηρος καλεῖ. ἐκ δὲ κύπρου καὶ κρίνου μύρον Ἀβδε- 105
λώνυμος ὁ Σιδώνιος Ἀλεξάνδρῳ ἔπεμψεν. σφόδρα δ' ἦν εὐδόκιμον τὸ βασίλειον μύρον. τὰ δὲ ἀγγεῖα τῶν μύρων λήκυθος μυρηρὰ καὶ ἀλάβαστρος· Φερεκράτης δὲ ἐν Λήροις εἴρηκε καὶ κυάθιον ἀργυροῦν, ᾧ τὸ μύρον ἐγχέομεν. τὸ δὲ πρᾶγμα μυραλοιφία, καὶ τὸ ῥῆμα μυραλοιφεῖν. καὶ μυρώματα δὲ εἰρήκασι, καὶ μυρίσασθαι καὶ μυρίσαι. τὸ δὲ ἀγγεῖον ᾧ τὸ μύρον ἐνῆν, φιάλῃ προσεοικός, ἐξάλει- 106
πτρον ἐκαλεῖτο. τὰ δὲ ἐν τοῖς στεφάνοις ἄνθη ῥόδα, ἴα, κρίνα, σισύμβρια, ἀνεμῶναι, ἕρπυλλος, κρόκος, ὑάκινθος, ἑλίχρυσος, ἡμεροκαλλές, ἑλένειον, θρυαλλίς, ἀνθρίσκος, νάρκισσος, μελίλωτον, ἀνθεμίς, παρθενίς, καὶ τἆλλα ὅσα ἢ ὀφθαλμοῖς τέρψιν ἢ ῥισὶν ἡδεῖαν ὄσφρησιν παρέχει. μέμνηται δὲ τῶν πλείστων Κρατῖνος ἐν Μαλθακοῖς, ὥσπερ καὶ κοσμοσανδάλου καὶ σμίλου, ὅπερ ἦν τῆς σμίλακος ἄνθος. καὶ Ὅμηρος μὲν ἅπαντα τὰ ἄνθη λείρια κέκληκε, 107
Θεόφραστος δὲ τὸν νάρκισσον καλεῖ λείριον. Ἀνακρέων δὲ

---

103 2. φλόμαι A. 3. ὀβελισκοελλύχνιον A. 104 2. μετάλλιον ἀπὸ μετάλλου C. 5. ψάγδας C. 105 5. μύροις A. 106 3. ἑρπάλλοι A. 5. καὶ — 6. παρέχει om A.

καὶ μύρτοις στεφανοῦσθαί φησι καὶ κοριάννοις καὶ λύγῳ καὶ Ναυκρατίτῃ στεφάνῳ (σάμψυχος οὗτος ἦν) καὶ ἀνήτῳ, ὡς καὶ Σαπφὼ καὶ Ἀλκαῖος. οὗτοι δὲ ἄρα καὶ σελίνοις. ὁ δὲ Ἀνακρέων καὶ ῥόδινον στέφανον ὠνόμασεν.

τῶν μέντοι συμποτικῶν καὶ αἴνιγμα καὶ γρῖφος. τὸ μὲν παιδιὰν εἶχεν, ὁ δὲ γρῖφος καὶ σπουδήν· καὶ ὁ μὲν λύσας γέρας εἶχε κρεῶν τινὰ περιφοράν, ὁ δὲ ἀδυνατήσας ἅλμης ποτήριον ἐκπιεῖν. ἐκλήθη δ' ἀπὸ τῶν ἁλιευτικῶν γρίφων.
108 τὰ δὲ ζητήματα ὠνομάζετο κυλίκεια· Θεοδέκτης δὲ ὁ σοφιστὴς εὐδοκιμήσας ἐν αὐτοῖς, ἐπεὶ καὶ μνημονικὸς ἦν, μνημόνια αὐτὰ ἐκάλεσεν. καὶ παροίνια δὲ ᾄσματα ἦν καὶ σκολιά· καὶ μυρρίνην ἐπὶ δεξιὰ περιφέροντές τινες καὶ ἔκπωμα καὶ λύραν ᾄδειν ἠξίουν. τοῖς μέντοι διαπαννυχίσασιν ἆθλα ἦν σησαμοῦς καὶ πυραμοῦς, πέμματα διὰ μέλιτος ἑφθοῦ, τὸ μὲν ἐκ σησάμων, τὸ δὲ ἐκ πυρῶν πε-
109 φρυγμένων. τὸ δὲ διαπαννυχίσαι καὶ διανυκτερεῦσαι ἂν εἴποις, καὶ παραπέμψαι τὴν νύκτα ἔστε πρὸς ἥλιον, καὶ τὸν λύχνον τὸν τούτοις καιόμενον πάννυχον.

εἰ δὲ καὶ τὸ κοτταβίζειν τῶν συμποτικῶν μέρος, ῥητέον κότταβοι κοτταβεῖον ἀποκοτταβίζειν, ἀπ' ἀγκύλης βάλλειν. καὶ τὸ μὲν κοτταβεῖον ἐκρέματο ἀπὸ τοῦ ὀρόφου ὕπτιόν τε καὶ λεῖον, χαλκοῦ πεποιημένον, ὥσπερ λυχνίου
110 τὸ ἐπίθεμα, ὃ τὸν λύχνον ἐπ' αὐτοῦ φέρει. καὶ μακρά τις ῥάβδος, ἣν καὶ ῥάβδον κοτταβικὴν ὠνόμαζον. τὸ δέ τι ἦν κοίλη τις καὶ περιφερὴς λεκανίς, ἣν καὶ χαλκιόν ἐκάλουν καὶ σκάφην· ἐῴκει δὲ πόλῳ τῷ τὰς ὥρας δεικνύντι. καὶ τῷ μὲν ἐκ τοῦ ὀρόφου κρεμαμένῳ ἐχρῆν ἐπικοτταβίσαντα ποιῆσαί τινα ψόφον, ὃς καλεῖται λάταξ. τοῦτο δὲ καὶ τὸ κοτταβεῖον κατακτὸν κότταβον Ἀριστοφάνης καλεῖ, προσεικάζων αὐτὸ κώδωνι σάλπιγγος. τὸ δὲ χαλκίον ἐπεπλήρωτο μὲν ὕδατος, ἐπεπόλαζε δ' αὐτῷ σφαῖρα καὶ πλάστιγξ καὶ μά-
111 νης καὶ τρεῖς μυρρίναι καὶ τρία ὀξύβαφα. ὁ δὲ ὑγρᾷ τῇ χειρὶ τὸν κότταβον ἀφεὶς καὶ τούτων τινὸς τυχὼν εὐδοκίμει. ὁ δὲ πλεῖστα καταδύσας τῶν ἐπιπολαζόντων τὰ κοττα-

---

107 1. καὶ λύγῳ Bergkius pro καὶ αὐτῷ: om *A*. 108 1. κυλίκια *BC*, κύλια *A*. 3. δὲ] συμποτικὰ δὲ *A*. 7. ἐφθὰ *A*.

βεῖα τὸ ἆθλον ἐλάμβανεν· ἐκαλεῖτο γὰρ οὐ τὰ ἀγγεῖα κοτταβεῖα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἆθλον, ἦν δὲ πυραμοῦς καὶ σησαμοῦς καὶ ἄλλα τοιαῦτα. οὐ μὴν εἴποι ἄν τις τὸ κοτταβίζειν ἐφ' οὗ νῦν, ἀλλ' ἐμεῖν ἢ ἀποβλύζειν, πλὴν εἴ τις παίζων βούλοιτο οὕτως ὑποπτεύειν τὸ ἐν τῷ Γηρυτάδῃ ὑπ' Ἀριστοφάνους εἰρημένον,

τότε μέν σου κατεκοττάβιζον,
νυνὶ δὲ κατεμοῦσι. τάχα δ' εὖ οἶδ' ὅτι
καὶ καταχέσονται.

τὸ δὲ παῦσαι τὴν ἑστίασιν διαλῦσαι τὸ συμπόσιον, διαπαῦσαι τὸ συμπόσιον, λῆξαι τὸν πότον, ἐκδειπνῆσαι, ἀπαναστῆναι τοὺς συμπότας, ἐξαναστῆναι, ἐξελθεῖν, ἀπαλλαγῆναι, ἐπὶ κοίτην τραπέσθαι. 112

Τοῖς δὲ συμποτικοῖς οὐδὲν ἂν κωλύοι προσκεῖσθαί τινα τῶν σποράδην συνωνύμων ἢ καὶ ἄλλως συνηρμοσμένων ἀλλήλοις ὀνομάτων.

Τοὺς γείτονας ἐρεῖς ἀστυγείτονας, ὁμόρους, προσχώρους πλησιοχώρους περιχώρους, προσοίκους περιοίκους καὶ περιοικίδας πόλεις, γειτνιῶντας, προσοικοῦντας ὑποικοῦντας παρακατοικοῦντας, παρακατῳκισμένους, παροικοῦντάς τε καὶ ἐξοικοῦντας, καὶ ἐφεστίους, ἐφορίους, συνημμένους, συνόρους καὶ προσόρους· οἱ γὰρ ἀγχιτέρμονες διθυραμβῶδες. 113

Γίνεται, φύεται ἀναφύεται, γεννᾶται, σπείρεται, τίκτεται, ἄρχεται, συνίσταται, ζῇ, τρέφεται ἀνατρέφεται, σώζεται, ἀνθεῖ καὶ ἀνανθεῖ. τὸ δὲ ἐναντίον φθίνει, τελευτᾷ, ἀπόλλυται, λήγει, φθείρεται, ἀφανίζεται, ἀποθνήσκει, ἀναλίσκεται, κτείνεται, ἀναιρεῖται, δαπανᾶται, φονεύεται, ἀναλύεται, διαρρεῖ, κατατήκεται. 114

Μετάνοια, μεταμέλεια, μετάγνωσις, μετάμελος, ἀναλογισμός, ἔννοια, ἐπανόρθωσις, ἀνάδυσις, ἀναχώρησις. καὶ τὰ ἀπαρέμφατα μετανοῆσαι, μεταμελῆσαι, μεταγνῶναι, γνωσιμαχῆσαι, ἀναλογίσασθαι, ἐπιθεάσασθαι, ἀντιλογίσασθαι, ἐπανορθώσασθαι, ἀναδῦναι, ἀναχωρῆσαι, 115

---

111 7. τὸ *A*. || μὲν Διόνυσέ σου Bergkius. || κατεκοτταβίζοντο *A*, κατεκοττάβιζον ἂν Bergkius. 8. δὲ] δέ σου idem. **112** 4. κοιτὸν *C*. **113** 5. ἐποικοῦντας?

μεταβουλεύσασθαι, μεταδοξάσαι, αναψηφίσασθαι, ἀναθέσθαι.

116 Μόνιμον, βέβαιον, ἐχυρόν, πάγιον, ἀσφαλές, ἀμετάβλητον, ἀμετάγνωστον, ἄλυτον, ἀμετάστατον, ἀνεξάλειπτον, ἄτρεπτον, ἀραρός, ἑστός, ἀκίνητον, ἀτρεμές, ἰσχυρόν, ἄρραγές.

117 Συνομολογῶ, συναινῶ, συγκατατίθεμαι, συμμαρτυρῶ, πείθομαι, ὁμογνωμονῶ, ὁμοδοξῶ, σύμφημι, συνέπομαι, συνευδοκῶ, ἐπινεύω, συνεπαινῶ, σύμψηφός εἰμι, ὁμόφωνος σύμφωνος. καὶ συμφέρομαι, ὑπέχομαι, συμπράττω,
118 συναγωνίζομαι. τὸ δ' ἐναντίον ἐναντιοῦμαι ὑπεναντιοῦμαι, ἀντιλέγω, ἀντικρούω, ἀντιτείνω, ἀπειθῶ, διέστηκα τῇ γνώμῃ, διχογνωμῶ, ἀλλοδοξῶ ἑτεροδοξῶ, ἀρνοῦμαι, ἀποφάσκω ἀπολέγω ἀπαγορεύω, ἀποτρέπομαι, φιλονεικῶ, ἀνταγωνίζομαι, ἀντιπράττω, διαφωνῶ, ἐρίζω, διαφέρομαι. τάχα δὲ τακτέον ἐπὶ μὲν τοῦ προτέρου καὶ τὸ συνᾴδειν, ἐπὶ δὲ τοῦ δευτέρου καὶ τὸ ἀπᾴδειν.

119 Λάλος, φλύαρος, κομπώδης, ὀχληρός, ἀπεραντολόγος, ἀδόλεσχος, κουφολόγος, ἀθυρόγλωσσος, γλώσσαλγος, προσκορής, πέρα κόρου ληρώδης. λαλιά, φλυαρία, ἀπεραντολογία, κουφολογία, ἀδολεσχία, λῆρος, γλωσσαλγία. διαθρυλῶν τὰ ὦτα, μακρολόγος πολυλόγος, βαρύς, ἐπαχθής, φληναφῶν, φλήναφος, τὴν γλῶτταν ὀλισθηρός, ῥησικοπῶν,
120 ἀποκναίων ἀηδίᾳ, κόπτων τὰ ὦτα, τὸ ἐκ Δωδώνης χαλκεῖον, μακρότερα τῆς Ἰλιάδος λαλῶν, Ἀλκίνου ἀπόλογος, ἄπαυστος γλῶττα, ἀνερμάτιστος. μάτην αὐτοῦ τῇ γλώττῃ περίκειται τὸ ἕρκος τῶν ὀδόντων. προπαλὴς γλῶττα, πρόχειρος, ὀλισθηρά, ἐπιχειλής, ἐξωτέρω τῶν ὀδόντων, ὑπὲρ τοὺς τῶν χειλῶν ὅρους, Ἀράβιος αὐλός.

121 Κοῦφος, ῥᾴδιος, εὐμετάβολος, εὔτρεπτος, εὐτράπελος, ὀξύρροπος, μεταπίπτων μεταρρέων μετατρεπόμενος, οὐκ ἐπὶ τῆς αὐτῆς δόξης μένων, ὄρνις, ἄνεμος, εἰκαῖος, συρφετός, αὔρα, πνεῦμα, ἀκατάστατος, ῥᾴων τῶν κυμάτων τὴν τροπήν, πορθμός, εὔριπος, ἀπαγής, ἀβέβαιος, ἀνερμάτιστος, σαλεύων, τοῦ φέροντος ἀεὶ πνεύματος, ὀξύτερος πτεροῦ τὴν ῥοπήν.

---

118 4. post ἀπαγορεύω vulgo ἀναγορεύω.

Κόλαξ, βωμολόχος, εἴρων, χλευασμοῦ γέμων, χλεύης 122
μεστός, χλευαστικός, ἀπατητικός, πρὸς χάριν ἐντυγχάνων,
πρὸς ἐξαπάτην συνών, ὑπιὼν πάντας, ὑπερχόμενος, θώψ
θωπεύων, θέραψ θεραπεύων, κολακεύων ὑπερκολακεύων,
ὑποκριτής, γελοῖος καταγέλαστος, γελωτοποιός, ποιητὴς γε-
λοίων, γελοιάζων γελοιαστής, λιχνοτένθης τενθεύων, κομ-
ψός, πανοῦργος, γόης, ἀπατεών, ἀνοήτων θηρευτής, τρα- 123
πέζης φίλος, ἄνοιαν τῶν ἀνθρώπων κατευχόμενος, μῖμος
γελοίων, ποιητὴς αἰσχρῶν ᾀσμάτων, αἰσχρολόγος, κορδακί-
ζων, μόθων, ἐφύβριστος, σκωμμάτων συνθέτης, τωθαστής
τωθαστικός, καὶ κατὰ τοὺς νεωτέρους παράσιτος. εἴποις δ'
ἂν καὶ κύων προσσαίνων προσσεσηρώς, ἐπισίτιος, λυμεὼν
τῆς νεότητος, ἀσύμβολος, παρεχόμενος συμβολὰς τὸν γέ-
λωτα, πᾶν ἂν εἰπὼν καὶ πᾶν ἂν παθών.

Ὀργίλος, ὑπέρθυμος βαρύθυμος, ἄμετρος ὀργήν, τρα- 124
χὺς ὀργήν, ἔκμετρος, χολώδης ἐπίχολος ἀκρόχολος μελάγ-
χολος, ὀξύθυμος ὀξυθυμίας, πικρός, δύσκολος, μεμψίμοιρος,
ὠμός, ἀσυγγνώμων, ἔκπληκτος, ἀπαραίτητος ἀπαράπειστος,
ἀνεπιεικής, ἀφ' οὗ καὶ τὸ πρᾶγμα ἀνεπιείκειαν εἴρηκε Δη-
μοσθένης, ἀνήμερος, δύσθυμος, δυσόργητος, μηνιῶν βαρύ- 125
μηνις, ἄγριος, θηριώδης, ἰοῦ γέμων, σκορπιώδης, σκορπίος
ζητῶν ὅτῳ ἐγχρίμψει τὸ κέντρον, Σφήττιος, ἀνηλεής, καὶ
τὰ Πλάτωνος, ἀτεράμων, κερασβόλος, σιδήρειος, καὶ τὸ
Ὁμηρικὸν ἀμείλικτος· σκληρότερον γὰρ ὁ ἀστεμφής, καὶ
εὐτελέστερον ὁ Ἡροδότου ἀκρομανής, καὶ κωμικώτερον ὁ
Ἀριστοφάνους θυμάγροικος.

Κίναιδος, πόρνος, ἀκάθαρτος, βδελυρός, καταπύγων, 126
θηλυδρίας, γυναικίας, ἀσελγής, αἰσχρουγός, ἀκόλαστος, μαλ-
θακός, ἡταιρηκώς, ἐκπεπορνευμένος, ἐμπεπαρῳνημένος, ἐν-
ησελγημένος, τὴν ὥραν πεπρακώς, πρὸς ἀργύριον ἀντικατ-
ηλλαγμένος, ταῖς πόρναις ὁμότεχνος, ταῖς ἑταίραις προσ-
αμιλλώμενος, καθυβρισμένος, κλύσμα, πάροινος, ἀνδρόγυ-
νος, ὑγρός ὑγρόνους, ἐκτεθηλυσμένος ἢ μεμαλαγμένος, λε- 127
λυγισμένος, γύννις, θῆλυς τὴν ψυχήν, εὐωνότερος τὴν ὥραν

---

122 4. θέραψ] θεράπων *A*. 123 8. ὡς εἰπεῖν πᾶν καὶ παθεῖν
πᾶν *A*. 125 3. σφήκιος *A*.

τῶν ἀποκεκηρυγμένων ὠνίων, τὴν νεότητα προπεπωκώς, τὴν ἡλικίαν πεπρακώς· μοχθηρὸν γὰρ ὁ λακκόπρωκτος, παλίμπρατος δὲ τὴν ὥραν, καὶ παλιγκάπηλος τοῦ κάλλους, προειμένος τὰ κάλλιστα καὶ πεπονθὼς τὰ αἴσχιστα, αἰσχύνων τὸ σῶμα, καταισχύνων τὴν ὥραν, ἐκδεδωκὼς εἰς αἰσχύνην τὸ σῶμα, ἀναισχυντότερος τῶν ἑταιρῶν, ἰταμώτερος, βδελυρώτερος, θρασύτερος, ἐπονείδιστος, ἐπίρρητος, ἐπίψογος.

128 Βίοι ἐφ' οἷς ἄν τις ὀνειδισθείη, πορνοβοσκός, κάπηλος, ὀπωρώνης ὀπωροπώλης, τελώνης δεκατώνης, δεκατηλόγος εἰκοστολόγος πεντηκοστολόγος, ἐλλιμενιστής, κῆρυξ, ναύτης, πανδοκεύς, πορθμεύς, μαστροπός, ὑπηρέτης, βυρσοδέψης σκυτοδέψης, ἀλλαντοπώλης. εἰ δὲ καὶ μὴ διὰ πασῶν ἀνέλθοι τεχνῶν τὸ ὀνείδισμα τοῖς βελτίω βίον αἱρουμένοις, ἀλλ' οἵ γε τοιοῦτοι βίοι τὸ ἐπονείδιστον ἐπ' αὐτοῖς ἔχουσιν, εἰ καί τις ἐπιμένει τῇ τύχῃ.

129 Πρὸς τὸν θορυβοῦντα τὸ δημόσιον τάδε ἄν τις
εἴποι. κυκῶν συγκυκῶν, θορυβῶν, στρέφων, συγχέων, συνταράττων, δημοκόπος, θρασύς, προωθῶν ἅπαντας, ἐλαύνων,
φύρων τὰ πάντα, μεταπηδῶν ἀναπηδῶν, ἐμπίπτων, ῥύμῃ
φερόμενος, στρόβιλος, ἄνεμος, καταιγίς, χειμάρρους, ἀκατάστατος, ἀναρριπίζων τὸν δῆμον, ἀνερεθίζων, ἐκκάων, ἀνα-
130 φλέγων, ἐξοργίζων, παροξύνων, ἐκστασιάζων, συγκρούων πάν-
τας πρὸς ἀλλήλους, ταράττων, τάρακτρον· ὁ γὰρ στρόφις
ἄντικρυς κωμικόν, μεταβάλλων δὲ πάντα καὶ μεθιστάς, ἄνω
καὶ κάτω τὴν πολιτείαν μεταφέρων, ἀηδής, ἀκάθεκτος, πλή-
κτης, ἀνίδρυτος. εἰ δὲ καὶ Δημοσθένης φησὶν «ὁ δὲ ἔνδον
ἐτύρευεν», ἀλλ' οὐκ ἔγωγε ἀποδέχομαι τὸ τυρεύειν. δυναί-
131 μην δ' ἂν εἰπεῖν, τίς τὸν τοιοῦτον πόλις χωρεῖ; τίς δ' ἂν
τὸν τοιοῦτον ἀνάσχοιτο; τίς δ' ἂν ἐνέγκαι; τίς δ' ἂν ἀν-
τίσχοι πρὸς τὴν ῥύμην αὐτοῦ; τῷ δ' ἐστὶν ἀνεκτὸς ἄνθρω-
πος; τί δὲ ἄπρακτον αὐτῷ, τί δ' ἀτόλμητον; πάντολμος ἄν-
θρωπος, πᾶν ἂν πράξας, πᾶν ἂν εἰπών, πολύστροφος τὴν
γνώμην, ἐπὶ πάντα χωρῶν, οὐ διακρίνων τὰ καλὰ τῶν αἰ-
σχρῶν, τὰ κάλλιστα τοῖς αἰσχίστοις συγχέων. ὃς ἐπὶ τῆς
132 αὐτῆς τιμῆς ἀρετήν τε καὶ κακίαν ἄγει. ὃς καλλωπίζεται

127 6. ἑτ.] νεωτέρων A. 128 6. ἂν ἔλθοι?

τοῖς αἰσχίστοις ὡς ἄλλοι τοῖς ἀρίστοις. ὃς ἀδικῶν σεμνύ-
νεται πλέον ἢ αἰσχύνεται. ὃς καλλωπίζεται τῇ πλεονεξίᾳ,
ὃς καλλώπισμα ποιεῖται τὴν πλεονεξίαν. ὃς τἀδικήματα τῷ
δύνασθαι μετρεῖ. ὃς αἰσχίω τὴν εἰς τὸ ἀδικεῖν ἀσθένειαν
ἡγεῖται τῆς τοῦ πλεονεκτεῖν ἐπιθυμίας. ᾧ καλὸν μόνον δο-
κεῖ ὃ βούλεται. ὃς ἰσχὺν μὲν τὸ βιάσασθαι, τὸ δ' ἐξαπα-
τῆσαι σοφίαν οἴεται. ὃς μόνην σύνεσιν τὴν ἀπάτην καλεῖ.
ὃς μικρὸν πᾶν ὃ πεποίηκεν ἡγεῖται πρὸς ἃ βούλεται. ὃς 133
ὃ πέπραχε δοκεῖ μικρότερον οὗ πράξει. ὃς πρὸς οὐδὲν τῶν
ἀδίκων ὀκνεῖ. ὃς ἡγεῖται τὸ τολμᾶν ἴσον τῷ τυχεῖν. ὃς ἂν
διαμάρτῃ τολμήσας, ὅμως ἐλπίσας ἧττον ἀλγεῖ. ᾧ μηδὲν
ἱκανὸν δι' ἀπληστίαν. ὃς τὸν ἀπὸ τῶν αἰσχίστων πόρον
πρὸς εὐπρεπείας δοκεῖ. ὃς διὰ μὲν αἰσχροκέρδειαν τρόπου
πανταχόθεν λαμβάνει, διὰ δὲ φιλαργυρίαν εἰς οὐδὲν δίδω-
σιν. ᾧ μηδὲν αἰσχρόν, ᾧ λῆμμα πρόσεστιν, δοκεῖ. ὃς ἐπι- 134
θυμεῖ μὲν καὶ τῶν ἐλαχίστων δι' ἀνελευθερίαν, ἀρκεῖται
δ' οὐδὲ τοῖς μεγίστοις δι' ἀπληστίαν. ὃς πᾶν νομίζει τὸ
ληφθὲν ἔλαττον οὗ λήψεται. ὃς τὴν μὲν ἀνδραγαθίαν μα-
ταιότητα, τὴν δὲ ἀπραγμοσύνην ἀργίαν, τὴν δὲ φιλοτιμίαν
μανίαν, τὴν δὲ σωφροσύνην ἀτολμίαν, τὴν δ' ἐγκράτειαν
ἀνανδρίαν οἴεται. ᾧ τὸ μηδὲν ἀδικεῖν ἀσθενὲς εἶναι δοκεῖ.
ὃς αἰτεῖ μὲν ὡς οὐκ ἀδικήσων, ἀδικεῖ δ' ἂν λάβῃ. ὃς τὸν μὴ 135
δόντα νομίζων ἐχθρόν, εὐκαταφρόνητον τὸν δεδωκότα δοκεῖ.
ὃς μόνους οὓς οὐκ οἶδεν οὐκ ἀδικεῖ. ὃς τοῖς μὲν ἐχθροῖς ἐπι-
τίθεται διὰ τόλμαν, τοῖς δὲ φίλοις δι' ἀπιστίαν. ὃς ἐν φι-
λίᾳ τὸ πεπιστεῦσθαι προσλαβών, αὐτῇ τῇ πίστει χρῆται
πρὸς ἐξουσίαν ἀδικημάτων. ὃς τῆς πονηρίας τὴν δόξαν ὡς
κέρδος φιλεῖ. ὃς ἀδοξεῖν οἴεται, πονηρὸς ὢν ἂν λάθῃ. ὃς
κολακεύει μὲν ἕκαστον ὡς εὖ πάσχων, μισεῖ δὲ ὡς ἀδικού-
μενος. ὃς ἄχθεται μὲν τοῖς ἀλλοτρίοις ἀγαθοῖς, χαίρει δὲ 136
τοῖς ἁπάντων κακοῖς. ὃς ἴσον τὸ ποιῆσαι τὰ δεινότατα τῷ
μὴ παθεῖν οἴεται. ὃς μέγιστον φρονεῖ τῷ μηδὲν ἴσον οἷς
ἐποίησε δύνασθαι παθεῖν. ὃν οἱ μὲν εἰδότες μισοῦσιν, οἱ
δ' οὐ μεμισηκότες ἀγνοοῦσιν. ὃν ὅστις οὐκ ἀγνοεῖ μισεῖ.
ὃς τῶν μὲν φυλαττομένων δειλίαν κατέγνωκε, τῶν δὲ πι-

---

132 2. ἢ] ἢ ἀδικούμενος A. 135 2. διδόντα? 5. προλαβών?

στενόντων εὐήθειαν. ὃς τὸν διδόντα μὲν κολακεύειν, τὸν
137 δ' οὐ διδόντα ὀφείλειν ὑπείληφεν. ὃς οὐχ οἷς ἔλαβε χαί-
ρει, ἀλλ' οἷς οὐ προσέλαβεν ἀγανακτεῖ. ὃς οὐ δύναται μὲν
παθεῖν οἷα ποιεῖ, μόνα δ' αἰσχύνεται ποιεῖν ὅσα δύναται
παθεῖν. οὗ τὴν μὲν ἀπληστίαν οὐκ ἀποπίμπλησιν ὁ διδούς,
τὴν δ' ἐπιθυμίαν οὐχ ἵστησιν ὁ μὴ διδούς. ὃς οὔτε τὸ μέ-
γιστον ἐλπίζειν οὔτε τοὐλάχιστον λαβεῖν αἰσχρὸν εἶναι δο-
κεῖ. ὃς οὔτ' αἰσχύνεται τοῖς ἐλαχίστοις οὔτε πληροῦται τοῖς
μεγίστοις. ὃς τοὺς ἄνδρας ὅρκοις ἐξαπατᾶν οἴεται δεῖν ὡς
τοὺς παῖδας ἀστραγάλοις. ὃς μόνους αὐτοῦ σοφωτέρους οὓς
138 οὐκ ἠδίκηκεν δοκεῖ. ὃς οὔτε παθεῖν δέδιεν οὔτε ποιεῖν
ὀκνεῖ. ὃς τοῖς πονηροῖς ἀρετῆς δόξαν ἐκ τῆς καθ' αὐτὸν
ὑπερβολῆς προστίθησιν. δι' ὃν τοὺς λῃστὰς ὡς νομίμους
εὐδοκιμεῖν συμβέβηκεν. δι' ὃν οἱ λῃσταὶ φιλανθρωπίας δό-
ξαν λαμβάνουσιν. ὃς οὔτε τοῖς πρὸ αὐτοῦ πονηροῖς παρα-
βολὴν καταλέλοιπεν οὔτε τοῖς μεθ' ἑαυτὸν ὑπερβολήν. ὃς
τῇ τόλμῃ τοῦ παρανομεῖν τὴν πίστιν τοῦ μὴ σφαλήσεσθαι
προστίθησιν. ὃς οὐ τὸ ἐπιχειρεῖν ἀδικεῖν ἀλλὰ τὸ διαμαρ-
τεῖν αἰσχύνεται. [ὃν οὔτε θάρσος οἶδε ῥητὸν οὔτε τῶν ἀρ-
ρήτων ἔργων ἡ ἀποχή.] ὃς μόνον αἰσχρὸν ὃ μὴ δύναται νο-
μίζει. [οὗ τὸ παρὰ φύσιν ἐρᾶν τῆς φύσεως πλέον.] καὶ πολλὰ
ἄν τις τοιαῦτα συνθείη.

139 Εἰς μὲν δὴ τὸν *οὐκ ἀφροντίστως λέγοντα* ἐρεῖς
ἐσκεμμένος, βεβουλευμένος, συγγεγραφώς, πεφροντικώς, προ-
εωρακώς, μεμεριμνηκώς, προβεβουλευμένος, συνθείς, πονήσας
ἐκπονήσας προπονήσας, ταλαιπωρηθείς, ἐπιμεληθείς, φιλο-
τιμηθείς, προσκαμών, προσταλαιπωρηθείς, συνταξάμενος,
παρασκευασάμενος, ἐξεργασάμενος, λογογραφήσας, ἄνω καὶ
140 κάτω μεταθείς, μεταγράψας, ξέσας διαξέσας, ἁρμόσας, δια-
σμιλεύσας, ἐπαναλαβὼν πολλάκις, ἐπαναθεασάμενος, δια-
κριβώσας, διακαθήρας ἐκκαθήρας, διαγράψας μεταγράψας,
ἐξορθώσας, ἐκλεξάμενος, ἐπανορθωσάμενος, βασανίσας, κρί-
νας ἐπιδιακρίνας. ἐσκεμμένως βεβουλευμένως πεφροντισμέ-
νως συγγραφικῶς μεμεριμνημένως προεωραμένως προβεβου-

---

138 9. ὃν — 10. ἀποχὴ om *A*. 11. οὗ — 12. συνθείη om *A*.
140 1. διαζεύξας ante Stephanum.

λευμένως συγκείμενα, πεπονημένα, ἐπιπόνως ταλαιπώρως λογογραφικῶς συντεταγμένα, συνδεδεμένα, παρεσκευασμένα, 141 κεκολασμένα, διεξεσμένα, ἡρμοσμένα, διεσμιλευμένα, ἀποτετορνευμένα, ἐκκεκαθαρμένα, διηκριβωμένα, ἐξειργασμένα, ἐξεσμένα, ἐξειλεγμένα, ἐξωρθωμένα, ἐπηνωρθωμένα, βεβασανισμένα, κεκριμένα. οὐκ ἄνευ φροντίδος, οὐκ ἔξω προνοίας, οὐ χωρὶς μερίμνης, οὐκ ἄνευ σκέψεως, σὺν ἁρμονίᾳ, σὺν βασάνῳ, σὺν τάξει, σὺν κρίσει, σὺν ἐργασίᾳ, ἀκριβείᾳ, ταλαιπωρίᾳ, καθάρσει, τορείᾳ. εἰς δὲ τὸν ἄνευ μελέ- 142 της τολμῶντα λέγειν πρόχειρος, ῥᾴδιος, αὐτοσχεδιάζων καὶ ὡς Ξενοφῶν ἐν Λακώνων πολιτείᾳ αὐτοσχεδιαστής (τὸ γὰρ ἐν τῇ Νυκτὶ μακρᾷ Πλάτωνος αὐτοσχεδίασμα φαῦλον), ἄσκεπτος, ἀπόνηρος, ῥᾴθυμος, ἀμελής, ἀφρόντιστος, ἀπρονόητος, προπετής, ὀλίγωρος, ἀταλαίπωρος, εὐχερής, εὔκολος. ἐκ τοῦ καιροῦ λέγων, ἐκ τοῦ παραχρῆμα, ἐκ τοῦ παρατυχόντος, δι' ὀλίγου, πᾶν τοὐπιὸν λέγων, ἐπιχειλής, φλύαρος, λάλος, ἐπιπολῆς λέγων, ἐξ ἑτοίμου, πᾶν τὸ ἐπελθόν, ἀπρο- 143 βούλευτος, ἀπερίσκεπτος. ἀβασάνιστα, ἀπαράσκευα. ἀπαρασκεύῳ γνώμῃ ἐν τοῖς περὶ ἀληθείας Ἀντιφῶν εἶπεν, ἀπαρασκεύαστον δὲ ἐν ταῖς ῥητορικαῖς τέχναις (δοκοῦσι δ' οὐ γνήσιαι)· ἐν μέντοι τοῖς συμβουλευτικοῖς προοιμίοις τοῖς Δημοσθένους τὸ ἀπαρασκευαστότερον γέγραπται. ἀνάρμοστα, ἄκριτα, ἀραιά, ἀδιέργαστα, διαλελυμένα, διεστηκότα, ἄξεστα, ἀφρόντιστα, ἀπροβούλευτα. τάχα δὲ καὶ τὸ ἀπρόγραφα· Ὑπερίδης μὲν γὰρ αὐτῷ ἐπ' ἄλλου κέχρηται, εἰπὼν 144 «ἀπροβούλευτα καὶ ἀπρόγραφα,» ἔχοι δ' ἂν ἐνταῦθα χώραν. καὶ ἀνέδην, χύδην, ῥύδην. πάντα κάλων ἀνείς. προχείρως, ῥᾳδίως, αὐτοσχεδίως καὶ αὐτοσχεδίους λόγους, ἀπόνως, ἀσκέπτως, ῥᾳθύμως, ἀμελῶς, ἀφροντίστως, ἀπρονοήτως, ἀταλαιπώρως, εὐχερῶς, εὐκόλως, φλυάρως, ἀπροβουλεύτως, ἀπερισκέπτως ἀπροσκέπτως, ἀβασανίστως, ἀπαρασκεύως, ἀδιεργάστως, ἀκρίτως, ἀναρμόστως. σὺν ἀπονίᾳ, ῥᾳθυμίᾳ, προπετείᾳ, εὐχερείᾳ, εὐκολίᾳ, λαλιᾷ, ἀναρμοστίᾳ. ἡ δὲ ἐν τοῖς Πλάτωνος νόμοις ἀπροβουλία οὔ μοι ἀρέσκει.

εἰς τὸν ὀλίγα ὑπ' ἀσθενείας λέγοντα ἄπορος, 145

---

144 10. με C.

ἄλογος, ἄφωνος, ἀπαράσκευος, ὀλίγος, βραχύς, σμικρός, ῥα-
νίς, ψακάς, ἰχθύς, ἰχθύων ἀφωνότερος, ἀπερραμμένος τὸ
στόμα, ἀπεστομισμένος, ἀπεστραμμένος τὴν γλῶτταν, ἄγλωτ-
τος, ἀμήχανος, ἀδύνατος, ἀσθενής. καὶ τὰ πράγματα ἀπο-
ρία, ἀφωνία, ὀλιγότης, βραχύτης, σμικρότης, ἀγλωττία, ἀμη-
χανία, ἀδυναμία ἀδυνασία, ἀσθένεια. καὶ τὰ ἐπιρρήματα
ἀπόρως, ἀλόγως, ἀφώνως, ἀγλώττως, ἀμηχάνως, ἀδυνάτως,
149 ἀσθενῶς. εἰ δὲ ὀλίγα μὲν λέγοι, κρίσις δέ τις
αὐτῷ προσείη, βραχὺς βραχυλόγος, σύντομος, αὐτάρκης,
ἀρτιεπής, σαφής, ἀποχρῶν ὑπεραποχρῶν, ἀρτίστομος, πο-
λύνους μᾶλλον ἢ πολυλόγος, περιεπτισμένος, διεσμιλευμέ-
νος, ἀκριβὴς ἠκριβωμένος, ἠπειγμένος, κεκολασμένος, βεβα-
σανισμένος, κεκριμένος, βραχέσι ῥήμασι πολὺν νοῦν ἀπαγ-
γέλλων, οὐ λέγειν μᾶλλον ἢ διδάσκειν τὸ σαφὲς εἰδώς, οὐ
μέχρι τῶν ὤτων θέλγων, πολυνοίᾳ μᾶλλον ἢ πολυλογίᾳ
150 χαίρων. καὶ τὰ πράγματα δὲ τάχος, συντομία, αὐτάρκεια,
βραχυλογία, σαφήνεια, ἀρτιφωνία ἀρτιλογία ἀρτιστομία,
ἀκρίβεια, βάσανος, κρίσις. καὶ τὰ ἐπιρρήματα ταχέως, συν-
τόμως, αὐτάρκως, βραχέως, σαφῶς, ἠπειγμένως, ἀρτιφώνως
ἀρτιλόγως ἀρτιστόμως, πολύνως, ἀκριβῶς, περιεπτισμένως,
κεκολασμένως, βεβασανισμένως, διεσμιλευμένως, κεκριμένως.
146 παῦρα μὲν λέγων ἀλλὰ μάλα λιγέως. εἰς δὲ τὸν πολλὰ
οὐ μὴν κεκριμένα λέγοντα, πολυλόγος, μακρολόγος μακρός,
ἀπέραντος ἀπεραντολόγος, βόρβορος, προσκορής, κυκλοβό-
ρος χειμάρρους χαράδρα, συρφετός, ἄμετρος ἀμετροεπής,
θόρυβος, φλήναφος, ἀχαλίνωτος τὸ στόμα, ἀκρατὴς τὴν
γλῶτταν, ὀλισθηρός, θολερός θολώδης, ἰλυώδης, ἀχάλινον
στόμα, ἀκρατὴς γλῶττα, λήρους μακροὺς ἀποτείνων, φλύα-
ρος, φλυαρίας εἴρων, οὐ λέγειν δυνατὸς ἀλλὰ σιωπᾶν ἀδύ-
147 νατος. εἰς δὲ τὸν μετὰ δυνάμεως εἰς τὸ πλῆθος
παρερχόμενον πολύς, εὔρους, ῥόθιος, εὔπορος, ἄφθονος,
σφοδρός, βίαιος, παρασύρων παρέλκων παραφέρων, συγκλύ-
ζων, πηγάς τινας ἀφιείς, ὄμβρος, νιφετός, ποταμός, πυκνός,
συνεχής, ἄπταιστος, λάβρος, πολλῷ ῥέων, ἀνεμπόδιστος, ἐπει-
δὰν λύσῃ τὸ στόμα, ἐπειδὰν ἀφῇ τὴν γλῶτταν, ἐπειδὰν
προχέῃ τὴν φωνήν, ἐπειδὰν ἐκχέῃ τοὺς λόγους· τίς ἂν ἐνέγ-
και τὸν ὠθισμὸν τῶν αὐτοῦ ῥημάτων, τὸν ῥοῖζον τῶν ὀνο-

ματων, τὸ ῥεῦμα τῆς φωνῆς, τὸ πνεῦμα, τὸν τόνον, τὴν 148
πυκνότητα, τὸν κατακλυσμόν, τὴν σφοδρότητα, τὴν βίαν,
τὴν ἰσχύν, τὴν μεγαλοφωνίαν, τὴν εὔροιαν, τὴν μεγαλόνοιαν,
τὴν λαμπροφωνίαν, τὸ ὑψηλόνουν, τὴν λαμπρότητα, τὴν
ὑψηλολογίαν, τὴν καλλιφωνίαν, τὸν ῥοῦν τῶν λόγων, τὸν
θόρυβον τῆς φωνῆς; τίς οὕτω ποταμὸς πολύρρους; τίς οὕ-
τως ἐπίδρομος; Ἀλφειός, Ἀχελῷος, Ὠκεανός, Νεῖλος. Ἴστρος,
ἂν μὴ παγῇ.

Ἐξ ἀδικημάτων ὀνόματα, ἐφ' οἷς εἰσὶ δίκαι καὶ
γραφαί. κλέπτης, τοιχωρύχος τυμβωρύχος, βαλαντιοτόμος,
μοιχός, ἀνδροφόνος, λωποδύτης, ἱερόσυλος, προδότης, ῥί- 151
ψασπις. ἐπὶ δὲ τούτου ὁ Πλάτων φησὶ «ῥίψασπις μὲν γὰρ
οὐκ ἐν πᾶσιν ὀνομάζοιτ' ἂν δικαίως, ἀποβολεὺς δὲ ὅπλων·»
Ἀριστοφάνης δὲ λέγει ῥίψασπιν. αὐτόμολος, ἀργός, ἀχάρι-
στος, ἀσεβής, δειλός, ἀστράτευτος, λιποστρατιώτης, τύραν-
νος, ἀνδραποδιστής, φαρμακεύς φαρμακός, δωροδόκος, λη-
στής, καταποντιστής, πόρνος, πατραλοίας μητραλοίας, βί-
αιος, ὑβριστής, κακήγορος, συκοφάντης. ἃ δ' οὐκ ἔστιν ἑνὶ 152
ὀνόματι εἰπεῖν ἀλλὰ μετοχαῖς, βουλεύων τυραννίδα, κατα-
λύων τὴν πολιτείαν, ἐπὶ καταλύσει τοῦ δήμου συνιών, τὰ
δικαστήρια συνδεκάζων, ἐξαπατῶν τὸν δῆμον ἢ τὴν βου-
λὴν ἢ τὸ δικαστήριον, τὰ ψευδῆ μαρτυρῶν (οἱ μὲν γὰρ
ψευδομάρτυρες εἴρηνται παρὰ Κριτίᾳ, καὶ ὁ ψευδομάρτυς
οὐκ οἶδ' ὅπου· καὶ τὸ ψευδομαρτυρεῖν ὁ αὐτός που λέγει, 153
καὶ Δημοσθένης καταψευδομαρτυροῦμαι), πιπράσκων τὸν
ἐλεύθερον, παρανομῶν, ἐκλείπων τὴν ναῦν, παραβαίνων
συνθήκας. καὶ ἕτερα δὲ ἔστιν ἀδικήματα ὧν τοὺς ἀδική-
σαντας οὐκ ἔστιν ὀνομάζειν, ἀλογίου, κακώσεως, ἀποπομ-
πῆς, ἐπιτροπῆς, ἀπολείψεως, παραπρεσβείας, ἐξούλης, σί-
του, καρποῦ, λιπομαρτυρίου λιποταξίου λιποναυτίου, εἱργ-
μοῦ, κακοῦ ἤθους, κακοῦ βίου, αἰκίας, βλάβης, ἀπαγωγῆς,
βουλεύσεως, δήμου καταλύσεως, δημοσίων ἀδικημάτων, δω- 154
ροξενίας, ξενίας, ψευδεγγραφῆς ψευδοκλητείας, ἀποστασίου
ἀπροστασίου, παρανόμων. ἀπρόσκλητον δίκην εἰσελθεῖν,
τὴν μὴ οὖσαν λαχεῖν, παρακαταθήκην ἀποστερῆσαι, κατα-

148 7. ἀλφειός *A*, παμισός ceteri.

βάλλειν, τιτρώσκειν. καὶ περὶ τούτων καὶ μετοχαῖς ἔστι
χρῆσθαι.
155 Ὅσα ἄν τις εἴποι ἐκ τοῦ ὁ μ ο σύνθετα. ὁμόσπονδος,
ὁμόσιτος, ὁμοήθης, ὁμότροπος, ὁμόδουλος, ὁμόνους, ὁμό-
φωνος, ὁμόγλωττος, ὁμοτράπεζος, ὁμόφυλος, ὁμόδημος, ὁμω-
ρόφιος, ὁμότιμος, ὁμότεχνος, ὁμόσκηνος, ὁμοδίαιτος, ὁμο-
γνώμων, ὁμομήτριος ὁμοπάτριος, ὁμώνυμος, ὁμόχρως, ὁμό-
ψηφος, ὁμοβώμιος, ὁμομήτωρ ὁμοπάτωρ, ὁμογενής ὁμόγο-
156 νος, ὁμοειδής, ὁμοθυμαδόν, ὁμολογία· ὁ γὰρ ὁμόλογος βί-
αιόν τε ὁμοῦ καὶ εὐτελές. ὁμότιτθον δὲ Δείναρχος εἴρηκεν,
καὶ Πλάτων ὁμότροπον καὶ ὁμόζυγα, καὶ Θουκυδίδης ὁμό-
σκευον. ὁμόδοξον δ' ἂν εἴποις, Πλάτωνος εἰπόντος ὁμοδο-
ξίαν· οἱ γὰρ ὁμογάλακτες ἴδιον τῶν Ἀττικῶν, ὁμοερκὴς δὲ
σκληρόν, εἰ καὶ παρὰ Σόλωνι. ὁμοπτέρους δὲ τοὺς ὁμοτρί-
χους εἰπόντος Εὐριπίδου, Στράττις τοὺς ὁμήλικας εἴρηκεν
ὁμοπτέρους.
157 ἐκ δὲ τοῦ σ υ ν τάδε σύνθετα. σύλλογος, σύνοδος, σύγ-
κλητος, συνεκκλησιαστής, σύμβουλος, σύσσιτος συσσιτία, συμ-
πότης, συλλογεύς, συστρατιώτης, σύνεδρος, σύσκηνος, συ-
στράτηγος, σύμψηφος, συντράπεζος, σύντροφος, συνεραστής,
σύμπλους, συνεργός, συγγενής, συναγωνιστής, συντελής, συμ-
158 μελής, συσπένδων, συνωμότης, συμπρέσβεις, συνίστορες, συν-
ομνύμενος, συνθεατής, σύνορος, συνάρχων, σύνθηρος, συν-
ιππεύς, συνωρίς, συγγεωργός, συγκυνηγέτης, συγκλέπτης,
συμπαραστάτης, συνοδοιπόρος, σύμβιος, συστασιώτης, σύ-
ζυξ, συμμορίτης. καὶ σύστασις, συμμετρία, συμφωνία, συν-
αυλία, σύγχυσις ὅρκων. συνθεάτριαν δὲ καὶ συλλήπτριαν
159 Ἀριστοφάνης. ὁ δ' αὐτὸς καὶ συγκοίτας εἴρηκε, καὶ συστά-
δας ἀμπέλους. εἴρηκε δὲ καὶ σύμποδα καὶ συνθήκην. εἴη
δ' ἂν ἐκ τούτων καὶ συντυχία. Πλάτων δὲ συμμαθητὰς
ἔφη καὶ σύνοψιν οἰκειότητος. Εὔπολις δὲ συμβίοτοι συμ-
πάροικοι καὶ συνήλικες εἶπε, Δείναρχος δὲ καὶ συνιεροποιὸν
καὶ συμπρύτανιν καὶ συμβουλευτήν, ἡ δὲ κωμῳδία καὶ συγ-
κηδεστήν. τὰ δ' ἐκ τούτων παραγόμενα ῥήματα καὶ πρά-

---

155 6. ὁμόγνιος Kühnius. **156** 3. ὁμόδρομον *A*. 6. ὁμότριχας *C*.
159 4. συμβίωτε συμπάροικε *BC*.

γματα καὶ ἐπιρρήματα ἀπέραντα ἂν εἴη τῷ βουλομένῳ
λέγειν.
ἐκ δὲ τοῦ ἡμι τάδε τὰ ὀνόματα. ἡμιμανής, ἡμιμα- 160
θής, ἡμιπλήρωτον ἡμίπλεων ἡμίμεστον, ἡμιδεές, ἡμιμέδι-
μνος, ἡμιμόχθηρος, ἡμίτομον, ἡμίδραχμον, ἡμιωβόλιον, ἡμί-
εκτον (καὶ ἡμιεκτέον Ἀριστοφάνης), ἡμιχοίνικον, ἡμιγενής,
ἡμίονος, ἡμίεργον, ἡμιτελές, ἡμιποίητον, ἡμίθραυστον, ἡμί-
φαυστον, ἡμίφρακτον, ἡμίφλεκτον, ἡμίοπτα, ἡμίεφθα, ἡμί-
βρωτα, ἡμιτέλεστα, ἡμίκρανον, ἡμιμόριον, ἡμιθνής, ἡμιμέ-
θυσος, ἡμιτυμπάνιστος, ἡμιτάλαντον, ἡμίγυμνος, ἡμίθεος, 161
ἡμικλήριον. ἡμίλουτοι δὲ Κρατῖνος εἴρηκε, καὶ Φιλύλλιος
ἡμίπλεκτοι, ἡμιμάσητοι δὲ Κράτης, καὶ ἡμιφωσώνιον Ἀρι-
στοφάνης, καὶ ἡμίοπον αὐλὸν Αἰσχύλος. καὶ ἡμίκακον δὲ
Εὐκλείδης λέγει καὶ Σοφοκλῆς, Ἀριστοφάνης δὲ καὶ ἡμι-
κάκως, καὶ Δείναρχος ἡμιπόδιον, ἡμιχρύσους δὲ Ἀναξαν-
δρίδης. τῶν μέντοι Μενάνδρου τὸ μὲν ἡμιφυὲς καὶ ἡμίγρα-
φον ἀνεκτά, τὸ δὲ ἡμιλάσταυρον παμπόνηρον.
τάδε μέντοι ἐκ τοῦ παν σύνθετα. πάγκαλος, πάγκα- 162
κος, πανοῦργος, πάνδημος. καὶ παγκάλως καὶ παγκάκως,
καὶ ὡς Πλάτων παγκάλη πάγκαλον. παμπάλαιον, πάμμεγα
παμμέγεθες, παμπληθές πάμπολυ, πάμμηκες, παμποίκιλον,
παντοδαπόν, παντοῖον, παναρμόνιον, πανσέληνος, παναγές,
πανώλης, πάντολμος, παμμίαρον, παμπόνηρον, πάνσοφον,
παντελές, πάνδεινον, πάνδηλον. καὶ τὰ Θουκυδίδου πανω-
λεθρίᾳ, πανδημεί, πασσυδί. καὶ τὰ Πλάτωνος παμπλού- 163
σιος καὶ πάνσμικρος καὶ παντοπώλιον. εἴποις δ' ἂν καὶ
παγγενεί, πανστρατιᾷ, πανάισχές, παμπρασία, πανδαι-
σία, πανθοινία, παγκαρπία, πανοπλία. Ἀντιφῶν δὲ καὶ
ἐξαλᾶσθαι πανοικεσίᾳ ἔφη. πανήμερος πάννυχος· τοῦτον
δὲ πανεύφρονα Κρατῖνος καλεῖ. πανδοκεύς πανδοκεύτρια.
καὶ ὡς Κρατῖνος παναγάθη, καὶ ὡς Ἀριστοφάνης πάγκυ-
φος ἐλαία. καὶ Παναθήναια δὲ καὶ Πανιώνια καὶ Παναι-
τώλια καὶ Παμβοιώτια καὶ Πάνδια.
ἐκ δὲ τοῦ πάλιν τάδε σύνθετα. παλίμβολος, παλίμ- 164

---

160 5. ἡμίφ.] ἡμίκαυσιον Iungermannus. videtur ex dittographia natum. 7. ἡμίκραιρα *BC*.

*πρατος, παλιγκάπηλος, παλίντροπος, παλίγκοτος· τὸ γὰρ
παλίνορσος ποιητικόν, καὶ τὸ παλιντράπελος βίαιον καὶ τὸ
παλίντονον. Δείναρχος δὲ καὶ παλιμπροδότης λέγει. παλίμ-
πηγα δὲ οἱ κωμικοὶ τὰ παλαιὰ καττύματα, καὶ παλινδο-
ρίαν. καὶ παλίνδικον τὸν πολλάκις δικαζόμενον, καὶ παλίγ-
γλωσσον τὸν κακόφημον.*

165 *ἐκ δὲ τοῦ* τ ρ ι *τριπλοῦν, τρίδραχμον, τρίμνουν, τριτά-
λαντον, τριστάτηρος χλαμύς, τριτημόριον, τρικόλλυβον, τρι-
τοστάτης ἐν χορῷ, τρίδουλος, τριμίτιον, τριταγωνιστής, τρι-
ήρης, τρίπολος γῆ· τρίκλυστος δὲ Ἀριστοφάνης λέγει. τρισ-
κατάπτυστος, τριττυάρχης, τρίπαλαι· τὸ γὰρ τριπέρυσιν
ἠρέμα φορτικόν. τρισκακοδαίμων.*

166 *ἐκ δὲ τοῦ* φ ι λ ο *φιλόδημος φιλόπολις, φιλοστρατιώ-
της, φιλοπροσήγορος, φιλόνεικος, φιλόσοφος, φιλόκαλος,
φιλέταιρος, φιλοβάρβαρος φιλέλλην, φιλολόγος φιλήκοος,
φιλαθήναιος, φιλοχρήματος φιλόχρυσος φιλάργυρος, φίλοι-
νος φιλοπότης, φιλόδικος, φιλόθεος, φιλαλήθης, φιλοπράγ-
μων, φιλοπόλεμος, φιλαίτιος, φιλοκίνδυνος, φίλεργος, φιλα-
ναλώτης, φιλοτύραννος, φιλολοίδορος, φιλόγελως, φιλάν-
167 θρωπος, φιλοκερδής, φιλόδωρος, φιλόπαις φιλότεκνος φιλό-
στοργος, φιλόμουσος, φιλοσώματος φιλόψυχος, φιλόξενος,
φιλόπλουτος, φίλυπνος, φιλοκυνηγέτης, φιλογεωργός, φιλο-
χωρῶν καὶ φιλοχωρία, ἴσως καὶ φιλόχωρος, φιλοτεχνία φι-
λότεχνος. Ἀριστοφάνης δὲ φιλοκηδῆ λόγον, Ἀριστομένης
δὲ ὁ κωμικὸς «φιλακόλουθος ἄρχεται.» φιλοδοξία, ἐκ δ'
168 αὐτῆς ὁ φιλόδοξος. ἔλεγον δὲ οἱ ποιηταὶ καὶ φιλόστροφον
τὸν εὐμετάβολον, Δείναρχος δὲ καὶ φιλοπόνηρον, ἢ ὡς Φι-
λωνίδης φιλομόχθηρον. ἐπὶ δὲ τῆς τελευτῆς ὄνομα ὁ θεό-
φιλος τὸ φιλεῖν ἔχει· ὁ γὰρ γυναικοφιλὴς ἐν ταῖς Πολυ-
ζήλου Μουσῶν γοναῖς οὐ πάνυ ἀνεκτόν. φιλαπόδημος, φι-
λοσκώμμων, φιλεγκλήμων, φίλερις· Ἄλεξις δὲ καὶ φιλεριστὴν
εἶπεν. φιλόθηρος, φιλογύνης, φιλαπεχθήμων, φιλοθεάμων,
ὃν φιλοθεωρὸν Ἄλεξις εἶπεν, φιλοικτίρμων, φιλόκυβος, φί-
λιππος, φιλοφροσύνη· τάχα καὶ φιλόφρων ἀπ' αὐτῆς.*

---

164 5. *παλινδόριον* A. § 165 om A. 166 1. *φιλῶ* A. 167 6. *ἄρχεται*] *λέγει* A.

τάδε μέντοι ἐκ τοῦ κακο σύνθετα. κακοδαίμων, κα- 169
κοῦργος, κακολόγος κακήγορος, κακοπράγμων ὡς Ὑπερίδης, κακόβιος, κακόβουλος, κακόνους ὡς Ἀντιφῶν, κακοφροσύνη. καὶ ἐκ τούτου ἂν εἴη ὁ κακόφρων, καὶ κακὸς κακῶς ἀπόλοιτο.

ἐκ δὲ τοῦ πολυ πολυπράγμων, πολυλόγος, πολυήκοος, 170
πολυθεάμων, πολύφωνος, πολυμελής, πολύχειρ, πολύγλωττος, πολύφημος, πολύτροπος, πολύπονος, πολυπλάνητος, πολυπόρευτος, πολύνους, πολύρρους, πολυπρόσωπος, πολυχρήματος, πολύχρυσος, πολυσώματος, πολυΐστωρ, πολυκτήμων,
πολυάργυρος πολύχαλκος, πολύπυρος πολύοινος πολύσιτος, 171
πολυπότης, πολυάνθρωπος, πολυπρόβατος πολυθρέμμων πολύδουλος, πολύανδρος πολυγύνης πολύπαις, πολύπους, πολυάδελφος, πολύθηρος, πολύδενδρος πολύυλος, πολύυδρος, πολύξυλος, πολυσκώμμων, πολυτελής, πολύτιμος, πολυειδής, πολυγενής, πολύμορφος, πολυανθής, πολυσχήμων.

ἐκ δὲ τοῦ μισο μισόδημος μισόπολις, μισολόγος, μι- 172
σοπόνηρος, μίσεργος, μισάνθρωπος μισόθεος, μισογύνης μισότεκνος, μίσιππος, μισόθηρος, μισοφίλιππος μισαλέξανδρος, μισαθήναιος, μισοτύραννος, μισέταιρος, μισόξενος, μισοβάρβαρος μισέλλην, μισοπροσήγορος, μισαπόδημος, μισοπέρσης ὡς Ξενοφῶν.

ἐκ δὲ τοῦ μεγαλο μεγαλοπράγμων, μεγαληγόρος, με- 173
γαλουργός, μεγαλόμισθος, μεγαλογνώμων, μεγαλόψυχος, μεγαλόθυμος, μεγαλότολμος, μεγαλόφωνος, μεγαλοπολίτης, μεγαλόπλουτος, μεγαλόδωρος, μεγάλαυχος, μεγαλόφρων.

ἐκ δὲ τοῦ ἰσο ἰσόνομος, ἰσοτελής, ἰσότιμος, ἰσοπολίτης 174
ἰσοπολιτεία, ἰσήγορος ἰσηγορία, ἰσοστάσιον, ἰσομέτρητον, ἰσοπληθές, ἰσόμηκες, ἰσομέγεθες, ἰσοχειλές, ἰσόπεδον, ἰσάριθμον, ἰσονομία, ἰσομοιρία, ἰσοκρατία ἰσοκρατεῖς, ἰσοπαλεῖς, ἰσόψηφοι, ἰσόδρομοι, ἰσόζυγες. Ἄρχιππος δὲ ὁ κωμικὸς καὶ ἰσόχρυσον εἴρηκεν. τὸ δ' ἰσοθάνατον Σοφοκλέους εἰπόντος ἐν Κρεούσῃ οὐ πάνυ ἀνεκτόν.

Τάδε μέντοι ὅμοια τῷ σχήματι τῆς λέξεως, οὐ σημαί- 175

---

169 4. ante κακῶς cum Iungermanno omisi καί. 172 1. μισῶ A. 173 1. μεγάλου A. 174 1. ἴσου A.

*νοντα μὲν ταὐτόν, ἐοικότα δὲ τῇ ἰδέᾳ. καταλογάδην λέγειν,
λογάδην ἀθροίζειν, ἀριστίνδην ἐκλέγειν, πλουτίνδην κατα-
λέγειν, ἀναβάδην καθίζειν, ἀποτάδην τρέχειν, συλλήβδην
εἰπεῖν, ὀρθοστάδην ἀγωνίζεσθαι, συστάδην μάχεσθαι, ἄδ-
δην ἐσθίειν, κρύβδην πράττειν, σποράδην ἑστάναι, φοράδην
κομίζεσθαι, ἀνέδην παραινεῖν, χύδην δαπανᾶν, σχέδην ἐλαύ-
νειν, ἀγχιστίνδην γαμεῖν· τὸ γὰρ φυράδην καὶ ῥύδην οὐκ
οἶδα εἰ ἀνεκτά.*
176 *καὶ τάδε ἄλλα τοῦ αὐτοῦ σχήματος. προβολὴ ἀδική-
ματος, καταβολὴ πυρετοῦ, συμβολὴ στρατοπέδου, διαβολὴ
κακουργήματος, ἐπιβολὴ τολμήματος, ἐπιβολὴ ζημίας, ἀνα-
βολὴ πράγματος, εἰσβολὴ στρατοῦ, ἐκβολὴ λόγου, παραβολὴ
πράγματος, ἐμβολὴ ἀγωγίμων, ὑπερβολὴ δαπανημάτων,*
177 *μεταβολὴ κακῶν. ὡσαύτως καὶ τάδε. στεφάνων ἀνάρ-
ρησις, ἀναγόρευσις τιμῶν [κηρυγμάτων], στάσις εἰκόνων,
ἀνακήρυξις ἀθλητῶν, εἰσήγησις ψηφισμάτων, βούλησις ἀν-
δρῶν, εὕρεσις χρησμῶν, προαίρεσις βίου, πρόκλησις ἐν δίκῃ,
κατάστασις ἀρχῆς, λῆξις δίκης, παραίτησις τιμωρίας, ἀντί-
δοσις οὐσίας, λιπάρησις πρέσβεων, ἐξεγγύησις ὀφείλοντος,*
178 *ἀμφισβήτησις ἐπικλήρου, μίσθωσις οἴκου, ἔντευξις ἀνδρός,
ἔκτισις δίκης, ἀπόδρασις στρατιᾶς, ἀπόβασις ἐκ νεῶν, σύν-
θεσις ῥημάτων, φάσις ἐγκλημάτων, ἀνάπαυσις καμάτων,
ἔνδειξις ἀδικήματος, ἐκποίησις τέκνων, ἴασις νόσων, ὑπό-
σχεσις χάριτος, τίμησις δίκης, ὑποτίμησις τιμήματος, ἀντι-
τίμησις προτιμήματος, ἀγανάκτησις γνώμης, ἐπιτήδευσις σο-
φίας, ἀπόστασις ὑπηκόων, σύγχυσις πολιτείας, εὕρεσις πρα-
γμάτων, ὄψις χρωμάτων, ἐγχείρησις τόλμης, κρᾶσις ὡρῶν,*
179 *τέρψις ἀκοῆς, σκέψις δήμου, σχέσις ἁψῖδος, ἕξις ὅπλων,
βούλευσις φόνου, μέλλησις πράξεων, μήνυσις ἀδικημάτων,
σύλλεξις χρημάτων, ἀνασύνταξις φόρων, ἀπόλαυσις τύχης,
μέμψις γνώμης, αἵρεσις φρουρίου, ἀπόφευξις ἀποστασίου,
καὶ πολλὰ ἄλλα τοιαῦτα.*

*καὶ τάδε ὁμοίου σχήματος. δεῖγμα ἔνδειγμα, βού-
λημα, βούλευμα, νόμισμα, μίμημα, θέαμα, βάδισμα, τό-
ξευμα, παράδειγμα, τόλμημα, φρόνημα, κίνημα, τίμημα*

---

175 5. συμβάδην? 179 2. βούλησις vulgo.

προστίμημα, ἀξίωμα, πλάσμα, πταῖσμα, θαῦμα, οἴκημα, 180
κῦμα, νᾶμα, δόγμα, ἐπανόρθωμα, εὕρημα, ἐρύθρημα, θήραμα, νόημα, συκοφάντημα, αἰσίωμα, ἐναντίωμα, πλεονέκτημα, ἐλάττωμα, ἀγνόημα, κήρυγμα, τραῦμα, βλῆμα, ἀτύχημα, νόσημα, ἀρρώστημα, σύνθημα, ἐπιτήδευμα, ἐπιθύμημα, παρανόμημα, πλήρωμα, κακούργημα, λῆμμα, ψεῦσμα, σόφισμα, ἵδρυμα, ἀσέβημα, τοιχωρύχημα, ἀναισχύντημα,
ἐπιχείρημα ἐγχείρημα, λοιδόρημα, ἕρμα, μάντευμα, ἐπιτέ- 181
λεσμα, δίδαγμα, φρύαγμα, καύχημα, αὔχημα, ἀλαζόνευμα, αὔλημα, πάθημα, καῦμα, φλέγμα, σχῆμα, ζῶσμα, ζεῦγμα, ἄσκημα, βλέμμα, ὄμμα, ἆσθμα, πνεῦμα, νεωτέρισμα, νεανίευμα, στηλίτευμα, ἐπιτείχισμα, μηχάνημα, μεσεγγύημα, καλλώπισμα, στέφάνωμα, πέμμα, ἀγώνισμα, γέννημα, παί-
δευμα, θρέμμα, μάθημα, μνῆμα ὑπόμνημα, γεώργημα, 182
πλέγμα, ἔγκλημα, ἄκουσμα, ὑπόδημα, οἰκοδόμημα, ῥῆγμα, πρόσπταισμα ἐπίπταισμα, στρέμμα, ἀνάθημα, κινδύνευμα, εὐεργέτημα, κοινώνημα, ἐρώτημα, πλήρωμα, σκαιώρημα, σύγγραμμα, χαράκωμα, ἔδεσμα βρῶμα, πῶμα πόμα, ἄρτυμα ἥδυσμα, τόρευμα, πονήρευμα, ᾆσμα, ὀδύρματα, θυρώματα,
αἰκίσματα, ἀργυρώματα, βρώματα, θύματα, συχνάσματα, 183
κωλύματα, πείσματα, ζητήματα ὡς Δημοσθένης, ἀμφισβητήματα, βλάμματα, περιτρίμματα, παιπάλημα, πάτημα, ὅπλισμα. δόξασμα δὲ Πλάτων εἶπε καὶ ἀποβλάστημα, Ἀντιφῶν δὲ ἐπιθύμημα. δικαίωμα, φράγμα, βάμμα· τὸ γὰρ κῶμα, ὅπερ ἐπὶ τῆς καρηβαρίας λέγουσι τῆς ῥεπούσης εἰς ὕπνον, οὐ πάνυ ἐπαινῶ, ὥσπερ οὐδὲ τὸ δράμημα, οὐδὲ τὸ κώκυμα, οὐδὲ τὸ παρ' Ὑπερίδῃ ἀναισχύντημα.

Ταὐτὸν δ' ἐστὶν ἀναφυγή, ἀποφυγή, ἀναφορά, ἀνα- 184
χώρησις, ἀποστροφή. ἀποφυγεῖν, ἀναφυγεῖν, ἀνενεγκεῖν, ἀναχωρῆσαι, ἐπαναχωρῆσαι. καὶ ἀναθέσθαι δὲ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ.

ὡσαύτως ταὐτόν ἐστι τρυφᾶν, ἡδυπαθεῖν, θρύπτε- 185
σθαι ἀνατεθρύφθαι, ἐκδεδιῃτῆσθαι, χλιδᾶν. τὸ γὰρ θερμερύνεσθαι λέγει μὲν ἡ κωμῳδία πολλαχόθι, ἐμοὶ δὲ οὐκ

180 1. πρόστιμα ante Iungermannum. 3. αἰτίαμα Kühnius. 185 2. θεμερύνεσθαι F. καὶ κυχλοιδιᾶν add C.

ἀρέσκει. βιαζομένῳ δ' ἂν εἰς χρῆσιν ἔλθοι καὶ τὸ σκιατροφεῖσθαι. τὰ πράγματα τρυφή, ἡδυπάθεια, θρύψις, ἐκδιαίτησις, χλιδή, σκιατροφία· οἱ δὲ ἐσκιατροφημένοι σκιατροφίαι καλοῦνται. καὶ μετοχαὶ δὲ ἀπὸ πάντων. ὄνομα δὲ ἀπ' οὐδενὸς ὅτι μὴ χλιδανός, τάχα καὶ ὁ θρυπτικός. ἐπίρρημα δὲ θρυπτικῶς καὶ ἐκδεδιῃτημένως, φαῦλον δὲ τὸ ἐσκιατροφημένως, καὶ βίαιον τὸ χλιδανῶς.

186 ἐπὶ ταὐτοῦ λέγοιτ' ἂν δωρεά, τιμή, ἆθλον, γέρας, μισθός, ἐπίχειρα. ἰδίως δὲ ἰατρῷ μὲν σῶστρα καὶ σωτήρια καὶ ἰατρεῖα, τῷ δὲ παιδεύοντι διδασκαλεῖα, τῷ δὲ στρατιώτῃ ἀριστεῖα καὶ ἐπινίκια καὶ νικητήρια, ὡς ἀθλητῇ ἆθλα καὶ χειροτέχνῃ ἐπίχειρα καὶ ἀγγέλῳ εὐαγγέλια καὶ τῷ φέροντι
187 κόμιστρα, ὡς εὐεργέτῃ χαριστήρια καὶ τῷ μηνύσαντι μήνυτρα καὶ τροφεῖ θρέπτρα. λέγοις δ' ἂν δωρεῖσθαι, τιμᾶν, γεραίρειν· Ξενοφῶν δὲ καὶ ἐπιγεραίρειν εἶπεν. λέγοιτο δ' ἂν ἐπὶ τούτων καὶ τὸ ἀμείβεσθαι. ἀμφίβολος δὲ ἡ ἀμοιβή· ἔστι μὲν γὰρ παρ' Ἀρχιλόχῳ καὶ παρ' Εὐριπίδῃ ἐν Ὀρέστῃ, τὸ δὲ παρ' Ὁμήρῳ «σοὶ δ' ἄξιον ἔσται ἀμοιβῆς» καὶ παρὰ Πλάτωνι ἐν Συμποσίῳ οὐ σαφές.

188 Ὁ δ' ἐπ' ἀφροδισίοις μαινόμενος λάγνης ἂν καὶ λάγνος ῥηθείη, λαγνίστατος, λαγνεύων, εἰς Ἀφροδίτην νοσῶν, ἀσελγαίνων, ἀκολασταίνων, πορνοκοπῶν, πόρνοις συνών, ἑταιριζόμενος (οὕτω γὰρ οἱ κωμικοὶ ὀνομάζουσι τὸν περὶ τὰς ἑταίρας ἔχοντα), εἰς ἡδονὰς ἐκκεχυμένος, γυναιμανής, ἑταίραις συμβιούς, ἑταιριστής, περὶ τὰς τῶν ἑταιρῶν θύρας κεκυλινδημένος, μάχλος, ὀργῶν, ἐν οἰκήματι ζῶν, ἐν ματρυλείοις, ἐν ἀσωτείοις, ἐν κασαυρείοις, εἰ μὴ σφόδρα
189 ποιητικόν. λέγοιτο δ' ἂν καὶ ὁ δύσερως καὶ ὁ δυσερωτιῶν. καὶ ἐρωτομανῶν, καὶ ὁ ἐρωτομανὴς καὶ ὁ θρήνερως. καὶ μισητὸν μέντοι τὸν τοιοῦτον οἱ κωμικοὶ καλοῦσι, καὶ μισητὴν τὴν μάχλον· ταύτην δὲ οὐχ ἑταίραν μόνον ἀλλὰ καὶ πόρνην καὶ χαμαιτύπην καὶ ἀσελγῆ καὶ ἀκόλαστον καὶ ῥαδίαν καὶ εὐχερῆ καὶ πρόχειρον καὶ μοιχεύτριαν. τὸ δὲ πρᾶγμα λαγνείαν, ἀσέλγειαν, ἀκολασίαν, εὐχέρειαν, ῥᾳστώνην, μαχλοσύνην, ἑταίρησιν, πορνείαν, μισητίαν.

---

189 3. μισγητὴν A, et 8. μισγητίαν.

Δωροδόκος ῥήτωρ, δεδωροδοκημένος, δεδεκασμένος, 190 διεφθαρμένος, ἐπὶ μισθῷ λέγων, ἐπ' ἀργυρίῳ, ἐπὶ χρήμασι πολιτευόμενος, ἐπὶ τῆς τοῦ λαμβάνειν ὢν προαιρέσεως, πρὸς τοῦ διδόντος, ὢν παντὸς τοῦ διδόντος, μισθοδοτούμενος μισθαρνῶν, μισθοφορῶν μισθοφόρος, μισθωτός, καταμισθοφορῶν, πρὸς ἀργύριον ῥέπων, πρὸς τὸ βαροῦνον, ὑποτιθεὶς τὴν χεῖρα τοῖς λήμμασι, πεπραμένος, παλίμπρατος, ἔμμισθος, τὴν φωνὴν πιπράσκων, ἀποδιδόμενος, πωλῶν, 191 ἀπεμπολῶν, ἀποκηρύττων, ἀπομισθῶν, κέρδει τὴν εὐδαιμονίαν μετρῶν, φιλοκερδής αἰσχροκερδής. καὶ τὰ πράγματα δωροδοκία, δεκασμός, διαφθορά, μισθαρνία μισθοφορία, πρᾶσις, ἀπόδοσις, μισθοδοσία, ἀπεμπόλησις, φιλοκέρδεια αἰσχροκέρδεια. ὁ δ' ἐναντίος ἄδωρος, ἀδωροδόκητος, ἀδέκαστος, ἀμίσθωτος, ἀδιάφθορος, ἀνάργυρος, ἄπρατος, ἐλεύθερος, κρείττων λημμάτων, ἀντιβλέπων πρὸς ἀργύριον, οὐ καθελκόμενος ὑπὸ λήμματος, οὐ βαρυνόμενος

Ταὐτόν ἐστιν *ἀναιρεῖν*, φονεύειν, κτείνειν ἀποκτείνειν 192 ἀποκτιννύειν ἀποκτιννύναι, σφάττειν ἀποσφάττειν (Θουκυδίδης δὲ καὶ ἔσφαζον λέγει), δολοφονεῖν μιαιφονεῖν, ἀποχρᾶσθαι διαχρᾶσθαι. τὰ δὲ ὀνόματα ἀνδροφόνος φονεύς φονικός, σφαγεύς, μιαιφόνος· ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων μετοχαί. σφαγεὺς μέντοι παρὰ Σοφοκλεῖ καὶ τὸ ξίφος. τὰ δὲ πράγματα ἀναίρεσις, φόνος, σφαγή, μιαιφονία, ἀνδροφονία. ἐπίρρημα δὲ καὶ μόνον φονικῶς.

ταὐτόν ἐστιν *ἄφνω*, ἐξαίφνης, ἐξαπίνης, αἰφνίδιον, 193 ἐξαπίναιον, ἐξαπιναίως. χρηστέον δ' ἐπὶ τούτου καὶ τῷ ἀπροσδοκήτως, τάχα δὲ καὶ τῷ ἀνελπίστως καὶ ἐξ ἀπροσδοκήτου καὶ ἀνελπίστου.

ταὐτόν ἐστιν *ὑποχωρεῖν*, ἐκχωρεῖν, ὑπαπιέναι, ὑπαλ- 194 λάττεσθαι, ὑπαφίστασθαι ὑπεξίστασθαι, ἐκκλέπτειν ἑαυτὸν καὶ ὑποκλέπτειν ἑαυτούς.

τάχα δ' ἂν εἰς ταὐτὸν συντελοῖ καὶ τὸ *σπείρεσθαι* διασπείρεσθαι, διασκεδάννυσθαι ἢ ὡς Ξενοφῶν διασκίδνασθαι, ἢ διαπεφορῆσθαι ὡς Κριτίας, καὶ ὑπεκτίθεσθαι δ' ἑαυτὸν ἢ τὰ ἑαυτοῦ.

---

192 9. Θουκ. — 3. λέγει] haec vulgo post μιαιφονεῖν.

195 καὶ τὸ αὐτῶν μέρος, ὅσον ἐστὶν ἐπ' αὐτοῖς, τὸ κατ'
αὐτούς, τὸ ἐπ' αὐτοὺς ἧκον, τὸ ἐπ' αὐτοῖς. Κριτίας δέ πού
φησιν ἐπὶ τόγε, ἐπὶ τὸ χρηστοὺς εἶναι.
196 Οὐσία, κλῆρος, κτῆσις, περιουσία, πλοῦτος, βίος, χρή-
ματα εὐχρηματία πολυχρηματία, εὐκτημοσύνη πολυκτημο-
σύνη κτήματα, ἐπικαρπία, τὰ ὑπάρχοντα, τὰ ὄντα. εὔκλη-
ρος βαθύκληρος, πολυκτήμων, πλούσιος βαθύπλουτος, πο-
λυχρήματος. καὶ ἄβιος, ὡς Ἀντιφῶν φησί, καὶ εὔβιος.
Πλάτων δὲ καὶ εὐχρημονεῖν τὸ πλουτεῖν καὶ ἀχρημονεῖν τὸ
πένεσθαι εἶπεν. τοῦτο δὲ καὶ ἀπορεῖν καὶ πτωχεύειν, μι-
197 σθαρνεῖν, θητεύειν, ἀγείρειν, προσαιτεῖν. καὶ ὁ πένης ἄπο-
ρος, ἀχρήματος, ἀκτήμων, ἄκληρος, ἐνδεῶς πράττων, ἀπό-
ρως πράττων, ἐν πενίᾳ καθεστηκώς, σπανίζων· ἐξ ὧν καὶ
πενία, ἀκληρία, ἀπορία, ἀχρημοσύνη ἀχρηματία, ἀκτημο-
σύνη, σπάνις, ἔνδεια ἔκδεια, ἐπίλειψις. ἰδίως δὲ τοὺς μὲν
πλουσίους καὶ τοὺς παχεῖς καὶ τοὺς ἐνδόξους καὶ τοὺς βελ-
τίους καὶ τοὺς ὀλίγους καὶ τοὺς χρηστοὺς καὶ τοὺς ἱππέας
ὠνόμαζον, τοὺς δὲ πένητας τοὺς πολλούς, τοὺς δημοτικούς,
τὸν δῆμον. ἔνιοι δὲ πένητα τὸν πτωχὸν καὶ πτωχείαν τὴν
πενίαν. οἱ δὲ τὸν οὕτω πράττοντα καὶ γυμνὸν καὶ κρίνον
ὠνόμαζον.
198 Ἐξόρους δὲ ἐρεῖς, ἐξορίους ὑπερορίους, ἐκδήμους, ἀπο-
δήμους, διαποντίους, ἐπιστολιμαίους, ἀλλοφύλους ἄνδρας τε
καὶ δυνάμεις καὶ πολέμους.
199 Γέλως ἐρεῖς καὶ μειδιασμὸς καὶ μειδίαμα καὶ μειδία-
σις, φαιδρότης ὀφθαλμῶν, ἄνεσις προσώπου, καγχασμός·
καὶ ἑτέρας χρείας χλευασμός χλευασία, κατάγελως. γελᾶν,
μειδιᾶν ὑπομειδιᾶν ἐπιμειδιᾶν, ἀνιέναι τὸ πρόσωπον, φαι-
δρύνεσθαι τὼ ὀφθαλμώ, καγχάζειν, χλευάζειν ἐπιχλευάζειν
καταχλευάζειν ἐκχλευάζειν, καταγελᾶν ἐπιγελᾶν ἐπεγγελᾶν.
200 πλατὺς γέλως, σαρδόνιος γέλως, ἔκγελως. παρὰ Πλάτωνι
γελαστικός· οὕτω γὰρ ὁρίζονται τὸν ἄνθρωπον, ὅτι μόνος
ἐξ ἁπάντων τῶν ζώων γελᾷ. χλευαστικός καταχλευαστικός.

---

196 5. ἀντιφῶν. καὶ εὔβιος, ὡς πλάτων. εὐχρημονεῖν τὸ πλουτεῖν. ἐπὶ δὲ τοῦ πένεσθαι λέγεται ἀπορεῖν πτ. *A*. 197 3. πενίᾳ] σπάνει *C*. 200 3. καταγελαστικός *C*.

καταγελαστικῶς, χλευαστικῶς· οὐ γὰρ ἂν προσοίμην ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐπιρρήματα. τάχα δ' ἂν εἴη τῆς αὐτῆς χρείας τὸ καταμωκᾶσθαι, κατειρωνεύεσθαι, διασύρειν, κωμῳδεῖν διακωμῳδεῖν, τωθάζειν. εἴρων, κωμῳδικός, τωθαστικός· ὁ γὰρ γελοῖος καὶ τὸ γελοιάζειν καὶ τὸ γελοίως ἑτέρας ἐστὶ χρείας, ὥσπερ καὶ ὁ καταγέλαστος καὶ παρὰ τοῖς ποιηταῖς τὸ τῆς θαλάττης γέλασμα.

Κλαίειν ἀποκλαίειν ἀνακλαίειν, δακρύειν ἀποδακρύειν, 201
κλαυθμυρίζεσθαι, θρηνεῖν, ὀδύρεσθαι ἐποδύρεσθαι ἀποδύρεσθαι, δεινοπαθεῖν, οἰμώζειν, ὀλοφύρεσθαι κατολοφύρεσθαι, ποτνιᾶσθαι, οἰκτίζεσθαι. καὶ κλαυθμός, δάκρυον, κλαυθμυρισμός, ὀδύρματα, θρῆνος, ὀλόφυρσις, οἶκτος οἰκτισμός, οἰμωγή· τραχὺ γὰρ ἡ ποτνίασις, καὶ εὐτελὲς ἡ δεινοπάθεια. φι- 202
λόδακρυς δὲ καὶ πολύδακρυς καὶ θρηνητικὸς καὶ ὀδυρτικὸς καὶ θρηνώδης, καὶ θρήνων ἔξαρχος, καὶ θρηνῳδός, ὃν καὶ θρῆνον ἐκάλουν. ἐπιρρήματα δὲ οὐκ ἀπὸ πάντων, ἀλλὰ θρηνητικῶς. εἴποις δ' ἂν ὅτι τὸ γυναικεῖον γένος ἐστὶ θρηνῶδες καὶ φιλόθρηνον καὶ φιλόδυρμον καὶ θρηνητικόν.

Ὄνομα, κλῆσις, προσηγορία, πρόσρησις πρόσρημα, 203
ἐπίκλησις ἐπίκλην, ἐπωνυμία ὀνομασία. καὶ τὰ ἀπαρέμφατα ὀνομάζειν, καλεῖν, προσαγορεύειν, ἐπονομάζειν.

Καίριον δὲ ἐρεῖς τὸ αὐτὸ καὶ εὔκαιρον ἔγκαιρον 204
ἐπίκαιρον· ἐν καιρῷ, κατὰ καιρόν, ἐπὶ καιροῦ, καιρίως, εὐκαίρως ἐγκαίρως ἐπικαίρως· εὐκαιρία ὡς Πλάτων. τὸ δ' ἐναντίον ἄκαιρον, ἔξω καιροῦ, ἀκαίρως, ἀκαιρία. ἀπὸ δὲ τούτων τὸ καιροφυλακεῖν καὶ καραδοκεῖν ἔλεγον. τὸ δὲ καίριον καθ' ἑτέραν χρείαν εἴποι ἄν τις καὶ εὔστοχον, ἐπίσκοπον, ἐπιτυχές εὐτυχές, ἀπλανές, ἀσφαλές, τάχα καὶ ἀστραβές, ὡς τὸ ἐναντίον ἄσκοπον, ἄστοχον, ἀτυ- 205
χές δυστυχές, διημαρτημένον, ἐσφαλμένον· καὶ εὐστοχίαν ἐπιτυχίαν εὐτυχίαν (οὐ γὰρ καὶ ἐπισκοπίαν), καὶ ἀστοχίαν δυστυχίαν διαμαρτίαν ἀτυχίαν· καὶ εὐστόχως καὶ ἐπισκόπως, εὐτυχῶς ἐπιτυχῶς, ἀπλανῶς, ἀσφαλῶς, ἀστραβῶς, ἀστόχως, ἀσκόπως, ἀτυχῶς δυστυχῶς, διημαρτημένως, ἐσφαλμένως, σφαλερῶς.

---

200 1. καταχλευαστικῶς A.

206 Δῆλον ἔνδηλον ἔκδηλον ἐπίδηλον πρόδηλον (ποιητικὸν
γὰρ τὸ ἀρίδηλον), προφανές ἐπιφανές ἐκφανές περιφανές
καταφανές, σαφές, γνώριμον, ἐληλεγμένον, τεθρυλημένον
ἐκτεθρυλημένον πολυθρύλητον, μυριόλεκτον ὡς Ξενοφῶν.
συμβαίνοι δ' ἂν εἰς ταὐτὸν καὶ τὸ ἔκπυστον, ἔκφαντον, ἔκ-
φορον, καὶ τὸ ἐπίρρητον, ἐπιβόητον περιβόητον, κεκηρυγμέ-
207 νον. καὶ τὰ ἀπαρέμφατα δηλῶσαι, ἐκφῆναι, σαφηνίσαι,
γνωρίσαι, θρυλῆσαι, κηρῦξαι ἐκκηρῦξαι, ἐκλαλῆσαι, ἐκβοῆ-
σαι, ἐκθρυλῆσαι, ἐκθροῆσαι, ἐξαγορεῦσαι, ἐλέγξαι, τάχα δὲ
καὶ διακαλύψαι καὶ ἐκκαλύψαι καὶ ἀποκαλύψαι. καὶ ἐνδή-
λως ἐκδήλως προδήλως ἐπιδήλως· τὸ γὰρ καταδήλως καὶ
δήλως εὐτελῆ, προφανῶς δὲ καὶ ἐκφανῶς καὶ καταφανῶς
καὶ περιφανῶς, γνωρίμως, σαφῶς, πεφασμένως, ἀπαρακα-
208 λύπτως, ἀνυποστόλως, πολυθρυλήτως τεθρυλημένως· σκλη-
ρὸν γὰρ τὸ ἐκλελεγμένως, ἐπιρρήτως δὲ καὶ ἐπιβοήτως καὶ
περιβοήτως. τὸ δὲ κεκηρυγμένως ἄηθες. ἐκ δὲ τῶν ἄλλων
ἀποκεκαλυμμένως. καὶ δήλωμα δὲ καὶ δήλωσις καὶ περιφά-
νεια, γνῶσις, σαφήνεια, θροῦς, ἔλεγχος· σκληρὸν γὰρ τὸ
ἐπιβόημα. ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων ἢ οὐκ ἔστι τὰ πράγματα, ἢ
ἄντικρυς ἄλλα δηλοῖ. τάχα δ' ἂν τούτοις προσαριθμήσαις
209 τὸ διαρρήδην, ἀναφανδόν, ὡμολογημένως. τὰ δ' ἐναντία
ἄδηλον, ἀφανές, ἀσαφές, ἄγνωστον, ἀνέλεγκτον, ἀπόρρητον,
ἀνέκπυστον, ἄφθεγκτον, σεσιγημένον, συνεσκιασμένον, ἀνέκ-
φορον, ἐπικεκρυμμένον, κρυπτόν κρυπτόμενον ἐπικρυπτόμε-
νον διακρυπτόμενον, ἀγνοούμενον, λανθάνον, συγκεκαλυμ-
μένον, ὑπὸ παραπετάσματι. καὶ ἀφανίσαι, κρύψαι κατακρύ-
ψαι ἐπικρύψασθαι διακρύψασθαι, κατασιγάσαι, λαθεῖν,
ἀγνοηθῆναι, συσκιάσαι, παρακαλύψασθαι προκαλύψασθαι,
ὑποστείλασθαι, παραπετάσασθαι. καὶ τὰ ἐπιρρήματα ἀδή-
λως, ἀφανῶς, ἀσαφῶς, ἀγνώστως, ἀνελέγκτως, ἀρρήτως
ἀπορρήτως, κεκρυμμένως, λεληθότως λανθανόντως, στεγα-
νῶς· φορτικὸν γὰρ τὸ σιγηλῶς, τὰ δ' ἀπὸ τῶν ἄλλων
σκληρὰ ἢ εὐτελῆ.

---

208 5. ἐλεγμὸς C.

Z.

Κομμόδῳ Καίσαρι Ἰούλιος Πολυδεύκης χαίρειν. τὸν ταῦτα συντιθέντα τὰ βιβλία οὐ πολλοῖς ὡμιληκέναι μόνον ἐχρῆν ἐμμέτροις τε καὶ ἀμέτροις λόγοις, ὥσπερ ἂν εἴποι ὁ Πλάτων ἔν τε ποιήμασι καὶ χύδην, ἀλλὰ προσθεῖναί τι αὐτοῖς καὶ συντάξεως σχῆμα καὶ τὸ ἐν τοῖς ἀνομοίοις ὅμοιον, ἔτι δὲ καὶ ἀκρίβειάν τινα ἐπὶ τῆς ψυχῆς ἔχειν εἰς βασάνου κρίσιν. τοῦδε εἵνεκα οὐδὲ συνεργὸν ἠδυνάμην ἐπ᾽ αὐτὰ παραλαβεῖν οὐδένα· οὔτε γὰρ εἶχον ὅτῳ πιστεύσαιμι ἐοικότι, καὶ ἔδει πάντως ἑκάστῳ προσεῖναι τὸ ἐμοὶ δοκοῦν.

Καὶ μὴν ἐπί γε τῶν ἑξῆς τεχνῶν εἴποις ἂν τέχναι 6
βάναυσοι, τέχναι ἀγοραῖοι, ἀνελεύθεροι, ἀπειρόκαλοι, ἑδραῖοι, χειροτεχνικαί χειρουργικαί, καὶ ὡς Ξενοφῶν βαναυσικαί· εἴποις δ᾽ ἂν κατὰ Πλάτωνα καὶ δευτερουργοὺς τέχνας. χειροτεχνία χειρουργία, βαναυσία βαναυσουργία. χειροτεχνεῖν χειρουργεῖν, βαναυσουργεῖν. χειροτέχνης χειρουργός, βάναυσος βαναυσουργός, ἑδραῖος· τὸ γὰρ ἀποχει- 7
ροβίωτος καὶ χειρῶναξ καὶ χειρογάστωρ καὶ χειροβοσκὸς καὶ χειροβάναυσος ἧττον ἄν τις προσοῖτο. καὶ ὁμότεχνοι δὲ καὶ σύντεχνοι· Ἀριστοφάνης γὰρ ἐν Γηρυτάδῃ τούτῳ κέχρηται. καὶ ἀντίτεχνοι ἐρεῖς· ἀντιτέχνησις δὲ παρὰ Θουκυδίδῃ ἐφ᾽ ἑτέρου εἴρηται. τοὺς δὲ βαναύσους καὶ ἐργαστῆρας ἂν κατὰ Ξενοφῶντα εἴποις. τοὺς μέντοι μὴ ἀκριβεῖς τεχνίτας φαυλουργοὺς κατὰ Ἀριστοφάνην λέγε. τὸ δὲ χειροτεχνηθὲν χειροτέχνημα χειρούργημα, τέχνημα τέχνασμα, δημιούργημα, ποίημα, ἔργον, πλάσμα, κατασκεύασμα. τέχναι δὲ ἔμπυροι καὶ ἄπυροι.

Αἱ μὲν ἐκ τοῦ πωλεῖν, πιπράσκειν, ἀποδίδοσθαι, 8
μεταβάλλειν, ἀμείβειν, ἀντικαταλλάττεσθαι, καπηλεύειν, ἀποκηρύττειν, ἐμπολεῖν, ποιοῦσιν ὀνόματα πωλητάς, πρατῆρας, μεταβολέας, καπήλους· τὰ γὰρ ἀπὸ τῶν ἄλλων σκληρά, πλὴν Ἰσαῖος καὶ Ὑπερίδης τὸν πράτην εἶπον, ἐν δὲ τῇ κωμῳδίᾳ ὁ πώλης ὥσπερ καὶ ὁ πρατίας εἴρηται. τὰ δὲ πι-

---

6 2. ἀγοραῖαι *A*. 7 8. φλαυρουργοὺς κατὰ Σοφοκλῆν *M*.

πρασκόμενα ὤνια, πώλημα, ἀγώγιμα (πράσιμον δ' Ἰσαῖος
εἴρηκεν, ὥσπερ καὶ Ξενοφῶν), φόρτος, ἐμπολήματα, ῥῶπος,
9 γέλγη. λέγοιτο δ' ἂν καὶ ἀπὸ τῶν μετοχῶν τὰ πωλούμενα,
τὰ πιπρασκόμενα, τὰ καπηλευόμενα, τὰ μεταβαλλόμενα, τὰ
ἀποκηρυττόμενα, τὰ ἀποδιδόμενα· ἔστι δὲ τοῦτ' ἀμφίβολον.
καὶ τὰ πράγματα πρᾶσις, καπηλεία καπηλική, μεταβολή
μεταβλητική, ἀποκήρυξις, ἀπόδοσις, ἐμπολή· καὶ πώλησις
δέ, ὡς εἴρηκε Ξενοφῶν. ἀποκεκήρυκται δὲ καὶ ἀποδέδοται
καὶ μεταβέβληται καὶ κεκαπήλευται τὰ πραθέντα καὶ πέ-
10 πραται καὶ ἐκπέπραται λέγοις ἄν. Πλάτων δὲ ἐν τῷ Πολι-
τικῷ φησὶ «πωληθέντα που πρότερον ἔργα ἀλλότρια πα-
ραδεχόμενοι δεύτερον πωλοῦσιν.» καὶ ἄξια μὲν πιπράσκεται
τὰ εὔωνα καὶ λυσιτελῶς, καὶ ἐπευωνισμένα, καὶ ἀντίπροικα,
καὶ ἀντ' οὐδενός· τὰ δὲ τίμια ἔντιμα, ἐπὶ πολλῷ, ἐπιτετι-
μημένα. λέγοις δ' ἂν καὶ ἐπιτέτανται αἱ τιμαί, καὶ ὁ πι-
πράσκων ἐπέτεινεν καὶ ἀνετιμᾶτο. τὰ δὲ μήπω πεπραμένα
ἄπρατα· οὕτω δ' ἂν λέγοιτο καὶ τὰ μὴ πιπρασκόμενα, ὡς
11 ἄπρατος ἀνὴρ ὁ μὴ πιπράσκων ἑαυτόν. καὶ ὁ μὲν τόπος
ὅπου πιπράσκουσι, πωλητήριον ἂν καλοῖτο, καὶ ὡς παρ'
Ἡροδότῳ πρατήριον. καὶ κύκλοι δὲ ἐν τῇ νέᾳ κωμῳδίᾳ κα-
λοῦνται ἐν οἷς πιπράσκεται τὰ ἀνδράποδα, ἴσως καὶ τὰ
λοιπὰ ὤνια· ἐφ' ὃ δὲ ἀναβαίνοντες οἱ δοῦλοι πιπράσκονται,
τοῦτο τράπεζαν Ἀριστοφάνης καλεῖ. μονοπώλιον δὲ Ὑπερί-
δης εἴρηκεν ἐν τῷ κατὰ Ἀριστοφῶντος· οἱ δὲ ἄλλοι λέγουσι
μονοπωλίαν. ὁ δὲ τοῖς πιπράσκουσι προξενῶν προπράτωρ,
12 ὡς Δείναρχος καὶ Ἰσαῖος εἴρηκεν· προπώλην δ' αὐτὸν Ἀρι-
στοφάνης καλεῖ, προπωλοῦντα δὲ Πλάτων. Λυσίας δὲ τού-
τους μὲν προπράτας, τοὺς δὲ σὺν ἄλλοις πιπράσκοντας συμ-
πράτας λέγει. τὸ δὲ δεύτερόν τι πιπράσκειν ἀναπωλεῖν καὶ
ἀναπιπράσκειν λέγουσι, καὶ τὸ ἔργον ἀνάπρασιν, καὶ τοὺς
τοῦτο ποιοῦντας ἀναπιπράσκοντας καὶ ἀναπωλοῦντας, καὶ
τὰ δεύτερον πιπρασκόμενα ἀναπωλούμενα καὶ ἀναπιπρα-
σκόμενα, παλίμπρατα ἢ παλίμπωλα, καὶ ὁ ταῦτα πωλῶν
13 παλίμπωλος καὶ παλιγκάπηλος. τὸ δὲ μετὰ τὴν πρᾶσιν

---

11 8. ὑποπιπράσκουσιν ὑποπροξενῶν *A*. 12 8. παλίμβολα *A*, et 13 1. παλίμβολος.

ἀποδοθὲν ἀνάδοτον ἄν τις εἰπεῖν δύναιτο, εἰπόντος Θουκυδίδου «μὴ ἀνάδοτος εἴη Πλάταιά.» τὰ δ' ἐκ τοῦ δεδημεῦσθαι πιπρασκόμενα δημιόπρατα. τὸ δὲ σὺν ἄλλῳ πεπρᾶσθαι προσπεπρᾶσθαι. ὃ δὲ οἱ νῦν φασὶ τοὺς οἰκέτας πρᾶσιν αἰτεῖν, ἔστιν εὑρεῖν ἐν ταῖς Ἀριστοφάνους Ὥραις·

ἐμοί
κράτιστόν ἐστιν εἰς τὸ Θησεῖον δραμεῖν,
ἐκεῖ δ', ἕως ἂν πρᾶσιν εὕρωμεν, μένειν.

ἄντικρυς δὲ ἐν ταῖς Εὐπόλιδος Πόλεσι

κακὰ τοιάδε
πάσχουσα μηδὲ πρᾶσιν αἰτῶ;

τὰ δὲ πραθέντα καὶ ὠνηθέντα λέγουσι, καὶ τὸν [ὠνημένον 14
καὶ τὸν ὠνηθέντα, ὅστις ἐπρίατο, τὸν] πριάμενον ἐωνημένον. τὸ δὲ ἀνατιμᾶσθαι καὶ τὸ τῷ πλέον δόντι ἐθέλειν πιπράσκειν πλειστηριάζειν ἂν λέγοις, Ἰσαίου ἐν τῷ πρὸς Ἀνδοκίδην εἰπόντος «οὔτε τιμῆς τεταγμένης πωλοῦσιν, ἀλλ' ὡς ἂν δύνωνται πλειστηριάσαντες πλείστου ἀπέδοντο.» ἁλώνητοι δὲ ἐκαλοῦντο οἱ μηδενὸς ἄξιοι τῶν οἰκετῶν, ὅτι τῶν Θρᾳκῶν οἱ μεσόγειοι ἁλῶν ἀντικατηλλάττοντο τοὺς
οἰκέτας. τὰ δὲ καταβαλλόμενα ὑπὲρ τῶν πιπρασκομένων 15
τέλη ἐπώνια λέγουσιν. τῆς δὲ ἰσωνίας Λυσίας εἴρηκεν ἐν τῷ περὶ τοῦ ἀσπιδοποιοῦ. ἐν δὲ τοῖς Ἀττικοῖς ψηφίσμασιν, ἃ τοῖς ξένοις ἐπί τι μέγα ἐγράφετο, ἔστιν εὑρεῖν «εἶναι αὐτῷ καὶ οἰκείαν ὤνησιν.» τὸν δὲ πολλὰ ὠνούμενον ἔξεστιν εἰπεῖν πολλαγόρασον, εἰ καὶ φαῦλον τοὔνομα, ἀλλ' ὅτι Φερεκράτης εἴρηκεν ἐν Πέρσαις

τὸ παιδίον
τὸ πολλαγόρασον κἀπὸ πολλῶν τηλιῶν.

τούτων δὲ καὶ θεοὶ ἴδιοι, ἐμπολαῖος Ἑρμῆς καὶ ἀγοραῖος· καὶ ἐμπόλω Διοσκόρω ἐν Ἥρωσιν Ἀριστοφάνης.

16 οἱ μὲν δὴ πάντα πιπράσκοντες καλοῖντ' ἂν πανδοκεῖς καὶ πανδοκεύτριαι, καὶ τὸ χωρίον πανδοκεῖον, καὶ τὸ πρᾶγμα πανδοκεία· οἱ δ' εἰς τὰ πανδοκεῖα καταγόμενοι

---

13 4. συμπεπρᾶσθαι A. 11. οὐδὲ vulgo. **14** 4. Λυσίου Harpocration. 6. δύνανται vulgo. **15** 4. ἐπὶ τιμῇ ἐγρ. Hemsterhusius. 5. οἰκίας ἐνώνησιν? 9. θ' ἡλίων codices: corr Kühnius.

κατάκται ἂν λέγοιντο. μᾶλλον δ' οἱ πάντα πωλοῦντες παν-
τοπῶλαι, καὶ ὁ τόπος παντοπωλεῖον. τὴν δὲ ἀρτόπωλιν
καὶ τὴν παντοπωλίαν Ἄρχιππος εἴρηκεν ἐν Ἰχθύσιν. οἱ
δὲ τὰ ἀνδράποδα πιπράσκοντες ἀνδραποδοκάπηλοι· οἱ
γὰρ λαφυροπῶλαι, κοινὸν τοὔνομα καὶ πρὸς τὰ ἄψυχα,
ἀνδραποδώνης δ' εἴρηται ἐν τοῖς Ἥρωσι τοῖς Ἀριστοφά-
17 νους. τὴν δὲ θεραπαινίδα καὶ θρεπτὴν ἐρεῖ ὅστις βούλοιτο
ἕπεσθαι Φερεκράτει εἰπόντι ἐν Μυρμηκανθρώποις «Μανία
θρεπτή·» ἔστι δὲ τοὔνομα καὶ ἐν τῷ Λυσίου πρὸς Πυθό-
δημον ὑπὲρ ἀποστασίου.

Τέχναι δ' ἐπ' ἀνθρώποις παιδοτρίβαι καὶ γυμνασταί,
καὶ οἱ σωμασκοῦντες· τάττεται μὲν ἡ κλῆσις ἐπὶ τῶν ἀσ-
κουμένων, οὐδὲν δ' ἂν αὐτὴν κωλύοι κἀπὶ τῶν ἀσκούντων
τετάχθαι. τοῦ δὲ ἀλείπτου οὐκ ὄντος ἐν χρήσει, ἀλείπτριαν
εἰρήκασιν οἱ μέσοι κωμικοὶ καὶ Λυσίας ἐν τῷ ὑπὲρ Διο-
φάντου περὶ χωρίου· Ἄμφιδος δὲ καὶ δρᾶμα ἔστιν Ἀλείπ-
τρια.

18 Αἱ δὲ ἐπὶ ταῖς τροφαῖς τέχναι σιτηγοί σιταγωγοί,
σιτοπῶλαι πυροπῶλαι, σιτοκάπηλοι σιτοκαπηλεύειν, σιτηγεῖα,
πυροπωλεῖα σιτοπωλεῖα, πυροπωλεῖν σιτοπωλεῖν, πυροκαπη-
λεύειν. σιτομέτραι ὡς Ὑπερίδης, ἀφ' οὗ τὸ σιτομετρεῖν· πυ-
ρομετρεῖν, καὶ πυρομέτραι ἢ πυρομετρηταί. ἡ δὲ ἀλφιτο-
ποιία καὶ ἀλφιτεία καλεῖται, καὶ οἱ ἐργαζόμενοι ἀλφιτεῖς,
19 οἱ δὲ πιπράσκοντες τὰ ἄλφιτα ἀλφιταμοιβοί, τὸ δὲ ἐργα-
στήριον ἀλφιτεῖον, μύλων, ζώτριον, ζητρεῖον, χόνδριον χον-
δροκοπεῖον. καὶ τὰ ἐργαλεῖα ὄνος ὁ ἀλέτων, καὶ ἡ τράπεζα
μύλη, καὶ ὁ τῆς ἐργασίας προεστηκὼς μυλωρὸς καὶ μυλωθρός,
καὶ ἡ ἔνδον τίφη μυληθρὶς καὶ μυλακρίς (ἔνιοι δὲ μυλα-
κρίδα καὶ τὴν ἀλετρίδα), καὶ τὸ κάλλυντρον μυλήκορον. τὸν
20 δὲ νῦν μυλοκόπον ὀνοκόπον Ἄλεξις εἴρηκεν ἐν Ἀμφωτίδι·

ὀνοκόπος
τῶν τοὺς ἀλέτωνας τῶνδε κοπτόντων ὄνους.

τό γε μὴν τοῖς οἰκέταις τοῖς ἔνδον ἐργαζομένοις ὑπὲρ τοῦ

---

16 1. κάτακτοι Hemsterhusius, ἀφικνούμενοι *A*. 2. τὴν δὲ ἀρτόπωλιν om *C*. an παντόπωλιν? 3. καὶ τὴν παντοπωλίαν om *A*. 17 9. μέσοι om *A*. 19 3 ἀλήθων *A*. 5. μυληθρίς] μυλαρὶς *A*, μυλωθρίς Stephanus. 6. μυλόκορον *A*. 20 3. ἀλέκτονας *A*. || τούσδε *M*.

μὴ κάπτειν τῶν ἀλφίτων περιτιθέμενον πανσικάπη ὀνομάζεται, τροχοειδὲς μηχάνημα τῷ τραχήλῳ περιαρμοζόμενον ὡς ἀδυνατεῖν τῷ στόματι τὰς χεῖρας προσαγαγεῖν,

ἀρτοπῶλαι ἀρτοπώλιδες, ἀρτοπωλεῖν, ἀρτοπωλεῖον, 21
σιτουργοί, ἀρτοποιοί ἀρτοπόποι. Ξενοφῶν δὲ καὶ ἀρτοκόπους ἔφη· τὸ δὲ ῥῆμα τὸ ἀρτοκοπεῖν ἐν Φρυνίχου Μονοτρόπῳ, ἐν δὲ Ἀριστοφάνους Ἥρωσιν ἀρτοποιία. τῇ δὲ ἀρτοπώλιδι ἀνήκει ἄλευρα, ἄλφιτα, ὀλῦραι, ζειαί, σεμίδαλις, χόνδρος, κρίμνα, πάλη, ἀφ' ἧς καὶ τὸ πάλημα, σταίς, μᾶζα. καὶ τὰ 22
ἐργαλεῖα κρίβανος, ἰπνός, πλάθανον, μάκτρα, ὀβελοί· καὶ σπάλαθρον δὲ ἐργαλεῖον, ὃ οἱ νῦν σκάλευθρον. τὰ δὲ ἔργα δεῦσαι, φυρᾶσαι, τρῖψαι, διαττῆσαι· καὶ ἀρτοστροφεῖν δὲ Ἀριστοφάνης λέγει. διαπλάσαι, πέψαι, ὀπτῆσαι ἐξοπτῆσαι, ἐξελεῖν. ὁ δὲ μάττων τὰ ἄλφιτα μαγεύς, καὶ τὸ ἀγγεῖον μαγὶς καὶ μάκτρα καὶ σκάφη καὶ παρὰ Μενάνδρῳ ληνός. νεόκοπον δὲ κάρδοπον εἴρηκεν Εὔπολις τὴν νεωστὶ κεκομμένην. ἄρτους δὲ αὐτοπυρίτας εἴρηκεν ἐν Ποαστρίαις Φρύ- 23
νιχος, Ἀλκαῖος δὲ ἐν Γανυμήδει «διπύρους τε θερμούς·» οἱ δίπυροι δ' εἰσί τινες ἄρτοι τρυφῶντες. τοῦ γε μὴν ἄρτου αἱ μὲν κατὰ τὸ ἄνω μέρος οἱονεὶ φλύκταιναι ἀττάραγος, αἱ δὲ ἐκ τοῦ κάτω ψωθίαι, αἳ δὴ καὶ προσέχεσθαι εἰώθασι τῷ κριβάνῳ ὑπεροπτώμεναι. τὰ δὲ μέρη τῶν ἄρτων θρύμματα. τὸ μέντοι ὑπερεμπεπλῆσθαι καὶ ὑπερκεκορέσθαι ὑπερμαζᾶν ἀπὸ τῆς μάζης ἔλεγον οἱ παλαιοί, οἱ δὲ νέοι 24
κριθιᾶν ἀπὸ τῶν ὑποζυγίων· Αἰσχύλος μὲν γὰρ εἴρηκε σειραφόρον τε καὶ κριθῶντα πῶλον, Σοφοκλῆς δὲ «ἕως ὅτου κριθώσης ὄνου.» τῶν δὲ περὶ ἀρτοπωλίαν ἀθρόα ἐν Ἀριστοφάνους Δράμασιν ἢ Κενταύρῳ

πτίττω, βράττω, δεύω, μάττω, πέττω, καταλῶ.

ἔστι δέ που καὶ ὀπτῆσαι. καὶ ἡ πτισάνη τούτοις προσήκει. καὶ τὸ παρ' Ἀριστοφάνει δὲ ἐν Ἀχαρνεῦσι περιεπτισμένοι ἀπὸ τούτου ἂν εἴη εἰρημένον·

ἀλλ' ἐσμὲν αὐτοὶ νῦν γε περιεπτισμένοι.

---

21 2. *ἀρτοκόποι A.* 3. *ἀρτοποπεῖν* Anecd. nostra p. 447 26. 22 3. *σπάλαυθρον C, πάλαθρον B.* 23 1. *τε διπυρρίτας A*: correctum ex Athenaeo. 5. *ψάθιαι A.* 24 3. *ὅτου*] *ὅτε A.* 5. *κενταύροις* libri. 6. *πήττω A, πίπτω B, πίττω* ceteri: corr Dindorfius.

καὶ αἴνειν δὲ τὸ πτίσσειν ἐλέγετο, ἀφ' οὗ καὶ ἡ πτισάνη. καὶ μὴν καὶ τὸ φρύγειν καὶ κοδομεύειν τούτοις συνῆπται.

25 κρεωπώλια καὶ κρεωπῶλαι καὶ κρεωπωλεῖν. τοὺς δ' αὐτοὺς καὶ μαγείρους λέγουσιν. καὶ κρεωδαίτας δ' ἂν εἴποις καὶ κρεουργούς, καὶ τὸ ἔργον κρεουργεῖν καὶ κρεανομεῖν καὶ κρεανομίαν, τὰ δὲ ἐργαλεῖα κοπίδα καὶ ῥάχετρον καὶ κρεώσταθμον, τάχα καὶ κρεάγραν καὶ κρεωδεῖραν.

26 ἰχθυοπῶλαι καὶ ἰχθυοπωλεῖν, καὶ ἰχθύες ἰχθύδια, ὄψον. καὶ ὀψοποιὸς δὲ καὶ ὀψαρτυτής, καὶ ὀψοποιεῖν καὶ ὀψοποιία, καὶ ἡδῦναι καὶ ἀρτῦσαι καὶ ζωμεῦσαι· καὶ Ἀριστοφάνης

τὴν χύτραν
ἐν ᾗ τὰ κρεάδι' ἧψες ἐζωμευμένα.

τὸν δὲ ὀψοποιὸν καὶ μάγειρον λέγει.

27 ταριχοπῶλαι, ταριχοπωλεῖν, ὡραῖον τάριχος, ὡραῖα τεμάχη. σαργάναι ταρίχους καὶ ἡμίσειαι, ἐαριναί. χρηστὸν τάριχος, πονηρὸν τάριχος. σαργάναι ὡραῖαι καὶ σαπραί.

28 Ἐριοπῶλαι, ἐριοπωλεῖν. ἔρια οἰσυπηρὰ Ἀριστοφάνης, καὶ ἐρίων πιναρῶν πόκον Κρατῖνος. καὶ Ἄρχιππος μὲν ἐν Ἰχθύσιν εἴρηκε νακοτιλτοῦντα· τὸ δὲ ὄνομα ὁ νακοτίλτης, εἰ καὶ Φιλήμων αὐτῷ κέχρηται ἐν Ἁρπαζομένῃ, ἀλλ' οὐκ ἀνεκτόν, εἰ μὴ τὸ ῥῆμα ἦν ἐν χρήσει παλαιότερον. καίτοι ὅ γε Κρατῖνος ἐν Διονυσαλεξάνδρῳ φησὶ

νακότιλτος ὡσπερεὶ κωδάριον ἐφαινόμην.

ἐριουργία ἐριουργεῖν· καὶ ἐριουργεῖον ὁ ἱστὼν ἐν Ὀλυμπιάδος ἐπιστολῇ. διὰ τοῦτο δὲ ἀνέχομαι τοῦ ὀνόματος, ὅτι τὸ πρᾶγμα τὸ ἀπ' αὐτοῦ καὶ τὸ ῥῆμα παρὰ τοῖς κεχρονισμένοις ἔστιν εἰρημένον· βέλτιον δὲ ὁ ἱστών. Πλάτων δὲ εἴρηκεν «ἐν ἐρεῷ ἱματίῳ.»

29 ταλασία, ταλασιουργία ταλασιουργεῖν, τάλαρος. καὶ καλαθίσκος, Εὐπόλιδος εἰπόντος ἐν Πόλεσιν

ἄνευ καλαθίσκων καὶ πόρων καὶ πηνίων.

κατάγειν, κάταγμα· τὸ δ' αὐτὸ καὶ μήρυμα. τῶν δὲ νέων τις κωμικῶν Ἐπιγένης ἐν Ποντικῷ ἔφη

---

24 1. ἀνεῖν Kühnius, ἀλεῖν libri. 26 5. ἕψεις ante Dobraeum. 27 2. διημισεῖαι *A*. 28 10. κεκριμένοις? 29 3. πόκων *M*.

τρεῖς μόνους
σκώληκας ἔτι τούτους μ' ἔασον καταγαγεῖν.

καὶ κροκυδίζειν δὲ Φιλύλλιος εἴρηκεν·

τὸ κάταγμα κροκυδίζουσαν αὐτὴν κατέλαβον,

ὅπερ ἐστὶν ἐκλέγουσαν τὸ τραχύ. ἔξαινε δὲ τῶν ἐρίων Ἀρι- 30
στοφάνης ἔφη, καὶ καταξῆναι Πλάτων ὁ κωμικός, ὁ δὲ φι-
λόσοφος Πλάτων καὶ τέχνην ξαντικήν, Σοφοκλῆς δὲ ξάσμα.
τὸ δὲ καμεῖν ἀπὸ τῆς ἐριουργίας τὰς χεῖρας ξανᾶν ἐλέγετο,
καὶ ξάνησιν. νεῖν, κλώθειν, στρέφειν. στήμων κρόκη, στημο-
νονητικὴ καὶ κροκονητική· Πλάτων δὲ ἐφυφὴν καλεῖ τὴν
κρόκην, τὸν δὲ στήμονα νῆμα καὶ τὸ ἔργον τοῦ νήματος
νῆσιν εἴρηκε, «τὴν τῆς Ἀτρόπου νῆσιν». ὁ δὲ κωμικὸς Πλα- 31
των ἔφη ἀκλώστους στήμονας. καὶ ἁρπεδόνας δὲ τὰ νήματα
Ἡρόδοτος· Ἀριστίας δὲ ἐν Ἀταλάντῃ «ἁρπεδόνην τε λύσιν
ἱστοῦ» τραγικώτερον. ἄτρακτος, σφόνδυλος, κλωστήρ· οὕτω
δὲ καὶ τὴν περιστροφὴν τοῦ λίνου Εὐριπίδης ὠνόμασεν·

λίνου κλωστῆρα περιφέρει λαβών.

πηνίον, ἀγαθίς, ὅθεν καὶ παροιμία «ἀγαθῶν ἀγαθίδες,»
ᾗ πλείστῃ κέχρηνται οἱ κωμικοί. φαίης δ' ἂν καὶ μίτον, καὶ
μίσασθαι τὸ μιτώσασθαι, καὶ πολύμιτος, ὡς Κρατῖνος ἔφη.
καὶ ἀπὸ πηνίου τὸ πηνίσασθαι· Φιλύλλιος δὲ αὐτὸ εἴρηκεν.
τὰς δὲ ὁλοστημόνους ταινίας τολύπας Σοφοκλῆς ὠνόμασεν. 32
ἐφ' οὗ δὲ νήθουσιν ἢ νῶσιν (τὸ γὰρ νήθειν οἱ Ἀττικοὶ
νεῖν λέγουσιν), ἐπίνητρον καλεῖται καὶ ὄνος. λέγοις δ' ἂν
ἄτρακτον ἐπιστρέφειν, ἔριον ἕλκειν, τείνειν, μηρύεσθαι, ἀπι-
σχναίνειν. στήμονα δὲ ἐξεσμένον τὸν ἰσχνὸν καὶ λεῖον Ἀρι-
στοφάνης καλεῖ. στῆσαι τὸν στήμονα ἢ τὰ στημόνια, καὶ
προφορεῖσθαι· οὕτω γὰρ ἔλεγον οἱ Ἀττικοὶ τὸ νῦν διάζε-
σθαι. καὶ τὸ διάζεσθαι δὲ ἔστιν ἐν αὐτῇ τῇ λέξει παρα- 33
λαμβανόμενον·

ὁ δ' ἐξυφαίνεθ' ἱστός, ὁ δὲ διάζεται,

καί που παρὰ Νικοφῶντι ἐν Πανδώρᾳ. τὸ δὲ συνδῆσαι τὸν
στήμονα καιρῶσαι λέγειν χρή, καὶ καίρωσιν τὴν σύνδεσιν.

---

29 2. μ'] δέ μ' *A*. 30 4. ξαννᾶν et 5. ξάννησιν *A*, ξανα ἂν et ξα-
νασιν *C*. 6. ἐπυφὴν *C*. 31 1. ἀτρόπου *F*: ceteri ἀτράκτου. 3. λῦ-
σον Kühnius. 33 4. καί] ὡς *M*.

ὑφάντης, ὑφαντικός, ὑφαίνειν, ὑφαντικῶς, ὑφή, ὕφασμα, ὑφάντρια. καὶ ὕφανσιν δ' ἂν εἴποις βιαζόμενος, ἐπεὶ Πλάτων εἴρηκε «βασιλικῆς ξυνυφάνσεως.» καὶ χλαμυδουργίαν δὲ καὶ χλαμυδοποιίαν, ὡς ταὐτὸν ὂν ἑκάτερον, ἄμφω ἐν
34 τοῖς Ἀπομνημονεύμασι Ξενοφῶν λέγει· εἴδη δὲ ἔοικεν εἶναι ταλασιουργίας μὲν ἡ χλαμυδουργία, ὑφαντικῆς δὲ ἡ χλαμυδοποιία. καὶ χλανιδουργία δὲ καὶ χλανιδοποιία ὁμοίως ἂν λέγοιτο, καὶ ἐξωμιδοποιία. ποικιλτὴν δὲ Αἰσχίνης Τιμάρχου κατηγορῶν εἶπεν· ἔστι δὲ καὶ τοῦτο ὑφαντικὸν εἶδος. ἡ δὲ τέχνη ποικιλτική, καὶ ὁ ἀνὴρ ποικιλτικός, καὶ τὸ πρᾶγμα ποίκιλσις κατὰ Πλάτωνα, καὶ τὸ ῥῆμα ποικίλλειν, καὶ τὸ ἐπίρρημα ποικιλτικῶς, ὥσπερ καὶ ἐριουργικῶς καὶ
35 ταλασιουργικῶς καὶ ὑφαντικῶς. ὁ δὲ ποικιλτὴς ὠνόμασται παρὰ Ἀλέξιδος ποικιλεύς. λέγοις δ' ἂν διάγειν τὴν κρόκην, διαφέρειν, διαβάλλειν, κερκίζειν, πλήττειν, πιέζειν, πυκνοῦν. ὕφασμά δέ ἐστι λεπτόν, εὐυφές, ἰσχνόν, εὐήτριον, εὔπλοκον· τὸ δὲ εὐήτριον Αἰσχύλος ἐν Δικτυουλκοῖς, εἰ καὶ μὴ ἐπὶ ἐσθῆτος, ἀλλ' οὖν εἴρηκε «δικτύου δ' εὐήτρια.» κερκίς, κτείς, ἱστός, ἱστουργία ἱστουργεῖν, ἱστουργικός ἱστουργικῶς.
36 κανὼν ἱστοῦ τὸ καλούμενον ἀντίον. πῆχυς. ἱστόπους, ὡς Εὔβουλος λέγει· καὶ κελέοντες δὲ οἱ ἱστόποδες καλοῦνται. ἀγνῦθες δὲ καὶ λεῖαι οἱ λίθοι οἱ ἐξηρτημένοι τῶν στημόνων κατὰ τὴν ἀρχαίαν ὑφαντικήν. σπάθη, ὅθεν καὶ τὸ σπαθᾶν, καὶ τὸ ἀσπάθητος χλαῖνα παρὰ Σοφοκλεῖ, καὶ σπαθητοῖς ὑφάσμασιν. καὶ σπαθίδα ἐκάλουν τὸ σπαθητὸν ἱμάτιον.

37 πλύνται πλυντικοί πλυνοί πλύντριαι, φαιδρυνταί φαιδρυντικοί φαιδρῦναι, κναφεῖον κναφική κνάψαι, καὶ κναφεὺς καὶ κναφαῖοι καὶ ἄκναφα. καὶ κναφεύειν ἔφη Ἀριστοφάνης, καὶ ἀνακνάψαι Λύσιππος ὁ κωμικός. κνάφος δὲ ἡ πρόσφορος αὐτοῖς ἀκούοιτ' ἂν ἄκανθα. τοῦ δὲ κνάπτειν ἡγεῖται τὸ συμπατῆσαι, ὡς Κρατῖνος ὑποδηλοῖ παίζων,

38 τῇ μάστιγι κνάψειν εὖ μάλα,
πρὶν συμπατῆσαι.

---

35 6. δικτύου] κερκίον A. 36 5. καὶ ἀσπάθητον χιτῶνα σοφοκλῆς εἶπεν C.

εἰ δὲ χρὴ τούτους καὶ πλύντας λέγειν, ἀπ' αὐτῶν αἱ πλύν-
τριαι. καὶ πλυνέας δ' ἂν αὐτοὺς εἴποις, καὶ τὸν τόπον πλυ-
νούς. ἀφ' οὗ καὶ τὸ λοιδορεῖν πλύνειν, καὶ «πλυνόν με ποι-
εῖς» ἡ κωμῳδία φησίν, ἤγουν ἐξονειδίζεις καὶ αἰσχύνεις·
καὶ τὸ οὐδενὸς ἄξιόν τι ἀποπεφάνθαι καταπεπλύσθαι ὁ
ῥήτωρ ἔφη Αἰσχίνης. ὁ δὲ μισθὸς ὁ διδόμενος αὐτοῖς
πλύντρα καλεῖται. τὸ δὲ πλύνειν καὶ ῥύπτειν καὶ ἐκρύπτειν 39
καὶ κλύζειν ἐρεῖς καὶ ἐκκλύζειν. καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ πλυνοῦ
ὕδωρ πλύμα, καὶ ἡ κατατετριμμένη ἑταίρα κλύσμα καὶ
πλύμα. ἐν ᾧ δὲ ἐξέπλυνον, οὐ μόνον λίτρον καὶ Χαλα-
στραῖον λίτρον, ἀλλὰ καὶ χαλαίρυπος, ὡς Κρατῖνος ὠνόμα-
σεν. Ἀριστοφάνης δὲ τῶν πλυντικῶν καὶ τὴν κονίαν καὶ
τὴν κιμωλίαν εἶναί φησιν ἐν Βατράχοις, εἰπὼν

ψευδολίτρου τε κονίας
καὶ κίμωλίας γῆς.

καὶ Πλάτων δὲ ὁ φιλόσοφος τὴν κονίαν ἕν τι τῶν ῥυπτι- 40
κῶν· ἔστι δὲ τὸ ἐκ τέφρας καθιστάμενον ὑγρόν. γῆν δὲ
σμηκτρίδα Κηφισόδωρος ἐν Τροφωνίῳ εἴρηκεν. ἰχθύων δὲ
πλύμα Πλάτων ἐν Νίκαις εἴρηκεν ὁ κωμικός. ἡ δὲ πλυν-
τρὶς παρὰ Νικοχάρει ἐν Ἡρακλεῖ γαμουμένῳ. τὸ δὲ τῶν
ποδῶν νίπτρον νίπτρα μὲν Αἰσχύλος, Ἀριστοφάνης δὲ ἀπό-
νιπτρον. καὶ τὸ φαιδρύνειν δὲ καὶ ἀποπλύνειν καὶ διαπλύ-
νειν τῷ πλύνειν προσήκει, καὶ ἡ παρ' Αἰσχύλῳ παιδὸς σπαρ-
γάνων φαιδρύντρια. ἔοικε δὲ καὶ τὸ ἰποῦσθαι, ἐπὶ τοῦ ἀπο- 41
θλίβεσθαι καὶ πιέζεσθαι, κναφεῦσι προσήκειν, οὐκ ἄντι-
κρυς μὲν ἐπὶ τούτου εἰρημένον, ὑποδηλούμενον δέ·

δώσεις ἐμοὶ καλὴν δίκην
ἰπούμενος ταῖς συμφοραῖς

Ἀριστοφάνης πού φησι, καὶ Κρατῖνος ἰποῦμεν ἐν Κλεοβου-
λίνῃ· καὶ Ἀρχίλοχος δ' ἔφη «κέαται δ' ἐν ἴπῳ.» ἔστι μὲν
οὖν ἶπος καὶ ἡ μυάγρα, ἀλλ' ἔοικε μᾶλλον τῷ τῶν κναφέων
ἐργαλείῳ προσήκειν. καὶ θεῖον δὲ τῶν ὑπουργούντων τῷ
κναφεῖ, ἀφ' οὗ Λύσιππος

---

39 4. χαλέστρεον C. 5. ῥῦπος A, χάρυπος BC: corr Iungermannus. 7. Βατράχοις] Λυσιστράτῃ ante Iungermaunum. 40 3. Εὔπολις εἶπεν καὶ ἄλλοι C. 41 6. ἀρισοφάνης F: ceteri κρατῖνος. || Κρατῖνος ἰποῦμεν M: libri ἶπον μὲν.

οὐδ' ἀνακνάψας καὶ θειώσας τὰς ἀλλοτρίας ἐπινοίας.
42 ἀκέσται ἀκέστριαι ἀκέσασθαι, ῥάψαι συρράψαι, βε-
λόνη βελονίδες, ῥαφεῖς ῥαφίδες.

Ἐκ δὲ ἐσθήτων ὀνόματα ἐσθὴς ἐσθήματα, ἀμπεχόνη,
στολή, ἔνδυμα, ἱμάτιον, ἀμφίεσμα· Λυσίας δὲ καὶ ἱματίδια
ἔφη. λώπη γὰρ καὶ ῥάκη καὶ φάρος καὶ εἷμα καὶ σπεῖρα
καὶ λῶπος ποιήσεως ἔστω· καίτοι ὅ γε λωποδύτης καὶ ἡ
43 συλολωπία ἀπὸ τοῦ λώπους ἐστὶν εἰρημένα. τὰ δὲ ῥήματα
ἠσθῆσθαι, ἀμπέχεσθαι, ἐστάλθαι, ἠμφιέσθαι, ἐνδεδυκέναι.
ἀλλὰ καὶ αἱ μετοχαὶ ἠσθημένος, ἀμπεχόμενος, ἐσταλμένος,
ἠμφιεσμένος, ἐνδεδυμένος ἐνδεδυκώς· ἐνδύσω γὰρ καὶ εἱμέ-
νος καὶ ἐπιειμένος, οὐ κατὰ πεζὴν ἂν εἴη ταῦτα τὴν χρῆ-
σιν. ἴσως δὲ καὶ εὐσταλής, καὶ ὁ παρὰ Κρατίνῳ εὐπινὴς
τούτοις ἂν ἐνάριθμον εἴη, καὶ τὸ εὐσταλῶς ἐπίρρημα. τὸ
δὲ γυμνωθῆναι καὶ ἀποδῦναι, καὶ ὁ γεγυμνωμένος καὶ ὁ
44 ἀποδὺς καὶ ὁ ἀποδεδυκώς, ἐκείνοις ὑπεναντία, καὶ ἀποδῦ-
σαι καὶ ἀπολωπίσαι ὡς Σοφοκλῆς, καὶ περιλωπίσαι, ὅπερ
Ὑπερίδης περιδῦσαι εἴρηκεν. τὸ δὲ ἀμεῖψαι ἐσθῆτα καὶ
ὑπαλλάξαι ἐρεῖς καὶ μεταβαλεῖν, μετενδῦναι, μεταμφιάσα-
σθαι, μεταμπίσχεσθαι· Ξενοφῶν δὲ ἐν τῇ Παιδείᾳ καὶ με-
ταλαβεῖν ἔφη ἱμάτιον, Λυσίας δὲ ἐν τῷ κατὰ Αὐτοκρά-
τους «μεταλλαξαμένη χιτῶνα.» χιτὼν χιτωνίσκος χιτώνιον.
45 ἐπεὶ καὶ ὁ ἐπενδύτης ἔστιν ἐν τῇ τῶν πολλῶν χρήσει, ὅστις
βούλοιτο καὶ τούτῳ τῷ ὀνόματι βοηθεῖν φαύλῳ ὄντι, λη-
πτέον αὐτὸ ἐκ τῶν Σοφοκλέους Πλυντριῶν·

πέπλους τε νῆσαι λινογενεῖς τ' ἐπενδύτας.

καὶ Θέσπις δέ πού φησιν ἐν τῷ Πενθεῖ

ἔργῳ νόμιζε νεβρίδ' ἔχειν ἐπενδύτην.

ἄντικρυς δὲ δοκεῖ τὸ ἐν τῷ Νικοχάρους Ἡρακλεῖ χορηγῷ

φέρε νῦν ταχέως χιτῶνα τόνδ' ἐπενδύτην

τῇ νῦν χρείᾳ βοηθεῖν.

---

41 1. οὐδ' Dobraeus pro σὺ δ': om *A*, qui ἐπιγράμψας. 42 5. ῥάκη] λόγκη *A*. 43 4. ἐνδῦσα? 44 3. εὐριπίδης *C*. 4. μετενδύε-σθαι *A*. 5. μεταμφισχέσθαι *C*. 7. post χιτώνιον vulgo ἱμάτιον. 45 1. ἐπεὶ — 9. βοηθεῖν] ὁ δὲ ἐπενδύτης εἰ καὶ φαῦλον· ὅμως σοφοκλῆς αὐτὸ ἐθέσπισεν· καὶ νικόχαρις ἐχρήσατο *C*. post ἐπεὶ adde δὲ.

εἴδη δὲ ἐσθήτων ἀνδρικῶν μὲν χλαμύς, ἡ μὲν ὁλό- 46
λευκος, ὡς Φιλέταιρος ὁ κωμῳδοδιδάσκαλος ὠνόμαζεν, ἡ
δὲ παρυφὶς καὶ παραπόρφυρος ἢ ὡς ἡ νέα κωμῳδία εὐπά-
ρυφος. τὰς δὲ Θετταλικὰς χλαμύδας Θετταλικὰ πτερὰ ὠνό-
μαζον, καὶ ἐντεθετταλίσμεθα ἔλεγον τὸ χλαμυδοφοροῦμεν.
χλαῖνα ἱμάτιον ἐπὶ τῷ χιτῶνι,

ἕσσω μιν χλαῖνάν τε χιτῶνά τε, εἵματα καλά,

ἔσθ' ὅτε μέντοι ἐνεύναιον περιβόλαιον,

χλαίνας τ' ἐνθέμεναι οὔλας καθύπερθεν ἕσασθαι.

εἰσὶ δὲ χλαῖναι αἱ μὲν ἁπλοΐδες, ὡς Ὅμηρος «δώδεκα δ' 47
ἁπλοΐδας,» αἱ δὲ διπλαῖ, «διπλῆν ἐκταδίην·» ταύτας δὲ
οἱ Ἀττικοὶ ἀπληγίδας καὶ διπληγίδας καὶ διβόλους ὠνόμα-
ζον. χιτὼν δὲ ἑτερομάσχαλος καὶ ἀμφιμάσχαλος, ὁ μὲν
ἐλευθέρων σχῆμα, ὁ δ' ἑτερομάσχαλος οἰκετῶν. τὸ δὲ ποι-
κίλον Διονύσου χιτὼν βακχικός. ἡ δ' ἐξωμὶς καὶ περίβλημα
ἦν καὶ χιτὼν ἑτερομάσχαλος. πορφυρομιγὴς δὲ ἐσθὴς καὶ 48
χλαμὺς οὐχ ᾗ συνύφαντο ἡ πορφύρα, ἀλλ' ᾗ ἐξ ἐρίου φαιοῦ
οὔσῃ κατ' ἀρχὰς μέμικτο. ἄκναπτον δὲ τραχὺ καὶ ἄγροικον
ἱμάτιον. χλανὶς δὲ ἱμάτιον λεπτόν· καὶ χλανίδια δ' αὐτὰ
καὶ χλανιδίσκια ἐκάλουν. καὶ γλαυνὸς δὲ εἶδος χιτῶνος. καὶ
θήραιον ἱμάτιον, ἤτοι ἀπὸ τῆς νήσου ἢ τὸ ὡς θηρίον ἐνυ-
φασμένον. κοινὰ δὲ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν λῆδος λήδιον
ληδάριον, φάρος, χιτὼν ὀρθοστάδιος ὁ μὴ ζωννύμενος (ὀρ- 49
θοσταδίας δὲ τοὺς τοιούτους χιτωνίσκους Ἀριστοφάνης κα-
λεῖ), θέριστρον θερίστριον, ξυστόν ξυστίς, ἔνδυμά τε ὁμοῦ
καὶ περίβλημα καὶ χιτών. βεῦδος, ὡς Σαπφώ, κιμβερικόν·
ἔστι δὲ τὸ κιμβερικὸν διαφανής τις χιτωνίσκος. ἀμπεχόνιον
μικρὸν περίβλημα. καὶ ἴδια δὲ γυναικῶν ἐπωμίς, διπλοΐ-
διον, ἡμιδιπλοΐδιον, κατάστικτος, καταγωγίς [καὶ ἐπίβλημα
καὶ χιτών], πέπλος· ἔσθημα δ' ἐστὶ διπλοῦν τὴν χρείαν, 50
ὡς ἐνδῦναί τε καὶ ἐπιβαλέσθαι. καὶ ὅτι μὲν ἐπίβλημά ἐστι,
τεκμήραιτ' ἄν τις καὶ τῷ τῆς Ἀθηνᾶς πέπλῳ, ὅτι δὲ καὶ
χιτών, ὅταν εἴπῃ Ξενοφῶν «περικατερρήξατο τὸν ἄνωθεν
πέπλον·» παραφαίνει γὰρ τότε καὶ τὰ στέρνα. ὁ δ' αὐτὸς

---

46 1. ὁλόκληρος *A*. 48 6. ἢ ὡς θηρία? 50 3. τὸν — πέπλον *A*, ἐκ τῶν — πέπλων vulgo.

Ξενοφῶν καὶ ἀνδρεῖον οἴεται φόρημα εἶναι τὸν πέπλον·
τὸν γὰρ Ἀρμένιον ἔφη κατασχίσασθαι τοὺς πέπλους, εἰ μὴ
ἄρα ὅτι οἱ βάρβαροι καὶ ταῖς θηλυπρεπεστέραις τῶν ἐσθή-
51 *των ἔχαιρον. ὁ δ' ἑανὸς ἄντικρύς ἐστι περίβλημα, δοκεῖ δ'*
ὁ αὐτὸς εἶναι τῷ πέπλῳ·

πέπλον μὲν κατέχευεν ἑανὸν πατρὸς ἐπ' οὔδει.

ἔνιοι δέ φασι τὰ μὲν ἄνευ ποικιλμάτων ἐσθήματα ἑανοὺς
καλεῖσθαι, τὰ δὲ σὺν ποικίλμασι πέπλους. τὸ δὲ ζῶμα ἔστι
μὲν ἐπιτήδειον ἐνδῦναι, πέζας δὲ ἔχει, ὡς Αἰσχύλος δηλοῖ,
πεζοφόρα τὰ ζώματα ἀποκαλῶν. ὅτι δὲ ἐνδῦναι ἦν ἐπιτή-
δεια, τεκμήραιτ' ἄν τις καὶ τῷ ἐν τῇ Μενάνδρου Ῥαπι-
ζομένῃ

οὐχ ὁρᾶτε τὴν τροφόν
ζῶμ' ἐνδεδυμένην;

52 *ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γὰρ γραῶν τὸ φόρημα ἦν. Ἀντιφάνης δέ*
πού φησι

περίνησα καὶ περίλευκα καὶ πεντάκτενα.

ἔστι δὲ τὰ μὲν πεντάκτενα χιτωνίσκοι παρὰ τὴν ᾤαν πορ-
φυροῖ, πέντε κτένας ἐνυφασμένοι· τὰ δὲ περίλευκα τοὐναν-
τίον εἴη ἂν ὕφασμα ἐκ πορφύρας ἢ ἄλλου χρώματος ἐν
τῷ περιδρόμῳ λευκὸν ἐνυφασμένον. τὰ δὲ περίνησα πρό-
κροσσόν ἐστι περίβλημα, ἔχον τὰ νήματα ἐξηρτημένα· ἢ
πορφύρα κύκλῳ τὰ τέλη τοῦ ὑφάσματος περιέρχεται, νή-
53 *σου σχῆμα ποιοῦσα τῇ περιρροῇ τοῦ χρώματος. καὶ τοῦτ'*
ἴσως νῆσον Ἀναξίλας ἀπεκάλει, εἰ μὴ ἕτερόν τι ὕφασμα
δηλοῖ, ὅταν εἴπῃ

καὶ πῶς γυνή,
ὥσπερ θάλαττα, νῆσον ἀμφιέννυται;

τοιοῦτον δ' ἂν εἴη καὶ τὸ ἔγκυκλον. τὸ δὲ παράπηχυ ἱμά-
τιον ἦν τι λευκόν, πῆχυν πορφυροῦν ἔχον παρυφασμένον.
καὶ παρυφὲς δὲ καὶ παραλουργὲς τὸ ἑκατέρωθεν ἔχον παρυ-
φασμένην πορφύραν· Ἴωνες δ' αὐτὸ καλοῦσι πηχυαλές. αἱ
μέντοι ἐν τοῖς χιτῶσι πορφυραῖ ῥάβδοι παρυφαὶ καλοῦνται.
54 *ἡ δὲ συμμετρία χιτών ἐστι ποδήρης, ἔστε πρὸς τοὺς ἀστρα-*
γάλους καθήκων. εἴη δ' ἄν τις καὶ στολιδωτὸς χιτών· στολί-

---

52 7. *ὑπόκροσσον* *A*. 53 5. *θάλατταν* codices.

δες δέ εἰσιν αἱ ἐξεπίτηδες ὑπὸ δεσμοῦ γινόμεναι κατὰ τὰ τέλη τοῖς χιτῶσιν ἐπιπτυχαί, μάλιστα ἐπὶ λινῶν χιτωνίσκων. ὅταν δ' Ὅμηρος εἴπῃ

αὐτίκα δ' ἀργεννῇσι καλυψαμένη ὀθόνῃσι,

λευκὸν ἔσθημα λεπτὸν ἐξ ἐρίου ἀλλ' οὐκ ἐκ λίνου ἀκούουσιν. ὁ δὲ σχιστὸς χιτὼν περόναις κατὰ τοὺς ὤμους διεῖρτο καὶ πόρπῃ κατὰ τὰ στέρνα ἐνῆπτο· ἐκαλεῖτο δὲ καὶ ὁ τῶν 55
παρθένων οὕτω χιτωνίσκος, οὗ παραλύσαντες ἄχρι τινὸς τὰς πτέρυγας ἐκ τῆς κάτω πέζης παρέφαινον τοὺς μηρούς, μάλιστα αἱ Σπαρτιάτιδες, ἃς διὰ τοῦτο φανομηρίδας ὠνόμαζον. ὁ δὲ κατάστικτος χιτών ἐστιν ὁ ἔχων ζῷα ἢ ἄνθη ἐνυφασμένα· καὶ ζωωτὸς δὲ χιτὼν ἐκαλεῖτο καὶ ζῳδιωτός. αἱ δ' ἀπὸ χρωμάτων ἐσθῆτες καλούμεναι ἁλουργίς, πορφυρίς, φοινικὶς καὶ φοινικοῦς χιτών, βατραχίς, αὗται μὲν ἀνδρῶν, γυναικῶν δὲ κροκωτὸς κροκώτιον, παραλουργίς, ὀμ- 56
φάκινον· τούτῳ δὲ τῷ χρώματι καὶ Ἀλέξανδρον ἥδεσθαι λέγουσιν. τὸ δὲ ὑδροβαφὲς εἴη ἂν ὃ νῦν ψυχροβαφὲς καλοῦσιν. ἔστι δέ τι καὶ κίλλιον ἐσθῆτος χρῶμα, τὸ νῦν ὀνάγρινον καλούμενον· κίλλον γὰρ τὸν ὄνον οἱ Δωριεῖς καὶ κιλλακτῆρα τὸν ὀνηλάτην λέγουσιν. φαιὸν δὲ καὶ μέλαν ἀλλήλων ἐστὶν ἐγγύς. καὶ ὁ κοκκοβαφὴς δὲ χιτὼν καλεῖται ἀπὸ τοῦ χρώματος. τὸ δὲ ὕφαδρον ἱμάτιον παχεῖαν χλαῖ- 57
ναν κλητέον καὶ σίσυν, ὥσπερ τὸν ἀμφίμαλλον χιτῶνα δασὺν καὶ ἀμφίμιτον. Πλάτων δ' ἐν Ταῖς ἀφ' ἱερῶν καὶ μαλλωτὰς χλανίδας εἴρηκεν, ὥστε οὐδὲν ἂν κωλύοι εἰπεῖν καὶ μαλλωτὸν χιτῶνα. Ἀντιφάνης δέ φησιν ἐν Μηδείᾳ

ἦν χιτὼν ἀμόργινος,

ἕτερος δὲ περιηγητός ἐστιν οὑτοσί·

ἦν ἄρα καὶ ὁ περιηγητὸς εἶδος χιτῶνος. ἐν δὲ τῇ τοῦ νεω- 58
τέρου Κρατίνου Ὀμφάλῃ εἴρηται

ὑμεῖς δ' ἐὰν ἱππίσκον ἢ τρίμιτον ἔχητε,

ὡς καὶ ταῦτα εἴδη χιτωνίσκων.

καὶ Περσῶν μὲν ἴδια κάνδυς καὶ ἀναξυρίς, καὶ τιάρα, ἣν καὶ κυρβασίαν καὶ κίδαριν καὶ πῖλον καλοῦσιν. ὁ δὲ

---

56 4. *ὀνάγριον* **A.** 57 6 et 7. *ἦν ἐν μηδεία χ.* **A.** *ἣν* malit **M.** 7. et 58 1. *οὗτοσὶν ἄρα* **A**, *οὑτοσὶ δ' ἄρα* ceteri. 58 3. *ἱπίσκον* **A.**

κάνδυς ὁ μὲν βασίλειος ἁλιπόρφυρος, ὁ δὲ τῶν ἄλλων πορφυροῦς, ἔστι δ' ὅτε καὶ ἐκ δερμάτων· ἦν δὲ χειριδωτὸς χιτών, κατὰ τοὺς ὤμους ἐναπτόμενος. κάπυρις δὲ Περσικὸς
59 χιτὼν χειριδωτός. ἦ που δὲ καὶ καυνάκης Περσῶν· ἐν γὰρ τοῖς Σφηξὶν Ἀριστοφάνης λέγει

οἱ μὲν καλοῦσι Περσίδ', οἱ δὲ καυνάκην.

τὰς δὲ ἀναξυρίδας καὶ σκελέας καλοῦσιν· τὸ μὲν ὄνομα καὶ παρὰ Κριτίᾳ ἔστιν ἐν ταῖς Πολιτείαις, Ἀντιφάνης δ' αὐτὸ ἐν Ἀντείᾳ παρεξηγεῖται,

ταῖς δ' ἐνδύτοις στολαῖσι τετραγῳδημέναις,
σκελέαις, τιάραις.

ἐν δὲ τοῖς Σκύθαις Ἀντιφάνης ἔφη

σαράβαρα καὶ χιτῶνας πάντες ἐνδεδυκότες.

τὰ δὲ τοιαῦτα ὀνόματα μηνύειν με καὶ μὴ κρίνειν νόμιζε.
60 Λυδῶν δὲ χιτών τις βασάρα, Διονυσιακός, ποδήρης. ὁ δὲ κύπασσις λίνου πεποίητο, σμικρὸς χιτωνίσκος, ἄχρι μέσου μηροῦ, ὡς Ἴων φησὶ

βραχὺν λίνου κύπασσιν ἐς μηρὸν μέσον
ἐσταλμένος.

Ἀρμενίων δὲ ὁ μυωτός, ἢ ἐκ μυῶν τῶν παρ' αὐτοῖς συνυφασμένος, ἢ μυίας ἔχων ἐμπεποικιλμένας. Μασσαλιωτῶν δὲ ὁ χορταῖος, ὡς ἡ ζειρὰ Θρᾳκῶν, εἴτε περίβλημά ἐστιν εἴτε ζῶμα· τὸν δὲ χορταῖον τοὺς προπώλας φορεῖν ὡς ἀγοραῖον Ἀριστοφάνης ἔφη. Βαβυλωνίων δ' ἐστὶν ὁ καυνάκης. ἡ δὲ μανδύη ὅμοιόν τι τῷ καλουμένῳ φαινόλῃ· τίνων δέ ἐστιν, ὡς μὴ περιερχώμεθα Κρῆτας ἢ Πέρσας, Αἰσχύλος ἐρεῖ

Λιβυρνικῆς μίμημα μανδύης χιτών.

61 καὶ αὐτὸς δὲ ὁ φαινόλης ἔστιν ἐν Ῥίνθωνος Ἰφιγενείᾳ τῇ ἐν Ταύροις·

ἔχωσα καινὰν φαινόλαν κἀπαρτίω.

ὁ δὲ σάραπις, Μήδων τὸ φόρημα, πορφυροῦς μεσόλευκος

---

59 1. κανδύκης *A*, et 3. κανδύκην. 6. ἐναντία ante Leopardum, ἐναντίως *A*. 7. ἐν αὐτοῖς *AC*: corr Porsonus. 60 11. μανδύα *C*. || παινώλη *C*, qui 61 1. ὁ δὲ παινόλης λέγεται καὶ φαινόλης. 60 12. περιεχόμεθα ante Iungermannum. 14. λιβυκῆς *C*, λιβυστικῆς Kühnius. 61 3. ἐχούσῃ *A*: correctum ex Hesychio. || καινὸν Salmasius. || κἀπαρτίαν *M*.

χιτών. τὴν δὲ ὀνομαζομένην τήβενναν τὰς μὲν τῶν περὶ
Βίτωνα καὶ Κλέοβιν εἰκόνας ἐν Ἄργει φορεῖν φασί, τηβεν-
νίδα δ' αὐτὴν καλεῖν ἀξιοῦσιν. αἱ δὲ ἐφεστρίδες καὶ ἀμφιε-
στρίδες περιβόλαια ἂν εἶεν. τὸ μέντοι χειμερινὸν ἱμάτιον
χείμαστρον ἂν λέγοις, καὶ χλαῖναν δὲ παχεῖαν, ἣν χειμά-
μυναν μὲν Αἰσχύλος, Ὅμηρος δὲ ἀλεξάνεμον κέκληκεν. ἣν
δὲ συρίαν οἱ πολλοί, ταύτην αὐτόποκον ἱμάτιον οἱ κωμικοί.
Μέρη δὲ ἐσθήτων πτέρυγες μὲν καὶ πτερύγιον τὸ 62
ἥμισυ τοῦ χιτωνίσκου, χειρῖδες δὲ τὰ περὶ ταῖς χερσίν, ᾦα
δὲ τὸ ἐξωτάτω τοῦ χιτῶνος ἑκατέρωθεν, λέγνα δὲ τὰ ἐν
τῷ ἱματίῳ ἑκατέρου μέρους, οὐχ ὅπου ἡ ᾦα. τὴν δὲ ᾤαν
καὶ ὄαν λέγουσιν· ὄα δὲ καλεῖται καὶ ἡ τοῦ προβάτου δορὰ
ἡ σὺν τῷ ἐρίῳ. αἱ δὲ παρὰ τὰς ᾤας παρυφαὶ καλοῦνται
πέζαι καὶ πεζίδες, καὶ περίπεζα τὰ οὕτω περιυφασμένα·
οἱ δὲ πεζοφόροι χιτῶνες ἢ οἱ ποδήρεις ἢ οἱ πέζας ἔχοντες. 63
Ξενοφῶν δὲ ἔφη κάνδυν ὁλοπόρφυρον, Κράτης δ' ἐν Σα-
μίοις ἱμάτια περιπόρφυρα. ταύτας δὲ τὰς πορφυροβαφεῖς
ἐσθῆτας καὶ κάλλη φίλον τοῖς κωμῳδοῖς καλεῖν, ὡς Εὔπο-
λίς που λέγει

τὰ κάλλη τὰ περίσεμνα τῇ θεῷ.

Ἄρχιππος δὲ ἐν Πλούτῳ καὶ πλατυπόρφυρα εἴρηκεν ἱμάτια.
καὶ κρόκυς δὲ μέρος ἐσθῆτος· λέγει γοῦν Ἡρόδοτος «λα-
βὼν κρόκυν ἐκ τοῦ ἱματίου,» Ἀριστοφάνης δὲ 64

ἀνήσω κροκύδα μαστιγουμένη.

περιῶσαι δὲ ἔλεγον τὸ τῶν παλαιῶν ἱματίων τὰς ᾤας ἀφε-
λόντα καινὰς περιθεῖναι. παραιρήματα δὲ Θουκυδίδης ἐκ
τῶν ἐσθήτων τὰ πρὸς ταῖς ᾤαις, ἃ παραιρεῖσθαί φησιν
ὡς ἰσχυρὰ εἰς ἀγχόνην. θύσανοι δὲ οἱ λεγόμενοι κροσσοί,
ὅθεν καὶ τὰ θυσανωτὰ παρὰ Ξενοφῶντι. τοὺς δὲ θυσά-
νους καὶ σίλλυβα οἱ ποιηταὶ καλοῦσιν. καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ 65
κροσσοὶ δοκοῖεν ἂν ὠνομάσθαι, Ἀραρότος εἰπόντος ἐν
Καινεῖ

παρθένος δ' εἶναι δοκεῖ,
φορῶν κροσωτοὺς καὶ γυναικείαν στολήν·

---

61 2. τημενίδα A. 62 5. ὄαν] διὰ βραχέος τοῦ ō add C. 63 8. οὖν vulgo. 64 2. μαστιγουμένην ante Brunckium.

ἔνιοι γὰρ οὕτω γράφουσιν ἀντὶ τοῦ κροκωτούς. κράσπεδα δὲ αἱ τελευταῖαι ὄχθαι. βοῦς δὲ ὀνομάζεσθαί φασι τὰς τῶν ῥαφῶν ἐν τοῖς χιτῶσι συμβολάς. τὸ δὲ τῶν μαστῶν τῶν γυναικείων ζῶσμα ταινίαν ὠνόμαζον ἢ ταινίδιον, τὸ δὲ περὶ τῇ κοιλίᾳ περίζωμα ἢ περιζώστραν. τὸ δὲ περὶ
66 τοῖς αἰδοίοις, οὐ μόνον γυναικῶν ἀλλὰ καὶ ἀνδρῶν, ὁπότε σὺν ταῖς γυναιξὶ λούοιντο, ᾤαν λουτρίδα ἔοικε Θεόπομπος ὁ κωμικὸς ἐν Παισὶ καλεῖν, εἰπὼν

τηνδὶ περιζωσάμενος ᾤαν λουτρίδα
κατάδεσμον ἥβης περιπέτασον.

ἄντικρυς δὲ τὸν νῦν καλούμενον ὑπὸ τῶν γυναικῶν στηθόδεσμον εὕροις ἂν ὀνομαζόμενον ἀπόδεσμον ἐν Θεσμοφοριαζούσαις Ἀριστοφάνους·

τὴν πτέρυγα παραλύσασα τοῦ χιτωνίου
καὶ τῶν ἀποδέσμων, οἷς ἐνῆν τιτθίδια.

67 φάριον δὲ τὸν ἐρεοῦν κεκρύφαλον ὠνόμαζον. σύρμα δὲ τραγικόν ἐστι φόρημα ἐπισυρόμενον, ἐπίρρημα δὲ κωμικὸν ταινιῶδες, τὸ μὲν πλάτος κατὰ σπιθαμήν, τὸ δὲ μῆκος κατ' ὀργυιάν. αἱ δὲ Πελληνικαὶ χλαῖναι ἦσαν εὐδόκιμοι ὡς καὶ τοῖς νικῶσιν ἀθληταῖς δίδοσθαι. τὸ μέντοι γυναικεῖον ζώνιον οὕτω τε ἐκάλουν καὶ στρόφιον ὠνόμαζον, ὡς Ἀριστοφάνης

ἀλλὰ τὸ στρόφιον λυθὲν
τὰ κάρυά μου ἐξέπιπτεν.

68 τὰ δὲ ζώνια ταῦτα καὶ στρογγύλας ὠνόμαζον. ἁρμόττοι δ' ἂν ταῖς ζώναις ταύταις (οὕτω γὰρ Ὅμηρος ὠνόμασεν·

λῦσε δὲ παρθενικὴν ζώνην)

τὸ λυσίζωνον εἰπεῖν, ὅ τε τῆς Ἀμαζόνος ζωστήρ, καὶ ἡ ἐν ταῖς Σοφοκλέους Κολχίσιν ἐπιζώστρα· λέγει γοῦν «ἔχοντας εὐζώνους ἔστασαν ἱματίων ἐπιζώστρας.»

ἡ δὲ κατωνάκη ἐξ ἐρίου μὲν ἦν ἐσθὴς παχεῖα, νάκος δ' αὐτῇ κατὰ τὴν πέζαν προσέρραπτο. ἔν τε Σικυῶνι ἐπὶ τῶν τυράννων καὶ Ἀθήνησιν ἐπὶ τῶν Πεισιστρατιδῶν, ὅπως

---

67 2. ἐπίρραμμα M. 68 5. κολχίσιν A: ceteri Ζωστῆρσιν.

αἰσχύνοιντο εἰς ἄστυ κατιέναι. κάσσας δὲ ἱππικοὺς Ξενοφῶν
εἴρηκεν ἐν τῇ Παιδείᾳ· οἱ δ' εἰσὶν ἐσθῆτες πιληταί. συρίαν 69
δὲ ἱμάτιον Κρατῖνός φησι Σεριφίοις·

ἐς Συρίαν δ' ἐνθένδ' ἀφικνεῖ μετέωρος ὑπ' αὔρας.
ἱμάτιον μοχθηρόν, ὅταν βορρᾶς καταπνεύσῃ.

ὀρθάπτου δὲ μέμνηται Δείναρχος ἐν τῇ τῆς ἱερείας δοκι-
μασίᾳ· ἔστι δ' ἐξ ἐρίου εἴλημα φοινικοῦν, ᾧ φαιδρύνουσι
τὰ ἕδη τῶν θεῶν. τὰ δὲ μέλανα ἱμάτια ὄρφνινα ἐκάλουν.
τὸ δὲ ἄκναπτον ἱμάτιον ὀρεινὸν οἱ μέσοι κωμικοί, ὥσπερ
εἰργασμένον τὸ ἐγναμμένον.

καὶ σκύτιναι δὲ ἦσαν ἐσθῆτες, σίττυβα μὲν χι- 70
τὼν ἐκ δέρματος, διφθέρα δὲ στεγαστὸς χιτὼν ἐπίκρανον
ἔχων. ἡ δὲ βαίτη ἔστι μὲν προμήκης χιτών, οὕτω δὲ Σο-
φοκλῆς καὶ τὰς σκηνὰς τὰς βαρβαρικὰς καλεῖ. σίσυρνα δὲ
χιτὼν σκύτινος ἔντριχος χειριδωτός· Σκυθικὸν τὸ χρῆμα.
ἡ δὲ σισύρα περίβλημα ἂν εἴη ἐκ διφθέρας·

ἐν πέντε σισύραις ἐγκεκορδυλημένος

Ἀριστοφάνης λέγει. σπολὰς δὲ θώραξ ἐκ δέρματος, κατὰ
τοὺς ὤμους ἐφαπτόμενος, ὡς Ξενοφῶν ἔφη «καὶ σπολὰς
ἀντὶ θώρακος.» Σοφοκλῆς δ' αὐτὴν Λίβυσσαν ὀνομάζει·

σπολὰς Λίβυσσα, παρδαλήφορον δέρος.

ἐκ δὲ λίνου λινοῦς χιτών, ὃν Ἀθηναῖοι πρότερον ἐφό- 71
ρουν ποδήρη, καὶ αὖθις Ἴωνες. καλάσιρις χιτὼν θυσανω-
τὸς Αἰγύπτιος. ἔστι δὲ καὶ ὁ φώσων χιτὼν Αἰγύπτιος, ἐκ
πάχεος λίνου, ᾗ που δὲ καὶ τὸ ἡμιφωσώνιον. τὸ δὲ ἡμιτύ-
βιον, ἔστι μὲν καὶ τοῦτο Αἰγύπτιον, εἴη δ' ἂν κατὰ τὸ ἐν
τῇ μέσῃ κωμῳδίᾳ καψιδρώτιον καλούμενον, ὃ νῦν σουδά-
ριον ὀνομάζεται· Ἀριστοφάνει γὰρ ἐν Πλούτῳ τοιαύτη τις
ἡ δόξα·

ἔπειτα καθαρὸν ἡμιτύβιον λαβὼν
τὰ βλέφαρα περιέψησεν.

σινδὼν δ' ἔστι μὲν Αἰγυπτία, περιβόλαιον δ' ἂν εἴη τὸ νῦν 72
δίκροσσον καλούμενον· εἴρηται δέ που καὶ τελαμὼν σινδο-

---

68 1. κασᾶς Arcadius, et 69 1. πιλωταί, ubi libri εἰλιταί: corr Salmasius. 69 5. ἱερᾶς ante Kühnium. 6. ἐρίων *A.* || πίλημα *A* et margo *C.* || φοινικοῦ? 70 2. διφθέρας δὲ στεγαστρὶς *C.* 4. σισύρα *A.* 71 6. ἀφιδρώτιον *C.*

νίτης. τὴν δὲ ἐργαζομένην τὸ λίνον λινουργὸν ἂν εἴποις, Ἀλέξιδος εἰπόντος ἐν Βωμῷ

γυνὴ λινουργὸς περιτυχοῦσ' ἀφείλετο.

καὶ λινουργίαν. καὶ ἡ κάνναβις δ' ὅμοιόν ἐστι λίνῳ, μέμνηται δ' αὐτῆς Ἡρόδοτος εἰπὼν «λίνου ἢ καννάβεως.» ἐκ ταύτης μέντοι καὶ τὰ στυππεῖα, καὶ ὁ τεχνίτης στυπ-
73 πειοπώλης, καὶ στύππαξ. τὸ δὲ ἐργαλεῖον καθ' οὗ ἔκλωθον ἐξαρτῶντες τὰ στυππεῖα, γέρων ἐκαλεῖτο· ἦν δὲ ξύλου πεποιημένον κιόνιον, σχῆμα Ἑρμοῦ τετραγώνου ἔχον, ᾧ γέροντος ἐπῆν πρόσωπον, ἀφ' οὗ καὶ τοὔνομα. Φερεκράτης δέ φησιν ἐν Μυρμηκανθρώποις

ἀλλ' ὡς τάχιστα τὸν γέρονθ' ἱστὸν ποίει,
ἀφ' οὗ τὸ λίνον ἦν.

ἐν δὲ τῷ πέμπτῳ τῶν Σαπφοῦς μελῶν ἔστιν εὑρεῖν

ἀμφὶ δ' ἄβροις εὖ λασίοις πύκασσεν·

74 καὶ φασὶν εἶναι ταῦτα σινδόνια ἐπεστραμμένα. Θεόπομπος δ' ἐν Ὀδυσσεῦσιν ἐπὶ διακόνου ἔφη «λάσιον ἐπιβεβλημένος.» οὕτω δὲ καὶ νῦν καλοῦσι τὰ μαλλοὺς ἔχοντα χειρόμακτρα ὡς ἀπὸ τῆς δασύτητος, ὥστ' οὐδὲν ἂν κωλύοι τὰς ὀνομαζομένας μαντήλας οὕτω καλεῖν. τὰ δὲ ἀμόργινα γίνεσθαι μὲν τὰ ἄριστα ἐν τῇ Ἀμοργῷ, λίνου δ' οὖν καὶ ταύτας εἶναι λέγουσιν. ὁ δὲ ἀμόργινος χιτὼν καὶ ἀμοργὶς ἐκαλεῖτο.

75 καὶ μὴν καὶ τὰ βύσσινα, καὶ ἡ βύσσος λίνου τι εἶδος παρ' Ἰνδοῖς. ἤδη δὲ καὶ παρ' Αἰγυπτίοις ἀπὸ ξύλου τι ἔριον γίνεται, ἐξ οὗ τὴν ἐσθῆτα λινῇ μᾶλλον ἄν τις φαίη προσεοικέναι, πλὴν τὸ πάχος· ἔστι γὰρ παχυτέρα. τῷ δὲ δένδρῳ καρπὸς ἐπιφύεται καρύῳ μάλιστα προσεοικὼς τρι-
76 πλῷ τὴν διάφυσιν, ἧς διαστάσης ἐπειδὰν αὐανθῇ τὸ ὥσπερ κάρυον, ἔνδοθεν ἐξαιρεῖται τὸ ὥσπερ ἔριον, ἀφ' οὗ κρόκη γίνεται· τὸν δὲ στήμονα ὑφιστᾶσιν αὐτῷ λινοῦν. τὰ δὲ ἐκ βομβύκων, σκώληκές εἰσιν οἱ βόμβυκες, ἀφ' ἑαυτῶν τὰ νήματα ἀνέντες ὥσπερ ὁ ἀράχνης. ἔνιοι δὲ καὶ τοὺς

---

72 3. περὶ τοίχους ante Piersonum. 73 3. σχῆμα] χεῖρας ante Toupium. 9. λάβροις λασσίοις εὖ ἐπύκασσε *A*: correxerunt Seidlerus et Bergkius. 74 5. μανδύλας, γρ. μαντίλας *A*. 75 3. ἔφη *A*.

σῆρας ἀπὸ τοιούτων ἑτέρων ζώων ἀθροίζειν φασὶ τὰ ὑφάσματα. καὶ φλοΐνην δὲ ἐσθῆτα Ἡρόδοτος εἴρηκεν. καὶ μὴν τό γε ταραντινίδιον διαφανές ἐστιν ἔσθημα, ὠνομασμένον ἀπὸ τῆς Ταραντίνων χρήσεως καὶ τρυφῆς. ἐκαλεῖτο δέ τι 77
καὶ Κρητικόν, ᾧ Ἀθήνησιν ὁ βασιλεὺς ἐχρῆτο. καὶ Σαρδιανικὸς δέ τις χιτὼν ἐκαλεῖτο καὶ Σικελικός, καὶ Θήραιόν τι ποικίλον, καὶ Φρύγιον γυναικεῖον, ἀπὸ τῆς ἐπὶ πλέον τινῶν χρήσεως ἕκαστα τούτων ὀνομασθέντα. δευτερουργῆ δὲ χλαῖναν ἐκάλουν ἣν οἱ νῦν ἐπίγναφον, καὶ δευτερουργοὺς τοὺς τοῦτο ποιοῦντας. τάχα δὲ τοῦτο ὑποδηλοῖ καὶ Λύσιππος ἐν Βάκχαις·

οὐδ᾽ ἀνακνάψας καὶ θειώσας τὰς ἀλλοτρίας διανοίας.

οἱ δὲ τὰς ἐσθῆτας πιπράσκοντες ἱ μ α τ ι ο π ῶ λ α ι, Κρι- 78
τίου τῷ ὀνόματι χρησαμένου· ἐκαλεῖτο δέ τις Ἀθήνησιν ἱματιόπωλις ἀγορά. ἡ δ᾽ αὐτὴ καὶ σπειρόπωλις· σπεῖρα γὰρ οὐ τὰ ῥάκη μόνον ἀλλὰ καὶ τὰς ἀμείνους ἔνιοι καλεῖν ἠξίουν ἐσθῆτας. τοὺς δὲ τὰς ἐσθῆτας ἀπομισθοῦντας τοῖς χορηγοῖς οἱ μὲν νέοι ἱματιομίσθας ἐκάλουν, οἱ δὲ παλαιοὶ ἱματιομισθωτάς. ὅτι μέντοι καὶ τρίμιτα εἰργάζοντο, Αἰσχύλος διδάσκει φήσας

σὺ δὲ σπαθητοῖς τριμιτίνοις ὑφάσμασιν.

εἰς ἃ δὲ ἀπετίθεντο τὰς ἐσθῆτας ταύτας, χ η λ ο ὶ μὲν 79
καθ᾽ Ὅμηρον, κοῖται δὲ καὶ κιβωτοὶ καὶ κίσται καὶ ζυγάστρια παρὰ τοῖς νεωτέροις καὶ ῥίσκοι καὶ κανδύτανες, ἴσως καὶ ἀόρται, Μενάνδρου εἰπόντος ἐν Μισογύνῃ

χλαμύδα, καυσίαν,
λόγχην, ἀόρτην, ἱμάτια.

ἃ δὲ οἱ παλαιοὶ στρωματόδεσμα, ταῦθ᾽ οἱ νεώτεροι στρωματεῖς ἔλεγον, ἐν οἷς, ὡς μὲν τοὔνομα δηλοῖ, τὰ στρώματα ἀπετίθεντο, δῆλον δὲ ὅτι καὶ τὰς ἄλλας ἐσθῆτας. καὶ φασκώλους δὲ ἔλεγον οἱ παλαιοὶ τὰ τῶν ἱματίων ἀγγεῖα καὶ θυλάκους. Ξενοφῶν δὲ καὶ μαρσίπους ἱματίων εἶπεν.

Ἕποιτο δ᾽ ἄν, οἶμαι, ταῖς περὶ τὰς ἐσθῆτας τέχναις 80
καὶ ἡ τῶν ὑποδημάτων διὰ τὴν χρείαν τὴν ἐπὶ τῷ σώματι.

---

77 9. σὺ δ᾽ ἀναγνάψας **AF**: cf. 7 41. 78 6. παλαιοὶ] μέσοι **C**. 79 5. καυσίαν **10 139**: hic enim codices καὶ μυσίαν.

καὶ ἀπὸ μὲν τούτων *ὑποδήματα* καὶ ὑποδεῖσθαι καὶ ὑπο-
δούμενος καὶ ἀνυπόδητος, οἱ δὲ περὶ ταῦτα τεχνῖται σκυ-
τοδέψαι βυρσοδέψαι, σκυτοπῶλαι βυρσοπῶλαι, σκυτοτόμοι
σκυτεῖς, σκυτεία, καττύοντες καττυόμενοι. μέρη δὲ ὑποδη-
81 μάτων γλῶτται καὶ καττύματα καὶ ὕσχλοι· καὶ ζυγὸν δέ τι
τὸ περὶ τοῖς ὄνυξι τοῦ κοίλου ὑποδήματος, καὶ τοῦ σανδα-
λίου τὸ τοὺς δακτύλους συνέχον. εἴποις δ᾽ ἂν ῥάψασθαι
ὑποδήματα, καὶ ῥαφὴ ὡς Ἡρόδοτος, καὶ ῥάψαι καὶ συρ-
ράψαι, σκυτοτομεῖν σκυτοδεψεῖν, βυρσοτομεῖν βυρσοδεψεῖν,
ἱμαντοτομεῖν. Ξενοφῶν δ᾽ ἔφη «ἔστι δ᾽ ἔνθα ὑπόδημα ὁ
82 μὲν νευρορραφῶν μόνον τρέφεται, ὁ δὲ σχίζων.» τοὺς δὲ
τὰ ὑποδήματα ῥάπτοντας πισύγγους ἔνιοι τῶν κωμικῶν κα-
λοῦσι, καὶ τὰ ἐργαστήρια αὐτῶν πισύγγια. τὰ δὲ παλαιὰ
καττύματα παλίμπηγα ὀνομάζεται, οἱ δὲ τὰ παλαιὰ ἐπιρ-
ράπτοντες παλαιουργοί, τὰ δ᾽ ἐπιρραπτόμενα παλινδορία,
83 ἐφ᾽ ὧν λέγεται τὸ ἐπικαττύεσθαι καὶ ἐπικαττύειν. τὰ δὲ ἐρ-
γαλεῖα αὐτῶν σμίλη, ἀφ᾽ ἧς καὶ τὰ σμιλεύματα ἐν Βα-
τράχοις Ἀριστοφάνους, καὶ περιτομεύς, ἀφ᾽ οὗ τὸ περιτέ-
μνειν καὶ ἱμαντοτομεῖν. ὀπήτια δὲ καὶ ὀπητίδια, ἃ καὶ χη-
λεύματα ἐκάλουν οἱ ποιηταί. μάλιστα δὲ οὕτως ὠνόμαζον
τὰ τῶν σχοίνους πλεκόντων, ὡς καὶ κράνη χηλευτὰ τὰ πλε-
κτὰ Ἡρόδοτον λέγειν· καὶ Εὔπολις «σκύτινα χηλεύει.» τὰ
84 δὲ ὀπήτια ὅπερ ἐν Κρησὶ Νικοχάρης ἐκάλει. τοῖς δὲ βυρ-
σοδέψαις ἢ σκυτοτόμοις προσήκει τὸ κατεβύρσωσαν, ὅ φη-
σιν ὁ Θουκυδίδης. λέγοιτο δ᾽ ἂν καὶ ὑποδήματα κοῖλα, βα-
θέα, εἰς μέσην τὴν κνήμην ἀνήκοντα· τὰ δὲ μὴ κοῖλα αὐτὸ
μόνον ἀπόχρη εἰπεῖν ὑποδήματα. περὶ ἃ δὲ τείνεται καὶ
περιρράπτεται τὰ κοῖλα ὑποδήματα, καλόποδες οὐ κατὰ τὴν
νῦν χρείαν μόνον ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἀρχαίαν κέκληνται.
περὶ πόδα δὲ ὑποδήματα τὰ ἁρμόζοντα.

85 *ὑποδημάτων* δὲ εἴδη βασιλίδες· ἐφόρει δὲ αὐτὰς
ὁ βασιλεὺς Ἀθήνησιν. κρηπῖδες· τὸ μὲν φόρημα στρατιω-
τικόν, ἔνιοι δ᾽ αὐτὰς τῶν ποιητῶν καὶ ἁρπίδας ὠνόμασαν.

---

82 2. ἔνιοι] οἱ νέοι *M*. 83 1. καὶ ἐπικάττυσι *A*. 3. περιτέ-
μνειν] τομεῖν *A*, τεμεῖν *B*. 84 1. ὅπερ *A*: om ceteri. an ὀπέα? cf.
10 141. 6. περιάπτεται *C*.

*ἐμβάδες· εὐτελὲς μὲν τὸ ὑπόδημα, Θρᾴκιον δὲ τὸ εὕρημα,
τὴν δὲ ἰδέαν κοθόρνοις ταπεινοῖς ἔοικεν. σχισταὶ πολυτε-
λὲς ὑπόδημα καὶ θρυπτικόν· ταύτας δὲ καὶ λεπτοσχιδεῖς
ὠνόμαζον. ἀσκέραι ὑπόδημα λάσιον, χειμῶνος χρήσιμον.
ἦν δέ τι ὑπόδημα καὶ ἀρβύλη, εὐτελὲς τὴν ἐργασίαν. ἡ δὲ* 86
*συκχὰς κρηπῖδι μὲν ἔοικεν, ὠνόμασται δὲ ἐκ τοῦ συνέχειν
τὸν πόδα. οἱ δὲ κονίποδες λεπτὸν ὑπόδημα πρεσβυτικόν·
καὶ τὸ κάττυμα κοῦφον, ὡς ἐγγὺς εἶναι τῆς κόνεως τὸν
πόδα. τὸ δὲ σανδάλιον οὐ μόνον Μένανδρος εἴρηκε καὶ
Ἡρόδοτος, ὥσπερ καὶ τὸ σάνδαλον Εὔπολις ἐν Χρυσῷ γέ-
νει καὶ σχεδὸν ἅπαντες οἱ κωμικοί, ἀλλὰ καὶ Κρατῖνος ἐν
τοῖς Νόμοις «σανδάλια Τυρρηνικά,» καὶ Κηφισόδωρος ἐν* 87
Τροφωνίῳ

> *σανδάλιά τε τῶν λεπτοσχιδῶν,*
> *ἐφ' οἷς τὰ χρυσᾶ ταῦτ' ἔπεστιν ἄνθεμα.*
> *νῦν δ', ὥσπερ ἡ θεράπαιν', ἔχω περιβαρίδας.*

*Μένανδρος μέντοι ἐν Μισογύνῃ καὶ ἐπιχρύσους σανδαλο-
θήκας λέγει. ἡ δὲ βλαύτη σανδαλίου τι εἶδος, καὶ ἥρως
Ἀθήνησιν ὁ ἐπὶ βλαύτῃ· ἀνέθηκε γάρ τις σκυτοτόμος βλαύ-
της λίθινον τύπον. ἡ δὲ κρούπεζα ξύλινον ὑπόδημα, πε-
ποιημένον εἰς ἐνδόσιμον χοροῦ· κρουπεζοφόρους δ' εἶπε
τοὺς Βοιωτοὺς Κρατῖνος διὰ τὰ ἐν αὐλητικῇ κρούματα.* 88
*ἀπὸ δὲ ἐθνῶν ἢ πόλεων λέγονται καὶ ἕτερα. καρβατίνη μὲν
ἀγροικικὸν ὑπόδημα, κληθὲν ἀπὸ Καρῶν. Ἀμυκλᾷδες δὲ
ἐλευθεριώτερον μὲν ὑπόδημα, δηλοῖ δὲ κλήσει τὸν τόπον.
αἱ δὲ Ἀργεῖαι παντὶ δῆλον ὡς Ἀργείων τὸ εὕρημα, καθά-
περ αἱ Σκυθικαὶ Σκυθῶν καὶ Ῥοδίων αἱ Ῥοδιακαί. αἱ δὲ
Λακωνικαὶ τὸ μὲν χρῶμα ἐρυθραί, τοὔνομα δὲ δηλοῖ τὸν
τῆς εὑρέσεως τόπον. καὶ Θετταλὶς δὲ ὑπόδημα μηνῦον τοὺς* 89
εὑρετάς· μέμνηται δ' αὐτοῦ Λύσιππος ἐν Βάκχαις,

> *βλαύτῃ, κοθόρνῳ, Θετταλίδι.*

*αὐτοσχεδὶς δὲ ὑπόδημα τὸ ἁπλῶς εἰργασμένον Ἕρμιππος
εἴρηκεν ἐν Δημόταις. ἀπὸ δὲ τῶν χρησαμένων Ἰφικρατίδες*

---

87 5. *ὡσπερεὶ θ.* **M.** 88 2. *καρβατίνη* — 94 4. *κροκοειδές*] *παρῆκα δὲ ἐγὼ γράψειν διὰ τὸ προσκορές* **B.** 88 3. *ἀγροῖκον* **AC**: correctum ex Hesychio. 4. *δὲ ἐξ ἀμυκλῶν εἶναι* **C.** 5. *πάντῃ* vulgo. 89 4. *αὐτοσχιδὲς* **A.**

Δεινιάδες Ἀλκιβιάδες Σμινδυρίδια, Μυννάκια ἀπὸ Μυννάκου. ἦν δὲ καί τι ὑπόδημα δημοκοπίδες. ἔπτυσχλοι δὲ πολυτελὲς ἀνδρεῖον, οὗ Ἕρμιππος ἐν Φορμοφόροις μνημονεύει,
90 ὥσπερ τῶν καρκίνων Φερεκράτης·

καττύομαι τοὺς καρκίνους.

μέμνηται δὲ καὶ φαικασίου ἐν τῷ Ἑρμῇ Ἐρατοσθένης·

πέλμα ποτιρράπτεσκεν ἐλαφροῦ φαικασίοιο·

Ῥίνθων δὲ Κολοφωνίου τε καὶ καλτίου καὶ ὄγκου ἐν Ἰφιγενείᾳ τῇ ἐν Αὐλίδι. ἡ δὲ εὔμαρις κοινὸν ἀνδράσι πρὸς γυναῖκας, βαρβαρικὸν μὲν εὕρημα, ἐξ ἐλαφῆς δὲ πεποιημένον. καὶ τὰ διάβαθρα δὲ κοινὰ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. ὁ
91 δὲ κόθορνος ἁρμόζων ἑκάτερος ἀμφοῖν τοῖν ποδοῖν, ὅθεν καὶ τὸν Θηραμένην κόθορνον ἐκάλουν διὰ τὸν περὶ τὴν πολιτείαν ἀμφοτερισμόν. ἐμβάται δὲ ὄνομα τοῖς κωμικοῖς ὑποδήμασιν. ὑπόσχισμα δὲ ἀνδρεῖον ὑπόδημα μάλα εὐτελές, καὶ πρόσχισμα πρεσβυτικόν. ἦν δέ τι ὑπόδημα καὶ ὀπισθοκρηπίς. ἃ δὲ ποδεῖα Κριτίας καλεῖ, εἴτε πίλους αὐτὰ οἰητέον εἴτε περιειλήματα ποδῶν, ταῦτα πέλλυτρα καλεῖ ἐν Φρυξὶν Αἰσχύλος·

πέλλυτρ᾽ ἔχουσιν εὐθέτοις ἐν ἀρβύλαις.

92 τὰ δὲ πέλλυτρα καὶ εἶδος ὑποδήματος, ὥσπερ αὖ τὰ ποδεῖα ταὐτὸν ἦν ταῖς ἀναξυρίσιν, ἃς σκελέας ἔνιοι ὀνομάζουσιν. Κράτης δ᾽ ἐν Ἑορταῖς ἔφη «καὶ δὴ ποδεῖα τριμίτινα.» ἴδια δὲ γυναικῶν ὑποδήματα Περσικαί· λευκὸν ὑπόδημα, μᾶλλον ἑταιρικόν. περιβαρίς· θεραπαινίδων μᾶλλον τὸ ὑπόδημα. Τυρρηνικά· τὸ κάττυμα ξύλινον τετράγωνον, οἱ δὲ ἱμάντες ἐπίχρυσοι· σανδάλιον γὰρ ἦν, ὑπέδησε δ᾽
93 αὐτὸ Φειδίας τὴν Ἀθηνᾶν. ἐκάλουν δ᾽ αὐτὰ τυρρηνικουργῆ, ὥσπερ καὶ τὰ ἔμβαθρα ῥηνιουργῆ. τὰ μέντοι Τυρρηνικὰ εἴη ἂν ὁ Σαπφοῦς μάσλης·

ποικίλος μάσλης Λύδιον καλὸν ἔργον.

αἱ δὲ ἐνδρομίδες, ἴδιον τῆς Ἀρτέμιδος τὸ ὑπόδημα. τὰ δὲ Σικυώνια τὸ ὄνομα δηλοῖ τίνων τὸ εὕρημα. τὰ δὲ πλοιά-

---

89 2. ὕποσχλοι *A*, ὕπισχλοι *C*: correctum ex Hesychio. 90 4. ῥάπτεσκεν ἐλαφροῦ ποτὶ πέλμα φαικασίοις *A*. ποδὶ κρούεσκεν *F*. 5. ὄγκον *A*, κώνου *F*. 91 8. φρυνὶ *A*, φοινίσσαις vulgo. 92 3. Τόλμαις *M*. 93 4. κακὸν *A*.

ρια καὶ ἀκάτια ὀνομάζει Ἀριστοφάνης, εἶδος ὄντα γυναι-
κείων ὑποδημάτων. ῥᾴδια δὲ ποικίλον καὶ πολυέλικτον ὑπό- 94
δημα· μνημονεύει δ' αὐτοῦ Πλάτων τε καὶ Φερεκράτης.
αἱ δὲ βαυκίδες καὶ βαυκίδια ἐλέγοντο· πολυτελὲς δ' ἦν ὑπό-
δημα κροκοειδές. γυναικεῖα δὲ καὶ τὰ ἄφρακτα, ὀπισθο-
κρηπῖδες, καννάβια, γυμνοπόδια, περίβαρα, νυκτιπήδηκες,
μεσοπερσικαί, φιττακίδες, Σελευκίδες, νοσσίδες, Ἀμβρακί-
δες, ἀμφίσφυρα, ἀκροσφύρια.

ἴσως δ' οὐκ ἂν φαῦλον εἴη τούτοις ὑποθεῖναι λέξιν ἐκ 95
Θεσμοφοριαζουσῶν Ἀριστοφάνους, ἐπεὶ πολλὰ εἴδη ἐν αὐτῇ
περιέχει γυναικείων φορημάτων, ἃ καὶ τοῖς περὶ κόσμων
ἴσως ἂν ἐνήρμοσεν.

ξυρόν, κάτοπτρον, ψαλίδια, κηρωτήν, λίτρον,
προκόμιον, ὀχθοίβους, μίτρας, ἀναδήματα,
ἄγχουσαν, ὄλεθρον τὸν βαθύν, ψιμύθιον,
μύρον, κίσηριν, στρόφι', ὀπισθοσφενδόνην,
κάλυμμα, φῦκος, περιδέραι', ὑπογράμματα,
τρυφοκαλάσιριν, ἐλλέβορον, κεκρύφαλον, 96
ζῶμ', ἀμπεχόνην, τρύφημα, παρυφές, ξυστίδα,
χιτῶνα, βάραθρον, ἔγκυκλον, κομμώτριον.
τὰ μέγιστα δ' αὐτῶν οὐ λέγεις ταῦτ'. εἶτα τί;
διόπας, διάλιθον, πλάστρα, μαλάκιον, βότρυς,
χλίδωνα, περόνας, ἀμφιδέας, ὅρμους, πέδας,
σφραγῖδας, ἁλύσεις, δακτυλίους, καταπλάσματα,
πομφόλυγας, ἀποδέσμους, ὀλίσβους, σάρδια,
ὑποδερίδας, ἑλικτῆρας, ἄλλα πολλά θ' ὧν
οὐδ' ἂν λέγων λέξαις.

Λέγωμεν τοίνυν τέχνας ὅσαι τὰς ὕλας ὑποβάλλουσι 97
ταῖς λοιπαῖς. μεταλλεία, μέταλλα μεταλλεύς μεταλλεύ-
ειν, ὀρύττειν γεωρυχεῖν, σκάπτειν καὶ ἀνασκάπτειν καὶ δια-
σκάπτειν. χρυσοῦ μεταλλεῖς, χρυσουργοὶ χρυσουργοῦντες,
χρυσὸν ὀρύττοντες, τὰ χρυσεῖα, τὴν ὑπόχρυσον γῆν, τὴν

---

93 1. ὧν *A*. 94 5. περίβαραι *A*. 95 8. στροφίον *A*, στρόφον *BC*: corr Bergkius. 96 3. post κομμώτριον *A*: ἕτερά τε ὅσα οὐδεὶς μνημονεύσειε ποτὲ λέγων. 4. τὰ μέγιστα δ' οὐ λέγεις αὐτῶν ταυτά *A*, τὰ μέγιστα δ' οὐκ εἴρηκά τούτων. εἶτα τί Clemens Alexandrinus. om *BC*. 5. μαλάκια *A*. 9. ἄλλ' ἀφ' ὧν ante Fritzschium. 10. λῆξαι τις Fritzschius, λέξαις τὸ πλῆθος κοσμίων Bergkius.

κατάχρυσον ψάμμον, τὴν ἐπίχρυσον κόνιν, τὴν χρυσῖτιν γῆν
μεταλλεύοντες, διασήθοντες, διηθοῦντες, διακρίνοντες, ἕψον-
98 τες, καθαίροντες, πυρὶ βασανίζοντες. ἄπεφθος χρυσός, ἀκρι-
βής, εἰλικρινής, ἀκήρατος, ἀκραιφνής, Δαρεικός, Γυγάδας.
ἀ ρ γ ύ ρ ι α, ἀργυρῖτις γῆ, ὑπάργυρος ἐπάργυρος, ἀργύρεια
μέταλλα. καινοτομίαι μετάλλων. μεσοκρινεῖς κίονες οἱ ἐν
τοῖς μετάλλοις ὑφεστηκότες ἀνέχειν τὰ ὀρύγματα. ἄργυρος
καθαρός, διαφανής, Ἀρυανδικός. γῆ ὑ π ό χ α λ κ ο ς· οὐ γὰρ
99 χαλκῖτις, οὐδὲ χαλκεῖα μέταλλα, ὥσπερ καὶ σ ι δ ή ρ ο υ μέ-
ταλλα καὶ γῆ σιδηρῖτις. ταύτης δὲ τὸ κάθαρμα σκω-
ρίαν ὠνόμαζον, ὥσπερ τοῦ χρυσοῦ τὸ ἄνθος ἀδάμαντα
καὶ τὸν τῶν ἀργυρίων κονιορτὸν κέρχνον. τὴν δὲ σκω-
ρίαν καὶ κίβδον ἐκάλεσαν, ἀφ' ἧς καὶ οἱ μεταλλεῖς κίβ-
δωνες. τὸ δὲ ἀγγεῖον ἐν ᾧ κατεκεράννυσαν τὸν σίδηρον,
περίοδος καλεῖται ἐν τῷ περὶ μετάλλων, εἴτε Ἀριστοτέ-
λους ἐστὶ τὸ βιβλίον εἴτε Θεοφράστου. πολλὰ δ' ἂν
καὶ ἄλλα εἴη μέταλλα, ὥσπερ τὰ ἐν Σάμῳ τὰ καλούμενα
γεωφάνεια, ὑπὲρ ὧν ὁ Δείναρχος λέγει, καὶ τὰ ἐν Μήλῳ
καὶ τὰ ἐν Νισύρῳ τοῦ θείου. καὶ κιμωλίαν γῆν Ἀριστο-
100 φάνης λέγει. καὶ ἡ ἀμβολὰς δὲ γῆ παρὰ Ξενοφῶντι τοῖς
ὀρύγμασι προσήκει, καὶ εἰ μὴ τοῖς μετάλλοις. τοὺς δὲ με-
ταλλέας θυλακοφορεῖν Ἀριστοφάνης ἔφη. καὶ λ ί θ ω ν δὲ
μεταλλεῖαι, λιθουργίαι, λιθοτομίαι. πολλὰ δὲ εἴδη λίθων,
Φρυγία, Λάκαινα, Λίβυσσα, Εὐβοΐς, Θετταλή, Αἰγυπτία.
καὶ κογχυλίας δὲ λίθος ἐν Ἀριστοφάνους Δαιδάλῳ, καὶ
παρὰ Ξενοφῶντι κογχυλιάτης, λυχνίας δὲ παρὰ Πλάτωνι
ἐν τοῖς Σοφισταῖς· τὸ γὰρ τοῦ ὀρειχάλκου μέταλλον οὐ-
δέπω καὶ νῦν εἰς πίστιν ἥκει βεβαίαν. Ἀμειψίου δὲ ἐν Μυ-
χοῖς μιλτωρυχίαν εἰπόντος, εἴη ἂν ἐν τοῖς μεταλλεῦσιν ὁ
μιλτωρύχος. καὶ μήκων δὲ ἦν τι ψάμμου εἶδος ἐν τοῖς με-
τάλλοις.

101 [Ἐκ δὲ τῶν τὰς ὕλας παρασκευαζόντων εἶεν ἂν ὑ λ ο υ ρ-
γ ο ί, φυτουργοί, γεωργοί, ὑλοτόμοι, ὑλαγωγοί, ξυλουργοί,
πισσουργοί, σμηνουργοί· καὶ ἡ πρᾶξις ὑλουργία, ὑλοτομία,
ὑλαγωγία, ξυλουργία, πισσουργία, κηπουργία.]

---

98 6. γῆ] οὐχ *A*. 99 1. οὐδὲ] οὐ γὰρ καὶ *A*. 100 3. θυλακοφόρους *C*: cf. 10 149. 101 1. Ἐκ — 4. κηπουργία] his aptior post § 108 locus.

καὶ ἀπὸ μὲν χρυσοῦ χρυσοχόοι χρυσοχοεῖον, χρυσοῦν ἀποχρυσοῦν, ἐπίχρυσον, χρυσοχοεῖν, καὶ ἡ τέχνη χρυσοχοϊκή. καὶ χρυσίδες δὲ φιάλαι, καὶ χρυσοῦς τὸ νόμισμα. προσκέοιτο δ' ἂν ὁ στατήρ· εἰ δὲ καὶ Δαρεικός τις εἶπεν, ὁ χρυσοῦς προσηκούετο. χρυσώροφος δὲ οἶκος, καὶ χρυσῆ Ἀφροδίτη. καὶ ἡ βασανίζουσα τὸν χρυσὸν χρυσῖτις λίθος ἢ Λυδία. εἴρηται δέ που καὶ τὰ χρυσία παρὰ τοῖς 103
κωμικοῖς ἐπὶ τῶν γυναικείων κοσμημάτων, καὶ τὰ χρυσώματα παρὰ Λυσίᾳ ἐν τῷ περὶ χρυσοῦ τρίποδος. ἀπὸ δ' ἀργύρου ἀργυροκόπος, ὡς Φρύνιχος ἐν Ἐφιάλτῃ, ἀργυροκοπεῖον, ὡς Αἰσχίνης ἐν Ῥίνωνι· ἀργυροκοπιστῆρας δὲ λόγων ἐν Τροφωνίῳ παίζει Κρατῖνος. ἀργυραμοιβός, ἀργυρογνώμων, ἀργυρολόγος ἀργυρολογεῖν, καὶ ἀργύριον τὸ νόμισμα· εἴρηται δὲ καὶ ἀργύρια ἐν Ἀριστοφάνους Νήσοις. 104
ἀργυράγχη, ὡς Δημάδης σκώπτων Δημοσθένη συνάγχῃ λέγοντα εἰλῆφθαι. ἀργυρίζεσθαι δέ, καὶ ἀργυρίδες φιάλαι, καὶ σκεῦος ἀργυροῦν. καὶ ἀργυρώματα ὁμοίως παρὰ Λυσίᾳ. ὑπάργυρον δὲ τὸ κίβδηλον χρυσίον. ἀπὸ δὲ χαλκοῦ ὑπόχαλκον νόμισμα, καὶ χαλκοῦς νομίσματος εἶδος, καὶ χαλκόκρατον, καὶ χαλκοτύπος καὶ χαλκουργὸς καὶ χαλκουργία, καὶ χαλκεὺς καὶ χαλκεύειν, καὶ χαλκεῖα ἑορτὴ ἐν τῇ 105
Ἀττικῇ Ἡφαίστου ἱερά. χαλκώματα δὲ Ἀριστοφάνης ἐν Πελαργοῖς καὶ Σφηξὶν εἴρηκεν, Καλλίας δὲ ἐν Κύκλωψι «κεχαλκεῦσθαι τοίνυν ἑσπέρας.» καὶ τροχίαν μὲν χαλκὸν τὸν χυτὸν χρὴ καλεῖν, τυπίαν δὲ ὃν ἂν οἱ νῦν εἴποιεν ἐλατόν. χαλκίζειν δὲ παιδιᾶς τι εἶδος, ἐν ᾗ νομίσματι ἠρτίαζον. σιδηρεὺς σιδηρεύειν, σιδήριον, σιδηρουργία, ὀβελοὶ σιδηροῖ, νόμισμα σιδηροῦν τὸ Λακεδαιμονίων καὶ Βυζαντίων. χαλκεύειν δὲ καὶ τὸ σιδηρεύειν ἔλεγον, καὶ χαλκέας 106
τοὺς τὸν σίδηρον ἐργαζομένους. σιδηρῖτιν δὲ τέχνην ἐν Ταξιάρχοις Εὔπολις εἴρηκε τὴν Ξανθίου τοῦ σιδηρέως, οὗ ἐπὶ τῆς εἰκόνος ἐπιγέγραπται σιδηρόφυσα. τὰ δὲ ἐργαλεῖα τούτων φῦσαι ἀκροφύσια, χοάναι, πυράγραι, ἄκμονες, ῥαιστῆρες σφῦραι, ἐσχαρίδες, ἀκόναι θηγάναι, κροταφίδες· σφῦ-

---

102 3. χρυσοῦν vulgo. 104 7. χαλκόκρανον ante Iungermannum.
106 4. σιδηροφύσσα *A*, om *BC*: vulgo σιδηροφυής.

107 ραι δ' εἰσὶ σιδηραῖ, ἐκ θατέρου ὀξεῖαι. τὸ δὲ ἔργον ὑγραί-
νειν, λύειν, συγχωνεύειν, ἐλαύνειν ἐξελαύνειν, τυποῦν, ἀκονᾶν
θήγειν, προσηλοῦν, διαπατταλεύειν προσπατταλεύειν, στο-
μοῦν, ἥλους ποιεῖν, στόμωμα (Κρατῖνος γὰρ ἔφη Χαλυβδι-
κὸν στόμωμα), παττάλους, ἐπίσωτρα, πλήμνας, κλεῖδας ἀνα-
κλεῖδας, βαλανάγρας, ἁλύσεις, βαλάνους, ὕπερα σιδηρᾶ, μο-
108 χλούς, γιγγλύμους, κορώνας, κλεῖθρα, ζυγά. πρὸ δὲ τῶν κα-
μίνων τοῖς χαλκεῦσιν ἔθος ἦν γελοῖά τινα καταρτᾶν ἢ ἐπι-
πλάττειν ἐπὶ φθόνου ἀποτροπῇ· ἐκαλεῖτο δὲ βασκάνια, ὡς
καὶ Ἀριστοφάνης λέγει

πλὴν εἴ τις πρίαιτο δεόμενος
βασκάνιον ἐπικάμινον ἀνδρὸς χαλκέως.

τὸ δὲ μόλυβδον ἐργάζεσθαι μολυβδοχοεῖν. τούτοις δ'
ἂν προσήκοι καὶ ἀγαλματοποιεῖν καὶ ἀγαλματοποιία, ἀν-
δριαντοποιεῖν ἀνδριαντοποιία, τοῖς δὲ χρυσουργοῖς καὶ δακ-
τυλιογλύφοι· τὸ ὄνομα παρὰ Κριτίᾳ καὶ Πλάτωνι, Φιλύλ-
λιος δὲ ἐν Πόλεσι δακτυλιουργὸν ὠνόμασεν.

109 Τῶν δὲ ξύλων ὑλοτομηθέντων οἱ ἐργάται ὑλοτόμοι
καὶ δρυτόμοι καὶ ὑλαγωγοί, καὶ τὰ ἐργαλεῖα πελέκεις, καὶ
τὰ ῥήματα ὑλοτομεῖν καὶ ὑλαγωγεῖν καὶ ὑλάζεσθαι. τῶν δὲ
ξύλων τὰ μὲν εἴποις ἂν ἐργάσιμα τὰ δὲ καύσιμα. ἀλλὰ καὶ
φλοιὸν καὶ φελλὸν καὶ ἀγκαλίδας, ὅθεν καὶ οἱ ἀγκαλιδα-
γωγοὶ ὄνοι καὶ ἀγκαλιδηφόροι ἄνδρες. καὶ τῶν μὲν καυ-
σίμων εἴη ἂν καὶ κληματίδες καὶ κορμοί·

κορμὸν δ' ἐκ ῥίζης προταμὼν ἀμφέξεσα χαλκῷ,

καὶ Εὐριπίδης λέγει «κορμοῖσι πεύκης.» καὶ φιτροὺς δὲ
τούτους λέγει ἡ ποιητικὴ φωνή. ἐκκαύματα δὲ Σοφοκλῆς
ἐν Ἡρακλεῖ σατυρικῷ·

110 συνέλεγον τὰ ξύλ', ὡς ἐκκαυμάτων
μή μοι δεήσειεν.

καὶ ἄνθρακες καὶ μαρίλη, καὶ οἱ τεχνῖται ἀνθρακεῖς καὶ
μαριλευταί, καὶ μαριλεῦσαι τὸ ῥῆμα, καὶ τὸ ἀγγεῖον τῶν
ἀνθράκων λάρκος καὶ φορμός, ἡ δὲ τῶν ἀνθράκων κάμινος
πνιγεύς, οἱ δὲ ἡμίκαυτοι ἄνθρακες θυμάλωπες, οἱ δὲ σπιν-

---

108 7. μολυβδοχυτεῖν C. 109 1. δὲ ἄλλων ὑλῶν οἱ C.

θῆρες φέψαλοι. ὁ δὲ τοὺς ἄνθρακας πιπράσκων ἀνθρακοπώλης· λέγει γοῦν Φιλύλλιος ἐν Πόλεσιν

ἀνθρακοπώλης, κοσκινοποιός, κηπεύς, κουρεύς.

φῷδες δὲ αἱ ἀπὸ τῆς φλογὸς φλύκταιναι, καὶ φαύστιγγες αἱ περὶ ταῖς κνήμαις, μάλιστα δὲ ἐπὶ χαλκέων.

τῶν δὲ ἐ ρ γ α σ ί μ ω ν ναυπηγοὶ ναυπηγία, τέκτονες καὶ 111
τεκτονική, κλινοποιοί. καὶ τὰ μὲν ναυπηγῶν εἴρηται ἐν τοῖς περὶ νεῶν, τὰ δὲ κλινοποιῶν ἐν τοῖς συμποτικοῖς, τὰ δὲ θυροποιῶν ἐν τοῖς περὶ οἴκων (οἷς προσθετέον ὅτι ἣν Ὅμηρος μὲν εἴρηκε κορώνην οἱ δὲ νῦν κόρακα, οὕτως ὠνόμασε καὶ Ποσείδιππος ἐν Γαλάτῃ εἰπὼν «κόρακι κλείεθ' ἡ θύρα·»
ἔστι μὲν οὖν οὐ κεκριμένη τοῖς νέοις ἡ φωνή, ληπτέον δὲ 112
καὶ τὰ σπάνια, εἰ καὶ μὴ παρ' αὐτῶν εἴη χρηστέα), τὰ δὲ τεκτόνων καὶ αὐτὰ ἐν τοῖς συμποτικοῖς, ὅπου καὶ τράπεζα καὶ τρίποδες· ταῦτα γὰρ ἐκείνων τὰ ἔργα. καὶ δίφροι δὲ καὶ κλισμοὶ καὶ θρόνοι τῆς ξυλουργικῆς, θρανία, σκολύθρια. κάλλιστοι δὲ οἱ Θετταλικοὶ δίφροι, διὸ καὶ ἡ Πυθία ἔφη «Θετταλὲ ποικιλόδιφρε.» βάθρα, κλίμακες, καὶ οἱ ἀναβασμοὶ τῶν κλιμάκων κλιμακτῆρες. τεκτονικὸν δὲ καὶ τὸ πακ- 113
τῶσαι θύρας ἐν Ἀριστοφάνους Λυσιστράτῃ. τὰ δὲ ἐργαλεῖα τούτων σκέπαρνον, πέλεκυς ξυλοκόπος, ὡς ἔφη Ξενοφῶν, τρύπανον, τέρετρον, τρυπανοῦχος, ἀρίς (Καλλίας γοῦν ἐν Πεδήταις λέγει «τῆς πατρικῆς ἀρίδος»), πρίων, πρίστης ἡ καλουμένη ῥίνη· καὶ ῥίνη δὲ ὑπὸ Ξενοφῶντος εἴρηται. ἐν
δὲ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ καὶ τὰ Ἀλέξιδος ἂν θείης .... καὶ τὰ 114
ῥήματα κορμάσαι, πρῖσαι, πελεκίσαι, ἢ που δὲ καὶ ξέσαι καὶ ἁρμόσαι καὶ γομφῶσαι συγγομφῶσαι, τυλῶσαι. πρίειν δὲ λέγεται τὸ πρίζειν, καὶ ἐξέπριον ἔφη Θουκυδίδης· οἱ δὲ πρίσται τομεῖς ἂν καλοῖντο. ἐργάζοιτο δ' ἂν ὁ τέκτων καὶ μυάγρας, ὧν τὸ ἱστάμενόν τε καὶ σχαζόμενον παττάλιον, τὸ δὲ τῇ σπαρτίνῃ προσηρτημένον σκανδάληθρον καλεῖται,
ὁ δὲ ἐν ταῖς μείζοσι πάγαις πάτταλος ῥόπτρον, ὥσπερ καὶ 115
τὸ τὴν θύραν ἐπικροῦον. καὶ ἁρματοπηγὸς δὲ καθ'

---

110 4. φαύστ.] φλύκτιγγες *C*. 111 6. κλείεται θύρα *A*. correctum ex 10 22. 112 2. εἰ μὴ παρ' ἄλλων εἴη χρηστά?

Ὅμηρον προσήκοι ἂν τεκτονικῇ καὶ ἁμαξοπηγός, καὶ ἁρματοπηγεῖν εἴποις ἂν καὶ ἁμαξοπηγεῖν, καὶ ἁρματοποιεῖν, καὶ ζυγοποιεῖν, ὡς ἐν Πλούτῳ Ἀριστοφάνης. καὶ τὰ μὲν ἄλλα
116 εἴρηται περὶ ἁρμάτων τε καὶ ἁμαξῶν, προσθετέον δὲ ὅτι οὗ ἐν τοῖς ἅρμασιν ἀπετίθεντο τὰς μάστιγας, ἡ οἱονεὶ τομὴ σάργαλος ἐκαλεῖτο. δίφρος δὲ διωχὴς ὁ δύο φέρειν δυνάμενος. τὰς δὲ κνήμας οὐ μόνον οὕτως ἀλλὰ καὶ κνημίας ὠνόμαζον· Λυσίας γέ τοι λέγει «ἁρπάσας τὴν κνημίαν τῆς ἁμάξης.» τὰ δ' ἴχνη τῶν τροχῶν, ἃ Ὅμηρος ἁματροχίας εἴρηκεν, ἁμαξοτροχίας λέγει Καλλίας ἐν Κύκλωψιν. τὸ δὲ ὑπὲρ τὴν ἅμαξαν περίφραγμα, ὃ περιλαμβάνεται δικτύοις, μόργον καλεῖται, καὶ μοργεύειν τὸ δράγματα ὑπ' αὐτῷ φέρειν.

117 Ἐπεὶ δὲ καὶ τοὺς οἰκοδόμους τέκτονας Ὅμηρος καλεῖ, καὶ ἀρχιτέκτων εἴρηται παρὰ Πλάτωνι· βιαία γὰρ ἡ ἐν τῷ Σοφοκλέους Δαιδάλῳ τεκτόναρχος μοῦσα. τὸ δὲ ἀρχιτεκτονεῖν Ἀριστοφάνης εἴρηκεν ἐν Δαιδάλῳ. φαίης δ' ἂν οἰκοδομία οἰκοδομική (οἰκοδόμησις γὰρ παρὰ Θουκυδίδῃ) οἰκοδόμημα οἰκοδομεῖν, οἰκοδομικός οἰκοδομικῶς, οἰκοδόμος· Ἀριστοφάνης γὰρ ἐν Γηρυτάδῃ εἴρηκε τοὺς οἰκοδόμους, καὶ Πλάτων Πο-
118 λιτείας δευτέρῳ. καὶ τειχοδομεῖν δ' ἂν εἴποις τὸν αὐτὸν καὶ τειχοποιεῖν, καὶ λιθολογεῖν καὶ λιθουργεῖν, καὶ τειχοδόμον εἶναι καὶ τειχοποιόν, καὶ λιθουλκὸν καὶ λιθολόγον, εἰ μὴ τοῦτο φήσεις ὑπηρετικήν τινα εἶναι τῇ τεκτονικῇ τέχνῃ· λιθοφορεῖν δ' εἴρηκε Θουκυδίδης. Ξενοφῶν δὲ ἐν τῷ Οἰκονομικῷ καὶ φιλοικοδόμους λέγει. καὶ λατύπους δὲ Σοφοκλῆς, ὅπου καὶ ἐργαλεῖα τῶν λατύπων ὀνομάζει λείας καὶ γλαρίδας. καὶ λιθοτόμον δὲ Ξενοφῶν ἐν τῷ τρίτῳ τῆς Παιδείας εἴρηκεν, ὡς Δημοσθένης ἐν τῷ κατ' Εὐέργου καὶ Μνησιβούλου λιθοκόπον· ᾧ προσήκοιεν ἂν αἱ λιθοτομίαι. ἡ δὲ
119 σφῦρα τῶν λατόμων καλεῖται τύκος. τὸ δὲ τῆς οἰκοδομικῆς ἔργον οἰκοδομεῖν ἐποικοδομεῖν διοικοδομεῖν, λίθους ἁρμόττειν συναρμόττειν, ἀκριβῶς, συμφυῶς. ἀπισοῦν, ἀπευ-

---

115 1. ἁρματοπήγιον *A*, et 2. ἁμαξοπήγιον. 3. Φερεκράτης Dobraeus. 116 3. τομὴ] θήκη *A*, omisso σάργαλος. 4. οὕτως] κνήμους *AB*. 117 6. οἰκοδομεῖν] οἰκοδομή *C*. 118 3. λιθουργὸν *C*.
δ
8. τῆς παιδείας] τιμά *A*.

θύνειν, ἀποτείνειν, κάμπτειν, περιάγειν. ὑπερῷα ἐπαίρειν,
καὶ στέφειν τὰ οἰκήματα εἰς τὴν ὁδόν, καὶ τὰς πλίνθους
ἀναβάλλειν πρὸς ἀριθμόν· Ὑπερίδης γὰρ ἐν τῷ πρὸς Ἐπι-
κλέα ταῦτ' εἴρηκεν. ὅταν δὲ οἱ ποιηταὶ φῶσιν «ἐρέψομεν
πρὸς ἀετόν,» στεγάσομέν φασι πρὸς ἀέτωμα. τειχίζειν ἀπο- 120
τειχίζειν, πύργους ἐφιστάναι, μεταπύργια, προμαχεῶνας,
ἐπάλξεις προοικοδομεῖν, περιοικοδομεῖν θριγκούς, περιβό-
λους· καὶ θριγκῶσαι τὸ ῥῆμα. ψαλίδας, πυλίδας, γεῖσα γει-
σώματα, γεισήποδας γεισηποδίσματα γεισηποδίζειν. στεγά-
ζειν, ἐρέφειν, τέγος προτέγιον, ὄροφον παρωροφίδα, ὅθεν
καὶ ὀροφίας ὄφις. καὶ κρηπιδαῖον δὲ μέρος οἰκοδομήματος,
Λυσίου εἰπόντος ἐν τῷ περὶ τοῦ τύπου «τοῦ γείσου συν-
τετελεσμένου καὶ τοῦ κρηπιδαίου.» ἐκ δ' αὐτῶν ἂν εἴη καὶ 121
λιθόστρωτον ἔδαφος καὶ λιθολόγημα καὶ λελιθωμένον. καὶ
κιόκρανα αἱ κεφαλαὶ τῶν κιόνων, καὶ στυλοβάτης ἡ τοῦ
Δωρικοῦ κίονος βάσις, σπεῖρα δὲ ἡ τοῦ Ἰωνικοῦ. μέρη δὲ
οἰκοδομημάτων τοῖχοι· Ὑπερίδης δὲ καὶ τοῦ παροδίου τοί-
χου εἴρηκεν. δόμοι, πτέρυγες, φάρση. στυλοβάτην δ' ἐν τῇ
οἰκίᾳ Πλάτων ὁ κωμικὸς εἴρηκεν ἐν Ἑορταῖς, ὀρόφοις δὲ
καὶ θυρώμασι Θουκυδίδης. καὶ κιγκλίδες δὲ εἴδη θυρῶν. τὰ 122
δὲ τῆς θύρας ξύλα τέτταρα ὠνόμαζον, καὶ τὸ ἐντὸς τῶν
θυρῶν γενέσθαι ἐντὸς τῶν τεττάρων. τὰ δὲ ὑπέρθυρα ὑπερ-
τόναια. Κρατῖνος δ' ἐν Διονυσαλεξάνδρῳ

παραστάδας καὶ πρόθυρα βούλει ποικίλα.

παστάδας δὲ Ξενοφῶν, ἃς οἱ νῦν ἐξέδρας. καὶ ἐκφάτνωμα
δὲ καὶ κῦμα μέρη ἔργων ἐν Αἰσχύλου Θαλαμοποιοῖς·

ἀλλ' ὁ μέν τις Λέσβιον φατνώματι
κῦμ' ἐν τριγώνοις ἐκπεραινέτω ῥυθμοῖς.

τάχα δὲ καὶ οἱ θαλαμοποιοὶ εἶδος τέχνης. καὶ στεγάσματα 123
μὲν δὴ ὀροφῆς Ἡρόδοτος λέγει, κατώρυχες δὲ λίθοι, οὓς
Ὅμηρος κατωρυχέας λέγει, οἱ τοῖς θεμελίοις ἐντιθέμενοι·
καὶ θεμελίους δὲ λίθους αὐτοὺς ὠνόμαζον. κατῆλιψ ἡ με-
σόδμη. κάπνην δὲ καὶ καπνοδόκην Εὔπολις τὸ μὲν εἴρηκεν ἐν
Βάπταις, τὸ δὲ ἐν Δήμοις. λέγειν δ' ἔστι καὶ κατάγεια οἰ-

---

119 1. ἐπ.] ἐγεῖραι 125 3. **120** 2. προμαχῶνας *C.* **121** 6. δο-κοί Boetticherus. **122** 3. ἔκθυρα ὑπερτόλεα *A.* 5. βουλῆι *C.* 9. ἐμ-περαινέτω ante Toupium.

κήματα καὶ ὑπόγεια. ἔνι δ' εἰπεῖν λίθον σκληρὸν καὶ λίθον
124 πώρινον· ὗλαι γὰρ οἰκοδομημάτων λίθοι, χάλικες, πλίνθοι,
ξύλα, γύψος, κέραμος στεγαστήρ, ἐρέψιμα ξύλα, ἃ Θουκυ-
δίδης εἶπε τὴν ξύλωσιν, πηλός, ἄσβεστος, τίτανος, ἄσφαλ-
τος. καὶ τοῖς μὲν χυτοῖς χρὴ τὰ οἰκοδομήματα συνδεῖν,
κολλᾶν, συνάπτειν, συναρμόττειν, συμπηγνύναι, συμβάλλειν,
τιτάνῳ δὲ χρίειν, ἐπαλείφειν καταλείφειν ἐξαλείφειν, ἀπο-
λαμπρύνειν, φαιδρύνειν ἀποφαιδρύνειν, ἐπιλεαίνειν, ἐπιλεπ-
125 τύνειν. καὶ κονιάματα δ' ἂν εἴποις, καὶ τὸ ῥῆμα κονιᾶν,
καὶ τὸν τοῦτο δρῶντα κονιατήν· Ἄμφιδος δὲ καὶ δρᾶμα
Κονιατής. ἔργον δὲ τοῦ οἰκοδόμου καὶ τὸ ὑπερῷα ἐγεῖραι,
ὡς Ὑπερίδης ἔφη, καὶ περίδρομον ἐργάσασθαι· Ἀριστοφά-
νης γὰρ ἐν Γήραι ἔφη

ἐκ τοῦ περιδρόμου στᾶσα τῆς συνοικίας.

ἐργαλεῖα δ' αὐτοῦ σὺν τοῖς ξυλουργικοῖς σιδήρια λιθουρ-
γικά, τύκοι, ἀφ' ὧν καὶ τὸ τυκίζειν, ὑπαγωγεύς, ᾧ παρέξεον,
πέλεκυς, στάθμη, μολύβδαινα, κανών, διαβήτης· τὸ γὰρ
μοχλίον τοιχωρύχων ἐστὶ σιδήριον. ἰκριοποιοὶ δ' εἰσὶν οἱ
πηγνύντες τὰ περὶ τὴν ἀγορὰν ἰκρία.

126 Καὶ μὴν καὶ γραφικὴ τέχνη μία τῶν ἐν κόσμῳ τεχ-
νῶν. ὁ δὲ τεχνίτης γραφεὺς γραφικός, καὶ τὸ ἔργον γρά-
φειν, καὶ τὸ ἐπίρρημα γραφικῶς. ἀλλὰ καὶ ζωγραφία καὶ
ζωγράφος καὶ ζωγραφεῖν καὶ ζῶα ποιεῖν· ἐρεῖς δὲ τὴν τέχ-
νην μιμητικὴν ζώων, ποιητικήν, ὁμοιωτικήν, καὶ τὸν ἄνδρα
127 μιμητήν (ὁμοιωτὴς γὰρ σκληρόν), τὸ δὲ πρᾶγμα μίμησιν
μίμημα, ποίησιν, ὁμοίωσιν, γραφήν, καὶ γράψαι, ποιῆσαι,
μιμήσασθαι, ὁμοιῶσαι. καὶ μὴν καὶ εἰκόνα εἴποις ἂν τὸ
πρᾶγμα καὶ εἰκασίαν καὶ εἴκασμα, καὶ τὸν ἄνδρα εἰκαστι-
κόν, καὶ τὸ ἐπίρρημα εἰκαστικῶς, καὶ τὸ ῥῆμα εἰκάσαι.
ἔξεστι δὲ καὶ σκιαγραφίαν εἰπεῖν τὸ πρᾶγμα, καὶ τὸν ἄν-
δρα σκιαγράφον καὶ σκιαγραφικόν, καὶ τὸ ἐπίρρημα σκια-
128 γραφικῶς, καὶ τὸ ῥῆμα σκιαγραφεῖν. τὰ δὲ μέρη τῆς τέχ-
νης ὑποτύπωσις ὑπογραφὴ σκιαγραφή, καὶ τὸ ἐργαλεῖον
γραφὶς ἢ ὑπογραφίς, καὶ αἱ ὗλαι πίνακες καὶ πινάκια ὡς
Ἰσοκράτης, κηρός, χρώματα, φάρμακα, ἄνθη. κηρὸν τήξα-

---

125 6. ἐκ] ἐπὶ 9 39. 127 1. σκλ.] ὀκνηρὸν A.

σθαι μίξασθαι χέασθαι, χρώματα κεράσασθαι συμμίξασθαι συγχέασθαι, γραμμὴν ἑλκύσαι, σκιὰν ὑποτυπώσασθαι, σκιὰν ὑπογράψασθαι, σκιὰν ὑποβαλέσθαι, σκιὰν περιενεγ- 129
κεῖν, σκιὰν ὑπερενεγκεῖν, χρῶσαι ἐπιχρῶσαι ἀποχρῶσαι, ἄνθεσι φαιδρῦναι, χρᾶναι ἐπιχρᾶναι ἀποχρᾶναι. ἐφ' οὗ δὲ οἱ πίνακες ἐρείδονται ὅταν γράφωνται, ξύλον ἐστὶ τρισκελές, καὶ καλεῖται ὀκρίβας τε καὶ κιλλίβας. τὰ δὲ χρώματα ἀνδρείκελον, ὄστρεον, πράσινον, κροκοειδές, κυανοῦν, κιννάβαρι, ξανθόν, φαιόν, φλογόλευκον, λευκόφαιον, λευκόν, μέλαν, μελαμβαφές.

Ἔτι τοίνυν οἱ ἐξ ἀγορᾶς ἢ ἐκ λιμένος κομίζοντες ἀχ- 130
θοφόροι, ἀμφορεαφόροι, καὶ τὰ ῥήματα ἀχθοφορεῖν καὶ ἀμφορεαφορεῖν, ὑδροφόροι, ξυλοφόροι, σκευοφόροι, ὑληφόροι καὶ ὑληφορεῖν, πλινθοφόροι καὶ πλινθοφορεῖν, πηλοφόροι καὶ πηλοφορεῖν, ξυληγοί, ἀφ' ὧν καὶ τὸ ξυληγῶν εἴρηκε Δημοσθένης. φρυγανοφόροι· τὸ δὲ ὄνομα ἐν τῇ Λυσίου πρὸς Μετάνειραν ἐπιστολῇ. καὶ ξυλοφορίαν δὲ ἔφη 131
Λυσίας. τὸ δὲ σύμπαν εἰπεῖν, μισθωτοί, καὶ ὡς Φρύνιχος, μισθώτριαι αἱ γυναῖκες. ἔξεστι δ' ἐπ' αὐτῶν καταχρήσασθαι καὶ τῷ φορτηγοί, ἐπεὶ καὶ τὰ κομιζόμενα ὑπ' αὐτῶν εἴποις ἂν φορτία φορήματα ἄχθη. τῷ μέντοι φορτηγῷ ἐπὶ τῶν τὰ φορτία ἀγόντων ἐμπόρων κέχρηται Αἰσχύλος ἐν Φρυξὶν ἢ Λύτροις·

ἀλλὰ ναυβάτην
φορτηγόν, ὅστις ῥῶπον ἐξάγει χθονός.

φόρτακας μέντοι ἡ παλαιὰ κωμῳδία τοὺς ἀχθοφοροῦντας 132
ἐκ τοῦ ἐμπορίου καλεῖ. τὸ δὲ ξύλον ἐφ' οὗ τὰ σκεύη κατηρτημένα ἔφερον, σκευοφορεῖον ὑπὸ Πλάτωνος ἐν Διὶ κακουμένῳ ὠνόμασται. εἰ δὲ καὶ προυνίκους τοὺς μισθωτοὺς οἱ νέοι κωμῳδοδιδάσκαλοι ὠνόμαζον, τὸ ὄνομα Βυζαντίων ἦν, ὅθεν καὶ Βυζαντίους αὐτοὺς ἀπεκάλουν. οἱ δὲ κολωνίτας, ὡς Ὑπερίδης· δύο γὰρ ὄντων κολωνῶν ὁ μὲν ἵππιος ἐκαλεῖτο, οὗ Σοφοκλῆς μέμνηται ὡς Οἰδίποδος εἰς αὐτὸν καταφυγόντος, ὁ δ' ἦν ἐν ἀγορᾷ παρὰ τὸ Εὐρυσάκειον, οὗ συ- 133
νήεσαν οἱ μισθαρνοῦντες· ὅθεν καὶ τοῦτ' ἔστιν εἰρημένον,

---

132 5. νομοδιδάσκαλοι *C*. 6. κολωνῶπας *A*. 8. αἰσχύλος *A*.

ὄψ' ἦλθες, ἀλλ' ἐς τὸν κολωνὸν ἴεσο.

τύλη δ' ἐκαλεῖτο ἡ ἐπὶ τοῖς τραχήλοις αὐτῶν ὑπὸ τῶν ἀχ-
θῶν γινομένη τριβή. τὸ δὲ ἔργον αὐτῶν φορά, καὶ ὁ μι-
σθὸς κόμιστρον· εἴποι δ' ἄν τις αὐτὸν καὶ φόρετρον καὶ
φορεῖον. Ἀριστοφάνης δ' ἐν τοῖς Ἥρωσι δοκεῖ τὸ κόμιστρον
κατὰ τὸ νῦν ἔθος εἰρηκέναι τὴν φοράν, ὅταν εἴπῃ

ὀβολῶν δεουσῶν τεττάρων καὶ τῆς φορᾶς.

τούτῳ δ' ἂν ἐοίκοι καὶ τὸ ἐν τοῖς Φίλοις Εὐπόλιδος

τί μισθοῖ; ποῖ; πόση τις ἡ φορά;

134 τάχα δ' ἂν καὶ κοπροφόροι εἶεν ἐκ τούτων, καὶ κοπραγωγοί·
Ἀριστοφάνης μὲν γὰρ εἴρηκε κόπρου ἀγωγάς, καὶ ἀλλαχοῦ
«κοπρολογεῖ κόφινον λαβών,» Πλάτων δὲ ὁ κωμικὸς «κο-
πραγωγοὺς γαστέρας,» ᾧ καὶ ἐπ' ἐκείνου χρηστέον. καὶ κο-
προλόγοι δ' ἂν οὗτοι λέγοιντο, καὶ τὰ συλλεγόμενα ὑπ' αὐ-
τῶν κόπρια καὶ κόπρος, ὧν ἀπὸ μὲν τῆς κόπρου οἱ κοπρῶ-
νες, ἀπὸ δὲ τῶν κοπρίων παρὰ τοῖς πλείστοις οἱ βολεῶνες.
Στράττις ἐν τῷ Φιλοκτήτῃ φησὶν

οὐδ' ἐν κοπρίᾳ θησαυρὸν ἐκβεβλημένον.

ἐκ δὲ τῶν φερόντων καὶ σκιαδηφόροι καὶ λαμπαδηφόροι.

135 Αἱ μὲν κυνηγετικαὶ τῶν τεχνῶν πρὸς ταῖς εἰρημέναις,
οἱ μὲν δρῶντες θηρευταί, κυνηγέται, καὶ τὸ ῥῆμα θη-
ρεύειν θηρᾶν κυνηγετεῖν, ὥσπερ ὀρνιθευταὶ καὶ ὀρνιθοθῆ-
ραι, τὸ δὲ ῥῆμα ὀρνιθοθηρᾶν Τηλεκλείδης εἴρηκεν ἐν Πρυ-
τάνεσιν·

εὐχροεῖν, ὀρνιθοθηρᾶν, σωφρονεῖν.

κυνηγεῖσθαι, ἰξεύεσθαι. τάχα δ' ἂν τούτοις προσήκοιεν καὶ
οἱ ἀλεκτρυονοτρόφοι, οὓς ὠνόμασεν ἐν Ἀξιόχῳ Αἰσχίνης·
136 Φρύνιχος μὲν γὰρ ἐν Κρόνῳ καὶ ἀλεκτρυοπώλιον εἴρηκεν,
ὥστε καὶ ἀλεκτρυονοπώλην ἂν εἴποις. ἴσως δὲ καὶ ὀρτυγο-
τρόφον· ὁ γὰρ ὀρτυγοκόπος ἐστὶν ἐν χρήσει, καὶ ὀρτυγο-
πώλης. καὶ στυφοκόπους δ' αὐτοὺς οἱ κωμῳδοὶ καλοῦσιν,

---

133 4. φέρτρον *CF*. 9. τιμῆς· εἴποι τις πόση ἡ διαφορά *A*. an ἀλλ' εἰς τί? **134** 2. κοπραγωγὰς *C*, κοπραγωγεῖν Dindorfius. 7. παρὰ πλείστοις λιθοβολεῶνες *A*. 9. οὐδὲν κόπρια *A*. 10. σκατοφόροι *A*, omissis καὶ λαμπαδηφόροι. **135** 2. ῥῆμα κυνηγῆσαι ὥσπερ ὀρνιθοθηρευταὶ καὶ τὸ θηρᾶν ὀρνιθοθηρᾶν τηλ. *A*.

ὡς τὸ ἔκοπτον τοὺς ὄρτυγας. καὶ τὸ ἐτρύλιζον καὶ τὸ ἀνε-
κνάδαλλον τῶν ὀρτυγοκοπικῶν. ἁλιεῖς, *ἀσπαλιευταί, δικτυ-* 137
εῖς δικτυουλκοί· καὶ δικτυοβόλοι δὲ οὗτοι καλοῦνται, ὡς οἱ
τῷ πόρκῳ χρώμενοι πορκεῖς. γριπεῖς, ἑρκοθηρευταί, πορφυ-
ρεῖς πορφυρευταί, σπογγοθῆραι· καὶ σπογγοκολυμβηταὶ δὲ
Λυκοῦργος εἴρηκεν ἐν τῷ κατὰ Μενεσαίχμου. κολυμβηταὶ
ὕφυδροι, κολυμβηταὶ δυόμενοι· ὁ γὰρ δύτης εὐτελές, εἴρηκε
δ' αὐτὸ Ἡρόδοτος ἐπὶ τοῦ Σκυλλίου. νεῖν δ' ἐξ ὑπτίας μά- 138
θημα κολυμβητῶν εἴρηκεν Ἀριστοφάνης καὶ Πλάτων. ῥη-
τέον τοίνυν νεῖν διανεῖν, παρανεῖν καὶ παρανέοντες, νήχε-
σθαι παρανήχεσθαι διανήχεσθαι, διακολυμβᾶν κατακολυμ-
βᾶν, ἐπικυματίζειν, ἐπιπολάζειν τῷ ὕδατι, ἐπινήχεσθαι ἐπι-
φέρεσθαι, κολυμβᾶν, ἀφ' οὗ καὶ κολυμβήθραν ὁ Πλάτων,
δύεσθαι ὑποδύεσθαι καταδύεσθαι. τριόδοντι χρωμένους,
πληγῇ, κάμακι, πυρίαις. αἱ τέχναι *αὐτῶν θηρευτική* 139
θήρα, κυνηγετική, ὀρνιθευτική ὀρνιθεία, ἰξευτική, ἁλιευτική
ἁλιεία, ἀσπαλιευτική, ἀγκιστρεία ἀγκιστρευτική, δικτυοθη-
ρευτική ἀμφιβληστρευτική ἑρκοθηρευτική, κολυμβητική δυ-
τική, τριοδοντία, πληκτική, πορφυρευτική, σπογγοθηρική,
πυριευτική. κυβερνῆται δὲ καὶ πρωρᾶται καὶ ναῦται· οἷς
προσήκουσι καὶ αἱ παρ' Ἀριστοφάνει ναύτριαι, καὶ πάνθ'
ὅσα ἐκ νεῶν ὑπηρετικὰ εἴδη τεχνῶν φθάνει προειρῆσθαι.
δίοπος δὲ ὁ ἐπόπτης τῆς νεώς· Ἀριστοφάνης δὲ ἐν Λη-
μνίαις εἴρηκε καὶ ναυφύλαξ.

πρὸς δὲ τούτοις ἔτι γεωργοί, *φυτουργοί, ἀμπελουρ-* 140
γοί, κηπουροί κηπεῖς, ἀλσοκόμοι, ἐλαιοκόμοι, θριασταί, συ-
κωροί. γεωργία γεωργική, φυτεία φυτευτική, φυτουργία φυ-
τουργική, ἀμπελουργία, κηπουρία, ἀλσοκομία ἀλσοποιία ἀλ-
σοκομική, ἐλαιοποιία ἐλαιοκομία ἐλαιοκομική. καὶ τὰ ἔργα
γεωργήματα, φυτεύματα, φυτουργήματα, ἀμπελουργήματα,
κηπεύματα κῆποι, παράδεισοι, ἄλση. καὶ γεωργικοί, φυτουρ- 141
γικοί, ἀμπελουργικοί, κηπουρικοί, ἀλσοκομικοί. καὶ τὰ ἐπιρ-
ρήματα γεωργικῶς, φυτουργικῶς, ἀμπελουργικῶς, κηπουρι-

---

136 1. *ἀνεκδάδαλον* ***A***, *ἀνέκααν ἄλλον* ***C***, om ***B***: correctum ex Hesychio. 137 1. *ὀρτυγιτικῶν* ***C***. 3. *πορκεῖς* Canterus: *κρωπεῖς* ***BC***, *κρωνεῖς* ***A***. 5. *μενεσένου* ***A***. 138 7. *τριοδοντία* ***A***. 139 1. *πυρείοις* ***A***. 10. *νεὼς φύλαξ* ***A***.

κῶς, ἀλσοκομικῶς. καὶ τὰ ῥήματα γεωργῆσαι, φυτουργῆσαι,
ἀμπελουργεῖν καὶ ἀμπελοστατεῖν, κηπουρεῖν, ἀλσοκομεῖν,
ἐλαιοκομεῖν· καὶ βωλοκοπεῖν δὲ Ἀριστοφάνης λέγει. τὰ δὲ
ἐν μέρει τούτων προείρηται. καὶ ἔριθοι δὲ καὶ τρυγήτριαι
142 καὶ καλαμητρίδες καὶ ποάστριαι καὶ φρυγανίστριαι εἶεν ἂν
ἐκ τούτων, καὶ ποάζειν καὶ φρυγανίζειν. Μηδικὴν δὲ πόαν
ἔλεγον χόρτου τι εἶδος. ὁ δὲ χόρτος καὶ χιλὸς καὶ βοτάνη
καὶ κράστις, ἀφ' οὗ καὶ τὸ ἀγγεῖον ὃ ἐπὶ τῆς φάτνης κα-
τήρτων ἐπὶ τῷ χόρτῳ κραστήριον ὠνόμαζον. στίχον δὲ δέν-
δρων λέγει Ξενοφῶν, καὶ ἐπεργασίας τὸ τὴν ἀλλήλων ἐργά-
ζεσθαι. καλαμώμενον δὲ Κρατῖνος εἴρηκεν. τῶν δὲ τοῖς κη-
143 πουροῖς ὑπηρετούντων ἐστὶ καὶ τὸ κηλώνειον· οὐ μόνον
γὰρ Ἡρόδοτος μνημονεύει, ἀλλὰ καὶ Ἀριστοφάνης

ὥστ' ἀνακύπτων καὶ κατακύπτων τοῦ σχήματος εἵνεκα τοῦδε
κηλωνείου τοῖς κηπουροῖς.

καὶ συκωροὶ δὲ οἱ τὰ σῦκα φυλάττοντες καλοῖντ' ἄν, καὶ τὸ
ἔργον συκωρεῖν. καὶ ἐρινάζειν μὲν τὸ τὰ ἐρινὰ ἀφαιροῦντας
εἰς θύλακα κατατίθεσθαι (ἐρινὰ γὰρ τὰ τοῦ ἐρινεοῦ σῦκα),
συκάζειν δὲ τὸ τὰ τῆς συκῆς, καὶ θριάζειν τὸ φυλλολογεῖν
144 τὴν συκῆν. τὰ δὲ ζῷα τὰ ἐν τοῖς σύκοις ψῆνες καὶ κνῖπες,
Ἀριστοφάνους εἰπόντος

κνῖπες καὶ ψῆνες τὰς συκᾶς οὐ κατέδονται.

τρασιὰ δὲ οὐ μόνον τὸ ἄθροισμα τῶν σύκων, ἀλλὰ καὶ τὸ
ἐκ καλάμου πλέγμα, ἐφ' οὗ ψύχεται.

πολλῶν δὲ προειρημένων γεωργικῶν καὶ τάδε ῥητέον,
ὅτι κεδρίδες μὲν ὁ τῆς κέδρου καρπός, μεμαίκυλα δὲ ὁ τῆς
145 κομάρου. καὶ μετόρχιον μὲν καλεῖται τὸ μεταξὺ τῶν πεφυ-
τευμένων, ὧν ὁ στίχος ὄρχος ὀνομάζεται, σφῦρα δὲ τὸ με-
ταξὺ τῶν ἀρηρομένων ἀνέχον, καὶ ὑποσφυρίσασθαι οἱ ποι-
ηταὶ τὸ ὑπαρόσαι λέγουσιν. ὁμοίως δὲ τῆς ἀμπέλου τὸ ἀπὸ
γῆς ἕως τῆς ἐκφύσεως τῶν κλημάτων.... τῶν δένδρων αἱ
παραφύσεις, ἃς εἴποις ἂν καὶ παραβλαστήματα ἢ κατὰ
146 Πλάτωνα ἀποβλαστήματα, αὐτομολίαι καλοῦνται, καὶ μο-

---

145 4. ὅμηρος A. 5. κλημάτων μολιὰς καλεῖ. τὰς τῶν δ. π. A.

λεύειν τὸ ταύτας κόπτειν, ὡς τὸ τὰ πρέμνα πρεμνίζειν· ἐν
γοῦν τῷ Ἀττικῷ νόμῳ τῷ περὶ τῶν κοινωνικῶν γέγραπται
«μὴ ἀνθρακεύειν μηδὲ μολεύειν μηδὲ πρεμνίζειν.» τὸ μέν-
τοι δρέπεσθαι τὸν τῆς ἐλαίας καρπὸν ἐλαιοῦν ἔλεγον, καὶ
τοὺς τοῦτο ποιοῦντας ἐλαϊστῆρας, καὶ τὰς ῥάβδους αἷς κα-
ταράσσουσι τὸν καρπὸν ῥακτρίας. τὸ δὲ ἀνατρέφειν τὰ
φυτὰ μοσχεύειν ἂν λέγοιτο. καὶ ζυγὰς μὲν καὶ συστὰς ἡ
ἀμπελόφυτος γῆ, εἰ μὴ κατὰ στοῖχον εἴη πεφυτευμένη, στοι- 147
χὰς δὲ ἡ κατὰ στοῖχον, ἡ δὲ ἄλλως δασεῖα δένδροις οὐχ
ἡμέροις ὀρχάμη. εἰ δέ τις καύσειε τὴν ὕλην, τὸ χωρίον διὰ
τὸ ἔργον ὀρόγχους ἐρεῖς. ὡς δὲ ὁ τῆς ἀμπέλου κλάδος κλῆμα
καὶ ὁ τῆς ἐλαίας θαλλός, οὕτω καὶ ὁ τοῦ φοίνικος σπάδιξ.
ἐπεὶ δὲ τοῖς γεωργικοῖς προσέθεμεν καὶ τὰ μελιττουργικά,
ἰστέον ὡς αἱ ὀπαὶ καὶ αἱ καταδύσεις τῶν μελιττῶν καλοῦν-
ται κύτταροι, οἱ δὲ ἐν αὐτοῖς σκώληκες ἢ σχαδόνες ἢ νύμ- 148
φαι, ἐπειδὰν ἤδη πτεροφυῶσιν. οὓς δὲ σκαπτῆρας καλεῖ
Ξενοφῶν, οὗτοί εἰσιν οἱ σκαπανεῖς. σκαφέας δ' αὐτοὺς Ἄρ-
χιππος καλεῖ·

σκαφεῦσι κηπωροῖσι τοῖς τ' ὀνηλάταις,
καὶ ταῖς γυναιξὶ προσέτι ταῖς ποαστρίαις.

τὴν δὲ σμινύην Ἀριστοφάνης σμινύδιον καλεῖ. τῶν δὲ σκα-
πανέων ἐργαλεῖόν ἐστιν ἡ σκαπάνη. καὶ τὸ μὲν καρ- 149
ποῦσθαι κάρπωσιν λέγει Ξενοφῶν, ἣν οἱ νῦν καρπείαν,
αὐτὸ δὲ τὸ καρποῦσθαι καὶ καρπίσασθαι Ὑπερίδης ἐν τῷ
πρὸς Λυσίδημον. καὶ τὸ ῥῆμα καρπεύειν· λέγει γοῦν ἐν τῷ
πρὸς Θασίους «εὐθὺς δὲ καρπεύειν ἀγαθὴν καὶ πλείστην
χώραν.» τὰ δὲ καρπεῖα ἐν τῷ Γηρυτάδῃ Ἀριστοφάνης εἰ-
πὼν τὸ εὐκαρπεῖν ἐν Ταγηνισταῖς καρπεύειν λέγει. τὸ μέν- 150
τοι ῥιζοῦσθαι τὸν σῖτον συγκαρκινοῦσθαι ἔλεγον, ὅθεν καὶ
Φερεκράτης ἐν τοῖς Αὐτομόλοις ἔφη «ἵνα τὰ λῆα συγκαρ-
κινωθῇ.» τὸ δὲ ἀμῆσαι καὶ θερίσαι· καὶ τὸ πρᾶγμα οὐ
μόνον θέρος ἀλλὰ καὶ θερισμὸν Αἰσχίνης εἴρηκεν ὁ Σω-
κρατικός, Ἀριστοφάνης δὲ καὶ γυναῖκα θερίστριαν καὶ

146 1. ἐν — **156** 1. θωρακο] haec desunt *C.* 6. τρακουρίας *A.* 7. ξυστὰς *B.* || στάσις *A*, στάσεις *B.* **147** 3. κλάσειε *B.* 4. τοὺς ῥωχμοὺς *B.* **150** 1. τοῖς ἀγωνισταῖς *A.* 3. λήια ante *M.* 4. θερίσαι] ἀρῶσαι *A.*

φρυγανίστριαν. τὸ μέντοι τῆς Πραμνίας ἀμπέλου κλῆμα
πράμνημα καλεῖται. καὶ τὸ μὲν ξύλον ἐν ᾧ τοὔλαιον πιέζε-
151 ται ὄρος, τὸ δὲ σχοινίον ᾧ τὰ ξύλα καταδεῖται τοπεῖον. ὁ
δὲ κρατὴρ εἰς ὃν ἀπορρεῖ τοῦ ἐλαίου τὸ πιεζόμενον τριπ-
τήρ, ἐν ᾧ δὲ τὰς σταφυλὰς βάλλουσιν οἱ τρυγῶντες
σταφυλοβολεῖον· ὁμοίως δὲ ᾧ ἐμπατοῦνται ληνός. τὰ δὲ
ὀνόματα ταῦτ' ἐστὶν ἐκ τοῦ Ἰσαίου πρὸς Διοκλέα ὕβρεως.
ὁ μέντοι τὰς μάνδρας καθαίρων, εἴτε ἀνὴρ οὗτος εἴη εἴτε
γυνή, σηκοκόρος λέγεται. τὸ δ' ἐκ τῶν στεμφύλων πιεσθέν-
των ἀπορρεῦσαν τρυγηφάνιον. ἐπίμορτος δὲ γῆ παρὰ Σό-
λωνι ἡ ἐπὶ μέρει γεωργουμένη, καὶ μορτὴ τὸ μέρος τὸ ἀπὸ
152 τῶν γεωργῶν· τὸ δ' ἐπὶ τετάρτῳ μέρει νέμεσθαι τετραχί-
ζειν. οἱ δὲ καλούμενοι νῦν τῶν ἀμπέλων ἐπίτραγοι θυμάλω-
πες ἐλέγοντο. καὶ ὁ μὲν πρὸ ὥρας πεπαινόμενος καρπὸς
πρῷμος ἐν Λημνίαις Ἀριστοφάνους· καὶ πρῷα δὲ καρπία
ὁ αὐτὸς εἴρηκεν. σῦκα δὲ τῶν διφόρων ἐν Κραπαταλοῖς
Φερεκράτης. τὰ δὲ φυτευτήρια τῶν σύκων συκίδας Ἀρι-
στοφάνης ἐν ταῖς Λημνίαις.

153 Ποιητικαὶ δὲ τέχναι καὶ αἵδε. αὐλοποιός γλωττο-
ποιός αὐλοτρύπης, αὐλοποιία γλωττοποιία, γλωττοποιητι-
κῶς αὐλοποιητικῶς αὐλοτρυπητικῶς. καὶ τὸ μὲν ἀγγεῖον τὸ
τὰς γλώττας ἔχον γλωττοκομεῖον, ἡ δὲ τῶν αὐλῶν θήκη
συβήνη. πάλιν δ' αὖ λυροποιός λυροποιία, λυροποιητική λυ-
ροποιητικός λυροποιητικῶς· Ἀριστοφάνης δ' ἐν Δαιτα-
154 λεῦσι καὶ λυρωνίαν που λέγει. πληκτροποιός πληκτροποιία,
πληκτροποιική πληκτροποιικός πληκτροποιικῶς. χορδοποιός
χορδοποιία, χορδοποιικός χορδοποιικῶς, καὶ ἀπ' αὐτῶν χορ-
δοπώλης, ὡς Κριτίας λέγει. νευρορράφος νευρορραφικός, καὶ
ἀπ' αὐτοῦ νευροστάται. ὁπλοποιός ὁπλοποιία, καὶ ἀπ' αὐ-
τοῦ ὅπλα, ὅπλισις, ὁπλίτης, ὁπλίζεσθαι, ἐξοπλισία, ὁπλο-
155 μαχία, ὁπλοφόρος, ὁπλοθήκη, ὁ ἐπὶ τῶν ὅπλων στρα-
τηγός. ἀσπιδοπηγός ἀσπιδοπήγιον· Λυσίᾳ δὲ καὶ λόγος
ὑπὲρ τοῦ ἀσπιδοποιοῦ· καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἀσπίς, ἀσπιδηφόρος,

---

150 1. πραευενίας *A*. **151** 3. τὰ στέμφυλλα *A*. 5. τοῦ] τῆς vulgo. 8. post τρύγη. φαεινόν *A* hiat litteris 15. **152** 4. πρώϊμος et πρώϊα ante Dindorfium et Bergkium. 6. συκίδας] κύδαι *A*. **154** 5. νευρόνευρος *A*, νευροσπάσται Iungermannus.

ὑπασπιστής συνασπιστής, ὑπ' ἀσπίδα, συνασπίζειν προασπί-
ζειν ὑπερασπίζειν, μικράσπιδα. κρανοποιός κρανοποιία, κρα-
νουργός κρανουργία, κράνος. θωρακοποιία θωρακοποιός,
θώραξ, θωρακοφόρος, τεθωρακισμένος, ἡμιθωράκια. μαχαι- 156
ροποιός, μαχαιροπωλεῖον μαχαιροπώλης, μάχαιρα, μαχαιρο-
φόροι, μαχαιρίδες. τοξοποιός τοξοποιία, τόξον, τοξότης, το-
ξοφόρος, τόξαρχος, ἱπποτοξότης, τοξεῦσαι ἐκτοξεῦσαι, τοξεύ-
ματα. βελοποιός βελοποιία, βέλος, βλῆμα, βάλλει. δορυξοῦς,
δόρυ ὁλοσίδηρον (καλεῖται δὲ γαισός, καὶ ἔστι Λιβυκόν),
δορυφόρος δορυφορία, δουροδόκη, δορυάλωτος, δορύληπτος.
Ἀριστοφάνης δ' ἐν Σκηνὰς καταλαμβανούσαις ἔφη 157

καὶ τῶν πλατυλόγχων διβολίαν ἀκοντίων.

καὶ λοφοπωλεῖν δὲ ὁ αὐτὸς εἴρηκεν, καὶ σάγμα τὸ ἔλυτρον
τὸ τῆς ἀσπίδος, σαγὴν δὲ τὴν πανοπλίαν. ἡ δὲ τοῦ κρά-
νους θήκη λοφεῖον καλεῖται, ὡς ἡ τοῦ ξίφους ἀκμὴ κνώ-
δων. ὁ δ' ἐν τῷ τόξῳ δεσμὸς ποδάκνη, ὥσπερ ὁ κρίκος ὁ
πρὸς τῇ ἐπιδορατίδι πόρκης. μέσωρα δὲ ὅπλα τὰ καὶ τοῖς 158
παισὶν ἁρμόσαι δυνάμενα. εἴρηται δὲ καὶ ξιφομάχαιρα ἡ
μεγάλη μάχαιρα ἐν Θεοπόμπου Καπήλισιν,

ἐλεφαντοκώπους ξιφομαχαίρας καὶ δόρη·

ἔνιοι γὰρ οὕτως εἰρῆσθαι τὰ δόρατα φασίν. βέλους δ' αἱ
ἀκίδες ὄγκοι καὶ πώγωνες καλοῦνται. στεφάνη δὲ εἶδος ἂν
εἴη περικεφαλαίας, ὥσπερ καὶ μέρος. τὰ δὲ πολλὰ τούτων
ἐν τοῖς περὶ τῶν στρατιωτικῶν, ἐν οἷς καὶ τὰ συνώνυμα
τούτων καὶ τὰ μέρη τῶν ὅπλων ὑποδεδηλώκαμεν, ἤδη προ-
είρηται.

ἴωμεν δὴ πάλιν ἐπὶ τὰς εἰρηνικωτέρας τῶν τεχνῶν. 159
ἐξωμιδοποιός ἐξωμιδοποιία ἐξωμίς. χλαμυδουργία χλαμυδο-
ποιία χλαμυδουργός. χλανιδοποιία χλανιδουργία, χλανίδες
χλανίσκια, χλανιδοποιός. κλινοποιική κλινοποιός, κλινοπή-
γιον, κλίνη κλινίδιον κλιντήριον, κλινήρης κλινοπετής, κατα-
κλιθῆναι· κλίνην δὲ παράπυξον Κρατῖνος εἶπεν ἐν Διονυ-
σαλεξάνδρῳ. κιβωτοποιός, ὡς Δείναρχος, κιβωτός κιβώτιον,
τάχα δ' ἂν καὶ ῥίσκος, κίστη, κοίτη κοιτών κοιτίς. ὁ δ' αὐ- 160
τὸς Δείναρχος καὶ βυρσοποιὸν εἴρηκε καὶ κωθωνοποιόν. σο-

---

158 7. κέρως A. 159 1. βῶμεν A.

ροποιός, σοροπηγός σοροπήγιον, σορός· καλοῖτο δ' ἂν αὕτη καὶ πύελος καὶ κιβωτὸς καὶ ληνός. σχοινιοσυμβολεύς, σχοινιοστρόφος καὶ ἱμονιοστρόφος, σχοινίον, σχοῖνος ὁλόσχοινος, παρασχοίνισμα· τὸ δὲ σχοινίον καὶ κάλως καὶ καλῴδιον. κοσκινο-
161 ποιός, κόσκινον. ἱστιορράφος, ἱστίον, πλησίστιος. κεραμεύς, κεράμιον, κεραμεία ἡ τέχνη καὶ κεραμευτική, κέραμος. καὶ κεραμίδες, οὐ μόνον κέραμος, αἱ ἐπὶ τοῦ τέγους· Θουκυδίδης δὲ ἄμφω λέγει. κεραμεύειν. κεράμιον οἰνηρὸν Ἡρόδοτος καὶ Κρατῖνος, Ἀριστοφάνης δὲ καὶ ὀξηρόν. κεραμοπῶλαι, κεραμοπωλεῖον, ὡς Δείναρχος· καὶ τὸ ῥῆμα κεραμοπωλεῖν Ἄλεξις. καὶ κεραμὶς γῆ ἡ κεραμῖτις καὶ κεραμική. κέραμος
162 δὲ πᾶσα ἡ τῶν κεραμέων ἀγγείων ὕλη. καὶ αὐτὸ δὲ τὸ τέγος οὐ μόνον οἱ νῦν κέραμον ὀνομάζουσιν, ἀλλὰ καὶ Ἀριστοφάνης ἂν ἐοίκοι καλεῖν, εἰπὼν ἐν Κωκάλῳ

κοφίνους δὲ λίθων ἐκέλευες
ἡμᾶς ἐπὶ τὸν κέραμον.

ἀγγεῖα κεράμεα καὶ γήινα, καὶ τὰ εἴδη κεράμια, πίθοι πιθάκναι, ἀμφορεῖς, βίκοι, κώθωνες, σταμνία στάμνοι σταμνίσκοι, ὅθεν εἴρηται ἐν τῇ μέσῃ κωμῳδίᾳ καταστα‑μνίζειν τὸν οἶνον τὸ κατερᾶν. λεπρᾶν δὲ κεράμιον ὀξηρόν, ἀντὶ τοῦ μυδᾶν, Ἀριστοφάνης λέγει. πίνακες κεράμεοι, τρύβλια, χύ-
163 τραι· χύτρας δὲ καὶ τὰ χυτροπωλεῖα ἐκάλουν, ὡς χύτρια τὰ τῶν χυτρῶν ὄστρακα. πλίνθοι, πλινθουργός, πλινθουλκός πλινθουλκεῖν, πλινθεύειν, πλινθοφορεῖν· πλινθευταὶ δ' ἦσαν οἱ τὰς πλίνθους πλάττοντες. χυτροπλάθος, κοροπλάθος· τῶν δὲ κοροπλάθων ἴδιον τὸ τὰ χολοβάφινα βάπτειν, τὰ χρυσοειδῆ. ἰπνοπλάθοι. παροιμία, ἐν πίθῳ τὴν κεραμείαν μανθάνειν. ἀπὸ δὲ τῶν πίθων ὁ πιθών, Φερεκράτους εἰπόντος ἐν Πετάλῃ «κἀκ πιθῶνος ἤρυ-
164 σαν ἄκρατον.» καὶ μέντοι καὶ Εὔπολις ἐν τοῖς Δήμοις ἔφη

ἐνταῦθα τοίνυν ἦν ἐκείνοισιν πιθών.

πυριρραγὴς δὲ Κρατίνου εἰπόντος ἐν Ὥραις ἐφαρμοστέον τοὔνομα τῇ κεραμευτικῇ, ἐπεὶ καὶ Ἀριστοφάνης ἐν Ἀχαρνεῦσιν εἴρηκε

---

162 1. κεραμεικῶν *A*. 5. ἡμᾶς] ἱμᾶν Kühnius, ἡμᾶς ἱμᾶν Bergkius. 163 4. κυθροπλάθος *A*. 8. εἴρυσαν ante *M*. 164 1. θυήμοις *A*.

ψοφεῖ λάλον τι καὶ πυρι̣ρραγές.

περὶ ὃ δὲ οἱ τοὺς πίθους πλάττοντες τὸν πηλὸν περιθέντες πλάττουσι, τοῦτο τὸ ξυλήφιον κάνναβος καλεῖται. ἀναχύρωτον δὲ τὸν πηλὸν Ἀριστοφάνης ἐν Ἀναγύρῳ λέγει. πλάσται, πλάττειν διαπλάττειν, πλαστική. καὶ κηρο- 165
πλάσται κηροπλαστική, κηρὸν τήκειν, ἀλεαίνειν, χεῖν, λύειν, ἀνιέναι, ὀργάζειν, μαλάττειν. λέγεται δὲ καὶ πηλὸν ὀργάζειν.

κουρεύς, κουρίς, κείρειν ἀποκείρειν, ἀπονυχίζειν. κεροπλάστης. κομμωτής κομμώτρια, κομμωτική, κομμοῦν καὶ πέκτειν, ὅθεν καὶ Ὅμηρος

ἰδὲ χαίτας
πεξαμένη χερσὶ πλοκάμους ἔπλεξε φαεινούς.

πιττοκόπος πιττοκοπική, πιττοῦν πιττοῦσθαι, πιττοκοπεῖσθαι, παρατίλτρια, παρατίλλεσθαι, παραλέγεσθαι.

βαλανεύς βαλανεύτρια βαλανευτική βαλανεύειν βα- 166
λανεῖον. μέρος δὲ βαλανείου ἐσχάρα καὶ ἀλειπτήριον· φησὶ γοῦν Ἄλεξις ἐν Καυνίοις

ἐν τῷ βαλανείῳ μήτε πῦρ ταῖς ἐσχάραις
ἐνόν, κεκλεισμένον τε τἀλειπτήριον.

καὶ τὰ τῶν βαλανείων ἀγγεῖα ἀρύβαλλος ἀρύταινα· ἄμφω δ' Ἀριστοφάνης λέγει. ὁ δ' αὐτὸς καὶ κάμινον βαλανείου φησίν. εἰκότως δ' ἂν βαλανείῳ προσάγοιτο καὶ τὸ ἐν ταῖς Λημνίαις ὑπ' αὐτοῦ εἰρημένον

ἀλλ' ἀρτίως κατέλιπον αὐτὴν σμωμένην
ἐν τῇ πυέλῳ.

τάχα δ' ἂν καὶ τὸ κτενίζεσθαι ἐν τῷ λουτρῷ. προσήκοι δ' 167
ἂν βαλανείῳ λουτρὸν καὶ λοῦσθαι, καὶ λουτρῶνες ὡς Ξενοφῶν. καὶ τὸ ὕδωρ τοῦ λουτροῦ λούτριον, ὡς Ἀριστοφάνης ἐν Ἥρωσιν

μήτε ποδάνιπτρον θύραζ' ἐκχεῖτε μήτε λούτριον.

ἡ δὲ νέα κωμῳδία καὶ λουτῆρας λέγει. Αἰσχύλος δ' ἂν ἐοίκοι τὰ βαλανεῖα λουτήρια λέγειν·

[λοῦταί γε μὲν δὴ λουτρὸν αὖ τὸ δεύτερον.]
ἀλλ' ἐκ μεγίστων εὐμαρῶς λουτηρίων.

---

164 2. πλίνθους *A*, πηλίνους *C*. 166 4. μήτε τὸ πῦρ ante Iungermannum. 167 5. μήτ' ἀπόνιπτρον ante Seidlerum. 6. λούτας *A*. 8. αὐτὸ vulgo.

Ἀναξίλας δὲ οὕτως ὀνομάζει τοὺς νῦν λουτῆρας, ἐν Λουτροποιῷ λέγων

ἐν τοῖς βαλανείοις οὐ τίθεται λουτήρια

168 τῶν δὲ ἔτι νεωτέρων τις Εὔπολις καὶ τὴν πύελον τὴν ἐν τῷ βαλανείῳ μάκτραν ὠνόμασεν, ὡς οἱ νῦν· λέγει γοῦν ἐν Διαιτῶντι

εἰς βαλανεῖον
εἰσελθὼν μὴ ζηλοτυπήσῃς τὸν συμβαίνοντά σοι
εἰς τὴν μάκτραν.

τῷ δὲ λοῦσθαι καὶ τὸ ψυχρολουτεῖν ἂν προσήκοι, εἰρημένου τοῦ ἐψυχρολουτήσαμεν ἐν Δαιταλεῦσιν Ἀριστοφάνους. καὶ παραλοῦται δ' ὁ αὐτὸς ἐν Ταγηνισταῖς. ἀλουτίαν δὲ Εὔπολις ἐν Ταξιάρχοις·

ἀντὶ ποικίλου
πιναρὸν ἔχοντ' ἀλουτίᾳ κάρα τε καὶ
τρίβωνα.

βαλανείῳ δ' ἂν καὶ ἡ πυρία ἕποιτο· εἴρηκε δ' Ἡρόδοτος «πυρία Ἑλληνική,» Φίλιστος δὲ «λουτρὰ καὶ πυριάματα.»

169 βαφή, χρῶσις κατάχρωσις, βάπτων καταβάπτων, χρωννύς καταχρωννύς, καλχαίνων· ἴδιον γὰρ ἐπὶ τῶν χρωννύντων τοὔνομα. Εὔπολις δὲ καὶ βάπτριαν, καὶ Ἀντιφῶν βάψιν χαλκοῦ καὶ σιδήρου. λέγεται δὲ καὶ φαρμάττειν τὰ ἔρια, καὶ μηλοῦν, καὶ καταμηλοῦν τὸ τῷ κυκήθρῳ καταδύειν. καὶ τὰ χρώματα καὶ βάμματα καὶ ἄνθη καὶ φάρμακα, καὶ τὸ ἐργαστήριον ἵνα τοῦτο γίνεται φαρμακών, ὁ δὲ καταβάπτων
170 πορφυροβάφος. εἴποις δ' ἂν καὶ δολοῦν τὰ ἔρια. Ἀντιφάνης δὲ ἐν Βυζαντίῳ κατὰ τὴν νῦν χρῆσιν εἴρηκε «πορφύρας ὀκτὼ κύκλοι.» προείρηται δὲ περὶ δευσοποιοῦ βαφῆς.

τραπεζίτης τραπεζιτεύω, τράπεζα. ἀργυραμοιβός ἀργυραμοιβική, ἀργυρογνώμων, δοκιμαστής, κολλυβιστής, ὡς Λυσίας ἐν τῷ περὶ χρυσοῦ τρίποδος. καὶ ὁ νῦν κόλλυβος ἀλλαγή, καὶ τὸ καταλλάττειν τὸ νόμισμα, καὶ τὰ κέρματα δὲ καὶ τὸ κερματίζειν τὸ νόμισμα εἴρηται· Ἀριστοφάνης

---

167 1. λυροποιῷ Schweighaeuserus. 3. ἐν additum ex 10 36. 168 1. cf. *M* 1 p. 130. 169 5. κυνήθρῳ *A*. κινήθρῳ ceteri. 170 2. πορφύροις *A*, omisso κύκλοι.

οὐδ' ἀργύριον ἔστιν κεκερματισμένον.

κέρματα δὲ πολλῶν πληθυντικῶς εἰρηκότων, κέρμα ἑνικῶς
Ἄμφις εἴρηκεν ἐν Ἀμπελουργῷ καὶ Ἀντιφάνης ἐν Κύκλωπι.
νομισματοπώλης καὶ νομισματοπωλικὴ κατὰ Πλάτωνα.

πιλοποιός πιλοποιικός, πιλοποιία πιλοποιική, πιλη- 171
τικός, πῖλος πίλινος, πίλημα. «πιλητὰ ἔσεσθαι κτήματα
σώμασιν» ἐν Τιμαίῳ Πλάτων. πιλῆσαι συμπιλῆσαι, συμ-
πίλησις, πιλίον πιλίδιον. οὐ μόνον δὲ ὁ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς
ἐπιτιθέμενος πῖλος ἐκαλεῖτο, ἀλλὰ καὶ ὁ περὶ τοῖς ποσίν,
ὡς δηλοῖ Κρατῖνος ἐν Μαλθακοῖς λέγων

λευκοὺς ὑπὸ ποσσὶν ἔχων πίλους.

ὁ δὲ Πλάτων ἐν Συμποσίῳ καὶ ἀρνακίδας τοῖς πίλοις 172
προστίθησιν· «ἐνειλιγμένων τοὺς πόδας εἰς πίλους τε καὶ
ἀρνακίδας.»

πλοκεύς, πλέκων συμπλέκων, πλεκτική πλεκτικός πλεκ-
τικῶς, πλέγμα, πλοκή συμπλοκή περιπλοκή. περιπλέκει δια-
πλέκει ἀντιδιαπλέκει. πλόκιον, πλόκανον, περιπεπλεγμένον.
χήλινον δὲ ἄγγος, ἔχον πυθμένας ἀγγειοσελίνων, ὅταν εἴπῃ
Ἀνακρέων, τὸ ἐκ σχοινίων πλέγμα δηλοῖ. καὶ ῥίπας δὲ πλέ- 173
κειν ἔστιν εἰπεῖν· ἕτερον γὰρ ἡ ῥιπίς. ἀλλὰ καὶ σπυρίδας
πλέκειν καὶ φορμίδας καὶ φορμίσκια καὶ φορμίσκους καὶ
ταλάρους καὶ καλαθίσκους καὶ ταρσούς· ἔστι δὲ καλάμινον
πλέγμα, ἐφ' οὗ τοὺς ὑγροὺς ἐξήραινον τυρούς. τὸ δ' ἐπὶ τῇ
ψύξει τῶν σύκων πλέγμα τρασιά. εἴποις δ' ἂν πλέκειν κο-
φίνους, σωράκους, ἀρρίχους, φερνία, λάρκους, φορμούς, σπυ- 174
ρίδας σπυρίδια σπυρίχνια, ταρπούς τάρπας, συρίσκους. θο-
λία δ' ἐκαλεῖτο πλέγμα τι θολοειδές, ᾧ ἀντὶ σκιαδίου
ἐχρῶντο αἱ γυναῖκες. καὶ τὸ σκιάδιον δ' ἐστὶν ἐν χρήσει,
καὶ σκιαδοφόροι καὶ ἐσκιαδοφόρει, καὶ σκιάς, ὑφ' ᾗ ὁ
Διόνυσος κάθηται, καὶ σκίρα ἑορτή. πλόκαμος πλοκαμίς,
πλεκτάνη. καὶ πυτίνας πλέκειν καὶ ταλάρους καὶ τυροκο- 175
μεῖα· οὕτω δ' ἂν καλοίης τὸν τάλαρον ᾧ ὁ χλωρὸς τυ-
ρὸς ἐμπήγνυται, ὥσπερ τὸ ξύλον τὸ ἑκατέρωθεν φέρον
τουτὶ τὸ πλέγμα τυροφορεῖον. τὸ δὲ τἆλλα σκεύη φέ-
ρον οὐ μόνον σκευοφόριον ἀλλὰ καὶ ἀναφόρον εὕροις ἂν

---

170 1. κατακερματίσματα *A*. 171 7. ποσὶν ante *M*. 172 7. ἐλείων *C*, ἀγγεοσελίνων vel ἀγγελοσελίνων ceteri: corr Bergkius.

ἐν Βατράχοις Ἀριστοφάνους εἰρημένον. καὶ φορμὸν δὲ
σχοίνινον Ἀριστοφάνης λέγει. οἰσυοπλόκος δὲ ὁ τὰς οἰσύας
176 πλέκων· οἰσύαι δὲ αἱ λύγοι, καὶ οἰσύινα σκεύη καὶ οἰσύιναι
ἀσπίδες. τὸν δὲ οἰσυοπλόκον οἰσυουργὸν καλεῖ Εὔπολις.
κάνναι δὲ τὸ ἐκ καννάβων πλέγμα· ῥῖπές τινές εἰσιν ἐν
Ἀριστοφάνους Σφηξίν,

οὐ μή ποτέ σου παρὰ τὰς κάννας οὐρήσω.

καὶ τὸ κανοῦν δὲ πλέγμα τι, καὶ τὸ κανίσκιον· ἐν γὰρ τῷ
Γηρυτάδῃ φησὶν Ἀριστοφάνης «πλεκτῷ κανισκίῳ.» καὶ γυρ-
γάθους δὲ πλέκειν ἔλεγον· ὁ δὲ γύργαθος ὠνόμασται ἐν
τοῖς Ἀριστοφάνους Δαιταλεῦσιν.

177 μυρεψός· Κριτίας γὰρ οὕτως ὠνόμασεν. μυροποιός·
οὕτω δὲ Ἀνακρέων. μυροπώλης· μυροπωλεῖν δὲ Ἀριστοφά-
νης ἔφη. μυροπώλιον, μύρου ἀλάβαστρον, μυρίδα. μυρηρὰ
λήκυθος, ἀλαβαστροθῆκαι· καὶ τὸν τὰς ἀλαβάστρους φέ-
ροντα Αἰσχύλος εἴρηκεν ἀλαβαστροφόρον. μύρῳ χρίσασθαι,
μύρου ὄζειν, μυρίσματα μυρίσαι, μυρώσασθαι μυρώματα,
μυραλοιφεῖν μυραλοιφή μυραλοιφία. σπαθίδα δὲ τὴν κα-
θιεμένην εἰς τὸ μύρον Ἀριστοφάνης εἴρηκεν ἐν Δαιταλεῦσιν.

178 λυχνοποιός λυχνοπώλης, λύχνος λυχνοῦχος, λύχνιον
ἐλλύχνιον, λυχνοκαυτεῖν, λυχνοκαΐα παρ' Ἡροδότῳ. καὶ τὸ
κατασβέσαι τὸν λύχνον, ὅπερ οἱ νῦν, κατακοιμίσαι Φρύνι-
χος εἴρηκεν ἐν Μονοτρόπῳ·

ἔπειτ' ἐπειδὰν τὸν λύχνον κατακοιμίσῃ.

Εὐριπίδης δ' ἐν Ἰνοῖ

κοίλοις ἐν ἄντροις ἄλυχνος, ὥστε θήρ, μόνος.

179 στλεγγιδοποιός, στλεγγίς, ἀποστλεγγίσασθαι ἀπε-
στλεγγισμένος. ἔστι δὲ καὶ ἕτερόν τι στλεγγίς, δέρμα κε-
χρυσωμένον, ὃ περὶ τῇ κεφαλῇ φοροῦσιν. δακτυλιο-
γλύφος· δακτυλιουργὸν αὐτὸν εἴρηκε Φερεκράτης. τὸ δὲ
γλύφειν Κρατῖνος, καὶ τὸ γλύμμα Εὔπολις. δακτύλιος δακ-
τυλίδιον· καὶ τοῦ δακτυλίου τὸ μέν τι ὁ κύκλος, τὸ δέ, ἵνα
ὁ λίθος ἐναρμόζεται, πύελός τε καὶ πυελίς, ὡς ἔφη Λυσίας.
τὸν δὲ περιφερῆ καὶ ἄλιθον δακτύλιον ἄπειρον καλοῦ-

---

176 1. οἰσύαι] ἰωνικὸν A. 5. περὶ A. 179 2. δέσμα Schweighaeuserus. 6. post κύκλος A σφενδόνη.

σιν. δικτυοπλόκος δικτυεύς, δίκτυον δικτύδια. κεκρυφα-
λοπλόκος, ὡς Κριτίας ἔφη, κεκρύφαλος κεκρυφάλιον. καρ-
δοπογλύφος, ὡς Κράτης εἴρηκεν ἐν Γείτοσιν· Μένανδρος δὲ
τὴν κάρδοπον καὶ ληνὸν κέκληκεν. φαρμακοτρίβας δὲ εἶπε Δη-
μοσθένης. ὀρχηστοδιδάσκαλος, ὀρχηστής ὀρχηστρίς, ὄρ- 180
χησις, ὀρχήματα ὑπορχήματα. μυλωθρός, μύλων μύλη,
ἐπιμύλιος ᾠδή, καὶ προμυλαία θεὸς καὶ εὔνοστος. καὶ ζῶον
τὸ ἔνδον τρεφόμενον μυλακρὶς καὶ μυλαβρίς· οἱ δὲ μυλα-
κρίδα τὴν ἀλοῦσαν γυναῖκα ἔλεγον. στρέφειν τὴν μύλην,
περιάγειν περιφέρειν περιελαύνειν, ἀλεῖν τοὺς πυρούς, τρί-
βειν, λεαίνειν, ἐρείκειν κατερείκειν· Ἀριστοφάνης γὰρ ἐν 181
Ἀμφιαράῳ φησὶν

ἔπειτ᾽ ἔρειξον ἐπιβαλοῦσ᾽ ὁμοῦ πίσοις,

ἐν δὲ τοῖς Σφηξὶ «θυμὸν κατερεῖξαι.» ἐκ δὲ τούτων ἂν
εἴη καὶ κοδομὴ καὶ κοδομεύειν καὶ κοδομεῖον, καὶ φρύττειν
καὶ φρύγειν καὶ φρύγετρον καὶ φρύξαι καὶ φρυγεῦσαι. ἀγ-
γεῖον δὲ ᾧ ἐνέφρυγον ὁ φρυγεύς· Θεόπομπος γοῦν ἐν Σεί-
ρησι «φρυγεύς» φησι «θυΐα λήκυθος.» ὁ δὲ φρυγεὺς καὶ
σείσων καλεῖται· ὀνομαστέον δὲ καὶ τὸν ἄνδρα τὸν φρύτ-
τοντα φρυγέα. σπαρτοπλόκος σπαρτοπώλης, σπάρτη
σπάρτος. σπαρτίνη ἡ μήρινθος. θρονοποιός, δίφρος, 182
ἕδρα, θᾶκος, θρῆνυς θρανίον, σκολύθριον. ληκυθο-
ποιός ληκυθοπώλης, λήκυθος ληκύθιον, ληκυθίζειν.

ἐν μέντοι τοῖς ἄλλοις τεχνίταις ὁ Πλάτων ἐν τῷ δευ-
τέρῳ τῆς Πολιτείας καὶ τοὺς ἐργολάβους καταλέγει·
«ῥαψῳδοί, χορευταί, ὑποκριταί, ἐργολάβοι.» νῦν μὲν οὖν
τοὺς περὶ τὴν σκηνὴν λέγει ἐργολάβους· καὶ πάντας μὲν
τοὺς ἐργολαβοῦντας ἔστιν εἰπεῖν, ὧν τοὺς ἐναντίους, τοὺς
ἐκδιδόντας, ἐργοδότας εἴρηκε Ξενοφῶν. τοὺς δὲ ἐργολάβους
καὶ ἐργολήπτας Τηλεκλείδης ὁ κωμικός. οἱ μέντοι ῥήτορες
τὸ ἐργολαβεῖν ἐπὶ τοῦ ἐπηρεάζειν λέγουσιν. τοὺς δὲ ἐφε- 183
στηκότας τῇ τῶν ἔργων ἐπιμελείᾳ οἱ μὲν Ἀττικοὶ ἐπιστά-
τας ἔργων λέγουσιν, Ἐπίχαρμος δὲ καὶ ἐργεπιστάτας.

κολλέψης κολλοπώλης, κόλλα κολλᾶν. κρηπιδουρ-

---

179 3. κρατῖνος A. 181 3. ἔρειξεν ὡς ἐπιβ. ante Bergkium. 4. θυ-
μοὺς κατέρειξεν codices. 182 7. μέντοι?

γὸς ὡς Δείναρχος, κρηπῖδες. ὀρεοκόμος ὀρεοκομεῖν, ὀρεῖς, ὀρικὸν ζεῦγος. ἡνίοχος, ἡνία, ἡνιοχεῖν ἡνιόχησις ἡνιοχούμενοι.

184 νομή νομεῖς, νέμειν κατανέμειν ἐπινέμειν. μηλόβοτος γῆ, εὔβοτος καὶ εὔνομος καὶ εὔχιλος, καὶ εὔχορτα πεδία, ὡς οἱ ποιηταί. ποάστριον δὲ τὸ νῦν χορτοκόπιον. ἐπινομίαν δὲ Ξενοφῶν ἔφη τὸ ἐν τῇ ἀλλήλων ἐξεῖναι νέμειν. προβατεῖς προβατευταί, προβατεία προβατευτική, πρόβατα, προβατοκάπηλος. καὶ αἱ προβάτων ἡλικίαι· τὸν μὲν ἀπὸ γονῆς εἴποις ἂν μοσχίον, τὸν δ' ἐσθίοντα ἄρνα, εἶτα ἀμνόν, εἶτα ἀρνειόν, ὃς καὶ ἀρὴν παρὰ τοῖς ποιηταῖς καλεῖται,
185 εἶτα λιπογνώμονα. ποιμένες αἰπόλοι, ποίμνια αἰπόλια, ποιμαίνειν αἰπολεῖν, ποιμνῖται κύνες, αἰπολικοὶ κύνες. ἱπποφορβοί ἱπποφορβία, καὶ ὡς Σοφοκλῆς ἱπποβουκόλοι, ἱπποφορβεῖς. βοηλάται βουφορβοί, βουκάπηλοι, ζευγηλάται· Σοφοκλῆς δ' ἔφη «ποππύζεται ζευγηλατρίς.» ἀστραβηλάται, καὶ παρὰ τοῖς Δωριεῦσιν ὀνοκίνδιοι καὶ κιλλακτῆρες.
186 ὄνος, ἡμίονος, ἀστράβη, νωτεῖς ἡμίονοι καὶ ζύγιοι· καὶ ἀγὼν δέ τις ἡμιόνων ἤγετο πάλαι ἐν Ὀλυμπίᾳ, καὶ τὸ μὲν τῶν νωτέων ἡμιόνων ἀγώνισμα ἐκαλεῖτο κάλπη, τὸ δὲ τῶν ζυγίων ἀπήνη. τὸ δὲ σάξαι τὸν ὄνον ἐπισάξαι Ἡρόδοτος· Ξενοφῶν δὲ καὶ ἐφ' ἵππων τὸ ἐπισάξαι. τὸ δὲ τοῦ ἀστραβηλάτου ῥῆμα ἀστραβεύειν Πλάτων εἴρηκεν ἐν Ἑορταῖς. τὸ μέντοι τοῖς ἀπηγορευκόσι τῶν ἵππων ἐπιβαλλόμενον ση-
187 μεῖον τρυσίππειον ἐκαλεῖτο. Ἀριστοφάνης δὲ καὶ βοηλατεῖν καὶ ὀνηλατεῖν εἶπεν. ὑοπῶλαι ὑοφορβοί, συβῶται συφορβοί συβώτριαι, χοιροπῶλαι, ὡς Ἀριστοφάνης ἐν Ὥραις. καὶ ὕες σύες, χοῖροι χοιρίδια, δελφάκια, καὶ τὰ ὀψίγονα καὶ σμικρὰ μετάχοιρα. συφεός ὑφεός συφός, χοιροκομεῖον· χοιροτροφεῖον δὲ ὅ τε συφὸς καὶ πλέγμα τι ἐν ᾧ χοῖροι τρέφονται.

188 ἀγύρται μηναγύρται, ἀγυρτική, ἀγυρμός, ἀγείρειν. μάντεις, ἀλφιτομάντεις, ἀστρομάντεις, νυκτομάντεις, στερ-

---

184 7. μοσχεία B, μοσχίαν Stephanus. 8. ἀρνὸν ὃς καὶ ἄρρην A. 185 3. Εὐριπίδης Valckenarius. 186 4. ἐπισ.] στρωματίσαι C. 187 1. τρίσιππον A. 188 1. μητραγύρται C.

νομάντεις, σφονδυλομάντεις, ἀλευρομάντεις· κοσκινομάν-
τεις δὲ εἴρηκε Φιλιππίδης, Μάγνης δὲ ἐν Λυδοῖς «ὀνειρο-
μάντεσιν, ἀναλύταις.» ὀνειροκρίται, ὀνειροπόλοι, ὀνειρά-
των ὑποκριταί. ὀρνεοσκόποι, οἰωνισταί, ὀρνιθοσκόποι, οἰω-
νοπόλοι. θύται, φιλοθύται, μάγοι, γόητες, ἐξηγηταί, κα-
θαρταί, τελεσταί, ἀπομάκται ἀπομάκτριαι, καὶ τὸ ῥῆμα
ἀπομάξομεν. τερατοσκοπία τερατολογία, τερατολόγῳ φύσει 189
(εἴποις δ' ἂν καὶ τερατολόγῳ ἀνδρί), τερατογονία, τερῶν
ὑποκριταί, ἀφ' ὧν καὶ τὸ τερατεύεσθαι. θαυματοποιός
θαυματοποιία, θαυμάτων δημιουργοί.

μηχανοποιός μηχανοποιία, μηχανήματα μηχαναί,
εὐμήχανοι εὐμηχανία, πολυμήχανοι πολυμηχανία, ἀμήχανοι
ἀμηχανία, βιομήχανοι ὡς Ἀντιφῶν. τοὺς δὲ μηχανοποιοὺς
καὶ σκηνοποιοὺς ἡ παλαιὰ κωμῳδία ὠνόμαζεν. γελω- 190
τοποιὸς καὶ γελωτοποιεῖν, καὶ γελωτοποιοῦντες ὡς Ξενο-
φῶν. Ἐκπωματοποιὸς δὲ δρᾶμα Ἀλέξιδος, καὶ Γραμματει-
διοποιὸς Ἀπολλοδώρου. κυβερνῆται, πρωρᾶται, ἐρέ-
ται, ναῦται. καὶ στρογγυλοναύτας Ἀριστοφάνης λέγει, Θεό-
πομπος δὲ γυναῖκας ναυτίδας. πορθμεῖς πορθμίον. νεωλ-
κοί· τὰ δὲ τῶν νεωλκῶν ξύλα, οἷς ὑποβληθεῖσιν ἐφέλκον-
ται αἱ νῆες, φάλαγγες καὶ φαλάγγια. αἱ δὲ καλούμεναι χα- 191
μουλκοὶ μηχαναὶ δι' ὧν εἵλκοντο. καὶ ἡ μὲν οὐκέτι πλέ-
ουσα ναῦς νενεωλκημένη, διαψυχομένη, ἀνειλκυσμένη. τὰ δὲ
μέρη τούτων προείρηται. σακχυφάντας δὲ Δημοσθέ-
νης εἴρηκεν ἐν τῷ κατ' Ὀλυμπιοδώρου. καὶ σάκκον μὲν καὶ
σακκίον ἡ κωμῳδία, Ὑπερίδης δὲ ἐν τῷ ὑπὲρ Μίκας ἔφη
«ἐμισθώσατο τυλυφάντας,» Σοφοκλῆς δ' ἔφη «λινορραφῆ
τυλεῖα,» Εὔπολις δὲ Κόλαξι «κεκρύφαλοί τε καὶ τύλη,» 192
Ἀντιφάνης δὲ ἐν Φάωνι «στρώματα κλίνας τύλας.» καὶ
φρεωρύχος δὲ εἴη ἂν τέχνης εἶδος· Φιλυλλίῳ γὰρ δρᾶμά
τι ὁ Φρεωρύχος. τὸ δὲ φρεωρύχων ἐργαλεῖον παρ' αὐτοῦ
καλεῖται τορεύς. ἴσως δ' ἂν καὶ [βύρσαν] γλευκαγω-

---

188 2. ὀνειροκρίτοισιν *A*, omisso 3. ὀνειροκρίται. καθάρτριαι add *C*. 4. μάντεις ἐπ' ὄρνισι add *C*. 190 1. σκηνικοὺς οἱ παλαιοὶ ὠνόμασαν *C*. 7. καθέλκονται *C*. 191 2. καὶ] οὖλκοί. καὶ *A*, ὁλκοί. καὶ *F*. 3. νεωλκημένη vulgo. 6. μήκας *A*. 7. κλινοραφῆς τυλία *A*: correctum ex 10 39.

γόν τινα φαίης· ἐπίπρασκον δ' οὗτοι τὸ γλεῦκος, ἐφ' ἁμα-
193 ξῶν εἰς τὴν ἀγορὰν κομίζοντες. Φερεκράτης δ' εἴρηκεν ἐν Ἀγρίοις βύρσης γλευκαγωγοῦ.

κάπηλοι δὲ οὐ μόνον οἱ μεταβολεῖς, ἀλλὰ καὶ οἱ τὸν οἶνον κεραννύντες· ὅθεν καὶ Σαράβωνα ὁ Πλάτων κάπηλον ὠνόμασεν, ἐπαινῶν αὐτὸν ἐπ' οἰνουργίᾳ. τὸ δὲ τῶν καπήλων ἐργαστήριον καπηλεῖον εἰρήκασιν οἱ κωμῳδοδιδάσκαλοι, καὶ τὸ κωμῳδούμενον ἐν Σοφοκλέους Φινεῖ

βλέφαρα κέκληταί γ' ὡς καπηλείου θύραι.

194 Ἕρμιππος δὲ ἐπὶ τοῦ προπιστευθέντος ἄνευ ἀργυρίου πίνειν ἐκ καπηλείου προδόσει πίνειν εἴρηκεν. κάπηλιν δ' ἔλεγον, ὡς Ἀριστοφάνης

ἆρ' ἐστὶν ἡ καπηλὶς ἡ ἐκ τῶν γειτόνων,
ἣ ταῖς κοτύλαις ἀεί με διαλυμαίνεται.

καὶ τὸ κοτυλίζειν εἴρηται μὲν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν κατὰ μέρος πιπρασκομένων ἀλλ' οὐκ ἀθρόως, ἴσως δὲ καταχρωμένων τῶν λεγόντων, ὥσπερ καὶ τὸ καπηλεύειν, οὕτω καὶ τὸ πιπράσκειν λέγουσιν· ἴδιον δ' ἂν εἴη τῶν τὸν οἶνον πι-
195 πρασκόντων. καὶ Φερεκράτης μὲν εἴρηκε

μηδὲν κοτυλίζειν, ἀλλὰ καταπάττειν χύδην,

Ἀριστοφάνης δὲ

κιρνάντες γὰρ τὴν πόλιν ἡμῶν κοτυλίζετε τοῖσι πένησιν.

ὅτι μέντοι ἡ κοτύλη καὶ ὑγρῶν ἦν καὶ ξηρῶν μέτρον, Θουκυδίδης ἀρκεῖ εἰπὼν «κοτύλην ὕδατος καὶ δύο κοτύλας σίτου.» εἶεν δ' ἄν τινες καὶ νεκροφόροι καὶ ταφεῖς. τὰ δ' ἐπὶ τοῦ πιπράσκειν, ἔστιν εἰπεῖν ἐπ' αὐτῶν τὸ τιμιοπῶλαι, εἰρηκότος Φρυνίχου ἐν Τραγῳδοῖς

σὺ δὲ τιμιοπώλης ὥς γ' Ἀχιλλεὺς οὐδὲ εἷς.

196 καὶ ἡ παμπρασία δὲ ἐπὶ τῶν πάντα πωλούντων λέγεται.

τὰ δ' ἐφεξῆς τὰ μὲν πλεῖστα Κριτίας λέγει, πολλοὶ δὲ καὶ τῶν μᾶλλον αὐτοῦ κεκριμένων τὴν εὐφωνίαν. χαλκοπῶλαι, σιδηροπῶλαι. λαχανοπῶλαι λαχανοπώλιδες λαχα-

193 8. δ' *A.* || θύρας *A.* 195 2. καταπιπράσκειν *A.* 4. τοῖς σιτοπένησιν *A.* 9. ἐπὶ τούτοις ἀποπιπράσκειν. ἔστιν δὲ εἰπεῖν *BC.* || τομιοπῶλαι *C.* 196 3. αὐτῷ ante Kühnium. 4. λαχανοπώλιδες λαχανοπωλήτριαι] haec vulgo 200 1. post Ἀντιφάνης.

νοπωλήτριαι. τυροπῶλαι· ἔθος ἦν ἐπερωτᾶν τούτους πό-
τερα κνῆν ἢ ἐπεσθίειν. συρμαιοπῶλαι, στυππειοπῶλαι, ἐριο-
πῶλαι, λιβανωτοπῶλαι· λιβανωτοπωλεῖν δὲ Ἀριστοφάνης
ἔφη. ῥιζοπῶλαι, σιλφιοπῶλαι, καυλοπῶλαι, σκευοπῶλαι, σπερ- 197
μολόγοι σπερματοπῶλαι, χυτροπῶλαι· τὴν δ' Αἴγιναν χυ-
τρόπωλιν ἐκάλουν. φαρμακοπῶλαι, καὶ τὸ ῥῆμα φαρμακο-
πωλεῖν, καὶ φαρμακοτρίβαι παρὰ Δημοσθένει. βελονοπῶλαι
βελονοπώλιδες· τὰς δέ γε βελόνας βελονίδας εἴρηκεν Ἕρ-
μιππος ἐν Μοίραις. ἔξεστι δὲ καὶ τἄλλα ἐπὶ τὸ θῆλυ σχη-
ματίζειν. πινακοπῶλαι· ἐκάλουν δ' οὕτως οἱ ποιηταὶ τῆς
κωμῳδίας οὐ μόνον τοὺς πίνακας πιπράσκοντας ἀλλὰ καὶ
τοὺς ὄρνις, ἃς προυτίθεσαν ἐπὶ πινάκων κεραμέων. τού-
τους δ' ὀρνιθοκαπήλους Κριτίας καλεῖ. οὗ δ' ἐπιπράσκοντο 198
οἱ ὄρνιθες, ὀρνιθοπωλεῖον. ὀρνεῶται, ὀρνιθοπῶλαι. κτενο-
πῶλαι, ἀγκιστροπῶλαι, σκοροδοπῶλαι, κρομμυοπῶλαι. ἰσχα-
δοπώλιδες· ἰσχαδοπῶλαι δὲ Φερεκράτης ἐν τοῖς Ἀγαθοῖς
καὶ ἰσχαδωνῶν ἔφη. μελιτοπῶλαι μελιτοπώλιδες μελιτοπω-
λοῦσαι. λεκιθοπώλης, ἐλαιοπῶλαι, ὀξοπῶλαι, γελγοπῶλαι
γελγόπωλις· εἴρηται γὰρ ἡ γελγόπωλις ἐν Διονυσαλεξάνδρῳ
Κρατίνου, ὥσπερ ἐν Ἀρτοπώλισιν Ἑρμίππου τὸ γελγοπω-
λεῖν. ἐν δ' Ἀριστοφάνους Δαναΐσι συρμαιοπῶλαι καὶ ἐγκρι- 199
δοπῶλαι, ὥσπερ ἐν ταῖς Φοινίσσαις θεατροπώλης ὁ θέαν
ἀπομισθῶν. χιδροπῶλαι. στεφανοπῶλαι στεφανοπώλιδες στε-
φανοπωλήτριαι. στεφάνων δὲ εἴδη ἐκκύλιστος, ὥσπερ Ἀρ-
χίππῳ εἴρηται ἐν Ῥίνωνι

ἀπέρχεται
στέφανον ἔχων τῶν ἐκκυλίστων·

καὶ κυλιστὸν δὲ εἴρηκεν Ἀντιφάνης. συνθηματιαίους δὲ στε- 200
φάνους εἴρηκεν Ἀριστοφάνης τοὺς ἠργολαβημένους, οὓς οἱ
νῦν ἐκδοσίμους λέγουσιν· φατέον δὲ ἐπὶ μὲν τοῦ ἐκδιδόν-
τος ἔργον ὁτιοῦν τὸ ἐργοδοτεῖν, ἐπὶ δὲ τοῦ ἐργαζομένου τὸ
ἐργολαβεῖν. εἰ δὲ Λυσίου ὁ κατ' Αὐτοκλέους λόγος, ἐν ᾧ
γέγραπται «ψηφοπαικτοῦσι τὸ δίκαιον,» εἴη ἂν καὶ ὁ ψη-

197 2. κυθροπῶλαι C. || χυτροπωλεῖον A, χυτρόπολιν M. 5. τὰς — 6. σχηματίζειν] haec vulgo 200 1. ante συνθηματιαίους. 199 3. χιτροπῶλαι A, ἰτροπώλης ceteri. 200 5. εἰ — 6. ψηφοπαίκτης] καὶ λυσίας δὲ ἐν τῶ κατ' αὐτοκλέους ψηφοπλασοῦσι τὸ δίκαιον. εἴη δ' ἂν καὶ ὁ ψηφοπλάστης A.

201 φοπαίκτης ἐν τέχνῃ. τὸ δὲ ὄνομα τοῦτο εἴρηκέ τις τῶν
νέων κωμῳδῶν Εὔδοξος ἐν Ναυκλήρου δράματι.
εἰ δὲ χρὴ καὶ τὰς αἰσχίους πράξεις τέχνας ὀνομάζειν,
ἐρεῖς πόρναι πόρνοι, ἑταῖραι ἑταιροῦντες, πορνεῖα οἰκή-
ματα ματρύλλεια, πορνοβοσκοί προαγωγοί μαστροποί. τὴν
δὲ πόρνην καὶ χαμαιτύπην ἐρεῖς, καὶ χαμαιτυπεῖον τὸ ἐρ-
γαστήριον, καὶ τεγῖτιν καὶ πορνίδιον. πορνεύτριαν δὲ ἐν
202 τοῖς Γεωργοῖς Ἀριστοφάνης ἔφη, Φιλωνίδης δὲ ἐν τοῖς Κο-
θόρνοις πορνοτελώνας. Ἕρμιππος δὲ ἐν Ἀρτοπώλισι φησὶν

ὦ σαπρὰ καὶ πᾶσι πόρνη καὶ κάπραινα,

Ἀριστοφάνης δὲ ἐν Σκηνὰς καταλαμβανούσαις

τὴν πόρδαλιν καλοῦσι τὴν κασαλβάδα.

τὸ δὲ πορνεύεσθαι ῥῆμα ἐν τῷ πρώτῳ Εὐπόλιδος Αὐτο-
λύκῳ, ὡς τὸ πορνοβοσκῆσαι ἐν τῇ Πλάτωνος Συμμαχίᾳ,
203 καὶ ἡ πορνοβοσκία ἐν τῷ Αἰσχίνου κατὰ Κτησιφῶντος. ἐν
δὲ Φρυνίχου Μούσαις

ὦ κάπραινα καὶ περίπολις καὶ δρομάς.

καὶ φορβάδας δ' ἂν τὰς πόρνας λέγοις, ὥσπερ καὶ μάχλους.
κυβεία, κυβεύτρια κυβευταί, κυβευτήρια. πεττεία ἢ
πεσσεία, ὡς Σοφοκλῆς. σκιράφια· καὶ τὸν σκιραφευτὴν
Ἄμφις εἴρηκεν ἐν τοῖς Κυβευταῖς. τηλία, κημοί, φιμοί, κη-
θίς, κόσκινον, ἀβάκιον, κύβοι, διάσειστοι κύβοι, πεττοί, ἀφ'
204 ὧν καὶ τὸ πεττεύειν καὶ πεττευτὴς παρὰ Πλάτωνι. τὸ δὲ
πεσσοῖς παίζειν πεσσονομεῖν Κράτης εἴρηκεν ἐν Γείτοσιν.
ψῆφοι, γραμμαί, βόλοι. βόλων δὲ ὀνόματα τῶν μὲν φαύλων
τε καὶ δυσβόλων, ἐφ' οἷς τὸ δυσκυβεῖν, Μίδας, Μάνης, πάτρι-
λος, πάταινα, μάγνης, σάγλη, ἄβολα, ἄπλια, ἄθετος, ὑπτιάζων,
κρύφασος, κάγχασος, τριχίας, ἐκδύνων, χῖος, ὃν καὶ κῖον ἐκά-
λουν καὶ οἰνὸν καὶ οἰνήν (ἔστι δὲ οἰνὴ παρὰ τοῖς Ἴωσι
μονάς)· οἱ δὲ βελτίους, ἐφ' οἷς καὶ τὸ εὐκυβεῖν ἐλέγετο,

---

202 3. ὡς σαπρὰ πόρνη *A*, καὶ πάσῃ πόρνη *B*: corr *M*. 203 3. ὦ] ὦ καὶ *M*. || περιβολὰς *A*, περίπολε *C*. 4. καὶ φορβὰς τὴν πόρνην λέγει ὥσπερ καὶ μαινὰς καὶ μαχλάς *A*. 7. κηθίς] αἰθίδα *A*. an κηθίδια? 204 2. ἐν ἀγγείτορσι *A*. 3. ψῆφοι ψηφοπαίστου γραμμαὶ *C*. 4. δυσκόλων *BC*. || δύσκυβοι *A*, omissis ἐφ' οἷς τὸ. || σπάτιλος σπάταινα μάγνισσα ἄμπλια ἄβολα *C*. 6. κίον καὶ οἴδην ἐκάλουν· ἔστι δὲ καὶ πυνὴ π. *C*.

βόλος πρανής, ἐπακοντιστής, καλλίβολος, φύσκων, ὅροι, συν- 205
ωρὶς ἢ κῷος. ὁ μέντοι Μίδας καὶ τῶν μέσων βόλων ἦν.
καὶ ἄλλοι δὲ πολλοί εἰσιν, οὓς ὀνομάζει Εὔβουλος ἐν τοῖς
Κυβευταῖς,

κεντρωτός, ἱερός, ἅρμ' ὑπερβάλλον πόδας,
κήρυνος, εὐδαίμων, κυνῶτες, ἄρτια,
Λάκωνες, ἀντίτευχος, Ἀργεῖος, δάκνων,
Τιμόκριτος, ἐλλείπων, πυαλίτης, ἐπίθετος,
σφάλλων, ἀγύρτης, οἶστρος, ἀνακάμπτων, δορεύς,
λάμπων, Κύκλωπες, ἐπιφέρων, Σόλων, Σίμων.

κυβείας δὲ εἴδη καὶ ἡ πλειστοβόλινδα παιδιά, καὶ τὸ ἀρ- 206
τιάζειν, καὶ διαγραμμίζειν καὶ διαγραμμισμός, καὶ χαλκί-
ζειν καὶ χαλκισμός, καὶ ἱμαντελιγμός, καὶ ναυμαχία. ἔνι
τις καὶ ἱερὰ γραμμή, ἀφ' ἧς ἡ παροιμία «κινήσω τὸν ἀφ'
ἱερᾶς.»

δύναιτο δ' ἄν τις, εἰ βούλοιτο, καὶ τὰς ὑπὸ τοῦ Πλά-
τωνος ὀνομασθείσας τέχνας ταύταις ἐπαριθμεῖν, καὶ τὰ
σὺν αὐταῖς ὀνόματα, εἴτε σπουδάζων ἐχρῆτο τοῖς ὀνόμασιν
εἴτε καὶ μή· λέγω δὲ διὰ τὸ ἐν ἐνίοις τῶν ὀνομάτων βιαι-
ότερον. διακριτική συγκριτική, συγκριτικός διακριτικός, συγ- 207
κριτικῶς διακριτικῶς, διακρῖναι, διελεῖν, διατεμεῖν διχοτομεῖν,
χωρίσαι διαχωρίσαι ἀποχωρίσαι, ἀποστῆσαι διαστῆσαι, δια-
μερίσαι, διαλαβεῖν, ἀφαιρεῖν καὶ ἀφαιρετά, συγκρῖναι, συ-
στῆσαι, συναγαγεῖν, μῖξαι συμμῖξαι, συμπλέξαι, καὶ τέχνη
οὐ πλεκτικὴ μόνον ἀλλὰ καὶ συμπλεκτική. προβληματουρ-
γική προβληματουργικός. προβλήματα, σκεπάσματα, παρα- 208
πετάσματα, στεγάσματα, ὁπλίσματα, ἀμφιέσματα, φράγματα,
περικαλύμματα, ὑποπετάσματα. τρητά ἄτρητα, σύνθετα σύν-
δετα, νεύρινα τρίχινα. περιβολή ὑποβολή ἐπιβολή. ἱματι-
ουργική, πιλητική. τρῆσις, ῥαφή. ὁλοσχίστων δερματουργική,
ῥευμάτων σταλτική, ἐπιθηματουργία, διακωλυτικὰ ἔργα, γομ- 209
φωτική, ὁπλοποιική, μαγγανευτική, ἀμυντικὴ χειμῶνος, ἐρ-
γαστική. ξαντική ξάντης, κναφευτική, ὑφάντης ὑφάσματα
ὑφή, πλυντική. θεραπευτική, κοσμητική, προητική, νηστική,
στρεπτική στρεπτικόν, συμπλεκτικόν, ἄστροφον, κάταγμα,

---

205 2. ἢ] *κίος ἢ* C. || *μεσοβόλων* BC. 206 3. *ἐν ἧ* A. 209 1. *στεκτική* Iungermannus.

στημονονητική, κροκονητική, πλεκτική, ἐμπλέξαι, νῆμα, εὐθυπλοκία. χαλκοτυπική, κεραμική, φλοιστική, φελλοί, βίβλοι. πρωτογενές, ἀσύνθετον. γλυπτικὴ σφραγίδων, δρυοτομική. τροφική, ἀγελαιοκομική ἀγελαιοτροφική. ὑπηρετική, ἀργυραμοιβική ἀργυραμοιβός, ἐμπορευτικοί. τὸ κηρυκικὸν
210 πᾶν γένος, ἑρμηνευταί. ἱερεωτική, κριτική, ἐπιστατική. σκευουργική σκευουργία. ἱπποφορβία, διακονική. πεττεία, πειστική πειστικόν, ἀρκτική, μισθαρνική. ἀγκιστρεία ἀγκιστρευτική, ἁλιευτική, τριοδοντία, πληκτική, πυριευτική, ἀσπαλιευτική, καὶ πολλὰ ἄλλα σὺν τούτοις ὀνόματα.

ἵνα δὲ μηδὲ τῶν βιβλίων ἀμελεῖν δοκῶμεν, εἴποις ἂν βίβλοι, βιβλίον· παρὰ δὲ Ἀριστοφάνει καὶ βιβλιδάριον. καὶ χάρτας δὲ τοὺς γεγραμμένους Πλάτων εἴρηκεν ὁ κωμικός·

τὰ γραμματεῖα τούς τε χάρτας ἐκφέρων.

211 ἐκ δὲ τῶν ἐναντίων ἐπὶ ἀγράφου τὸ βιβλίον εἴρηκεν Ἡρόδοτος, εἰπὼν «γράψας ἐν βιβλίῳ.» καὶ βιβλιοπώλην μὲν παρὰ Ἀριστομένει εὑρήσεις ἐν Γόησιν, βιβλιαγράφον δὲ παρὰ Κρατίνῳ ἐν Χείρωσιν, βιβλιογράφος δὲ παρὰ Ἀντιφάνει ἐν Σαπφοῖ. παρὰ δὲ τῷ νεωτέρῳ Κρατίνῳ ἐν Ὑποβολιμαίῳ βιβλιοθήκη. Ἀντιφάνης δὲ ἐν τῷ Μύλωνι εἴρηκε βιβλιδίου κόλλημα. Ἡρόδοτος δὲ τοὺς Ἴωνάς φησι τὰς βίβλους διφθέρας λέγειν ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ. τὰς δὲ διφθέρας καλοῦσι καὶ ἰττέλας.

Η.

Κομμόδῳ Καίσαρι Ἰούλιος Πολυδεύκης χαίρειν. ταῦτα ἐγὼ μὲν συνελεξάμην, ὅτι μὲν διὰ ταχέων, αὐτὸ δηλοῖ, πλὴν οὐκ ἔστιν ὅτε ἀποστὰς δι᾽ αὐτὰ τῆς συνουσίας τῆς πρὸς τοὺς νέους καὶ τῶν δι᾽ ἔθους ἀγώνων, ὁσημέραι δύο λόγους τὸν μὲν ἐκ τοῦ θρόνου λέγων, τὸν δὲ ὀρθοστάδην. ἔδει δέ, ὡς εἰκός, κἀκείνοις παρασκευῆς καὶ τούτοις σχολῆς.

---

210 7. καὶ βιβλάριον A. 211 3. βιβλιογράφον ante Lobeckium. 5. ἐν Ὑποβολιμαίῳ] ἀπεμπολημένη A. 9. ἱπτέλας F, ἰττέστας alii, μεμβράνας A: corr ex Hesychio Iungermannus. 1 4. λόγους] λόγους ἐξειργασάμην A.

Δικαστικὰ ὀνόματα εἴη ἄν, ὡς ἐγᾦμαι, τάδε. δίκη 6
μὲν ἥ τε θεὸς καὶ τὸ πρᾶγμα οὗ προέστηκεν ὁ δικάζων,
καὶ ἡ ἀμφισβήτησις καὶ ἡ διαδικασία καὶ ἡ τιμωρία, τὸ
δὲ συνέχον τὴν δίκην δίκαιον καὶ ἄδικον, ὁ δὲ δικάζων δι-
καστής, τὸ δὲ χωρίον δικαστήριον. τὰ δὲ ἀπ' αὐτῶν ὀνό-
ματα δίκαιος δικαίως, δικαιοσύνη δικαιότης δικαιοπραγία,
δικαιοδότης. τὸ δὲ δίκαιον καὶ θεμιτόν. τὸν δὲ δίκαιον 7
εἴποις ἂν καὶ νόμιμον, εὐγνώμονα, σώφρονα, τοῖς οὖσιν
ἀρκούμενον, οὐδενὸς τῶν ἀλλοτρίων ἐφιέμενον, δικαιοπρα-
γοῦντα, εὐγνωμονοῦντα, σωφρονοῦντα. καὶ εὐγνωμοσύνη καὶ
σωφροσύνη. νομίμως, εὐγνωμόνως, σωφρόνως. δικαιοπρα-
γεῖν, εὐγνωμονεῖν, σωφρονεῖν. ἄδικος ἀδίκως, ἀδικία, ἀδι-
κοπραγία. καὶ τὸν ἄδικον φαίης ἂν πλεονέκτην, ἄνομον
παράνομον, βίαιον, τῶν ἀλλοτρίων ἐπιθυμητήν, τῶν οὐδὲν
προσηκόντων ἐφιέμενον. καὶ ἀδικεῖν, ἀδικοπραγεῖν, πλεονε-
κτεῖν, ἀνομεῖν παρανομεῖν, βιάζεσθαι. καὶ πλεονεξία, ἀνο-
μία, βία. καὶ πλεονεκτικῶς, ἀνόμως παρανόμως, βιαίως.
ὁ δὲ δικαστὴς ὀνομασθείη ἂν ὁ δικάζων, ὁ κλήρῳ 8
λαχών, ὁ κληρωθείς, ὁ τῆς ψήφου κύριος, ὁ τὴν ψῆφον
παρειληφώς, ὁ τὸν ὅρκον ὀμωμοκώς, ὁ τοῦ δικαίου προ-
στάτης, ὁ τῶν νόμων φύλαξ, ὁ τὰ ἀμφισβητήσιμα διαι-
ρῶν, ὁ κρίνων, ὁ διακρίνων, ὁ τοὺς ἀδικοῦντας κολάζων,
μετιών, καταδικάζων, ἐξαίρων, νουθετῶν, σωφρονίζων, ὁ
τιμωρούμενος. καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ θέσθαι τὴν ψῆφον, ἐξ- 9
ενεγκεῖν γνῶσιν, κρῖναι διακρῖναι τὰ δίκαια, διελεῖν, δικά-
σαι καταδικάσαι ἀποδικάσαι, καταψηφίσασθαι ἀποψηφί-
σασθαι, καταγνῶναι ἀπογνῶναι, τιμωρήσασθαι κολάσαι μετ-
ελθεῖν, ἀφεῖναι ἀπαλλάξαι· τὸ γὰρ ἀπολῦσαι ἰδιωτικόν. τὸ
δὲ ὄνομα τοῦ πράγματος κρίσις, γνῶσις κατάγνωσις ἀπό-
γνωσις, καταδίκη ἄφεσις. καὶ ἐπαινῶν μὲν ἂν δικαστὴν 10
εἴποις δίκαιος, ἔνδικος, ἀκριβής, ἄδωρος, ἀδιάφθορος, ἀν-
εξαπάτητος, δυσπαράγωγος, δυσπαράτρεπτος ἀπαράτρεπτος,
ἀπαράπειστος, ἀπλανής, στάσιμος, ἀσφαλής, ἴσος ἰσοστάσιος
ἰσόρροπος, ἀκλινής, ἄτρεπτος, πρὸς τὸ δίκαιον ῥέπων, οὐ
πρὸς ὀργὴν ἐκφερόμενος, οὐ πρὸς χάριν ἐνδιδούς, ἀκριβέ-

---

10 4. ἀπαράσειστος A.

στερος ζυγοῦ τὴν ῥοπήν, μισοπόνηρος, πρᾶος, ἐπιεικής, ἐλε-
11 ήμων, φιλοικτίρμων. καὶ τὰ ἐπιρρήματα δικαίως, ἐνδίκως, ἀκριβῶς, ἀδιαφθόρως, ἀδώρως, ἀνεξαπατήτως, ἀπλανῶς, στασίμως, ἀσφαλῶς, ἴσως· σκληρὸν γὰρ τὸ ἰσοστασίως. καὶ ἰσορρόπως, ἀκλινῶς, ἀτρέπτως, ἐπιεικῶς· ἐλεημόνως δὲ καὶ φιλοικτιρμόνως σκληρά. τὰ δὲ τῶν ἔργων ὀνόματα δικαιοσύνη, εὐθυδικία, ἀκρίβεια, ἀσφάλεια, ἰσότης, μισοπονηρία, φιλανθρωπία, ἡμερότης, πραότης, ἐπιείκεια, ἀδωρία, ἰσορροπία, ἔλεος· ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων οὐκέτι. ῥῆμα δὲ ἀπὸ τούτων μόνον ἰσορροπεῖν, φιλανθρωπεύεσθαι, ἐλεεῖν, οἰκτεί-
12 ρειν. ψέγων δ' ἂν εἴποις δικαστὴς ἄδικος, ἔκνομος παράνομος, ῥᾴδιος ῥᾳδιουργός, προπετής, εὐχερής, δωροδόκος, εὐεξαπάτητος, εὐπαράτρεπτος, εὐπαράπειστος, εὐπαράγωγος, πεπλανημένος, σφαλερός, σκαιός, ἀπάνθρωπος, ἀνεπιεικής, ὑβριστής, ἑτερόρροπος, ἄνισος, ἀνηλεής, ἄγριος, ἄνοικτος, εἰ μὴ τραγικώτερον, δυσόργητος, πρὸς χάριν ὑποκατακλινόμενος, πρὸς ὀργὴν ἔκφορος, πρὸς ἀργύριον ῥέπων, πρὸς
13 τὸ πλεῖον βαρυνόμενος, δεκαζόμενος, φενακιζόμενος. καὶ τὰ ἐπιρρήματα ἀδίκως, ἐκνόμως παρανόμως, προπετῶς, ῥᾳδίως, εὐχερῶς, εὐεξαπατήτως, πεπλανημένως, σφαλερῶς, σκαιῶς, ἀπανθρώπως, ὑβριστικῶς, ἀνίσως, ἀγρίως, ἀνηλεῶς, ἀνεπιεικῶς, ἑτερορρεπῶς, ἀνοίκτως· τὰ γὰρ ἀπὸ τῶν λοιπῶν δυσφθεγκτότερα. τὰ δὲ πράγματα ἀδικία, ἀνομία
14 παρανομία, ῥᾳστώνη ῥᾳδιουργία, προπέτεια, εὐχέρεια, ἀπάτη, σφάλμα, ἀπανθρωπεία, ἀνεπιείκεια, ὕβρις, ἀνισότης, ἀγριότης, δωροδοκία, παραγωγή, ἑτερορρέπεια, σκαιότης, πλάνη. καὶ τὰ ῥήματα ἀδικεῖν, παρανομεῖν, ῥᾳδιουργεῖν, ἀπατᾶσθαι ἐξαπατᾶσθαι, παρατρέπεσθαι, παράγεσθαι, σφάλλεσθαι, ὑβρίζειν, δωροδοκεῖν, παραπείθεσθαι, ἀπανθρωπεύεσθαι, ἑτερορρεπεῖν, ἀγριαίνειν, φενακίζεσθαι καὶ τὸ ὄνομα φενακισμός. Πλάτων δὲ καὶ γραφὰς εἶναι κακοδικίας ἠξίωσεν.
15 κοινὰ δ' ἐπὶ δικαστῶν, ὁμόψηφοι ἐγένοντο, σύμψηφοι, συνεψηφίσαντο, τὴν ἐναντίαν γνώμην ἔθεντο, τὴν καταδικάζουσαν, τὴν καθαιροῦσαν, τὴν καταγινώσκουσαν, τὴν

---

11 8. ῥήματα — μόνα? **13** 3. ἐξαπατήτως ante Iungermannum.

ἀφιεῖσαν. ἴσας τὰς ψήφους ἔθεντο, ἴσαι αἱ ψῆφοι ἠνέχθησαν· τὸ δ' ἰσόψηφοι παρὰ Θουκυδίδῃ ἐπ' ἄλλης ἐστὶ χρείας. ἔστι δ' εἰπεῖν ἐκάθισε δικαστήριον καὶ ἀπεκληρώθη δικαστήριον.

σκεύη δὲ δικαστικὰ σύμβολον, βακτηρία, πινάκιον 16
τιμητικόν, μάλθη, ᾗ καταλήλιπτο τὸ πινάκιον, ἐγκεντρίς, ᾗ εἷλκον τὴν γραμμήν· μακρὰ δὲ ἐκαλεῖτο ἣν καταδικάζοντες εἷλκον. κημός, καδίσκος, ἐχῖνος, ψῆφος, κλεψύδρα, χοιρίναι· πάλαι γὰρ ἀντὶ ψήφων χοιρίναις ἐχρῶντο, αἵπερ ἦσαν
κόγχαι θαλάττιοι· αὖθις δὲ καὶ χαλκᾶς ἐποιήσαντο κατὰ 17
μίμησιν. καὶ σπόνδυλοι δὲ ἐκαλοῦντο αἱ ψῆφοι αἱ δικαστικαί, χαλκοῦ πεποιημέναι. καδίσκος μὲν οὖν ἐστὶ τὸ ἀγγεῖον ᾧ τὰς ψήφους ἐγκαθίεσαν, κημὸς δὲ δι' οὗ κατήεσαν αἱ ψῆφοι ἐπικειμένου τῷ καδίσκῳ, ἐχῖνος δὲ οὗ αἱ μαρτυρίαι ἐμβληθεῖσαι κατεσημαίνοντο. τῶν δὲ τοῦ δικαστηρίου μερῶν ἐστὶ καὶ κιγκλὶς καὶ δρύφακτος. ἔνιοι δ' οἴονται καὶ ἀνάγκην σκεῦος εἶναι δικαστικόν, εἰπόντος Ἀριστοφάνους

οὐκ εἶ λαβὼν θύραζε τὰ ψηφίσματα
καὶ τὴν ἀνάγκην ἐς κόρακας ἐντευθενί;

καὶ φρυκτοὶ δὲ ἐκαλοῦντο αἱ ψῆφοι αἱ δικαστικαί· [ὅθεν 18
καὶ φρυκτή τις ψῆφος, ᾗ εἰς τὰ ἐναντία ἐχρῶντο.] φύλλοις δ' ἐψηφίζοντο οἱ κατὰ δήμους δικάζοντες, οἷς ἐπέγραφον εἴ τις ὡς παρέγγραπτος ἐκρίνετο. καὶ τὸ καταγνῶναι ἐκαλεῖτο ἐκφυλλοφορῆσαι, καὶ ὁ κατεγνωσμένος ἐκπεφυλλοφορημένος. ὠνομάζετο δὲ ταὐτὸν τοῦτο ἀποψηφίσασθαι καὶ ἀπεψηφισμένος ὑπεναντίως τῷ παρὰ τοῖς δικασταῖς·
ἐκεῖ γὰρ τὸ ἀποψηφίσασθαι τὸ ἀφεῖναι ἐστίν, ἐν δὲ τοῖς 19
κατὰ δήμους δικαστηρίοις ἀντὶ τοῦ καταψηφίσασθαι τάττεται. αἱ δ' ἐν τοῖς δήμοις αὗται κρίσεις ἐκαλοῦντο διαψηφίσεις. καὶ ἡ βουλὴ δὲ οἱ πεντακόσιοι φύλλοις ἀντὶ ψήφων ἐχρῶντο. κοινῇ μέντοι πᾶς ὁ δῆμος ὀστράκοις ἐψηφίζετο, καὶ τὸ ἔργον ἐκαλεῖτο ὀστρακοφορία, καὶ τὸ πάθος ὀστρακισμός, καὶ τὸ ῥῆμα ἐξοστρακίσαι καὶ ἐξοστρακισθῆ-

---

17 9. ἴῃ ante Porsonum. 10. ἐντεῦθεν ante Iungermannum. 18 2. εἰς τὰς μαντείας Kühnius. 7. τὸ vulgo. 19 4. τοῖς (vel ἐν τοῖς) πεντακοσίοις libri.

20 ναι. περισχοινίσαντας δέ τι τῆς ἀγορᾶς μέρος ἔδει φέρειν εἰς τὸν περιορισθέντα τόπον Ἀθηναίων τὸν βουλόμενον ὄστρακον ἐγγεγραμμένον τοὔνομα τοῦ μέλλοντος ἐξοστρακίζεσθαι· ὅτῳ δὲ ἑξακισχίλια γένοιτο τὰ ὄστρακα, τοῦτον φυγεῖν ἐχρῆν, οὐχ ὡς κατεγνωσμένον ἀλλ' ὡς τῇ πολιτείᾳ βαρύτερον, δι' ἀρετῆς φθόνον μᾶλλον ἢ διὰ κακίας ψόγον.

τῶν μὲν δικαστικῶν ὀνομάτων ἐστὶν αὐτὸ τοῦτο, δικαστικόν· ἦν δὲ τοῦτο τὸ τριώβολον ὁ τῷ δικαστῇ διδόμενος μισθός.

21 εἰ δὲ τὴν δίκην καὶ τιμωρίαν χρὴ λέγειν, ῥητέον δίκη, τιμωρία, κόλασις, ζημία ἐπιζήμιον, τίμημα προστίμημα ἐπιτίμημα καὶ ὡς Ἀντιφῶν ἐπιτίμιον, ἐπιβολή, εὔθυνα, ὄφλημα, καταδίκη, κατάγνωσις. καὶ τὰ ῥήματα τιμωρεῖσθαι, κολάζειν, ζημιοῦν, τιμᾶσθαι προστιμᾶν ἐπιτιμᾶν, καταδι-
22 κάζειν, καταγινώσκειν, ἐπιβολὴν ἐπιβάλλειν. τὸ δὲ καταδικάζειν Πλάτων κατευθύνειν εἶπεν. τὸ δὲ πάθος καταδεδικάσθαι, κεκολάσθαι, ἐζημιῶσθαι, προστετιμῆσθαι, ὀφλεῖν, κατεγνῶσθαι· καὶ ὁ τοιοῦτος κατάδικος ὑπόδικος, ὑπεύθυνος, ὀφλών, κεκολασμένος, ἐζημιωμένος, ἐγγεγραμμένος, κατεγνωσμένος. οὐ χρὴ δ' ἀγνοεῖν ὅτι ζημίαν οὐ τὴν εἰς χρήματα μόνον ἐκάλουν, ἀλλὰ καὶ τὴν εἰς τὸ σῶμα. τὰ μέν-
23 τοι προστιμήματα Σόλων ἐπαίτια καλεῖ. εἴη δ' ἂν ἐκ τούτων καὶ τὸ ἠτιμῶσθαι, πεφυγαδεῦσθαι, τεθανατῶσθαι, κεχιλιῶσθαι· τὸ δὲ καταλελιθῶσθαι ἄλλης ἐστὶ χρείας.

καὶ μὴν καὶ τάδε ἀπὸ δίκης ὀνόματα. ἐπίδικος κλῆρος ἢ ἐπίκληρος, καὶ ἐπιδικάσασθαι ἐπιδικασάμενος, καὶ ἀνεπίδικος. καὶ διαδικασία, καὶ ἠντιδίκησεν ὡς Δημοσθένης, καὶ καταδίκη ὡς Θουκυδίδης, καὶ ἀνάδικος δίκη, καὶ
24 ἀναδικία ὡς Λυσίας, καὶ ἀναδικάζεσθαι ὡς Ἰσαῖος. καὶ δικογράφος ὡς Ὑπερίδης, καὶ δικογραφικῶς ὡς Ἰσοκράτης. καὶ ἀντεδικάσατο ὡς Λυσίας. καὶ σύνδικος καὶ συνδικασία, συνδικάζειν συνδικαζόμενος. πρόδικος προδικεῖν, προδικάσασθαι προδικασία ὡς Ἀντιφῶν. καὶ εὐδικία εὐθυδικία, καὶ αὐτοδικεῖν. καὶ ἐκδικάζεσθαι, καὶ προκαταδικάζεσθαι ὡς Δείναρχος. καὶ καταδικάσαι, καὶ καταδικάσασθαι ἐπὶ τῶν ἑλόντων. καὶ ἀποδικάζων ὡς Λυσίας.

---

24 8. ἀλόντων vulgo.

καὶ δικαιωτήρια τὰ βασανιστήρια ὡς Πλάτων· ὁ δ' αὐτὸς 25
καὶ δικαιούμενον τὸν κολαζόμενον. Κριτίας δὲ ἀποδικάσαι
ἔφη τὴν δίκην τὸ ἀπολῦσαι ἢ νικῶσαν ἀποφῆναι, ὡς ἂν
ἡμεῖς ἀποψηφίσασθαι. ὁ δ' αὐτὸς καὶ διαδικάζειν τὸ δι'
ὅλου τοῦ ἔτους δικάζειν. εἴποις δ' ἂν καὶ φιλόδικόν τινα,
καὶ ἔνδικον οὐ μόνον ἄνδρα ἀλλὰ καὶ ἡμέραν ἐν ᾗ δικά-
ζουσιν· τὸ γὰρ ἄδικον εἰπεῖν ἐν ᾗ οὐ δικάζουσι, βιαιότερον.
εἰσὶ δὲ καὶ παρὰ Μενάνδρῳ δικάσιμοι ἡμέραι. καὶ ἐφυγο- 26
δίκουν εἴρηκε Δημοσθένης, Κράτης δὲ ὁ κωμικὸς παλίνδι-
κον τὸν πολλάκις δικαζόμενον. ἔνιοι δὲ καὶ τὸ στρεψοδι-
κεῖν τὸ παρὰ τοῖς κωμικοῖς ἢ τὸ φυγοδικεῖν νομίζουσιν ἢ
τὸ ἀναστρέψαντα κατηγορεῖν. ὑπέρδικος δὲ ὁ ὑπὲρ τοῦ δέ-
οντος ἀγών.

τῶν δὲ δικαστικῶν ὀνομάτων γραμματεῖα, διαμαρτυρία, 27
διαθῆκαι, ἀντίγραφα, κατασεσημασμένα, καὶ σημήνασθαι
κατασημήνασθαι, σημηνάμενος. ἐπισημηνάμενος δὲ Ἰσαῖος
εἶπεν· τὸ γὰρ παρασημηνάμενος ὁ Θουκυδίδης ἐπὶ τοῦ πα-
ρατυπώσασθαι τὴν σφραγῖδα λέγει. εἴποι δ' ἄν τις καὶ 28
ἀπογράψασθαι καὶ ἀντιγράψασθαι καὶ ἐνσημήνασθαι. ὀνό-
ματα δὲ τῶν ἐκ δικαστηρίου καὶ τὸ μεσεγγυῆσαι, ἐμεσεγ-
γύησαν, ἐν μεσεγγυήματι ἐποιήσασθε· μεσέγγυον τὴν μεί-
ρακα καταθέσθαι Ἀριστοφάνης λέγει, καὶ μεσεγγύημα μὲν
Ξενοφῶν, μεσεγγυήματα δὲ Ὑπερίδης καὶ μεσεγγυησαμένη
Δημοσθένης. ἔστι δέ τις καὶ λῆξις δίκης, καὶ δίκην λαχεῖν
καὶ ἐνστήσασθαι, ἐνεγκεῖν, ἐπαγαγεῖν, συστήσασθαι καὶ
διαλύσασθαι δίκην. καὶ δίκης μὲν λῆξις εἴη ἂν ὁ νῦν κα- 29
λούμενος τύπος, τὸ ἰδιωτικῶς ἀμφισβήτημα (ἀνεκρίνοντο δὲ
τὰς λήξεις οἱ ἄρχοντες), γραφῆς δὲ ἐπὶ τῶν δημοσίων ἀδι-
κημάτων, ὅπερ νῦν λέγεται ἐγγραφὴ καὶ ἐγγράψασθαι.
ἀποθέσθαι γραφήν, ἀπενεγκεῖν, ἐπενεγκεῖν, ἐπαγαγεῖν, ἐπαγ-
γεῖλαι· ἀποθέμενος, ἀπενεγκών, ἐπαγγείλας, ἀπενέγκας, ἐπα-
γαγών, γραψάμενος. κοινῇ δὲ ταῦτα πάντα φαίης ἂν ἐγκλή-
ματα καὶ ὡς Πλάτων ἐπικλήματα, καὶ ἐγκαλεῖν καὶ ἐπικα- 30

---

25 2. ἀποδικῆσαι *C*. 4. ἀποψηφίσαι vulgo. 26 4. τὸ παρὰ — φυγοδικεῖν om *A*. qui 5. τὸν, et post κατ. addit ἢ τὸν πολλάκις εἰς τὴν αὐτὴν στρεφόμενον δίκην. 29 2. ἀνέκρινον Schömannus.

λεῖν. καὶ κατηγορία δ' ἂν εἴη ταὐτὸ τοῦτο, καὶ αἰτία καὶ ὡς
Πλάτων αἰτιάσεις, καὶ διώξεις· κατηγορεῖν, αἰτιάσασθαι,
διώκειν. καὶ εὐθύνειν δὲ καὶ εὔθυνα. τῶν δὲ ἐκ δικαστη-
ρίου ὀνομάτων καὶ τὸ συκοφαντεῖν, ἐργολαβεῖν ἐνεργολαβεῖν,
ἐπηρεάζειν ἐνεπηρεάζειν, καταψεύδεσθαι, καταψευδομαρτυ-
31 ρεῖν· Δημοσθένης γὰρ ἔφη καταψευδομαρτυροῦμαι. Ὑπερί-
δης δὲ ἐπισυκοφαντεῖν ἔφη. καὶ τὸ πρᾶγμα συκοφαντία,
ἐπηρεασμός ἐπήρεια, ψευδολογία, ψευδομαρτυρία· Κρατῖνος
δὲ καὶ ψευδομαρτύριον εἴρηκεν. καὶ τὸ ὄνομα συκοφάντης,
καὶ ἐργολαβῶν καὶ ἐπηρεάζων, καὶ ὁ τὰ ψευδῆ μαρτυρῶν
ἢ καταμαρτυρῶν, τάχα δὲ καὶ πολυπραγμονῶν, ἀντὶ τῶν
ὀνομάτων φαύλων ὄντων μετοχαί.

καὶ ἰδιωτικὰ μὲν δικῶν ὀνόματα αἰκίας, κακηγορίας,
βλάβης, παρακαταθήκης, ἀποπομπῆς καὶ ὡς Λυσίας ἀπο-
πέμψεως, κακώσεως, κλοπῆς, χρέως, συμβολαίων, συνθηκῶν
παραβάσεως, μισθώσεως οἴκου, ἐπιτροπῆς, ἀχαριστίας, σί-
του, καρποῦ, ἐνοικίου, ἀδικίου, φορᾶς ἀφανοῦς, μεθημερι-
νῆς. ἀμφισβήτησις, παρακαταβολή, διαμαρτυρία, ἐπίσκηψις,
32 ἀμφισβήτησις μέν, ὅστις ἀμφισβητοῖ κλήρου κατὰ γένος
ὡς οὐκ ὄντος υἱοῦ τῷ τεθνεῶτι, παρακαταβολὴ δέ, ὅστις
ἀντιλέγοι ὡς αὐτὸς δικαιότερος ὢν ἔχειν τὸν κλῆρον ἐξ ἀγ-
χιστείας ἢ διαθηκῶν· παρακατέβαλλε δὲ τῆς οὐσίας τὸ δέ-
κατον, ὡς προσεισοίσων ἐὰν ἡττηθῇ. διαμαρτυρία δέ, ὅστις
διαμαρτυροῖτο μὴ ἐπίδικον εἶναι τὸν κλῆρον ὡς ὄντος υἱοῦ.
33 ἐπίσκηψις δέ, εἴ τις τὴν διαμαρτυρίαν ὡς ψευδῆ αἰτιῷτο·
Ἰσαῖος δὲ καὶ τὸ ἐπὶ φόνῳ προειπεῖν· «εἰς Ἄρειον πάγον
αὐτῷ ἐπέσκημμαι.» ἀντιγραφὴ δὲ ἐκαλεῖτο ἐπὶ τῶν κατὰ
γένος ἀμφισβητούντων. τὰς δ' ἐπὶ τῷ σίτῳ δίκας ἐν ᾠδείῳ
ἐδίκαζον· σῖτος δέ ἐστιν αἱ ὀφειλόμεναι τροφαί. ἦν δὲ δίκη
καὶ εἰς ἐμφανῶν κατάστασιν καλουμένη, ὁπότε τις ἐγγυή-
σαιτο ἢ αὐτόν τινα ἢ τὰ χρήματα, οἷον τὰ κλοπαῖα, ἃ
34 καὶ κλέμματα καὶ κλοπιμαῖα καὶ φώρια, παρὰ δὲ Πλάτωνι
καὶ κλεμμάδια. Σόλων μέντοι τὸ κλέμμα κλέπος ἐν τοῖς
νόμοις ὠνόμασεν. τὸν δὲ κλέπτην εἴποις ἂν καὶ κλεπτίσκον
ὡς Εὔπολις· Φερεκράτης δ' εἴρηκε καὶ κλεπτίδης. ἡ δὲ βε-
βαιώσεως δίκη, ὁπότ' ἄν τις πριάμενος οἰκίαν ἢ χωρίον

---

33 7. τῶν χρημάτων C. 34 3. κλεπτίσιατον A. 4. κλεπίδες C.

ἀμφισβητοῦντός τινος ἀνάγῃ ἐπὶ τὸν πρατῆρα· τὸν δὲ
προσήκει βεβαιοῦν, ἢ μὴ βεβαιοῦντα ὑπεύθυνον εἶναι τῆς
βεβαιώσεως. εἰ δ' ὁ ἀνάγων ἐπὶ τὸν πρατῆρα ἡττηθείη, τὸ 35
μὲν ἀμφισβητηθὲν τοῦ κρατήσαντος ἐγίνετο, ὁ δ' ἡττηθεὶς
τὴν τιμὴν παρὰ τοῦ συκοφαντήσαντος ἐκομίζετο. ἀποστα-
σίου δὲ δίκη κατὰ τῶν ἀφισταμένων ἀπελευθέρων, ἀπρο-
στασίου δὲ κατὰ τῶν οὐ νεμόντων προστάτην μετοίκων.
ἀλλ' αὕτη μὲν δημοσία, ὥσπερ καὶ ἡ τῆς ἐπιτροπῆς· ἐξῆν
γὰρ τῷ βουλομένῳ γράφεσθαι τὸν ἐπίτροπον ὑπὲρ τῶν ἀδι-
κουμένων ὀρφανῶν. μαρτυρία δὲ καλεῖται, ὅταν τις 36
αὐτὸς ἰδὼν μαρτυρῇ, ἐκμαρτυρία δέ, ὅταν τις παρὰ τοῦ
ἰδόντος ἀκούσας λέγῃ. καὶ κατὰ μὲν τῶν τὰ ψευδῆ μαρτυ-
ρούντων δίκη ψευδομαρτυριῶν, ὃ καὶ ἐπισκήψασθαι ψευ-
δομαρτυριῶν ἐλέγετο· λιπομαρτυρίου δὲ κατὰ τῶν ἰδόντων
μὲν καὶ μαρτυρήσειν ὁμολογησάντων, ἐν δὲ τῷ καιρῷ τὴν
μαρτυρίαν ἐκλιπόντων. τὸν δ' οὐ βουλόμενον μαρτυρεῖν
ἐκλήτευον, ἀνάγκην τοῦ μαρτυρῆσαι προστιθέντες· ἔδει δὲ 37
αὐτὸν ἢ μαρτυρεῖν, ἢ ἐξομόσασθαι ὡς οὐκ εἰδείη ἢ μὴ
παρείη, ἢ χιλίας ἀποτίνειν. κλητεύεσθαι μὲν οὖν ἐστὶ τὸ
καλεῖσθαι εἰς μαρτυρίαν, ἐκκλητεύεσθαι δὲ τὸ δίκην ὀφεί-
λειν ἐπὶ τῷ τὰς χιλίας καταβαλεῖν. Λυσίας δὲ κακο-
τεχνίου δίκην φησὶν εἶναι. καὶ μὴν καὶ ἐρανικαὶ δίκαι
καὶ νόμος ἐρανικὸς καὶ κοινὸν ἐρανιστῶν.

ἦν δέ τις καὶ παράστασις, ἐπωβελία, πρυτανεῖα, παρα-
καταβολή. τὰ μὲν πρυτανεῖα ὡρισμένα, ὅ τι ἔδει κατα- 38
βαλεῖν πρὸ τῆς δίκης τὸν διώκοντα καὶ τὸν διωκόμενον·
εἰ δὲ μή, διέγραφον τὴν δίκην οἱ εἰσαγωγεῖς. ὁ δ' ἡττηθεὶς
ἀπεδίδου τὸ παρ' ἀμφοτέρων δοθέν, ἐλάμβανον δ' αὐτὸ οἱ
δικασταί. καὶ οἱ μὲν ἀπὸ ἑκατὸν δραχμῶν ἄχρι χιλίων δικα-
ζόμενοι τρεῖς δραχμὰς κατετίθεντο, οἱ δὲ ἀπὸ χιλίων τριά-
κοντα. οἱ δὲ οἴονται πρυτανεῖα εἶναι τὸ ἐπιδέκατον τοῦ τι-
μήματος, κατατίθεσθαι δ' αὐτὸ τοὺς γραψαμένους ἐπὶ μι-
σθοδοσίᾳ τῶν δικαστῶν. παρακαταβολὴ δ' ἦν ἐπὶ μὲν 39
τῶν πρὸς τὸ δημόσιον ἀμφισβητημάτων τὸ πέμπτον, ἐπὶ
δὲ τῶν ἰδιωτικῶν τὸ δέκατον. ἐπωβελία δ' ἦν τὸ ἕκτον

---

35 3. συστήσαντος F.

τοῦ τιμήματος, ὃ ὤφειλεν ὁ αἱρεθείς· ὠνόμασται δὲ ὅτι
ὀβολὸς ἦν τὸ ἕκτον τῆς δραχμῆς. ἡ δὲ παράστασις
δραχμὴ ἦν, ἣν ὁ διώκων παρὰ διαιτητῇ προσεισέφερεν· ἀφ'
ἧς ἴσως καὶ Πλάτων παραστήσασθαι εἰς κρίσιν εἴρηκεν ὃ
προσκαλέσασθαι οἱ ῥήτορες.
40 γραφαὶ δὲ φόνου καὶ τραύματος ἐκ προνοίας, καὶ πυρ-
καϊᾶς, φαρμάκων, μοιχείας, ὕβρεως, ἱεροσυλίας, ἀσεβείας,
προδοσίας, δώρων, δεκασμοῦ, λιποστρατίου, λιποταξίου,
ἀστρατείας, λιποναυτίου, ἀναυμαχίου, τοῦ ῥῖψαι τὴν ἀσπίδα,
ἀφ' οὗ ῥίψασπις Κλεώνυμος, ἀγαμίου, παρὰ δὲ Λακεδαι-
μονίοις καὶ ὀψιγαμίου καὶ κακογαμίου, ἀργίας, ἑταιρήσεως,
ψευδεγγραφῆς, ψευδοκλητείας, ξενίας, δωροξενίας, παρανό-
41 μων, παραπρεσβείας. δοκιμασία, εὔθυνα, προβολή, φάσις,
ἔνδειξις, ἀπαγωγή, ἐφηγεῖσθαι, ἀνδρολήψιον, εἰσαγγελία.
ταύτας τὰς δίκας ἢ ὅσαι τοιαῦται (ἐκαλοῦντο γὰρ αἱ γρα-
φαὶ καὶ δίκαι, οὐ μέντοι καὶ αἱ δίκαι γραφαί) ἐξῆν τῷ
βουλομένῳ γράφεσθαι, καὶ ἐκ πασῶν τούτων ὁ μὴ μετα-
λαβὼν τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων προσωφλίσκανε χι-
λίας· ὁ δὲ τῆς ἀσεβείας γραψάμενος καὶ οὐχ ἑλὼν ἐθανα-
42 τοῦτο. καὶ τῆς μὲν ὕβρεως τὸ τίμημα οὐκ ἦν τοῦ παθόν-
τος ἀλλὰ δημόσιον, δώρων δὲ κατὰ τοῦ ἐπὶ δώροις δικά-
σαντος ἦν ἡ γραφή, δεκασμοῦ δὲ κατὰ τοῦ διαφθείραντος·
καὶ ὁ μὲν δεκάζεσθαι ὁ δὲ δεκάζειν ἐλέγετο. τῆς δὲ ἀργίας
ἐπὶ μὲν Δράκοντος ἀτιμία ἦν τὸ τίμημα· ἐπὶ δὲ Σόλωνος,
εἰ τρίς τις ἁλῴη, ἠτιμοῦτο. καὶ λιποναυτίου μὲν ἐκρίνετο ὁ τὴν
43 ναῦν ἐκλιπών, ὥσπερ ὁ τὴν τάξιν λιποταξίου, ἀναυμαχίου δὲ
ὁ τὴν ναῦν μὲν μὴ λιπών, μὴ μέντοι ναυμαχήσας. ἑταιρήσεως
δ' ἦν γραφὴ καὶ δοκιμασία καὶ ἐπαγγελία· καὶ ταῦτα τῆς
κατὰ τῶν ἡταιρηκότων κατηγορίας τὰ ὀνόματα. ψευδεγ-
γραφῆς δ' ἦν δίκη κατὰ τῶν ὡς ὀφείλοντάς τινας ἐνδειξα-
μένων, εἰ ψευδῶς σεσυκοφαντηκότες ἁλῷεν. κατὰ δὲ τούτου
44 ἦν καὶ ἐπιβουλεύσεως γραφή, ψευδοκλητείας δὲ κατὰ τῶν
οὐ δικαίως κεκλητευκότων. δωροξενίας δέ, εἴ τις ξενίας κρι-
νόμενος δῶρα δοὺς ἀποφύγοι. παρανόμων δέ, εἴ τις ψή-
φισμα γράψαι ἢ νόμον παράνομον· ὑπομοσάμενος γάρ τις
τὸ γραφέν, οὗ ἡ κατηγορία ὑπωμοσία ἐκαλεῖτο, διήλεγχεν

44 5. ἀφ' οὗ?

ὅτι ἔστι παράνομον ἢ ἄδικον ἢ ἀσύμφορον. δοκιμα-
σία δὲ τοῖς ἄρχουσιν ἐπηγγέλλετο, καὶ τοῖς κληρωτοῖς καὶ
τοῖς αἱρετοῖς, εἴτ᾽ ἐπιτήδειοί εἰσιν ἄρχειν εἴτε καὶ μή, καὶ 45
τοῖς δημαγωγοῖς, εἰ ἡταιρηκότες εἶεν ἢ τὰ πατρῷα κατε-
δηδοκότες ἢ τοὺς γονέας κεκακωκότες ἢ ἄλλως κακῶς βε-
βιωκότες· ἀτίμους γὰρ αὐτοὺς ἐχρῆν εἶναι καὶ μὴ λέ-
γειν. εὔθυνα δὲ κατὰ τῶν ἀρξάντων ἢ πρεσβευσάντων
ἣν μὲν περὶ χρημάτων πρὸς τοὺς εὐθύνους καὶ λογιστάς
(οἱ δ᾽ ἦσαν δέκα), ἣν δὲ περὶ ἀδικημάτων πρὸς τοὺς δι-
καστάς. ἡ δ᾽ εὔθυνα χρόνον εἶχεν ὡρισμένον, μεθ᾽ ὃν οὐκέτ᾽
ἐξῆν ἐγκαλεῖν. ἰδίως δὲ ἡ κατὰ τῶν πρεσβευτῶν γραφὴ πα- 46
ραπρεσβείας ἐλέγετο. προβολὴ δὲ ἦν κλῆσις εἰς δίκην
κατὰ τῶν κακόνως πρὸς τὸν δῆμον διακειμένων. προβολαὶ
δ᾽ ἐγίνοντο τοῦ δήμου ψηφισαμένου καὶ τῶν εὐνουστάτων τῇ
πόλει, ὡς Λυσίας ἐν τῷ κατὰ Θεοσδοτίδου περὶ ἀμφοῖν λέ-
γων. προβολαὶ δὲ ἦσαν καὶ αἱ τῆς συκοφαντίας γραφαί·
Λυσίας ἐν τῷ πρὸς Ἱπποκράτην αἰκίας. ἐγίνοντο δὲ καὶ
περὶ τῶν ἐξυβρισάντων ἢ ἀσεβησάντων περὶ τὰς ἑορτάς, ὡς
ἡ κατὰ Μειδίου προβολή. φάσις δὲ ἦν τὸ φαίνειν τοὺς 47
περὶ τὰ μέταλλα ἀδικοῦντας, ἢ περὶ τὸ ἐμπόριον κακουρ-
γοῦντας ἢ περὶ τὰ τέλη, ἢ τῶν δημοσίων τι νενοσφισμέ-
νους, ἢ συκοφαντοῦντας, ἢ περὶ τοὺς ὀρφανοὺς ἐξαμαρτά-
νοντας. ἐφαίνοντο δὲ πρὸς τὸν ἄρχοντα. κοινῶς δὲ φάσεις
ἐκαλοῦντο πᾶσαι αἱ μηνύσεις τῶν λανθανόντων ἀδικημά-
των. ἐδίδοσαν δὲ ἐν γραμματείῳ γράψαντες τὴν φάσιν, τά
θ᾽ ἑαυτῶν καὶ τὸ τοῦ κρινομένου ὄνομα προσγράψαντες
καὶ τίμημα ἐπιγραψάμενοι· ὁ δὲ ἄρχων παρεδίδου τὴν κρί- 48
σιν δικαστηρίῳ. καὶ τὸ μὲν τιμηθὲν ἐγίνετο τῶν ἀδικουμέ-
νων, εἰ καὶ ἄλλος ὑπὲρ αὐτῶν φήνειεν· ὁ δὲ μὴ μεταλαβὼν
τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων τὴν ἐπωβελίαν προσωφλί-
σκανεν. ἦν δὲ ἕκτον τοῦ τιμήματος, ὡς Ἰσαῖος ἐν τῷ πρὸς
Εὐκλείδην περὶ χωρίου. εἰσήγετο δὲ τὰ μὲν ἐντὸς χιλίων
εἰς ἕνα καὶ διακοσίους, τὰ δὲ ὑπὲρ χιλίας εἰς ἕνα καὶ τε-
τρακοσίους. ἔδει δὲ καὶ κλητῆρας προσεπιγράφεσθαι τὸν 49
φαίνοντα, εἰ εἰσὶ μάρτυρες. ἔνδειξις δὲ ἦν πρὸς τὸν

---

45 8. οὐκέτ᾽ — 56 1. μὴ om *AB*, nullo lacunae signo.

ἄρχοντα ὁμολογουμένου ἀδικήματος μήνυσις, οὐ κρίσεως ἀλλὰ τιμωρίας δεομένου. ὁ δ' ἐνδεικνύμενος ἐν γραμματείῳ πρὸς τὸν ἄρχοντα τὴν ἔνδειξιν ἀποφέρει, ἵν' ὑπεύθυνος ᾖ τῆς ψευδοῦς ἐνδείξεως. καὶ αὕτη μὲν γίνεται περὶ τῶν οὐ παρόντων, ἡ δὲ ἀ π α γ ω γ ή, ὅταν τις ὃν ἔστιν ἐνδείξασθαι μὴ παρόντα, τοῦτον παρόντα ἐπ' αὐτοφώρῳ λαβὼν ἀπα-
50 γάγῃ. ὁ δὲ κίνδυνος ἐν χιλίαις. μάλιστα δὲ τοὺς ὀφείλοντας τῷ δημοσίῳ ἐνεδείκνυσαν, ἢ τοὺς κατιόντας ὅποι μὴ ἔξεστιν, ἢ τοὺς ἀνδροφόνους. ἐφηγεῖσθαι δέ ἐστιν, ὅταν τις δι' ἀσθένειαν ἀπαγαγεῖν οὐ θαρρῶν ἐπάγῃ τὸν ἄρχοντα ἐπ' οἰκίαν οὗ τις τούτων ἀποκρύπτεται. ἀ ν δ ρ ο λ ή ψ ι ο ν δέ· ὅταν τις τοὺς ἀνδροφόνους καταφυγόντας ὥς τινας ἀπαιτῶν μὴ λαμβάνῃ, ἔξεστιν ἐκ τῶν οὐκ ἐκδιδόντων ἄχρι
51 τριῶν ἀπαγαγεῖν. ὁ δὲ ἀδίκως ἀνδροληψίᾳ κεχρημένος οὐκ ἀνεύθυνος ἦν. ἡ δ' ε ἰ σ α γ γ ε λ ί α τέτακται ἐπὶ τῶν ἀγράφων δημοσίων ἀδικημάτων. κατὰ τὸν νόμον τὸν εἰσαγγελτικόν .... (ἀμφοτέρως γὰρ λέγουσιν), ὃς κεῖται .... περὶ ὧν οὐκ εἰσὶ νόμοι, ἀδικῶν δέ τις ἁλίσκεται ἢ ἄρχων ἢ ῥήτωρ, εἰς τὴν βουλὴν εἰσαγγελία δίδοται κατ' αὐτοῦ, κἂν μὲν μέτρια ἀδικεῖν δοκῇ, ἡ βουλὴ ποιεῖται ζημίας ἐπιβολήν,
52 ἂν δὲ μείζω, παραδίδωσι δικαστηρίῳ· τὸ δὲ τίμημα, ὅ τι χρὴ παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι. ἐγίνοντο δὲ εἰσαγγελίαι καὶ κατὰ τῶν καταλυόντων τὸν δῆμον ῥητόρων, ἢ μὴ τὰ ἄριστα τῷ δήμῳ λεγόντων, ἢ πρὸς τοὺς πολεμίους ἄνευ τοῦ πεμφθῆναι ἀπελθόντων, ἢ προδόντων φρούριον ἢ στρατιὰν ἢ ναῦς, ὡς Θεόφραστος ἐν τῷ περὶ Νόμων. ὅτι δὲ ὁ εἰσαγγείλας καὶ οὐχ ἑλὼν ἀζήμιος ἦν, Ὑπερίδης ἐν τῷ ὑπὲρ Λυκόφρο-
53 νος φησίν. καίτοι γε ὁ Θεόφραστος τοὺς μὲν ἄλλας γραφὰς γραψαμένους χιλίας τ' ὀφλισκάνειν, εἰ τοῦ πέμπτου τῶν ψήφων μὴ μεταλάβοιεν, καὶ προσατιμοῦσθαι, τοὺς δὲ εἰσαγγέλλοντας μὴ ἀτιμοῦσθαι μέν, ὀφλεῖν δὲ τὰς χιλίας· ἔοικε δὲ τοῦτο διὰ τοὺς ῥαδίως εἰσαγγέλλοντας ὕστερον προσγεγράφθαι. Δημοσθένης δὲ ἐν τῷ κατὰ Μέδοντος καὶ κατὰ τῶν μὴ προσηκόντως τῇ ἐπικλήρῳ συνοικούντων γίνεσθαι τὰς εἰσαγγελίας λέγει. χίλιοι δὲ κατὰ μὲν τὸν Σόλωνα τὰς

---

53 7. προσηκόντων ante Meierum.

εἰσαγγελίας ἔκρινον, κατὰ δὲ τὸν Φαληρέα καὶ πρὸς πεν-
τακόσιοι. ἀγραφίου δὲ κατηγοροῦνται οἵτινες ἂν ἑαυ- 54
τοὺς ἐξαλείφωσιν. καὶ ἀλογίου δὲ δίκη ἦν κατὰ τῶν οὐκ
ἀποδιδόντων λογισμοὺς ὧν ἂν διαχειρίσωσιν.
ἔστι δὲ ἐκ τῶν δικαστικῶν ὀνομάτων προωμοσία ἀντ-
ωμοσία διωμοσία, ἐξωμοσία ἀπωμοσία, ὑπωμοσία, παρα-
γραφή, ἀντιλαχεῖν, ἐξούλης δίκη, μὴ οὖσα δίκη, ἐρήμην
ὀφλεῖν, ἐνεπισκήψασθαι, πρόσκλησις, ἔφεσις, ἔκκλητοι δίκαι,
ἀπὸ συμβόλων δικάζεσθαι, ἐμπορικαὶ δίκαι, ἀτίμητος δίκη,
διαψήφισις. προωμοσία μὲν ὅρκος ὃν ὁ κατήγορος προ- 55
ομνύει, ἦ μὴν ἀληθῆ κατηγορεῖν, ἀντωμοσία δὲ ὅρκος ὃν ὁ
κατηγορούμενος ἀντομνύει, ἦ μὴν μὴ ἀδικεῖν, διωμοσία δὲ
ὁ παρ᾽ ἑκατέρου ὅρκος. ἐξωμοσία δέ, ὅταν τις ἢ πρεσβευ-
τὴς αἱρεθεὶς ἢ ἐπ᾽ ἄλλην τινὰ δημοσίαν ὑπηρεσίαν, ἀρ-
ρωστεῖν ἢ ἀδυνατεῖν φάσκων ἐξομνύηται αὐτὸς ἢ δι᾽ ἑτέ-
ρου. ἐξώμνυντο δὲ καὶ οἱ κληθέντες μάρτυρες, εἰ φάσκοιεν
μὴ ἐπίστασθαι ἐφ᾽ ἃ ἐκαλοῦντο. ἡ δ᾽ ἀπωμοσία ἐγίνετο 56
παρὰ τῶν ἀντιλεγόντων πρὸς τοὺς ἐξομνυμένους ἐπὶ προ-
φάσει ἀρρωστίας ἢ ἀπουσίας. συνισταμένης δὲ περὶ τούτου
δίκης, τὸ παρὰ τοῦ κρίνοντος ἔργον ἀπωμοσία ἐκαλεῖτο.
ὑπωμοσία δέ ἐστιν, ὅταν τις ἢ ψήφισμα ἢ νόμον γραφέντα
γράψηται ὡς ἀνεπιτήδειον· τοῦτο γὰρ ὑπομόσασθαι λέγου-
σιν. καὶ οὐκ ἦν μετὰ τὴν ὑπωμοσίαν τὸ γραφέν, πρὶν κρι-
θῆναι, κύριον. παραγραφὴ δ᾽ ἦν ἡ αὐτὴ καὶ παραμαρ- 57
τυρία, ὅταν τις μὴ εἰσαγώγιμον λέγῃ εἶναι τὴν δίκην ἢ ὡς
κεκριμένος ἢ διαίτης γεγενημένης ἢ ὡς ἀφειμένος, ἢ ὡς τῶν
χρόνων ἐξηκόντων ἐν οἷς ἔδει κρίνεσθαι....οἷον οὐκ εἰσαγ-
γελίας ἀλλὰ παρανόμων, οὐ δημοσίᾳ ἀλλ᾽ ἰδίᾳ, ἢ ὡς οὐ
παρὰ τούτοις κρίνεσθαι δέον, οἷον οὐκ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ
ἀλλ᾽ ἐπὶ Παλλαδίῳ. ἄγραπτος δὲ δίκη ἐκαλεῖτο ἡ ὑπὸ τῆς
παραγραφῆς ἀναιρεθεῖσα καὶ διαγραφεῖσα. ἀντιγραφὴ 58
δέ, ὅταν τις κρινόμενος ἀντικατηγορῇ. καὶ ἡ παραγραφὴ δὲ
ἀντιγραφῇ ἔοικεν· διὸ καὶ προεισέρχεται. ὁ δ᾽ ἀντιγραψάμε-

---

54 5. post *παραγραφή* Iungermannus ex § 57 et 58 *ἄγραπτος δίκη* et *ἀντιγραφή* addebat. 54 7. *πρόσκλησις*] adde *πρόκλησις*. 55 5. *αἱρεθῇ* vulgo. 56 1. *μηδὲν* vulgo. 5. *γράφοντα* vulgo. 57 1. *διαμαρτυρία B.* 4.....] *ἢ ὡς οὐ ταύτην τὴν δίκην κρίνεσθαι δέον* Schömannus.

νος μὴ κρατήσας τὴν ἐπωβελίαν προσωφλίσκανεν. τίθενται
δὲ τὸ τῆς ἀντιγραφῆς ὄνομα καὶ κατὰ τῶν ἀπαντώντων
πρὸς τὰς γραφάς, καὶ ἔστι πρὸς τὴν γραφὴν τὸ τοῦ φεύ-
γοντος γράμμα ἀντιγραφή, οἷον «τὰ ψευδῆ μου κατεμαρ-
59 τύρησε Στέφανος, γράψας τὰ ἐν τῷ γραμματείῳ.» ἡ δὲ
τῆς ἐξούλης δίκη γίνεται, ὅταν τις τὸν ἐκ δημοσίου πριά-
μενον μὴ ἐᾷ καρποῦσθαι ἃ ἐπρίατο, ἢ τὸν νικήσαντα ἃ
ἐνίκησεν, ἀλλ' ἢ ἔχοντα ἐκβάλλῃ ἢ σχεῖν κωλύσῃ, ἢ αὐτὸς
ὁ ὀφλὼν ἢ ἄλλος ὑπὲρ αὐτοῦ. καὶ μὴν καὶ εἰ ὁ μὲν ὡς
ἐωνημένος ἀμφισβητεῖ κτήματος, ὁ δὲ ὡς ὑποθήκην ἔχων,
60 ἐξούλης ἡ δίκη. ἡ δὲ μὴ οὖσα δίκη οὕτως ὠνομάζετο·
ὁπόταν τις παρὰ διαιτηταῖς παραγραψάμενος, καὶ ὑπομο-
σάμενος νόσον ἢ ἀποδημίαν, εἰς τὴν κυρίαν μὴ ἀπαντήσας
ἐρήμην ὄφλῃ, ἐξῆν ἐντὸς δέκα ἡμερῶν τὴν μὴ οὖσαν ἀντι-
λαχεῖν, καὶ ἡ ἐρήμη ἐλύετο, ὡς ἐξ ἀρχῆς ἐλθεῖν ἐπὶ διαι-
τητήν. εἰ δὲ μὴ ἕλοι τὴν μὴ οὖσαν, ὀμόσας μὴ ἑκὼν ἐκλι-
πεῖν τὴν δίαιταν, κύρια τὰ διαιτηθέντα ἐγίνετο· ὅθεν ἐγ-
61 γυητὰς καθίστασαν τοῦ ἐκτίσματος. ἀντιλαχεῖν δὲ
δίκην ἐξῆν, ὁπότε τις μὴ παρὼν ἐν δικαστηρίῳ κατακηρυ-
χθεὶς καὶ μὴ ὑπακούων ἐρήμην ὄφλοι. ἀντιλαχεῖν δὲ ἐντὸς
δύο μηνῶν ὑπῆρχεν. εἰ δὲ μὴ τοῦτο σχοίη, τὸ ἐγγεγραμμέ-
νον ὦφλε καὶ ἄτιμος ἦν. ἐνεπισκήψασθαι δ' ἦν,
ὁπότε τις ἐν τοῖς δημευθεῖσιν ἑαυτῷ τι ὀφείλεσθαι ἢ προσ-
62 ήκειν λέγοι· καὶ τὸ πρᾶγμα ἐνεπίσκημμα ἐκαλεῖτο. πρόσ-
κλησις δ' ἐστὶν ἐπὶ τῶν ἀμφισβητούντων κλήρου ἢ ἐπι-
κλήρου· ὁ γὰρ ἀμφισβητῶν προσκαλεῖται τὸν ἐπιδεδικασμέ-
νον πρὸς τὸν ἄρχοντα· εἰ δὲ μὴ προσκαλέσαιτο, ἀτελὴς ἡ
δίκη. αὗται δὲ ἐλέγοντο ἀπρόσκλητοι δίκαι. πρόκλησις δ'
ἐστὶ λύσις τῆς δίκης ἐπί τινι ὡρισμένῳ ὅρκῳ ἢ μαρτυρίᾳ
ἢ βασάνῳ ἢ ἄλλῳ τινὶ τοιούτῳ. ἔφεσις δέ ἐστιν, ὅταν
τις ἀπὸ διαιτητῶν ἢ ἀρχόντων ἢ δημοτῶν ἐπὶ δικαστὴν
ἐφῇ, ἢ ἀπὸ βουλῆς ἐπὶ δῆμον, ἢ ἀπὸ δήμου ἐπὶ δικαστή-
63 ριον, ἢ ἀπὸ δικαστῶν ἐπὶ ξενικὸν δικαστήριον· ἐφέσιμος δ'

---

59 1. post γραμματείῳ quae desunt, supplet Demosthenes 45 46. 5. καὶ ante εἰ vulgo om. 60 4. ἀντιγράφειν ante Schömannum. 6. ἕλῃ vulgo, et 61 3. ὄφλῃ.

ὠνομάζετο ἡ δίκη. αὗται δὲ καὶ ἔκκλητοι δίκαι ἐκαλοῦντο.
τὸ δὲ παρακαταβαλλόμενον ἐπὶ τῶν ἐφέσεων, ὅπερ οἱ νῦν
παραβόλιον καλοῦσι, παράβολον Ἀριστοτέλης λέγει. ἐμ-
πορικαὶ δὲ καὶ ἔμμηνοι αἱ τῶν ἐμπόρων ἢ τῶν περὶ τὸ
ἐμπόριον. ἀπὸ συμβόλων δέ, ὅτε οἱ σύμμαχοι ἐδικάζοντο.
ἀτίμητος δὲ δίκη, ἣν οὐκ ἔστιν ὑποτιμήσασθαι, ἀλλὰ το-
σούτου τετίμηται ὅσου ἐπιγέγραπται. διαψήφισις δ' ἦν 64
τὸ τοὺς δημότας τὴν ψῆφον ὑπὲρ τῶν παρεγγεγράφθαι
δοκούντων ἐνεγκεῖν.

προσθετέον δὲ τοῖς εἰρημένοις καὶ τάδε, δίαιτα, δι-
αιτητής, συνδιαιτητὴς ὡς Δημοσθένης. διαιτᾶν διαιτᾶσθαι,
διήτησεν δεδιητημένον, κατεδιήτησεν ἀποδεδιητημένη, διαι-
τήσιμον ὡς Ἰσαῖος, κατεδιητησάμην ὡς Λυσίας ἐπὶ τοῦ
ἑλόντος ἐν τῇ διαίτῃ.

δόρυ ἐπὶ τῇ ἐκφορᾷ ἐπὶ τῶν βιαίως ἀποθανόντων 65
ἐπεφέρετο. καὶ αἱ προθέσεις δὲ διὰ τοῦτο ἐγίνοντο, ὡς
ὁρῷτο ὁ νεκρός, μή τι βιαίως πέπονθεν. κῆδος δὲ τὸ πέν-
θος, καὶ οἱ ἐπὶ τὴν οἰκίαν τοῦ πενθοῦντος ἀφικνούμενοι
ἐξιόντες ἐκαθαίροντο ὕδατι περιρραινόμενοι· τὸ δὲ πρού-
κειτο ἐν ἀγγείῳ κεραμέῳ, ἐξ ἄλλης οἰκίας κεκομισμένον, τὸ 66
δ' ὄστρακον ἐκαλεῖτο ἀρδάνιον. ἡ δ' ἐπὶ τῷ πένθει σύνοδος
περίδειπνον. τῶν δ' ἀγάμων λουτροφόρος τῷ μνήματι
ἐφίστατο, κόρη ἀγγεῖον ἔχουσα ὑδροφόρον, ὑδρίαν ἢ πρό-
χουν ἢ κρωσσὸν ἢ κάλπιν. τὴν δὲ ἐφισταμένην εἰκόνα, εἴτε
λουτροφόρος εἴη εἴτε ἄλλη τις, ἐπίστημα Ἰσαῖος κέκληκεν.
εἴργοντο δὲ ἱερῶν καὶ ἀγορᾶς οἱ ἐν κατηγορίᾳ φόνου ἄχρι
κρίσεως· καὶ τοῦτο προαγόρευσις ἐκαλεῖτο.

λέγεται δ' ὁ κατήγορος καὶ διώκων, κρίνων, κατη- 67
γορῶν, εὐθύνων, αἰτιώμενος, γραψάμενος, καὶ ἡ κατηγορία
δίωξις, εὔθυνα, αἰτία, κρίσις, γραφή, ἐπαγγελία. καὶ Ἰσαῖος
ἐπιδιώκειν ἔφη τὸ πάλιν δικάζεσθαι. ὁ δὲ κατηγορούμενος
κρινόμενος, διωκόμενος, εὐθυνόμενος, ἀπολογούμενος, ὁ ἐν
αἰτίᾳ, γραφείς, φεύγων. καὶ φεύγειν τὸ κρίνεσθαι, κατηγο-
ρεῖσθαι, ἀπολογεῖσθαι, γραφῆναι, ἐν αἰτίᾳ εἶναι. καὶ ἐπὶ 68
μὲν τοῦ κατηγοροῦντος εἴποις ἂν εἷλεν, ἤλεγξε διήλεγξεν
ἐξήλεγξεν, ἀπέδειξεν, παρέστησε τοῖς δικάζουσιν, ἐπὶ δὲ τοῦ
ἀπολογουμένου ἀπελογήσατο, ἀπελύθη ὡς Ἀντιφῶν, ἀπέ-

φυγεν, ἀπελύσατο τὰς αἰτίας· κἀκεῖνος μὲν ἀπέφηνεν ὑπαί-
τιον ὑπόδικον ὑπεύθυνον, ἔνοχον ὕποχον, ἠδικηκότα, κεκα-
κουργηκότα, ὁ δὲ ἑαυτὸν ἀπέδειξεν ἀνεύθυνον ἀναίτιον
ἀνυπαίτιον, σεσυκοφαντημένον, καθαρόν, ἔξω τῆς αἰτίας,
ἀνεπίληπτον, ἀνεπίκλητον ὡς Ξενοφῶν, ἀφ' οὗ τὸ ἀνεπικλή-
69 τως Θουκυδίδης. Δημοσθένης δὲ ἀνέγκλητον καὶ ἀνεγκλή-
τως· ταῦτα δὲ καὶ ἐπὶ τῶν οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἐγκληθέντων
ἁρμόττει. ἐπὶ μὲν οὖν τοῦ ἄντικρυς ἐλεγχθέντος εἰρήσεται
ἐπ' αὐτῇ τῇ φωρᾷ, ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐλήφθη, κατεφωράθη·
ἐπὶ δὲ τοῦ ὑποπτευθέντος, ἐξ ὑπονοίας, ἐξ ὑποψίας, εἰκό-
των, σημείων, τεκμηρίων, συμβόλων.

70 τὰ δὲ τιμήματα ζημία, φυγή, ἀτιμία, θάνατος, δεσ-
μός, στίγματα, στήλη. καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ζημίας ζημιοῦν
ἐζημίωσαι ζημιῶδες ἐπιζήμιον· ἀπὸ δὲ τοῦ φυγὴ φυγάς
φεύγειν φυγαδευθῆναι, διωχθῆναι (Ὑπερίδης δέ που καὶ
ἐξεδιώχθη λέγει, καὶ Δείναρχος ἐδίωξεν), ὑπερορισθῆναι,
ἐκπεσεῖν· ἀπὸ δὲ ἀτιμίας ἠτίμωσεν ἀτιμωθείς, ἄτιμος ἀτί-
μως, ὥσπερ τἀναντία ἐπιτιμία ἐπίτιμος ἐπιτίμως· ἀπὸ δὲ
θανάτου ἐθανατώθη ἐθανάτωσαν, ἀπέκτειναν, ἀνεῖλον,
ἀπέσφαξαν, ἀπῆγξαν, ἀπετυμπάνισαν, κατεκρήμνισαν, κατὰ
κρημνοῦ ὦσαν. ἐκ δὲ τούτου ἂν εἴη καὶ τὸ νηποινὶ τεθνά-
71 ναι. ὁ δὲ παραλαμβάνων τοὺς ἀναιρουμένους καλεῖται δή-
μιος, δημόκοινος, ὁ πρὸς τῷ ὀρύγματι· καὶ τὰ ἐργαλεῖα
αὐτοῦ ξίφος, βρόχος, τύμπανον, φάρμακον, κώνειον. ἀπὸ
δὲ δεσμοῦ δῆσαι, δεσμοῦ προστιμῆσαι, δεδέσθαι, δεσμά,
δεσμώτης δεσμωτήριον, ἐμβληθῆναι εἰς τὸ δεσμωτήριον,
ἐμπεσεῖν, εἰσαχθῆναι ἀπαχθῆναι, κατατεθῆναι, καὶ ἐμβα-
λεῖν, εἰσαγαγεῖν ἀπαγαγεῖν, εἷρξαι, κατακλεῖσαι, καταθέ-
72 σθαι, δεῖν καταδεῖν, δεσμεύειν ὡς Ἰσαῖος· Δείναρχος δὲ καὶ
δοῦσαν τὴν δεσμεύουσαν, Αἰσχίνης δὲ ἐδεδέμεθα. εἱρχθῆ-
ναι ἐν ξύλῳ, ἐν τῇ ποδοκάκῃ. εἱργμός εἱρκτή, δεσμωτήριον,
οἴκημα, φρουρά φρούριον φρουρεῖσθαι. τῷ δεδέσθαι δ' ἂν
προσήκοι καὶ τὸ παρὰ Δημοσθένει ἄδετοι, καὶ τὸ παρὰ
Θουκυδίδῃ ἀδέσμῳ φρουρᾷ. ἐν δὲ τῷ δεσμωτηρίῳ καὶ πεν-
τασύριγγόν τι ξύλον ἐκαλεῖτο. καὶ στροφαῖος ἐν τῷ οἰκή-

---

68 3. ὑπέδειξεν vulgo. 72 5. ἄδετον ante Iungermannum.

ματι θεὸς παρὰ τὸν στροφέα ἱδρυμένος· ἔστι δ' Ἑρμῆς. καὶ σφαλὸς δὲ τὸ δεσμωτικὸν ξύλον ἐκαλεῖτο, ἁλλόμενον, ᾧ ἐδίσκευον ἐκ καλῳδίου ἠρτημένῳ. ἀπὸ δὲ τοῦ στίζειν 73
στίγματα, στίξας στιχθείς, στιγματίας. ἀπὸ δὲ τῆς στήλης ἐνέγραψαν, ἐστηλίτευσαν, ἐστηλιτευμένος κατεστηλιτευμένος, ἐστηλοκοπημένος· οὕτω γὰρ Ὑπερίδης.

καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ καταδικασθέντος ἥλω ἑάλω, ᾑρέθη καθῃρέθη, ἁλώσιμος ἁλούς, ἁλίσκεσθαι ἁλισκόμενος, κατεδικάσθη, ἡττήθη, κατεγνώσθη, καὶ τὰ πράγματα αἵρεσις, καταδίκη, κατάγνωσις, καὶ ὁ ἀνὴρ κατάδικος· ἀπὸ μὲν τούτου μόνου ὄνομα, τὰ δ' ἄλλα μετοχαί. ἐπὶ δὲ τοῦ κατη- 74
γόρου κρατήσαντος εἷλε καθεῖλε, κατεδικάσατο, ἐξήλεγξεν. ἐπὶ δὲ τοῦ κρινομένου νικήσαντος ἀπέφυγεν, ἀφείθη, ἀπέγνω αὐτοῦ τὸ δικαστήριον, ἀπεψηφίσατο, ἀφῆκεν, ἀπήλλαξεν, ἀνέλεγκτος ἔμεινε, καθαρὸς εἶναι ἐγνώσθη, ἀναίτιος.

κἀπὶ μὲν τοῦ ἀνελόντος ῥητέον ἀνεῖλεν, ἀπέκτεινεν ἀπέκτονεν, ἀπέσφαξεν, ἀπεχρήσατο διεχρήσατο, καθεῖλεν, ἐδολοφόνησεν, ἀνελών, ἀποσφάξας, ἀποκτείνας, ἀποχρησάμενος διαχρησάμενος, καθελών, δολοφονήσας· ἐπὶ δὲ τοῦ 75
ἀναιρεθέντος ἀνῃρέθη, ἀπεσφάγη, καθῃρέθη, ἐδολοφονήθη, καὶ ἀναιρεθείς, ἀποσφαγείς, καθαιρεθείς, δολοφονηθείς. τὸ δ' ἔργον σφαγή, ἀναίρεσις, φόνος, μιαιφονία. ἐπὶ δὲ τοῦ ὑβρίσαντος ὑβριστής, ὑπερήφανος, ὑπερόπτης, ἀσελγής, ἐπαχθής, ἀφειδής, πρόχειρος, προπετής, πάροινος, βαρύς, ὑβρίζων ἐξυβρίζων καθυβρίζων ὑπερυβρίζων, ἀσελγαίνων ἐνασελγαίνων, παροινῶν, ὑβριστικός, αἰκιστικός, ὑπεροπτικός. καὶ ὑβριστικῶς, ὑπεροπτικῶς, ἀσελγῶς, παροί- 76
νως, βαρέως, αἰκιστικῶς, ἀφειδῶς, προχείρως, προπετῶς. ὕβρισεν ἐξύβρισεν, ἠσέλγησεν, ἐπαρῴνησεν, ᾐκίσατο, ἐτύπτησε, πληγαῖς ἔκοψε, κατηλόησε, πληγὰς ἐνετρίψατο, ἔπαισεν, ἐπάταξεν, ἦγξεν, ἤραξεν, πὺξ ἐπάταξε, λὰξ ἐνήλατο. Ὑπερίδης δὲ καὶ κονδυλίζειν ἔφη, καὶ τὸ παθεῖν κονδυλίζεσθαι· ὁ δ' αὐτὸς καὶ πρὸς τὸ πρόσωπον προσπτύειν. καὶ ἀποστρέφειν τὰς χεῖρας Πλάτων. πατῶν, ἐμπηδῶν, πλήττων, 77
τύπτων, συγκόπτων, παίων, πατάσσων, ἀράσσων, ὑποσκελί-

---

72 2. ἄλλο γε ὂν ἢ ᾧ?

ζων, ἐναλλόμενος, αἰκιζόμενος, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξορύττων,
τὸ πρόσωπον συντρίβων, τὰς γνάθους παραρρηγνύς, ἄγ-
χων, ἀποπνίγων, λακτίζων. τὸ χεῖλος διέσχισε, διέκοψε τὸ
βλέφαρον. καὶ λόγῳ ἐπὶ τοῦ ὑβριστοῦ, οὐ δυνάμενος κατ-
έχειν παρ' ἑαυτῷ τὼ χεῖρε, τῶν χειρῶν ἀκρατής, οὐδενὸς
φειδόμενος, οὐδενὸς ἀπεχόμενος, κονδύλοις παίων, ἐπὶ κόρ-
ρης τύπτων, πὺξ παίων, λὰξ ἐναλλόμενος, οὐ κατέχων τὸν
λογισμόν, ἐπιτρέπων πάντα τῷ θυμῷ, τὴν ἐξουσίαν τῷ βού-
λεσθαι μετρῶν, ἀπερίσκεπτος τῶν νόμων, ἐπεγγελῶν κατα-
78 γελῶν, ἐπιχλευάζων, ἐπικαταμωκώμενος. καὶ τὰ πράγματα
γέλως κατάγελως, χλευασμός χλευασία· χλεύη γὰρ λέγεται
μὲν παρὰ πολλῶν, ἐγὼ δ' οὐκ οἶδ' εὑρών. καὶ κατ' ἄλλην
ἰδέαν τὰ ὑβρισμένα αὐτῷ, ἐξυβρισμένα, τὰ πεπαρῳνημένα,
τὰ ἠσελγημένα, τὰ παρηνομημένα. ἔστι δ' ἐπὶ τοῦ παθόν-
τος εἰπεῖν ὕβρισται, ἠσέλγηται ἐνησέλγηται, πεπαρῴνηται
ἐμπεπαρῴνηται, ᾔκισται κατῄκισται, τετύπτηται, διακέκοπται,
79 ἐπ' ὀλίγης τῆς ῥοπῆς ἐστίν, ἐξώρυκται τὼ ὀφθαλμώ, παρα-
τέθραυσται τὰς πλευράς, ὕφαιμός ἐστιν, ἐξαίμων, ὑπερῳδη-
κώς, ὑπώπιος, ὑποπέλιδνος, ἔχων ἐπὶ τοῦ προσώπου τὰ ἴχνη
τῶν πληγῶν, τὰ σημεῖα τῆς ὕβρεως, τὰ δείγματα, τὰ σύμ-
βολα, τὰ τεκμήρια. οὐκ οἶδ' εἰ βιώσιμός ἐστιν· ὀλίγας ἐλ-
πίδας ἔχει τοῦ ζῆν, ἐπιθανάτως τυγχάνει διακείμενος. καὶ
ὑβρισμένος, ἠσελγημένος, πεπαρῳνημένος συγκεκομμένος,
κατῃκισμένος. τὰ δὲ τοῦ πράγματος ὀνόματα ὕβρις ὑβρίσ-
ματα, ἀσέλγεια, παροινία, ὑπερηφανία, ὑπεροψία, προπέ-
τεια, βαρύτης, πληγαί, αἰκίαι αἰκισμός, προπηλακισμός.
80 κακήγορος, κακολόγος αἰσχρολόγος, βλάσφημος, λοί-
δορος φιλολοίδορος, κακορρήμων αἰσχρορρήμων. κακηγορία,
κακολογία, βλασφημία, κακορρημοσύνη αἰσχρορρημοσύνη,
λοιδορία. κακῶς εἰπεῖν, κακῶς ἀγορεῦσαι, βλασφημῆσαι, κα-
κηγορῆσαι ὡς Ὑπερίδης, λοιδορῆσαι λοιδορήσασθαι, τὰ
αἴσχιστα εἰπεῖν. καὶ ὁ τοιοῦτος γλώττης οὐ κρατῶν, ἀκρα-
τὴς γλώττης, πρόχειρος τὴν γλῶτταν, καὶ γλῶττα κακήγο-
81 ρος, οὐδενὸς ῥήματος φειδόμενος, οὐδὲν ῥῆμα αἰσχυνόμε-
νος, ἀφειδὴς τὴν γλῶτταν, εὐχερής, ῥᾴδιος, ὀλισθηρός. καὶ
τὰ ἐπιρρήματα κακηγόρως, βλασφήμως, φαυλορρημόνως,
φιλολοιδόρως, κακορρημόνως αἰσχρορρημόνως· τὸ δὲ κακο-

λόγως καὶ αἰσχρολόγως σκληρά, ὡς λοιδόρως εὐτελές. ὁ δὲ
ἀδικηθεὶς κακῶς ἀκούσας, κακολογηθείς, κακηγορηθείς, τὰ
χείριστα ἀκούσας, τὰ αἴσχιστα.

Σκυρίαν δὲ δίκην ὀνομάζουσιν οἱ κωμῳδοδιδάσκαλοι
τὴν τραχεῖαν, ἣν οἱ φυγοδικοῦντες ἐσκήπτοντο εἰς Σκῦρον
ἢ εἰς Λῆμνον ἀποδημεῖν.

Ἀρχή, ἄρχων, ἄρχειν, ἔξαρχος, ἀρχηγός, ἀρχικός. ἐξ- 82
άρχων ἐξάρχειν, συνάρχων συνάρχειν. ἀρχηγέτης καὶ θηλυκῶς
ἡ ἀρχηγέτις. ἀρχαιρεσίας καὶ ἀρχαιρεσιάζοντα ὡς Ἰσαῖος.
ἀναρχία. ἀρχιθεωρός, ἀρχιθεωρία καὶ ἡ ἀρχιθεώρησις ὡς
Ἰσαῖος, ἀρχιθεωροῦντα, ἀρχιθεωρεῖν, καὶ ἀρχιθεωρήσειν 83
ὡς Ἰσαῖος. ἀρχιτέκτων. ἀρχεῖα. ἀρχιδίοις ὡς Δημοσθένης.
διῆρξα ὡς Λυσίας. ἐπάρχειν ἐπάρξασα, κατάρχειν· κατ-
άρχεσθαι δὲ ἐπὶ θυσίας. ἀπαρχάς, ἀπάργματα. Δεινάρχου
δὲ τὸ συγκατήρξατο. ἐνῆρκται τὰ κανᾶ. ὕπαρχος. Δημοσθέ-
νης δὲ ἐξ ἀρχῆς καὶ ἀπ' ἀρχῆς καὶ κατ' ἀρχάς. εἴποις δ' 84
ἂν ἐπὶ μὲν τῆς ἀρχῆς καὶ ἡγεμονία, προστασία, βασιλεία,
δεσποτεία, δυναστεία, μοναρχία, τυραννίς, ἐπιμέλεια, στρα-
τηγία· τὸν δὲ ἄρχοντα ἔξαρχον, ἡγεμόνα προηγεμόνα, προ-
στάτην, δεσπότην, βασιλέα, ἐπιμελητήν, ἁρμοστήν, ὕπαρ-
χον, σατράπην, στρατηγόν, αὐτοκράτορα, τύραννον, δυνά-
στην, μόναρχον, ἔφορον ἐπόπτην ἐπίσκοπον, καὶ τὸ ἄρ-
χειν ἡγεῖσθαι, κρατεῖν, δεσπόζειν, προστατεῖν.

ἀρχόντων δὲ τῶν Ἀθήνησιν ὀνόματα οἱ ἐννέα ἄρ- 85
χοντες. εἰσὶ δὲ ἄρχων βασιλεὺς πολέμαρχος καὶ θεσμο-
θέται ἕξ· ἐκ τούτων γὰρ οἱ ἐννέα συμπληροῦνται. ἐκαλεῖτο
δέ τις θεσμοθετῶν ἀνάκρισις, εἰ Ἀθηναῖοί εἰσιν ἑκατέρω-
θεν ἐκ τριγονίας, καὶ τὸν δῆμον πόθεν, καὶ εἰ Ἀπόλλων
ἔστιν αὐτοῖς πατρῷος καὶ Ζεὺς ἕρκιος, καὶ εἰ τοὺς γονέας 86
εὖ ποιοῦσι, καὶ εἰ ἐστράτευνται ὑπὲρ τῆς πατρίδος, καὶ εἰ
τὸ τίμημα ἔστιν αὐτοῖς. ἐπηρώτα δ' ἡ βουλή, ὤμνυον δ'
οὗτοι πρὸς τῇ βασιλείῳ στοᾷ, ἐπὶ τοῦ λίθου ὑφ' ᾧ τὰ τα-
μιεῖα, συμφυλάξειν τοὺς νόμους καὶ μὴ δωροδοκήσειν, ἢ

---

82 4. καὶ ἡ — 83 1. Ἰσαῖος] καὶ ἠρχιθεώρησεν ὡς ἰσαῖος C. 83 2. ἀρχίδικος ante Iungermannum. 3. διῆρξα] δέκαρχος A. 84 8. προστάττειν ante Iungermannum. 86 4. ὑφ' ᾧ τὰ ταμιεῖα codex Schotti: ἐφ' ᾧ τε ceteri.

χρυσοῦν ἀνδριάντα ἀποτῖσαι. εἶτα ἐντεῦθεν εἰς ἀκρόπολιν
ἀνελθόντες ὤμνυον ταὐτά. μυρρίνῃ δὲ ἐστεφάνωντο, καὶ
κοινῇ μὲν ἔχουσιν ἐξουσίαν θανάτου, ἐάν τις κατίῃ ὅποι
87 μὴ ἔξεστι, καὶ κληροῦν δικαστὰς καὶ ἀθλοθέτας, ἕνα κατὰ
φυλὴν ἑκάστην, καὶ στρατηγοὺς χειροτονεῖν ἐξ ἁπάντων,
καὶ καθ' ἑκάστην πρυτανείαν ἐπερωτᾶν εἰ δοκεῖ καλῶς ἄρ-
χειν ἕκαστος (τὸν δ' ἀποχειροτονηθέντα κρίνουσιν), καὶ ἱπ-
πάρχους δύο καὶ φυλάρχους δέκα καὶ ταξιάρχους δέκα. καὶ
κοινῇ μὲν ταῦτα· ἰδίᾳ δὲ οἱ μὲν θεσμοθέται προγρά-
φουσι πότε δεῖ δικάζειν τὰ δικαστήρια, καὶ τὰς εἰσαγγε-
λίας εἰσαγγέλλουσιν εἰς τὸν δῆμον καὶ τὰς χειροτονίας, καὶ
τὰς προβολὰς εἰσάγουσι καὶ τὰς τῶν παρανόμων γραφάς,
88 καὶ εἴ τις μὴ ἐπιτήδειον νόμον γράψειεν, καὶ στρατηγοῖς
εὐθύνας. γίνονται δὲ γραφαὶ πρὸς αὐτοὺς ξενίας, δωροξε-
νίας, δώρων, συκοφαντίας, ψευδοκλητείας, ψευδεγγραφῆς,
βουλεύσεως, ἀγραφίου, μοιχείας. εἰσάγουσι δὲ καὶ δοκιμα-
σίαν ταῖς ἀρχαῖς, καὶ τοὺς ἀπεψηφισμένους, καὶ τὰς ἐκ
τῆς βουλῆς καταγνώσεις, καὶ δίκας ἐμπορικὰς καὶ μεταλλι-
κάς, καὶ ἐὰν δοῦλος κακῶς ἀγορεύῃ τὸν ἐλεύθερον, καὶ ταῖς
ἀρχαῖς ἐπικληροῦσι τὰ δικαστήρια τὰ ἴδια καὶ τὰ δημόσια,
καὶ τὰ σύμβολα τὰ πρὸς τὰς πόλεις κυροῦσι, καὶ δίκας
τὰς ἀπὸ συμβόλων εἰσάγουσι, καὶ τὰς τῶν ψευδομαρτυ-
89 ριῶν τῶν ἐξ Ἀρείου πάγου. ὁ δὲ ἄρχων διατίθησι μὲν
Διονύσια καὶ Θαργήλια μετὰ τῶν ἐπιμελητῶν, δίκαι δὲ
πρὸς αὐτὸν λαγχάνονται κακώσεως, παρανοίας, εἰς διαιτη-
τῶν αἵρεσιν, ἐπιτροπῆς ὀρφανῶν, ἐπιτρόπων καταστάσεις,
κλήρων καὶ ἐπικλήρων ἐπιδικασίαι. ἐπιμελεῖται δὲ καὶ τῶν
γυναικῶν αἳ ἂν φῶσιν ἐπ' ἀνδρὸς τελευτῇ κύειν, καὶ τοὺς
οἴκους ἐκμισθοῖ τῶν ὀρφανῶν. ἔστι δ' ἐπώνυμος οὗτος, καὶ
90 ἀπ' αὐτοῦ ὁ χρόνος ἀριθμεῖται. ὁ δὲ βασιλεὺς μυ-
στηρίων προέστηκε μετὰ τῶν ἐπιμελητῶν καὶ Ληναίων καὶ
ἀγώνων τῶν ἐπὶ λαμπάδι, καὶ τὰ περὶ τὰς πατρίους θυ-
σίας διοικεῖ· δίκαι δὲ πρὸς αὐτὸν λαγχάνονται ἀσεβείας,
ἱερωσύνης ἀμφισβητήσεως. καὶ τοῖς γένεσι καὶ τοῖς ἱερεῦσι

---

86 1. ἀναθήσειν? 3. ὅπου vulgo: cf. § 50. 90 5. ἱεροῖς libri: correctum ex scholiis Plat. et lex. rhet.

πᾶσιν αὐτὸς δικάζει, καὶ τὰς τοῦ φόνου δίκας εἰς Ἄρειον πάγον εἰσάγει, καὶ τὸν στέφανον ἀποθέμενος σὺν αὐτοῖς δικάζει. προαγορεύει δὲ τοῖς ἐν αἰτίᾳ ἀπέχεσθαι μυστηρίων καὶ τῶν ἄλλων νομίμων. δικάζει δὲ καὶ τὰς τῶν ἀψύχων δίκας. τὴν δὲ συνοικοῦσαν αὐτῷ βασίλισσαν καλοῦσιν. ὁ 91
δὲ πολέμαρχος θύει μὲν Ἀρτέμιδι ἀγροτέρᾳ καὶ τῷ Ἐνυαλίῳ, διατίθησι δὲ τὸν ἐπιτάφιον ἀγῶνα τῶν ἐν πολέμῳ ἀποθανόντων, καὶ τοῖς περὶ Ἁρμόδιον ἐναγίζει. δίκαι δὲ πρὸς αὐτὸν λαγχάνονται μετοίκων ἰσοτελῶν προξένων· καὶ διανέμει τὸ λαχόν, ἑκάστῃ φυλῇ τι μέρος, τὸ μὲν διαιτηταῖς παραδιδούς, εἰσάγων δὲ δίκας ἀποστασίου ἀπροστασίου κλήρων μετοίκων.

πάρεδροι δ' ὀνομάζονται οὓς αἱροῦνται ἄρχων καὶ 92
βασιλεὺς καὶ πολέμαρχος, δύο ἕκαστος οὓς βούλεται. δοκιμασθῆναι δ' αὐτοὺς ἐχρῆν ἐν τοῖς πεντακοσίοις, εἶτ' ἐν δικαστηρίῳ. προσαιροῦνται δὲ καὶ γραμματέα, ὃς ἐννόμῳ δικαστηρίῳ κρίνεται.

εἰσαγωγεῖς ἀρχῆς κληρωτῆς ὄνομα· οὗτοι δὲ τὰς δί- 93
κας εἰσήγαγον πρὸς τοὺς διαιτητάς.

ἀθλοθέται δέκα μέν εἰσιν, εἷς κατὰ φυλήν, δοκιμασθέντες δὲ ἄρχουσιν ἔτη τέτταρα ἐπὶ τῷ διαθεῖναι τὰ Παναθήναια, τόν τε μουσικὸν καὶ τὸν γυμνικὸν καὶ τὴν ἱπποδρομίαν.

ἵππαρχοι δὲ δύο ἐξ ἁπάντων Ἀθηναίων αἱρεθέντες 94
ἐπιμελοῦνται τῶν πολέμων. οἱ δὲ φύλαρχοι δέκα, εἷς ἀπὸ φυλῆς ἑκάστης, τῶν ἱππέων προΐστανται, καθάπερ οἱ ταξίαρχοι τῶν ὁπλιτῶν.

νομοφύλακες ἐστεφάνωνται μὲν στροφίῳ λευκῷ, τὴν δὲ πομπὴν πέμπουσι τῇ θεῷ, τοῖς δὲ προέδροις ἐν ἐκκλησίαις συγκαθίζουσιν, διακωλύοντες ἐπιχειροτονεῖν ὅσα μὴ συμφέρει.

πρυτάνεις. οὗτοι τὴν βουλὴν συνάγουσιν ὁσημέραι, 95
πλὴν ἄν τις ᾖ ἄφετος, τὸν δὲ δῆμον τετράκις ἑκάστης πρυτανείας· καὶ προγράφουσι πρὸ τῆς βουλῆς καὶ πρὸ τῆς

---

91 5. προξένων] ξένων, προξένων Meierus. 6. τι] τὸ? 93 1. εἰσαγωγῆς *A* attice. 94 7. ante διακωλύοντες Meierus expunxit ἔνια.

ἐκκλησίας ὑπὲρ ὧν δεῖ χρηματίζειν. τῶν δ' ἐκκλησιῶν ἡ
μὲν κυρία, ἐν ᾗ τὰς ἀρχὰς ἐπιχειροτονοῦσιν, εἴπερ καλῶς
ἄρχουσιν, ἢ ἀποχειροτονοῦσιν· ἐν ᾗ καὶ τὰς εἰσαγγελίας ὁ
βουλόμενος εἰσαγγέλλει, καὶ τὰς ἀπογραφὰς τῶν δημευο-
μένων ἀναγινώσκουσιν οἱ πρὸς ταῖς δίκαις, καὶ τὰς λήξεις
96 τῶν κλήρων. ἡ δὲ δευτέρα ἐκκλησία ἀνεῖται τοῖς βουλομέ-
νοις, ἱκετηρίαν θεμένοις, λέγειν ἀδεῶς περί τε τῶν ἰδίων
καὶ τῶν δημοσίων· ἡ δὲ τρίτη κήρυξι καὶ πρεσβείαις ἀξιοῖ
χρηματίζειν, οὓς δεῖ πρότερον τοῖς πρυτάνεσιν ἀποδοῦναι
τὰ γράμματα, ἡ δὲ τετάρτη περὶ ἱερῶν καὶ ὁσίων. ἐπι-
στάτης δ' ἐστὶν εἷς τῶν πρυτάνεων, ὁ κλήρῳ λαχών· δὶς
δ' οὐκ ἔξεστι γενέσθαι τὸν αὐτὸν ἐπιστάτην. ἔχει δὲ οὗτος
τῶν ἱερῶν τὰς κλεῖς ἐν οἷς τὰ χρήματα καὶ τὰ γράμματα.
καὶ ὅταν οἱ πρυτάνεις τὸν δῆμον ἢ τὴν βουλὴν συνάγω-
σιν, οὗτος ἐξ ἑκάστης φυλῆς πρόεδρον ἕνα κληροῖ, μόνην
τὴν πρυτανεύουσαν ἀφιείς.

97 ἀποδέκται δὲ ἦσαν δέκα, οἳ τοὺς φόρους καὶ τὰς
εἰσφορὰς καὶ τὰ τέλη ὑπεδέχοντο, καὶ τὰ περὶ τούτων ἀμ-
φισβητούμενα ἐδίκαζον. εἰ δέ τι μεῖζον εἴη, εἰσῆγον εἰς δι-
καστήριον.

ταμίαι τῆς θεοῦ κληρωτοὶ μὲν ἐκ πεντακοσιομε-
δίμνων ἦσαν, τὰ δὲ χρήματα παρελάμβανον τῆς βουλῆς
παρούσης. ἐκαλοῦντο δ' οὗτοι κωλακρέται. εἶχον δ' ἐξου-
σίαν καὶ ζημίαν ἀφελεῖν, εἰ ἀδίκως ὑπὸ τῶν ἀρχόντων ἐπι-
βληθείη.

98 γραμματεὺς ὁ κατὰ πρυτανείαν κληρωθεὶς ὑπὸ τῆς
βουλῆς ἐπὶ τῷ τὰ γράμματα φυλάττειν καὶ τὰ ψηφίσματα,
καὶ ἕτερος ἐπὶ τοὺς νόμους ὑπὸ τῆς βουλῆς χειροτονούμε-
νος. ὁ δ' ὑπὸ τοῦ δήμου αἱρεθεὶς γραμματεὺς ἀναγινώσκει
τῷ τε δήμῳ καὶ τῇ βουλῇ. ἀντιγραφεὺς πρότερον
μὲν αἱρετὸς αὖθις δὲ κληρωτὸς ἦν, καὶ πάντα ἀντεγρά-
99 φετο παρακαθήμενος τῇ βουλῇ. δύο δ' ἦσαν, ὁ μὲν τῆς
βουλῆς ὁ δὲ τῆς διοικήσεως. λογισταί. καὶ τούτους ἡ
βουλὴ κληροῖ κατ' ἀρχὴν ὡς παρακολουθεῖν τοῖς διοικοῦσιν.

---

99 1. δύο δ'] λογισταὶ δύο A.

ἀποστολεῖς οἱ προνοούμενοι τῶν ἀποστόλων καὶ τοῦ ἔκπλου τῶν τριήρων.

πωληταὶ τὰ τέλη πιπράσκουσι μετὰ τῶν ἐπὶ τὸ θεωρικὸν ᾑρημένων, καὶ τὰς τῶν ἐξ Ἀρείου πάγου μετὰ τὸν πρότερον λόγον φυγόντων οὐσίας, καὶ τὰ δεδημευμένα. πρυτανεύει δ' ἐξ αὐτῶν εἷς, ὃς τὰ πωλούμενα βεβαιοῖ. ἀπήγοντο δὲ πρὸς τούτους καὶ οἱ μετοίκιον μὴ τιθέντες.

οἱ δὲ εὔθυνοι, ὥσπερ οἱ πάρεδροι, τοῖς ἐννέα ἄρχουσι 100
προσαιροῦνται. οὗτοι δ' εἰσπράσσουσι καὶ τοὺς ἔχοντας.

οἱ δὲ τετταράκοντα πρότερον μὲν ἦσαν τριάκοντα, οἳ περιιόντες κατὰ δήμους τὰ μέχρι δραχμῶν δέκα ἐδίκαζον, τὰ δὲ ὑπὲρ ταῦτα διαιτηταῖς παρεδίδοσαν· μετὰ δὲ τὴν τῶν τριάκοντα ὀλιγαρχίαν μίσει τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ τριάκοντα τετταράκοντα ἐγένοντο.

χίλιοι καὶ διακόσιοι. ἀπὸ τούτων ἦσαν οἱ λειτουργοῦντες· Δημοσθένης δὲ νόμον γράψας ἀντὶ τοσούτων τριακοσίους τοὺς πλουσιωτάτους ἐποίησεν.

εἰσαγωγεῖς οἱ τὰς ἐμμήνους δίκας εἰσάγοντες· ἦσαν 101
δὲ προικός, ἐρανικαί, ἐμπορικαί.

νομοθέται δ' ἦσαν χίλιοι, ἐν οἷς ἐξῆν λῦσαι νόμον παλαιόν, οὐ θεῖναι νέον· τοὺς γὰρ νέους ἐδοκίμαζεν ἡ βουλὴ καὶ ὁ δῆμος καὶ τὰ δικαστήρια.

. . . οὗτοι παρεφύλαττον μή τις ἐντὸς τοῦ Πελασγικοῦ κείρει ἢ κατὰ πλέον ἐξορύττει, καὶ τῷ ἄρχοντι παρεδίδοσαν. τὸ δὲ τίμημα ἦν τρεῖς δραχμαὶ καὶ ἁπλοῦν τὸ βλάβος.

οἱ ἕνδεκα εἷς ἀφ' ἑκάστης φυλῆς ἐγίνετο, καὶ γραμ- 102
ματεὺς αὐτοῖς συνηριθμεῖτο. νομοφύλακες δὲ κατὰ τὸν Φαληρέα μετωνομάσθησαν. ἐπεμελοῦντο δὲ τῶν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, καὶ ἀπῆγον κλέπτας ἀνδραποδιστὰς λωποδύτας, εἰ μὲν ὁμολογοῖεν, θανατώσοντες, εἰ δὲ μή, εἰσάξοντες εἰς τὰ δικαστήρια, κἂν ἁλῶσιν, ἀποκτενοῦντες. τοῦ δὲ νομοφυλακίου θύρα μία χαρώνειον ἐκαλεῖτο, δι' ἧς τὴν ἐπὶ θανάτῳ ἀπήγοντο.

ἐπιγραφεῖς. οὗτοι τὰ ὀφειλόμενα ἐφ' ἑκάστου ἑκά- 103

---

100 2. *ἁλόντας* Toupius. 5. *ταύτας* **C.** **101** 2. *ἐρανικαὶ*] *γαμικαὶ* **A.** 6. *οὗτοι γὰρ π.* **A.** **103** 1. *ἐπιγραφῆς* **C**: cf. ad § 93. || *ὑφ'*?

στῳ ἐπέγραφον, καὶ τοὺς οὐκ εἰσφέροντας εἰσῆγον εἰς τὸ δικαστήριον, ἐπέγραφον δὲ καὶ τὰ τιμήματα ἑκάστοις κατὰ τὴν ἀξίαν. καὶ ἐν ταῖς σιτοδοσίαις ἐγίνοντο σίτου ἐπιγραφεῖς, ὡς Ἀντιφῶν.

κῆρυξ ὁ μέν τις τῶν μυστικῶν, ἀπὸ Κήρυκος τοῦ Ἑρμοῦ καὶ Πανδρόσου τῆς Κέκροπος, ὁ δὲ περὶ τοὺς ἀγῶνας, οἱ δὲ περὶ τὰς πομπάς, ἐκ τοῦ Εὐνειδῶν γένους, οἱ δὲ κατ᾽ ἀγορὰν τὰ ὤνια προκηρύττοντες.

104 ληξίαρχοι ἓξ καθίσταντο τῶν πολιτῶν ἐγγεγραμμένων ἐν λευκώματι, καὶ τριάκοντα ἀνδρῶν αὐτοῖς προσαιρεθέντων τοὺς μὴ ἐκκλησιάζοντας ἐζημίουν καὶ τοὺς ἐκκλησιάζοντας ἐξήταζον, καὶ σχοινίον μιλτώσαντες διὰ τῶν τοξοτῶν συνήλαυνον τοὺς ἐκ τῆς ἀγορᾶς εἰς τὴν ἐκκλησίαν. ὁ δὲ εἰς τὸ ληξιαρχικὸν γραμματεῖον ἐγγραφεὶς ἤδη τὰ πατρῷα παρελάμβανεν· ἡ δὲ πατρῴα οὐσία καὶ λῆξις ἐκαλεῖτο.

περιεστίαρχοι. ἐκάθαιρον χοιριδίοις μικροῖς οὗτοι τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸ θέατρον. καθάρσιον δὲ τοῦτο χοιρίδιον ἐκαλεῖτο.

105 περίπολοι. ἔφηβοι περιῄεσαν τὴν χώραν φυλάττοντες, ὥσπερ ἤδη μελετῶντες τὰ στρατιωτικά. καὶ εἰς μὲν τοὺς ἐφήβους εἰσῄεσαν ὀκτωκαίδεκα ἔτη γενόμενοι, δύο δὲ εἰς περιπόλους ἠριθμοῦντο, εἰκοστῷ δὲ ἐνεγράφοντο τῷ ληξιαρχικῷ γραμματείῳ, καὶ ὤμνυον ἐν Ἀγραύλου «οὐ καταισχυνῶ τὰ ὅπλα, οὐδ᾽ ἐγκαταλείψω τὸν παραστάτην, ᾧ ἂν στοιχῶ, ἀμυνῶ δὲ καὶ ὑπὲρ ἱερῶν καὶ ὁσίων καὶ μόνος
106 καὶ μετὰ πολλῶν, καὶ τὴν πατρίδα οὐκ ἐλάττω παραδώσω, πλεύσω δὲ καὶ καταρόσω ὁπόσην ἂν παραδέξωμαι. καὶ συνήσω τῶν ἀεὶ κρινόντων, καὶ τοῖς θεσμοῖς τοῖς ἱδρυμένοις πείσομαι, καὶ οὕστινας ἄλλους ἱδρύσεται τὸ πλῆθος ἐμφρόνως· καὶ ἄν τις ἀναιρῇ τοὺς θεσμοὺς ἢ μὴ πείθηται, οὐκ ἐπιτρέψω, ἀμυνῶ δὲ καὶ μόνος καὶ μετὰ πάντων. καὶ τὰ ἱερὰ τὰ πάτρια τιμήσω. ἵστορες θεοί, Ἄγραυλος, Ἐνυάλιος, Ἄρης, Ζεύς, Θαλλώ, Αὐξώ, Ἡγεμόνη.»

107 ἱεροποιοί. δέκα ὄντες οὗτοι ἔθυον θυσίας τὰς πεν-

---

106 2. πλείω δὲ καὶ ἀρείω Stobaeus.

τετηρίδας, τὴν εἰς Δῆλον, τὴν ἐν Βραυρῶνι, τὴν τῶν Ἡρακλείων, τὴν Ἐλευσῖνι.

ὀργεῶνες οἱ κατὰ δήμους ἐν τακταῖς ἡμέραις θύοντες θυσίας τινάς.

φράτορες. εἰς τούτους τούς τε κόρους καὶ τὰς κόρας εἰσῆγον, καὶ εἰς ἡλικίαν προελθόντων ἐν τῇ καλουμένῃ κουρεώτιδι ἡμέρᾳ ὑπὲρ μὲν τῶν ἀρρένων τὸ κούρειον ἔθυον, ὑπὲρ δὲ τῶν θηλειῶν τὴν γαμηλίαν.

γεραραί. αὗται ἄρρητα ἱερὰ Διονύσῳ ἔθυον μετ᾽ ἄλ- 108
λης θεωρίας. καθίστη δὲ αὐτὰς ὁ βασιλεὺς οὔσας τετταρασκαίδεκα.

δήμαρχοι οἱ κατὰ δήμους ἄρχοντες. ἐκαλοῦντο δὲ
τέως ναύκραροι, ὅτε καὶ οἱ δῆμοι ναυκραρίαι. ναυκραρία
δ᾽ ἦν τέως φυλῆς δωδέκατον μέρος, καὶ ναύκραροι ἦσαν
δώδεκα, τέτταρες κατὰ τριττὺν ἑκάστην. τὰς δ᾽ εἰσφορὰς
τὰς κατὰ δήμους διεχειροτόνουν οὗτοι, καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν
ἀναλώματα. ναυκραρία δ᾽ ἑκάστη δύο ἱππέας παρεῖχε καὶ
ναῦν μίαν, ἀφ᾽ ἧς ἴσως ὠνόμαστο. τῆς τριττύος μέντοι 109
ὁ ἄρχων τριττύαρχος ἐκαλεῖτο, τριττύος δ᾽ ἑκάστης γένη
τριάκοντα. καὶ αἱ φυλαὶ τέως μὲν ἐπὶ Κέκροπος ἦσαν
τέτταρες, Κεκροπὶς Αὐτόχθων Ἀκταία Παραλία, ἐπὶ δὲ
Κραναοῦ μετωνομάσθησαν Κραναῒς Ἀτθὶς Μεσόγαια Διακρίς, ἐπὶ δὲ Ἐριχθονίου Διὰς Ἀθηναῒς Ποσειδωνιὰς Ἡφαιστιάς, ἀπὸ δὲ τῶν Ἴωνος παίδων ἐπὶ Ἐρεχθέως Τελέοντες
Ὅπλητες Αἰγικόρεις Ἀργάδεις· ἐπὶ δὲ Ἀλκμαίωνος δέκα 110
ἐγένοντο, ἐκ πολλῶν ὀνομάτων ἑλομένου τὰ παλαιὰ τοῦ
Πυθίου, Ἐρεχθηὶς Κεκροπὶς Αἰγηὶς Πανδιονὶς Ἀκαμαντὶς Ἀντιοχὶς Λεοντὶς Οἰνηὶς Ἱπποθωντὶς Αἰαντίς. προσετέθησαν δ᾽ αὐταῖς δύο, Ἀντιγονὶς καὶ Δημητριάς, ἃς ὕστερον μετωνόμασαν Ἀτταλίδα καὶ Πτολεμαΐδα. ἀπὸ δὲ φυλῶν τὸ φυλοκρινεῖν ὠνομάσθη, καὶ ὁμόφυλος ἀλλόφυλος, φυλέτης,

---

107 1. Ἡρακλειδῶν ante Iungermannum. 7. κόριον *AB*. 108 2. θεωρίας] ἱερείας *F*. 5. ναυκάριοι *A*, omissis ὅτε — ναυκράριοι (ita enim vulgo), ναύκληροι *BC*: corr Leopardus. 8. ἐχείριζον *F*. 109 3. τρία ante Kühnium. 6. ποσειδωνία ἡφαιστία *A*. 110 1. κάδεις ante Canterum. 2. ἐρομένου ante Kühnium. || τὰ παλαιὰ solus *F*.

111 φυλίων θεῶν ἱερά, ἐμφύλιον αἷμα, ἐμφύλιος πόλεμος. οἱ δὲ φυλοβασιλεῖς, ἐξ εὐπατριδῶν ὄντες, μάλιστα τῶν ἱερῶν ἐπεμελοῦντο, συνεδρεύοντες ἐν τῷ βασιλείῳ τῷ παρὰ τὸ βουκολεῖον. ὅτε μέντοι τέτταρες ἦσαν αἱ φυλαί, εἰς τρία μέρη ἑκάστη διῄρητο, καὶ τὸ μέρος τοῦτο ἐκαλεῖτο τριττὺς καὶ ἔθνος καὶ φρατρία. ἑκάστου δὲ ἔθνους γένη τριάκοντα ἐξ ἀνδρῶν τοσούτων, ἃ ἐκαλεῖτο τριακάδες. καὶ οἱ μετέχοντες τοῦ γένους γενῆται καὶ ὁμογάλακτες, γένει μὲν οὐ προσήκοντες, ἐκ δὲ τῆς συνόδου οὕτω προσαγορευόμενοι. τρία δ' ἦν τὰ ἔθνη πάλαι, εὐπατρίδαι γεωμόροι δημιουργοί.

112 γυναικοκόσμοι δὲ ἀρχὴ ἐπὶ τοῦ κόσμου τῶν γυναικῶν. τὰς δὲ ἀκοσμούσας ἐζημίουν, καὶ τὰς ζημίας αὐτῶν γράφοντες ἐξετίθεσαν ἐπὶ τῆς πλατάνου τῆς ἐν Κεραμεικῷ.

οἱ εἴκοσι. τούτους εἵλοντο μετὰ τοὺς τριάκοντα τῆς πολιτείας καὶ τῶν νόμων ἐπιμελητάς, ἀριστίνδην ἐπιλεξάμενοι.

113 ἦν μέντοι καὶ κρηνοφυλάκιον ἀρχή, δηλούσης τὸ ἔργον αὐτῆς τῆς ἐπικλήσεως. καὶ λέων δέ τις ἐκαλεῖτο κρηνοφύλαξ, χαλκοῦ πεποιημένος ἐπὶ κρήνης τινός, δι' οὗ τὸ ὕδωρ ἐφέρετο ἐν ταῖς πρὸς ὕδωρ δίκαις· ἐπιμελητὴς δέ τις κληρωτὸς ἐγίνετο, ὃς καὶ ἐκαλεῖτο ἐφ' ὕδωρ, ὁ παραφυλάττων τὴν ἰσότητα τῆς κλεψύδρας.

θεωρικὰ δὲ χρήματα εἰς τὰς ἑορτὰς καὶ θεῶν τιμὰς τῷ πλήθει νεμόμενα· καὶ τὸ διδόμενον ἐκαλεῖτο θεωρικὸν ὥσπερ καὶ τὸ ἐκκλησιαστικὸν καὶ τὸ δικαστικόν, ὅπερ καὶ τριώβολον καὶ δύ' ὀβολὼ καὶ ὀβολὸς ἦν Ἀττικός.

ὁ δὲ ἐπὶ τῆς διοικήσεως αἱρετὸς ἦν ἐπὶ τῶν προσιόντων καὶ ἀναλισκομένων.

114 καὶ στρατηγοὶ δέ, ἵππαρχοι φύλαρχοι λοχαγοὶ ταξίαρχοι, καὶ ὅσα στρατιωτικὰ ἀρχῶν ὀνόματα. καὶ ἑλληνοταμίαι οἱ τοὺς φόρους ἐκλέγοντες, καὶ ἐπὶ νήσων οἱ τὰ παρὰ τῶν νησιωτῶν εἰσπράττοντες καὶ τὰς πολιτείας αὐτῶν ἐφορῶντες. καὶ τειχοποιοὶ δὲ καὶ ἱεροποιοὶ καὶ βοῶναι ὑπηρεσιῶν ὀνόματα· καὶ ἀποδέκται οἱ τὸν σῖτον

---

111 — 116 om *AB*. **111** 1. δὲ vulgo ante 2. ὄντες. 6. ἐξ] καὶ ἐξ *C*. **112** 1. γυναικοκόσμοι. γυναικονόμοι δὲ *C*.

ἀπομετρούμενοι, σιτῶναι δὲ οἱ συνωνούμενοι. τάχα δ' ἂν καὶ πρακτῆρες εἴη ὄνομα ὑπηρεσίας, ἢ πράκτορες, ὡς Δημοσθένης «οὐδεὶς δὲ παρέδωκε τοῖς πράκτορσι τὸ ὄνομα.»
ὁμοίως δὲ καὶ ζητητὰς ἄν τις παρ' αὐτοῦ λάβοι ὄνομα 115
δημοσίας διακονίας, οἳ τὰ λανθάνοντα ἀνεζήτουν. οἱ μέντοι ταξίαρχοι ἀναγεγραμμένους ἔχοντες τοὺς ἐκ τοῦ καταλόγου, παρεσημαίνοντο τὰ τῶν ἀφυστερούντων ὀνόματα· καὶ τοῦτο παραστίζειν ἐκαλεῖτο.

πρυτανεία δέ ἐστι χρόνος ὃν ἑκάστη φυλὴ πρυτανεύει· καὶ ὅτε μὲν δέκα ἦσαν, πλείους ἑκάστῃ φυλῇ αἱ ἡμέραι, ἐπεὶ δὲ δώδεκα ἐγένοντο, ἑκάστη φυλὴ μηνὸς πρυτανείαν ἔχει.

πυρφόρος παῖς αἱρετὸς ἐκ καθαρευούσης οἰκίας ὑπὸ 116
χλανίδι καὶ στροφίῳ περιέρχεται, πῦρ ἐπὶ τοὺς βωμοὺς ἐπιτιθείς.

σύγκλητος ἐκκλησία ἣν ἐξαίφνης ἐποίουν μείζονος χρείας ἐπιλαβούσης. ἐκαλεῖτο δὲ καὶ κατακλησία, ὅτι καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἀγρῶν κατεκάλουν.

ταμίας ἐκάλουν τοὺς ταῖς ἱεραῖς τριήρεσι λειτουργοῦντας, ἄλλους ἢ τριηράρχους. καὶ οἱ ἐκ τῆς Παράλου καὶ τῆς Σαλαμινίας ναῦται ἐκαλοῦντο οἱ μὲν οὐ πάραλοι μόνον ἀλλὰ καὶ παραλῖται, οἱ δὲ Σαλαμίνιοι.

Δικαστήρια Ἀθήνησιν. Ἄρειος πάγος· ἐδίκαζε δὲ 117
φόνου καὶ τραύματος ἐκ προνοίας, καὶ πυρκαϊᾶς, καὶ φαρμάκων, ἐάν τις ἀποκτείνῃ δούς. ἐγίνετο δὲ διωμοσία, καὶ μετὰ τὴν διωμοσίαν κρίσις· προοιμιάζεσθαι δὲ οὐκ ἐξῆν, οὐδ' οἰκτίζεσθαι. μετὰ δὲ τὸν πρότερον λόγον ἐξῆν φυγεῖν, πλὴν εἴ τις γονέας εἴη ἀπεκτονώς. καθ' ἕκαστον δὲ μῆνα τριῶν ἡμερῶν ἐδίκαζον ἐφεξῆς, τετάρτῃ φθίνοντος, τρίτῃ,
δευτέρᾳ. οἱ δ' ἐννέα ἄρχοντες οἱ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν 118
μετὰ τὸ δοῦναι τὰς εὐθύνας ἀεὶ τοῖς Ἀρεοπαγίταις προσετίθεντο. ὑπαίθριοι δ' ἐδίκαζον. φόνου δὲ ἐξῆν ἐπεξιέναι μέχρις ἀνεψιῶν, καὶ ἐν τῷ ὅρκῳ ἐπερωτᾶν τίς προσήκων ἐστὶ τῷ τεθνεῶτι· κἂν οἰκέτης ᾖ, ἐπισκήπτειν συγκεχώρηται. τὸ ἐπὶ Παλλαδίῳ. ἐν τούτῳ λαγχάνεται περὶ

117 6. πλὴν add *F*. 118 4. ἀνεψιαδῶν Demosthenes.

*τῶν ἀκουσίων φόνων· μετὰ γὰρ Τροίας ἅλωσιν Ἀργείων
τινὰς τὸ Παλλάδιον ἔχοντας Φαληρῷ προσβαλεῖν, ἀγνοίᾳ
δὲ ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων ἀναιρεθέντας ἀπορριφῆναι. καὶ τῶν*
119 *μὲν οὐδὲν προσήπτετο ζῷον, Ἀκάμας δὲ ἐμήνυσεν ὅτι εἶεν
Ἀργεῖοι τὸ Παλλάδιον ἔχοντες. καὶ οἱ μὲν ταφέντες ἀγνῶ-
τες προσηγορεύθησαν τοῦ θεοῦ χρήσαντος, αὐτόθι δ' ἱδρύθη
τὸ Παλλάδιον, καὶ περὶ τῶν ἀκουσίων ἐν αὐτῷ δικάζου-
σιν. τὸ ἐπὶ Δελφινίῳ ἱδρῦσθαι μὲν ὑπὸ Αἰγέως λέ-
γεται Ἀπόλλωνι Δελφινίῳ καὶ Ἀρτέμιδι Δελφινίᾳ, ἐκρίθη
δὲ ἐν αὐτῷ πρῶτος Θησεὺς ἀφοσιούμενος τὸ ἄγος τῶν ὑπ'
αὐτοῦ ἀνῃρημένων λῃστῶν καὶ τῶν Παλλαντιδῶν, οὓς ὡμο-
λόγει μὲν ἀποκτεῖναι, δικαίως δ' ἔφη τοῦτο δεδρακέναι. τὸ*
120 *ἐπὶ Πρυτανείῳ δικάζει περὶ τῶν ἀποκτεινάντων, κἂν
ὦσιν ἀφανεῖς, καὶ περὶ τῶν ἀψύχων τῶν ἐμπεσόντων καὶ
ἀποκτεινάντων. προειστήκεσαν δὲ τούτου τοῦ δικαστηρίου
φυλοβασιλεῖς, οὓς ἔδει τὸ ἐμπεσὸν ἄψυχον ὑπερορίσαι. τὸ
ἐν Φρεαττοῖ. ἐν τούτῳ ἐκρίνετο εἴ τις τῶν φευγόντων
ἐπ' ἀκουσίου φόνου αἰτίᾳ δευτέραν αἰτίαν ἑκουσίου προσ-
λάβοι. ἦν δ' ἐπὶ θαλάττῃ τὸ δικαστήριον, καὶ τὸν ἐν αἰ-
τίᾳ προσπλεύσαντα τῆς γῆς οὐ προσαπτόμενον ἀπὸ τῆς
νεὼς ἐχρῆν ἀπολογεῖσθαι, μήτ' ἀποβάθραν μήτ' ἄγκυραν
εἰς τὴν γῆν βαλλόμενον.*

121 *γνώριμα δικαστήρια ἡ Ἡλιαία, τὸ τρίγωνον, οὗ μέ-
μνηται Δείναρχος, μέσον παράβυστον, μεῖζον παράβυστον·
καὶ μείζονος δὲ μέμνηται Λυσίας· ἐν μέντοι τῷ παραβύ-
στῳ οἱ ἕνδεκα ἐδίκαζον. τὸ Μητίχου κάλλιον, οὗ μνημο-
νεύει Ἀνδροτίων. τὸ ἐπὶ Λύκῳ, ἀφ' οὗ καὶ ἡ Λύκου δε-
κάς· καὶ ἥρως δὲ ἵδρυτο αὐτόθι ἔχων τοῦ θηρίου μορφήν,
πάλαι δ' ἐκεῖ συνῄεσαν οἱ συνδεκάζοντες τὰ δικαστήρια.
τὸ δὲ Μητίχου δικαστήριον μέγα, οὕτω κληθὲν ἐπὶ ἀρχι-
τέκτονος Μητίχου.*

122 *ἐδίκαζον δ' οἱ ὑπὲρ τριάκοντα ἔτη ἐκ τῶν ἐπιτίμων
καὶ μὴ ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ. ὤμνυσαν δὲ ἐν Ἀρδήττῳ
δικαστηρίῳ Ἀπόλλω πατρῷον καὶ Δήμητρα καὶ Δία βασι-*

---

121 3. δὲ] *γὰρ?* 4. τὸ — 5. *Ἀνδροτίων* om *AB*. 7. *δὲ καὶ* ante Toupium. || *συνδικάζοντες* ante Meursium.

λέα· ὁ δὲ Ἄρδηττος Ἰλισσοῦ μέν ἐστι πλησίον, ὠνόμασται
δὲ ἀπό τινος ἥρωος, ὃς στασιάζοντα τὸν δῆμον ὑπὲρ ὁμο-
νοίας ὥρκισεν. ὁ δ' ὅρκος ἦν τῶν δικαστῶν, περὶ μὲν ὧν
νόμοι εἰσί, ψηφιεῖσθαι κατὰ τοὺς νόμους, περὶ δὲ ὧν μὴ
εἰσί, γνώμῃ τῇ δικαιοτάτῃ· ὁμοσάντων δὲ καὶ τῶν δικαζο-
μένων, τὸ πᾶν ἐκαλεῖτο ἀμφιορκία. ἡ Ἡλιαία πεντακοσίων· 123
εἰ δὲ χιλίων δέοι δικαστῶν, συνίστατο δύο δικαστήρια, εἰ
δὲ πεντακοσίων καὶ χιλίων, τρία. ψήφους δ' εἶχον χαλκᾶς
δύο, τετρυπημένην καὶ ἀτρύπητον, καὶ κάδον, ᾧ κημὸς ἐπ-
έκειτο, δι' οὗ καθίετο ἡ ψῆφος. αὖθις δὲ δύο ἀμφορεῖς,
ὁ μὲν χαλκοῦς ὁ δὲ ξύλινος, ὁ μὲν κύριος ὁ δ' ἄκυρος· τῷ
δὲ χαλκῷ ἐπῆν ἐπίθημα μιᾷ ψήφῳ χώραν ἔχον .... οὗ
ὕστερον μυστικῶς δικάζοντες ἦσαν ἐκ τῶν ἐπωπτευκότων. τὸ
δὲ δικαστήριον περιεσχοινίζετο, τοῦ μὲν βασιλέως παραγγεί-
λαντος, τῶν δὲ θεσμοθετῶν πληρούντων τὸ δικαστήριον.
τὸ δὲ περισχοίνισμα ἀπὸ πεντήκοντα ποδῶν ἐγίνετο· καὶ 124
οἱ ὑπηρέται ἐφειστήκεισαν, ὅπως μηδεὶς ἀνεπόπτευτος
προσίῃ. αἱ μὲν οὖν τῶν δικαστηρίων θύραι κιγκλίδες
ἐκαλοῦντο, ἃς Ῥωμαῖοι καγκελλωτὰς λέγουσιν· ἀνίστατο
δὲ τὰ δικαστήρια, εἰ γένοιτο διοσημία· ἐξηγηταὶ δ' ἐκα-
λοῦντο οἱ τὰ περὶ τῶν διοσημιῶν καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἱερῶν
διδάσκοντες.

ἐφέται τὸν μὲν ἀριθμὸν εἷς καὶ πεντήκοντα, Δρά- 125
κων δ' αὐτοὺς κατέστησεν ἀριστίνδην αἱρεθέντας· ἐδίκαζον
δὲ τοῖς ἐφ' αἵματι διωκομένοις ἐν τοῖς πέντε δικαστηρίοις.
Σόλων δ' αὐτοῖς προσκατέστησε τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βου-
λήν. κατὰ μικρὸν δὲ κατεγελάσθη τὸ τῶν ἐφετῶν δικαστή-
ριον. δοκοῦσι δ' ὠνομάσθαι, ὅτι πρότερον τοῦ βασιλέως
τοὺς ἐπ' ἀκουσίῳ φόνῳ κρινομένους ἐξετάζοντος ὁ Δράκων
τοῖς ἐφέταις παρέδωκε τὴν κρίσιν, ἐφέσιμον ἀπὸ τοῦ βασι-
λέως πεποιηκώς.

οἱ δὲ ναυτοδίκαι, οὗτοι ἦσαν οἱ τὰς τῆς ξενίας δί- 126
κας εἰσάγοντες. ὑβριστοδίκαι δὲ ἐκαλοῦντο, εἴ τι χρὴ

---

122 5. συγγνώμῃ libri. 123 8. ἐκ] μετὰ *A*. || ὑπωπτευκότων ante Iungermannum. 124 3. προσῇ libri: correctum ex § 141. 125 4. Σόλων — 133 6. ὠνομάζετο] τὸ λοιπὸν ἀφείθη διὰ τὴν ἀκαιρολογίαν *B*. 125 5. κατὰ μικρὰ δὲ κατελύθη κατεγελάσθη τὸ *C*.

Κρατερῷ πιστεύειν τῷ τὰ ψηφίσματα συνάγοντι, οἱ μὴ
βουλόμενοι τὰς δίκας εἰσαγαγεῖν· ἐπεπόλασε δὲ τὸ τοιοῦ-
τον ἐν Σικελίᾳ.

διαιτηταὶ δ' ἐκ τῶν ὑπὲρ ἑξήκοντα ἔτη γεγονότων
ἐκληροῦντο, καὶ ἐπεκληροῦντο αὐτοῖς αἱ δίαιται, καὶ ἀτι-
μία ἀφώριστο τῷ μὴ διαιτήσαντι τὴν ἐπικληρωθεῖσαν δί-
αιταν. διῄτων δ' ἐν ἱεροῖς. πάλαι δ' οὐδεμία δίκη πρὶν ἐπὶ
διαιτητὰς ἐλθεῖν εἰσήγετο. ἔλεγον δὲ ἐπιτρέψαι δίαιταν,
127 καὶ ἡ δίαιτα ἐκαλεῖτο ἐπιτροπή. ἡ δ' ἔφεσις αὐτῶν εἰ εἰς
δικαστήριον γένοιτο, εἰς ἐχῖνον τὰς ψήφους ἐμβαλόντες
ἰδίᾳ ἑκατέρας τὰς τοῦ φεύγοντος καὶ διώκοντος κατεσημαί-
νοντο. ἐλάμβανον δὲ οἱ διαιτηταὶ δραχμὴν παρὰ τοῦ κρί-
νοντος, τὴν καλουμένην παράστασιν, ἐγγράψαντος αὐτοῦ
ἐν γραμματείῳ τὸ ἔγκλημα καὶ τὸ τίμημα· ἐλάμβανον δὲ
καὶ ἑτέραν ὑπὲρ τῆς ἀντωμοσίας.

128 δέλτοι χαλκαῖ, αἷς ἦσαν πάλαι ἐντετυπωμένοι οἱ νό-
μοι οἱ περὶ τῶν ἱερῶν καὶ τῶν πατρίων. κύρβεις δὲ τρί-
γωνοι σανίδες πυραμοειδεῖς, οἷς ἦσαν ἐγγεγραμμένοι οἱ νό-
μοι. ἄξονες δὲ τετράγωνοι χαλκοῖ ἦσαν, ἔχοντες τοὺς νό-
μους. ἀπέκειντο δὲ οἵ τε κύρβεις καὶ οἱ ἄξονες ἐν ἀκροπό-
λει πάλαι· αὖθις δ' ἵνα πᾶσιν ἐξῇ ἐντυγχάνειν, εἰς τὸ πρυ-
τανεῖον καὶ τὴν ἀγορὰν μετεκομίσθησαν· διὰ τοῦτο ἔλεγον
τὸν κάτωθεν νόμον ἀντιτιθέντες πρὸς τὴν ἀκρόπολιν.

129 ὀνόματα δ' ἀπὸ διαιτητῶν διαιτητής δίαιτα, διαι-
τῆσαι διαιτῶν, ἐδιῄτησεν ἀπεδιῄτησεν, διαιτήσασθαι, κατα-
δεδιῃτημένοι ἀποδεδιῃτημένοι, συνδιαιτητής συνδιαιτήσας,
καταδιαιτησάμενος οἱονεὶ ἐν διαίτῃ κρατήσας, συνδιαιτῆσαι·
τὸ γὰρ συνδιαιτηθῆναι καὶ διαίτημα καὶ ἐνδιαίτημα ἑτέ-
ρας ἐστὶ χρείας.

Τιμήματα δ' ἦν τέτταρα, πεντακοσιομεδίμνων ἱπ-
130 πέων ζευγιτῶν θητικῶν, οἱ μὲν ἐκ τοῦ πεντακόσια μέτρα
ξηρὰ καὶ ὑγρὰ ποιεῖν κληθέντες· ἀνάλισκον δ' εἰς τὸ δη-
μόσιον τάλαντον· οἱ δὲ τὴν ἱππάδα τελοῦντες ἐκ μὲν τοῦ
δύνασθαι τρέφειν ἵππους κεκλῆσθαι δοκοῦσιν, ἐποίουν δὲ

---

126 1. συναγαγόντι M. 7. διῄτων Kühnius pro τῶν. 127 2. ψή-
φους] μαρτυρίας? 130 1. θητῶν? 2. πεντακοσιομεδίμνου μ. vulgo.

μέτρα τριακόσια, ἀνάλισκον δὲ ἡμιτάλαντον. οἱ δὲ τὸ ζευγήσιον τελοῦντες ἀπὸ διακοσίων μέτρων κατελέγοντο, ἀνάλισκον δὲ μνᾶς δέκα· οἱ δὲ τὸ θητικὸν οὐδεμίαν ἀρχὴν ἦρχον, οὐδὲ ἀνάλισκον οὐδέν. Ἀνθεμίων δὲ ὁ Διφίλου καλ- 131
λωπίζεται δι' ἐπιγράμματος ὅτι ἀπὸ τοῦ θητικοῦ τέλους εἰς τὴν ἱππάδα μετέστη, καὶ εἰκών ἔστιν ἐν ἀκροπόλει ἵππος ἀνδρὶ παρεστηκώς· καὶ τὸ ἐπίγραμμα

Διφίλου Ἀνθεμίων τόνδ' ἵππον θεοῖς ἀνέθηκεν,
θητικοῦ ἀντὶ τέλους ἱππάδ' ἀμειψάμενος.

Οἱ μέντοι πρὸ τῶν δικαστηρίων καὶ τῶν ἄλλων συνόδων δημοσίου ὑπηρέται, οἷς ἐπέταττον ἀνείργειν τοὺς ἀκοσμοῦντας καὶ τοὺς ἃ μὴ δεῖ λέγοντας ἐξαίρειν, καὶ Σκύ- 132
θαι ἐκαλοῦντο καὶ τοξόται καὶ σπευσίνιοι, ἀπὸ τοῦ πρώτου συντάξαντος τὴν περὶ αὐτοὺς ὑπηρεσίαν.

Τέλη δ' ἦν τὰ παρὰ τοῖς πεντηκοστολόγοις ἢ ἐλλιμενισταῖς· ταῦτα δ' ἐλλιμένια ἐκαλεῖτο καὶ ἐμπορικά. καὶ δεκατευτήρια δέ ποτε κατέστησαν, καὶ δεκάτη τὸ τέλος ἦν. καὶ ζευγήσιόν τι τέλος οἱ ζευγοτροφοῦντες ἐτέλουν.

Ἐνεκλησίαζον δὲ πάλαι μὲν ἐν τῇ Πυκνί· Πνὺξ δὲ ἦν χωρίον πρὸς τῇ ἀκροπόλει, κατεσκευασμένον κατὰ τὴν παλαιὰν ἁπλότητα, οὐκ εἰς θεάτρου πολυπραγμοσύνην. αὖθις δὲ τὰ μὲν ἄλλα ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ, μόνας 133
δὲ τὰς ἀρχαιρεσίας ἐν τῇ Πυκνί, ἀφ' ἧς τὸν τοῦ δήμου θόρυβον πυκνίτην φασὶν οἱ κωμικοί. ἐκάλουν δὲ τὴν προεδρίαν καὶ πρῶτον ξύλον, καὶ ἐν τῷ δικαστηρίῳ τὴν πρώτην καθέδραν. τὰ δ' ὑποστορνύμενα τοῖς δικασταῖς ἐπὶ τῶν ἑδρῶν ψιάθια ὠνομάζετο.

Ἀνδροφόνος, φονεύς, σφαγεύς, φαρμακεύς, φονῶν φονικός, μιαιφόνος· ἔκτεινεν, ἀνεῖλεν, ἐφόνευσεν, ἀπέσφαξεν, ἐδολοφόνησεν, ἐμιαιφόνησεν. ἐπὶ δὲ τούτου ἐναγής, μι- 134
αρός παμμίαρος, αἵματι προσεχόμενος, αἵματος μεστός. τὸ δὲ πρᾶγμα φόνος, ἀναίρεσις, μιαιφονία, σφαγή.

Εἴη δ' ἂν ἐκ τῶν περὶ τὰ δικαστήρια κοινωνοί, κοινωνία, κοινωνικὰ χρήματα παρὰ Δημοσθένει· οἱ γὰρ κοινῶνες Ξενοφῶντος ἴδιον. καὶ ἀνέμητα χρήματα, καὶ κοινά

---

132 5. δεκατευταὶ? 133 6. ψιαθίδια A, ψιαθία ἰδίως C.

135 ἐπίκοινα, οὐ διῃρημένα· τὰ γὰρ διαιρετὰ εὐτελέστερον. καὶ
τὸ ῥῆμα κοινωνῆσαι, καὶ κοινῶσαι τὰ χρήματα, μίξασθαι
τὴν οὐσίαν, συνάψασθαι τὸν πλοῦτον, συνερανίσαι, συνα-
γαγεῖν, ἀθροίσασθαι, συνενεγκεῖν εἰς ταὐτὸ τὴν οὐσίαν,
συστήσασθαι, συμβαλεῖν. καὶ κοινῇ κοινῶς, κοινωνικῶς, κοι-
νωνικὸς ἀνὴρ καὶ ἀξιοκοινώνητος καὶ ἀκοινώνητος. τὰ δὲ
ἐναντία διελέσθαι, διακληρώσασθαι, διαλαχεῖν, δάσα-
σθαι· τὸ δὲ νείμασθαι ἑτέρας χρείας, καὶ τὸ μερίσασθαι
εὐτελέστερον, κρεῖσσον δὲ τὸ μοιρολογχεῖν. καὶ νέμησις οὐ-
136 σίας, διαίρεσις, διακλήρωσις· ὁ γὰρ διαμερισμὸς ὑπόφαυ-
λον καὶ ἡ δάτησις ὑπομόχθηρον, βέλτιον δ' ὁ δασμός. καὶ
οἱ μὲν διανεμόμενοι νεμηταὶ καὶ μερῖται καὶ μοιρόλογχοι,
οἱ δὲ διανέμοντες δατηταί· καὶ εἰς δατητῶν αἵρεσιν ἔλεγον
οἱ ῥήτορες. ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ οἱ μοιρόλογχοι καὶ τὸ
μοιρολογχεῖν ἐλέγετο ἐπὶ τῶν μετεχόντων κακουργήματος.
ἐγγὺς δὲ τούτων κληροῦχοι, κληρουχοῦντες κατακληρου-
χοῦντες, κατανεμόμενοι, κατὰ κλήρους νεμόμενοι· καὶ τὸ
πρᾶγμα κληρουχία, καὶ τὸ ῥῆμα κληρουχεῖν κατακληρου-
χεῖν, καὶ κληρουχικὰ χρήματα ὡς Δημοσθένης.
137 Πρέσβεις πρεσβευταί, πρεσβεία πρέσβευσις, πρεσβεῦ-
σαι, διαπρεσβεῦσαι διαπρεσβεύσασθαι, ἐπιπρεσβεῦσαι ἐπι-
πρεσβεύσασθαι, παραπρεσβεῦσαι παραπρεσβεύσασθαι, ᾧ
μᾶλλον κέχρηται Δημοσθένης καὶ Πλάτων· παραπρεσβείας
δ' ἦν κατ' αὐτῶν ἡ δίκη. ὁ δὲ πρεσβευτὴς εἴη ἂν καὶ ἄγ-
γελος καὶ διάκονος· ἑτέρας δὲ χρείας κῆρυξ καὶ σπονδοφό-
138 ρος. τὸ δὲ κηρύκειον φόρημα ἦν τῶν πρέσβεων, καὶ εἰς
τὸ πρυτανεῖον ἐπὶ ξενίᾳ ἐκαλοῦντο. εἴποι δ' ἄν τις τοὺς
πρέσβεις ὑπαλλάττων τὴν πρεσβείαν· ὅθεν εἴρηται τὸ κή-
ρυκι καὶ πρεσβείᾳ χρηματίζειν. καὶ τὰ ῥήματα πρεσβεῦσαι,
διακονήσασθαι, ἀποπρεσβεύσασθαι, ἀντιπρεσβεῦσαι. ἀπὸ δὲ
κηρύκων κηρῦξαι ἐρεῖς καὶ ἀποκηρῦξαι καὶ ἐπικηρῦξαι καὶ
προκηρῦξαι, ἀνακηρῦξαι, ἀνειπεῖν καὶ ἀναγορεῦσαι, ἐπικη-
139 ρυκεύσασθαι διακηρυκεύσασθαι, ἐκεχειρίαν ἀπαγγεῖλαι. καὶ
τὸ πρᾶγμα κήρυγμα κηρυκεία ἐπικηρυκεία, καὶ τὸ ἐναν-
τίον ἀκήρυκτοι πόλεμοι καὶ ἀκηρυκτὶ ἐπιόντες. ἄσυλοι δ'

---

138 2. εἴποι — 6. κηρύκων om *ABC*. 3. τῷ vulgo.

ἦσαν, καὶ ἐξῆν αὐτοῖς πανταχόσε ἀδεῶς ἰέναι. ἀσυλία καὶ ἀσπονδία· σπονδοφορῆσαι, καὶ σπονδὰς ἐπενεγκεῖν, σπείσασθαι, σπονδὰς αἰτῆσαι· ἔνσπονδοι, ὑπόσπονδοι.

χρυσῷ στεφάνῳ στεφανωθῆναι, θαλλῷ, ἀναγορευθῆναι, ἀνακηρυχθῆναι, ἀναγγελθῆναι· καὶ τὰ πράγματα ἀναγόρευσις, ἀνακήρυξις, ἀνάρρησις, ἀναγγελία. καὶ μὴν καὶ αἱ λοιπαὶ 140
τιμαί, δωρεαί, γέρα, προτιμήσεις, χάριτες, σιτήσεις, σιτηρέσιον, σύσσιτον εἶναι, πορφύρα, προεδρία, χαλκοῦν ἑστάναι, ἀτέλεια, χρήματα, τοῖς δὲ ξένοις καὶ πολιτεία.

Συγγραφή, συνάλλαγμα, συμβόλαιον, γραμματεῖον, συνθήκη ἔγγραφος, ὁμολογία ἔγγραφος. ἀπὸ δὲ τῆς συγγραφῆς τὸ συνεγράψατο, καὶ κατὰ συγγραφὴν ἐπόρνευσεν, καὶ ναυτικὴ συγγραφή· καὶ παρασυγγραφὴ παρὰ Δημοσθένει τὸ ἔξω τι ποιῆσαι τῶν ἐν τῇ συγγραφῇ συμβαθέντων. ἀπὸ δὲ συναλλάγματος συναλλάσσειν, ὥσπερ ἀπὸ συμβολαίου συμβαλεῖν συμβαλόντες. καὶ συμβόλαιον συμβεβλημένον ἤδη λέγουσι, καὶ χαρᾶς συμβόλαιον καὶ φιλίας συμβόλαιον.

δάνεισμα, χρεωφείλημα, ἔγγυον ναυτικόν, κατ' ἐκ- 141
δόσεις, ἑτερόπλουν ἀμφοτερόπλουν, ἐπικίνδυνον, ἐπίτοκον ἄτοκον.

Περισχοινίσαι τὰ ἱερὰ ἔλεγον ἐν ταῖς ἀποφράσι τὸ ἀποφράξαι, οἷον Πλυντηρίοις καὶ ταῖς τοιαύταις ἡμέραις· περισχοινίσαι δὲ τὸ δικαστήριον, ὁπότε περὶ μυστικῶν δικάζοιεν, ἵνα μὴ προσίῃ μηδεὶς ἀνεπόπτευτος ὤν.

τρεῖς θεοὺς ὀμνύναι κελεύει Σόλων, ἱκέσιον καθάρ- 142
σιον ἐξακεστῆρα.

ἐντιμήσασθαί ἐστιν, ὅταν τις προῖκα διδοὺς τιμήσηται ὁπόσου δεῖ· ἀποτίμημα δ' ἐστὶν οἷον ὑποθήκη, κυρίως μὲν πρὸς τὴν προῖκα, ἤδη δὲ καὶ πρὸς τὰς μισθώσεις. καὶ τὸ ῥῆμα ἀποτιμήσασθαι. θεῖναι μὲν οἰκίαν ἐστὶ τὸ δοῦναι εἰς ὑποθήκην, θέσθαι δὲ τὸ λαβεῖν εἰς ὑποθήκην· καὶ τὸ μὲν ἔθηκεν τὸ δ' ἔθετο, καὶ ὁμοίως ὑπέθηκε καὶ ὑπέθετο. Ὑπερίδης δὲ ἐν τῷ πρὸς Χάρητα ἔφη ἀποδόμενος ἀντὶ τοῦ ὑποθείς.

---

139 2. ἄσπονδα *AB*, om *C*. 140 9. συμβιβασθέντων *A*. 141 4. τὰ] μὲν τὰ?

143 *δίκαι δ' ἦσαν καὶ καθυφέσεως, καὶ ἔστιν εἰπεῖν καθυφῆκε καθυφήκατο, προύδωκεν ἐνέδωκεν, καταπροήκατο τὴν κατηγορίαν, κατεχαρίσατο, ἀπέδοτο, ἐξέδωκεν, ἀνείλετο τὴν γραφήν, διεγράψατο, ἐξέλιπε τὸν ἀγῶνα οὐκ ἐπεξελθών, ἐγκατέλιπεν, ἀπέστη ἐξέστη, κατὰ συνθήκας εἶπεν, ἐθελοκακῶν, ὑποχωρῶν, κατακλινόμενος, καὶ κατηγόρησεν ἐνδόσιμα ὡς Ὑπερίδης.*

144 *ἔρανοι, ἐρανισταί, κοινὸν ἐρανιστῶν, ἐρανικαὶ δίκαι, ἐρανικὸς νόμος, ἐράνου φορά, ἐράνου καταβολή· κατενεγκεῖν τὸν ἔρανον, πληρώσασθαι τὸν ἔρανον, ἐκλιπεῖν τὴν φοράν. ἔοικε δ' ἂν τοῖς ἐρανισταῖς καὶ οἱ συμμορῖται, καὶ συμμορία καὶ τὸ παρ' Ὑπερίδῃ μετοικικῆς συμμορίας ταμίας.*

Βουλὴ συνεκάθισε, συνῆλθε, συνέστη, συνελέγη, συνετάχθη, ἠθροίσθη, προήδρευσεν συνήδρευσεν, ἐχρημάτισεν,
145 *ἐβούλευσεν προεβούλευσεν. βουλῆς ἦν ἕδρα, συναγηγερμένοι ἦσαν οἱ βουλευταί, εἰς ταὐτὸν ἦλθον, ἐπληρώθη τὸ βουλευτήριον, μεστὸν ἦν. ταῦτα καὶ περὶ δήμου ἄν τις εἴποι καὶ δικαστῶν.*

Δημεῦσαι οὐσίαν, ἀπογράψαι, δημοσίᾳ ἀπογραφῆναι, δημοσίαν ἀποφῆναι. ἀποστῆναι τῆς οὐσίας, ἐκστῆναι, παραχωρῆσαι τῶν χρημάτων, τῶν ὄντων, τῶν ὑπαρχόντων, τοῦ κλήρου, τῶν πατρῴων, τῆς κτήσεως, τῆς περιουσίας, τῶν περιόντων ἁπάντων· ἄκληρον γενέσθαι τῶν πατρῴων.

146 *Προθέσεις, ἐκφοραί, τρίτα ἔνατα τριακάδες, ἐναγίσματα, χοαί, τὰ νενομισμένα. ἐπαμήσασθαι τῆς γῆς, ὑφάπτειν τὴν πυράν. περίδειπνον, ταφή, ἐντάφια, μνῆμα, τάφος, χῶμα, στήλη, ἐλεγεῖον, ἐπίστημα, ληνοί τε καὶ σοροὶ καὶ πύελοι.*

147 *Βλάβη βλάβος βλάμμα, ζημία βλαβερά ἐπιβλαβής καὶ τὰ ὅμοια, ἐπιζήμιος ζημιώδης, βλαβερῶς ἐπιβλαβῶς ἐπιζημίως· τὸ γὰρ ζημιωδῶς δύσφθεγκτον. εἰσενεγκεῖν ζημίαν, ἀποδοῦναι, διαλῦσαι, ἀποτῖσαι ἐκτῖσαι, καταθέσθαι κατα-*
148 *θεῖναι. καὶ τὰ πράγματα εἰσφορά, ἀπόδοσις, διάλυσις, ἔκτισις, θέσις· εὐτελέστερα γὰρ τὰ λοιπά. ὀνόματα δὲ οὐκ ἔστιν οὐδὲ ἐπιρρήματα. τὰ δ' ἐναντία εἰσπράττειν, ἐνεχυρά-*

---

144 4. *ἐοίκοιεν*? **146** 2. *ἐπαμείψασθαι* ante Kühnium.

ζειν κατενεχυράζειν, ἀπαιτεῖν. καὶ τὸ πρᾶγμα εἴσπραξις,
ἀπαίτησις· ὁ γὰρ κατενεχυρασμὸς φαῦλον.

Ἐρεῖς δὲ ἐκληρώθη τὸ δικαστήριον, ἐνεκληρώθη,
ἐκάθισε, συνέστη, συνῆλθε, συνήδρευσεν, ἔκρινεν, ἐδίκασεν,
ἔγνω, ψῆφον ἔθετο, γνῶσιν ἐξήνεγκεν, κατεψηφίσατο, κατέ- 149
γνω, κατεδίκασεν, προσετίμησεν ἐπετίμησεν, ἐζημίωσεν, ἀπέ-
γνω, ἀπεψηφίσατο, ἀφῆκεν, ἀπελύσατο, ἀπεδίκασεν. κλήρω-
σις κλῆρος, σύστασις, σύνοδος, γνῶσις κατάγνωσις, κα-
ταδίκη, κρίσις, διαψήφισις καταψηφισμός, τίμημα τίμησις
προστίμημα ἐπιτίμιον, ζημία ζημίωμα ἐπιζημίωμα, ὄφλημα,
τιμωρία, ἐπιβολή, δίκη, ἄφεσις, ἀπαλλαγή. τιμᾶσθαι ἀν- 150
τιτιμᾶσθαι ἀνθυποτιμᾶσθαι. ἀναστῆναι τοὺς δικαστάς,
ἀπαναστῆναι, ἀπαλλαγῆναι τοῦ δικαστηρίου καὶ τῆς βου-
λῆς καὶ τοῦ δήμου.

Οὐκ εἶξα, οὐχ ὑπεχώρησα, οὐκ ἐνέδωκα, οὐκ ἐφοβή-
θην, οὐκ ἐξεπλάγην, οὐχ ὑποκατεκλίθην, οὐκ ἐξετράπην,
οὐκ ἐξέστην, οὐκ ἐξηπατήθην, οὐ παρεκρούσθην, οὐχ ὑπή-
χθην, οὐ παρήχθην. ἐξιδιώσατο, προσηγάγετο, ὑπηγάγετο,
κατεκτήσατο, κατηγωνίσατο.

Συμφρονεῖν, συμφωνεῖν, συννοεῖν, συμβουλεῦσαι, 151
συνῆφθαι, συνηνῶσθαι, συγκεκρᾶσθαι ἀνακεκρᾶσθαι, με-
μῖχθαι, συνηρτῆσθαι, συνδεδέσθαι, ἐξηρτῆσθαι ἀλλή-
λων, εἰλῆφθαι, ἔχεσθαι, μίαν γνώμην ἔχειν, ἴσα βαίνειν,
ἴσα πνεῖν, ἕνα θυμὸν ἔχειν, τοῖς αὐτοῖς χρῆσθαι, τοῖς
αὐτοῖς χαίρειν, ταὐτὰ λυπεῖσθαι, ταὐτὰ φιλεῖν, ταὐτὰ
μισεῖν, τῶν αὐτῶν ἔχεσθαι, ἕνα δῆμον εἶναι. καὶ τὰ
πράγματα ὁμοφροσύνη, ὁμόνοια, ὁμογνωμοσύνη, ὁμολο- 152
γία, συμφωνία ὁμοφωνία, ἀνάκρασις, σύνδεσμος. ταῦτα
μόνα· ἡ γὰρ σύνδεσις σκληρόν, κἂν Πλάτωνος ᾖ. τὰ δ'
ἐναντία τούτων ἀπερρῆχθαι, ἀπεσχίσθαι, ἀπῆχθαι, τα-
ράσσεσθαι, θορυβεῖσθαι, νοσεῖν, ἀπ' ἀλλήλων ἀφεστάναι,
διεστάναι, διαφωνεῖν, διχονοεῖν, διχοφρονεῖν, ἀλλοφρονεῖν,
ἀπ' ἀλλήλων λελύσθαι, ἀπηρτῆσθαι, διακεκόφθαι κατὰ μοί-

---

149 3. πλήρωσις ante Iungermannum. **150** 2. ὑποτιμᾶσθαι idem. 5. οὐκ ἐπεχώρησα libri: correctum ex Demosthene. **152** 4. ἀπηλλάχθαι *A*. an ἀπηχθῆσθαι?

ρας, διακεχωρίσθαι, μεμερίσθαι, διανενεμῆσθαι, διχογνωμο-
153 νεῖν. καὶ τὰ πράγματα στάσις στασιασμός, διάστασις ἀπόστασις, ταραχή, θόρυβος, νόσος, διαφωνία, διχόνοια, διχοφροσύνη ἀλλοφροσύνη, διχογνωμοσύνη, διανομή, ἀπέχθεια· τὰ γὰρ ἄλλα φαυλότερα. ὀνόματα δ' οὐκ ἔστιν ὅτι μὴ στασιαστικός· ὁ γὰρ στασιώδης καὶ στασιαστὴς ὑπόφαυλα, καὶ ὁ ταραχώδης εὐτελές, ὥσπερ καὶ ὁ θορυβώδης. ἀπὸ δὲ τῆς ἀπεχθείας ὁ φιλαπεχθήμων· τὸ γὰρ χωρὶς τῆς προσθήκης, οὐκ ἔστιν ἐν χρείᾳ τοὔνομα ὁ ἀπεχθήμων, ἀλλὰ μᾶλλον ὁ
154 ἀπεχθής· καὶ ὁ διχογνώμων βίαιον. ἐπιρρήματα δὲ στασιαστικῶς, ἐξεστασιασμένως, διχογνωμόνως, καὶ τὰ πράγματα ταραχῶδες καὶ θορυβῶδες· ἀμείνω γὰρ ταῦτα τῶν ἀπ' αὐτῶν ἐπιρρημάτων· ἀπὸ δὲ τῆς ἀπεχθείας ἀπεχθῶς καὶ φιλαπεχθημόνως.

Ὑποκρούειν, ὑποσκελίζειν, ἐμποδίζειν, ἐπιστομίζειν, ταράττειν, καταθορυβεῖν, ἐκκρούειν, ἐνοχλεῖν, διακόπτειν, ἐπέχειν καὶ ἀνέχειν, κατακρούειν, κατακολούειν, κατασιγάζειν, καταστασιάζειν, καταβοᾶν περιβοᾶν, καταθροεῖν, κατα-
155 θρυλεῖν, ἀποστρέφειν τὴν γλῶτταν, ἐπιφράττειν τὸ στόμα, μόνον οὐκ ἀφαιρεῖσθαι τὴν φωνήν, ἐκκόπτειν, ἐξαιρεῖν, ἐμποδὼν ἵστασθαι, μόνον οὐ τὰς ἀκοὰς ἡμῶν ἐπιλαμβάνειν, ἐπέχειν, ἐπιφράττειν. ἐπῃνεῖτε, ἀπεδέχεσθε, προσίεσθε, ἠνείχεσθε, ἐχαίρετε, συνῃνεῖτε, ὁμογνώμονες ἦτε, ᾑρεῖσθε, ἐπενεύετε, ἐπεχειροτονεῖτε, ἐπεκυροῦτε, ἐπεψηφίζεσθε.

Ἡ θόλος ἐν ᾗ συνεδείπνουν ἑκάστης ἡμέρας πεντήκοντα τῆς τῶν πεντακοσίων βουλῆς, ἡ πρυτανεύουσα φυλή.

Ἀτελὴς ὁ τῆς ἀτελείας τυχών, ἰσοτελὴς ὁ μέτοικος ὁ τιμηθεὶς μὴ ταὐτὰ τοῖς μετοίκοις τελεῖν, ὑποτελὴς πᾶς
156 ὅτῳ μὴ τὸ ἀτελὲς ὑπῆρξεν ἐκ δωρεᾶς, συντελὴς ὁ σὺν ἄλλῳ λειτουργῶν. καὶ ὁ μὲν ἀτελὴς ἀφειμένος τῶν τελῶν, ἀπηλλαγμένος, ὃς ἐπανεῖται τὰ τέλη, ἔξω τοῦ τέλους, οὐ λειτουργῶν· καὶ τὸ πρᾶγμα ἀτέλεια, ἄφεσις, ἀπαλλαγή, ἀπραγμοσύνη, ἄνεσις· ἡ γὰρ ἀλειτουργησία εὐτελές, ἀλειτούργητον δὲ οὐσίαν Δείναρχος εἴρηκεν. ὁ δ' ἰσοτελὴς καὶ ἰσοπολίτης,

---

153 6. ὁ ταρ.] τὸ ταρ. vulgo. 155 3. οὐ add Toupius. 5. συνείητε vulgo, συνήειτε C.

ἰσότιμος καὶ ὁμότιμος, καὶ τοῦ μετοικίου ἀφειμένος· καὶ τὸ πρᾶγμα ἰσοτέλεια καὶ ἰσοπολιτεία καὶ ἰσοτιμία. ὁ δ' ὑποτελὴς καὶ ὑπεύθυνος τελῶν ὑποτελῶν, καταβάλλων, εἰσ- 157
φέρων, λειτουργῶν, ἐπιδιδούς· καὶ τὸ πρᾶγμα τέλος, καταβολή, εἰσφορά, λειτουργία, ἐπίδοσις. ὁ δὲ συντελὴς συντελῶν, συνεισφέρων, συνερανίζων, καταβαλλόμενος, συγκαταβάλλων, συγκατατιθείς, συνεπιδιδούς· καὶ τὰ ῥήματα ἀπὸ τούτων τῶν μετοχῶν, καὶ τὸ πρᾶγμα συντέλεια, συνεισφορά, συμβολή, ἔρανος.

Θ.

Κομμόδῳ Καίσαρι Ἰούλιος Πολυδεύκης χαίρειν. ὀνομαστικόν τι βιβλίον πεποίηται Γοργίᾳ τῷ σοφιστῇ, οὑτωσὶ μὲν ἀκοῦσαι παιδευτικόν, εἰς δὲ πεῖραν ἐλθεῖν ὀλίγου λόγου. τούτῳ τῷ συγγράμματι πάλαι μὴ προσομιλήσας, ἀλλὰ νῦν ἐντυχὼν ἠρξάμην περὶ τούτων τῶν βιβλίων ὥς τι ὄντων φρονεῖν· τά τε γὰρ ἄλλα τὴν χρείαν αὐτῶν ἀποδέχομαι, καὶ ὅτι τὸν τῶν ὀνομάτων κατάλογον, ἔχοντά τι τῇ φύσει προσκορές, τῷ τρόπῳ τῆς διαθέσεως σεσόφισται πρὸς τὸ ἄλυπον ἐν τῷ τῆς συντάξεως σχήματι, ὡς μηδένα θᾶττον τῷ γνωσθέντι προκαμεῖν, τῷ τὸ μέλλον ἀκοῦσαι ποθεῖν. εὐτύχει κύριε.

Ἵν' οὖν καὶ περὶ πόλεώς τι καὶ τῶν τῆς πόλεως 6
μερῶν ὑπείπωμεν, οὕτω λέγομεν. οἰκιστής, οἰκίζων, πολίζων, οὐ μὴν καὶ πολιστὴς καὶ κτίζων καὶ κτίστης· καίτοι παρ' Ἡροδότῳ ἔστιν ὁ συγκτίστης. ἐπὶ τούτῳ δὲ καὶ ὁ οἰκίζων καὶ τεκταινόμενος καὶ ὑποβαλλόμενος τὴν πόλιν, καὶ κατασκευάζων καὶ κατασκευαζόμενος, καὶ ἐργαζόμενος καὶ ἐξεργαζόμενος, καὶ ποιῶν καὶ οἰκοδομούμενος καὶ μηχανώμενος.
καὶ τὸ πρᾶγμα οἰκισμός καὶ παρὰ Θουκυδίδῃ οἴκισις καὶ 7
κατοίκισις· τὰ γὰρ ἀπὸ τῶν ἄλλων τὰ μὲν σκληρὰ τὰ δὲ κοινὰ καὶ πρὸς ἕτερον. τὸ δὲ ῥῆμα οἰκίζειν καὶ πολίζειν καὶ κτίζειν καὶ κατοικίζειν, καὶ ἐπίρρημα μόνον τὸ οἰκιστικῶς. τὸ δ' ἔργον πόλις καὶ ἄστυ καὶ συνοικία καὶ συνοι-

1 2. βιβλίον om AB.

κισμός· Ξενοφῶν δὲ καὶ τεῖχος οὐ τὸν περίβολον ἔφη μό-
νον, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὸ τῷ περιβόλῳ πᾶν. ὁ δ' ἀνὴρ πολίτης,
8 ἀστός, οἰκήτωρ, ἔνοικος, ἔντοπος, ἐγχώριος, ἐγγενής, καὶ τὸ
πλῆθος δῆμος, ὄχλος, δημόται, φυλέται, γένη, ἔθνη. καὶ τὰ
μέρη τῆς πόλεως τὰ μὲν ἔξω πόλεως· ὅροι, ἐφορία ἀγορά,
δῆμοι, κῶμαι, ἀγροί, ἐσχατιαί, χῶραι, κῆποι, παράδεισοι,
προάστεια, ἐνηβητήρια, ἐνδιαιτήματα· ὧν ἔνια καὶ ἐν πόλει
ἂν γένοιτο. καὶ ἀπὸ μὲν τῶν ὅρων Ζεὺς ὅριος καὶ στήλη
ἐφορία καὶ ποταμὸς μεθόριος, καὶ ὅμορος πόλις καὶ πρό-
σορος τόπος καὶ ἐνόριος χῶρος καὶ ὑπερόριος πόλεμος καὶ
διωρισμένον πρᾶγμα, καὶ προσορίσαι γῆν καὶ ἀφορίσασθαι
χώραν καὶ ὑπερορίσαι ἄνδρα, καὶ ἐξόριστον γενέσθαι, καὶ
9 ὅρια ἀνασπάσαι. ὁ δ' ὁρίζων ὁριστής, καὶ τὸ ὑπόχρεων χω-
ρίον ὡρισμένον, καὶ ἡ ἐνεστηκυῖα στήλη ὅρος, καὶ ὡρισμένη
ἡμέρα ἡ διειρημένη, ἀπὸ δὲ δήμων οἱ κατὰ δήμους
οἰκοῦντες καὶ οἱ δημοτευόμενοι καὶ τὸ ἔνδημον πλῆθος·
τάχα δὲ καὶ τὸ ἐπιδημεῖν καὶ ἀποδημεῖν, καὶ ἐπιδημία καὶ
ἀποδημία, καὶ ἔκδημοι πόλεμοι, καὶ παρὰ Θουκυδίδῃ «ἀπο-
10 δημηταὶ πρὸς ἐνδημοτάτους,» καὶ πάνδημον πλῆθος καὶ
πανδημεὶ καὶ πανδημίᾳ καὶ δημοθοινία καὶ δημοτελεῖς
ἑορταὶ καὶ δημόσιον πρᾶγμα καὶ δημόσιος οἰκέτης, καὶ δη-
μεῦσαι καὶ δημοσιεῦσαι, καὶ δήμαρχος καὶ δημοπράτης καὶ
δημεραστὴς καὶ δημεραστία καὶ δημαγωγὸς καὶ δημαγωγία,
καὶ δημοτικός, καὶ φιλόδημος καὶ μισόδημος, καὶ δημοκρα-
τία καὶ δημοκρατικός. ἀπὸ δήμων δ' ἂν εἴη κεκλημένος καὶ
11 ὁ δήμιος καὶ ὁ δημόκοινος ὡς ἔξω πόλεως κατοικῶν. ἀπὸ
δὲ κωμῶν κωμήτης καὶ κωμῆτις καὶ κώμαρχος, καὶ κωμο-
δρομεῖν καὶ κωμῳδεῖν, ἧ που δὲ καὶ κωμῳδία καὶ κωμῳδο-
διδάσκαλος καὶ κωμῳδοποιὸς καὶ κωμῳδοποιητής, καὶ κω-
μῳδῶν, καὶ κωμικὸν δρᾶμα καὶ κωμῳδικὸν πρᾶγμα, ἐπεὶ
κατὰ κώμας ἔστησαν τὴν πρώτην οἱ χοροί. τάχ' ἂν οὖν ἀπὸ
τούτου καὶ ὁ κῶμος εἴη εἰρημένος, καὶ τὸ κωμάζειν καὶ ὁ
12 κωμαστὴς παρὰ Πλάτωνι, καὶ ὁ ἡδύκωμος τὸ ᾆσμα. ἀπὸ
δ' ἀγρῶν οἱ μὲν Ἀττικοὶ σχηματισμοὶ ἀγρόνδε ἐλθεῖν καὶ
ἀγρόθι οἰκεῖν καὶ ἀγρόθεν ἥκειν, καὶ εὐθὺ τῶν ἀγρῶν

---

11 7. κωμικὸς vulgo. **12** 2. ἀγρόδε *A*.

ἀπελθεῖν, καὶ ἔστε πρὸς τὸν ἀγρόν. ἀγροικία δέ, καὶ ἄγροικος ὁ σκαιός, καὶ ἀγροῖκος ὁ ἐν ἀγρῷ ζῶν· ἐπὶ δ' ἀμφοῖν ὁ ἄγριος, καὶ μᾶλλον ἐπὶ τοῦ σκαιοῦ. ἴσως δὲ καὶ ἡ ἄγρα καὶ τὸ ἀγρεύειν καὶ ὁ ἀγρευτὴς κύων, ἐπεὶ καὶ ταῦτα ἔξω πόλεως γίνεται, καί που τὰ ἄγρια θηρία, καὶ τὸ πάναγρον λίνον καὶ ἡ ἀγροτέρα θεὸς καὶ τὸ τῆς ἀγροτέρας τέμενος. εἴποις δ' ἂν καὶ ἄγροικον μέλος, καὶ ἄγροικον μοῦσαν τὴν αἰπόλων τε καὶ ποιμένων· ὁ γὰρ ἀγροιώτης ποιητικόν. οὐ φαῦλον δ' ἂν εἴη προσειπεῖν ὅτι καὶ Νίνος ὁ Βήλου τὸν αὑτοῦ παῖδα ἐν ἀγρῷ τεχθέντα Ἄγρωνα ὠνόμασεν. ἀπὸ 13
δὲ χώρας χῶρος ἱερός, χωρίτης λεὼς καὶ χωριτικὸν πρᾶγμα καὶ χωριτικῶς ἐβίω, καὶ χωρικὸν καὶ χωρικός, καὶ κατὰ χώραν ἔμεινεν, καὶ φιλοχωρεῖν καὶ φιλοχωρία, καὶ χωροφιλεῖν παρὰ Ἀντιφῶντι, ᾗ που δὲ καὶ ἐπιχώριος καὶ ἐγχώριος καὶ πρόσχωρος καὶ ὁμόχωρος, εἰ μὴ καὶ τὸ χωρίζειν καὶ ἐπιχωρεῖν καὶ συγχωρεῖν καὶ πάνθ' ὅσα τοιαῦτα τῇ χώρᾳ προσήκει. ἀπὸ δὲ κήπων κηπουρός κηπουρεῖν καὶ κηπεύειν καὶ κηπεία, καὶ κηπαία θύρα, καὶ κῆπος ἡ κουρά. οἱ δὲ παράδεισοι, βαρβαρικὸν εἶναι δοκοῦν τοὔνομα ἥκει κατὰ συνήθειαν εἰς χρῆσιν Ἑλληνικήν, ὡς καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν Περσικῶν.

τὰ μὲν δὴ μέρη τῶν ἔξω πόλεως, καὶ ὅσα κατ' ἀγρούς, 14
ἔχεις ἐν τοῖς γεωργικοῖς προειρημένα· τῶν δὲ προαστείων ἂν εἴη καὶ φρούρια, ἃ καὶ φυλακτήρια ἂν λέγοις καὶ φρυκτώρια καὶ πυρσούργια καὶ σκοπάς, καί που καὶ προτειχίσματα καὶ χάραξ καὶ χαρακώματα, τάφροι, σταυροὶ καὶ σταυρώματα, σκηνώματα καὶ σκηναὶ καὶ σκηνήματα, καλύβαι, στρατόπεδα, καὶ πάνθ' ὅσα ἐπὶ φρουρᾷ τῶν ἔξω προμεμηχάνηται. παίζοντι δὲ τὸ στρατόπεδον ἔξεστι κατὰ τὴν 15
τῶν πολλῶν χρῆσιν καὶ παρεμβολὴν ὀνομάσαι, παρεχόμενόν τινα τῶν νεωτέρων Θεόφιλον ἐν Παγκρατιαστῇ εἰρηκότα

εἶτ' ἐν χάρακι μὲν ταῦτα καὶ παρεμβολῇ·

καὶ Κρίτων ἐν Αἰτωλοῖς

ἐκεῖ γὰρ ἡμῖν ἐστιν ἡ παρεμβολή.

---

12 1. ἔστε] ἐλθὲ *A*. 15 2. πάλαι *A*. || παρεχόμενον — 6. παρεμβολή] τινὲς δὲ καὶ τῶν νεωτέρων ποιητῶν ἐχρήσαντο τῇ λέξει, ὥσπερ δίφιλος καὶ κρίτων *ABC*.

μέρη δὲ τῶν πρὸ πόλεως καὶ τὰ κατὰ δήμους ἱερά, τελεστήρια, μέγαρα, ἀνάκτορα, χρηστήρια, ἡρῷα, ἠρία, μνήματα, πολυάνδρια, τάφοι· παρὰ δὲ Θουκυδίδῃ μόνῳ τῶν κεκριμένων καὶ μνημεῖα ἄν τις εἰρημένα εὕροι τὰ μνή-

16 *ματα. ἔξω δὲ πόλεως καὶ ἄντρα καὶ σπήλαια καὶ σπηλαιώδεις ὑποφυγαί· καὶ Θεόπομπος ἐν Πανταλέοντι καὶ σπηλάδιον εἴρηκεν. ἐκ δὲ τούτων ἄλση, τεμένη, αὐλαὶ αὔλια προαύλια, σταθμοί, αἰπόλια, ποίμνια, σηκοί, μάνδραι, συφοὶ συφεοί, συβόσια, τάχα δὲ καὶ γερανοβοσίαι καὶ χηνοβοσίαι κατὰ Πλάτωνα, καὶ περιστερεὼν εἰρημένος ἐν Θεαιτήτῳ. ἐν δὲ τοῖς προαστείοις καὶ τὰ περιπόλια εἴη ἄν, εἰ μὴ χωρίου ὄνομα αὐτὸ νοοῖμεν παρὰ Θουκυδίδῃ, ὅταν φῇ «ἐν περιπολίοις τισὶν ἐλήφθη.»*

17 *ἐπεὶ δὲ ἀπὸ τῶν προαστείων εἰς ἄ σ τ υ ἰτέον, ἀπὸ μὲν τοῦ ἄστεως οὐχ ὁ ἀστὸς μόνον καὶ ἡ ἀστή, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀστικὸς καὶ ὁ ἀστεῖος καὶ τὸ ἀστεΐζεσθαι καὶ ἀστυπολεῖν καὶ ἀστυνόμος, καὶ παρὰ Κριτίᾳ ὁ ἀστύτριψ. ἡ δὲ κωμῳδία καὶ ἀστῆς ἐλαίας εἴρηκε τῆς ἐν πόλει.*

π ό λ ι ν δ' ἂν εἴποις ἠπειρῶτιν, νησιῶτιν, χερσαίαν, ἄπο θαλάττης, μεσόγειον, ἔφαλον, πάραλον καὶ παράλιον, παραθαλαττίδιον ἐπιθαλαττίδιον, ἀγχιθάλαττον· ἡ γὰρ ἀγχίαλος ποιητῶν. ἡ δὲ ἑκατέρωθεν ἔχουσα θάλατταν ἀμφι-

18 *θάλαττος, ὡς ἡ Κόρινθος. καὶ ἡ μὲν ἐν μέσῳ τῆς θαλάττης ἑκατέρωθεν παρήκουσα γῆ ἀμφίπλους καὶ ἀμφοτερόπλους καὶ αὐχὴν καὶ ἰσθμός· ἵνα δ' ἡ θάλαττα ἑκατέρωθεν οὖσαν τὴν γῆν διαιρεῖ, τοῦτο θαλάττης αὐλῶνα καὶ εὔριπον καὶ πορθμὸν δεῖ καλεῖν. εἴποις δ' ἂν πόλιν τὴν μὲν ἔναγχος κτισθεῖσαν νέαν, πρόσφατον, καινήν, νεόκτιστον νεοποίητον νεουργόν νεοκατάστατον, ὑπόγυον, ἡλικιῶτιν τῶν οἰκητόρων, τὴν δὲ πρὸ πολλοῦ ἀρχαίαν, παλαιάν παμπάλαιον, ἀρχαιόπλουτον παλαιόπλουτον, ὠγυγίαν, πρεσ-*

19 *βῦτιν, γηρῶσαν ὑπεργήρων ὑπεργηρῶσαν· καὶ τὸν μὲν ταύτης δῆμον ἀρχαῖον, αὐτόχθονα, γηγενῆ, γνήσιον, ἐγγενῆ, τὸν δὲ ἐκείνης ἔπηλυν ἐπηλύτην, ἔποικον, ἀλλοδαπόν. καὶ εἰς μὲν μέγεθος ἐπαινῶν τὴν πόλιν εἴποις ἂν εὐρεῖαν, πλατεῖαν,*

---

15 3. *τῷ κεκριμένῳ* vulgo. 17 4. *ἀστύλιψ* *AB*. 18 2. *ἀμφιπλήξ* *C*.

προμήκη ὑπερμήκη μηκίστην, μεγίστην ὑπερμεγέθη παμμε-
γέθη, ὑπέρογκον, ἡπλωμένην, ἐκτεταμένην, ἀνακεχυμένην.
καὶ τὴν μὲν ἐν ὁμαλεῖ πεδιάδα, ἰσόπεδον, ἱππήλατον ἁμα-
ξήλατον, λεωφόρον, ἐπὶ πολλῆς εὐρυχωρίας οὖσαν, ἀναπεπ-
ταμένην, ἀνεῳγμένην καὶ καθ' Ὅμηρον εὐρυάγυιαν (ἡ γὰρ 20
κητώεσσα ἐπὶ πλέον ἐστὶ ποιητικόν)· τὴν δὲ ἐν ὄρει ὄρειον
ὀρείαν, ὑψηλήν ὑπερύψηλον, εὐερκῆ, δυσάλωτον, δυσπρόσο-
δον δυσπρόσβατον δυσπρόσιτον, ἐπιφανῆ ὑπερφανῆ, ὑπερ-
λάμπουσαν, προσανιοῦσαν προσαναβαίνουσαν, τοῖς ὄρεσι
προσαμιλλωμένην, ὑπερδέξιον πᾶσαν, ἀκροπόλει ἐοικυῖαν,
μικροῦ ὑπερνέφελον, ταῖς κορυφαῖς ἁμιλλωμένην τῷ αἰθέρι,
ὀλίγου ψαύουσαν τῶν νεφελῶν, ἐγγυτάτω τῶν νεφῶν, φαιδρῷ
ἀέρι περιρρεομένην, ἐλευθέρῳ τῷ ἀέρι. εἰ δὲ ψέγοις τὴν μείζω 21
πόλιν, ἔκμετρον ὑπέρμετρον, ἀνάρμοστον, δυσφύλακτον, δυσ-
πλήρωτον, δυσοίκητον, πεπλανημένην, διερριμμένην, διεσπασ-
μένην, ἐγγενοῦς δήμου ἐνδεᾶ, πολυγενῆ πολύδημον, ἄκοσ-
μον, ἄκριτον, θορύβου μεστήν, θορύβου πλέαν, ἀκολασίας,
ἀκοσμίας, πάμφυλον παγγενῆ, ἠρανισμένην, ξένου λεὼ με-
στήν, πολύξενον, ξενίζουσαν, ἀλλοφύλου δήμου πλέαν, ἀλ-
λοδημίας μεστήν, πανδημίας ὑπόπλεων, ἐπεισάκτου τροφῆς
δεομένην, οὐκ ἀρκοῦσαν τρέφειν τοὺς οἰκήτορας, εἰσαγωγῆς 22
χρῄζουσαν, εἰσαγωγίμων σιτίων, ἐπεισάκτων τροφῶν· ἣν ἡ
θάλαττα μᾶλλον τῆς γῆς τρέφει, ἣν ἔμποροι μᾶλλον τῶν
γεωργῶν τρέφουσιν. ὁμοίως δὲ καὶ τὴν πεδιάδα ψέγων εἴποις
ἂν κοίλην, ὑπτίαν, ἑλώδη, εὐέφοδον, εὐάλωτον, ἣν ἐξ ἐπι-
δρομῆς ἄν τις ἕλοι· τὴν δ' ὄρειον ψέγων δύσμικτος ἐρεῖς, δύ-
σοδος, ἀτριβής, ἀπρόσμικτος ἀπροσπέλαστος, δύσξενος, δύσ-
βατος δύσπορος, ἀνάντης, ἄγροικος, χαράδρα, φάραγξ,
θηρίων μᾶλλον ἢ ἀνθρώπων πόλις, αἰγίβοτος μᾶλλον ἢ 23
ἀστική, δυσχείμερος δύσθερος, δυσχερὴς χειμῶνος ὑπὸ τῶν
νιφετῶν, θέρους ἄσκιος. καὶ ἄλλως δ' ἐπαινῶν ἐρεῖς εὐαν-
δρουμένην, ἀκμάζουσαν, εὐθηνοῦσαν· κἂν ψέγῃς, φλεγμαί-
νουσαν, ὀχληράν ὀχλώδη, θλιβομένην, ἀχλυώδη, βαρεῖαν,
πολυπράγμονα, φορτικὴν διὰ πλήθους, θορύβου πλέα,
ὠθισμοῦ, στενοχωρίας, ταραχώδης. ἐν ᾗ δὲ ὀλίγον τὸ πλῆ-
θος, ὀλιγάνθρωπος, ἐν εὐρυχωρίᾳ, ἐν σχολῇ, ἐν ἡσυχίᾳ,
ἀπράγμων, ἄλυπος· εἰ δὲ σκώπτοις, ἔρημον, ἐξηρημωμένην, 24

φορτικήν, ὀλιγάνθρωπον, ἔρημον οἰκητόρων, ἀοίκητον, ἀπάν-
θρωπον, κενήν. ὁμοίως δὲ μικρὰν ἐπαινῶν ἐρεῖς ἀρκοῦσαν,
ἀποχρῶσαν, σύμμετρον, οὐχ ὑπέρογκον, συμμετρικὴν συμμε-
μετρημένην, μετρίαν μεμετρημένην, οἰκήσιμον, εὐδίαιτον· εἰ
δὲ ψέγοις, στενήν, βραχεῖαν, ἀθλίαν, ταλαίπωρον· πόλισμα
25 πολισμάτιον, πολίχνη πολίχνιον, κώμη. καὶ πολλὰ ἄλλα ἂν
εὕροις ἐκ τῶν ἐν τοῖς πρὸ τούτου βιβλίοις προειρημένων
ἐπαινῶν μὲν τὴν φιλάνθρωπον καὶ εὔξενον πόλιν, πάλιν δὲ
ψέγων τὴν ἀπάνθρωπόν τε καὶ ἄξενον· εἰ γὰρ καὶ μὴ ἐπὶ
πόλεών ἐστιν ἀλλ' ἐπὶ ἀνδρῶν εἰρημένα, τὴν γοῦν χρῆσιν
ἔστιν ἄγειν ἐπὶ τὰς πόλεις, ὥσπερ αὖ καὶ ὅσα ἐπὶ χωρίων
ἐστὶν ὑγιεινῶν τε καὶ νοσερῶν, καὶ πάνθ' ὅσα τοιαῦτα,
προσακτέον δὲ καὶ ταῦτα ταῖς πόλεσιν.

ἀλλ' ὁ μὲν μεγάλης πόλεως πολίτης μεγαλοπολίτης ἂν
λέγοιτο, ὁ δὲ μικρᾶς μικροπολίτης, ὅθεν καὶ Ἀριστοφάνει
26 εἴρηται τὸ μικροπολιτικόν, ὁ δὲ νέας νεαπολίτης κατὰ Πλά-
τωνα, καὶ κατ' Ἐπίχαρμον λέγοντα ἐν Ἁρπαγαῖς νέοικος,
καὶ κατ' Εὔπολιν λέγοντα ἐν Χρυσῷ γένει νεοκάτοικος.

τὰ δ' ἀπὸ πόλεως ὀνόματα πολίτης, πολιτεία, πολιτευό-
μενοι πολιτεύεσθαι, πολιτοκοπεῖν καὶ πολιτοκοπία ὡς Σαν-
νυρίων Γέλωτι, πολιτικὴ σοφία καὶ πολιτικὸς ἀνὴρ καὶ λό-
γος πολιτικός, καὶ πολιεῖς θεοὶ καὶ πολιοῦχοι, καὶ φιλόπο-
λις τὸ ἦθος παρὰ Θουκυδίδῃ, καὶ πολιτοκοπεῖν παρ' Ἀντι-
27 φῶντι, καὶ πολλὰ τοιαῦτα. τὸν δὲ ἀστὸν Εὔπολις ἐν τῇ
Διάδι ἔμπολιν εἴρηκεν, οἷον ἐγχώριον· εἴποι δ' ἄν τις, οἶ-
μαι, καὶ τὸν ἐντόπιον, Πλάτωνος εἰπόντος ἐντοπίους θεούς.
ἡ δ' ἰσθμῷ ἢ πορθμῷ προσοικοῦσα πόλις ἀμφίπολις, καὶ ἡ
πολλὰς ἔχουσα πόλεις χώρα πολύπολις· πέρα γὰρ τοῦ δέοντος
φιλότιμον τὸ τὴν οἰκουμένην εἰπεῖν εὔπολιν. καὶ αἱ μὲν πολ-
λαὶ πόλεις εἰς ἓν συντελοῦσαι ἔθνος, αἱ δὲ πολλαὶ κῶμαι
εἰς ἓν συμφέρουσαι ὄνομα πόλις· τοῖς γὰρ ποιηταῖς καὶ
τὰς χώρας λέγουσι πόλεις οὐ προσεκτέον, ὡς παρ' Εὐρι-
πίδῃ ἐν Ἴωνι

Εὔβοι' Ἀθήναις ἔστι τις γείτων πόλις,

καὶ πάλιν ἐν Τημενίδαις

---

27 9. κώμας ante Kühnium: νήσους Salmasius. 10. ἰξίωνι ante Boissonadum.

ἅπασα Πελοπόννησος εὐτυχεῖ πόλις.

τρία δὲ πόλεων ἐν οἰκήσει σχήματα, ἤπειρος νῆσος χερρόνησος.

μέρη δὲ πόλεως τὰ μὲν ἐκ θαλάττης αἰγιαλός, ἀκτή, 28
ἠών, λιμὴν καὶ λιμένος στόμα καὶ βάθος καὶ μυχός, καὶ
ὅρμος δὲ καὶ κρηπίς, νεώρια, νεώσοικοι καὶ ὡς Ἀριστοφάνης ἐν Βαβυλωνίοις ναυλόχιον. καὶ δὴ καὶ τελώνια· εἴρηται δὲ τὸ τελώνιον ἐν Ποσειδίππου Κώδωνι·

τὸν παῖδ' ἄνω σπεύδοντα πρὸς τὸ τελώνιον.

δεκατηλόγια, δεκατευτήρια, πεντηκοστολόγια, φυλακτήρια.
ἀλλὰ καὶ δεκατώνια· κέχρηται δὲ τῷ ὀνόματι Ἀντιφάνης 29
ἐν Ἁλιευομένῃ. καὶ οἱ τούτοις ἐφεστηκότες τελῶναι, ἐκλογεῖς, ἐλλιμενισταί, δεκατηλόγοι ὡς Δημοσθένης, ὡς δὲ Ἀναξίλας ἐν Γλαύκῳ δεκατῶναι, εἰκοστολόγοι, πεντηκοστολόγοι· καὶ πεντηκοστολογεῖν ἐν Φιλωνίδου Κοθόρνοις ἔστιν εἰρημένον·

παναγεῖς γενεάν, πορνοτελῶναι, Μεγαρεῖς δεινοί, πατραλοῖαι.

τὸ δὲ τέλος ἐλλιμένιον, ὡς Εὔπολις Αὐτολύκῳ 30

ἐλλιμένιον δοῦναι πρὶν εἰσβῆναί σε δεῖ,

καὶ δεκάτη καὶ εἰκοστὴ καὶ πεντηκοστή, καὶ κατὰ τὸ μέρος τῆς ἑκασταχοῦ εἰσπράξεως τὸ ὄνομα. ἧ που δὲ καὶ παραγώγιον τέλους ὄνομα, εἰ δεῖ πρὸς ἀπολογίαν τῆς κοινῆς χρήσεως παρέχεσθαι τὸ ἐν τῇ Φιλιππίδου Συνεκπλεούσῃ
εἰρημένον «ὅταν ἐξῆς παραγώγιον ἂν ἐκφέρῃς, εἰσπράξομαι.» τὸ δὲ πρᾶγμα τελωνία, καὶ τελωνεῖν τὸ ῥῆμα, καὶ 31
εἰσπράττειν τέλη, πράττειν, ἀπαιτεῖν, ἐκλέγειν. καὶ τὸ τελούμενον παρ' αὐτῶν τελῶν ἀπογραφή, τὸ δὲ μὴ ἀπογραφὲν ἀναπόγραφον. καὶ ὡς Ἀριστοφάνης ἐν Πολυείδῳ

ἐλλιμενίζεις ἢ δεκατεύεις;

καταβολὴ τέλους, τέλος καταβαλεῖν, καταθεῖναι, διαλῦσαι, ἀποδοῦναι, ἀπαριθμῆσαι, ἀποτῖσαι, εἰσενεγκεῖν. καὶ τὸ ὑπεύθυνον τέλει ὑποτελές, καὶ φιλοτιμούμενος τάχα καὶ ἐντελὲς καὶ ἐπιτελὲς ἐρεῖς· τὸ δ' ἀνυπεύθυνον ἀτελὲς καὶ τὸ

---

29 2. ἐναλογευομένη A. 30 2. Seberus ante δοῦναι expunxit ὃ. 7. ὅτι ἂν ἔχῃς, παραγώγιόν σ', ἂν?

32 πρᾶγμα ἀτέλεια, καὶ οὐ μόνον ἄνθρωπος ἀτελὴς ἀλλὰ καὶ λιμήν, ὅπου μηδὲν εἰσπράττεται. καὶ κακίζων μὲν τελώνην εἴποις ἂν βαρύς, φορτικός, ἄγχων, ληστεύων ληιζόμενος, παρεκλέγων, θαλάττης ἀγριώτερος, χειμῶνος βιαιότερος, καταδύων τοὺς καταχθέντας, ἀπάνθρωπος, ἐπαχθής, ἄπληστος, ἄμετρος, αἰσχροκερδής, βίαιος, ἀποπνίγων, πιέζων, λωποδυτῶν, ἀποδύων, ἁρπάζων, ἀφαιρούμενος, παρεισπράττων, ἰταμός, ἀναίσχυντος, ἀπηρυθριακώς, δυσχερής, ἀνήμερος, ἄγριος, ἄξενος, θηριώδης, ἕρμα, πρόβολος πέτρα, ναυάγιον, θηρίον ἄμικτον, καὶ ὅσα ἐν ταῖς συνήθους λοιδορί-
33 αις ἔχεις· φιλοτιμουμένῳ δὲ ἔξεστιν εἰπεῖν Σαλμυδησσός, Καφηρεύς, καὶ ὅσα ἐν θαλάττῃ δύσμικτα καὶ ἄξενα χωρία. εἰ δ' ἐπαινεῖς τελώνην, εἴποις ἂν ἔννομος, εὔξενος, δίκαιος, ἐνδοτέρω τοῦ νόμου, πρᾳότερος τοῦ λίαν ἀκριβοῦς, κρείττων τοῦ βίου, εἰδὼς αἰδεῖσθαι, παραμυθούμενος τὴν τοῦ πλοῦ δυσχέρειαν, εἰς ὃν ἄν τις ἀναπαύσαιτο, ᾧ τις ἂν ἡδέως προσορμίσαιτο. τὸ μέντοι τὰ τέλη παραλαβεῖν εἴποις
34 ἂν πρίασθαι καὶ μισθώσασθαι, καὶ τοὺς ἄρχοντας ἐκδιδόναι τὰ τέλη, πιπράσκειν, κηρύττειν, ἀπομισθοῦν.

τὰ δὲ περὶ τοὺς λιμένας μέρη δεῖγμα, χῶμα, ἐμπόριον, καὶ ὡς Ὑπερίδης φησίν, ἐξαίρεσις, ὅπου τὰ φορτία ἐξαιρεῖται, ὥσπερ καὶ τὸ δεῖγμα τοὔνομα ἀπὸ τοῦ δείγματα τῶν ἀγωγίμων τοῖς ὠνητιῶσι δίδοσθαι, παρ' Ὑπερίδῃ ἐν τοῖς ὑπὲρ τοῦ ταρίχους. τοῦ δ' ἐμπορίου μέρη καπηλεῖα καὶ πορνεῖα, ἃ καὶ οἰκήματα ἄν τις εἴποι· καὶ τὸ πλῆθος οὐ ναυτικὸν μόνον, ὅσον ἐν τοῖς περὶ νεῶν ἐστὶν εἰρημένον, ἀλλ' ἔμποροι καὶ κάπηλοι, καὶ ὅσα ἔχεις ἐν τοῖς περὶ τὰς τέχνας.

35 τὰ δὲ τῆς πόλεως μέρη τεῖχος καὶ τὰ τείχους μέρη, ἃ τοῖς στρατιωτικοῖς ἐνέγραψα, καί που πύλαι καὶ πυλίδες καὶ οἱ ἐφεστηκότες τούτοις πυλωροί, ὡς οἱ ἐν τοῖς τείχεσι τειχοφύλακες· καὶ τὰ μέρη τῶν πυλῶν ἃ καὶ τῶν θυρῶν, σανίδες πτύχες θαιροὶ στροφεῖς, καὶ ὅσα εὑρήσεις ἐν τοῖς περὶ οἰκιῶν. εἴσω δὲ παρελθόντων τὸ μὲν σύμπαν ὁ ἐντεί-

---

32 10. ταῖς τοῦ ἤθους? 34 5. δεῖγμα, διότι δείγματα τῶν φορτίων ἕκαστος ἐν αὐτῷ προτείνει AB.

χιος τόπος, εἴσω τείχους, ἐντὸς τειχῶν· τὰ δ᾽ ἔνδον ἀγυιαὶ μὲν κατὰ Ξενοφῶντα καὶ καθ᾽ Ὅμηρον, ἀφ᾽ ὧν ἡ εὐρυάγυια Ὁμήρῳ πεποίηται, καὶ Ἀπόλλων ἀγυιεύς. ταῦτα δὲ καὶ ἄμ- 36
φοδα ἔστιν εὑρεῖν κεκλημένα οὐ παρ᾽ Ἀριστοφάνει μόνον, εἰπόντι ἐν Θεσμοφοριαζούσαις

ἄμφοδον ἐχρῆν αὐτῷ τεθεῖσθαι τοὔνομα,

ἀλλὰ καὶ παρ᾽ Ὑπερίδῃ ἐν τῷ περὶ ἀντιδόσεως πρὸς Πασικλέα· «τὴν οἰκίαν τὴν μεγάλην τὴν Χαβρίου καλουμένην καὶ τὸ ἄμφοδον.» καλοῖτο δ᾽ ἂν καὶ κῶμαι ταῦτα, ὅθεν καὶ κωμήτας τοὺς γείτονας καὶ κωμήτιδας ὠνόμαζον· Ἀριστοφάνης γοῦν ἐν μὲν Δράμασιν ἢ Κενταύρῳ ἔφη «ἐν κωμήτισι καπηλοῖς ἐπίχαρτον», ἐν δὲ Λυσιστράτῃ

πλὴν ἥ γ᾽ ἐμὴ κωμῆτις·

Ἴων δὲ ἐν Φοίνικι σαφέστερον 37

ἀλλ᾽ ὦ θυρέτρων τῶνδε κωμῆται θεοί.

δοκεῖ δέ μοι καὶ ὁ κῶμος ἀπὸ ταύτης ὠνομάσθαι τῆς κώμης, καὶ τὸ ἐγκώμιον ἐπὶ ταῖς νίκαις ἐπᾳδόμενον. τοὺς μὲν δὴ γείτονας καὶ προσοίκους καὶ συνοίκους καὶ παροικοῦντας καὶ προσοικοῦντας, τάχα δὲ καὶ παροίκους καὶ ἀγχιθύρους ἐρεῖς, Εὔπολις δὲ ἐν Κόλαξι καὶ συμπαροίκους εἴρηκεν· ἐπὶ δὲ τούτοις τὰς μὲν εὐρυτέρας ὁδοὺς λεωφόρους ἂν καὶ ἁμαξιτοὺς καλοίης καὶ ἁμαξηλάτους καὶ ἱππηλάτους, τὰς δὲ στε- 38
νὰς στενωποὺς καὶ λαύρας, Ὁμήρου εἰπόντος

παρ᾽ οὐδὸν ἐυσταθέος μεγάροιο
ἦν ὁδὸς ἐς λαύρην.

τάχα δ᾽ ἂν εὕροις καὶ ῥύμην εἰρημένην καὶ πλατεῖαν, ὡς οἱ νῦν λέγουσι, Φιλήμονος μὲν ἐν Πανηγύρει εἰπόντος

τὴν πλατεῖάν σοι μόνῳ
ταύτην πεποίηκεν ὁ βασιλεύς,

Φιλιππίδου δὲ ἐν Φιλευριπίδῃ

πόστην ὑφοδώσεις παιδάριον ῥύμην; τρίτην·
ὁ γὰρ στενωπὸς οὗτος ἐν Ἀθήνησιν ἦν·

καὶ Λακιάδαις

36 10. καπήλισιν Bergkius. 7. μόνον ante Bentleium. 12. λακιάδης ante Meursium.

38 3. παρ᾽ οὐδὸν] ἔκτοσθεν δ᾽ C. 10. ὑφ᾽ ὁδοῦ ὡς εἶναι π. ante Dobraeum.

ὀρθῶς γε τὴν ῥύμην ὁδοιπεπορήκαμεν.
39 καὶ τὸ μὲν πλῆθος τῶν οἰκοδομημάτων οἰκίαι καὶ συνοι-
κίαι, καὶ οἰκίας περίδρομος, ὡς ἐν τῷ Γήραι Ἀριστοφάνης
ἐπὶ τοῦ περιδρόμου στᾶσα τῆς συνοικίας.
καὶ περιοίκιον δέ τι μικρὸν καὶ οἰκίδιον, καὶ οἰκίσκην Δη-
μοσθένης ἐν τῷ κατὰ Ὀλυμπιοδώρου λέγει· «καὶ οὗτος
εἵλετο τοὺς φαρμακοτρίβας καὶ τὴν οἰκίσκην, ἐγὼ δ' ἔλα-
βον τοὺς σακχυφάντας καὶ τὴν οἰκίαν,» ὡς εἶναι τὴν οἰ-
κίσκην μικρὸν οἰκίδιον. ἐν δὲ τῷ Λυσίου πρὸς Φίλωνα ὑπὲρ
Θεοκλείδου φόνου ἔστιν εὑρεῖν οἰκάριον· «ἀλλ' εἰς τὸ οἰ-
κάριον τὸ ὄπισθε τῆς γυναικωνίτιδος.» καί που καὶ ἐργα-
40 στήριον καὶ καταγωγαί. τὰ δὲ δημόσια ἀκρόπολις, ἣν
καὶ ἄκραν ἂν εἴποις καὶ πόλιν, καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ θεοὺς
ἀκραίους καὶ πολιεῖς, καὶ τὸ κατόπιν τῆς ἀκροπόλεως ὀπι-
σθόδομον. τάχα δὲ τὴν ἀκρόπολιν καὶ βασίλειον ἄν τις
εἴποι καὶ τυραννεῖον. εἰσὶ δ' ἐν αὐτῇ πρυτανεῖον καὶ ἑστία
τῆς πόλεως, παρ' ᾗ ἐσιτοῦντο οἵ τε κατὰ δημοσίαν πρεσ-
βείαν ἥκοντες καὶ οἱ διὰ πρᾶξίν τινα σιτήσεως ἀξιωθέν-
τες, καὶ εἴ τις ἐκ τιμῆς ἀείσιτος ἦν. ἱερὰ δὲ καὶ νεῴ καὶ
41 ἄλση καὶ τεμένη καὶ ἕρκη ἐν τοῖς ἱεροῖς προείρηται. τὰ
μέντοι ἐνηλύσια, οὕτως ὠνομάζετο εἰς ἃ κατασκήψειε
βέλος ἐξ οὐρανοῦ· ὃ καὶ ἐνσκῆψαι καὶ ἐγκατασκῆψαι καὶ
κατελθεῖν ἔλεγον, καὶ τὸν Δία τὸν ἐπ' αὐτῷ καταιβάτην.
περιειρχθέντα δὲ τὰ ἐνηλύσια ἄψαυστα ἀνεῖτο.
πόλεως δ' αὖ μέρη καὶ στοαὶ καὶ δρόμοι καὶ στρατή-
για καὶ ἀρχεῖα καὶ γραμματεῖα καὶ διδασκαλεῖα, ἃ καὶ
παιδαγώγια καὶ φωλεοὺς ὠνόμαζον. ἐκάλουν δὲ τὸ διδα-
σκαλεῖον καὶ χορόν, ὁπότε καὶ τὸν διδάσκαλον χορηγὸν
καὶ τὸ διδάσκειν χορηγεῖν, καὶ μάλιστα οἱ Δωριεῖς, ὡς Ἐπί-
42 χαρμος ἐν Ὀδυσσεῖ αὐτομόλῳ· ἐν δὲ Ἁρπαγαῖς χορηγεῖον
τὸ διδασκαλεῖον ὠνόμασεν. εἰ μέντοι τὸ διδασκαλεῖον καὶ
διατριβὴν κατὰ τὴν τῶν πολλῶν χρῆσιν ἐθέλεις καλεῖν, ὅρα
μή σε βιάζηται καὶ τὸ παρ' Αἰσχίνῃ «καὶ σεμνυνόμενον ἐν
τῇ τῶν μειρακίων διατριβῇ.» ἔστι δὲ καὶ νόμος Ἀττικὸς κατὰ

---

38 1. ὡδοιπορήκαμεν ante M. 39 4. καὶ post μικρὸν om C.
42 3. ἐθέλεις] ὀκνεῖς?

τῶν φιλοσοφούντων γραφείς, ὃν Σοφοκλῆς Ἀμφικλείδου Σουνιεὺς εἶπεν, ἐν ᾧ τινὰ κατὰ αὐτῶν προειπὼν ἐπήγαγε μὴ ἐξεῖναι μηδενὶ τῶν σοφιστῶν διατριβὴν κατασκευάσασθαι.

καὶ μὴν οὐκ ἄδοξα πόλεως μέρη γυμνάσια καὶ βα- 43
λανεῖα, ἴσως δὲ καὶ πυριατήρια, Εὐπόλιδος εἰπόντος ἐν Δήμοις «ὅ τι; τὸ πυριατήριον.» καὶ δὴ καὶ τὸ παρὰ Πλάτωνι ἀποδυτήριον καὶ οἱ παρὰ Ξενοφῶντι ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ λουτρῶνες, ἐφ' οἷς καὶ παλαῖστραι καὶ δρόμοι ξυστοί. Ξενοφῶν δὲ καὶ χωρὶς τοῦ δρόμου τῷ ξυστῷ κεχρῆσθαι δοκεῖ ἐν τῷ Οἰκονομικῷ εἰπὼν «ἢ εἰ ἐν τῷ ξυστῷ περιπατοίην.» εἴρηται δὲ καὶ ἐν τῷ Ἀριστίου Ὀρφεῖ

ἦν μοι παλαίστρα καὶ δρόμος ξυστὸς πέλας.

προσαριθμητέον δὲ τοῖς δημοσίοις θέατρον, καὶ 44
θεάτρου μέρος πρὸς τοῖς προειρημένοις κερκίδα, ὡς ἔστιν εὑρεῖν ἐν Ἀλέξιδος Γυναικοκρατίᾳ

ἐνταῦθα περὶ τὴν ἐσχάτην δεῖ κερκίδα
ὑμᾶς καθιζούσας θεωρεῖν ὡς ξένας.

ἐπὶ θεάτρῳ δὲ καὶ στάδιον, ἱππόδρομον, ᾠδεῖον, βουλευτήριον, ἀγοράν, δικαστήριον, βασίλειον αὐλήν, βασίλειον στοάν, βασίλειον δικαστήριον, λογιστήριον, ἵνα οἱ λογισταὶ συνεκάθιζον, κληρωτήριον, ἵνα οἱ κληρωταί. ἀλλὰ μὴν καὶ ὁπλοθῆκαι ἦσαν, ἵνα τὰ ὅπλα ἀπέκειτο, καὶ δὴ καὶ θη-
σαυροὶ καὶ ταμιεῖα, ἵνα τὰ χρήματα καὶ οἱ πυροί. ἐν δὲ 45
Μενάνδρου Εὐνούχῳ καὶ σιτοβόλια· ταῦτα δὲ ῥογοὺς Σικελιῶται ὠνόμαζον, καὶ ἔστι τοὔνομα ἐν Ἐπιχάρμου Βουσίριδι. ἢ που δὲ καὶ πομπεῖον εἴη ἂν οἴκημα κοινόν, Δημοσθένους εἰπόντος ἐν τῷ πρὸς Φορμίωνα περὶ δανείου «καὶ ταῦτα ἴστε ἐν τῷ πομπείῳ διαμετρούμενα.»

ἦν δὲ τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων καὶ εἱρκτή, ὃ καὶ δεσμωτήριον καὶ οἴκημα καὶ γοργύρα, ὡς οἱ Ἴωνες ἔλεγον. οὐ μόνον δὲ τὸ δεσμωτήριον οἴκημα παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ἔστιν εἰρημένον, ἀλλὰ καὶ τὸ πορνεῖον, καὶ δὴ καὶ
ἁπλῶς τὸ οἰκήσιμον· ὅ τε γὰρ Πλάτων ἐν τῷ Πρωταγόρᾳ 46

---

43 3. ὅτι ante Raspium. 45 1. πυλωροί. τῶν δὲ πυλωρῶν ταμεῖα καὶ σιτοβόλια εἶπε μένανδρος *A* et, qui πυροί et πυρῶν et σιτοβολεῖα, *BC*. *C* etiam τὰ τ.

ἔφη «ἦσαν δ' ἐν οἰκήματί τινι, ᾧ πρὸ τοῦ μὲν ὡς ταμιείῳ ἐχρῆτο,» καὶ πάλιν ἐν τοῖς Νόμοις δημοσίοις οἰκήμασιν ὑποδέχεσθαι ἔφη, καὶ Θουκυδίδης ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ «οἴκημα ὃ ἦν τοῦ τείχους.»

τῶν δὲ πόλεως μερῶν καὶ παστάδες, συσσίτια, συμπόσια, ὑδρεῖα, ὑδρορρόαι, λίβηθρα, κρῆναι, προεξέδραι, θῶκοι καὶ ὡς Σώφρων φησὶ σύνθωκοι. τὸ δὲ καλούμενον ὡρολόγιον ἢ που πόλον ἄν τις εἴποι, φήσαντος Ἀριστοφάνους ἐν Γηρυτάδῃ

πόλος τόδ' ἐστίν; εἶτα πόστην ἥλιος τέτραπται;

47 ἐν δὲ τῶν κοινῶν καὶ βιβλιοθῆκαι, ἢ ὡς Εὔπολίς φησιν «οὗ τὰ βιβλί' ὤνια,» καὶ αὐτὸ ἐφ' αὑτοῦ· οὕτω γὰρ τὸν τόπον οὗ τὰ βιβλία οἱ Ἀττικοὶ ὠνόμαζον, ὥσπερ καὶ τοὺς ἄλλους τόπους ἀπὸ τῶν ἐν αὐτοῖς πιπρασκομένων, ὡς εἰ φαῖεν «ἀπῆλθον ἐς τοὖψον καὶ ἐς τὸν οἶνον καὶ ἐς τοὔλαιον καὶ ἐς τὰς χύτρας,» καὶ κατὰ τὸν Εὔπολιν

περιῆλθον εἰς τὰ σκόροδα καὶ τὰ κρόμμυα
καὶ τὸν λιβανωτόν, κεὐθὺ τῶν ἀρωμάτων,
καὶ περὶ τὰ γέλγη.

48 εἴη δ' ἂν καὶ μαγειρεῖα τῶν πόλεως μερῶν, οὐχ ἧπερ τὰ λοιπὰ τῶν ὑπὸ ταῖς τέχναις ἐργαστηρίων, ἀλλ' ὁ τόπος ὅθεν μισθοῦνται τοὺς μαγείρους, ὡς Ἀντιφάνης ἐν Στρατιώτῃ ὑποδηλοῦν ἔοικεν·

ἐκ τῶν μαγειρείων βαδίζων, ἐμβαλὼν
εἰς τοὖψον.

μεμνόνεια δὲ ἐκάλουν οὗ τὰ τῶν ὄνων κρέα ἐπιπράσκετο, ἴσως τῶν ὀνείων ἐνόντων τῷ ὀνόματι.

καὶ ταῦτα δέ, εἰ καὶ αἰσχίω, ἀλλὰ μέρη πόλεως, ἀσωτεῖα, πεττεῖα, κυβεῖα κυβευτήρια, σκιραφεῖα, ματρυλεῖα.

49 μέρη δὲ πόλεων καὶ κατάγειοι οἰκήσεις καὶ σειροὶ καὶ φρέατα καὶ λάκκοι, τάχα δὲ καὶ λίμναι καὶ προλιμνάδες καὶ ποταμοὶ καὶ ἄνδηρα ποταμῶν καὶ ὄχθαι καὶ γέφυραι καὶ πυλίδες καὶ ψαλίδες. ἔστι δὲ ἡ ψαλὶς εἶδος οἰκοδομήματος· ἢ που καὶ Σοφοκλῆς ἐν Λακαίναις λέγει

---

46 10. τοῦτ' ἐστίν· ἑκασταποστὴν ante Porsonum. 47 2. αὑτοῦ] βιβλία addebat *M.* 48 7. μεσκονία *A.* || οὐρέα *A.*

στενὴν δ' ἔδυμεν ψαλίδα κοὐκ ἀβάρβαρον.

ἀλλὰ μὴν καὶ Πλάτων ἐν τοῖς Νόμοις «θήκην δ' ὑπὸ γῆς αὐτοῖς εἰργασμένην εἶναι ψαλίδα προμήκη λίθων πολυτίμων.»

ἐκ δὲ τῶν τῆς πόλεως μερῶν καὶ λέσχαι καὶ πιθῶνες, ὡς Εὔπολις ὠνόμαζε, καὶ οἰνῶνες, ὡς Ξενοφῶν.

τὰ μὲν οὖν πολλὰ ἐργαστήρια, οἷς ἀπὸ τέχνης ἑκά- 50
στης πρόκειται τοὔνομα, ἐν τοῖς περὶ τεχνῶν ἔστι προειρημένα· μέρη δὲ πόλεως καὶ πανδοκεῖον καὶ ξενὼν καὶ ὡς ἐν Ἰνάχῳ Σοφοκλῆς, πανδόκος ξενόστασις, καὶ στάσις ἵππων, ὡς Εὐριπίδης ἐν Ἱππολύτῳ καλυπτομένῳ

πρὸς ἵππων εὐθὺς ὁρμήσας στάσιν.

Λυσίας δὲ ἐν τῷ ὑπὲρ Ἀχιλλείδου φόνου εἴρηκεν ἱπποστάσιον. καὶ σταθμὸς δ' ἂν καλοῖτο ἡ τῶν ὑποζυγίων στάσις, καὶ κλείσιον παρὰ τὸ κεκλεῖσθαι· οὗ καὶ αἱ θύραι κλεισιάδες.

Οὐ φαῦλον δ' ἂν εἴη βραχέα καὶ περὶ νομισμάτων 51
εἰπεῖν· τὰ μὲν γὰρ περὶ τραπεζίτας κίβδηλόν τε καὶ ἐπίσημον νόμισμα ἔχεις προειρημένα, κωλύοι δ' ἂν οὐδὲν εἴδη τε καὶ μέρη νομισμάτων ὁρίσασθαι. Πλάτωνι μὲν γὰρ καὶ τέχνη τις ἔστι νομισματοπωλική, καὶ νομισματοπωλικὸν
πρᾶγμα· εἰ δὲ τὸ τάλαντον μέγιστόν ἐστι χρυσίου καὶ 52
ἀργυρίου μέρος, ἐναρμόσαι ἂν ἴσως εἰς τοῦτο καὶ ἡ Δημοσθένους πεντηκονταταλαντία. ῥᾴδιον δὲ αὐτὴν κατὰ τὸ προκείμενον σχῆμα αὔξειν τε καὶ ἐλαττοῦν· καὶ γὰρ ἑκατονταλαντίαν ἔστιν εἰπεῖν κατὰ τὴν ὑφήγησιν τοῦ προειρημένου καὶ δεκαταλαντίαν καὶ ἀπὸ παντὸς ἀριθμοῦ πλείονός τε καὶ ἐλάττονος, ὅπου μὴ τὸ δύσφθεγκτον καὶ τὸ τραχὺ πρὸς τὴν ἀκοὴν ἐμποδίζοι. τὸ δὲ τάλαντον ἦν μὲν καὶ σταθμοῦ τι ὄνομα, ὅθεν καὶ παρὰ Ἀριστοφάνει ἔστιν εἰρημένον

ἀλλ' ἢ ταλάντῳ μουσικὴ κριθήσεται,

καὶ τὸ Ὁμηρικὸν

καὶ τότε δὴ χρύσεια πατὴρ ἐτίταινε τάλαντα.

---

50 9. ἀφ' οὗ Dindorfius. 52 7. δύσφατόν A. 12 et 13. ἦν δὲ καὶ αὐτῶν τῶν σταθμῶν ὄνομα, ὡς τὸ ὁμηρικὸν χρυσία π. ἐ. τ. ABC.

53 τοῦτο μὲν αὐτῶν τῶν σταθμῶν τοὔνομα· τὸ δὲ ἐν ταῖς Κράτητος Τόλμαις

πρῶτα μὲν ταλαντιαῖος ὅστις ἔστ' αὐτῶν λέγε

ἄδηλον εἴτε τιμὴν εἴτε ῥοπὴν λέγει, ὥσπερ ὅταν Ἀλκαῖος ὁ κωμικὸς ἐν Ἐνδυμίωνι εἴπῃ νοσημάτων ταλαντιαίων. ἡ μὲν γὰρ Ἀντιφῶντος ταλάντωσις τὸ βάρος δηλοῖ, καὶ ὁ Ἀριστοφάνους ἐν Δράμασιν ἢ Κενταύρῳ λίθος δεκατάλαντος. ἠδύνατο δὲ τὸ τοῦ χρυσίου τάλαντον τρεῖς χρυσοῦς
54 Ἀττικούς, τὸ δὲ τοῦ ἀργυρίου ἑξήκοντα μνᾶς Ἀττικάς. ἦν δὲ καὶ ἀριθμοῦ τοὔνομα, ὅπου καὶ πολυτάλαντος ὁ πλούσιος καὶ πολυτάλαντον πρᾶγμα τὸ πολλοῦ ὤνιον· καὶ παρ' Ὁμήρῳ

κεῖτο δ' ἄρ' ἐν μέσσοισι δύο χρυσοῖο τάλαντα.

διτάλαντον δ' ἂν εἴποις κατὰ Δημοσθένην καὶ τριτάλαντον καὶ δεκατάλαντον, καὶ ἡμιτάλαντον, ὡς Ὅμηρος

ἀλλά τοι ἡμιτάλαντον ἐγὼ χρυσοῦ ἐπιθήσω.

ἀρχαία δ' ἡ χρῆσις καὶ ἡ τοῦ πέμπτον ἡμιτάλαντον καὶ τρίτον ἡμιτάλαντον καὶ ἕβδομον ἡμιτάλαντον· τὸ δ' ἦν τέτταρα ἥμισυ τάλαντα ἢ δύο ἥμισυ ἢ ἓξ ἥμισυ· καὶ ὅλως
55 ὁπόστον φήσει τις εἶναι τὸ ἡμιτάλαντον, τὸν πρὸ αὐτοῦ ἀριθμὸν ὁλόκληρον εἶναι δεῖ, ἐὰν μὲν ἕβδομον, τὸν ἕξ, ἂν δὲ τρίτον, τὸν δύο, σὺν δὲ τούτῳ τὸ ἥμισυ πάντως ἐπαριθμεῖν. φίλον δὲ τοῖς ἀρχαίοις καὶ τὸ ἓν ἥμισυ τάλαντον τρία ἡμιτάλαντα λέγειν, ὡς καὶ τρία ἡμίμναια τὴν μίαν ἡμίσειαν μνᾶν. ὅτι δὲ παρὰ τοῖς ἐφ' Ὁμήρου ὀλίγον τὸ τάλαντον ἠδύνατο, μάθοις ἂν ἐκ τῆς ἱπποδρομίας, ἐν ᾗ τῷ μὲν τρίτῳ τὸ ἆθλόν ἐστι λέβης, τῷ δὲ τετάρτῳ δύο χρυσοῖο τάλαντα.

56 ἡ μνᾶ δ' ἐστὶ τὸ μέγιστον τοῦ ταλάντου μέρος, ὡς εἰς ὄνομα κατακερματίσαι λύσαντα τὸ τάλαντον, ἐπεὶ καὶ τρίτον ἂν εἴποις ταλάντου καὶ τέταρτον, καὶ τριτημόριον ταλάντου καὶ τεταρτημόριον· τὰ δὲ τοιαῦτα μέρη ἐστὶν ἐξ ἀριθμοῦ δηλούμενα, ἀλλ' οὐκ ἐξ ὀνόματος. ἦν δὲ καὶ ἡ μνᾶ σταθμοῦ τε ὁμοῦ καὶ νομίσματος ὄνομα· οὗ τὸ ἥμισυ ἡμί-

---

53 7. Ἀριστοφάνης vulgo. 8. δὲ τὸ χρυσοῦν τάλαντον A. 54 9. δ' ἢ] δὲ? 55 1. ὁπόσον vulgo, et 2. 3. τὸ — τὸ.

μναιον· κἂν τρίτον ἡμίμναιον εἴπῃς, δύο καὶ ἡμίσειαν μνᾶν ἐρεῖς. καὶ συντιθέντες δὲ τὴν μνᾶν ἔλεγον, ὡς Ἡρόδοτος μὲν ἐν τῷ πέμπτῳ βιβλίῳ δίμνως εἴρηκεν, ὁ δὲ Λυσίας ἐν τῷ κατὰ 57
Αὐτοκράτους «τετύχηκε δέ μοι καὶ εἰκοσίμνως ἔρανος.»

ὁ δὲ χρυσοῦς στατὴρ μνᾶν ἠδύνατο· καὶ γὰρ ἐν τοῖς ἱσταμένοις τὴν μνᾶν τῆς ῥοπῆς στατῆρα ὀνομάζουσιν, καὶ ὅταν εἴπωσι πεντастάτηρον, πεντάμνουν δοκοῦσι λέγειν, ὡς ἐν τῇ Σωσικράτους παρακαταθήκῃ·

ὅταν γάρ, οἶμαι, λευκὸς ἄνθρωπος παχὺς
ἀργὸς λάβῃ δίκελλαν, εἰωθὼς τρυφᾶν,
πενταστάτηρον, γίγνεται τὸ πνεῦμ' ἄνω.

ἔστι μέντοι καὶ νόμισμα στατήρ, ὡς ὅταν εἴπῃ Ἀριστο- 58
φάνης

στατῆρσι δ' οἱ θεράποντες ἀρτιάζομεν·

τὸ γὰρ ἐν ταῖς Ἐκκλησιαζούσαις ἀμφίβολον, «σωτηρίας τετραστατήρου,» εἴτε ῥοπὴν εἴτε ἀριθμὸν λέγει. Εὔπολις δ' ἐν μὲν Δήμοις τὸ νόμισμα δηλοῖ λέγων

ἔχων στατῆρας χρυσίου τρισχιλίους,

ἐν δὲ Ταξιάρχοις τὴν ῥοπὴν λέγει·

ὅτ' ἦν μέντοι νεώτερος, κρόκης
πέντε στατῆρας εἶχε, ναὶ μὰ τὸν Δία,
νῦν δὲ ῥύπου γε δύο τάλαντα ῥᾳδίως.

καὶ οἱ μὲν Δαρεικοὶ ἐκαλοῦντο στατῆρες, οἱ δὲ Φιλίππειοι, 59
οἱ δ' Ἀλεξάνδρειοι, χρυσοῖ πάντες ὄντες. καὶ εἰ μὲν χρυσοῦς εἴποις, προσυπακούεται ὁ στατήρ, εἰ δὲ στατήρ, οὐ πάντως ὁ χρυσοῦς. Ἀναξανδρίδης δ' ἐν Ἀγχίσῃ καὶ ἡμιχρύσους λέγει. τὰ δὲ στατῆρος ἄξια στατηριαῖα φαίης ἄν, ὡς Θεόπομπος ἐν Καλλαίσχρῳ

οὔ φησιν εἶναι τῶν ἑταιρῶν τὰς μέσας
στατηριαίας.

ἡ μνᾶ δ' εἶχεν ἡ Ἀττικὴ δραχμὰς ἑκατόν, ὡς ἀκριβέστατα ἔστιν ἐν τοῖς Εὐπόλιδος Κόλαξιν.

δεῖπνον θὲς ἑκατὸν δραχμάς. ἰδού·

εἶτα ἐπιφέρει

---

57 1. πέμπτω] ζ^{ω} A. 10. εἰδὼς ante Scaligerum. 58 10. ἦγε M.
59 7. οὗ φασὶν M.

οἶνον θὲς ἑτέραν μνᾶν·

60 *δῆλον ὅτι καὶ τὰς ἑτέρας ἑκατὸν δραχμὰς μνᾶν εἴρηκεν. ἡ
μέντοι δραχμὴ εἶχεν ὀβολοὺς ἕξ· ὅθεν καὶ ἐπωβελία τὸ ἕκ-
τον τοῦ τιμήματος. καὶ τὸ δραχμῆς ἄξιον δραχμιαῖον, ὡς
ἐν Ἀριστοφάνους Ὁλκάσιν. ἦν δὲ οὐ δραχμὴ νόμισμα μό-
νον, ἀλλὰ καὶ πεντηκοντάδραχμον καὶ πεντάδραχμον παρὰ
Κυρηναίοις καὶ τετράδραχμον ἐκαλεῖτο καὶ τρίδραχμον καὶ
δίδραχμον. τὸ παλαιὸν δὲ τοῦτ' ἦν Ἀθηναίοις νόμισμα, καὶ
ἐκαλεῖτο βοῦς, ὅτι βοῦν εἶχεν ἐντετυπωμένον. εἰδέναι δ'
αὐτὸ καὶ Ὅμηρον νομίζουσιν εἰπόντα «ἑκατόμβοι' ἐννεα-*
61 *βοίων.» καὶ μὴν κἀν τοῖς Δράκοντος νόμοις ἔστιν ἀποτί-
νειν εἰκοσάβοιον· καὶ ἐν τῇ παρὰ Δηλίοις θεωρίᾳ τὸν κή-
ρυκα κηρύττειν φασίν, ὁπότε δωρεά τινι δίδοται, ὅτι βόες
τοσοῦτοι δοθήσονται αὐτῷ, καὶ δίδοσθαι καθ' ἕκαστον βοῦν
δύο δραχμὰς Ἀττικάς· ὅθεν ἔνιοι Δηλίων ἀλλ' οὐκ Ἀθη-
ναίων νόμισμα εἶναι ἴδιον τὸν βοῦν νομίζουσιν. ἐντεῦθεν
δὲ καὶ τὴν παροιμίαν εἰρῆσθαι τὴν «βοῦς ἐπὶ γλώσσῃ*
62 *βέβηκεν,» εἴ τις ἐπ' ἀργυρίῳ σιωπῴη. ἦν μέντοι, ὡς Ἀριστο-
τέλης φησίν, ἐν Κυρήνῃ καὶ τετραστάτηρον καὶ στατὴρ καὶ
ἡμιστάτηρον χρυσᾶ νομίσματα. τῆς δὲ δραχμῆς τὸ ἥμισυ
ἡμίδραχμον καλεῖται, καὶ τρίτον ἡμίδραχμον αἱ δύο ἥμισυ
δραχμαί.*

*τὸ δ' ἡμίδραχμον καὶ τριώβολον ἂν καλοῖς. οἱ μέντοι
ὀκτὼ ὀβολοὶ ἡμίεκτον ὠνομάζοντο, ὡς φησὶν ἐν Λαμίᾳ
Κράτης*

ἡμίεκτόν ἐστι χρυσοῦ, μανθάνεις, ὀκτὼ ὀβολοί.

ἦν δὲ καὶ τριώβολον καὶ διώβολον εἴδη νομισμάτων Ἀττι-
63 *κῶν, τὸ μὲν διώβολον ἔχον ἐντετυπωμένην γλαῦκα καὶ ἐκ
θατέρου πρόσωπον Διός, τὸ δὲ τετρώβολον τὸ μὲν πρόσω-
πον ὁμοίως, δύο δὲ τὰς γλαῦκας. ἀλλὰ τὸ μὲν τετρώβολον
καὶ τριώβολον ἐν τῇ χρήσει τέτριπται· τὸ δὲ διώβολον ὡς
ἐπὶ πολὺ λύοντες ἔλεγον, ὡς Δημοσθένης «ἀλλ' ἐν τοῖν δυ-
οῖν ὀβολοῖν ἐθεώρουν ἄν, εἰ μὴ τοῦτ' ἐγράφη.» ἔστι δὲ καὶ
τὸ διώβολον ἐν Αἰολοσίκωνι Ἀριστοφάνους·*

---

60 5. *καὶ πεντάδραχμον* om *C*. 62 2. *καὶ στατὴρ*] *διστάτηρον* Valckenarius.

ὅπερ δὲ λοιπὸν μόνον ἔτ' ἦν ἐν τῇ γνάθῳ
διώβολον, γεγένητ' ἐμοὶ δικόλλυβον.

παρὰ μέντοι Θεοπόμπῳ ἐν Στρατιώτισι καὶ τὸ τετρώβολον 64
λαμβάνειν τετρωβολίζειν ὠνόμασται·

καίτοι τίς οὐκ ἂν εἰκὸς εὖ πράττοι τετρωβολίζων,
εἰ νῦν γε διώβολον φέρων ἀνὴρ τρέφει γυναῖκα;

τὸ δὲ τοῦ ὀβολοῦ ἥμισυ ἡμιωβόλιον, καὶ ἡμιωβολιαῖον τὸ τοσούτου ὤνιον, ὡς ἐν τοῖς Βατράχοις Ἀριστοφάνης

καὶ κρέα γε πρὸς τούτοισιν ἀνάβραστ' εἴκοσιν
ἀν' ἡμιωβολιαῖα.

ἐν δὲ τῷ Ἀναγύρῳ τὰ τρία ἡμιωβόλια τριημιωβόλιον εἴρηκεν·

ἐν τῷ στόματι τριημιωβόλιον ἔχων.

ὁ μέντοι ὀβολὸς ὀκτὼ χαλκοῦς εἶχεν, καὶ οἱ μὲν δύο 65
χαλκοῖ τεταρτημόριον καὶ κατὰ ἀποκοπὴν ταρτημόριον ὠνομάζετο (οὗτοι δ' ἂν εἶεν καὶ δίχαλκον), ὅτι ἦν τοῦ ὀβολοῦ τέταρτον, οἱ δὲ τέτταρες χαλκοῖ ἡμιωβόλιον, οἱ δ' ἓξ τριτημόριον, ὅτι τὰ τρία μέρη ἐστὶ τοῦ ὀβολοῦ· οἱ δὲ καὶ τριταρτημόριον αὐτοὺς ὠνόμαζον ὡς τρία τεταρτημόρια ἔχοντας. ὅτι δὲ τοὺς ἓξ χαλκοῦς τριτημόριον ὠνόμαζον, ἔστιν εὑρεῖν ἐν τῷ Φιλήμονος Σαρδίῳ·

χαλκοῦς ὀφείλεις πέντε μοι· μέμνησ'; ἐγώ
σοὶ πέντε χαλκοῦς, σὺ δέ γ' ἐμοὶ τριτήμορον.
τοὺς ἓξ ἀποδοὺς τοὺς πέντε χαλκοῦς ἀπόλαβε.

καὶ ἔτι σαφῶς ἐν τῷ Πιττοκοπουμένῳ· 66

ἰδοὺ πάρεστιν, ὡς ὁρᾷς. τριτημόρου
ἕκαστος ὑμῶν ἦλθεν· εἰς τοὺς τέτταρας
εἴληφεν ὑμῖν οὑτοσὶ τριώβολον.

τεττάρων γὰρ καὶ εἴκοσι χαλκῶν ὄντων ἐν τῷ τριωβόλῳ, ἓξ ἑκάστῳ γίνονται χαλκοῖ τέτταρσιν οὖσιν, οὓς εἴρηκεν τριτημόριον. ὅταν μέντοι Θουκυδίδης εἴπῃ «τριτημόριον δὲ μάλιστα ἱππικόν,» τὴν τρίτην μοῖραν εἴρηκεν. ὁ δὲ Πρό-

---

63 1. δὲ et ἔτ' add Bergkius. 2. γέγηταί μοι ἰδικολλοικὸν F: corr Bergkius. 64 4. φέρει et τρέφειν ante Kühnium. 65 10. γε add Salmasius. idem τριτήμορον posuit pro τριτημόριον. 66 3. τοὺς add Clericus. 4. ὑμῖν Hemsterhusius, οὑτοσὶ Salmasius: codices ἡμῖν οὑτωσὶ.

δοτος τριτημορίδα. τὸ δὲ παρὰ Φιλήμονι τριτήμορον τε-
67 *ταρτημόριον καλεῖ ἐνίοτε Πλάτων. ὅτι δὲ οἱ τέτταρες χαλκοῖ*
ἡμιωβόλιον εἰσίν, ἐν τῷ αὐτῷ δράματι Φιλήμονος ἔστιν·

ὀβολοῦ τὸ πρῶτον ἡμῖν ἐνέχεεν,
καὶ τεττάρων χαλκῶν μετὰ ταῦτα. καὶ μάλα
τρί' ἡμιωβόλι' ἐστί· χαλκοῦ θερμὸν ἦν.

ἐν τούτῳ καὶ πολλὴν ἀπορίαν τις ἂν ἐπιλύσαιτο, ὑπὲρ
ἧς οἶδα πολλάκις ἀμφισβητήσας, εἰ παρά τινι τῶν ἀρχαίων
θερμῷ χρωμένους ἐπὶ τῷ πιεῖν ἔστιν εὑρεῖν. καὶ τὰ μὲν
68 *παρ' Ὁμήρῳ πολλὴν εἶχε τὴν ἀσάφειαν. καὶ γὰρ εἴ τις*
τοὺς αἴθωνας λέβητας παρὰ τοὺς ἀπύρους λέβητας ἀντιτι-
θεὶς οἴοιτο τούτους ἐπὶ θερμοῦ ὕδατος παρασκευῇ εὐτρεπί-
ζεσθαι, ταὐτὸν ἂν εἶεν οὗτοι τῷ ἐμπυριβήτῃ τρίποδι, ὃς
ἐπὶ λουτροῖς ἐθερμαίνετο, ὧν ἡ χρῆσις οὐκ ὀλίγη παρ'
Ὁμήρῳ· οὐδὲ γὰρ κρέα ἑφθὰ τῶν ἡρώων τινὲς ἤσθιον,
καίτοι αὐτοῦ γε τὴν τοιαύτην ὀψοποιίαν εἰδότος, ὅταν φῇ

ὡς δὲ λέβης ζεῖ ἔνδον ἐπειγόμενος πυρὶ πολλῷ,
κνίσῃ μελδόμενος ἁπαλοτρεφέος σιάλοιο.

69 *περὶ μέντοι τοῦ πότου, παρ' Ὁμήρῳ μὲν οὐχ οἷόν τ' ἦν*
ἀνευρεῖν θερμὸν ὕδωρ ἐπὶ πότῳ, παρὰ δὲ τοῖς ἀρχαίοις
ἰατροῖς· καὶ γὰρ ὅταν Ἱπποκράτης εἴπῃ «τὸ ψυχρὸν πολέ-
μιον νεύροισιν ὀστέοισιν ὀδοῦσιν ἐγκεφάλῳ,» δῆλον ὡς οἶδε
τὴν τοῦ θερμοῦ προσφορὰν τοῖς ὀδοῦσιν. ἐγὼ δὲ ἐν ταῖς
Θεσμοφοριαζούσαις Ἀριστοφάνους εἰρημένον «τὸ χαλκίον
θερμαίνεται» οὕτω πως ἤκουον ὡς εἰς πότον εὐτρεπιζομέ-
νων τῶν γυναικῶν. ταὐτὸν δὲ τοῦτο καὶ ἐν τοῖς Εὐπόλιδος
Δήμοις ἔστιν εἰρημένον. ἀλλ' ὅτι οὐδὲ τοῦτο ἀποχρῶν ἐστὶν
εἰς πίστιν τῆς τοῦ θερμοῦ πόσεως, ὑπηναντιοῦτό μοι τὸ ἐν
τοῖς Ἀριστοφάνους Γεωργοῖς σαφῶς ἐπὶ λουτροῦ εἰρημένον,

ἐξ ἄστεως νῦν εἰς ἀγρὸν χωρῶμεν, ὡς πάλαι δεῖ
ἡμᾶς ἐκεῖ τῷ χαλκίῳ λελουμένους σχολάζειν.

70 *τουτὶ μέντοι τὸ παρὰ τῷ Φιλήμονι «χαλκοῦ θερμὸν ἦν»*
συνταττόμενον τῷ πιεῖν ἄντικρυς δηλοῖ τὴν τοῦ θερμοῦ

---

66 1. *τριτημόριον καὶ τεταρτημόριον δὲ καλεῖ* *A.* 67 3. *ἐνεχθὲν* ante **M.** 68 6. *γὰρ οὐδὲ* vulgo. 69 12. *δι'* et 13. *χαλκῷ ἐλλουσάμενον κολάζειν* ante Porsonum.

πόσιν· καὶ γὰρ τὸ λεπτὸν τοῦ νομίσματος οὐ λουτροῦ ἐστὶν ἀλλὰ πότου μέτρον.

καὶ πεντέχαλκον δὲ τοὺς πέντε χαλκοῦς ὠνομασμένους εὕρομεν ἐν τοῖς Ἀριστοφῶντος Διδύμοις ἢ Πυραύνῳ·

ἔπειθ' ἠπάτια καὶ νῆστίν τινα
προσέθηκεν, οἶμαι, πεντέχαλκον προσλαβών.

εἴη δ' ἂν καὶ σύμβολον βραχὺ νόμισμα ἢ ἡμίτομον
νομίσματος. ὁ γοῦν Ἕρμιππος ἐν μὲν Φορμοφόροις λέγει 71

παρὰ τῶν καπήλων λήψομαι τὸ σύμβολον,

ἐν δὲ τοῖς Δημόταις

οἴ μοι, τί δράσω σύμβολον κεκαρμένος;

κεκάρθαι ἔοικε τὸ ἥμισυ, ὥστε ἢ ἐκ θατέρου μόνου τετυπῶσθαι τοῦτο δεῖ τὸ νομισμάτιον νοεῖσθαι, ἢ διαιρεῖσθαι ὡς ἔχειν τὸ μέρος ἑκάτερον, τόν τε πιπράσκοντα καὶ τὸν ὠνούμενον, ἐπὶ συμβόλῳ τοῦ τὸν μέν τι προειληφέναι, τῷ δὲ ἐνοφείλεσθαι. διελέγχουσι δ' αὐτὸ σμικρόν τι δύνασθαι
Ἀριστοφάνης μὲν ἐν Ἀναγύρῳ λέγων 72

τοῦτ' αὐτὸ πράττω, δύ' ὀβολὼ καὶ σύμβολον
ὑπὸ τῷ 'πικλίντρῳ. μῶν τις αὔτ' ἀνείλετο;

Ἄρχιππος δ' εἰπὼν ἐν Ἡρακλεῖ γαμοῦντι

ἀνδρῶν ἄριστος καὶ μάλιστ' ἐμοὶ ξένος,
ἀτὰρ παρ' ἐμοί γ' ὢν εἶχεν οὐδὲ σύμβολον.

εἴη δ' ἂν καὶ κόλλυβον λεπτόν τι νομισμάτιον· Καλλίμαχος γοῦν ἔφη, περὶ τῶν ἐν ᾅδου λέγων,

ἐκ τῶν ὅκου βοῦν κολλύβου πιπρήσκουσιν,

ὡς ἂν εἴποι τις τοῦ προστυχόντος. ἔλεγον δέ τι καὶ τρικόλλυβον οἱ ποιηταὶ σμικρὸν νόμισμα.

οἱ μέντοι τὸν βοῦν, τὸ ἐκ τοῦ τυπώματος οὕτω κλη- 73
θὲν νόμισμα, καὶ Ὅμηρον εἰδέναι νομίζοντες ἐν τῷ «ἑκατόμβοι' ἐννεαβοίων,» ὡς πρὸς ἀριθμὸν δραχμῶν τὴν ἀξίαν τῶν ὅπλων ἀντιτιμώμενον, [ὡς] ὑπό τι εὔηθες τοῦτο ὑπολαμβάνουσιν Ὁμήρῳ μάρτυρι, τὴν ἀλλαγὴν οὐ νομίσματι γίνεσθαι τὸ παλαιὸν ἡγουμένῳ ἀλλ' ἀντιδόσει τινῶν, ὡς ὅταν φῇ

---

70 4. ταῖς — διδύμαις C. || πυραύλῳ ante Kühnium. 5. ἰταλίαν A. 7. νόμισμά τι ἡμ. A, νομισμάτιον ἡμ. ceteri. 71 8. τούτῳ μέν — τὸ δὲ vulgo. 72 2. διωβόλω ante Piersonum.

ἔνθεν ἄρ' οἰνίζοντο καρηκομόωντες Ἀχαιοί
ἄλλοι μὲν χαλκῷ, ἄλλοι δ' αἴθωνι σιδήρῳ,
ἄλλοι δὲ ῥινοῖς, ἄλλοι δ' αὐτῇσι βόεσσιν·

74 τὰς γὰρ βοῦς πρὸς τὰς ῥινοὺς ἀντιτιθείς, φανερός ἐστι τὸ ζῶον ἀλλ' οὐ τὸ νόμισμα δηλῶν.

καὶ μὴν τὸ Πελοποννησίων νόμισμα χελώνην τινὲς ἠξίουν καλεῖν ἀπὸ τοῦ τυπώματος· ὅθεν ἡ μὲν παροιμία

τὰν ἀρετὰν καὶ τὰν σοφίαν νικᾶντι χελῶναι,

ἐν δὲ τοῖς Εὐπόλιδος Εἵλωσιν εἴρηται «ὀβολὸν τὸν καλλιχέλωνον.»

ἀλλὰ καὶ κόρη νόμισμα παρ' Ἀθηναίοις ἦν, ὡς Ὑπερίδης φησίν, τῷ παιδίῳ τῆς ἐν Βραυρῶνι ἱερείας τῶν ἀναθημάτων τι λαβόντι παραβληθῆναι λέγων ἐπὶ πείρᾳ συνέ-
75 σεως κόρην καὶ τετράδραχμον, κἀπειδὴ τὸ τετράδραχμον εἵλετο, δόξαι διακρίνειν ἤδη τὸ κέρδος δύνασθαι. τάχα δ' ἂν εἴη κόρη, ὡς Εὐριπίδης ὠνόμασε παρθένον ἐν Σκίρωνι, λέγων περὶ τῶν ἑταιρίδων τῶν ἐν Κορίνθῳ

καὶ τὰς μὲν ἄξῃ, πῶλον ἂν διδῷς ἕνα,
τὰς δὲ ξυνωρίδ'· αἱ δὲ κἀπὶ τεττάρων
φοιτῶσιν ἵππων ἀργυρῶν. φιλοῦσι δέ
τὰς ἐξ Ἀθηνῶν παρθένους, ὅταν φέρῃς
πολλάς.

τὰς μὲν οὖν παρθένους λέγοι ἂν τὰς κόρας, αἷς ἐνεκεχά-
76 ρακτο Ἀθηνᾶς πρόσωπον, ὅθεν τὸ νόμισμα τοῦτ' Εὔβουλος ἐν Ἀγχίσῃ καλεῖ Παλλάδας, πῶλον δὲ τὸ νόμισμα τὸ Κορίνθιον, ὅτι Πήγασον εἶχεν ἐντετυπωμένον.

ἀλλὰ μὴν τὴν μὲν Αἰγιναίαν δραχμὴν μείζω τῆς Ἀττικῆς οὖσαν (δέκα γὰρ ὀβολοὺς Ἀττικοὺς ἴσχυεν) Ἀθηναῖοι παχεῖαν δραχμὴν ἐκάλουν, μίσει τῶν Αἰγινητῶν Αἰγιναίαν καλεῖν μὴ θέλοντες· τὸ δὲ χρυσίον, ὅτι τοῦ ἀργυρίου δεκαστάσιον ἦν, σαφῶς ἄν τις ἐκ τῆς Μενάνδρου Παρακαταθήκης μάθοι· προειπὼν γὰρ

ὁλκὴν ταλάντου χρυσίου σοι, παιδίον,
ἕστηκα τηρῶν,

77 ἐπάγει μετὰ ταῦτα περὶ ταὐτοῦ λέγων

---

75 8. φέρῃ ante Salmasium. 76 5. ante Ἀθηναῖοι Iungermannus expunxit ἦν.

μακάριος ἐκεῖνος δέκα τάλαντα καταφαγών.

τὸ μέντοι τῶν ὀβολῶν ὄνομα οἱ μὲν ὅτι πάλαι βουπόροις ὀβελοῖς ἐχρῶντο πρὸς τὰς ἀμοιβάς, ὧν τὸ ὑπὸ τῇ δρακὶ πλῆθος ἐδόκει καλεῖσθαι δραχμή, τὰ δ' ὀνόματα καὶ τοῦ νομίσματος μεταπεσόντος εἰς τὴν νῦν χρείαν ἐνέμεινεν ἐκ τῆς μνήμης τῆς παλαιᾶς· Ἀριστοτέλης δὲ ταὐτὸν λέγων ἐν Σικυωνίων πολιτείᾳ σμικρόν τι καινοτομεῖ, ὀφελοὺς αὐτοὺς τέως ὠνομάσθαι λέγων, τοῦ μὲν ὀφέλλειν δηλοῦντος τὸ αὔξειν, αὐτῶν δὲ διὰ τὸ εἰς μῆκος ηὐξῆσθαι ὧδε κληθέντων. ὅθεν καὶ τὸ ὀφείλειν ὠνομάσθαι φησὶν οὐκ οἶδ' 78
ὅπως· ἐπὶ μέντοι τῶν ὀβελῶν ὑπηλλάχθαι τὸ φ εἰς τὸ β κατὰ συγγένειαν.

Βυζαντίων γε μὴν σιδήρῳ νομιζόντων ἦν οὕτω καλούμενος σιδάρεος νόμισμά τι λεπτόν, ὥστε ἀντὶ τοῦ «πρίω μοι τριῶν χαλκῶν» λέγειν «πρίω μοι τριῶν σιδαρέων·» ὅθεν καὶ ἐν τοῖς Στράττιδος Μυρμιδόσιν εἴρηται

ἐν τοῖσι βαλανείοις προκέλευθος ἡμέρα,
ἀπαξάπασα γῆ στρατιαὶ σιδαρέων.

σιδηρῷ δὲ νομίσματι καὶ Λακεδαιμόνιοι χρῶνται, ἐκ πολ- 79
λοῦ ὄγκου ὀλίγον δυναμένῳ· ὄξει δ' αὐτοῦ τὴν ἀκμὴν εἰς τὸ ἄτομον κατασβεννύουσιν. τοὺς μέντοι Συρακουσίους καττιτέρῳ ποτὲ ἀντ' ἀργυρίου νομίσαι Διονύσιος κατηνάγκασεν· καὶ τὸ νομισμάτιον τέτταρας δραχμὰς Ἀττικὰς ἴσχυεν ἀντὶ μιᾶς.

ὁ δὲ νοῦμμος, δοκεῖ μὲν εἶναι Ῥωμαίων τοὔνομα τοῦ νομίσματος, ἔστι δὲ Ἑλληνικὸν καὶ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Σικελίᾳ Δωριέων· Ἐπίχαρμός τε γὰρ ἐν ταῖς Χύτραις φησὶν

ἀλλ' ὅμως καλαὶ καὶ πῖοι ἄρνες, εὑρήσουσι δέ μοι
καὶ νούμμους· πωλατιᾶς γάρ ἐντι τᾶς ματρός·

καὶ πάλιν 80

χᾶρυξ ἰών
εὐθὺς πρίω μοι δέκα νούμμων μόσχον καλήν·

καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ταραντίνων πολιτείᾳ καλεῖσθαί

---

77 6. Ἀριστ. — 93 3. χρώμεθα om A. 78 5. καλούμενον σιδήρεον ante M. 8. τοῖς ante Toupium. 9. σιδάρεοι Hemsterhusius. 79 11. πωλατέαι Hemsterhusius, πωλατικᾶς Koenius. || ἐντι μετὰ τᾶς ματέρος Bentleius.

φησι νόμισμα παρ' αὐτοῖς νοῦμμον, ἐφ' οὗ ἐντετυπῶσθαι Τάραντα τὸν Ποσειδῶνος δελφῖνι ἐποχούμενον. καὶ μὴν ἐν Ἀκραγαντίνων πολιτείᾳ φησὶν Ἀριστοτέλης ζημιοῦσθαί τινας τριάκοντα λίτρας, δύνασθαι δὲ τὴν λίτραν ὀβολὸν Αἰγιναῖον. ἀλλὰ μέντοι παρ' αὐτῷ τις ἂν ἐν τῇ Ἱμεραίων πολιτείᾳ καὶ ἄλλα εὕροι Σικελικῶν νομισμάτων ὀνόματα,
81 οἷον οὐγκίαν, ὅπερ δύναται χαλκοῦν ἕνα, καὶ διξᾶντα, ὅπερ ἐστὶ δύο χαλκοῖ, καὶ τριξᾶντα, ὅπερ τρεῖς, καὶ ἡμίλιτρον, ὅπερ ἕξ, καὶ λίτραν, ἣν εἶναι ὀβολόν· τὸ μέντοι δεκάλιτρον δύνασθαι μὲν δέκα ὀβολούς, εἶναι δὲ στατῆρα Κορίνθιον. ὅτι δὲ καὶ τῶν κωμῳδῶν τινὲς τῆς λίτρας μνημονεύουσιν, ἐν τοῖς περὶ στατικῆς προείρηται· οὐ γὰρ οἱ Δωριεῖς μόνον ἀλλὰ καὶ τῶν Ἀττικῶν τινές, ὡς Δίφιλος ἐν Σικελικῷ

οἷον ἀγοράζειν πάντα, μηδὲ ἓν δ' ἔχειν
εἰ μὴ κικίννους ἀξίους λίτραιν δυοῖν.

σὺν δὲ τῇ λίτρᾳ καὶ ἄλλα ὠνόμασε νομισμάτων ὀνόματα Ἐπίχαρμος ἐν Ἁρπαγαῖς·

82 ὥσπερ αἱ πονηραὶ μάντιες,
αἴθ' ὑπονέμονται γυναῖκας μωρὰς ἂμ πεντώγκιον
ἀργυρίου, ἄλλαι δὲ λίτραν, αἱ δ' ἀν' ἡμιλίτριον
δεχόμεναι, καὶ πάντα γιγνώσκοντι·

καὶ πάλιν

ἐγὼ γὰρ τό γε βαλάντιον λίτρα
καὶ δεκάλιτρος στατήρ, ἑξάντιόν τε καὶ πεντώγκιον.

ἔχει μὲν δή τι καὶ φιλόκαλον ἡ τούτων γνῶσις· ἴσως δὲ οὐδὲ ἡ χρῆσις ἄτοπος, εἰ μηδὲ τοὺς σίγλους ὁ Ξενοφῶν ὄνομα βαρβαρικοῦ νομίσματος εἰπεῖν ἐφυλάξατο. καὶ μὴν καὶ τὸν δανάκην εἶναί τινές φασι νόμισμά τι Περσικόν.
83 ὄνομα δὲ νομίσματος καὶ κραπαταλοί, εἴτε παίζων εἴτε σπουδάζων Φερεκράτης ὠνόμασεν ἐν τῷ ὁμωνύμῳ δράματι· λέγει δὲ τὸν μὲν κραπαταλὸν εἶναι ἐν ᾅδου δραχμήν, ἔχειν δ' αὐτὸν δύο ψωθίας, τὴν δὲ ψωθίαν εἶναι τριώβολον καὶ δύνασθαι ὀκτὼ κικκάβους.

---

81 1. *διξᾶντα*, 2. *τριξᾶντα* Iungermannus: *ἓξ τάλαντα* et *τρία τάλαντα* libri. 7. *Φιλήμων* *M*, vel *Δίφιλος καὶ Φιλήμων*. 82 4. *πάντ' ἀναγνώσκοντι* *M*, ut *γνώσκειν* perinde ac *μναίσκειν* dicatur. addit *P* *τῷ τι λόγῳ*, unde *κωτίλῳ λόγῳ* Toupius, *θωπικῷ λόγῳ* *M*. 83 4. *δύο*] *ὀκτὼ* ante *M*.

τάχα δ' ἄν τις φιλότιμον εἶναι νομίζοι καὶ τὸν ἐπὶ τῷ νομίσματι λόγον ἐπιζητεῖν, εἴτε Φείδων πρῶτος ὁ Ἀργεῖος ἔκοψε νόμισμα, εἴτε Δημοδίκη ἡ Κυμαία συνοικήσασα Μίδᾳ τῷ Φρυγί (παῖς δ' ἦν Ἀγαμέμνονος Κυμαίων βασιλέως), εἴτε Ἀθηναίοις Ἐριχθόνιος καὶ Λύκος, εἴτε Λυδοί, καθά φησι Ξενοφάνης, εἴτε Νάξιοι κατὰ τὴν Ἀγλωσθένους δόξαν· οὐ γὰρ ἀξιώσει τις ἡμᾶς ἐν τῷ παρόντι 84
πολυπραγμονεῖν, εἰ Μιτυληναῖοι μὲν Σαπφὼ τῷ νομίσματι ἐνεχαράξαντο, Χῖοι δὲ Ὅμηρον, Ἰασεῖς δὲ παῖδα δελφῖνι ἐποχούμενον, Δαρδανεῖς δὲ ἀλεκτρυόνων μάχην, Ἀσπένδιοι δὲ παλαιστάς, καὶ Ῥηγῖνοι μὲν λαγών, Κεφαλλῆνες δὲ ἵππον, Θάσιοι δὲ Πέρσην, Ἀργεῖοι δὲ μῦν· οὔτε γὰρ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν τῶν βιβλίων ἡ πολυπραγμοσύνη, καὶ ἄλλοις ἤδη τὰ τοιαῦτα ἔστι συνειλεγμένα. ἴσως δὲ ὀνομάτων καταλόγῳ προσήκουσιν οἱ Κροίσειοι στατῆρες καὶ Φιλίππειοι καὶ Δαρεικοί, καὶ τὸ Βερενίκειον νόμισμα καὶ Ἀλεξάνδρειον 85
καὶ Πτολεμαϊκὸν καὶ Δημαρέτειον, ὧν τοὺς ἐπωνύμους γνωριζόντων ἁπάντων, ἡ Δημαρέτη Γέλωνος οὖσα γυνή, κατὰ τὸν πρὸς τοὺς Λίβυας πόλεμον ἀποροῦντος αὐτοῦ τὸν κόσμον αἰτησαμένη παρὰ τῶν γυναικῶν, συγχωνεύσασα νόμισμα ἐκόψατο.

τοῦτό γε μὴν οὐκ ἄκαιρον, ὅτι τὸ μὲν Ἀττικὸν τάλαντον ἑξακισχιλίας ἐδύνατο δραχμὰς Ἀττικάς, τὸ δὲ Βαβυ- 86
λώνιον ἑπτακισχιλίας, τὸ δὲ Αἰγιναῖον μυρίας, τὸ δὲ Σύρων πεντακοσίας καὶ τετρακισχιλίας, τὸ δὲ Κιλίκων τρισχιλίας, τὸ δὲ Αἰγυπτίων πεντακοσίας καὶ χιλίας, ὡς πρὸς τὸν τῆς Ἀττικῆς δραχμῆς λογισμόν, ὥσπερ οὖν καὶ τὰς μνᾶς τὰς Ἀττικάς· τὸ μὲν Ἀττικὸν ἑξήκοντα μνᾶς εἶχε, τὸ δὲ Βαβυλώνιον ἑβδομήκοντα, τὸ δὲ Αἰγιναῖον ἑκατόν, καὶ τἆλλα ἀνάλογον. ἡ μνᾶ δὲ ὡς παρ' Ἀθηναίοις ἑκατὸν εἶχε δραχμὰς Ἀττικάς, οὕτω καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις τὰς ἐπιχωρίους, δυναμένας πρὸς λόγον τοῦ παρ' ἑκάστοις ταλάντου κατά τε προσθήκην καὶ ὑφαίρεσιν. τὸ μέντοι Σικελικὸν 87
τάλαντον ἐλάχιστον ἴσχυεν, τὸ μὲν ἀρχαῖον, ὡς Ἀριστοτέλης λέγει, τέτταρας καὶ εἴκοσι τοὺς νούμμους, τὸ δὲ ὕστε-

---

86 4. καὶ χιλίας add F. 5. αὖ?

ρον δυοκαίδεκα· δύνασθαι δὲ τὸν νοῦμμον τρία ἡμιωβόλια.

κωλύοι δ' ἂν οὐδὲν προσθεῖναι τῷ περὶ νομισμάτων λόγῳ καὶ διότι χρήματα μὲν εἴποιεν ἂν οἱ Ἀττικοί, τὸ δὲ χρῆμα παρὰ μὲν αὐτοῖς ἐπὶ τοῦ πράγματος ἢ κτήματος, παρὰ δὲ τοῖς Ἴωσι κἀπὶ τῶν χρημάτων. ὥσπερ καὶ κέρ-
88 ματα ἀλλ' οὐ κέρμα λέγειν Ἀττικόν, παρὰ μέντοι τοῖς Δωριεῦσι καὶ τὸ κέρμα ἔστιν εἰρημένον· εὕροι δ' ἄν τις αὐτὸ καὶ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, ὥσπερ ἐν τῷ Ἄμφιδος Ἀμπελουργῷ «μικρόν τι κέρμα» καὶ παρ' Ἀντιφάνει ἐν τῷ Κύκλωπι «κέρμα γάρ τι τυγχάνω.» ἐν μέντοι τῷ Φιλιππίδου Φιλευριπίδῃ

οὗτος οἴεται
περισπάσειν κερμάτιον αὐτοῦ.

καὶ κατακεκερματίσθαι ἐπὶ μὲν λόγου Πλάτων, ἐπὶ δὲ ἀργυρίου Ἀριστοφάνης ἐν Δαιταλεῦσιν

οὐδ' ἀργύριον ἔστιν κεκερματισμένον,

89 καὶ ἐν τοῖς Σφηξὶ

δραχμὴν μετ' ἐμοῦ πρώην λαβών,
ἐλθὼν διεκερματίζετ' ἐν τοῖς ἰχθύσιν.

ἐν μέντοι τῷ Αἰολοσίκωνι τὸ μὴ ἔχειν κέρματα ἀκερματίαν ὠνόμασεν. ὡς δ' ἐπὶ τῶν κερμάτων οἱ ἀρχαῖοι Ἀττικοὶ ἥκιστα τῷ ἑνικῷ ἐχρῶντο, οὕτως ἐπὶ τῷ ἀργυρίῳ τῷ πληθυντικῷ· τἀργύρια γὰρ ἐπὶ τοῦ ἀργυρίου σπανίως ἄν τις εὕροι παρ' αὐτοῖς, ἐγὼ δ' εὗρον ἐν ταῖς Νήσοις Ἀριστοφάνους, εἰ μὴ ὑποπτεύεται τὸ δρᾶμα ὡς [Ἀριστοφάνους] οὐ
90 γνήσιον. ἀλλ' οὔτι γε καὶ οἱ Κόλακες Εὐπόλιδος, ἐν οἷς εἶπε

φοροῦσιν ἁρπάζουσιν ἐκ τῆς οἰκίας
τὸ χρυσίον, τἀργύρια πορθεῖται.

ἐν δὲ τῷ Τριφάλητι Ἀριστοφάνης καὶ ἀργυρίδιον εἴρηκεν·

ᾔτουν τι τὰς γυναῖκας ἀργυρίδιον.

τὸν δὲ νῦν χαλκὸν οἱ Ἀττικοὶ χαλκίον εἰώθασι καλεῖν, ὡς ἀπὸ τοῦ ἀργύρου ἀργύριον καὶ ἀπὸ τοῦ χρυσοῦ χρυσίον· ὥσπερ Ἀριστοφάνης μὲν ἐν Βατράχοις ἔφη

---

88 4. λαβών addebat M. 9. μὲν ἐπὶ vulgo. 89 9. μὴ] δὲ? || οὐ add Casaubonus.

οὔτε γὰρ τούτοισιν, οὖσιν οὐ κεκιβδηλευμένοις
ἀλλὰ καλλίστοις ἁπάντων, ὡς δοκεῖ, νομισμάτων
καὶ μόνοις ὀρθῶς κοπεῖσι καὶ κεκωδωνισμένοις, 91
χρώμεθ' οὐδέν, ἀλλὰ τούτοις τοῖς πονηροῖς χαλκίοις,
χθές τε καὶ πρώην κοπεῖσι τῷ κακίστῳ κόμματι·

σαφέστερον δ' Εὔβουλος ἐν Παμφίλῳ

πρῶτον μὲν αὐτοῦ παραλαβὼν τὼ χαλκίω
τὸν ἰὸν ἐκ τῆς χειρὸς ἐξεσπόγγισεν.

οὕτω δ' ἂν καὶ ὁ Κρατῖνος ἐν ταῖς Θρᾴτταις εἰρηκὼς εἴη τὸν χρυσὸν χρυσία·

ὅτι τοὺς κόρακας τἀξ Αἰγύπτου χρυσία κλέπτοντας
ἔπαυσαν.

οἱ μὲν οὖν χαλκοῖ νομισμάτιον ἦν λεπτόν, ὡς ὅταν εἴπῃ Δη- 92
μοσθένης «οὐδὲ χαλκοῦν οὐδέπω καὶ τήμερον οὐδένα·» ἡ δὲ τῶν πολλῶν καὶ ἰδιωτῶν χρῆσις τὸν χαλκὸν τὸ ἀργύριον λέγει, οἷον «οὐκ ἔχω χαλκόν» καὶ «ὀφείλω χαλκόν.» εἴρηται δὲ καὶ τοῦτο ἐν Ἐπιχάρμου Πέρσαις,

χρυσὸν καὶ χαλκὸν ὀφείλων·

ἴσως δὲ καὶ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, ὅστις βιάζοιτο· καὶ γὰρ εἰ τὸ παρ' Ἀριστοφάνει ἐν ταῖς Ἐκκλησιαζούσαις τὸ νόμισμα δηλοῖ, ὅταν φῇ

μεστὴν ἀπῆρα τὴν γνάθον χαλκῶν ἔχων,

ἀλλὰ τὸ μετὰ ταῦτά ἐστ' ἀμφίβολον, 93

ἀνέκραγ' ὁ κῆρυξ μὴ δέχεσθαι μηδένα
χαλκὸν τὸ λοιπόν· ἀργύρῳ γὰρ χρώμεθα.

Θουκυδίδης μὲν δὴ καὶ στατῆράς τινας Φωκαΐτας κέκληκεν, ἦν δέ τι καὶ νομίσματος εἶδος οὕτως ὀνομαζόμενον· φησὶ γοῦν ἐν τοῖς Ἀποφθέγμασιν ὁ Καλλισθένης ὑπ' Εὐβούλου τοῦ Ἀταρνείτου τὸν ποιητὴν Περσῖνον ἀμελούμενον εἰς Μιτυλήνην ἀπελθόντα θαυμάζοντι γράψαι διότι τὰς Φωκαΐδας, ἃς ἔχων ἦλθεν, ἥδιον ἐν Μιτυλήνῃ μᾶλλον ἢ ἐν Ἀτάρνῃ καταλλάττει.

Ἐπεὶ δὲ καὶ περὶ τῶν ἐν συμποσίοις παιδιῶν, οἷον 94
κοττάβων καὶ γρίφων καί που καὶ περὶ κύβων προειρήκαμεν, οὐκ ἂν φαῦλον εἴη διὰ βραχέων ὀνόματα παιδιῶν

---

92 6. χρυσὸν καὶ om C.

ἐπιδραμεῖν, παρεξηγούμενον τὴν ἐν αὐτοῖς ἀσάφειαν. ἐν
μέντοι γε τοῖς κύβοις, ὅπου τὸ δυσκυβεῖν τε καὶ εὐκυ-
βεῖν ὀνομάζεται καί που καὶ τὸ δύσβολον καὶ εὔβολον εἶ-
95 ναι, ἰστέον ὅτι κύβος αὐτό τε τὸ βαλλόμενον καλεῖται καὶ
ἡ ἐν αὐτῷ κοιλότης, τὸ σημεῖον, ὁ τύπος, ἡ γραμμή, τὸ
δηλοῦν τὸν ἀριθμὸν τῶν βληθέντων· καὶ μάλιστα ἥ γε
μονὰς ἡ ἐν αὐτοῖς ὄνομα εἶχε κύβος καλεῖσθαι, καθάπερ
καὶ ὁ παροιμιώδης λόγος μηνύειν ἔοικεν, «ἢ τρὶς ἓξ ἢ τρεῖς
κύβοι.» τῷ τρυπήματι δὲ τούτῳ, ὃν κύβον παρωνομάσθαι
φαμέν, ἀργυρίου τινὰ ἀριθμὸν ἐπιφημίσαντες καθ' ἑκάστην
μονάδα διῃρημένην, δραχμὴν ἢ στατῆρα ἢ μνᾶν ἢ ὁποσον-
96 οῦν, ἔπαιζον τὴν πλειστοβολίνδα καλουμένην παιδιάν· ὁ
δ' ὑπερβαλλόμενος τῷ πλήθει τῶν μονάδων ἔμελλεν ἀναι-
ρήσεσθαι τὸ ἐπιδιακείμενον ἀργύριον. ἐν δὲ τῇ Ἀμειψίου
Σφενδόνῃ ὅ τε τρόπος δεδήλωται τῆς κυβείας καὶ προσεί-
ρηται ὅτι εἴη τὸ τρῆμα μνααῖον, ὡς μνᾶν αὐτῶν ἐπιδιατε-
θειμένων ἑκάστῳ κύβῳ. παρὰ δὲ τοῖς Δωριεῦσιν οἱ ταύτῃ
τῇ παιδιᾷ χρώμενοι τρηματίκται τὴν προσηγορίαν εἶχον,
καὶ τρηματίζειν τὸ πρᾶγμα. σκιραφεῖα δὲ τὰ κυβευτήρια
ὠνομάσθη, διότι μάλιστα Ἀθήνησιν ἐκύβευον ἐπὶ σκίρῳ
97 ἐν τῷ τῆς σκιράδος Ἀθηνᾶς νεῷ. τὰ μὲν οὖν ἐργαλεῖα τὰ
κυβευτικὰ ἐν τοῖς περὶ τεχνῶν ἔστι προειρημένα, τὸ δὲ πετ-
τεύειν καὶ ἡ πεττεία καὶ τὸ πεσσονομεῖν καὶ ὁ πεττευτής,
καὶ ταῦτα μὲν ἐπ' ἐκείνοις προείρηται· ἐπειδὴ δὲ ψῆφοι
μέν εἰσιν οἱ πεττοί, πέντε δ' ἑκάτερος τῶν παιζόντων εἶχεν
ἐπὶ πέντε γραμμῶν, εἰκότως εἴρηται Σοφοκλεῖ

καὶ πεσσὰ πεντέγραμμα καὶ κύβων βολαί.

98 τῶν δὲ πέντε τῶν ἑκατέρωθεν γραμμῶν μέση τις ἦν ἱερὰ
γραμμή· καὶ ὁ τὸν ἐκεῖθεν κινῶν πεττὸν ἐποίει παροιμίαν,
«κίνει τὸν ἀφ' ἱερᾶς.»

ἡ δὲ διὰ πολλῶν ψήφων παιδιὰ πλινθίον ἐστί, χώ-
ρας ἐν γραμμαῖς ἔχον διακειμένας· καὶ τὸ μὲν πλινθίον
καλεῖται πόλις, τῶν δὲ ψήφων ἑκάστη κύων· διῃρημένων
δὲ εἰς δύο τῶν ψήφων κατὰ τὰς χρόας, ἡ τέχνη τῆς παι-

---

94 1. παρεξηγούμενοι vulgo.

διᾶς ἐστὶ περιλήψει δύο ψήφων ὁμοχρόων τὴν ἑτερόχρων
ἀνελεῖν· ὅθεν καὶ Κρατίνῳ πέπαικται,

Πανδιονίδα πόλεως βασιλεῦ 99
τῆς ἐριβώλακος, οἶσθ᾽ ἣν λέγομεν,
καὶ κύνα καὶ πόλιν, ἣν παίζουσιν.

ἐγγὺς δέ ἐστι ταύτῃ τῇ παιδιᾷ καὶ ὁ διαγραμμισμὸς καὶ
τὸ διαγραμμίζειν, ἥντινα παιδιὰν καὶ γραμμὰς ὠνόμαζον.
τὸ μὲν οὖν ἀστραγάλοις παίζειν καὶ ἀστραγαλίζειν
καὶ ἀστρίζειν ἔνιοι τῶν ποιητῶν εἰρήκασιν, ὅτι τοὺς ἀστρα-
γάλους καὶ ἀστρίας εἰσὶν οἳ ὠνόμαζον, Ἀντιφάνης δὲ καὶ
ἀστρίχους. τὸ δὲ σχῆμα τοῦ κατὰ τὸν ἀστράγαλον πτώμα-
τος ἀριθμοῦ δόξαν εἶχεν, καὶ τὸ μὲν μονάδα δηλοῦν κα- 100
λεῖται κύων, τὸ δὲ ἀντικείμενον χιάς, καὶ Χῖος οὗτος ὁ
βόλος. δυὰς δὲ καὶ πεντὰς ἐν ἀστραγάλοις, ὥσπερ ἐν κύ-
βοις, οὐκ ἔνεστιν. οἱ δὲ πλείους τὸν μὲν ἑξίτην Κῷον, τὸν
δὲ κύνα Χῖον καλεῖσθαι λέγουσιν. καὶ μὴν καὶ στησίχορος
ἐκαλεῖτό τις παρὰ τοῖς ἀστραγαλίζουσιν ἀριθμός, ὃς ἐδή-
λου τὰ ὀκτώ· τὸν γὰρ ἐν Ἱμέρᾳ τοῦ ποιητοῦ τάφον ἐξ
ὀκτὼ πάντων συντεθέντα πεποιηκέναι τὴν «πάντ᾽ ὀκτώ»
φασι παροιμίαν. ἐπεὶ δὲ τοῖς τετταράκοντα τοῖς μετὰ τοὺς 101
τριάκοντα προστᾶσιν Ἀθήνησι συνῆρξεν Εὐριπίδης, εἰ τετ-
ταράκοντα συνήθροιζεν ἀστραγάλων βολή, τὸν ἀριθμὸν
τοῦτον Εὐριπίδην ὠνόμαζον. καὶ μὴν καὶ ἀρτιάζειν
ἀστραγάλους ἐκ φορμίσκων κατερωμένους ἐν τῷ ἀποδυτη-
ρίῳ τοὺς παῖδας ὁ Πλάτων ἔφη· τὸ δ᾽ ἀρτιάζειν ἐν ἀστρα-
γάλων πλήθει, κεκρυμμένων ὑπὸ ταῖν χεροῖν, μαντείαν εἶχε
τῶν ἀρτίων ἢ καὶ περιττῶν. ταὐτὸν δὲ τοῦτο καὶ κυάμοις
ἢ καρύοις ἢ ἀμυγδάλαις, οἱ δὲ καὶ ἀργυρίῳ πράττειν ἠξί-
ουν, εἰ πιστὸς Ἀριστοφάνης ἐν Πλούτῳ λέγων

στατῆρσι δ᾽ οἱ θεράποντες ἀρτιάζομεν.

εἰ μὲν οὖν κύκλου περιγραφέντος ἀφιέντες ἀστράγαλον ἐστο- 102
χάζοντο τοῦ μεῖναι τὸν βληθέντα ἐν τῷ κύκλῳ, ταύτην εἰς
ὤμιλλαν τὴν παιδιὰν ὠνόμαζον. καίτοι με οὐ λέληθεν
ὅτι καὶ ὄρτυγα ἐνιστάντες τῷ περιγραπτῷ κύκλῳ, ὁ μὲν

---

99 1. *βασιλέως* ante Bentleium. 2. *ἱεροκόλακος A.* 100 2. *χιάς*] *τριάδα C.* 101 5. *καταιρομένους A.*

ἔκοπτε τὸν ὄρτυγα τῷ δακτύλῳ, ὁ δὲ πρὸς τὴν πληγὴν ἐνδοὺς
ἀνεχαίτισεν ἔξω τοῦ κύκλου, καὶ ἥττητο ὁ τοῦ ὄρτυγος δε-
σπότης· ἐν γοῦν Ταξιάρχοις Εὔπολις τοῦ Φορμίωνος εἰ-
πόντος

οὐκοῦν περιγράψεις ὅσον ἐναριστᾶν κύκλον;

ἀποκρίνεται

103 τί δ' ἔστιν; εἰς ὅμιλλαν ἀριστήσομεν;
ἢ κόψομεν τὴν μᾶζαν ὥσπερ ὄρτυγα;

ἡ δὲ τρόπα καλουμένη παιδιὰ γίνεται μὲν ὡς τὸ πολὺ δι'
ἀστραγάλων, οὓς ἀφιέντες στοχάζονται βόθρου τινὸς εἰς
ὑποδοχὴν τῆς τοιαύτης ῥίψεως ἐξεπίτηδες πεποιημένου· πολ-
λάκις δὲ καὶ ἀκύλοις καὶ βαλάνοις ἀντὶ τῶν ἀστραγάλων
οἱ ῥίπτοντες ἐχρῶντο.

ἦν δὲ τῆς ἐν σφαίρᾳ παιδιᾶς ὀνόματα ἐπίσκυρος,
104 φαινίνδα, ἀπόρραξις, οὐρανία. καὶ ἡ μὲν ἐπίσκυρος καὶ
ἐφηβικὴ καὶ ἐπίκοινος ἐπίκλην ἔχει, παίζεται δὲ κατὰ πλῆ-
θος διαστάντων ἴσων πρὸς ἴσους, εἶτα μέσην γραμμὴν λα-
τύπῃ ἑλκυσάντων, ἣν σκῦρον καλοῦσιν, ἐφ' ἣν καταθέντες
τὴν σφαῖραν, ἑτέρας δύο γραμμὰς κατόπιν ἑκατέρας τῆς
τάξεως καταγράψαντες, ὑπὲρ τοὺς ἑτέρους οἱ προανελόμε-
νοι ῥίπτουσιν, οἷς ἔργον ἦν ἐπιδράξασθαί τε τῆς σφαίρας
φερομένης καὶ ἀντιβαλεῖν, ἕως ἂν οἱ ἕτεροι τοὺς ἑτέρους
105 ὑπὲρ τὴν κατόπιν γραμμὴν ἀπώσωνται. ἡ δὲ φαινίνδα
εἴρηται ἢ ἀπὸ Φαινίδου τοῦ πρώτου εὑρόντος ἢ ἀπὸ τοῦ
φενακίζειν, ὅτι ἑτέρῳ προδείξαντες ἑτέρῳ ῥίπτουσιν, ἐξαπα-
τῶντες τὸν οἰόμενον· εἰκάζοιτο δ' ἂν εἶναι ἡ διὰ τοῦ μι-
κροῦ σφαιρίου, ὃ ἐκ τοῦ ἁρπάζειν ὠνόμασται· τάχα δ' ἂν
καὶ τὴν ἐκ τῆς μαλακῆς σφαίρας παιδιὰν οὕτω τις κα-
λοίη. ἡ δὲ ἀπόρραξις, ἔδει τὴν σφαῖραν πρὸς τοὔδα-
φος εὐτόνως ῥήξαντα, ὑποδεξάμενον τὸ πήδημα τῆς σφαί-
ρας τῇ χειρὶ πάλιν ἀντιπέμψαι, καὶ τὸ πλῆθος τῶν πηδη-
106 μάτων ἠριθμεῖτο. ἡ δ' οὐρανία, ὁ μὲν ἀνακλάσας αὑ-
τὸν ἀνερρίπτει τὴν σφαῖραν εἰς τὸν οὐρανόν· τοῖς δ' ἦν

---

102 6. ἀποκρίνεται] *Διόνυσος* addit *M.* 104 1. σφενίδη *A*, σφεν-νίδα *C.* || ἀπόπραξις *A.* 2. ἐπικουρὶς *A*, ἐπίκοινις *C.* 105 8. ἀπό-νως *A.*

ἀλλομένοις φιλοτιμία, πρὶν εἰς γῆν αὐτὴν πεσεῖν, ἁρπάσαι,
ὅπερ ἔοικε καὶ Ὅμηρος ἐν Φαίαξι δηλοῦν. ὁπότε μέντοι
πρὸς τὸν τοῖχον τὴν σφαῖραν ἀντιπέμποιεν, τὸ πλῆθος τῶν
πηδημάτων διελογίζοντο. καὶ ὁ μὲν ἡττώμενος ὄνος ἐκα-
λεῖτο καὶ πᾶν ἐποίει τὸ προσταχθέν, ὁ δὲ νικῶν βασιλεύς
τε ἦν καὶ ἐπέταττεν. εἴποις ἂν οὖν τὸν σφαιρίζοντα 107
σφαίρᾳ παίζειν, σφαῖραν ῥίπτειν, βάλλειν, ἀφιέναι, πέμπειν
προπέμπειν ἐκπέμπειν ἀντιπέμπειν, ἀνταφιέναι, ἀνταποφέ-
ρειν, σφαιριστικὸν εἶναι, εὔρυθμον, εὐσχήμονα, εὔσκοπον
ἐπίσκοπον, εὔτονον. ἔξεστι δὲ καὶ σφαιρομαχίαν εἰπεῖν τὴν
ἐπίσκυρον τῆς σφαίρας παιδιάν.

καὶ μέντοι καὶ τὸ ὀρτυγοκοπεῖν παιδιά, καὶ τὸ
πρᾶγμα ὀρτυγοκοπία, καὶ οἱ παίζοντες ὀρτυγοκόποι καὶ
στυφοκόποι ἐκαλοῦντο. καὶ τὸ κόπτειν τοὺς ὄρτυγας καὶ 108
ἀνακναδάλλειν καὶ ἀνερεθίζειν, ἀνεγείρειν, παροξύνειν, καὶ
ταῦτα ἐκ τῶν ὀρτυγοκοπικῶν ὀνομάτων. καὶ τηλίᾳ μὲν
ὁμοίᾳ τῇ ἀρτοπώλιδι κύκλον ἐμπεριγράψαντες ἐνίστασαν
τοὺς ὄρτυγας ἐπὶ ταῖς μάχαις ταῖς πρὸς ἀλλήλους· ὁ δὲ
ἀνατραπεὶς καὶ ἐκπεσὼν τοῦ κύκλου ἥττητο αὐτός τε καὶ
ὁ τοῦ ὄρτυγος δεσπότης. καὶ ποτὲ μὲν ἐπ᾽ αὐτοῖς διετί-
θεντο τοῖς ὄρτυξι, ποτὲ δὲ καὶ ἐπ᾽ ἀργυρίῳ. ἔσθ᾽ ὅτε δὲ ὁ 109
μὲν ἵστη τὸν ὄρτυγα, ὁ δὲ ἔκοπτε τῷ λιχανῷ ἢ τὰ ἐκ τῆς
κεφαλῆς πτερὰ ἀπέτιλλεν· καὶ εἰ μὲν ἐγκαρτερήσειεν ὁ ὄρ-
τυξ, ἡ νίκη μετὰ τοῦ θρέψαντος αὐτὸν ἐγίνετο, ἐνδόντος
δὲ καὶ ὑποφυγόντος ὁ κόπτων ἢ τίλλων ἐνίκα. τοὺς δὲ ἡτ-
τηθέντας ὄρτυγας ἐμβοήσαντες κατὰ τὸ οὖς αὐτοῖς ἐξιῶντο,
λήθην ἐνεργαζόμενοι τῆς τοῦ νενικηκότος φωνῆς· καὶ τὸ
ἐμβοᾶν ἐντρυλίζειν ὠνόμαζον.

ἐρῶ δὲ καὶ ἄλλων παιδιῶν ὀνόματα ταὐτὸν ἐχουσῶν 110
σχῆμα τῇ καταλήξει τῶν ὀνομάτων, βασιλίνδα, ὀστρακίνδα,
διελκυστίνδα, μυΐνδα, χυτρίνδα, φρυγίνδα, κυνητίνδα, ἀκινη-
τίνδα, σχοινοφιλίνδα, σκαπέρδα, ἐφεντίνδα, στρεπτίνδα, πλει-
στοβολίνδα, ἀποδιδρασκίνδα. βασιλίνδα μὲν οὖν ἐστὶν ὅταν
διακληρωθέντες ὁ μὲν βασιλεὺς τάττῃ τὸ πρακτέον, ὁ δ᾽ ὑπη-

---

106 1. εἰς γῆν αὐτὴν] ἐγκλίναντα *A*. 107 4. εὔσκεπτον *A*. 109 7. ἀνεργαζόμενοι vulgo. 110 4 et 115 7. σχοινοφολίνδα *C*.

111 *ρέτης εἶναι λαχὼν πᾶν τὸ ταχθὲν ὑπεκπονῇ. ὀ σ τ ρ α κ ί ν δ α*
δέ, ὅταν γραμμὴν ἑλκύσαντες οἱ παῖδες ἐν μέσῳ καὶ δια-
νεμηθέντες, ἑκατέρα μερὶς ἡ μὲν τὸ ἔξω τοῦ ὀστράκου
πρὸς αὐτῆς εἶναι νομίζουσα ἡ δὲ τὸ ἔνδον, ἀφέντος τινὸς
κατὰ τῆς γραμμῆς τὸ ὄστρακον, ὁπότερον ἂν μέρος ὑπερ-
φανῇ, οἱ μὲν ἐκείνῳ προσήκοντες διώκωσιν, οἱ δ' ἄλλοι φεύ-
γωσιν ὑποστραφέντες· ὅπερ εἶδος παιδιᾶς αἰνίττεται καὶ
112 *Πλάτων ἐν τοῖς εἰς τὸν Φαῖδρον ἐρωτικοῖς. ὁ μὲν τοίνυν*
ληφθεὶς τῶν φευγόντων, ὄνος οὗτος κάθηται· ὁ δὲ ῥίπτων
τὸ ὄστρακον ἐπιλέγει «νὺξ ἡμέρα·» τὸ γὰρ ἔνδοθεν αὐτοῦ
μέρος καταλήλιπται πίττῃ καὶ τῇ νυκτὶ ἐπιπεφήμισται. κα-
λεῖται δὲ καὶ ὀστράκου περιστροφὴ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς παι-
διᾶς. ἡ δὲ δ ι ε λ κ υ σ τ ί ν δ α παίζεται μὲν ὡς τὸ πολὺ ἐν
ταῖς παλαίστραις, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἀλλαχόθι· δύο δὲ μοῖ-
ραι παίδων εἰσὶν ἕλκουσαι τοὺς ἑτέρους οἱ ἕτεροι, ἔστ' ἂν
113 *καθ' ἕνα μεταστήσωνται παρ' αὐτοὺς οἱ κρατοῦντες. ἡ δὲ*
μ υ ΐ ν δ α, ἤτοι καταμύων τις «φυλάττου» βοᾷ, καὶ ὃν ἂν
τῶν ὑποφευγόντων λάβῃ ἀντικαταμύειν ἀναγκάζει, ἢ μύ-
σαντος κρυφθέντας ἀνερευνᾷ μέχρι φωράσῃ, ἢ καὶ μύσας
οὗ ἄν τις προσάψηται, ἢ ἐάν τις προσδείξῃ, μαντευόμενος
λέγει, ἔστ' ἂν τύχῃ. ἡ δὲ χ υ τ ρ ί ν δ α, ὁ μὲν ἐν μέσῳ κά-
θηται καὶ καλεῖται χύτρα, οἱ δὲ τίλλουσιν ἢ κνίζουσιν ἢ
καὶ παίουσιν αὐτὸν περιθέοντες· ὁ δ' ὑπ' αὐτοῦ στρεφομέ-
114 *νου ληφθεὶς ἀντ' αὐτοῦ κάθηται. ἔσθ' ὅτε ὁ μὲν ἔχεται*
τῆς χύτρας κατὰ τὴν κεφαλὴν τῇ λαιᾷ, περιθέων ἐν κύκλῳ,
οἱ δὲ παίουσιν αὐτὸν ἐπερωτῶντες «τίς τὴν χύτραν;» κἀ-
κεῖνος ἀποκρίνεται «ἐγὼ Μίδας·» οὗ δ' ἂν τύχῃ τῷ ποδί,
ἐκεῖνος ἀντ' αὐτοῦ περὶ τὴν χύτραν περιέρχεται. ἡ δὲ φ ρ υ-
γ ί ν δ α, ὄστρακα τῶν λείων μεταξὺ τῶν τῆς ἀριστερᾶς χει-
ρὸς δακτύλων διαθέντες, ἐπικρούουσι τὰ ὄστρακα τῇ δεξιᾷ
κατὰ ῥυθμόν. ἡ δὲ κ υ ν η τ ί ν δ α ἀπὸ τοῦ κυνεῖν, ὅ ἐστι
καταφιλεῖν, ὠνόμασται, ἥπερ ὑποδηλοῦν ἔοικε Κράτης ἐν
115 *Παιδιαῖς. σχεδὸν δὲ καὶ περὶ τῶν πλείστων ὁ ποιητὴς οὗ-*
τος εἴρηκεν ἐν τῷδε τῷ δράματι· φησὶ δ' οὖν

---

113 5. *οὗ ἂν προσάψηται ἢ ὅν τις πρ.?* **114** 1. *ὁ*] *δ' ὁ?* 4. *ἀπο-κρίνεται ἀναζεῖ· ἢ τίς περὶ χύτραν. κἀκεῖνος ἀποκρίνεται* **C**, commode, si 3. *τί ἡ χύτρα* legamus pro illis *τίς τὴν χύτραν.* 8. *κατ' ἀριθμόν* vulgo. om **C**.

παί|ζει δ' ἐν ἀνδρικοῖς χοροῖσι
τὴν κυνητίνδ', ὥσπερ εἰκός,
τοὺς καλοὺς φιλοῦσ' ἀεί.

ἡ δ' ἀκινητίνδα ἅμιλλαν τοῦ ἀκινητὶ μένειν εἶχεν. ἡ δὲ σχοινοφιλίνδα, κάθηται κύκλος, εἷς δὲ σχοινίον ἔχων λαθὼν παρ' αὐτῷ τίθησι· κἂν μὲν ἀγνοήσῃ ἐκεῖνος παρ' ᾧ κεῖται, περιθέων περὶ τὸν κύκλον τύπτεται, εἰ δὲ μάθοι, περιελαύνει τὸν θέντα τύπτων. ἡ δὲ σκαπέρδα, δοκὸν ἐν 116
μέσῳ τρυπήσαντες καταπηγνύουσιν· διὰ δὲ τοῦ τρυπήματος διεῖρται σχοινίον, οὗ ἑκατέρωθεν εἷς ἐκδέδεται, οὐ πρὸς τὴν δοκὸν βλέπων ἀλλ' ἀπεστραμμένος· ὁ δὲ τὸν ἕτερον πρὸς βίαν ἑλκύσας ὡς τὰ νῶτα αὐτοῦ τῇ δοκῷ προσαγαγεῖν, νικᾶν οὗτος δοκεῖ· καὶ τοῦτο σκαπέρδαν ἕλκειν λέγουσιν. ἔσθ' ὅτε μέντοι καὶ τὰ νῶτά τινες προσθέντες ἀλλήλοις ἀνθέλκουσιν ἑνὶ δεσμῷ δεθέντες. ἡ δὲ ἐφεντίνδα, ὡς 117
ἔστιν εἰκάζειν, ὄστρακον ἐφέντα ἐς κύκλον ἐχρῆν συμμετρήσασθαι, ὡς ἐντὸς τοῦ κύκλου στῇ. ἡ δὲ στρεπτίνδα, ὄστρακον ὀστράκῳ ἢ νόμισμα νομίσματι τῷ βληθέντι τὸ κείμενον ἔστρεφον. ἡ δὲ πλειστοβολίνδα, οὐ μόνον ἡ διὰ τῶν κύβων ἀλλὰ καὶ ἡ διὰ τῶν ἀστραγάλων, ἐπὶ τῷ πλεῖστον ἀριθμὸν βαλεῖν. ἡ δ' ἀποδιδρασκίνδα, ὁ μὲν ἐν μέσῳ καταμύων κάθηται, ἢ καὶ τοὺς ὀφθαλμούς τις αὐτοῦ ἐπιλαμβάνει, οἱ δ' ἀποδιδράσκουσιν· διαναστάντος δ' ἐπὶ τὴν ἐξερεύνησιν, ἔργον ἐστὶν ἑκάστῳ εἰς τὸν τόπον τὸν ἐκείνου φθάσαι.

καὶ μὴν καὶ ἄλλαι παιδιαὶ αἵδε, παρεοικυῖαι τῷ σχή- 118
ματι τῆς λέξεως, χαλκισμὸς ἱμαντελιγμὸς ἐφεδρισμὸς ἐποστρακισμὸς ἀσκωλιασμός. ὁ μὲν χαλκισμός, ὀρθὸν νόμισμα ἔδει συντόνως περιστρέψαντας ἐπιστρεφόμενον ἐπιστῆσαι τῷ δακτύλῳ· ᾧ τρόπῳ μάλιστα ὑπερήδεσθαί φασι Φρύνην τὴν ἑταίραν. ὁ δ' ἱμαντελιγμὸς διπλοῦ ἱμάντος λαβυρινθώδης τις ἐστὶ περιστροφή, καθ' ἧς ἔδει καθέντα παττάλιον τῆς διπλόης τυχεῖν· εἰ γὰρ μὴ λυθέντος ἐμπερι-

---

115 3. *φιλοῦσα δέ* ante *M.* 6. *παρά τῳ* Kühnius: an *παρ' ἄλλῳ*?
116 3. *διῇρται* vulgo, *διήρτηται* Eustathius. 5. *ὥστ' ἀνωτάτω τῇ* vulgo.
117 6. *τὸ* vulgo. **118** 4. *ἔτι στρεφόμενον*?

119 εἴληπτο τῷ ἱμάντι τὸ παττάλιον, ἥττητο ὁ καθείς. ὁ δ'
ἐφεδρισμός, λίθον καταστησάμενοι πόρρωθεν αὐτοῦ στο-
χάζονται σφαίραις ἢ λίθοις· ὁ δ' οὐκ ἀνατρέψας τὸν ἀνα-
τρέψαντα φέρει, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπειλημμένος ὑπ' αὐτοῦ,
ἕως ἂν ἀπλανῶς ἔλθῃ ἐπὶ τὸν λίθον, ὃς καλεῖται δίορος.
ὁ δ' ἐποστρακισμός, ὄστρακον τῶν θαλαττίων κατὰ
τοῦ ὕδατος ἐπιπολῆς ἀφιᾶσιν, ἀριθμοῦντες αὐτοῦ τὰ πρὸ
τοῦ καταδῦναι πηδήματα ἐν τῇ ὑπὲρ τὸ ὕδωρ ἐπιδρομῇ·
ἐκ γὰρ τοῦ πλήθους τῶν ἁλμάτων ἡ νίκη τῷ βάλλοντι.
120 ὁ δὲ κυνδαλισμὸς διὰ πατταλίων ἐστὶ παιδιά· κύνδαλα
γὰρ τοὺς παττάλους ὠνόμαζον. ἦν δ' ἔργον οὐ μόνον αὐτῷ
τινὶ καταπῆξαι τὸν πάτταλον κατὰ τῆς διύγρου, ἀλλὰ καὶ
τὸν καταπαγέντα ἐκκροῦσαι πλήξαντα κατὰ τὴν κεφαλὴν
ἑτέρῳ παττάλῳ· ὅθεν καὶ ἡ παροιμία

ἥλῳ τὸν ἧλον, παττάλῳ τὸν πάτταλον.

ἔνιοι δὲ τῶν Δωριέων ποιητῶν τὸν ὧδε παίζοντα κυνδαλο-
121 παίκτην ἐκάλεσαν. ὁ δ' ἀσκωλιασμὸς τοῦ ἑτέρου ποδὸς
αἰωρουμένου κατὰ μόνου τοῦ ἑτέρου πηδᾶν ἐποίει, ὅπερ
ἀσκωλιάζειν ὠνόμαζον. ἤτοι εἰς μῆκος ἡμιλλῶντο, ἢ ὁ μὲν
ἐδίωκεν οὕτως, οἱ δ' ὑπέφευγον ἐπ' ἀμφοῖν θέοντες, ἕως τι-
νὸς τῷ φερομένῳ ποδὶ ὁ διώκων δυνηθῇ τυχεῖν. ἢ καὶ πάν-
τες ἐπήδων, ἀριθμοῦντες τὰ πηδήματα· προσέκειτο γὰρ τῷ
πλήθει τὸ νικᾶν. ἀσκωλιάζειν δ' ἐκαλεῖτο καὶ τὸ ἐπιπηδᾶν
ἀσκῷ κενῷ καὶ ὑπόπλεῳ πνεύματος, ἀληλιμμένῳ ἵν' ὥσπερ
ὀλισθαίνοιεν περὶ τὴν ἀλοιφήν.
122 εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι παιδιαί, ἐν κοτύλῃ, χαλκῆν μυῖαν,
ἔξεχ' ὦ φίλ' ἥλιε, τρυγοδίφησις, μηλολάνθη, χελιχελώνη,
σκανθαρίζειν, ῥαθαπυγίζειν, πεντάλιθα, φίττα Μαλιάδες
φίττα Ῥοιαί φίττα Μελίαι, πλαταγώνιον, τηλέφιλον, κρίνα,
σπέρμα μήλων, λάταγες, κολλαβίζειν. ἡ μὲν ἐν κοτύλῃ,
ὁ μὲν περιάγει τὼ χεῖρε εἰς τοὐπίσω καὶ συνάπτει, ὁ δὲ
κατὰ τὸ γόνυ ἐφιστάμενος αὐταῖς φέρεται, ἐπιλαβὼν ταῖν
χεροῖν τὼ ὀφθαλμὼ τοῦ φέροντος. ταύτην καὶ ἱππάδα καὶ
123 κυβησίνδα καλοῦσι τὴν παιδιάν. ἡ δὲ χαλκῆ μυῖα, ται-

---

120 3. γῆς nonnulli. 7. κυνδαλοπάκτην *C*. **121** 3. εἰς] δ' εἰς? 6. τὰ] τίνος τὰ *C*. **122** 9. καὶ κυβησίνδα om *AC*.

νίᾳ τὼ ὀφθαλμὼ περισφίγξαντες ἑνὸς παιδός, ὁ μὲν περιστρέφεται κηρύττων «χαλκῆν μυῖαν θηράσω,» οἱ δ' ἀποκρινάμενοι «θηράσεις, ἀλλ' οὐ λήψει» σκύτεσι βυβλίνοις αὐτὸν παίουσιν, ἕως τινὸς αὐτῶν λάβηται. ἡ δ' ἔξεχ' ὦ φίλ' ἥλιε παιδιὰ κρότον ἔχει τῶν παίδων σὺν τῷ ἐπιβοήματι τούτῳ, ὁπόταν νέφος ἐπιδράμῃ τὸν θεόν· ὅθεν καὶ Στράττις ἐν Φοινίσσαις

εἶθ' ἥλιος μὲν πείθεται τοῖς παιδίοις, 124
ὅταν λέγωσιν «ἔξεχ' ὦ φίλ' ἥλιε.»

ἡ δὲ τρυγοδίφησις τοῦ γελοίου χάριν ἐξεύρηται· δεῖ γάρ τι ἐς τρυγὸς λεκάνην καταδεδυκός, περιαγαγόντα ὀπίσω τὼ χεῖρε, τῷ στόματι ἀνελέσθαι. ἡ δὲ μηλολάνθη ζῷον πτηνόν ἐστιν, ἣν καὶ μηλολόνθην καλοῦσιν, ἤτοι ἐκ τῆς ἀνθήσεως τῶν μήλων ἢ σὺν τῇ ἀνθήσει γινόμενον· οὗ ζώου λίνον ἐκδήσαντες ἀφιᾶσιν, τὸ δὲ ἑλικοειδῶς ἐν τῇ πτήσει τὸ λίνον διελίσσεται· ὅπερ Ἀριστοφάνης ἔοικε λέγειν, 125

λινόδετον, ὥσπερ μηλολόνθην, τοῦ ποδός.

ἡ δὲ χελιχελώνη, παρθένων ἐστὶν ἡ παιδιά, παρόμοιόν τι ἔχουσα τῇ χύτρᾳ· ἡ μὲν γὰρ κάθηται, καὶ καλεῖται χελώνη, αἱ δὲ περιτρέχουσιν ἀνερωτῶσαι

χελιχελώνη, τί ποιεῖς ἐν τῷ μέσῳ;

ἡ δὲ ἀποκρίνεται

ἔρια μαρύομαι καὶ κρόκην Μιλησίαν.

εἶτ' ἐκεῖναι πάλιν ἐκβοῶσιν

ὁ δ' ἔκγονός σου τί ποιῶν ἀπώλετο;

ἡ δέ φησι

λευκᾶν ἀφ' ἵππων εἰς θάλασσαν ἅλατο.

τὸ δὲ σκανθαρίζειν ἐστὶ τῷ μέσῳ τῆς χειρὸς δακτύλῳ 126
ὑπὸ τοῦ μείζονος ἀφεθέντι τὴν ῥῖνα παίειν, τὸ δὲ ῥαθαπυγίζειν σιμῷ τῷ ποδὶ τὸν γλουτὸν παίειν. τὰ δὲ πεντάλιθα, ἤτοι λιθίδια ἢ ψῆφοι ἢ ἀστράγαλοι πέντε ἀνερριπτοῦντο, ὥστ' ἐπιστρέψαντα τὴν χεῖρα δέξασθαι τὰ ἀναρριφθέντα κατὰ τὸ ὀπισθέναρ, ἢ εἰ μὴ πάντα ἐπισταίη, τῶν ἐπιστάντων ἐπικειμένων ἀναιρεῖσθαι τὰ λοιπὰ τοῖς δακτύλοις. τὸ δὲ ῥῆμα τὸ πενταλιθίζειν ἔστιν ἐν τοῖς Ἑρμίππου

126 6. ἐπισταίη] ἐπίστασαι, ἢ vulgo.

*Θεοῖς, τὸ δ' ὄνομα πεντάλιθα ἐν ταῖς Ἀριστοφάνους Λημ-
νίαις·*

πενταλίθοισί θ' ὁμοῦ λεκάνης παραθραύσμασιν.

127 *γυναικῶν δὲ μᾶλλον ἡ παιδιά, ὥσπερ καὶ ἡ φίττα Μα-
λιάδες φίττα Ῥοιαί φίττα Μελίαι παρθένων ἦν·
τὰς γὰρ νύμφας εὐφημοῦσαι θέουσι, παροξύνουσαι ἀλλήλας
εἰς τάχος. τὸ δὲ πλαταγώνιον οἱ ἐρῶντες ἢ αἱ ἐρῶσαι
ἔπαιζον· καλεῖται μὲν οὕτω καὶ τὸ κρόταλον καὶ τὸ σεῖ-
στρον, ᾧ καταβαυκαλῶσιν αἱ τίτθαι ψυχαγωγοῦσαι τὰ
δυσυπνοῦντα τῶν παιδίων. ἀλλὰ καὶ τὰ τοῦ τηλεφίλου
καλουμένου φύλλα ἐπὶ τοὺς πρώτους δύο τῆς λαιᾶς δακτύ-
λους εἰς κύκλον συμβληθέντας ἐπιθέντες, τῷ κοίλῳ τῆς
ἑτέρας χειρὸς ἐπικρούσαντες, εἰ κτύπον ποιήσειεν εὔκροτον
ὑποσχισθὲν τῇ πληγῇ τὸ φύλλον, μεμνῆσθαι τοὺς ἐρωμέ-*
128 *νους αὐτῶν ὑπελάμβανον. καὶ μὴν καὶ τὸ κρίνον διπλοῦν
ὂν καὶ διάκενον ἔνδοθεν ἐκφυσήσαντες ὡς ὑποπλῆσαι πνεύ-
ματος, πρὸς τὰ μέτωπα ῥηγνύντες ἐσημαίνοντο τὰ παρα-
πλήσια τῷ κτύπῳ. ἔτι τοίνυν τὸ σπέρμα τῶν μήλων,
ὅπερ ἔγκειται τοῖς μήλοις ἔνδοθεν, ἄκροις τοῖς πρώτοις τῆς
δεξιᾶς δύο δακτύλοις συμπιέζοντες ἔτι διάβροχον καὶ ὀλι-
σθηρὸν ὄν, εἰ πρὸς ὕψος ἐκπηδήσειεν, ἐσημαίνοντο τὴν
εὔνοιαν τούτῳ τὴν παρὰ τῶν παιδικῶν, ὥσπερ καὶ τῷ κτύπῳ
τῶν λατάγων, εἰ τὸ λείψανον τοῦ ποτοῦ κοτταβισάντων*
129 *κτυπήσειεν. τὸ δὲ κολλαβίζειν ἐστίν, ὅταν ὁ μὲν πλα-
τείαις ταῖς χερσὶ τὰς ὄψεις ἐπιλάβῃ τὰς ἑαυτοῦ, ὁ δὲ παί-
σας ἐπερωτᾷ ποτέρᾳ τετύπτηκεν.*

*Τοσαῦτα μὲν περὶ παιδιῶν· τὰ δ' ἐπὶ τούτοις προσθή-
σομεν κατὰ συνωνυμίαν εἰς συμπλήρωσιν τοῦ βιβλίου.*

130 *Εἴποις ἂν ἐπὶ τοῦ ὅμοιος ἐοικώς, προσόμοιος (ὁ γὰρ
παρόμοιος παρ' ὀλίγον ὅμοιός ἐστι), παρεοικώς, παραπλή-
σιος, ἐμφερής προσφερής προσφέρων. Ἀριστοφάνης δὲ ἐν
Πολυείδῳ καὶ προσεμφερὴς εἶπε, Πλάτων δὲ προσεοικώς.
ἀλλὰ μὴν καὶ εἰκόνα ἄν τις εἴποι καὶ σφραγῖδα καὶ τύπον
καὶ μίμημα καὶ ἐκτύπωμα καὶ τύπωμα καὶ ἐκμαγεῖον καὶ*
131 *ἐκμεμαγμένον· οὕτω γὰρ καὶ Κρατῖνος ἐν ταῖς Ὥραις*

---

127 5. *μέντοι?*

ἐκεῖνος αὐτὸς ἐκμεμαγμένος.

Ἀριστοφάνης δὲ ἐν ταῖς Θεσμοφοριαζούσαις καὶ ἔκμαγμα·

λέων, λέων σοι γέγονεν, αὐτέκμαγμα σόν.

καὶ τὰ ῥήματα ὡμοιῶσθαι προσωμοιῶσθαι παρωμοιῶσθαι, ἐοικέναι παρεοικέναι προσεοικέναι, καὶ προσφέρειν προσεμφέρειν, μεμιμῆσθαι, ἐκτετυπῶσθαι, ἀπεσφραγίσθαι, ἐκμεμάχθαι. καὶ τὰ ἐπιρρήματα ὁμοίως προσομοίως· τὸ γὰρ παρομοίως εὐτελές, εἰκότως δὲ καὶ ἐοικότως παρεοικότως, παραπλησίως, ἐμφερῶς προσφερῶς· τὰ γὰρ ἀπὸ τῶν ἄλλων 132
δυσφθεγκτότερα. τὰ δὲ πράγματα ὁμοίωσις, εἰκασία, τύπωσις. τὸ δ' ἐναντίον ἀνόμοιον καὶ ἀπεοικός, καὶ ὅσα ἄν τις εἴποι λόγῳ ἄρνησιν τοῖς ῥήμασιν προστιθείς· ῥῆμα δὲ μόνον τὸ ἀπεοικέναι, ἀφ' οὗ οὐκ ἔστι πρᾶγμα, ὥσπερ οὐδ' ἀπὸ τοῦ ἀνόμοιος ῥῆμα, πρᾶγμα δὲ ἡ ἀνομοιότης. καὶ ἐπίρρημα δὲ ἀπ' ἀμφοῖν, ἀνομοίως καὶ ἀπεοικότως.

ἀπάτη ἐξαπάτη, στροφή ὑποστροφή, διάδυσις, παραλογισμός, παραγωγή, πλάσμα, φενακισμός, καὶ καθ' ἑτέραν 133
χρείαν σόφισμα, τέχνη τέχνασμα, γοητεία, ἐπιβουλή, δόλος, κλοπή, παρατροπή, παραφορά, σκευωρία· καὶ τὰ ῥήματα ἀπατᾶν ἐξαπατᾶν, στρέφεσθαι ὑποστρέφεσθαι, διαδύεσθαι, παράγειν, πλάττειν, παραλογίζεσθαι, φενακίζεσθαι, σοφίζεσθαι, τεχνάζειν, γοητεύειν, δολοῦν, κλέπτειν, παρατρέπειν, σκευωρεῖσθαι. ἀλλὰ καὶ παρακρούεσθαι, ἀφ' οὗ ῥήματος οὐκ ἔστι τὸ πρᾶγμα· ἡ γὰρ παράκρουσις βίαιον. ἴσως δὲ 134
καὶ παραποδίζεσθαι, Πλάτωνος εἰπόντος ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Νόμων «μή πῃ παραποδισθῶμεν,» οἷον παρατραπῶμεν ἢ ἐξαπατηθῶμεν· οὐ μὴν οὐδὲ ἀπὸ τούτου εὔφωνον τὸ πρᾶγμα. ἐν δὲ τῷ αὐτῷ βιβλίῳ ἔστι καὶ τὸ «τί ποτ' ἂν οὖν λέγοιμεν τὸ πεπλανηκὸς ἡμᾶς εἶναι,» ἵν' ᾖ οἷον ἐξηπατηκός, ὥστε ἐπὶ τούτου λέγοιτ' ἂν καὶ ἡ πλάνη· καὶ γὰρ μικρὸν προελθὼν ὁ Πλάτων ἔφη «τόδε δὲ μᾶλλον εἰκὸς πλανᾶν ἡμᾶς.» τῆς δ' αὐτῆς ἂν εἴη δυνάμεως καὶ τὸ 135
φηλοῦν. ὀνόματα δὲ ἀπὸ τῶν εἰρημένων ἀπατεών, φέναξ, γόης, ἐπίβουλος· τὰ δ' ἀπὸ τῶν ἄλλων ἢ δύσφθεγκτά ἐστιν ἢ ἄλλο δηλοῖ· ἢ μετοχαῖς οὖν χρηστέον ἢ κτητικῷ σχήματι

---

132 1. γὰρ] μὲν vulgo. 135 3. δύσφημα *A*.

τῆς λέξεως, οἷον ἀπατητικὸν καὶ παραλογιστικόν· οὐδὲ γὰρ ταῦτα ἀπὸ πάντων δυνατὸν εὑρεῖν. ἐπιρρήματα δὲ μόνον, ἀφ᾽ ὧν καὶ ταυτὶ τὰ ὀνόματα, ἀπατηλῶς, παραλογιστικῶς
136 καὶ φενακιστικῶς καὶ γοητευτικῶς· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πλαστῶς, Πλάτωνος εἰπόντος «οἱ μὴ πλαστῶς ἀλλ᾽ ὄντως φιλοσοφοῦντες.»

μέλλειν διαμέλλειν, ὀκνεῖν κατοκνεῖν, στρέφεσθαι, διάγειν, ἀναβάλλεσθαι ὑπερβάλλεσθαι, βραδύνειν, διατρίβειν ἀποδιατρίβειν, ὑπερτίθεσθαι ἀνατίθεσθαι. καὶ στραγγεύεσθαι δὲ ἐν ταῖς Ἀριστοφάνους Νεφέλαις· φαῦλον γὰρ τὸ λογγάζειν ἐν τοῖς Κήρυξι τοῖς Αἰσχύλου. τοῦ δ᾽ ἀναβάλλεσθαι καὶ ἡ ἐνέργεια ἔστι παρὰ Δημοσθένει, «οἷς ἀναβάλλουσιν ὑμᾶς.» οἴονται δέ τινες ταὐτὸν τῷ διατρίβειν
137 νοεῖν καὶ τὸ τευτάζειν παρά τε Πλάτωνι καὶ ἄλλοις εἰρημένον· ἀλλ᾽ οὐ προσίεμαι τοὔνομα. τὰ δὲ πράγματα μέλλησις μελλησμός, βραδυτής, ὄκνος, στροφὴ ὑποστροφή, ἀναβολὴ ὑπερβολή, διαγωγή, διατριβὴ τριβή, ἀνάθεσις· ἡ γὰρ ὑπέρθεσις ὕποπτος εἰς εὐτέλειαν, ἡ δὲ στραγγεία παμπόνηρος, νωθεία δὲ καὶ νωθρότης καὶ ἀμβλύτης, ὧν οὐκ ἔστι τὰ ῥήματα ὅτι μὴ παρ᾽ Ὑπερίδῃ τὸ νωθρεύεσθαι ἐν τῷ
138 ὑπὲρ Λυκόφρονος, ὅπερ ἔγωγε οὐ πάνυ ἐπαινῶ. ὀνόματα δὲ μελλητής μελλητικός, καὶ ἴσως ὀκνηρός, καὶ βραδὺς καὶ νωθὴς καὶ νωθρός· ἔστι γὰρ καὶ τοῦτο παρὰ Πλάτωνι ἐν τῷ Φαίδρῳ, «νωθροί πως ἐκβαίνουσι πρὸς τὰς μαθήσεις·» ἐν δὲ τῇ Ἀμειψίου Σαπφοῖ καὶ νωθρότερον εὑρήκαμεν. ἀπὸ μέντοι τῶν ἄλλων ἀντὶ ὀνομάτων μετοχαῖς χρηστέον. τὰ δ᾽ ἐπιρρήματα πάντα φαῦλα.

139 νουθετῆσαι, ἐπιπλῆξαι, σωφρονίσαι, ἐπιτιμῆσαι, Δημοσθένους εἰπόντος «τὸ μὲν οὖν ἐπιτιμᾶν φαίη τις ἂν ῥᾴδιον καὶ παντὸς εἶναι» καὶ Πλάτωνος «μὴ πάθωμεν ὃ ἄλλοις ἐπιτιμῶμεν.» ἴσως δ᾽ ἂν ἐοίκοι τούτοις τὸ ἐπανορθώσασθαι καὶ κατακοσμῆσαι καὶ καθαρμόσαι καὶ ἐπιστρέψαι καὶ θεραπεῦσαι καὶ ἰάσασθαι καὶ ἐξιάσασθαι καὶ καθῆραι καὶ ἀναλαβεῖν καὶ ἀνενεγκεῖν καὶ ἀνασώσασθαι καὶ ἀναβιώσασθαι. Ἀριστοφάνης δ᾽ ἐν Πλούτῳ καὶ τῷ ἐπικρού-

---

139 5. μεθαρμόσαι A. 8. ἐπικροῦσαι C.

σασθαι ἐπὶ τοῦ νουθετῆσαι κέχρηται. τὰ δὲ πράγματα νουθεσία καὶ ὡς Πλάτων νουθετεία· φαῦλος γὰρ ὁ Μενάνδρου νουθετισμός, ἐπίπληξις δὲ καὶ σωφρονισμὸς καὶ ἐπιτί- 140
μησις καὶ ἐπανόρθωσις καὶ κατακόσμησις καὶ ἁρμονία καὶ ἐπιστροφὴ καὶ θεραπεία καὶ ἴασις καὶ καθαρμός· τὰ δ' ἀπὸ τῶν ἄλλων οὐκ ἔστιν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐννοίας μένοντα. ὀνόματα δ' ἀπ' αὐτῶν ὁ σωφρονιστὴς καὶ ἐπανορθωτής· ἀπὸ γὰρ τῶν λοιπῶν τὰ μὲν σκληρὰ τὰ δὲ μᾶλλον πρὸς ἕτερα, πλὴν τοῦ ἐπιτιμητοῦ, ᾧ κέχρηται Σοφοκλῆς, εἰπὼν ἐν τῇ Πρόκριδι «κολασταὶ κἀπιτιμηταὶ κακῶν.»

κρατεῖν, περιγίνεσθαι, νικᾶν, ὑπεραίρειν, ὑπερθεῖν, 141
καταγωνίζεσθαι, κατακρατεῖν ἐπικρατεῖν, καθαιρεῖν· τὸ γὰρ καταπολεμεῖν καὶ καταδουλοῦσθαι ἑτέρας χρείας, ὥσπερ καὶ τὸ χειρώσασθαι καὶ παραστήσασθαι καὶ ὑπαγαγέσθαι. καὶ κατὰ εἴδη καταναυμαχεῖν καταπεζομαχεῖν καθιππομαχεῖν καθιπποκρατεῖν. ἀφ' ὧν τὰ πράγματα κράτος καὶ νίκη μόνα καὶ αἵρεσις καὶ καθαίρεσις· βιαιοτέρα γὰρ ἡ ἐπικρά- 142
τησις παρὰ Θουκυδίδῃ, ᾗ παρομοίαν ἄν τις εἶναι φαίη τὴν κατακράτησιν, καὶ τὸν καταγωνισμόν, ἐκείνου ἀγωνισμὸν εἰπόντος, καὶ τὴν καταπολέμησιν, τὴν διαπολέμησιν εὑρών· ὑπαγωγὴ γὰρ καὶ προσαγωγὴ ἀνεκτά, τῆς δὲ δουλώσεως εἰρημένης ἡ καταδούλωσις βίαιος. μοχθηρὰ δὲ ἀπ' ἐνίων τὰ ἐπιρρήματα· ἀπὸ γὰρ τῶν πλείστων οὐδὲ ἔστιν.

ταὐτὸν ἂν ἐν χρήσει δύναιτο ὄχλος, πλῆθος, δῆμος, σύνοδος, σύλλογος, ἄθροισμα, ἀγερμός συναγερμός, σύστασις, τάχα δὲ καὶ συναγωγὴ καὶ συλλογὴ καὶ θίασος καὶ χορός, ὡς 143
εἰ λέγοι τις ἀνδρῶν ὄχλος καὶ γυναικῶν πλῆθος καὶ παίδων σύνοδος καὶ ξένων σύλλογος καὶ μετοίκων δῆμος καὶ δούλων ἄθροισμα (βιαιότερον γὰρ ὁ ἀθροισμός) καὶ ἐμπόρων ἀγερμὸς καὶ καπήλων σύστασις καὶ ναυτῶν συναγωγὴ καὶ κυβερνητῶν συνδρομὴ καὶ παιδευόντων θίασος καὶ παιδευομένων χορός. ἐπὶ δὲ τῶν αὐτῶν καὶ συνῆλθον πανδημεί παγγενεί πασσυδί (ὑπομίαρον γὰρ τὸ πασσυρεί), κατ' ἀγέ- 144
λας, καθ' ἡλικίας, κατὰ τέλη, κατὰ ἔθνη, κατὰ γένη, κατὰ τύχας, κατὰ τέχνας, κατὰ ἴλας, ἵνα τὸ Ὁμήρου ἰλαδὸν ὡς

---

142 8. οὖν vulgo.

ποιητικὸν παραιτώμεθα. καὶ ἑτέρως δ' ἄν τις εἴποι πάντα γένη, καὶ ὅσα γένη, καὶ ὅσαι ἡλικίαι, καὶ ὅσα ἔθνη, καὶ ὅτι παῖς καὶ γυνή. καὶ μὴν καὶ καθ' ἕτερον σχῆμα, οὐδεὶς τῶν ὄντων ἀπῆν, οὐδεὶς ἀπεῖναι ὑπέμενεν, οὐδεὶς ἦν ὃς οὐ παρῆν, οὐ-
145 δεὶς οὕτω γέρων ἢ παῖς ὅστις αὑτὸν οἴκοι κατεῖχεν· ἐκ τῶν οἰκιῶν ἐξεχέοντο, συνῄεσαν, συνελέγοντο, συνηγείροντο, συνηθροίζοντο, συνέθεον, συνέρρεον, συνεωθοῦντο, συνεφέροντο, συνέσπευδον, εἰς ταὐτὸν ᾔεσαν, εἰς ἓν ἔσπευδον, ἐν ταὐτῷ ἦσαν, πάντα ἐπεπλήρωτο, πάντα ἐξεπέπληστο, ἐστενοχωρεῖτο, ἐθλίβετο. καιρὸν δὲ ἔχει καὶ τὰ ποιητικά, ὑπὲρ τὴν ψάμμον, ὑπὲρ τὰ κύματα, ὅσα φύλλα καὶ ἄνθη, καὶ τὰ τοιαῦτα.

αὐχεῖν, ἀλαζονεύεσθαι, κομπάζειν, σεμνύνεσθαι σεμνολογεῖσθαι, μεγαληγορεῖν μεγαλορρημονεῖν, μεγαλύνεσθαι, αἴρεσθαι μετεωρίζεσθαι, πεφυσῆσθαι, ὑψηλοφρονεῖν ὑπερ-
146 φρονεῖν, ὑπερορᾶν, τερατεύεσθαι· ἐν δ' Εὐπόλιδος Δήμοις ἔστι καὶ τὸ καυχήσεται. ὧν τὰ πράγματα αὔχημα, ἀλαζονεία, κόμπος, σεμνολογία, μεγαληγορία μεγαλορρημοσύνη, ὑπερφρόνησις, ὑπεροψία, τερατεία. ἡ δὲ ὑπερηφανία, τὸ μὲν πρᾶγμα ἔστι, τὸ δὲ ῥῆμα τὸ ὑπερηφανεῖν οὐκ ἐπαινῶ. τὰ δὲ ὀνόματα, ἀπὸ μὲν τοῦ αὐχεῖν κατὰ μετοχὴν ῥητέον ὁ αὐχῶν (ὁ γὰρ αὐχητὴς βίαιον), ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων ἀλαζών, κομπαστής κομπαστικός κομπώδης ὑπέρκομπος, σεμνο-
147 λόγος, μεγαληγόρος μεγαλορρήμων, μεγαλυνόμενος, αἰρόμενος μετεωριζόμενος, πεφυσημένος, καὶ αἱ αὐταὶ ἀντὶ ὀνομάτων μετοχαί· ὑψηλόφρων δὲ καὶ ὑπέρφρων καὶ ὑπερόπτης καὶ ὑπεροπτικός· ὁ γὰρ ὑπερορατικὸς βιαιότερον, βέλτιον δὲ ὁ ὑπερορῶν, καὶ ὑπερήφανος καὶ μετέωρος, καὶ ἀπὸ τῆς τερατείας ὁ τερατευόμενος, καὶ τερατολόγος ἐκ τοῦ Πλάτωνος. τὰ δ' ἐπιρρήματα ἀπ' ἐνίων, ἀλαζονικῶς, κομπαστικῶς, μεγαληγόρως μεγαλορρημόνως, ἠρμένως μετεώρως, πεφυσημένως· ὑπερφρόνως γὰρ καὶ ὑψηλοφρόνως τραχύτερα,
148 ὑπερόπτως δὲ καὶ ὑπεροπτικῶς καὶ ὑπερηφάνως. καλὸν δὲ καὶ τὸ παρὰ Θουκυδίδῃ κομπῶδες.

κωμῳδεῖν διακωμῳδεῖν, διασύρειν, σκώπτειν διασκώπτειν, χλευάζειν, φαυλίζειν, τωθάζειν, γέλωτα τίθεσθαι· σκληρότερον γὰρ τὸ γελωτοποιεῖν, καὶ εὐτελέστερον τὸ γελοιάζειν, καὶ φορτικώτερον τὸ γλοιάζειν, καὶ ποιητικώτερον

τὸ σιλλαίνειν καὶ σιλλοῦν καὶ διασιλλοῦν. τὰ δὲ πράγματα
κωμῳδία, σκῶμμα σκωπτική, χλευασμός χλευασία, τωθασμός
τωθαστική, γελωτοποιία, καὶ τὰ ὀνόματα κωμῳδός κωμῳ- 149
δικός, σκωπτικός, χλευαστής χλευαστικός· ὁ γὰρ χλεῦαξ κω-
μῳδικώτερον, τωθαστὴς δὲ καὶ τωθαστικὸς καὶ γελωτοποιός.
ἐπὶ τούτου δ' εἴρηται καὶ ὁ φλύαξ· ἀλλὰ οὐδὲ τοῦτο ἐπαι-
νεῖται πρὸς ἐμοῦ τοὔνομα, καίτοι τὸ φλυαρεῖν ἕτερόν ἐστιν.
πάντα δὲ ἀπὸ τῶν μετοχῶν ἀμείνω. τὰ δ' ἐπιρρήματα κω-
μῳδικῶς, σκωπτικῶς, τωθαστικῶς· τὸ γὰρ γελοίως ἐφ' ἑτέ-
ρου, καὶ τὸ γελωτοποιικῶς βιαιότερον.

ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φαίη τις ἂν πρᾶγμα, χρῆμα, ἔργον, 150
σπούδασμα, ἐπιτήδευμα, ἐπιχείρημα ἐγχείρημα, μάθημα,
τέχνημα, μεταχείρισις. καὶ ὁ πράττων ἐργαζόμενος, σπου-
δάζων, ἐπιτηδεύων, ἐπιχειρῶν ἐγχειρῶν, μανθάνων, μετα-
χειριζόμενος· τεχνάζων γὰρ ἢ τεχνώμενος ἕτερόν τι δηλοῖ,
ἄμεινον δὲ τὸ τέχνῃ μετιών.

καὶ ταῦτα παραπλήσια, εἰδέναι, γινώσκειν, ἐπίστα-
σθαι, καθορᾶν, κατανοεῖν, μανθάνειν καταμανθάνειν, ἐφι-
κνεῖσθαι· ἕτερα γάρ ἐστι τὸ εἰκάζειν, τεκμαίρεσθαι, ἀμφι- 151
γνοεῖν, ὑποτεκμαίρεσθαι, στοχάζεσθαι, ὑποπτεύειν, ὑπονοεῖν,
τοπάζειν, εἰκοβολεῖν. τὰ δὲ πλεῖστα ἀντὶ ὀνομάτων μετο-
χὰς ἔχει ἢ κατὰ τὴν κτητικὴν ἰδέαν παρηγμένας προσηγο-
ρίας, εἰδώς· ὁ γὰρ εἰδήμων ὑπομόχθηρον, γινώσκων δὲ καὶ
γνωστικός· ὁ γὰρ παρὰ Ξενοφῶντι γνωστὴρ ἕτερόν τι δη-
λοῖ, ἐπιστήμων δὲ καὶ ἐπιστάμενος καὶ ἐπιστημονικός, καὶ
ὁρῶν καὶ καθορῶν καὶ καθορατικός, καὶ κατανοῶν καὶ κα-
τανοητικός, καὶ μανθάνων καὶ μαθητικός. καταμανθάνων 152
δὲ καὶ καταμαθητικὸς δυσηχέστερα τῷ μήκει, ἐφικνούμενος
μέντοι, ὥσπερ καὶ ἀπὸ τῶν ἑτέρων εἰκάζων εἰκαστικός, τεκ-
μαιρόμενος· ὁ γὰρ τεκμαρτικὸς δυσχερές, στοχαζόμενος δὲ
καὶ στοχαστικός, ὥσπερ ὁ Πλάτων καὶ ψυχήν πού φησι
στοχαστικήν. ὑπονοῶν δὲ καὶ ὑπονοητικός, καὶ ἀμφιγνοῶν
καὶ ὑποπτεύων καὶ τοπάζων.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ταὐτὸν δηλοῦντες οἵδε οἱ σχηματισμοί,
ταχύ, ταχέως, διὰ ταχέων, ὅτι τάχιστα, ὡς τάχιστα, ὡς
εἶχε τάχους, ἐν τάχει, ἀπτέρῳ τάχει. καὶ οἵδε ὁμοίως, ὡς
τὸ πολύ, ὡς ἐπὶ πολύ, ὡς ἐπίπαν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐκ

153 τοῦ ἐπὶ πλεῖστον, ἐπὶ τὸ πλῆθος, ἐπὶ τὸ πολύ, ὡς ἐπὶ τὸ πλῆθος, ὡς ἐπὶ τὰ πολλά· τοῦτο μὲν γὰρ Ἄλεξις ἐν Ποιητρίᾳ εἴρηκεν,

ὡς ἐπὶ τὰ πολλὰ τοῦτο ποιῶ,

τὸ δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλῆθος ὁ αὐτὸς ἐν Διδύμαις, τὰ δ' ἄλλα οἱ κεκριμένοι.

ἐπὶ τοῦ ἀναιρεῖν κτεῖναι ἀποκτεῖναι, φονεῦσαι, ἀποσφάξαι, καθελεῖν, διαχρήσασθαι. ἐπὶ δὲ τούτου Ξενοφῶν μὲν ἔφη «κατειργάσατο τὸν λέοντα,» Ἀριστοφάνης δὲ «τοὺς ἄνδρας ἀπεχρήσαντο,» Θουκυδίδης δὲ ἀνεχρήσατο. καὶ τὸ πέπρακται δὲ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τάττουσιν. Ἡρόδοτος δὲ ἔφη «ἐπεὶ δέ σφι πάντες κατέστρωντο» ἐπὶ τοῦ ἀνῄ-
154 ρηντο· ὅθεν οὕτως ἀκούουσι καὶ τὸ παρ' Ἀριστοφάνει ἐν Ἱππεῦσιν

ἐγώ σε νὴ τὸν Ἡρακλέα παραστορῶ.

Ἐφ' οὗ εἴποις ἂν ἀμφιβάλλειν, ἀμφισβητεῖν, ἐνδοιάζειν, ἀμφιγνοεῖν, διστάζειν, ἐπὶ τούτου ἴσως καὶ τὸ εἰκοβολεῖν, Ἀριστοφάνους εἰπόντος

εἰκοβολοῦντες καὶ πλάττοντες.

ἐφ' οὗ ῥητέον ἀρκεῖ ἐξαρκεῖ ἀπαρκεῖ, ἀπόχρη, ἀποχρῶν, ἀποχρώντως ἔχει, ἱκανῶς, αὐτάρκως, ἀρκούντως ἀπαρκούντως, ὑπεραποχρώντως, δαψιλῶς, ἐπὶ τούτου τὸ ἐκποιεῖ εἴρηκεν ἐν τῷ ὑπὲρ Ἀχιλλείδου φόνου Λυσίας.

155 Ταὐτὸν δ' ἂν εἴη ἐκπλήττειν, θορυβεῖν, ἀπειλεῖν ἐπαπειλεῖν, δεδίττεσθαι, ταράττειν ἐκταράττειν, ἀνατείνεσθαι, ἀνασείειν, ἐπαρτᾶν, ἐκφοβεῖν.

καὶ τάδε ἐοικότα, ὑπεκθέσθαι, ὑπεξελέσθαι, ὑπεκκομίσαι ἐκκομίσαι, ὑπεκκλέψαι, ἀποσκευάσασθαι ἐκσκευάσασθαι· Δημοσθένης γὰρ εἴρηκεν «ἡ δὲ γεωργία ἐξεσκευάσθη μετὰ τὴν δίκην.» ὥσπερ καὶ τάδε, καίειν, φλέγειν διαφλέγειν ἐκφλέγειν καταφλέγειν, ὑποπρῆσαι καταπρῆσαι ἐμπρῆσαι, ὑφεῖναι πῦρ, ὑφάψαι, ἐκτρῖψαι φλόγα, ἀνεῖναι, ἐκριπίσαι,
156 ἀνερεθίσαι, ἐγεῖραι διεγεῖραι. τὸ δὲ πρᾶγμα Ὅμηρος μὲν ἔφη «φλέγμα κακὸν φορέουσα,» καὶ καῦμα δ' ἂν ὁμοίως εἴποι τις βιαζόμενος, βέλτιον δὲ ἐμπρησμὸς καὶ πυρκαϊά·

---

153 2. τοῦτο] οὕτω C. 154 5. post ἀμφιγνοεῖν A: ἀφ' οὗ ῥητέον ἀμφιγνόημα. 155 4. τὰ vulgo.

ἐν μέντοι τῷ Ὑπερίδου ὑπὲρ Λυκόφρονος εὗρον γεγραμμένον «ἢ νεωρίων προδοσίαν ἢ ἀρχείων ἐμπυρισμὸν ἢ κατάληψιν ἄκρας,» καὶ οὕτως ἐγέγραπτο ἐν πλείοσι βιβλίοις. ὁ δ' ἐμπρήσας τάχ' ἂν πυρκαεὺς ὀνομάζοιτο, κατ' Αἰσχύλον καὶ Σοφοκλέα οὕτως ἐπιγράψαντας τὰ δράματα, τὸν μὲν τὸν Προμηθέα, τὸν δὲ τὸν Ναύπλιον.

Ἔστι δ' εἰπεῖν ἐπράχθη ἐξεπράχθη κατεπράχθη, εἰργάσθη κατειργάσθη, ἐτελέσθη ἐξετελέσθη συνετελέσθη, ἐτελεσιουργήθη συνετελεσιουργήθη, ἐκβέβηκεν ἀποβέβηκε, διῳκήθη· τὸ γὰρ ἐδράσθη καὶ ἐτολμήθη ἑτέρας ἐστὶ χρείας.
τὸ δὲ πρᾶγμα πρᾶξις, τέλεσμα τέλος συντέλεια, τελεσιουρ- 157
γία συντελεσιουργία, τὸ ἐκβάν, τὸ ἐκβεβηκός, τὸ ἀποβεβηκός, τὸ διῳκημένον. καὶ ὁ ἀνὴρ πράττων καταπράττων· ἔστι δ' εἰπεῖν καὶ δρῶν, ἐργαζόμενος ἀπεργαζόμενος, τελῶν συντελῶν, τελεστικός, τελεσιουργῶν τελεσιουργός τελεσιουργικός, διοικητής διοικητικός.

καὶ μὴν καὶ τάδε ἂν εἴποις, ἐδίωξεν, ἤλασεν ἐξήλασεν, ἐφυγάδευσεν, μετεστήσατο, ἐξεπέμψατο, ὑπερώρισεν (Δημοσθένης δὲ καὶ ἐξώρισεν εἶπε καὶ Ὑπερίδης ἀφώρισεν), ἐξέβαλεν, ἀπέρριψεν ἐξέρριψεν· Θουκυδίδης δὲ καὶ
τὸ ἐξεδίωξεν εἴρηκεν. τὸ δὲ πρᾶγμα δίωξις, ἔλασις, φυγή, 158
ὑπερορισμός, ἐκβολή, μετάστασις, πλάνη. καὶ ὁ ἀνὴρ φυγάς, ἐξόριστος, ἀλήτης, πλανήτης πλάνης. ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν μετοχαί· τραγικὸς γὰρ ὁ παρὰ Σοφοκλεῖ διωκτός, ἐληλαμένος δὲ καὶ ἐξεληλαμένος καὶ ἀπεληλαμένος, καὶ πεφυγαδευμένος, καὶ ὑπερωρισμένος, καὶ ἐκβεβλημένος, καὶ ἀπερριμμένος καὶ ἐξερριμμένος, καὶ μεθεστηκώς, καὶ πεπλανημένος.

Προσόμοια καὶ ταῦτα, εἰσῆλθεν ἐπῆλθεν ἐπεισῆλθεν, εἰσέδραμεν ἐπεισέδραμεν, εἰσκεκώμακεν, εἰσεφθάρη, εἰσῄρρηκεν ἐπεισῄρρηκεν, εἰσπεπήδηκεν ἐπεισπεπήδηκεν, εἰσεκυ-
κλήθη ἐπεισεκυκλήθη, κατέλαβε τὴν πόλιν, κατέσχεν, ἐπ- 159
εισέπεσεν εἰς τὴν πόλιν, ἐπαφείθη τῇ πόλει ὥσπερ πνεῦμα ἢ πῦρ ἢ σκηπτὸς ἢ νέφος ἢ χάλαζα ἢ χιὼν ἢ νόσημα, καὶ καθ' ἕτερον σχηματισμόν, τῇ πόλει προσέβαλε, προσέρριψεν, ἐπαφῆκε, προσήνεγκε, προσέρρηξε, προσήραξεν.

ἀράμενος, ἐνεγκὼν ἀνενεγκών, ἀναθέμενος, ἀνακουφίσας, ἐπαράμενος, βαστάζων, φορῶν, ἀχθοφορῶν, φέρων

ἀναφέρων. καὶ τὸ φερόμενον ἄχθος καὶ φορτίον καὶ φό-
ρημα, ὁ δὲ μισθὸς φορεῖον καὶ φέρετρον καὶ κόμιστρον
καὶ φορά, ὥσπερ καὶ τὸ πρᾶγμα ἀχθοφορία καὶ φορά·
τὰ γὰρ ἀπὸ τῶν ἄλλων εὐτελέστερα ἢ σκληρότερα.
160 Ταῦτα τῇ διανοίᾳ διάφορα σημαίνοντα προσέοικε τῷ
τῆς λέξεως σχήματι, εὐαρμοστία, εὐρυθμία, εὐήθεια, εὐτρα-
πελία, εὐπραγία, εὐπρέπεια, εὐταξία, εὐτυχία, εὐπορία, εὐ-
χρηματία, εὐποτμία, εὐθηνία, εὐετηρία, εὐαισθησία, εὐβου-
λία, εὐλογία, εὐμαθία, εὐφωνία, εὐστοχία, εὐστομία, εὐνο-
μία, εὐδικία, εὐπαιδία, εὐγαμία, εὐτεκνία, εὐγένεια, εὐ-
λάβεια, εὐγλωττία, εὐφημία, εὐσέβεια, εὐμένεια, εὐμου-
161 σία, εὐτέλεια, εὐερμία, εὐκολία, εὐχέρεια, εὐωδία, καὶ ἡ
παρὰ Ξενοφῶντι εὐποδία, καὶ ἡ παρ' Εὐριπίδῃ εὐπαι-
δευσία, καὶ ἡ παρὰ Κριτίᾳ εὐξυνεσία, καὶ ἡ παρ' Ἀρι-
στοφάνει εὐοδία. ὥσπερ αὖ καὶ τάδε, εὐρημοσύνη, εὐ-
σχημοσύνη, εὐγνωμοσύνη, εὐφροσύνη, καὶ ἡ παρὰ τῷ ποι-
ητῇ εὐθημοσύνη. καὶ δὴ καὶ τάδε, εὐαίσθητα, εὔπρακτα
εὐκατάπρακτα, εὐεξαπάτητα, εὐανάκλητα, εὐκόμιστα, εὔτα-
κτα, εὐσύνθετα, εὐσύντακτα, εὐπόριστα, εὐδιοίκητα, εὐκα-
162 τέργαστα, εὐδίδακτα, εὐκαταγώνιστα, εὐκαθαίρετα. καὶ
ταῦτα δέ, εὐάγγελον, εὔωνον, εὔζωνον, εὔρωστον, εὐδίαι-
τον, εὔσημον, εὔπυρον, εὔσιτον, εὔοινον, εὔδουλον, εὔβου-
λον, εὐλόγιστον, εὐσύνετον, εὐκάρδιον, εὐπρόσωπον, εὐτρά-
πελον, εὐόφθαλμον, εὔκομον, εὐπάρειον, εὔμηρον, καί που
καὶ εὐπαλές, εὐσταλές, εὐεπές, εὐμελές, εὐπινές. ὥσπερ εὐ-
αισθήτως, εὐπρεπῶς, εὐπετῶς, καὶ τὸ παρ' Ἀριστοφάνει εὐ-
κόπως. ἔστι δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων τῶν πλείστων ἐπιρρή-
ματα, καὶ οἱ εἰς ἀλλήλους ἀπ' ἐνίων σχηματισμοί.

I.

Κομμόδῳ Καίσαρι Πολυδεύκης χαίρειν. ἐνέτυχόν ποτε βιβλίῳ τὸν Ξενοφῶντος Ἱππικὸν ἐξηγεῖσθαι λέγοντι. εὕρων δ' ὀνόματος κρίσει τοῦτο λέγειν Ἐρατοσθένην ἐν τῷ Σκευογραφικῷ, ἐπῆλθέ μοι ζητεῖν τὸ τοῦ Ἐρατοσθένους βιβλίον διὰ τὸ προσαγωγὸν τῆς χρήσεως· ὡς δ' εὗρον μόλις, οὐδὲν εἶχεν ὧν ἤλπιζον. τὸ τοίνυν

---

162 2. εὐαγγέλιον vulgo. I 2. τῷ τῶν Ξ. ἱππικῶν ante Schneiderum Saxonem. || δ'] δ' ἐν?

ἐμαυτῷ μὲν ἐλπισθὲν ὑπ' ἐκείνου δ' οὐ πληρωθὲν ἔγνων αὐτὸς ἐκτελέσαι. καὶ οἶμαί σοι πειρωμένῳ φανεῖσθαι τουτὶ τὸ βιβλίον ὑπὲρ πάντα τῇ χρείᾳ· καὶ γὰρ εἰ μηδὲ τῶν ἄλλων μηδὲν ἔξω τοῦ 2
χρησίμου, τοῦτο γοῦν διὰ τῶν συνηθεστάτων ἥκει καὶ ὧν ἑκάστοτε χρῄζομεν. διὰ τοῦτο καὶ πλείους ἐπηγαγόμην ἐνταῦθα τοὺς μάρτυρας, ὅτι τὰ πλείω τῶν ὀνομάτων ἀπολογίας ἢ θράσους ἐδεῖτο. εἰ δέ τινα τῶν εἰρημένων κἀν τούτῳ γέγραπται, μὴ πάνυ θαυμάσῃς· ἀθροίζοντα γὰρ τὰς τῶν σκευῶν προσηγορίας οὐκ ἐκ τῶν παλαιῶν συλλέγειν μόνον ἀλλὰ κἀκ τῶν ἰδίων ἔδει. εὐτύχει κύριε.

Σκεύη τὰ κατ' οἰκίαν χρήσιμα ἢ κατ' ἀγροὺς ἢ τέχ- 10
νας ἔδοξέ μοι καλῶς ἔχειν συναγαγεῖν, ἵν' ἔχῃς, ὅπου ἂν ἑκάστοτε χρῄζῃς, ὥσπερ ἐκ σκευοθήκης λαβών. αὐτὸ μὲν γὰρ τοὔνομα τῆς σκευοθήκης εὕροις ἂν ἐν τοῖς Αἰσχύλου Ψυχαγωγοῖς,

καὶ σκευοθηκῶν ναυτικῶν τ' ἐρειπίων,

καὶ παρ' Αἰσχίνῃ ἐν τῷ κατὰ Κτησιφῶντος, «σκευοθήκην ᾠκοδόμουν·» Θουκυδίδης δὲ ἀποθήκην αὐτὴν καλεῖ, φήσας «τοῖς τε χρήμασι καὶ τοῖς σκεύεσιν ἀποθήκην.» αὐτὰ δὲ τὰ σκεύη καλοῖτ' ἂν ἔπιπλα ἤγουν ἡ κούφη κτῆσις, τὰ ἐπιπολῆς ὄντα τῶν κτημάτων· ὁ γοῦν Εὔπολις ἐν τοῖς Κόλαξι προειπὼν

ἄκουε δὴ σκεύη τὰ κατ' οἰκίαν,

ἐπήγαγε

παραπλήσι' ὄντα σοι γέγραπται τἄπιπλα.

Ἡρόδοτος δὲ αὐτὰ ἐπίπλοα εἴρηκεν, οἷον ἃ καὶ πλέων ἄν τις ἐπικομίζοιτο, ὡς ἔγγειος καλεῖται κτῆσις ἡ λοιπή. Ἰσαῖος 11
δὲ ἐν τῷ πρὸς Διοκλέα περὶ χωρίου κατὰ τὴν ἐνικὴν χρῆσιν ἔπιπλον εἶπεν. δύναιτο δ' ἂν ταῦτα καὶ ἀπόθετα σκεύη καλεῖσθαι, καὶ ἡ κατ' οἶκον κατασκευή· νεώτερον γὰρ ἂν εἴη μᾶλλον ἡ ἀποσκευή. εἴποις δ' ἂν αὐτὰ καὶ οἰκητήρια σκεύη καὶ χρηστήρια, τὸ μὲν Ἀλκαίου τοῦ ποιητοῦ εἰπόντος ἐν Πασιφάῃ

καὶ ναὶ μὰ Δί' ἄλλα σκευάρι' οἰκητήρια,

---

10 2. ὅτου? 3. λαβεῖν? 13. κατ'] κατὰ τὴν M. 15. παραπλήσιον τεσσυγέγραπται τοῖς τὰ ἔπιπλα F: παραπλήσιον, τέως οὖν γέγραπταί σοι Hemsterhusius. 11 6. an κωμῳδοποιητοῦ?

τὸ δὲ ἀπὸ τῆς χρήσεως ὀνομάσας. καίτοι με οὐ λέληθεν ὅτι τὰ πρὸς θεωρίαν ἢ θυσίαν σκεύη ὠνόμαζον χρηστήρια, ὡς καὶ Πλάτων ἐν τῇ Ἑλλάδι εἴρηκεν ὁ κωμικός· ἀλλὰ ἐγὼ κρίνω καὶ [τὸ] ἐπὶ τῶν κατ' οἰκίαν χρησίμων καταχρῆσθαι τῷ ὀνόματι. ἐκαλεῖτο δὲ ταῦτα ὑπὸ τῶν νεωτέρων καὶ μα-
12 λακὰ οἷον εὐμεταχείριστα, ὡς εἶπε Μένανδρος ἐν τῇ Περινθίᾳ

ὅσ' ἐστὶ μαλακὰ συλλαβὼν
ἐκ τῆς πόλεως τὸ σύνολον ἐκπήδα φίλος,

καὶ Δίφιλος ἐν Ἀπολιπούσῃ

εἶτα μαλάκ' ὦ δύστην' ἔχεις,
σκευάριον ἐκπωμάτιον ἀργυρίδιον;
οὐκ ἐκδραμεῖ λαβὼν τοδί, δώσεις τ' ἐμοί
παρακαταθήκην;

τὴν δὲ τοιαύτην κατασκευὴν ἐνδομενίαν οἱ πολλοὶ καλοῦσιν· ἐγὼ δὲ οὐκ ἐπαινῶ μὲν τοὔνομα, μηνύω δέ, ὅστις εἰπὼν αὐτῷ ἀπολογεῖσθαι βούλοιτο ὡς ἔστιν ἔν τινι βιβλίῳ, ὅτι ἐν Ὀλυμπιάδος ἀπογραφῇ, τῇ κατ' ὄνομα περὶ τῶν φαμένων ἀφῃρῆσθαι τὰς δόσεις, οὕτως ἐγγέγραπται. κάλλιον δὲ ταύτην τὴν ἐνδομενίαν παγκτησίαν ἢ παμπησίαν ὀνομάσαι, ὡς ἐν Ἐκκλησιαζούσαις Ἀριστοφάνης· τραγικώτερον
13 γὰρ ἡ παγκληρία. τὰ δὲ σκεύη καὶ σκευάρια φίλον τοῖς κωμῳδοῖς καλεῖν. ὠνομάζετο δέ τινα σκεύη ἔμπυρα καὶ ἄπυρα, ὥσπερ καὶ σκεύη τριηρικὰ καὶ σκεύη ναυτικά, ἐφ' ὧν ὁ μὲν Ξενοφῶν σκεύη ξύλινα καὶ κρεμαστά, ὁ δὲ Δημοσθένης ἀποτριβὴν τῶν σκευῶν. ὀνόματα δὲ ἀπ' αὐτῶν πεποίηται τὸ κατασκευάσασθαι τὴν οἰκίαν τοῖς σκεύεσιν ἢ
14 τὸν ἀγρὸν ἢ ὁτιδήποτε. καὶ μέντοι ἡ σκευή, εἴτε ἡ ὁπλιτικὴ εἴτε ἡ τῶν ὑποκριτῶν εἴτε ἡ τῶν ὑποζυγίων, ἀφ' ἧς εἴρηται τὸ «ἐπεσκευασμένα ἦν τὰ ὑποζύγια» οἷον ἐστρωματισμένα· καὶ αἱ σκευαγωγοὶ δ' ἅμαξαι, καὶ τὰ σκευοφόρα καὶ ἐν Βατράχοις Ἀριστοφάνους σκευοφόρος, καὶ τὸ ῥῆμα σκευαγωγεῖν καὶ σκευοφορεῖν, καὶ τὸ ἀνασκευάζεσθαι τὰ ἐκ τῶν ἀγρῶν, καὶ τὸ ἐνεσκευάσθαι τινὰ σκευήν, καὶ

---

12 3. ὅ ἐστι μαλακόν ante Bentleium. 4. φίλος C, θᾶττον P. 8. οὐκ add Bentleius. || τόδε δώσεις ἐμοὶ ante M. malim ταδί. 12. αὐτὸ Kühnius.

τὸ ἐνσκευάσαι τι πρᾶγμα, καὶ οἱ παρὰ Θουκυδίδῃ ὅμοροί τε τοῖς Σκύθαις καὶ ὁμόσκευοι, καὶ αὐτόσκευος ὁ αὐτουργός, καὶ ἄσκευος ὁ ψιλός, καὶ ἀκατάσκευος ὁ εὐτελής. τάχα 15
δ' ἀπὸ τούτων καὶ ἡ σκευοποιία καὶ ἡ σκευωρία καὶ τὸ ἐσκευοποιημένον πρᾶγμα, ὡς Ἰσαῖος ἐν τῷ περὶ τοῦ Ἀρχεπόλιδος κλήρου «διαθηκῶν δὲ τεττάρων ὑπ' αὐτῶν ἐσκευοποιημένων.» ὁ δ' αὐτὸς ῥήτωρ ἐν τῷ πρὸς Λυσίβιον ἔφη «τοιαῦτα μέντοι οὗτοι ἐπὶ τῷ τεθνεῶτι σκευοποιοῦντες.» σκευοποιήματα δὲ Ὑπερίδης ἐν τῷ πρὸς Δημέαν. καὶ σκευασίαι δὲ καὶ σκευάσαι, καὶ συσκευασάμενοι τὰ πλείστου ἄξια, καὶ ἀσυσκεύαστον ὡς Ξενοφῶν, καὶ σκευοποιοί, καὶ 16
διασκευασάμενος τὴν οὐσίαν, ὡς φησὶ Δημοσθένης· καὶ σκευασάμενοι, ὡς Δείναρχος, τὰ ἐκ τῆς οἰκίας· καὶ ἀπεσκευασμένος τὰ χρήματα, καὶ ἀνασκευασθῆναι τὴν τράπεζαν, καὶ ἐπισκευάσαι τὸ τεῖχος, καὶ πομπείων ἐπισκευαστής. Κρατῖνος δ' ἐν Πανόπταις τὸν σκευοφύλακα ἔοικε σκευωρὸν καλεῖν. τοῦτον δὲ καὶ σκοῖδόν τινες ὠνόμαζον, τὸν ἐπὶ τῶν σκευῶν ἐν ταῖς βαρβαρικαῖς ἀποσκευαῖς· ἕτεροι δὲ οὕτως οἴονται κεκλῆσθαι τὸν ἐπὶ τῶν σιτίων. τὸ μέντοι ἥψηται ἐσκεύασται ἐν τῷ ἕκτῳ Παιδείας Ξενοφῶν ἔφη· «καὶ τὰ ἑφθὰ πάντα μεθ' ὕδατος τοῦ πλείστου ἐσκεύασται.» Δημοσθένης δ' ἔφη σκευωρούμενον.

ὅτῳ δὲ τὰ σκεύη ἐκομίζετο, σκευοφόριον μὲν τοῦτ' 17
Ἀριστοφάνης καλεῖ τὸ ξύλον· Πλάτων δὲ ἐν Διὶ κακουμένῳ καὶ τὸ τόξον ἐν παιδιᾷ παρεικάζων ἔφη

κεράτινον εἶχον σκευοφόριον καὶ καμπύλον.

ἀλλὰ μὴν καὶ ἀνάφορον κατὰ τὴν τῶν πολλῶν χρῆσιν εἴη ἂν ταὐτὸν τοῦτο εἰρημένον ἐν Ἀριστοφάνους Φοινίσσαις·

καὶ τὸν ἱμάντα μου
ἔχουσι καὶ τἀνάφορον·

ἔτι δὲ σαφέστερον ἐν Βατράχοις,

μεταβαλλόμενος τἀνάφορον ὅτι χεζητιᾷς.

τὸν μέντοι σκευοφόρον ἐν Ταξιάρχοις Εὔπολις σκευοφοριώτην παίζων ἐκάλεσεν.

---

16 11. τὰ πλεῖστα codices: corr e Xenophonte. 17 4. vel καὶ delendum cum Iungermanno vel κἀγκύλον scribendum cum M.

18 ἵνα δ' ἐπιπράσκετο τὰ σκεύη, τῆς ἀγορᾶς τὸ μέρος τοῦτο *κύκλοι* ὠνομάζοντο, ὡς Ἄλεξις ὑποδηλοῦν ἔοικεν ἐν Καλασίριδι,

ποῖ δή μ' ἄγεις διὰ τῶν κύκλων;

σαφέστερον δὲ ἐν τῷ Μαινομένῳ Δίφιλος·

καὶ προσέτι τοίνυν ἐσχάραν κλίνην κάδον
στρώματα σίγυνον ἀσκοπήραν θύλακον,
ὥστ' οὐ στρατιώτην ἄν τις ἀλλὰ καὶ κύκλον
ἐκ τῆς ἀγορᾶς ὀρθὸν βαδίζειν ὑπολάβοι·
τοσοῦτός ἐσθ' ὁ ῥῶπος ὃν σὺ περιφέρεις.

καὶ μὴν εἰ γυναικείαν ἀγορὰν τὸν τόπον οὗ τὰ σκεύη τὰ τοιαῦτα πιπράσκουσιν ἐθέλοις καλεῖν, εὕροις ἂν ἐν ταῖς Συναριστώσαις Μενάνδρου τὸ ὄνομα. εἴποις δ' ἂν τὴν πρᾶσιν τῶν ἐπίπλων τὴν ὑπὸ κήρυκι γινομένην, ἣν νῦν *ἀπαρτίαν* καλοῦσιν, ἀγορὰν καὶ παμπρασίαν. τοὔνομα δὲ ἡ ἀπαρτία ἔστι μὲν Ἰωνικόν, ὠνομασμένων οὕτω παρ' αὐτοῖς
19 τῶν κούφων σκευῶν, ἃ ἔστι παραρτήσασθαι, ᾗ διανοίᾳ καὶ τὰ ἔπιπλα ὠνομάσθαι φαμέν· ἀπὸ μέντοι τῶν σκευῶν ἤδη καὶ τὸ πρᾶγμα τῆς πράσεως αὐτῶν καὶ τὸν τόπον οὕτω κεκλήκασιν, ὥσπερ οἱ Ἀττικοὶ ἀπὸ τῶν πιπρασκομένων καὶ τὰ χωρία ὠνόμαζον, λέγοντες εἰς τοὖψον καὶ εἰς τὰ μύρα καὶ εἰς τὸν χλωρὸν τυρὸν καὶ εἰς τὰ ἀνδράποδα. εἰ μέντοι καὶ ἐν βιβλίῳ τινὶ τοὔνομα τὴν ἀπαρτίαν εὑρεῖν ἐθέλοις, ὡς ὑπὲρ τῶν λεγόντων ἀπολογοῖο, εὑρήσεις ἔν τε τῷ δευτέρῳ τῶν Ἱππώνακτος ἰάμβων,

ἀκήρατον δὲ τὴν ἀπαρτίαν ἔχει,

καὶ παρὰ Θεοφράστῳ ἐν τῷ δεκάτῳ Νόμων.

20 Τὸν μὲν οὖν τοῦ παντὸς *οἴκου δεσπότην* ὅτι καὶ ναύκληρον καὶ ἑστιοπάμονα Δωρικῶς καὶ στέγαρχον καὶ στεγανόμον κλητέον, ἐπεὶ καὶ τὸ ἐνοίκιον οὐ ναῦλον μόνον ἀλλὰ καὶ στεγανόμιον, ἔχεις προειρημένον. παίζων δ' εἰ καὶ σταθμοῦχον αὐτὸν ἐθέλοις καλεῖν, ἐρεσχηλῶν τινὰ ἢ ἐκπειρώμενος, ὁ δὲ δεινὸς ὢν εἰς ὀνομάτων χρῆσιν λαμβάνοιτο τοῦ ῥήματος ὡς οὐκ ἂν εἴη δόκιμον, οὐδὲ σὺ μὲν ἂν αὐτὸ

---

18 4. πῆ **P.** 6. τοίνυν] τύλην **M.** || κλίνην Hemsterhusius vel καινόν: καὶ νῦν **F.** 7. συνὸν ante Bentleium, λάγυνον vel τάγηνον Porsonus. 8. ὥς που ante Porsonum. **20** 6. κρίσιν Iungermannus.

πάντῃ δόκιμον εἶναι νομίζοις, οὐ μέντοι οὐδὲ παντελῶς ἀδόκιμον· ὅτι δὲ ἔστιν εἰρημένον εἰ γνωρίζοις, φιλότιμος εἶναι δόξεις. εἴρηται τοίνυν ἐν Αἰσχύλου Σισύφῳ

σὺ δ' ὁ σταθμοῦχος εὖ κατιλλώψας ἄθρει.

Ἀντιφάνης δὲ ἐν Ὀβρίμῳ φησὶν 21

ἂν κελεύῃ με σταθμοῦχος. ἢ σταθμοῦχος δ' ἔστι τίς;
ἀποπνίξεις γάρ με καινὴν πρός με διάλεκτον λαλῶν.
εἴ τι τάττοι μοι στέγαρχος

ἀλλὰ μὴν τὸ κοινότατον τουτὶ καὶ μάλιστα τεθρυλημένον, τὸν οἰκοδεσπότην καὶ τὴν οἰκοδέσποιναν, οὐκ ἀποδέχομαι μὲν τοὔνομα, ὡς δὲ ἔχῃς εἰδέναι, μηνύω σοι ὅτι καὶ ταῦτα ἄμφω εὗρον ἐν Θεανοῦς τῆς Πυθαγόρου γυναικὸς ἐπιστολῇ πρὸς Τιμαρέταν γραφείσῃ. ὁ δὲ οἰκοδεσπότης ἔστι καὶ Ἀλέξιδος ἐν Ταραντίνοις.

Τῶν δὲ σκευῶν εἰ πρῶτα τὰ περὶ τὰς θύρας ῥη- 22
τέον, μοχλοὶ καὶ ὀχλεῖς καὶ κλεῖδες εἰσὶν καὶ κλῇδες, καὶ βάλανοι καὶ βαλανάγραι, καὶ κλεῖθρα καὶ κλῇθρα, καὶ ἐπίσπαστρον καὶ ῥόπτρον (τὸ γὰρ ἐπικροῦον τὴν θύραν οὕτως ὠνόμαζον), καί που καὶ στρόφιγγες καὶ γιγγλύμοι καὶ κορῶναι καὶ κόρακες· Ποσείδιππος γοῦν ἐν Γαλάτῃ φησὶ «κόρακι κρούεθ' ἡ θύρα.» παρὰ δὲ τοῖς νεωτέροις τούτοις καὶ ἀντίκλειδες εἴρηνται· παρὰ δὲ Ἀριστοφάνει ἐν Σφηξὶ κατάκλειδες τὰ κατακλείοντα τὰς θύρας. παρὰ δὲ
Ἡροδότῳ καὶ ἐπισπαστῆρες· φησὶ γοῦν ἐν τῷ ἕκτῳ βιβλίῳ 23
«ἐπιλαβόμενος δὲ τῶν ἐπισπαστήρων εἴχετο.» ἐν δὲ τοῖς Δημιοπράτοις καὶ ἐμμόχλια σιδηρᾶ. οἱ μὲν οὖν ἀκριβέστερον ἑρμηνεύειν πειρώμενοι τὰς κλεῖς οἴονται προσήκειν λέγειν, ὅτι καὶ παρὰ Δημοσθένει ἐπὶ τοῦ ἐν τῷ σώματι μέρους εἴρηται «τὴν κλεῖν κατεαγότα·» ὁμώνυμον δ' ἐστὶν ἑκάτερον ἑκατέρῳ τοὔνομα, τό τε μέρος τῷ σκεύει καὶ τὸ σκεῦος τῷ μέρει. ἐν δὲ τῷ Λυσίου πρὸς Φίλιππον ἐπιτρο-
πῆς τὰς κλεῖδας εὑρήκαμεν, παρὰ δὲ Ἀριστοφάνει ἐν Αἰο- 24
λοσίκωνι καὶ κλειδίον, ἐν μέντοι τοῖς Πλάτωνος τοῦ κωμικοῦ Μετοίκοις

---

21 3. ἀλλ' ἀποπνίξεις? 4. με τάκτοιμιστεγαρχον **C**: corr **M.** 7. ἔχεις vulgo. **23** 2. εἴχετο] ἀπρὶξ εἴχετο **P.**

σημεῖα παρασημεῖα, κλεῖν παρακλείδιον.

αἱ μὲν οὖν θύραι καὶ σανίδες καὶ πτύχες ὀνομάζονται· θύραι δ' αὐτὸ τὸ χάσμα ἐστὶ τῆς θύρας. ἐν δὲ τοῖς Δημιοπράτοις πέπραται θύρα διάπριστος καὶ θύραι συνδρομά-
25 δες· ἐν δὲ Κρατίνου Διονυσαλεξάνδρῳ εἴρηται

παραστάδας καὶ πρόθυρα βούλει ποικίλα.

ἡ δὲ ὀπὴ εἴρηται ἐν Αἰολοσίκωνι Ἀριστοφάνους·

καὶ δι' ὀπῆς κἀπὶ τέν...

... μὲν τῶν μοχλῶν τὸ «μόχλωσον τὴν θύραν» ἐν Λημνίαις Ἀριστοφάνους, ἀπὸ δὲ τῶν κλειδῶν τὸ κλεῖσαι συγκλεῖσαι παρακλεῖσαι ἐπικλεῖσαι, ἐφ' οὗ καὶ τὸ προσθεῖναι τὴν θύραν καὶ συναγαγεῖν καὶ ἐπισπάσασθαι καὶ ἐπιβαλεῖν καὶ ἐπιφράξαι καὶ ἐπαγαγεῖν καὶ κατακλῖναι καὶ
26 ἐπικλῖναι, ὥσπερ καὶ τῷ ἀνοῖξαι ταὐτόν ἐστι τὸ ἀνακλῖναι ἀνεῖναι ἐκπετάσαι ἀναπετάσαι· παρὰ δὲ τοῖς κωμῳδοῖς καὶ τὸ ἀναζυγῶσαι ταὐτὸν τῷ ἀνοῖξαι σημαίνει, ὥσπερ τῷ κλεῖσαι τὸ ἐπιζυγῶσαι. καὶ τὸ ζυγώθρισον δὲ ἐπὶ τοῦ κλεῖσον εἰώθασι τάττειν. καὶ μὴν καὶ βαλανῶσαι τὴν θύραν ἐκεῖνοι λέγουσι, καὶ

οὐδεὶς βεβαλάνωκε τὴν θύραν

27 ἐν ταῖς Δαναΐσιν ἔφη Ἀριστοφάνης. ὁ δὲ Θουκυδίδης στυρακίῳ ἀκοντίου ἀντὶ βαλάνου ἔφη κεχρῆσθαί τινα ἐς τὸν μοχλόν. τῷ δὲ κλεῖσαι ἴσον καὶ τὸ πακτοῦν καὶ τὸ ἐπιπακτοῦν τὰς θύρας ἐστίν, ὥσπερ τῷ ἀνοίγειν ταὐτὸν τὸ λύειν, ὡς ἔφη Εὐριπίδης «λῦε πακτὰ δωμάτων·» ὡς τοὐναντίον Ἀριστοφάνης «προπύλαια πακτοῦν» ἢ πάλιν «καὶ ἐπιπακτοῦν τὰς θύρας»· ἢ ὡς Ἀρχίλοχος πακτῶσαι τὸ κλεῖσαι.

28 Ἐπεὶ δὲ τῷ πυλωρῷ τὸ *καθαίρειν* καὶ *καταρραίνειν* τὴν οἰκίαν ἀναγκαῖόν ἐστιν, εἴπωμεν τὰ πρόσφορα τούτῳ τῶν σκευῶν, οἷον τὸ κόρημα· καλεῖται δ' οὕτω καὶ τὸ σκεῦος καὶ τὸ κάθαρμα τὸ κορούμενον. τὸ δὲ ῥῆμα κορεῖν ἂν λέγοις. καὶ τὸ μὲν σκεῦος κόρημα ὑπὸ Εὐπόλιδος εἴρηται ἐν τοῖς Κόλαξι,

---

27 5. ὡς τ.] ἢ τ. C. 6. ἢ] καὶ Porsonus. 28 5. κόρημα Geelius pro καὶ ῥῆμα.

τουτὶ λαβὼν τὸ κόρημα τὴν αὐλὴν κόρει·

τὸ δὲ κορούμενον ἐν Σκηνὰς καταλαμβανούσαις Ἀριστο- 29
φάνους,

ὥσπερεὶ Καλλιππίδης
ἐπὶ τοῦ κορήματος καθέζομαι χαμαί.

εἰ δὲ καὶ καλλύνειν φαίης ἂν τὸ κορεῖν, ἦ που καὶ τὸ κό-
ρημα κάλλυντρον. εἰ δὲ καὶ σαίρειν φήσεις τὸν θυρωρόν,
τί κωλύει κἀκεῖνο καλεῖν σάρον; ἡ χρῆσις γὰρ ἀπὸ τῆς
ἅλω καὶ ἐπὶ τὰς οἰκίας ἄγει τοὔνομα, ὥσπερ καὶ μυλήκο-
ρον ἄν τις αὐτὸ καλέσειεν· καίτοι σαφὲς ὅτι τοῦτο τῷ
μύλῳ προσήκει· ἀλλ' ὅμως Ἄρχιππος εἴρηκεν ἐν Ἰχθύσι

τὴν ἀγορὰν μυληκόρῳ.

τὸ δὲ ῥαίνειν καὶ διαρραίνειν καὶ καταρραίνειν καὶ ψεκά- 30
ζειν καὶ ῥανίζειν ἔστιν εἰπεῖν, τὸ δ' ἀγγεῖον ᾧ τοῦτο ποιεῖ
κρωσσόν, ὑδρίαν ὑδρεῖον, ἀμφορέα ἀμφορίσκον ἀμφορεί-
διον, κεράμιον, κώθωνα, στάμνον, κάλπιν, ἄγγος ἀγγεῖον
ἀγγείδιον, τεῦχος κεραμεοῦν γήινον χυτρεοῦν χαλκοῦν. δι'
ὧν δὲ τὸ ὕδωρ φέρεται, ἀμάραι, ὑδρορρόαι, ὀχετοί, σωλῆ-
νες. ὀχετόκρανα δ' ἂν εἴποις τὰς τῶν ὀχετῶν ἀρχάς, ὡς
Ὑπερίδης ἐν τῷ περὶ ὀχετοῦ. δι' ὧν δὲ ἐκφέρεται τὸ ὕδωρ, 31
κρουνοί. εἰ δὲ καὶ ἐκ φρεάτων ἢ λάκκων τὸ ὕδωρ ἀπαν-
τλεῖς, δέοι ἂν σκευῶν ἀντλητῆρος, ἀντλίας, ἱμονιᾶς, ἱμάν-
τος, κάλου, σχοινίου, κάδου, τροχαλίας, τάχα δὲ καὶ κηλω-
νείου. μέρη δὲ τροχαλίας τονία τοπεῖα ἀξόνια. τῷ δὲ προσ-
δεῖ καὶ ἁρπάγης καὶ κρεάγρας καὶ λύκου· οὕτω γὰρ ἐκά-
λουν τὰ σκεύη οἷς τοὺς ἐκπεσόντας τῶν κάδων ἐκ τῶν φρε-
άτων ἀνέσπων· ὅτι γὰρ καὶ κρεάγραν καλοῦσι τὴν ἁρπά-
γην, δηλοῖ ἐν Ἐκκλησιαζούσαις Ἀριστοφάνης λέγων

τί δῆτα κρεάγρας τοῖς κάδοις ὠνοίμεθ' ἄν;

Πρὸ μὲν οὖν τοῦ κοιτῶνος ἐπὶ ταῖς θύραις παρα- 32
πετασμάτων σοι δεῖ, εἴτε ἁπλοῦν εἴη τὸ παραπέτασμα λευ-
κὸν ἐξ ὀθόνης, εἴτε καὶ τρίχαπτόν τι βαπτόν, εἴτε πολύ-
χρουν, ἐφ' οὗ Ἀριστοφάνης ἂν εἴποι

παραπέτασμα τὸ Κύπριον τὸ ποικίλον.

ἐν δὲ τῷ κοιτῶνι δεῖ μὲν εἶναι καὶ κλίνην τινὰ ἢ κλινίδιον

---

29 3. ὥσπερ ἐν καλλιππίδῃ ante Toupium. 31 5. τῷ] κάδῳ?

ὡς ἐν Λυσιστράτῃ Ἀριστοφάνης, ἢ κλινάριον ὡς ἐν Δαι-
33 ταλεῦσιν, ἢ κλινίδα ὡς ἐν Ὀδυσσεῦσι Κρατῖνος. ἐπὶ δὲ τῶν κλινῶν ἀκουστέον, ὅταν φῇ

οἱ δ' ἀλυσκάζουσιν ὑπὸ ταῖς κλινίσιν·

οὐ μέντοι ἀγνοῶ ὅτι κλινὶς ἐκαλεῖτο τὸ ἐπὶ τῆς ἁμάξης καταστορνύμενον, ὅταν μετίωσι τὰς νύμφας, ἐφ' οὗ κάθηται ἡ νύμφη μεταξὺ τοῦ παρόχου τε καὶ τοῦ νυμφίου. καλεῖται δὲ τὸ κλινίδιον καὶ κλιντήριον, ὡς ἐν Δὶς ναυαγῷ Ἀριστοφάνης ἔφη

τί ὦ πονηρέ μ' ἐξορίζεις ὡσπερεὶ
κλιντήριον;

34 μέρη δὲ κλίνης ἐνήλατα καὶ ἐπίκλιντρον, τὸ μέν γε ἐπίκλιντρον ὑπὸ Ἀριστοφάνους εἰρημένον· Σοφοκλῆς δ' ἐν Ἰχνευταῖς σατύροις ἔφη «ἐνήλατα ξύλα τρίγομφα διατορεῦσαί σε δεῖται.» εἴδη δὲ κλίνης ἀργυρόπους, παράπυξος, ὡς ἐν τῷ Διονυσαλεξάνδρῳ Κρατίνου «κλίνην τε παράπυξον,» καὶ ἀμφίκολλος· οὕτω γὰρ τὴν κατακεκολλημένην ὠνόμασεν ἐν ταῖς Ἑορταῖς Πλάτων,

ἔπειτα κλίνην ἀμφίκολλον πυξίνην.

35 σὺ δὲ κἂν ἐλεφαντίνην εἴποις καὶ χελώνης καὶ σφενδάμνου καὶ σφενδαμνίνην· Ἀριστοφάνης γὰρ ἐν Ἀχαρνεῦσιν εἴρηκε σφενδάμνινοι. ἀλλὰ καὶ σκίμπους τῶν ἔνδον σκευῶν, ὃς καὶ ἀσκάντης ἐστὶν εἰρημένος καὶ σκιμπόδιον. ἐν δὲ τῇ Κρίτωνος Μεσσηνίᾳ καὶ τῷ Ῥίνθωνος Τηλέφῳ καὶ κράββατον εἰρῆσθαι λέγουσιν· ἐγὼ δ' οὐκ ἐντετύχηκα τοῖς δράμασιν. τῶν γὰρ ἀδοξοτέρων ἡ χαμεύνη καὶ τὸ χαμεύνιον· ἐν γοῦν τῷ σατυρικῷ Σκίρωνι Εὐριπίδης φησὶ

σχεδὸν χαμεύνῃ σύμμετρος Κορινθίας
παιδός, κνεφάλλου δ' οὐχ ὑπερτείνεις πόδα.

36 ἐν δὲ τοῖς Δημιοπράτοις πέπραται Ἀλκιβιάδου χαμεύνη παράκολλος καὶ κλίνη ἀμφικνέφαλλος. καὶ μὴν τό γε τῇ κλίνῃ ἢ τῷ σκίμποδι ἐντεταμένον ὡς φέρειν τὰ τυλεῖα, σπάρτα σπαρτία, τόνος, κειρία, τάχα δὲ καὶ σχοῖνος καὶ σχοινία καὶ κάλοι· ὧν ἐπὶ τὰ ἄλλα κοινῇ κειρία ἔστιν ἐν

---

33 1. δὲ] γάρ? 3. ἐπὶ ante M. 7. διοναυαγῷ codices: correctum in Vossiano. 8. με ὦ πονηρὲ et ὥσπερ ante Bergkium; qui malit ἐκκορίζεις. 34 1. γε] τοι vulgo. 3. cf. Lobeck. Phryn. p. 178. 36 5. ἐπεὶ τὰ ἄλλα κοινά, ἡ μὲν κειρία?

Ὄρνισιν Ἀριστοφάνους, παραδηλοῦντος αὐτοῦ καὶ τὰ σπάρτα, ὅταν φῇ

σπάρτην δ' ἐγὼ θείμην ἂν ὄνομα τῇ πόλει; 37
οὐδ' ἂν χαμεύνῃ πάνυ γε κειρίαν ἔχων.

ὁ δὲ τόνος ἐν τῇ Λυσιστράτῃ. καὶ Θουκυδίδης μέν φησιν «ἐκ κλινῶν τοῖς σπάρτοις ἀπαγχόμενοι», Φιλιππίδης δ' ἐν Λακιάδαις

κράτιστόν ἐστι τοῦτον ἐκτεμεῖν, γύναι,
τὸν δίφρον (ἄχρηστα παντελῶς τὰ σπαρτία),
ἕτερον δὲ καινὸν ἐμβαλεῖν αὐτῷ τόνον.

ἐπέσθω δὲ τῇ κλίνῃ τυλεῖα, κνέφαλλα, δάπιδες, τάπη- 38
τες ἀμφιτάπητες· Δίφιλος γοῦν φησὶν ἐν Κιθαρῳδῷ

ἐξανίσταμαι
τὸν ἀμφιτάπητα συστορέσας,

καὶ Ἀλκιβιάδου δὲ ἀμφιτάπης τις πέπραται. Ὁμήρου δὲ τὴν αἰγίδα ἀμφιδάσειαν εἰπόντος, ἔστι καὶ τὴν ἀμφίμιτον στρωμνὴν ἀμφιδάσειαν καλεῖν. πρὸς δὲ τούτοις ἐπέσθω προσκεφάλαια πτιλωτά, προσκεφάλαια ὑπαυχένια. εἴποις δ' ἂν οἶμαι καὶ χνοῦν καὶ μνοῦν ἐπὶ τῶν μαλακῶν, Ἀριστοφάνους εἰπόντος ἐν μὲν Βαβυλωνίοις «εἰς ἄχυρα καὶ χνοῦν,»
ἐν δὲ Δαναΐσι «τῶν χοίρων μνοῦς ἔρι' ἐστίν.» τὰ μὲν οὖν 39
τυλεῖα καὶ τὰ κνέφαλλα οὐ μόνον παρὰ τοῖς κωμῳδοῖς ἔστιν, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς Δημιοπράτοις πέπραται κνέφαλλον καινὸν καὶ κνέφαλλον παλαιόν. καὶ τύλη δὲ παρ' Εὐπόλιδι ἔστιν ἰάζοντι ἐν τοῖς Κόλαξιν. ἀλλὰ καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ Ἰοκλεῖ λέγοντι «ἀλλὰ καὶ λινορραφῆ τυλεῖα·» ὧν καὶ τοὺς τεχνίτας ἔοικεν Ὑπερίδης ἐν τῷ ὑπὲρ Μίκας ὀνομάζειν,
εἰπὼν «ἐμισθώσατο τυλυφάντας.» ἐν δὲ Ἀμφιαράῳ Ἀρι- 40
στοφάνους

κνέφαλλον ἅμα καὶ προσκεφάλαιον τῶν λινῶν,

δῆλον ὅτι ὡς καὶ σκυτίνων καὶ ἐρεῶν γινομένων, ὡς καὶ ἐν τοῖς Ἀλκιβιάδου πέπραται προσκεφάλαιον σκύτινον καὶ λινοῦν καὶ ἐρεοῦν. ἐν δὲ Ἀντιφάνους Φάωνι κατὰ τὴν κοινὴν χρῆσιν ἔστιν εὑρεῖν τὰς τύλας, «στρώματα κλίνας τύ-

---

37 7. παντελῶς οὕτως ἔχει τὰ σπάρτα C. 39 1. χειρῶν ἔργα μνοῦς ante Bergkium. 6. Ἡρακλεῖ Iacobs, Ἰοβάτῃ M.

λας,» ὥσπερ καὶ παρὰ Σαπφοῖ. οὐ μὴν φαῦλον τετηρηκέ-
ναι ὅτι τὸ ναυτικὸν ὑπηρέσιον ἰδίως Κρατῖνος ἐν ταῖς
Ὥραις προσκεφάλαιον, τοῦτο μὴ καλεῖσθαι νομιζόντων,
41 ἀλλὰ ὑπηρέσιον μόνον. ἡ μέντοι καλουμένη λυχνὶς ἀνθήλη
ἐκαλεῖτο. εἰ δὲ καὶ τὸ κνέφαλλον μὴ ἐπὶ τοῦ τυλείου τις
ἀκούειν βούλοιτο, ὥσπερ ἡ πολλὴ χρῆσις ἔχει, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ
ἐμβαλλομένου πληρώματος, ὃ γνάφαλον καλοῦσι, προσχρή-
σεται τῷ ῥηθέντι ἐν Πανταλέοντι Θεοπόμπου, εἰ καὶ ἀμ-
φισβητεῖται τὸ δρᾶμα· προειπὼν γὰρ ὁ ποιητὴς «ὠνεῖτο
δέρμα θηρός,» ἐπήγαγε «ῥάψας ὅλον κνεφάλλων ἔσαξεν.»
42 ἔστι δ' εἰπεῖν ἁπαλὴ στρωμνὴ καὶ μαλακὴ καὶ βαθεῖα. τὰ
δὲ στρώματα ἐπιβλήματα, περιβόλαια, ἐφεστρίδες, χλαῖναι,
τάπιδες, ξυστίδες, τάχα δὲ καὶ περιστρώματα· εἴρηται γὰρ
παρά τε Φιλίστῳ ἐν τῇ ἕκτῃ καὶ ἐν τῇ Σιμύλου Μεγα-
ρικῇ. ἐπαινῶν δ' ἂν εἴποις στρωμνὴ λεπτή, εὐυφής, εὐή-
τριος, ὑγρά, περιρρέουσα, στιλπνὴ στίλβουσα, εὔχρως, ἀν-
θοῦσα εὐανθὴς πολυανθής, ποικίλη παμποίκιλος, πολύμορ-
φος, πορφυρᾶ, ἁλουργίς ἁλιπόρφυρος, πρασεῖος, ὑσγινοβα-
φής, ἰοειδής, κροκοειδής, κόκκῳ ἀνθοῦσα, κοκκοβαφής, ὀρφ-
νίνη, ἐπιπόρφυρος περιπόρφυρος παραπόρφυρος, πορφυρο-
43 μιγὴς καὶ κατὰ Ξενοφῶντα ὁλοπόρφυρος, ἐπίχρυσος χρυσο-
ειδὴς χρυσοβαφὴς χρυσόπαστος· ζῷα ἐνύφαντο, ἄνθη ἐνε-
πεποίκιλτο, θηρία ἐνεγέγραπτο, ἄστρα ἐνήστραπτεν.

καὶ μὴν τοῖς μὲν οἰκέταις ἐν κοιτῶνι ἢ προκοιτῶνι ἢ
πρὸ κοιτῶνος ἀναγκαῖα σκεύη χαμεύνια καὶ ψίαθοι καὶ
φορμοὶ καὶ σάμαξ· ἔστι δ' ὁ σάμαξ ῥὶψ καλάμου τοῦ κα-
λουμένου σάκτου, μάλιστα δὲ ἐπὶ στρατείας αὐτῷ ἐχρῶντο,
ὡς Χιωνίδης ἐν Ἥρωσιν

πολλοὺς ἐγῷδα κοὐ κατὰ σὲ νεανίας
φρουροῦντας ἀτεχνῶς κἀν σάμακι κοιμωμένους.

44 τοῖς δὲ δεσπόταις, τῷ μὲν ἀνδρὶ καὶ λάσανα ἀναγκαῖα καὶ
ἀμίς, ἣν Σοφοκλῆς ἐν Πανδώρᾳ ἐνουρήθραν καλεῖ καὶ
Αἰσχύλος οὐράνην. ὅτι δὲ οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ ἀκινήτου ἀπο-
πάτου τὰ λάσανα ὀνομαστέον ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ τιθεμένου

---

40 3. προσκεφάλαιον εἴρηκε, τῶν δεινῶν εἰς ὀνομάτων κρίσιν προσκε-
φάλαιον τοῦτο? 41 6. ὤνητο, 7. τοῦ θηρός et σάξαι κνεφάλῳ (γναφά-
λωι C) ante Bergkium.

καὶ ἀναιρουμένου, μαρτυροῦσιν Ἀριστοφάνης μὲν ἐν Προαγῶνι εἰπὼν

οἴ μοι τάλας, τί μου στρέφει τὴν γαστέρα;
βάλλ' ἐς κόρακας· πόθεν ἂν λάσανα γένοιτό μοι;

εἰ δὲ τοῦτο ἀμφίβολον, ἀλλὰ Φερεκράτης ἐν τοῖς Κραπαταλοῖς 45

πρὸς τῇ κεφαλῇ μου λάσανα καταθεὶς πέρδεται.

καὶ δίφρον δ' ἂν εἴποις τὰ λάσανα εὐφημότερον, καὶ διφρίσκον. τῇ δὲ γυναικὶ σκάφιον, ὡς ἐν Αὐτολύκῳ Εὔπολις

τί δῆτ' ἄν, εἰ μὴ τὸ σκάφιον αὐτῇ παρῆν;

ἄμφω δὲ παράλληλα ἐν Πολυείδῳ Ἀριστοφάνης·

σκάφιον Ξένυλλ' ᾔτησεν· οὐ γὰρ ἦν ἀμίς.

ἐξαναστάντι δ' ἐξ ὕπνου τὸ πρόσωπον ἀπονίπτεσθαι 46
δέον, ὁ παῖς πρόχουν τινὰ ἔχων προσοίσει, νεαροῦ τοῦ ὕδατος ἐπιχέων κατὰ λέβητος ἢ λουτηρίου τινός, ἐπεὶ καὶ τοῦτο τοὔνομα ἐπὶ μὲν τῶν λουτρῶν Αἰσχύλος εἴρηκεν, ἐπὶ δὲ τῶν νῦν λουτήρων Ἀναξίλας ἐν Λουτροποιῷ,

ἐν τοῖς βαλανείοις οὐ τίθεται λουτήρια,

ἐπὶ δὲ τῶν παρὰ τοῖς ἰατροῖς ἐκλούτρων ὀνομαζομένων Ἀντιφάνης ἐν Τραυματίᾳ,

κατεσκευασμένος
λαμπρότατον ἰατρεῖον εὐχάλκοις πάνυ
λουτηρίοισιν, ἐξαλείπτροις, κυλιχνίσιν,
σικύαισιν, ὑποθέτοισιν.

οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς Δημιοπράτοις εὑρίσκομεν λουτήριον καὶ ὑπόστατον.

κείσθωσαν δ' ἐν τῷ κοιτῶνι θρόνοι, κλισμοί, δίφροι 47
διφρίσκοι (οὕτω γὰρ ἐν Νεφέλαις Ἀριστοφάνης ἐπὶ τοῦ ἁρματείου δίφρου), δίφροι ὀκλαδίαι, δίφροι διωχεῖς ἐν Φερεκράτους Ἀγαθοῖς εἰρημένοι, οἷον οἱ δύο ὀχοῦντες, δίφροι Θετταλικοί, ὡς ἐν Αὐτολύκῳ Εὐπόλιδος «δίφρος Θετταλικὸς τετράπους,» θρᾶνοι θρανία θρανίδια ἐν Νήσοις Ἀριστοφάνους, βάθρα βαθρίδια ὡς ἐν Ταγηνισταῖς, σκολύθρια, 48

---

46 4. *μὲν λουτρῶν ὡς* **P** i. e. *λουτρῶνος*. 5. *λυροποιῷ* Schweighaeuserus. 10. v. ad 4 183. 47 4. *Θετταλοὶ* ante **M**. 48 1. *βαθράδια* ante Hemsterhusium.

ἅπερ ἐστὶ μικροὶ τρίποδες Θετταλικοὶ δίφροι· τὸ δὲ ὄνομα καὶ ἐν Εὐθυδήμῳ Πλάτωνος. καὶ οἱ θρᾶνοι δὲ δίφροι ἂν εἶναι δοκοῖεν, εἰπόντος ἐν Πλούτῳ Ἀριστοφάνους

ἀντὶ δὲ θράνου στάμνου κεφαλὴν κατεαγότος, ἀντὶ δὲ μάκτρας
πιθάκνης πλευρὰν ἐρρωγυῖαν.

49 καὶ θρανίον δὲ ὑποκορισάμενος ἂν εἴποις. καίτοι με οὐ λέληθεν ὅτι θρανίον καὶ ἄλλως ξυλήφιόν τι ἐστίν· Ἀριστοφάνης γοῦν τῷ ὀνόματι ἐπὶ πατταλίου κέχρηται ἐν τοῖς Βατράχοις, περὶ τοῦ δεῖν ἀπάγξασθαι λέγων

μία μὲν γάρ ἐστιν ἀπὸ κάλω καὶ θρανίου.

ἐπιθράνους δ' ἐκάλουν τὰ ξύλα τὰ κατακλείοντα τοὺς πλινθίνους τοίχους.

παρακεῖσθαι δέ σοι χρὴ βλαύτας βλαυτία, ὑποδήματα· καί που καὶ σανδάλια ἄν τις εἴποι καὶ διάβαθρα. καὶ τὰ μὲν εἴδη τῶν ὑποδημάτων προείρηται, τά τ' ἀνδρεῖα καὶ τὰ γυναικεῖα· προσθετέον δ' ὅτι Θεόπομπος ὁ κωμικὸς ἐν
50 Παμφίλῃ σανδάλια εἴρηκεν, ἀλλ' ἐπὶ γυναικός, Μένανδρος δὲ ἐν Μισογύνῃ καὶ σανδαλοθήκας. οἱ δὲ ὑπεῖναι δεῖ ποδεῖα, πίλους, πέλλυτρα· οὕτω γὰρ τὰ ποδεῖα Σοφοκλῆς καλεῖ, τοὺς δὲ περὶ τοῖς ποσὶ πίλους οὐ Πλάτων μόνον ἐν Συμποσίῳ φήσας «ἐνειλιγμένων τοὺς πόδας εἰς πίλους καὶ ἀρνακίδας,» ἀλλὰ καὶ Κρατῖνος ἐν Μαλθακοῖς,

λευκοὺς ὑπὸ ποσσὶν ἔχων πίλους.

ἔξεστι δ' εἰπεῖν καὶ πλεκτοὺς πίλους, καὶ ἐπὶ τῶν ὀνομαζομένων οὐδώνων πίλους τριμίτους, Λυσίππου εἰπόντος ἐν Βάκχαις «ἀλλὰ τρίμιτός ἐστι πῖλος.»

51 τὰ δὲ τῆς ἐσθήσεως εἴδη προειρηκώς, οὐκ ἂν δέοι μοι ἐνταῦθα πολυλογεῖν· οὐ τοίνυν οὐδὲ δακτυλίους καὶ σφραγῖδας καὶ σφραγίδια χρὴ νῦν ἐπιλέγειν. ἀλλ' εἰ μὲν αἰωρήσει τῇ δι' ὀχημάτων χρῷτό τις περὶ τὴν ἕω, θέρους ὄντος, πρὶν ἢ τὸν ἥλιον περιφλέγειν, τὰ εἴδη τῶν ὀχημάτων ἰστέον, εἴθ' ἅρματα εἴτ' ὄχους εἴθ' ἁμάξας εἴτε λαμπήνας
52 αὐτὰ προσήκει καλεῖν· ἔστι δὲ τοὔνομα ἡ λαμπήνη ἐν τῇ

---

50 2. οἱ] τοῖς? an οἷς, omisso δὲ? ἃ δὲ Vossius: ut scribas πῖλοι. 7. ποσὶν et 10. πλεκτός ante M.

Σοφοκλέους Ναυσικᾷ καὶ ἐν τοῖς Μενάνδρου Ἁλιεῦσιν.
ἀλλὰ τὰ μὲν τῶν ὀχημάτων σκευοφόρα ἂν εἴη, τὰ δὲ ἐν-
θρόνια, τὰ δὲ εἰς τὸ ἐγκατακλῖναι ἐνεύναια, τὰ δὲ κατά-
στεγα καὶ στεγαστὰ καὶ καμάραι· οὕτω γὰρ Ἡρόδοτος ὠνό-
μασεν, Ξενοφῶν δὲ ἐν τῇ Παιδείᾳ τὸ ἐστεγασμένον μέρος
τῆς ἁμάξης ὑποσημαίνων ἔφη «καὶ κατέκλιναν καὶ κατεκά-
λυψαν τὴν σκηνήν.» καὶ τὰ μὲν τετράκυκλα τὰ δὲ δίκυκλα.
καὶ οὐδὲν δεῖ περὶ μερῶν ἐπιλέγειν, οἷον σῶτρα ἐπίσωτρα 53
ἀψῖδας πλήμνας κνήμας παραξόνια κερκίδας παρακύκλους
ἄξονας καὶ πάνθ᾽ ὅσα τοιαῦτα, ἀλλὰ περὶ τούτων καθ᾽
ἕκαστον προείρηται· μηνύειν δὲ ὅτι ζεῦγος πᾶν ἂν καλοῖτο
τὸ ἐζευγμένον, καὶ εἰ τριῶν ὑποζυγίων ἢ καὶ τεττάρων εἴη,
λέγοιτο δ᾽ ἂν ζεύγη ὀρικὰ καὶ ζεύγη ἡμιονικὰ καί που καὶ
ἱππικά. καὶ μονίππῳ δ᾽ ἄν τις χρῷτο ἀνδρειοτέρᾳ κινήσει
ἐπινεάζων. ἀλλὰ τοῖς μὲν ὀχήμασι ταπήτων δεῖ ἢ ἀμφιτα-
πήτων ἢ προσκεφαλαίων ἢ στρωμάτων, ὡς καὶ τοῖς ἡνιό-
χοις κέντρων μαστίγων μυώπων ἐγκεντρίδων (καὶ γὰρ ἐγκεν- 54
τρίδας ἐπὶ τῇ τῶν ὑποζυγίων χρήσει Πλάτων ὁ κωμικὸς
εἴρηκεν ἐν Ἑορταῖς)· ἐπὶ δὲ τοῖς μονίπποις δέοιτ᾽ ἄν τις
ἔχειν σάγην, ἔποχον, ἔφιππον, κημούς, φιμούς, ψάλια, χα-
λινούς, πνιγέας (καὶ γὰρ τὸν πνιγέα ἐπὶ ἵππου Ἀριστοφά-
νης ἐν Ἀναγύρῳ λέγει), φάλαρα, παρώπια, ἀνθήλια. καὶ
ἐγκεντρίδας δὲ τοῖς ποσὶ κατὰ τὰς πτέρνας οἱ ἱππεύοντες
περιεδοῦντο· Φερεκράτης εἴρηκεν ἐν Δουλοδιδασκάλῳ. παρὰ
δὲ Κράτητι ἐν ταῖς Τόλμαις καὶ ἀστραγαλωτή τις μάστιξ
ὠνόμασται. τῶν δ᾽ ἱππικῶν σκευῶν ψήκτρα, σωρακίς, 55
ἡνία, φορβειά, κεκρύφαλος, ῥυτήρ, ῥυταγωγεύς, ἀγωγεύς· ὁ
γοῦν Στράττις ἐν Χρυσίππῳ λέγει

πρόσαγε τὸν πῶλον ἀτρέμα, προσλαβὼν
τὸν ἀγωγέα βραχύτερον· οὐχ ὁρᾷς ὅτι
ἄβολός ἐστιν;

τὴν δὲ ψήκτραν οὐ μόνον Ἀριστοφάνης ἐν Ἀναγύρῳ εἴρη-
κεν, ἀλλὰ καὶ Σοφοκλῆς ἐν Οἰνομάῳ

διὰ ψήκτρας σ᾽ ὁρῶ
ξανθὴν καθαίρονθ᾽ ἵππον αὐχμηρᾶς τριχός.

---

53 1. ἀντιλέγειν AB. 6. ὀνικὰ ante Piersonum. 55 5. ἔτι addunt.

56 ὁ μέντοι Πλάτων ὁ κωμικὸς ἐν Κλεοφῶντι μαράγναν τὴν μάστιγα ὠνόμασεν. ἐκαλοῦντο δέ τινες καὶ αὐλωτοὶ φιμοὶ διὰ τὸ κώδωνας ἔχειν προσηρτημένους, οἷς ἐγχρεμετίζοντες οἱ ἵπποι ἦχον ἐποίουν προσόμοιον αὐλῷ. καὶ σπάθην μὲν καὶ χιλωτῆρα καὶ στόμια καὶ ὑποστόμια καὶ στομίδας καὶ ἐχίνους καὶ τροχοὺς καὶ δακτυλίους καὶ σκληροὺς καὶ μαλακοὺς χαλινοὺς ἔχεις ἐν τοῖς ἱππικοῖς, στόμια δὲ πριονωτὰ ἐν Ἀναγύρῳ ἔφη Ἀριστοφάνης.

57 Εἰ δὲ ἀπὸ τῆς αἰωρήσεως ἢ καὶ ἀπό τινος περιπάτου ἐν στοᾷ ἢ δρόμῳ ἢ ἄλσει γενόμενος ἐπὶ τὴν πρὸς τὰ βιβλία συνουσίαν τις τράποιτο, ὥρα αὐτῷ ἔχειν βιβλία, χάρτας, ἰττέλας, διφθέρας, γραμματεῖα γραμματείδια, δέλτους δελτία, ὡς εἰπεῖν γραμματείδιον δίθυρον ἢ τρίπτυχον ἢ
58 καὶ πλειόνων πτυχῶν, ἢ καθ' Ὅμηρον πίνακα πτυκτόν· καὶ Ἀριστοφάνης δὲ ἐν Θεσμοφοριαζούσαις ἔφη

πινάκων ξεστῶν δέλτοι,
δέξασθε σμίλης ὁλκούς,
κήρυκας ἐμῶν μόχθων.

καὶ πινακίδας δ' ἂν εὕροις ἐν ταῖς Φιλυλλίου Πόλεσιν· λέγει γέ τοι δωρίζων

ἐκ τᾶς πινακίδος δ' ἀμπερέως, ὅ τι κα λέγῃ
τὰ γράμμαθ', ἑρμήνευε.

ὁ δὲ ἐνὼν τῇ πινακίδι κηρὸς ἢ μάλθη ἢ μάλθα· Ἡρόδοτος μὲν γὰρ κηρὸν εἴρηκεν, Κρατῖνος δὲ ἐν τῇ Πυτίνῃ
59 μάλθην ἔφη, Ἀριστοφάνης δὲ ἐν τῷ Γηρυτάδῃ

τὴν μάλθαν ἐκ τῶν γραμματείων ἤσθιον.

οὐ μὴν ἀγνοητέον ὅτι τὸν ἐπιτήδειον εἰς τὸ κατασημαίνεσθαι κηρὸν οἱ παλαιοὶ ῥύπον ὠνόμαζον, καὶ ῥύπους ἐν Λυσιστράτῃ Ἀριστοφάνης·

καὶ | μηδὲν οὕτως εὖ σεσημάνθαι τὸ μὴ οὐχὶ
τοὺς ῥύπους ἀνασπάσαι,

τῷ δὲ παιδὶ δέοι ἂν προσεῖναι γραφεῖον, παραγραφίδα, καλαμίδα, πυξίον· εἴρηται μὲν γὰρ καὶ ἐπὶ ζωγράφου τοὔ-

---

56 1. ἀμαράγαν *ABC*. 57 4. πέλλας ante Iungermannum. 5. δελτία ὡς] δελτίδια. δελτία μᾶλλον. ὡς *A*. 58 8. ἐς τὰς πινακίδας διαμπερέως ὅτι κἂν λέγοι τὰ γράμματα ἑρμηνεύς ante Bentleium et *M*. 10. ἐπῶν?

νομα ἐν Ἀναξανδρίδου Ζωγράφοις ἢ Γεωγράφοις (ἑκατέρως γὰρ ἐπιγράφεται τὸ δρᾶμα) «πυξίον λαβὼν κάθου,» οὐδὲν δὲ κωλύει καὶ εἰς ταύτην αὐτὸ τὴν χρῆσιν τὴν ἐπὶ 60
τῷ γράφειν ὑφ' ἡμῶν ἄγεσθαι, ἐπεὶ καὶ Ἀριστοφάνης οὕτω κέχρηται. προσθετέον δὲ τοῖς εἰρημένοις μέλαν, μελανοδόχον, καλάμους. εἰ δὲ καὶ τὸ ἀναλογεῖον ἐθέλοις προσονομάζειν, οὕτω μὲν ἐπὶ τοῦ τοῖς βιβλίοις ὑποκεισομένου παρ' οὐδενὶ τῶν κεκριμένων εὗρον, Ἀθήνησι δὲ ἦν ὑπὲρ ὑδρείου τινός, οὗ τὸ ὕδωρ ἐπεξεχεῖτο, ποίημα καὶ ἀνάθημα Διογένους, ὃ καὶ Διογένειον ἀναλογεῖον ἐκαλεῖτο. παρὰ μέντοι Ἐρατοσθένει ἐν τοῖς περὶ κωμῳδίας, ὡς ἔχοιμέν τινα τοῦ ὀνόματος τοῦδε ἀποστροφήν, εὕροις ἂν τοὔνομα ἐπὶ τοῦ σκεύους τοῦ τοῖς βιβλίοις χρησίμου.

Δικάζειν μὲν οὖν ὁπότε δέοι, σκεύη ἂν εἴη δικα- 61
στικὰ κλεψύδρα καὶ προχοίδιον καὶ δίσκοι καὶ ψῆφοι, καὶ ἡλίσκος ἐπικρούειν τὴν κλεψύδραν· τὸν γὰρ ἧλον καὶ ἡλίσκον ἐν Ἥρωσιν Ἀριστοφάνης κέκληκεν. οὐ γὰρ τὰ Ἀττικά, κημοὶ καὶ καδίσκοι καὶ ἐχῖνοι. κιβώτια δ' ἴσως γραμματοφόρα καὶ γραμματεῖα καὶ κάλαμοι γραφεῖς, καὶ κληρωτήριον· εἰ γὰρ καὶ ἐπὶ τοῦ τόπου ἔοικεν εἰρῆσθαι τοὔνομα ἐν τῷ Γήραι Ἀριστοφάνους, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ ἀγγείου ἂν ἐναρμόσειεν.

Ἐπὶ δὲ γυμνάσιον ἐντεῦθεν τραπομένῳ λήκυθος 62
ἐλαιηρά τις ἔστω ἢ καὶ ληκύθιον, καὶ στλεγγίδες. καὶ ξυστίδας δ' αὐτὰς ἄν τις εἴποι· ἔν τε γὰρ ταῖς Ἐπιχάρμου Νήσοις εὕρηται τοὔνομα, καὶ Δίφιλός που ἐν Κιθαρῳδῷ ἀνδρὶ εἴρηκεν

λήκυθον ξύστιν τ' ἔχεις;
ἐγὼ δὲ καὶ ξύστραν.

καὶ αὐτοληκύθους δέ τινας Δημοσθένης ἐν τῷ κατὰ Κόνωνος ὀνομάζει, οὓς σαφέστερον ἄν τις ἐν τῷ Ἀντιφάνους Ἀθάμαντι κεκλῆσθαι λέγοι, εἰπόντος

χλαμύδα καὶ λόγχην ἔχων,
ἀξυνακόλουθος, ξηρός, αὐτολήκυθος.

---

61 4. οὐ] καὶ *A*. 62 1. τραπομένων vulgo. 12. ξυνακόλουθος ante Salmasium.

63 Καὶ μέντοι τῶν ἐν αὐτῷ τῷ βαλανείῳ σκευῶν ὀνόματα ἀσάμινθος, πύελος, κρουνός, ἀρύταινα, ἀρύβαλλος, κατάχυτλον, Ἀριστοφάνους μὲν εἰπόντος

βαλανεὺς δ' ὠθεῖ ταῖς ἀρυταίναις,

καὶ αὖ πάλιν

εἶτα κατασπένδειν κατὰ τῆς κεφαλῆς ἀρυβάλλῳ,

Εὐπόλιδος δ' ἐν Χρυσῷ γένει

ἀλλ' ὦ φίλε Ζεῦ κατάχυτλον τὴν ῥῖν' ἔχεις.

πύελον δ' ὁμοίως ἐν Ταξιάρχοις·

ὅστις πύελον ἥκεις ἔχων καὶ χαλκίον
ὥσπερ λεχὼ στρατιῶτις ἐξ Ἰωνίας·

καὶ γὰρ τὸ χαλκίον ἕν τι τῶν λουτρῶν, ὥσπερ καὶ λέβης
64 καὶ τρίπους ὁ ἐμπυριβήτης. ἀσάμινθον δ' Ὅμηρος,

ἔς ῥ' ἀσαμίνθους βάντες ἐυξέστας λούσαντο·

καίτοι ἔν γε τοῖς Κρατίνου Χείρωσι τὴν ἀσάμινθον κιβωτὸν νοοῦσιν, ἔνιοι δὲ ἔκπωμα.

τῶν δὲ γυμνασίοις προσηκόντων σκευῶν καὶ σάκτας ἐστὶ καὶ μάρσιππος καὶ σάκκος, καὶ κυνοῦχος ὑποδέξασθαι τὰ ἱμάτια, καί που καὶ συρία καὶ σύρα ἢ ἄκναπτος, καὶ κόνεως σπυρίς, καὶ ἁλτῆρες καὶ τροχοὶ καὶ δίσκοι καὶ ἀποτομάδες και ὠμόλινον, οὐ Κρατίνου μόνον εἰπόντος τὸ ὠμόλινον, ἀλλὰ καὶ Αἰσχύλου ἐν Προμηθεῖ Πυρκαεῖ,

λινᾶ δέ, πίσσα κὠμολίνου μακροὶ τόνοι.

65 Εἰσελθόντι δὲ μετὰ γυμνάσιον, εἰ καὶ πρὸ τοῦ πιεῖν θυτέον τε καὶ σπειστέον, θυμιατήριον ἄν τίς σοι προσκομίζοι· τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐσχάριον, οἶμαι, καλεῖται, ὥς που ἀμέλει ὁ μείζων βωμὸς ἐσχάρα. καί που καὶ σπονδεῖον, ᾧ τὸν οἶνον ἐπισπένδεις, καὶ λοιβεῖον, ᾧ τοὔλαιον· καὶ σφαγεῖον, εἰ θύεις, ὑφέξει τις τῷ τῶν ἱερείων αἵματι. καὶ κανοῦν δὲ ἀναγκαῖον ὑπεῖναι καὶ χέρνιβας καὶ χερνιβεῖον, εἰπόντος Ἀντιφάνους ἐν Βουσίριδι

τὸ χερνιβεῖον πρῶτον· ἡ πομπὴ σαφής.

66 Τραπομένῳ δ' ἐπὶ τὸ πίνειν, ἵνα μὲν τὸ ὕδωρ θερμαίνεται, θερμαντῆρες θέρμαυστρις θερμαστρίς, χαλκία

64 3. Ἥρωσι ante M. 11. λινάδες P, λίνα δὲ ceteri: corr Dindorfius. alii λίνον. 65 7 et 9. χερνίβιον ante M.

θερμαντήρια, ἐσχαρίδες, λέβητες λεβητάρια ἰπνολεβήτια· ἐκπώματα δὲ καὶ ἐκπωμάτια καὶ ποτήρια καὶ κώθωνες καὶ κότυλοι καὶ κοτυλίσκοι καὶ φιάλαι καὶ κύλικες καὶ κυλίσκαι καὶ κυλίσκια καὶ σκύφοι καὶ τὰ πολλὰ εἴδη τῶν ἐκπωμάτων ἐστὶ προειρημένα. προσθετέον δὲ τὰς ἐν Θράτταις Κρα- 67
τίνου πέλιχας, ἢ κύλικας ἢ προχοίδια εἶναι δοκούσας, καὶ τὴν ἐν Ἀριστοφάνους Σκηνὰς καταλαμβανούσαις

λήκυθον
τὴν ἑπτακότυλον, τὴν χυτρεᾶν, τὴν ἀγκύλην,
ἣν ἐφερόμην ἵν' ἔχοιμι συνθεάτριαν·

εἴρηται γὰρ νῦν ἐπὶ ἐκπώματος, ὥσπερ καὶ τὸ παρὰ τῷ Κρατίνῳ ἐν Πυτίνῃ οἰνηρὸν ὀξύβαφον, καὶ τὸ ἐν Ἀντιφάνους Μύστιδι,

ἐξ ὀξυβαφίων κεραμεῶν ἐπίνομεν.

ἐν δὲ Ἀχαρνεῦσιν Ἀριστοφάνους 68

ἐξ ὑαλίνων ἐκπωμάτων καὶ χρυσίδων.

τὸ δὲ καλούμενον κυρίλλιον πρὸς τῶν Ἀσιανῶν βομβύλιον μὲν Ἀντισθένης εἴρηκεν ἐν τῷ Προτρεπτικῷ, οἱ δὲ καὶ σύστομον αὐτὸ ὀνομάζουσιν. τὸ δὲ σύστομον ὄνομα φιλήματός ἐστιν ἐν τοῖς Τηλεκλείδου Ἀψευδέσι μετ' ἄλλων πολλῶν εἰρημένον· μήποτ' οὖν βέλτιον στενόστομον αὐτὸ καλεῖν, εἴρηται δὲ τοὔνομα ἐπὶ ἀμφορέως ἐν σατυρικῷ δράματι Κήρυξι τοῖς Αἰσχύλου,

στενόστομον τὸ τεῦχος.

ἔξεστι δὲ τὴν τράπεζαν, ἐφ' ᾗ τὰ ἐκπώματα κατάκειται, τε- 69
τράπουν τε τράπεζαν εἰπεῖν καὶ μονόπουν, καὶ εἴ τις βούλοιτο φιλοτιμεῖσθαι πρὸς τὴν καινότητα τῆς χρήσεως, τραπεζοφόρον. οὐκ ἐπὶ τούτου μὲν γὰρ εὗρον τοὔνομα ἐν τοῖς Ἀριστοφάνους Γεωργοῖς· ἐπεὶ δ' οὖν εἴρηται ὁ τραπεζοφόρος, ἔστι καταχρῆσθαι τῷ ὀνόματι ἐκεῖ ῥηθέντι ἐπὶ τοῦ τὴν τράπεζαν φέροντος, ᾗ ἐπῆσαν τοῖς ἄρχουσιν αἱ μυρρίναι.

τούτοις δὲ προσακτέον τὰ τῶν οἴνων ἀγγεῖα, οἰνο- 70
φόρα, ἀκρατοφόρα, ἀμφορεῖς καὶ ἀμφορίσκους, κάδους καὶ καδίσκους· Ἀνακρέων γοῦν ἔφη

---

67 5. χυτραίαν τὴν κάλην ante Lobeckium. 68 3. βηρύλλιον A.

οἴνου δ᾽ ἐξέπιον κάδον,

καὶ Ἡρόδοτος «καὶ Φοινικίου οἴνου κάδον,» Κρατῖνος δ᾽ ἐν Πυτίνῃ

τοὺς μὲν ἐκ προχοιδίου,
τοὺς δ᾽ ἐκ καδίσκου.

ἀλλὰ μὴν καὶ μετρητὴν τὸν ἀμφορέα κεκλῆσθαί φησιν ἐν τῇ Δωδεκάτῃ Φιλύλλιος·

σοὶ μὲν οὖν τήνδ᾽ ἀμφορεῦ
71 δίδωμι τιμήν, πρῶτα μὲν τοῦτ᾽ αὔτ᾽ ἔχειν
ὄνομα μετρητὴν μετριότητος οὕνεκα.

καὶ Δημοσθένης δὲ ἐν τῷ πρὸς Φαίνιππον οἴνου μετρητὰς ἔφη. Φιλόχορος δὲ ἐν τῇ Ἀτθίδι παρὰ τοῖς παλαιοῖς φησὶ τὸν ἀμφορέα καλεῖσθαι κάδον καὶ τὸ ἡμιαμφόριον ἡμικάδιον· Ἐπίχαρμος μέντοι ἐν Φιλοκλίνῃ διακρίνειν ἔοικε κάδον καὶ ἀμφορέα, εἰπὼν

οὔτ᾽ ἐν κάδῳ δηλοίμην οὔτ᾽ ἐν ἀμφορεῖ.

ἐκ δὲ τῶν οἰνοφόρων ἀγγείων ἀσκὸς καὶ ἀσκίδιον, ὡς ἐν
72 Ἀχαρνεῦσιν Ἀριστοφάνης ἔφη, καὶ πυτίνη, καὶ λάγυνος καὶ λαγύνιον· Δίφιλος δ᾽ ἄμφω λέγει, τὸ μὲν ἐν τῇ Ἑκάτῃ πολλάκις, τὸ δὲ λαγύνιον ἐν Ἀδελφοῖς. καὶ κρατὴρ καὶ κρατηρίδιον καὶ κρατήριον, καὶ στάμνος καὶ σταμνίον. καὶ ἔνιοι μὲν οὕτως οἴονται καλεῖσθαι μόνον τὸ Θάσιον, Ἀριστοφάνης δὲ ἐν Τελμισσεῦσι λέγει

οἴνου τε Χίου στάμνον ἥκειν καὶ μύρον·

καὶ οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ Χίου τὸν στάμνον εἴρηκεν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ Θασίου ἐν τοῖς Ἀχαρνεῦσι «τὰ Θάσι᾽ ἀμφορείδια.»
73 Εὔπολις δ᾽ ἐν τῷ Μαρικᾷ καὶ σταμνάριον εἴρηκεν. ἐν δὲ τούτοις ὀνομάζεται καὶ βίκος καὶ κοτύλη καὶ χοῦς· ἔνιοι μέντοι τὸν χοῦν καὶ πελίκην κεκλῆσθαι νομίζουσι, καὶ εἶναι τοὔνομα Βοιωτικόν. ἀλλὰ καὶ ἀσκοπυτίνη· καὶ γὰρ τοῦτ᾽ ἄν τις εὕροι ἐν Ἀντιφάνους Μελεάγρῳ, «ἀσκοπυτίνην τινὰ δίψους ἀρωγόν»· καὶ Μένανδρος δ᾽ ἐν Καρχηδονίῳ κέχρηται τῷ ὀνόματι. ἐν δὲ τοῖς ἀγγείοις τάττοιντ᾽ ἂν καὶ ἃς

---

72 2. Δίφιλος] cf. *M* 3 p. 283. 73 3. πέλυκιν *AB*. 7. τάττοιτ᾽ vulgo.

εἴρηκεν Ἀριστοφάνης ἐν Ὁλκάσιν ὕρχας οἴνου· ἐν δὲ τῷ 74
Γήραι ἔφη

ὑδρίαν δανείζειν πεντέχουν ἢ μείζονα,

ὥστ᾽ οὐ μόνον ὕδατος ἀλλὰ καὶ οἴνου ἂν εἴη ἀγγεῖον ἡ ὑδρία, ἣν καὶ φιδακνίδα ἄν τις εἴποι καὶ φενακνίδα, ὡς ἐν τοῖς Δημιοπράτοις, τάχα δὲ καὶ πλημοχόην· ἔστι δὲ κεραμεοῦν ἀγγεῖον, οὐκ ἔχον ὀξὺν τὸν πυθμένα ἀλλ᾽ ἑδραῖόν τε καὶ στάσιμον, ᾧ χρῶνται τῇ τελευταίᾳ τῶν μυστηρίων, ἣν ἀπ᾽ αὐτοῦ καλοῦσι πλημοχόην. ἐν τούτοις δ᾽ ἔστι καὶ
ψυκτήρ. ᾧ δὲ δεῖ ἀρύεσθαι τὸν οἶνον, ἔστιν ἀρυστὴρ καὶ 75
ἀρύστιχος καὶ κύαθος καὶ οἰνοχόη καὶ οἰνήρυσις καὶ ἔφηβος καὶ λεπαστή· ὅτι δὲ ἡ λεπαστὴ οὐκ ἔκπωμα μόνον ἐστὶν ἀλλὰ καὶ οἰνοχόη, σαφὲς Ἀριστοφάνης ἐν τῷ Γηρυτάδῃ ποιεῖ· «περιέφερε δὲ κύκλῳ λεπαστὴν ἡμῖν ταχὺ προσφέρων παῖς, ἐνέχει τε.» ἔστι δ᾽ ἐν τούτοις καὶ ὁ σίφων, καὶ τὸ παρ᾽ Ἀριστοφάνει γευστήριον·

τρέχ᾽ ἐς τὸν οἶνον ἀμφορέα κενὸν λαβὼν
τῶν ἔνδοθεν καὶ βύσμα καὶ γευστήριον.

ἐκ δὲ τούτων καὶ ἡ χώνη, ὅταν εἴπῃ Φερεκράτης ἐν Μεταλλεῦσι

κύλικας οἴνου μέλανος ἀνθοσμίου
ἤντλουν διὰ χώνης·

καὶ ὁ τρύγοιπος, καὶ ὁ σάκκος ἐπὶ τοῦ τρυγοίπου εἰρημένος, καὶ ὁ ὑλιστήρ. Ἱππῶναξ δέ φησι

στάζουσιν ὡσπερεὶ τροπηίου σάκκος.

Καὶ μὴν ὅτῳ φίλον ἀ π ο β λ ύ ζ ε ι ν πιόντι καὶ ἀπεμεῖν, 76
ὅπερ οἱ πολλοὶ ἀποκοτταβίζειν καλοῦσιν, εὐτρεπιστέα τούτῳ λεκάνη τις ὑποδέξασθαι τὸ ἐπαναπλέον τοῦ ποτοῦ· καὶ γὰρ ἵνα ἐξεμοῦσι, καὶ τοῦτο λεκάνην ὠνόμαζον, ὡς Κρατῖνος μὲν ἐν Ὥραις ἔφη

μῶν βδελυγμία σ᾽ ἔχει;
πτερὸν ταχέως τις καὶ λεκάνην ἐνεγκάτω.

Πολύζηλος δὲ ἐν Δημοτυνδάρεῳ

---

74 2. ἔφη Bentleius pro ἐφ᾽. 75 1. δὲ add Iungermannus. 6. τε additum ex Athenaeo. 8. κοινὸν libri: correctum ex Suida. 16. ἐς τροπήιον σάκος ante Dobreum et M.

λεκανίῳ γάρ
πρῶτον μὲν ἐναπονίψεις,
ἐνεξεμεῖς, ἐνεκπλυνεῖς,
ἐναποπατήσεις, Κλεινία,

ὥστε καὶ λεκάνιον τουτὶ τὸ ἀγγεῖον κλητέον. ἔξεστι δ᾽ αὐτὸ καὶ λέβητα καὶ λεβήτιον καλέσαι. καὶ σκάφην εἶπεν ἐν τῷ Ἀναγύρῳ Ἀριστοφάνης· «καὶ ἡμισκάφης δ᾽ ὡς ἐν τι ἐνποδιλονίων ἐμοῦμεν.»

77 *ταὐτὸν δ᾽ ἄν τις εἴποι τοῦτο καὶ περὶ ἐκείνου τοῦ σκεύους ᾧ τοὺς πόδας ἐναπονιπτόμεθα· λεκάνην τε γὰρ αὐτὸ ὀνομαστέον καὶ λέβητα, Ὁμήρου εἰπόντος*

ὣς ἄρ᾽ ἔφη, γρηῢς δὲ λέβηθ᾽ ἕλε παμφανόωντα,
τῷ πόδας ἐξαπένιζεν, ὕδωρ δ᾽ ἐπεχεύατο πουλύ.

ἔξεστι δὲ καὶ σκάφην ὀνομάσαι κατ᾽ Αἰσχύλον [που σκάφην] εἰπόντα ἐν Σισύφῳ

78 *καὶ νίπτρα δὴ χρὴ θεοφόρων ποδῶν φέρειν.*
λεοντοβάμων ποῦ σκάφη χαλκήλατος;

καλεῖται μέντοι καὶ ποδανιπτὴρ οὐ παρ᾽ Ἡροδότῳ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐν Διοκλέους Βάκχαις·

ὑδρία τις ἢ χαλκοῦς ποδανίπτηρ ἢ λέβης.

τὸ δὲ ἀπ᾽ αὐτοῦ ὕδωρ νίπτρον ἢ λούτριον ἢ ποδάνιπτρον, ὡς ἐν Ἥρωσιν Ἀριστοφάνης λέγει. ἰστέον δὲ ὅτι τὴν λεκάνην πέλλιν οἱ τραγῳδοὶ καλοῦσιν, οἱ δ᾽ Αἰολεῖς πέλικα, μάλιστα τὴν ξυλίνην, ἀπὸ τοῦ πεπελεκῆσθαι· ἵνα δὲ ἐναποπλύνεται τὰ ἐκπώματα, ὁλκαῖον, τάχα δὲ καὶ λουτήριον.
79 *τὸ δ᾽ ὑπόθημα αὐτοῦ τάχα καὶ ὑπόστατον κλητέον, ὡς ἐν τοῖς Δημιοπράτοις εὑρίσκεται τοὔνομα ἐπὶ πάντων ὑποθημάτων, ἴσως δὲ καὶ καθ᾽ Ὅμηρον ὑπόκυκλον, εἰπόντα*

χρυσέα δέ σφ᾽ ὑπόκυκλα ἑκάστῳ πυθμένι θῆκεν.

τὸν δὲ πυθμένα καὶ πύνδακα ἄλλοι τε καὶ Φερεκράτης ἐν Λήροις·

λαβοῦσα μὲν τῆς χοίνικος τὸν πύνδακ᾽ εἰσέκρουσεν.

Ἀριστοφάνης γοῦν ἐν Δράμασιν ἢ Κενταύρῳ «ἐσκρουσα-

---

76 4. *ἐναποβάσεις κυανία* ante Bentleium et Dobreum. 7. *καὶ μὴν σκαφή ᾽σθ᾽, ὥς ἄν τι ᾗ σπονδεῖον, ᾧ ᾽νεμοῦμεν* Bergkius. 78 5. *ἢ* alterum add Bentleius. 79 8. *ἐκκρουσαμένους* ante **M**.

μένους τοὺς πύνδακας» εἴρηκεν, τὴν δ' ἀπύθμενον κύλικα ἐν Τριπτολέμῳ Σοφοκλῆς ἀπυνδάκωτον ὠνόμασεν·

ἀπυνδάκωτος οὐ τραπεζοῦται κύλιξ.

Ἡ δὲ ὑποκειμένη τοῖς ὄψοις τράπεζα καὶ τρίπους 80 ἂν καλοῖτο· εἴρηκε γοῦν Ἀριστοφάνης ἐν Τελμισσεῦσι

καὶ πόθεν ἐγὼ τρίπουν τράπεζαν λήψομαι;

καὶ ἐν Ἐκκλησιαζούσαις

καὶ τὼ τρίποδ' ἐξένεγκε καὶ τὴν λήκυθον.

εἴρηνται δὲ οἱ τρίποδες καὶ παρὰ Ξενοφῶντι ἐν τῇ Ἀναβάσει, ὥσπερ καὶ τριπόδια, ὡς ἐν Ἱπποκόμῳ Μενάνδρου

τὰ δ' ἐκ μέσου τριπόδια καὶ τραγήματα.

τὸ δ' ἐπίθημα τοῦ τρίποδος κύκλον καὶ ὅλμον προσήκει 81 καλεῖν, ἐπεὶ καὶ τοῦ Δελφικοῦ τρίποδος τὸ ἐπίθημα, ᾧ ἐγκάθηται ἡ προφῆτις, ὅλμος καλεῖται, ὡς τὰ μέσα τοῦ ἐμπύρου τρίποδος γάστρα καθ' Ὅμηρον. ἐν δὲ τοῖς Δημιοπράτοις καὶ τράπεζά τις μονόκυκλος πέπραται. καὶ μὴν καὶ τὰ ἐπιτιθέμενα τοῖς τρίποσι τράπεζαι καλοῦνται, καὶ μαγίδες, ὅστις χρῆσθαι βούλοιτο τῷ ὀνόματι κυρίως ῥηθέντι ἐπὶ τῆς μάκτρας ἢ ἐπὶ τῆς τὰ ἱερὰ δεῖπνα ἢ τὰ πρὸς θυσίαν φερούσης, ὡς παρὰ Σοφοκλεῖ εἴρηται «τὰς Ἑκαταίας μαγίδας δόρπων.» Κρατῖνος δ' ἐν Βουσίριδι εἴρηκεν 82

ὁ βοῦς ἐκεῖνος χἠ μαγὶς καὶ τἄλφιτα.

παρὰ μέντοι Ἐπιχάρμῳ ἐν Πύρρᾳ ἢ Προμηθεῖ καὶ κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην χρῆσιν εἴρηται, «κύλικα μαγίδα λύχνον.» σκεύη δὲ τραπεζῶν τὰ πρὸς τροφῆς ὑπηρεσίαν κύκλοι, τεύχη, χεύματα, κοῖλοι πίνακες, πίνακες ἐκπέταλοι ἢ ὕπτιοι ἢ κυκλοτερεῖς, καί που καὶ πινακίσκοι-τινὲς ἰχθυηροί. Ἀριστοφάνης δ' ἔοικε διαιρεῖν τινὰς ἀπύρους καὶ ἐμπύρους πινακίσκους, ὡς ὅταν φῇ ἐν Τελμισσεῦσι «πινακίσκον ἄπυρον ἰχθυηρόν.» τάχα δ' εἴποι τις ἂν καὶ πινάκια· οὐ φαῦλον 83 γὰρ χρῆσθαι τούτῳ τῷ ὀνόματι. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ὀψοφόρων σκευῶν οὐ μέμνημαι παρά τινι εὑρών, ἐπὶ δὲ τῶν παρὰ ζωγράφοις Ἰσοκράτους εἰπόντος τὰ πινάκια, οὐδὲν κωλύει ὑποκόρισμα τῶν πινάκων εἶναι δοκοῦν τοὔνομα κατὰ τὴν ὑπὸ τῆς συνηθείας γνῶσιν εἰς χρῆσιν ἐλθεῖν, ἐπεὶ καὶ οἱ πίνακες αὐτοὶ οὐ μόνον τὸ ὑπὸ τοῖς ὄψοις δηλοῦσιν ἀγγεῖον, ἀλλὰ καὶ δέλτον παρ' Ὁμήρῳ καὶ σανίδα ἄλυτον

84 καί που καὶ τὰ τῶν ζωγράφων πινάκια, ὡς καὶ ἐν τοῖς Δη-
μιοπράτοις ἔστιν εὑρεῖν, «καὶ πίναξ ποικίλος ἀπ' ὀροφῆς,
καὶ πίναξ ἕτερος γεγραμμένος.» ἐκεῖ δέ που καὶ πίνακες
μαζηροὶ πέπρανται, ἐν δ' Ἀντιφάνους Ἀφροδίτης Γοναῖς καὶ
πινακίσκιον ἔστιν εἰρημένον. τοῖς δ' ἀγγείοις προσαριθμη-
τέον λεκάνας λεκάνια λεκανίδια λεκανίδας λεκανίσκας, κά-
ναστρα, μαζονομεῖα, τὰ μὲν μαζονομεῖα Ἀριστοφάνους εἰ-
85 πόντος ἐν Ὁλκάσι, τὰ δὲ κάναστρα τοῦ ποιήσαντος τοὺς
Κεραμέας, οὕς τινες Ἡσιόδῳ προσνέμουσιν· λέγει γοῦν

εὖ δὲ περανθεῖεν κότυλοι καὶ πάντα κάναστρα·

γίνεται δ' οὐ κεράμεα μόνον ἀλλὰ καὶ ἄλλης ὕλης, ὥσπερ
οἱ κότυλοι ὅτι καὶ ἀργυροῖ ἐγίνοντο, ἱκανὸς μηνῦσαι Ἀρι-
στοφάνης ἐν Βαβυλωνίοις εἰπὼν

δεῖ διακοσίων δραχμῶν·
πόθεν οὖν γένοιντ' ἄν; τὸν κότυλον τοῦτον φέρε.

τὰ μέντοι κάναστρα φελλώδεις τινὲς πινακίσκοι εἶναι δο-
κοῦσιν, ἀφ' ὧν καὶ τὸ ἐκκενῶσαι ἢ ἐκπιεῖν κανάξαι λέγουσι
καὶ ἐκκανάξαι, ὡς καὶ Εὔπολις ἐν τοῖς Φίλοις «τὴν δ' αὐ-
86 τὸς ἐκκανάξει.» ἐν δὲ τοῖς Δημιοπράτοις οὐ κάναστρον μό-
νον ἀλλὰ καὶ κάνυστρον εὑρίσκομεν. ἐμβάφια, λεκάρια, τρύ-
βλια, ὀξύβαφα ὀξυβάφια· οὐ γὰρ μόνον ἐπὶ τῶν κοτταβι-
κῶν εἴρηται τὰ ὀξύβαφα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν εἰς τὴν ἐδώδι-
μον χρείαν, ὡς ἐν Ὄρνισιν Ἀριστοφάνης

ὀξύβαφον ἐντευθενὶ πρόσθου λαβὼν ἢ τρύβλιον,

κἀν ταῖς Φρυνίχου Μούσαις

κἀν ὀξυβάφῳ χρῆσται τρεῖς χοίνικας ἢ δύ' ἀλεύρων.

καὶ λεκίδα δὲ Ἐπίχαρμος εἴρηκεν ἐν Ἥβης γάμῳ, «λεκίδα
87 κἐμβάφια δύο.» ἐν δὲ Σκίρωνι καὶ πηλίνων λεκίς· ἐν δὲ
τοῖς Δημιοπράτοις λέκος εὑρίσκομεν, Ἱππώνακτος εἰπόντος

κἄλειφα ῥόδινον ἡδὺ καὶ λέκος πυροῦ.

Ἱπποκράτης δὲ ἐν τῷ πρὸς τὰς Κνιδίας δόξας λεκίσκον εἴ-
ρηκεν. τὰς δὲ παροψίδας, ἡ μὲν πλείστη χρῆσις ἐλέγχει
τοὔνομα ἐπὶ μάζης ἢ ζωμοῦ τινὸς ἢ ἐδέσματος εὐτελοῦς,
ὅ ἐστι παροψήσασθαι, τεθέν· οὐ μὴν ἀλλὰ κἀπὶ τὸ ἀγγεῖον

---

85 2. τινας ante Hemsterhusium. 86 8. χρεῖσθαι *C*: corr *M*. idem addit μάττειν.

ἑλκτέον τὴν κλῆσιν· οὐ γὰρ ἄχθομαι τὰ συνήθη τῶν ὀνο- 88
μάτων, κἂν παρά τινι τῶν ἧττον κεκριμένων εὕρω, παρά-
γων εἰς χρῆσιν, ἐπειδὰν ἔχω τὴν πρὸς τὸν εἰπόντα ἀποστρο-
φήν. τὸ μὲν γὰρ ἐν τῷ Μεταγένους Φιλοθύτῃ

ὡς ἂν
πολλαῖσι παροψίσι καὶ καιναῖς εὐωχήσω τὸ θέατρον

οἶδ᾽ ὅτι ἔστιν ἀμφίβολον· τὸ δὲ ἐν τῇ Ἀντιφάνους Βοιω-
τίᾳ σαφέστατα ἐπὶ τοῦ ἀγγείου ἐστὶν εἰρημένον,

καλέσας τε παρατίθησιν ἐν παροψίσιν
βολβούς.

καὶ κυλίχνας δὲ ἀγγεῖον ὀψοφόρον ἐν Ταγηνισταῖς δόξειεν
ἂν Ἀριστοφάνης λέγειν εἰπὼν

τὸ δ᾽ ἔτνος τοὺν ταῖς κυλίχναις τουτὶ θερμὸν καὶ
τοῦτο παφλάζον.

χρηστέον δὲ καὶ μυστίλαις ἢ μυστίλοις ἢ γλώτταις ἢ 89
μυστιλαρίοις ἢ κοχλιωρύχοις ἢ λιστρίοις, καὶ μαχαίρᾳ ἢ
μαχαιρίῳ ἢ μαχαιρίδι. ἡ μαχαιρὶς μὲν γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ
ἐπὶ τῆς κουρίδος· ἀλλ᾽ ὅταν Φερεκράτης ἐν Κραπατα-
λοῖς φῇ

μάχαιραν ἆρ᾽ ἐνέθηκας; οὔ. τί μ᾽ εἴργασαι;
ἀμάχαιρος ἐπὶ βόεια νοστήσω κρέα,
ἀνὴρ γέρων ἀνόδοντος.

ἀπὸ γοῦν τῆς μαχαίρας καὶ τῇ μαχαιρίδι χρηστέον· ἐν δὲ 90
τοῖς Δημιοπράτοις εὑρήκαμεν μαχαίρια ἐλεφάντινα καὶ μα-
χαίρια κεράτινα.

καὶ χέρνιβα δὲ καὶ λέβητα καὶ πρόχουν καὶ χερνίβιον,
ἀναγκαῖα καὶ ταῦτα, ἐκ τῆς παρ᾽ Ὁμήρῳ χρήσεως,

χέρνιβα δ᾽ ἀμφίπολος πρόχοόν τ᾽ ἐν χερσὶν ἔχουσα.

ῥητέον δ᾽ αὐτὸ καὶ χειρόνιπτρον, Εὐπόλιδος εἰπόντος ἐν
Κόλαξι «φροῦδον τὸ χειρόνιπτρον.» οἷς ἐπακτέον καὶ σπόγ-
γους καὶ σπογγίας. ἐπὶ δὲ τούτοις κανᾶ καὶ κάνητα καὶ
κανίσκια. καὶ κάνητα μὲν Κράτης ἐν Ἥρωσιν εἶπεν,

ὁ κάνης δὲ τῆς κοίτης ὑπερέχειν μοι δοκεῖ·

Ἀριστοφάνης δ᾽ ἐν Ἀχαρνεῦσι κανοῦν, ἐν δὲ Γηρυτάδῃ «ἄλ- 91
λος δ᾽ εἰσέφερε πλεκτῷ κανισκίῳ ἄρτων περίλοιπα θρύμ-

---

88 13. τοὺν Dindorfius pro ἐν. 91 1. κάνητος libri.

ματα.» καὶ κανοῦν δὲ ἀρτοφόρον. εἴποις δ' ἂν καὶ κίστην ὀψοφόρον, ὅθεν καὶ

μήτηρ δ' ἐν κίστῃ ἐτίθει περικαλλέ' ἐδωδήν.

καί που καὶ κοίτην, ὡς ἔν τε τοῖς Βάπταις Εὐπόλιδος

ἀλλὰ τὰς κοίτας γ' ἔχουσι πλουσίως σεσαγμένας,

καὶ ἐν Φερεκράτους Μυρμηκανθρώποις,

ἀλλὰ καὶ κοίταις ἐν ἐμαῖσιν ἀπόκειθ' ἃ μέλλομεν
ἀριστήσειν.

92 ἐν δὲ τῇ Ἴωνος Ἀλκμήνῃ ὁ εἰς τὴν τῆς τροφῆς παρασκευὴν θύλακος σάγη ὠνόμασται. καὶ σπυρίδα δὲ ὀψωνιοδόκον πλεκτὴν σχοῖνον ἐν Ἀμφιάρεῳ Ἀριστοφάνης ἔφη· ἐν δὲ Ἀχαρνεῦσι σπυρίδιον, ὃ καὶ πλέκος εἴρηκε παρατραγῳδῶν.

καὶ τὰ μὲν τῶν ἡδυσμάτων ἀγγεῖα ἐρεῖς κυψέλας, ὀξίδας, καὶ τὴν ἐλαιηρὰν ἐπίχυσιν, ἣν Εὔπολις μακρὸν χαλκίον ὠνόμασεν. καὶ Ἀριστοφάνης δ' ἐν Ἀχαρνεῦσιν ἔφη

κατάχει σύ, παῖ, τοὔλαιον ἐκ τοῦ χαλκίου.

τὸ δὲ ὄνομα ἡ ἐπίχυσις εἴρηται ἐν Ἀριστοφάνους Δαιτα-
94 λεῦσιν· ἐν δὲ Ταγηνισταῖς ὠνόμασταί τι καὶ μελιτήριον ἄγγος. εἴποις δ' ἂν καὶ τὴν ἡδυσματοθήκην κυμινοδόκον, Νικοχάρους εἰπόντος ἐν Γαλατείᾳ

σοφαῖσι παλάμαις τεκτόνων εἰργασμένον,
καὶ πόλλ' ἐν αὐτῷ λέπτ' ἔχον καδίσκια
κυμινοδόκον,

καὶ κυμινοδόχην. καὶ κυμινοθήκη δ' ἐν τοῖς Δημιοπράτοις ἐστὶν εἰρημένη, ἐν δὲ τῷ τοῦ Γελῴου Ἀπολλοδώρου Γραμματειδιοποιῷ κυμινοδόκη·

μεταξὺ τῶν λόγων δέ, τουτί μοι δοκεῖ
κυμινοδόκην, οὐ γραμματεῖον περιφέρειν.

94 εἰ δὲ ἐπὶ ταῖς ἑστιάσεσιν ἕν τι τῶν ἀναγκαίων καὶ ἡ ῥιπίς, εἴρηται μὲν ἐπὶ τῆς ῥιπιζούσης τοὺς ἄνθρακας ἐν Ἀχαρνεῦσιν Ἀριστοφάνους,

τὴν ἐσχάραν μοι δεῦρο καὶ τὴν ῥιπίδα,

οὐδὲν δὲ κωλύει καὶ ἐπὶ τῆς τὰς μυίας ἀποσοβούσης κατα-

---

91 5. ἀλλὰ] καὶ *A.* || γ'] οὐκ *A.* 7. καὶ κοίτας τὰς ἐν ἐμοὶ ἀποβάνθ' *F*: corr *M.* 92 2. ὀψωναδόκων *C.* 4. πλεκτὸν ante Iungermannum. 93 4. σοφαῖς et τέκτονος ante *M.* 94 5. ἀνασοβούσης *C.*

χρῆσθαι τῷ ὀνόματι· καίτοι καὶ τὴν μυιοσόβην ἔν τε ταῖς
Μενάνδρου Φιλαδέλφοις ἔστιν εὑρεῖν καὶ ἐν Ἀναξίππου Κι-
θαρῳδῷ,

μυιοσόβην λαβὼν παράστηθ᾽ ἐνθάδε.

Προσαριθμητέον δὲ τούτοις καὶ τὰ τοῦ μαγείρου 95
σκεύη, χύτρας χυτρίδια χυτρίδας (ζετραίαν δὲ τὴν χύτραν
οἱ Θρᾷκες καλοῦσι), λοπάδας λοπάδια, ἐχίνους ἐχινίσκους,
χαλκία χαλκίδια, ἐσχάρας, ἐσχάρας ἰχθυοπτρίδας, ἐσχαρί-
δας, λέβητας λεβήτια λεβητάρια, ὀβελοὺς καὶ ὀβελοὺς βου-
πόρους καὶ ὀβελίσκους, ὡς Ἀριστοφάνης ἐν Ἀχαρνεῦσιν

φέρε τοὺς ὀβελίσκους, ἵνα πήξω τὰς κίχλας·

ἐν δὲ τοῖς Δημιοπράτοις πέπραται καὶ ἄρτημα ὀβελίσκων. 96
καὶ κρατευτὰς δὲ καὶ κρατευτήρια ἐρεῖς, καὶ ὡς ἐν τοῖς Δη-
μιοπράτοις ἔστιν εὑρεῖν, μολυβδοκρατευτάς. τὰ μὲν οὖν δη-
μιόπρατα, οὐ μόνον τοὔνομα παρ᾽ Ἀριστοφάνει ἐν τοῖς Ἱπ-
πεῦσιν ἔστιν,

ἐπίπαστα λείχων δημιόπραθ᾽ ὁ βάσκανος,

ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις κωμῳδοδιδασκάλοις· πρὸς δὲ
καὶ Λυσίᾳ λόγος ἔστιν ὑπὲρ τῶν δημιοπράτων πρὸς Εὐ- 97
θίαν. ἐν δὲ ταῖς Ἀττικαῖς στήλαις, αἳ κεῖνται ἐν Ἐλευσῖνι,
τὰ τῶν ἀσεβησάντων περὶ τὼ θεὼ δημοσίᾳ πραθέντα
ἀναγέγραπται· ἐν αἷς ἄλλα τε πολλὰ σκεύη ἐστὶν ὠνομα-
σμένα καὶ μολυβδοκρατευταί· καὶ Εὔπολις δὲ ἐν τοῖς Κό-
λαξιν ἔφη μολυβδίνους κρατευτάς.

τῶν δὲ μαγείρου σκευῶν καὶ κοπίδες καὶ σφαγίδες, καὶ
σφάγιον, ᾧ ὑποδέχονται τὸ αἷμα τῶν ἱερείων· τὸ γὰρ σφά-
κτρον τέλους ὄνομα ἦν ἐπὶ τοῦ καταβαλλομένου ὑπὲρ τῶν
θυομένων οὕτως ἐπονομασθέν. μαγείρου δὲ σκεύη καὶ το-
ρύνη καὶ ἐόργη καὶ εὐέργη· τὸ δὲ ῥῆμα τὸ τετορύνηκας 98
ἔστιν ἐν Εὐβούλου Παρμενίσκῳ. ἐκ δὲ τῶν σκευῶν καὶ ἐτ-
νήρυσις καὶ ζωμήρυσις, καὶ κρεάγρα καὶ ἁρπάγη καὶ λύκος
καὶ ἐξαυστήρ, καὶ λίστρον καὶ λιστρίον, ὅ τινες ταγηνο-
στρόφιον, καὶ τάγηνον δέ. ἀλλὰ μὴν καὶ τήγανον ἂν ἔχοις
εὑρεῖν εἰρημένον ἐν Εἵλωσιν Εὐπόλιδος, καὶ ἐν Τηλεκλεί-
δου Ἀψευδέσιν

---

95 2. *ζειᾶύ* *A*. 98 6. *ἰλιάσιν* *A*, *ἰλιῶσιν* *B*.

τὰ δὲ τήγανα
σίζοντά σοι μολύνεται.

ὑπόφαυλοι γὰρ οἱ ἐν Ἱπποκόμῳ Μενάνδρου τηγανισμοί. τὸ μέντοι ῥῆμα τὸ τηγανίζεσθαι ἔστιν ἐν Ἀποκλειομένῃ
99 Ποσειδίππου· καίτοι τό γε δρᾶμα Ἀριστοφάνους Ταγηνισταί. τὸν δὲ καλούμενον χυτρόποδα ἔστι μὲν καὶ λάσανα κεκλημένον εὑρεῖν, ὡς Διοκλῆς ἐν Μελίτταις

ἀπὸ λασάνων θερμὴν ἀφαιρήσω χύτραν·

ἐν δὲ τῷ πρώτῳ τῶν Ἱππώνακτος ἰάμβων εἴρηται χυτροπόδιον, ὥσπερ καὶ παρ' Ἡσιόδῳ

μηδ' ἀπὸ χυτροπόδων ἀνεπιρρέκτων ἀφελόντα.

ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἕτερόν τι δηλοῖ· ὅταν δὲ Δίφιλος ἐν Ἐπικλήρῳ λέγῃ «χύτρον μέγαν παρὰ τοῦ μαγείρου,» δῆλον
100 ὅτι τὴν χύτραν λέγει ἀλλ' οὐ τὸν χυτρόποδα. εἰδέναι δὲ οὐ φαῦλον ὅτι χύτρα καὶ φιλήματος εἶδος ἦν, ὁπότε τὰ παιδία φιλοίη τῶν ὤτων ἐπιλαμβανόμενα· ὑποδηλοῖ δὲ Εὔνικος ἐν Ἀντείᾳ,

λαβοῦσα τῶν ὤτων φίλησον τὴν χύτραν.

οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ βαῦνον ἂν εἴποις τὸν χυτρόποδα, καί που καὶ ἀνθράκιον, Ἀλέξιδος εἰπόντος ἐν Λημνίᾳ

καὶ μὴν παρῆν ἀνθράκιον ἡμῖν ἐν μέσῳ
σείσων τε κυάμων μεστός·

καὶ γὰρ ὁ σείσων ἀγγεῖον ᾧ κυάμους ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον
101 ἐνέφρυγον. καὶ μὴν καὶ ἐσχάραν εἴποις ἂν τὸ ἀνθράκιον τοῦτο, καὶ ἐσχάριον, Ἀριστοφάνους ἐν Ταγηνισταῖς εἰπόντος ἐσχάρια, καί που καὶ ἐσχαρίδα. ὁ δὲ Στράττις ἐν Ψυχασταῖς φησὶ

κομίσειέ μοί τις
θυμαλώπων ὧδε μεστὴν ἐσχάραν.

καὶ εἰσὶν οἱ θυμάλωπες οἱ ἡμίκαυτοι ἄνθρακες· οὐ γὰρ ἂν εἴη πρὸς τοῦ βιβλίου τοῦδε παραδηλοῦν ὅτι καὶ οἱ καλούμενοι τῶν ἀμπέλων ἐπίτραγοι.

τῶν δὲ μαγειρικῶν καὶ ἐλεόν, ξάνιον, ἐπίξηνον, τράπεζα μαγειρική, ἣν οἱ νεώτεροι ἐπικόπανον· ἔστι δὲ τοὔνομα παρὰ Μενάνδρῳ ἐν Μεσσηνίᾳ, «ἡγεῖταί μ' ὅλως ἐπικόπα-

---

101 1. καὶ post μὴν vulgo om. 5. τις] τάχα malit M. 12. μ' Hemsterhusius pro μὲν.

νόν τι.» ἔτι δὲ μάκτρα, σκάφη, μαγίς, σκαφίς, κάρδοπος, κάνεον. καὶ νεόκοπον μὲν κάρδοπον Εὔπολις ἐν Αἰξὶν εἴρηκεν, ὡς Ἀριστοφάνης ἐν Σφηξὶ νεόκοπτον μύλην· Μένανδρος δὲ ἐν Δημιουργῷ ληνὸν εἴρηκε τὴν κάρδοπον. ταὐτὸν δὲ τοῦτο καὶ θυΐα καὶ ἀντλία· τὴν γὰρ σκάφην οὕτως ὠνόμασεν Ἀριστοφάνης ἐν Εἰρήνῃ. καὶ σκαφίδα δὲ τὴν σκάφην ταύτην ἐν ταῖς Ὁλκάσιν ἂν λέγοι, συντάξας οὕτω, «σκαφίδας μάκτρας.» ἐν δὲ τοῖς Δημιοπράτοις εὑρίσκεται σκάφη μακρὰ καὶ σκάφη στρογγύλη. τὴν δὲ θυΐαν καὶ θυΐδιον εἴποις ἂν κατ᾽ Ἀριστοφάνην ἐν Πλούτῳ λέγοντα· καὶ ἴγδιν δὲ αὐτὴν κεκλήκασι Σόλων τε ἐν τοῖς ἰάμβοις λέγων 102 103

σπεύδουσι δ᾽ οἱ μὲν ἴγδιν, οἱ δὲ σίλφιον,
οἱ δ᾽ ὄξος,

καὶ ἔτι σαφέστερον Ἀντιφάνης Κοροπλάθῳ,

γύναι, πρὸς αὐλὸν ἦλθες. ὀρχήσει πάλιν
τὴν ἴγδιν.

ἔστι μὲν οὖν ἴγδις καὶ ὀρχήσεως σχῆμα· ὁ δὲ παίζων πρὸς τοὔνομα κωμικῶς ἐπήγαγε «τὴν θυΐαν ἀγνοεῖς; τοῦτ᾽ ἔστιν ἡ ἴγδις.» τὸ δὲ πύραυνον, ᾧ τοὺς ἐμπύρους ἄνθρακας κομίζουσιν, εἴποις ἂν ἐμῇ δόξῃ καὶ πυρφόρον. 104

μαγειρικὰ δὲ καὶ κοπίδες καὶ μαχαιρίδες καὶ δορίδες. Ἀριστοφάνους γοῦν ἐν Ἱππεῦσιν ὁ μάγειρος λέγει «μαχαιρίδων τε πληγάς,» ὥσπερ καὶ ἐν τῷ Γήραι ὁ αὐτὸς ποιητὴς εἴρηκεν «κοπίδι τῶν μαγειρικῶν.» ἐκ δὲ τούτων καὶ τυρόκνηστις, ἣν καὶ κύβηλιν καλοῦσιν· ὧν ἡ μὲν τυρόκνηστις ἔστιν ἐν Πλάτωνος Ἀδώνιδι καὶ ἐν Ἀριστοφάνους Αἰολοσίκωνι,

δοῖδυξ, θυΐα, τυρόκνηστις, ἐσχάρα,

ἡ δὲ κύβηλις ἐν Φιλήμονος Ἁρπαζομένῳ,

ὁρῶ μαγείρου καὶ κύβηλιν καὶ σκάφην.

προσονομαστέον δὲ τούτοις καὶ πέλυκα καὶ δοίδυκα καὶ ἀλετρίβανον. γαστρόπτης δὲ ἐν τοῖς Δημιοπράτοις πέπραται, καὶ δευτήρ, κοινὸν ἀρτοποιῷ καὶ μαγείρῳ σκεῦος, ἀπὸ τοῦ 105

---

103 6. σπεῦJ *A*, σπεύσιδα *B*, πευσίδ᾽ *C*: corr Casaubonus. 104 1. ἴγδις] θυΐα addit *C*, θύεια *B*. 12. μάγειρον *M*.

δεύειν ὠνομασμένον. ἄβακα δ' εἰ βούλοιό τι τῶν τοῦ μαγείρου σκευῶν καλεῖν, προσχρηστέον σοι Κρατίνῳ ἐν Κλεοβουλίναις λέγοντι

ἐπέδωκε βαλάνων ἄβακα τῶν ἐκ φελλέως.

καὶ ἀβάκιον δ' ἂν αὐτὸ εἴποις· ἐφ' ἑτέρου μὲν γὰρ εἴρηται ὑπὸ Λυσίου ἐν τῷ ὑπὲρ Καλλαίσχρου, «μετ' ἀβακίου
106 δὲ καὶ τραπεζίου πωλῶν ἑαυτόν,» χρῆσθαι δ' ἔξεστι τῷ ὀνόματι καὶ ἐπὶ τοῦ ὀψοφόρου σκεύους, ὥσπερ καὶ κακκάβην τὴν λοπάδα ἐρεῖς, εἰπόντος Ἀριστοφάνους ἐν Σκηνὰς καταλαμβανούσαις

τὴν κακκάβην γὰρ κᾶε τοῦ διδασκάλου.

ἐν δ' Εὐβούλου Ἴωνι εἴρηται

τρύβλια δὲ καὶ πατάνια καὶ κακκάβια καὶ
λοπάδια

ὡς ἕτερον ὂν παρὰ τὴν λοπάδα τοῦτο τῷ σχήματι. καὶ κάκκαβον δὲ τὴν κακκάβην κατὰ τὴν τῶν πολλῶν χρῆσιν Ἀντιφάνης κέκληκεν εἰπὼν ἐν Παρασίτῳ

κάκκαβον λέγω,
σὺ δ' ἴσως ἂν εἴποις λοπάδ'. ἐμοὶ δὲ τοὔνομα
οἴει διαφέρειν, εἴτε κάκκαβόν τινες
χαίρουσιν ὀνομάζοντες εἴτε σίττυβον;

107 καὶ Νικοχάρης δὲ ἐν Λημνίαις εἴρηκε κακκάβους. καὶ πατάνη δὲ καὶ πατάνιον τὸ ἐκπέταλον λοπάδιον, ὅ τινες καλοῦσι πατέλλιον, ἡ μὲν πατάνη Σώφρονος εἰπόντος ἐν Νυμφοπόνῳ «πατάνα αὐτοποίητος,» τὸ δὲ πατάνιον Εὐβούλου ἐν Κατακολλῶντι

καὶ πνικτὰ Σικελικὰ πατανίων σωρεύματα

καὶ Ἀντιφάνους ἐν Εὐθυδίκῳ

πολύπους τετμημένος
ἐν πατανίοισιν ἑφθός.

108 Ἄλεξις δὲ ἐν Ἀσκληπιοκλείδῃ πατάνια εἴρηκεν· ἐν δὲ ταῖς Ἱππάρχου Παννυχίσιν εὑρῆσθαί φασι κατὰ τὴν τῶν ἰδιωτῶν συνήθειαν εἰρημένον βατάνιον. οἷς μέντοι τὰς κριθὰς φρύγοντες μετέβαλλον ἢ καὶ τοὺς κυάμους, πατάλλια

---

105 4. φιττέως ante Bentleium. 106 9. τοῦτο Iungermannus pro τούτῳ. 107 5. κατακολλωμένῳ M.

ταῦτα ἐκαλεῖτο. εἰ δὲ καὶ κρεωστάθμην ἐν τούτοις θετέον, ἰστέον ὅτι τὸ σπαρτίον, οὗ λαβόμενός τις ἀνέλκει τὸν ζυγόν, ἀρτάνην ὠνόμαζον. σκεῦος δὲ μαγειρικὸν καὶ ἠθμός, Εὐριπίδου ἐν Εὐρυσθεῖ σατυρικῷ εἰπόντος

ἢ κύαθον ἢ χαλκήλατον
ἠθμὸν προσίσχων τοῖσδε τοῖς ὑπωπίοις.

ἐν μέντοι τοῖς Δημιοπράτοις καὶ ἠθμός τις ἐπικρητηρίδιος πέπραται, ὃς ἴσως τοῖς περὶ τὸν οἶνον μᾶλλον προσήκει. καὶ μὴν καὶ ἐπίχυσις χαλκίου ἓν τῶν μαγείρου σκευῶν· 109
Ἀριστοφάνης δὲ αὐτὸ εἴρηκεν ἐν Δαιταλεῦσιν,

οὔκ, ἀλλὰ ταῦτά γ' ἐπίχυσις τοῦ χαλκίου.

ἦ που δὲ καὶ φρυγεὺς καὶ φρύγετρον, τὸ μὲν φρύγετρον Πολυζήλου εἰρηκότος ἐν Διονύσου γοναῖς,

οὗπερ αἱ χύτραι κρέμανται καὶ τὸ φρύγετρον·

καὶ γὰρ εἰ τὸ φρύγετρον ταῖς κοδομαῖς προσήκειν δοκεῖ καὶ ἔστι ταὐτὸν τῷ κοδομείῳ ἢ κατὰ τοὺς πολλοὺς φωγάνῳ, ἀλλὰ νῦν ἔοικεν ὡς μαγείρου σκεῦος συντετάχθαι· τὸν δὲ φρυγέα καὶ αὐτὸν ὡς σκεῦος μαγειρικόν, εἴτε τὸ ἀγγεῖον ἐν ᾧ ἔφρυγον, εἴτε τὸ φρύγετρον, [ὡς] ὁ κωμικὸς Θεόπομπος ἐν Σειρῆσι ὑποδηλοῖ λέγων «φρυγεὺς θυΐα λήκυθος.» καὶ μὴν καὶ Κηφισοδώρου ἐν Ὑὶ εἰπόντος «σπονδὴ 110
δὲ παρὰ τῶν ὁλκάδων καὶ καταφαντισγός» καὶ μάτταν ἀγγεῖον ἀκούοντες ἐντεῦθεν εἰρῆσθαι νομίζουσι καὶ τὴν παρὰ Ῥωμαίοις καμέλλαν. τῶν τε μαγειρικῶν ἰπνοὶ καὶ κρίβανοι, καὶ βόες κριβανῖται ἐν Ἀριστοφάνους Ἀχαρνεῦσιν.

προσθετέον δὲ τῷ μαγείρῳ καὶ ξύλα καύσιμα καὶ κληματίδας καὶ ἐκκαύματα, εἰπόντος Σοφοκλέους ἐν Ἡρακλεῖ σατυρικῷ

συνέλεγον τὰ ξύλ' ὡς ἐκκαύματα,
μή μοι μεταξὺ προσδεήσειεν.

προσθετέον δὲ τούτοις καὶ δᾷδας καὶ δᾳδία, καὶ κορμοὺς 111
καὶ σχίζας καὶ σχιζία, καὶ πεύκας καὶ λαμπάδας καὶ ἰπνοὺς καὶ πανούς, καὶ ἄνθρακας καὶ μαρίλην· καὶ μαρίλαν δ' ἐκάλουν τὸν χνοῦν τῶν ἀνθράκων. τάχα δὲ καὶ λάρκους

---

108 2. τὸ C. 109 3. τουτό Bergkius. 110 2. μάκτραν Gualtherus. 4. matellam Salmasius.

τούτοις προσονομαστέον καὶ λαρκία καὶ λαρκίδια τὰ ἀγγεῖα τῶν ἀνθράκων, Ἀριστοφάνους εἰπόντος ἐν Ἀχαρνεῦσιν. Εὐριπίδης μὲν εἴρηκεν ἐν Αὐτολύκῳ σατυρικῷ

τοὺς ὄνους τοὺς λαρκαγωγοὺς ἐξ ὄρους οἴσειν ξύλα·

ἐν δὲ τῷ Ἀλέξιδος Σπονδοφόρῳ ἔστιν εἰρημένον,

Ἀριστογείτονα
τὸν ῥήτορ' εἶδον λάρκον ἠμφιεσμένον
τῶν ἀνθρακηρῶν.

112 Εἰ δὲ δὲ ἐπὶ τοῖς μαγειρικοῖς σκεύεσι καὶ τὰ τῶν ἀρτοποιῶν προσρητέον, ἀρτοπτεῖον μὲν τὸ ἐργαστήριον τινῶν ὀνομαζόντων οὐδὲν κωλύει καὶ τὸ σκεῦος ᾧ τοὺς ἄρτους ἐνοπτῶσιν οὕτω καλεῖν, ὃν νῦν ἀρτόπτην καλοῦσι, πλαθάνους δὲ ἑκάτερον ῥητέον, ᾧ τε καὶ ἐφ' ᾧ τοὺς ἄρτους ἔπλαττον. ἐκ δὲ τῶν ἀρτοποιικῶν ὄνος ἀλέτων, καὶ μύλη καὶ μύλη σιτοποιὸς καὶ μυλήκορον, καὶ παυσικάπη, ἣν καὶ
113 καρδοπεῖον ὠνόμαζον, ὡς ἐν Ἥρωσιν Ἀριστοφάνης

ἢ καρδοπείῳ περιπαγῇ τὸν αὐχένα.

ἐκ δὲ τούτων ὀβελοί, σπάλαθρον, ἀπομάκτρα, σκυτάλη, περιστροφίς, μαγίς, χοῖνιξ, μέδιμνος ἡμιμέδιμνος, ἑκτεύς, καὶ παρὰ Ἀλκαίῳ τῷ μελοποιῷ ἐν δευτέρῳ μελῶν κύπρος, καὶ παρ' Ἱππώνακτι ἐν πρώτῳ ἰάμβων ἡμίκυπρον, διχοίνικον δὲ καὶ ἡμίεκτον ἐν Ἀριστοφάνους Νεφέλαις. καὶ κοτύλη δὲ μέτρον οὐχ ὑγρῶν μόνον ἀλλὰ καὶ ξηρῶν, ὅταν φῇ Θουκυδίδης ἐν τῷ ἑβδόμῳ βιβλίῳ «κοτύλην ὕδατος καὶ δύο
114 κοτύλας σίτου·» δύναται δὲ καὶ τριτημόριον χοίνικος. ἀρτοποιικὸν δὲ καὶ κοδομεῖον καὶ τηλία καὶ μάκτρα καὶ σκάφη, καὶ εἴ τινα τῶν μαγειρικῶν κοινὰ τοῖς ἀρτοποιοῖς, ᾗ που δὲ καὶ ὅλμος καὶ τὸ ὑπόθημα τοῦ ὅλμου ὑφόλμιον, ὡς Ἀριστοφάνης ἐν Ἀναγύρῳ. καὶ ὕπερον δὲ καὶ κόσκινον, καὶ κρησέρα καὶ κρησέριον, καὶ ἀλευρότησις, καὶ ὡς ἐν τοῖς Δημιοπράτοις ἀναγέγραπται, κόσκινον κριθοποιόν. ὁ δὲ Ἀριστοφάνης ἐν Σκηνὰς καταλαμβανούσαις ἔφη «ὥσπερ κόσκινον αἰρόπινον τέτρηται.»
115 Λύχνοι δ' ἐπὶ τούτοις, καὶ λύχνοι δίμυξοι, Φιλωνί-

---

111 5. σπονδοφορικῷ ante Hemsterhusium. 112 5. ὥστε vulgo: cf. 6, 74 et 89. 6. ἀλήθων A.

δου μὲν ἐν τοῖς Κοθόρνοις εἰπόντος «ὥσπερ οἱ δίμυξοι τῶν λύχνων,» Μεταγένους δὲ «δίμυξον, ὡς ἐγὼ δοκῶ,» καὶ λύχνοι τρίμυξοι, καὶ κατὰ Ἡρόδοτον λύχνα. αὐτὸς μὲν καὶ λυχνοκαΐαν εἴρηκεν, καὶ Κρατῖνος δὲ ἐν τῷ Τροφωνίῳ καὶ Μένανδρος ἐν Θετταλῇ. καὶ λύχνιον μὲν ἐφ' οὗ ἐντίθεται ὁ λύχνος, ἡ καλουμένη λυχνία· τοῦ δὲ λυχνίου τὸ ἀπευρυνόμενον, ᾧ ἐπιτίθεται ὁ λύχνος, πινάκιον ἢ πινακίσκιον· τὸ δὲ ἐντιθέμενον τῷ λύχνῳ θρυαλλίς, ἐλλύχνιον, φλόμος.
116 ὁ δὲ νῦν φανὸς καὶ λυχνοῦχος, ὡς Ἀριστοφάνης ἐν Ἀχαρνεῦσιν ἔφη «φαίνειν ὑπευθύνοις λυχνοῦχος·» ἐν δὲ τῷ Λυσίου πρὸς Χυτρίνον «ἐξαίφνης τοῦ συνακολουθοῦντος οἰκέτου λίθον τις λαβὼν ἔκρουσε τὸν λυχνοῦχον.» ἐν δὲ τῷ Ἀριστοφάνους Αἰολοσίκωνι

καὶ διαστίλβονθ' ὁρῶμεν,
ὥσπερ ἐν καινῷ λυχνούχῳ,
πάντα τῆς ἐξωμίδος.

ἐκαλεῖτο δὲ καὶ λαμπτὴρ ὁ λυχνοῦχος· ἐν γοῦν τῷ δευτέρῳ τῶν Φιλίστου βιβλίων εἴρηται «καὶ τὰς νύκτας ἐπαίρεσθαι λαμπτῆρας ἀντιπεφραγμένους·» ὑποδηλοῖ δὲ τὸν ἐκ κέρα- 117 τος φανόν. πανὸς μέντοι καὶ φανὸς ἡ λαμπάς, ὡς ὅταν φῇ ἐν τῇ Ἀλκμήνῃ Εὐριπίδης

πόθεν δὲ πεύκης πανὸν ἐξεῦρες λαβεῖν;

καὶ γὰρ δᾷδες καὶ λαμπάδες εἰσὶ τῶν φωσφόρων. τὰς μέντοι λαμπάδας καὶ κάμακας εἴρηκεν ἐν Ξαντρίαις Αἰσχύλος·

κάμακες πεύκης οἱ πυρίφλεκτοι.

τὸ δὲ ὀβελισκολύχνιον, στρατιωτικὸν μέν τι τὸ χρῆμα, εἴρη- 118 ται δὲ ὑπὸ Θεοπόμπου τοῦ κωμικοῦ ἐν Εἰρήνῃ·

ἡμᾶς δ' ἀπαλλαχθέντας ἐπ' ἀγαθαῖς τύχαις
ὀβελισκολυχνίου καὶ ξιφομαχαίρας πικρᾶς.

ὅταν δ' εἴπῃ ἐν τῷ Αἰολοσίκωνι Ἀριστοφάνης «δυοῖν λυχνιδίοιν,» δῆλον ὅτι λύχνια εἴρηκεν ἀλλ' οὐ λύχνους μικρούς, ὥσπερ καὶ ὅταν Κράτης φῇ ἐν τοῖς Γείτοσιν «οὐκ ἔστι μοι λυχνίδιον.» σαφέστερον δ' ἐν τοῖς Ἀριστοφάνους Δρά- 119 μασιν ἢ Νιόβῳ

---

115 1. δὲ ante *M*, et 2. *Μεταγένης δὲ δίμυξον δὲ.* 3. οὗτος μέντοι? 5. *Θετταλικῇ* libri. **116** 7. *κενῷ* ante Salmasium. **118** 1. *τοι* vulgo.

ἀλλ' ὥσπερ λύχνος
ὁμοιότατα καθηῦδ' ἐπὶ τοῦ λυχνιδίου.

Ἀριστοφάνους δ' ἐν ταῖς Φοινίσσαις εἰπόντος

στίλβη θ' ἡ κατὰ νύκτα μοι
φλόγ' ἀνασειράζεις ἐπὶ τῷ
λυχνείῳ,

οὐκ ἀφανὲς ὅτι καὶ ἡ στίλβη λύχνου τι εἶδος.

καὶ μὴν εἰ μύροις ἐπὶ τούτῳ χρηστέον, ὅτι μὲν καὶ μυρίδιον εἴρηκε τὸ μύρον Ἀριστοφάνης ἐν Ταγηνισταῖς ἰστέον, εἴρηται δ' ὑπ' αὐτοῦ ἐν Δαιταλεῦσι καὶ ἄγγη μυρηρά. λέγοιτο δ' ἂν καὶ λήκυθος μυρηρά· σὺ δ' ἂν εἴποις καὶ μυροφόρον. ἐν δὲ Βατράχοις Ἀριστοφάνους εἴρηται
120 καὶ τὸ ληκύθιον. Σοφοκλῆς δ' ἐν Ἀνδρομέδᾳ αὐτοχείλεσι ληκύθοις ἔφη, δηλῶν ἀλαβάστους μονολίθους. καὶ τὸ μὲν εἰς τὰς ληκύθους καθιέμενον ἐπὶ γεύματι τοῦ μύρου σπαθίδα καὶ σπάθην κλητέον, Ἀριστοφάνους μὲν εἰπόντος ἐν Δαιταλεῦσιν

τῆς μυρηρᾶς ληκύθου
πρὶν κατελάσαι τὴν σπαθίδα, γεύσασθαι μύρου

(καὶ γὰρ Εὔβουλος ἐν ταῖς Στεφανοπώλισιν τοῦτο μὲν σπαθίδα, τοὺς δὲ ἀλαβάστους ἀλαβάστια εἴρηκεν·

λῦε τἀλαβάστια
θᾶττον σύ, καὶ τῇ σπαθίδι τὸν πώγωνά μου
καὶ τὴν ὑπήνην μύρισον)

121 Ἀλέξιδος μέντοι ἐν τῷ Δρωπίδῃ σπάθην τὴν σπαθίδα εἰπόντος, «τὴν σπάθην ἐν τῷ μύρῳ καθῆκεν.» τὸ δὲ ἀγγεῖον εἰς ὃ ἐξεχεῖτο τὸ μύρον, ἐξάλειπτρον ἐκαλεῖτο, ὡς Ἀριστοφάνης ἐν Ἀχαρνεῦσιν. οὗ δὲ ἔγκεινται αἱ ἀλάβαστοι, ταῦτα τὰ σκεύη ἀλαβαστοθήκας τῶν ἄλλων λεγόντων Ἀριστοφάνης ἐν Τριφάλητι ἀλαβαστροθήκας ἔφη·

ἀλαβαστροθήκας τρεῖς ἔχουσαν ἐκ μιᾶς.

122 κοινῇ δὲ κεραμέων σκευῶν ὀνόματα ἐν Ἀξιονίκου Χαλκιδικῷ,

τρύβλια, χύτρα, λοπάδιον, ὀξίς, χοῦς, ἁμίς,

---

119 4. φλογάνας ἠράζεις vel φλόγα ἥξει codices: correctum in Vossiano. 6. λυχνίῳ ante Dindorfium. 11. μυροφορεῖον Bergkius. 120 2. λίθοις C. 7. κατήλασας ante Hemsterhusium.

λεκάνη, θυΐα, κάνθαρος, σείσων, λύχνος.
ὑπηρεσία σοι παντελής, γραῦ, κεραμίων.

τὰ πλείω δὲ τούτων καὶ ἄλλης ἂν ὕλης γένοιτο, ἐπεὶ καὶ Ἕρμιππος ἐν Θεσμοφόροις τὸν κύαθον καὶ τὴν οἰνοχόην καὶ τὸ λύχνιον καὶ τὰ τοιαῦτα σκεύη χαλκίδια καὶ χαλκία καλεῖ ὡς ἐκ χαλκοῦ πεποιημένα.

Δειπνήσαντι δὲ καὶ πρὸς κοίτην τραπομένῳ τὰ μὲν 123
στρώματα καὶ ἐπιβλήματα προείρηται, ἐν καιρῷ δ' ἂν εἴη τὸ παρ' Ὁμήρῳ ἱμάτιον ἐνεύναιον καὶ παρεύναιον μέγα καὶ δασύ, καὶ ὁ παρὰ τοῖς κωμῳδοῖς χιτὼν εὐνητήρ, ὃς τοῦ νῦν ἐγκοιμήτωρ ἡδίων, ἢ που δὲ καὶ χλαῖναι καὶ ῥήγεα σιγαλόεντα καὶ οἱ παρὰ Μενάνδρῳ καυνάκαι, καὶ χειμῶνος σίσυραι καὶ τὸ παρ' Ἀριστοφάνει χείμαστρον. τὴν χλαῖναν δὲ οὕτως ἐκάλουν οἱ τῆς κωμῳδίας ποιηταί, μόνα τὰ παχέα ἱμάτια ταύτης τῆς προσηγορίας ἀξιοῦντες, ὥσπερ καὶ 124
Θεόπομπος ἐν Εἰρήνῃ

χλαῖναν δέ σοι
λαβὼν παχεῖαν ἐπιβαλῶ Λακωνικήν·

Ὅμηρος δὲ καὶ τὰ λεπτὰ χλαίνας καλεῖ. οἱ μέντοι Ἀττικοὶ τὸ λεπτὸν χλανίδα, καὶ τὸ ἱππικὸν χλαμύδα, ὡς Θετταλῶν. πρώτην δέ φασι χλαμύδα ὀνομάσαι Σαπφὼ ἐπὶ τοῦ ἔρωτος εἰποῦσαν

ἐλθόντ' ἐξ ὀρανῶ πορφυρίαν περθέμενον χλαμύν.

Καὶ τὰ μὲν ἐπὶ πλεῖστον ἀναγκαῖα τῇ καθ' ἡμέραν χρήσει σκεύη προείρηται· συναπτέον δὲ δι' ὀλίγων καὶ τὰ
λοιπά, οἷον τὰ τῆς γυναικωνίτιδος, ταλάρους καὶ κα- 125
λάθους καὶ καλαθίσκους, καὶ ταλάρια δὲ καὶ καλάθια, καὶ μὴν καὶ ὄνον ἐφ' οὗ νῶσι, καὶ ἐπίνητρον καὶ ἄτρακτον καὶ σπόνδυλον καὶ κλωστῆρα καὶ κερκίδας καὶ κτένας καὶ ἱστὸν καὶ ἱστοῦ ἀντίον καὶ κανόνα καὶ πῆχυν, καὶ κελέοντας τοὺς καὶ ἱστόποδας, καὶ λείας τὰς καὶ ἀγνῦθας, καὶ σπάθας·
Φιλύλλιος γὰρ ἐν Πόλεσι καὶ τὸ ἱστουργικὸν ἐργαλεῖον 126
σπάθην ὠνόμασεν, εἰπὼν «σπαθᾶν τὸν ἱστὸν οὐκ ἔσται σπάθη.» προσθήσεις δὲ τούτοις καὶ σταθμὰ καὶ τάλαντα,

---

122 4. Φορμοφόροις cum Casaubono *M.* 123 5. ἐγκοιμήτορος? 124 3. δέ add Bentleius. 9. περθέμενον Seidlerus pro ἔχοντα προϊέμενον.

ζυγόν, πλάστιγγας, τρυτάνην. καὶ σταθμία δὲ χαλκᾶ ἐν τῇ ἐπ' Ἀλκιβιάδου ἄρχοντος ἀναγραφῇ τῶν ἐν ἀκροπόλει ἀναθημάτων ἀναγέγραπται· στάσιμα δὲ τὰ σταθμία Κηφισόδωρος κέκληκεν. τῶν δὲ γυναικείων σκευῶν κτένιον, ξάνιον, κομμώτριον, ξυρόν, κάτοπτρον, οὗ τὴν θήκην λοφεῖον καλοῦσι, ψαλίς, παρωπίς, προσωπίς καὶ ὡς ἐν Δαναΐσιν Ἀριστοφάνης προσωπίδιον, θολία πλέγμα τι θολοειδὲς ἐπὶ σκιᾷ, καὶ ῥιπίς, καὶ σκιάδιον, ὃ καὶ σκιάδα ἂν εἴποις· οὕτω γὰρ τὸ Διονύσου σκιάδιον καλεῖται. καὶ πτερὸν δὲ τὸ σκιάδιον οἱ κωμῳδοποιοὶ καλοῦσιν· ὁ δὲ Στράττις ἐν Ψυχασταῖς προειπὼν ῥιπίδα, ἐπήγαγεν «εἴτε σκιάδιον.» τὰ δὲ πολλὰ τούτων ἐν ἐσθῆσιν ἢ ὑποδήμασιν ἢ κόσμοις γυναικείοις ἤδη προείρηται, ὥσπερ καὶ ἀλαβαστοθῆκαι καὶ παρὰ Μενάνδρῳ ἐν Μισογύνῃ σανδαλοθῆκαι. ἐν δὲ Ἀριστοφάνους Αἰολοσίκωνι καὶ σμηματοφορεῖον.

127

128 Τῶν δ' ἐν ἀγρῷ σκευῶν τὰ ἀναγκαῖα ἄροτρα καὶ ἀρότρου μέρη, καὶ ἅμαξα καὶ ἁμάξης μέρη. τὰ δὲ λοιπὰ πτέον, ὡς οἱ Ἀττικοὶ λέγουσιν, ἢ πτύον, ὡς Ὅμηρος· οὕτω γὰρ λέγει, ὅταν φῇ

ὡς δ' ὅτ' ἀπὸ πλατέος πτυόφιν μεγάλην κατ' ἀλωήν.

καὶ θρῖναξ δὲ καὶ δρέπανον καὶ δρεπάνη, καὶ ὡς Φερεκύδης ὠνόμασε, κρώπιον· περὶ γὰρ τοῦ Κόδρου λέγων ὅτι ὡς ἐπὶ φρυγανισμὸν ἐξῆλθεν ἐν ἀγροίκῳ τῇ σκευῇ βουλόμενος
129 λαθεῖν, φησὶν ὅτι τῷ κρωπίῳ τινὰ παίσας ἀπέκτεινεν. καὶ πλόκανον δὲ καὶ κόσκινον, καὶ σκαπάνη καὶ σκάφιον, καὶ σκαλὶς καὶ μακέλη καὶ ἅμη καὶ ἀξίνη καὶ δίκελλα, καὶ σμινύη καὶ σμινύδιον, καὶ λίστρον καὶ σφῦρα βωλοκόπος καὶ πέλεκυς ξυλοκόπος. καὶ τὰ ἀγγεῖα τὰ ὑποδεχόμενα τὴν ὀπώραν, τρασιά, κόφινος, σύρισσος, ἄρριχος, σταφυλοβολεῖον· τάχα δὲ καὶ σώρακος, εἰ καὶ παρὰ τοῖς κωμῳδοποιοῖς οὕτως ὀνομάζεται τὸ ἀγγεῖον ἐν ᾧ τὰ σκεύη τῶν ὑποκριτῶν.
130 Ἀριστοφάνης δὲ ἐν Δαναΐσιν ἔφη

κακῶν τοσούτων ξυνελέγη μοι σώρακος·

Ἀλέξιδος δὲ καὶ δρᾶμα Σώρακοι. τῶν δὲ γεωργικῶν καὶ χάρακες καὶ κάμακες, καὶ τῶν ἐλαϊστῶν ῥάβδοι ῥάκτριαι,

---

127 10. σμηματοφόρον codex Salmanticensis. 128 8. ἀγροικικῇ σκευῇ?

καὶ ὄρος τὸ τρῖβον τοὔλαιον ξύλον, καὶ τοπεῖον τὸ περιδονούμενον αὐτῷ σχοινίον, καὶ τριπτὴρ ὁ κρατὴρ εἰς ὃν ἀπορρεῖ τοὔλαιον. ἀλλὰ καὶ ληνὸς καὶ ὑπολήνιον, ὡς ἐν τοῖς Δημιοπράτοις πέπραται. ἧ που δὲ καὶ φορμὸς τῶν γεωργικῶν, καὶ γαῦλοι καὶ σκαφίδες, καὶ ταρσοὶ καὶ ταρροὶ καὶ τάλαροι, καὶ τυροκομεῖον καὶ τυροφορεῖον, καὶ πολλὰ τῶν 131
μαγείρου καὶ ἀρτοποιοῦ σκευῶν. τάχα δὲ καὶ σχοῖνος καὶ βάτος καὶ ὀρκάνη καὶ ῥάχος καὶ κόνυζα καὶ κνάφος, καὶ πάνθ' ὅσα ἀκανθώδη τοῖς καρποῖς ἐπὶ φρουρὰν περιβάλλεται. καὶ καλαύροπες δὲ καὶ κορῦναι καὶ σκυτάλαι καὶ σκίπωνες καὶ βακτηρίαι προσήκουσι γεωργοῖς, καὶ πίθοι καὶ πιθάκναι καὶ πιθακνίδες, καὶ σιπύαι καὶ σιρροί, καὶ διφθέρα καὶ αἰγῆ καὶ κυνῆ Σικυωνική.

τὰ δὲ ἁλιέως σκεύη φέρνιον, σπυρίς σπυρίδιον σπυ- 132
ρίχνιον, λίνον πάναγρον, δίκτυον, ἀμφίβληστρον· Μένανδρος δὲ ἔφη ἐν Ἁλιεῖ «ἀμφιβλήστρῳ περιβάλλεται.» καὶ ἕρκη δὲ καὶ πόρκοι καὶ κύρτοι καὶ γρῖφοι καὶ γάγγαμον, ἀφ' οὗ καὶ Αἰσχύλος τὸ δύσλυτον κακὸν ἢ δυσέλικτον ἔφη «γάγγαμον ἄτης παναλώτου.» τούτοις δὲ προσθετέα φελ- 133
λοί, κάλαμοι, ῥάβδοι, κάμαξ, ὁρμιά, ἄγκιστρα ἀκιδωτά, τρίχες, λίνα, σπάρτα σπαρτίναι, μολύβδαιναι, πυρία, τριόδους τρίαινα, ἰχθύκεντρον.

ναυτικὰ δὲ σκεύη κάλοι, ἱστία, κρίκοι, ἡνία, κωπίς κῶπαι, οἴακες, πηδάλια, πλῆκτρα, ὡς Σοφοκλῆς ἐν Ἀχαιῶν συλλόγῳ

ὡς ναοφύλακες νυκτέρου ναυκληρίας
πλήκτροις ἀπευθύνουσιν οὐρίαν τρόπιν.

καὶ ὁλκία δὲ τὰ πηδάλια ἐν Ναυπλίῳ ὠνόμασε παρὰ τὸ Ὁμή- 134
ρου ξεστὸν ἐφόλκαιον. σκαλμοί, τροπωτῆρες, ὑπηρέσια, ἀσκώματα, κοντοί, κάλοι, ἀντλία, κάδοι, ἀπόγαια, ἐπίγυα, πείσματα, ἄγκυραι, ὁλκοί, ἕρματα, οὗροι, ἀποβάθρα, θρανία, δέρρεις, διφθέραι, δακτύλιοι· οὕτω δὲ τοὺς τετρημένους λίθους ὠνόμαζον, ὧν τὰ πείσματα ἐξέδουν. ὀρθίαξ δὲ τὸ κάτω τοῦ ἱστοῦ καλεῖται, ὡς τὸ ἄνω καρχήσιον· καὶ ἔστι τοὔνομα τὸ ὀρθίαξ ἐν Ἐπιχάρμου Ναυαγῷ.

---

131 1. post τάλαροι *F* καὶ προκόμια καὶ προφόρια. 3. ὀρχάνη *ABC*.

135 τὰ δὲ περὶ θεραπείαν τῶν ἐσθήτων σκεύη πλυνοὶ καὶ πλυντήρια, καὶ γῆ σμηκτρὶς κατὰ Νικοχάρην, καὶ λίτρον καὶ Χαλαστραῖον λίτρον κατὰ Πλάτωνα, κονία καὶ Κιμωλία γῆ κατὰ Ἀριστοφάνην, καὶ κνάφος, καὶ ἶπος τὸ πιέζον τὰς ἐσθῆτας ἐν τῷ γναφείῳ, ὡς Ἀρχίλοχος «κέαται δ' ἐν ἴπῳ.» καὶ περιστροφίδα δ' ἂν εἴποις τὸ ξύλον τὸ τὸν ἶπον περιστρέφον· ἐναρμόσαι δ' ἂν τούτοις καὶ τὸ ἐν τοῖς Δημιοπράτοις ἐκπιεστήριον. δεῖ δ' ἐπὶ ταῖς ἐσθῆσι καὶ ῥαμμάτων· εἴρηται δὲ τοὔνομα ἐν Πλάτωνος Ἑορταῖς, «ἐμφέ-
136 ρεσθε δὲ τὰ ῥάμματα,» καὶ ἐν Ἑρμίππου Μοίραις «ῥάμμ' ἐπέκλωσας.» προσδεῖ καὶ ῥαφίδος, ἣν Ἄρχιππος ἐν Πλούτῳ ὠνόμασεν·

ῥαφίδα καὶ λίνον λαβὼν τὸ ῥῆγμα σύρραψον τόδε.

καὶ βελόνης δὲ τοὔνομα ἐν Εὐπόλιδος Ταξιάρχοις·

ἐγὼ δέ γε στίξω σε βελόναισιν τρισίν.

καὶ βελονίδες, ὡς Ἕρμιππος ἐν Μοίραις. ἵνα δὲ ἀποτίθενται αἱ ἐσθῆτες, χηλοί, κιβωτοί κιβώτια, κίσται καὶ κιστίδες
137 ὡς ἐν Ἀχαρνεῦσιν Ἀριστοφάνης, κοῖται κοιτίδες, καὶ φάσκωλοι ὡς ἐν Θεσμοφοριαζούσαις, θύλακοι, στρωματόδεσμα. ἐν δὲ τοῖς Δημιοπράτοις κιβωτὸς θυριδωτή, παρὰ δὲ τοῖς νεωτέροις ῥίσκοι, ὡς Ἀντιφάνης ἐν Κυβευταῖς «ῥίσκος ἦν ὃν εἶπεν.» ὠνόμασται δὲ τῷ κιβωτίῳ παραπλήσιόν τι σκεῦος κανδύταλις, οὗ μέμνηται καὶ Μένανδρος ἐν Ἀσπίδι καὶ Δίφιλος ἐν Ἐπιδικαζομένῳ·

ὁ δὲ κανδύταλις
οὗτος τί δύναται καὶ τί ἔστιν; ὥσπερ εἰ
εἴποις ἀορτάς.

ἐμοὶ μὲν οὖν δοκεῖ τὸ σκεῦος Περσικόν, ἀπὸ τοῦ κάνδυος
138 κληθέν, εἰς χρῆσιν δ' αὐτὸ ἤγαγον Μακεδόνες. καὶ ζύγαστρα δὲ καὶ ζυγάστρια. καὶ στρωματεῖς δὲ Ἀπολλόδωρός τε ὁ Γελῷος ἐν Ψευδαίαντι ἔφη, «μάχαιρα λόγχη στρωματεύς,» ὁ δὲ Καρύστιος Ἀπολλόδωρος ἐν Ἀντευεργετοῦντι «τοὺς στρωματεῖς ἔλυον·» κέχρηται δὲ τῷ ὀνόματι καὶ Ἀντιφάνης ἐν Ἀποκαρτεροῦντι. καὶ θολίαν δὲ κίστην εἶναι

---

135 9. ἐμφέρεσθαι ante *M*, et 136 4. τόδε ῥῆγμα σύρραψον. 137 9. εἰ add *M*.

λέγουσιν ἔχουσαν θολοειδὲς τὸ πῶμα. Ξενοφῶν δὲ ἐν τῇ Ἀναβάσει ἔφη καὶ μαρσίπους ἱματίων. αἱ δὲ ἀορταὶ εἴρην- 139
ται ἐν Ποσειδίππου Ἐπιστάθμῳ·

σκηνὰς ὄχους
ῥίσκους ἀορτὰς τάχανα λαμπήνας ὄνους·

τὸ γὰρ ἐν Μισογύνῃ Μενάνδρου

χλαμύδα καυσίαν
λόγχην ἀορτὴν ἱμάτια

ἀμφίβολον, ὅτι ἔνιοι καὶ ἀορτῆρα γράφουσιν. ἐν δὲ τῷ περὶ ζώων τρίτῳ Ἀριστοτέλους τῶν πρὸς τῇ ῥάχει δύο φλεβῶν ἡ ἀριστερὰ ἀορτὴ καλεῖται, παρὰ δὲ Φερεκύδει εἷς τῶν Κυκλώπων.

κουρέως δὲ σκεύη κτένες, κουρίδες, μάχαιραι μαχαι-
ρίδες· ἐν μὲν γὰρ Κρατίνου Διονυσαλεξάνδρῳ εἴρηται 140

ἐνεῖεν ἐνταυθοῖ μάχαιραι κουρίδες,
αἷς κείρομεν τὰ πρόβατα καὶ τοὺς ποιμένας,

ἐν δὲ Χρυσῷ γένει Εὐπόλιδος

ἔπειθ' ὁ κουρεὺς τὰς μαχαιρίδας λαβὼν
ὑπὸ τῆς ὑπήνης κατακερεῖ τὴν εἰσφοράν.

καὶ ψαλὶς δὲ τῶν κουρέως σκευῶν, ἣν καὶ μίαν μάχαιραν καλοῦσιν, καὶ ξυρὸν καὶ ξυροδόχη, ὡς ἐν Θεσμοφοριαζούσαις Ἀριστοφάνης

χρῆσόν γε νῦν ἡμῖν ξυρόν. αὐτὸς λάμβανε
ἐντεῦθεν ἐκ τῆς ξυροδόχης.

καὶ ὀνυχιστήρια δὲ λεπτὰ παρὰ Ποσειδίππῳ.

σκυτόμου δὲ σκεύη τομεὺς ἐν Πλάτωνος Ἀλκιβιάδῃ 141
εἰρημένος, καὶ σμίλη ἐν τῇ Πολιτείᾳ, καὶ καλάπους ἐν τῷ Συμποσίῳ. καὶ περιτομεὺς δ' ἂν ῥηθείη καὶ χηλεύματα καὶ ὄπεας· καὶ ὀπήτιον εἴρηται ἐν Νικοχάρους Κρησίν,

τοῖς τρυπάνοισιν ἀντίπαλον ὀπήτιον.

κυνηγέτου δὲ σκεύη λίνα, δίκτυα, ἄρκυες, ἐνόδια, ἐμβόλια, στάλικες, στήριγγες, κάμακες, δίκρα, κάλοι, ἱμάντες, κυνουχοί, σχαλίδες σχαλιδώματα, ξίφη, δόρατα, ἀκόντια, δρέπανα, τόξα, προβόλια, ποδάγραι, ἁρπεδόναι, σειραί σει-

140 2. ἐνεῖεν δὲ ἐντ. codices. 7. κουρέων vulgo. 12. παρὰ vulgo om. **141** 5. τρυπάνοις et ὅπερ ἀρχίλιον (vel ἀγχίλιον) ante M.

142 ρίδες, πλεκταί· πλεκτὴν γὰρ οἱ Ἀττικοὶ τὴν σειρὰν ὠνόμαζον, ὡς Πλάτων ἐν Ἑλλάδι

βούλει τήνδε σοι πλεκτὴν καθῶ,
κᾆπειτ' ἀνελκύσω σε δεῦρο;

πελέκεις, δέραια περιδέραια, τελαμωνίαι, ῥόπαλα, σκυτάλαι, ξυῆλαι, ἀρνακίδες, ἧλοι, ἐγκεντρίδες.

στρατιώτου δὲ σκεύη ἀσπίς πέλτη, θώραξ ἡμιθωράκιον σπολάς, κράνος κόρυς περικεφαλαία, λόφος τριλοφία, χεῖρες, κνημῖδες, πῖλοι, τόξα, βέλη τοξεύματα ὀιστοί, φαρέτρα ὀιστοδόκη ὀιστοθήκη γωρυτός φαρετρεῶνες, καὶ τῆς ἀσπίδος τὸ ἔλυτρον σάγμα, καὶ τοῦ κράνους ἡ θήκη
143 λοφεῖον, δόρατα, ἀκόντια ἀκοντίσματα, κοντοί, καὶ τοῦ δόρατος τὸ ἱστάμενον σαυρωτὴρ στύραξ στυράκιον, καὶ τὸ προῦχον σιδήριον λόγχη αἰχμή ἐπιδορατίς, ἡ δὲ θήκη δουροδόκη. καὶ ξυστὰ δ' εἴποις ἂν καὶ κάμακας καὶ παλτὰ καὶ σαρίσσας καὶ σαυνία· τὸ μὲν γὰρ ὄνομα ἐπ' ἀνδρείου αἰδοίου ἐστὶ παρὰ Κρατίνῳ, ἐπὶ δὲ τοῦ δόρατος ἐν Φιλαδέλφοις Μενάνδρου·

ὥστ' ἔγωγ' ἂν εἱλόμην που σαυνίῳ πεπληγμένος.

144 καὶ Ἀριστοφάνης μὲν ἔφη ἐν Ὁλκάσιν

λόγχαι δ' ἐκαυλίζοντο καὶ ξυστὴ κάμαξ,

ἐν δὲ Σκηνὰς καταλαμβανούσαις

καὶ τῶν πλατυλόγχων, ὡς ὁρᾷς, ἀκοντίων·

Ἄλεξις δ' ἐν Λευκαδίᾳ

φέρε τὴν σιβύνην καὶ πλατύλογχα,

Ἀμειψίας δ' ἐν Σφενδόνῃ

τὸ μὲν δόρυ
μετὰ τῆς ἐπιχάλκου πρὸς Πλαταιαῖς ἀπέβαλεν.

προσθετέον δὲ τούτοις ξίφη καὶ μαχαίρας καὶ κοπίδας καὶ ἀκινάκας καὶ ξυήλας καὶ δρέπανα καὶ δορυδρέπανα καὶ ἐγχειρίδια, καὶ λαβὴν ξίφους καὶ προλαβὴν καὶ κώπην, καὶ
145 τὴν θήκην κολεόν. καὶ Εὐριπίδης μὲν ἐν Παλαμήδει λέγει κώπην χρυσόκολλον, Μένανδρος δὲ ἐν Ἁλιεῦσι «καὶ χρυσολαβὲς καλὸν πάνυ ἐγχειρίδιον,» Θεόπομπος δὲ ἐν Πόλεσιν

---

142 5. τελμονίαι *AB*: cf. 5 55. 144 6. πλατύλογχ' ἀκόντια Toupius. 145 3. Καπηλίσιν Meursius.

«ἐλεφαντοκώπους ξιφομαχαίρας.» ὅτι δὲ καὶ τὴν σπάθην
ἐπὶ τοῦ ξίφους εἰρήκασιν, εὕροις ἂν ἐν Εὐριπίδου Εὐρυσθεῖ
σατυρικῷ·

πᾶς δ' ἐξεθέρισεν ὥστε πύρινον στάχυν
σπάθῃ κολούων φασγάνου μελανδέτου.

εἰ δὲ τοῦτο ἀμφίβολον, Φιλήμων ἐν Ῥοδίᾳ σαφέστερον
αὐτὸ ποιεῖ λέγων

σπάθην παραφαίνων δηλαδὴ χρυσένδετον,

καὶ ἐν τῷ Μισουμένῳ Μένανδρος, ὅταν λέγῃ «ἀφανεῖς γε- 146
γόνασιν αἱ σπάθαι.» τούτοις δ' ἐπακτέον σφενδόνας, λί-
θους, μολυβδαίνας, πελέκεις, σαγάρεις, πυρεῖα, δέρρεις, δι-
φθέρας, σκηνάς, μακέλλας, κάλους, ἱμάντας, ἁλύσεις, γυ-
λιούς, στρωματόδεσμα. καὶ τελαμῶνα δ' ἂν καὶ ζωστῆρα
εἴποις καὶ ὄχανα, καὶ κιλλίβαντας, Ἀριστοφάνους εἰπόντος

τοὺς κιλλίβαντας οἶσε, παῖ, τῆς ἀσπίδος.

τέκτονος σκεύη σκέπαρνον, πρίων, σφῦρα, τέρετρον
τρύπανον τρυπανοῦχος ἀρίς, ῥίνη, πέλεκυς καὶ καθ' Ὅμη-
ρον πέλεκκος. ἐν δὲ τῇ ἐν Ὀλυμπίᾳ στήλῃ ἀναγέγραπται
τρύπανα τρυπανίας ἔχοντα, ἴσως τὴν ἀρίδα. χαλκέως 147
σκεύη ἄκμων ἀκμοθέτης, ῥαϊστήρ, πυράγρα, φῦσαι φυσητήρ
ἀκροφύσιον, χοάναι, ἀκόναι θηγάναι, ἐσχαρίδες, κροταφί-
δες. οἰκοδόμου σκεύη λεῖαι, γλαρίδες ὡς Σοφοκλῆς ἐν
Πριάμῳ, τύκοι, κανών, διαβήτης, πῆχυς, στάθμη, μολύβ-
δαινα, ὑπαγωγεύς, τάχα δὲ καὶ μοχλίον, εἰ καὶ τοῖς τοιχω-
ρύχοις τοῦτο προστιθέασιν οἱ κωμῳδοποιοί. καὶ μοχλίσκον
δὲ τὸ τοιοῦτον Ἀριστοφάνης ἐν Σκηνὰς καταλαμβανούσαις
ὠνόμασεν, εἰπὼν «τοῖχον μοχλίσκῳ σκαλεύειν.» οἷς προσα- 148
ριθμητέον καὶ τὰ ἐν Βατράχοις Ἀριστοφάνους,

καὶ πλαίσια ξυμπτυκτὰ πλινθεύσουσί γε
καὶ διαμέτρους καὶ σφῆνας.

ἐν δὲ ταῖς Ἀττικαῖς στήλαις ἀναγέγραπται πρίων λιθοπρί-
στης καὶ καρκίνος λίθους ἔχων. εἴποις δ' ἂν καὶ μηχανὴν
λιθαγωγόν. ζωγράφου σκεύη πίνακες πινάκια, κιλλί- 163

145 4. στάχυν add Piersonus. 6. Ῥοδίαις ante *M.* **146** 3. μολυβδία *A*, μολυβδίους *B*, μολυβδίνας *C*: corr Iungermannus. 10. ὀλυμπίω *BC.* **148** 1. μοχλισκίῳ Bergkius. || σκαλεύειν Kühnius: καλάνειν *A*, καλαύειν *C*, κλαύειν *B.* 6. ἕλων *C*: an ἕλκων?

βαντες καὶ ὀκρίβαντες, γραφίδες ὑπογραφίδες, πυξία. νε-
149 ωλκοῦ σκεύη φάλαγγες φαλάγγια, ὁλκοί, οὐροί. με-
ταλλέως σκεύη θύλακες, περίοδος, σάλαξ· καὶ θυλακοφορεῖν μὲν τοὺς μεταλλέας οἱ κωμῳδοὶ λέγουσι, περίοδον δὲ καὶ σάλακα Θεόφραστος ἐν τῷ Μεταλλικῷ, περίοδον μὲν τὸ ἀγγεῖον ᾧ κατακεραννύουσι τὸν σίδηρον, σάλακα δὲ τὸ τῶν μεταλλέων κόσκινον. ὁ δὲ τορεὺς φρεωρύχων ἐργαλεῖον. ἰατροῦ σκεύη σμίλη, ὑπογραφίς, ὠτογλυφίς, ψαλίς, μηλωτρίς μήλη, ὀδοντοξέστης ὀδοντάγρα, ἐξάλειπτρον, λουτήριον, σικύα, ὑπόθετον, λεκανίς, σπογγία, ἐπίδεσμα,
150 σπληνίον, λαμπάδιον, ποδοστράβη, κλυστήρ· ἔστι γὰρ παρ' Ἡροδότῳ τοὔνομα. τάχα δὲ καὶ βάλανος· ἐπὶ γὰρ τοῦ ἐκ στέατος καὶ λίτρου προμήκους πλάσματος, ᾧ ἀντὶ κλυστῆρος χρῶνται, βαλανίσαι Ἱπποκράτης λέγει. ἐν δὲ τοῖς Δημιοπράτοις καὶ ῥάκια καὶ κηρωτὴ γέγραπται. κυβευτοῦ σκεύη ἄβαξ ἀβάκιον, κόσκινον, κύβοι, διάσειστοι κύβοι, ἀστράγαλοι, φιμοί, κημοί, τηλία, κήθια κηθίδια, ψῆφοι, πεττοί. σοροποιοῦ σκεύη σορός, πύελος, κιβωτός, ληνός. οἵ τε γὰρ περὶ Ἔραστον καὶ Κορίσκον Πλάτωνι ἐπιστέλλοντες γράφουσι «ληνὸν Ἀσσίαν τῆς σαρκοφάγου λίθου,» καὶ ἐπάγουσι περὶ τοῦ αὐτοῦ λέγοντες «σορῷ·» ὅ τε Φερεκράτης ἐν τοῖς Ἀγρίοις ἔφη

ἦ μὴν σὺ σαυτὸν μακαριεῖς, ὅταν
οὗτοί σε κατορύττωσιν. οὐ δῆτ', ἀλλ' ἐγὼ
τούτους πρότερον, οὗτοι δὲ μακαριοῦσί με.
καίτοι πόθεν ληνοὺς τοσαύτας λήψομαι;

151 καὶ μιξάμενοι δ' ἂν εἴποιμεν σκεύη, βαλάντια καὶ βαλαντίδια, ὡς ἐν Αἰξὶν Εὔπολις. καὶ θυλάκιον δὲ καὶ θυλακίσκον· Ἀριστοφάνης γοῦν ἐν Τριφάλητι τοῦτο ὑποδηλοῖ, ὅταν φῇ

ἔπειτ' ἐπὶ τοὔψον ἧκε, τὴν σπυρίδα λαβὼν
καὶ θυλακίσκον καὶ τὸ μέγα βαλάντιον.

ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ δὲ κύστιν ὑείαν ἐν Ταγηνισταῖς·

ὁ δὲ λύων κύστιν ὑείαν,

---

150 11. ὁρῶ ὅγε ante Bentleium et M. 13. ὅταν] ὦ τᾶν ὅταν Bentleius.

κἀξαιρῶν τοὺς δαρεικούς.

ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ δὲ καὶ σακίον, ὅταν φῇ ἐν Θεσμοφοριαζούσαις 152

σακίον, ἐν οἶσπερ τἀργύριον ταμιεύεται.

καὶ πόδα δὲ βαλαντίου ὁ αὐτὸς εἴρηκεν ἐν Βαβυλωνίοις. ἀργυροθήκην δὲ Ἀντιφάνης ἐν Μίδωνι εἴρηκεν. εἰ δὲ καὶ τῷ μαρσιπίῳ τις χρῆσθαι βούλοιτο, βοηθήσει αὐτῷ Ἀπολλόδωρος ὁ Καρύστιος εἰπὼν ἐν τῇ Ἐννέα «μαρσίπιόν τι μικρόν.» ἀρύβαλλος δὲ ἐπὶ τοῦ συσπάστου βαλαντίου ἐν Ἀντιφάνους Αὑτοῦ ἐρῶντι καὶ ἐν Στησιχόρου Κερβέρῳ.

γλωττοκομεῖον ἡ θήκη τῶν αὐλῶν· καὶ συβήνην 153 δὲ τὴν τῶν αὐλῶν θήκην καλοῦσιν. καὶ αὐλοὺς ὀστεΐνους, καὶ καλαμίνους αὐλοὺς Ἀριστοφάνης ἔφη, καὶ Καλλίμαχος τὴν φορβειὰν τὴν αὐλητικήν. καὶ κρουπέζια τὰ τῶν αὐλητῶν ὑποδήματα. τὸ μέντοι γλωττοκομεῖον εἴρηκε Λύσιππος 154 ἐν Βάκχαις·

αὐτοῖς αὐλοῖς ὁρμᾷ καὶ γλωττοκομείῳ.

ὠνόμασται γὰρ ἀπὸ τῶν γλωττῶν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ ἀγγείου γλωττοκομεῖον παρὰ τοῖς νεωτέροις ἔστιν εὑρεῖν, ὡς ἐν τῷ Τιμοκλέους Βαλανείῳ, «καὶ τὸ γλωττοκομεῖον βαλανεύεται.» καὶ ἐν Ἀπολλοδώρου τοῦ Καρυστίου Διαβόλῳ

μέγα
ὦ Φορμίων γλωττόκομον· οὐκ ὀφθαλμιῶ.

ἐκ δὲ τῶν σκευῶν καὶ γαλεάγρα· τὸ δὲ ὄνομα ἐν 155 τοῖς ἐπιγραφομένοις Δημοσθένους πρὸς Ἀριστογείτονα. καὶ μυάγρα· Ἀριστοφάνης δὲ ἐν Φοινίσσαις κέχρηται τῷ ὀνόματι. ἐν δὲ Πλούτῳ ἶπον τὴν μυάγραν καλεῖ. καὶ Καλλί- 156 μαχος δὲ ἔφη

ἶπόν τ' ἀνδίκτην τε μάλ' εἰδότα μακρὸν ἀλέσθαι,

ὡς καὶ τὸν ἀνδίκτην ὄντα εἶδος μυάγρας. τὸ μέντοι ἐνιστάμενον ταῖς μυάγραις παττάλιον σκανδάληθρον καλεῖται, ὡς ὁ ἐν ταῖς μείζοσι πάγαις πάτταλος ῥόπτρον, τὸ δὲ σπαρτίον ᾧ συνέχεται μήρινθος. τὴν δὲ Ἀνδρομέδαν Κρατῖνος

---

151 1. κἀξαίρων ante Bergkium. 152 7. Ἐνναίᾳ vel Νεμέᾳ M.
154 6. γλωττόκομον Nunnesius. 10. ὀφθαλμῷ ante Iungermannum.

ἐν τοῖς Σεριφίοις δελεάστραν καλεῖ. Νικοφῶν δὲ τὰς τοιαύτας πάγας ἐν Ἀφροδίτης Γοναῖς δελέαστρα εἴρηκεν. πέτευρον δέ, οὗ τὰς ἐνοικιδίας ὄρνιθας ἐγκαθεύδειν συμβέβηκεν, Ἀριστοφάνης λέγει, ὥσπερ καὶ κρεμάστραν ἐν ταῖς Νεφέλαις.

157 σὺν δὲ τούτοις λεγέσθωσαν δοκοί δοκίδες, ἰκρία, στρωτῆρες, καλυμμάτια. καὶ μετὰ τοῦ κεράμου ἐν τοῖς Δημιοπράτοις καλυπτῆρες κορινθιουργεῖς καὶ ἰκριωτῆρες. ἀκτηρίδα δὲ τὴν βακτηρίαν Ἀχαιὸς ἐν Ἴριδι ὠνόμασεν· καλεῖται δὲ οὕτως καὶ τὸ τὸν ῥυμὸν τοῦ ἅρματος ἢ τῆς ἁμάξης ἀνέχον ξύλον, ὅταν ἄζευκτος ᾖ, ὃ στήριγγα καλεῖ Λυσίας, ὥσπερ καὶ τὴν κνήμην τῆς ἁμάξης ὁ αὐτὸς ὠνόμασε κνημίαν.

158 προσθετέον δὲ τούτοις τράπεζαν λογιστηρίαν, πιλίον πῖλον πιλίδιον, τάρπην, ἥ ἐστι πλέγμα ἐκ λύγων, ἔτι δὲ καὶ γύργαθον καὶ θωμόν, Ἀριστοφάνους ἐν Δαιταλεῦσιν εἰπόντος

εἰ μὴ δικῶν τε γύργαθος ψηφισμάτων τε θωμός.

159 καὶ οἰκίσκον δὲ ὀρνίθειον καὶ οἰκίσκον περδικικὸν Ἀριστοφάνης ἐν Ὁλκάσιν ἔφη. εἰ δὲ μὴ ψευδὴς ὁ Ὑπερίδου λόγος ὑπὲρ Ἁρπάλου, ἐν αὐτῷ γέγραπται «ἐκπηδήσαντες ἐκ τῶν περδικοτροφείων.» χοιροτροφεῖον δὲ ἐν ᾧ χοῖροι τρέφονται, ὡς Εὔπολις καὶ Φρύνιχος ἐν Ποαστρίαις· τὸ δ' αὐτὸ καὶ χοιροκομεῖον ἐν Ἀριστοφάνους Λυσιστράτῃ.

160 καὶ γρυμέα δὲ ἀγγεῖόν τι εἰς ἀπόθεσιν, ὃ ἔνιοι πήραν νομίζουσιν. καὶ θύλακος καὶ ἀσκοθύλακος, ὡς ἐν τῷ Ἀριστοφάνους Γηρυτάδῃ, καὶ ἀσκοπήρα, ὡς ἐν ταῖς Ὥραις Ἀριστοφάνους. καὶ κέστρα δὲ σφύρας τι εἶδος σιδηρᾶς, ὡς ἐν Αἰγεῖ Σοφοκλῆς

κέστρᾳ σιδηρᾷ πλευρὰ καὶ κατὰ ῥάχιν
ἤλαυνε παίων.

ἀλλὰ μὴν καὶ κύρτη σιδηρᾶ ἀγγεῖόν τι, οἷον οἰκίσκος ὀρνίθειος, παρὰ Ἡροδότῳ καὶ Ἀρχιλόχῳ. καὶ καλιὰ δὲ καὶ καλιὸς ὁ τοιοῦτος οἰκίσκος, ὡς Κρατῖνος Θρᾴτταις

---

156 2. πέταυρον AB, et 3. τοὺς ἐνοικιδίους. 158 2. πιλάδιον ante Hemsterhusium. 159 3. ἐκδήσαντες C. 160 4. τινος vulgo.

ἐς τὸν καλιόν, ἣν τύχῃ, καθείργνυται.

ἤδη δὲ καὶ τὸν πρὸς οἰκήσεις ἐπιτήδειον οὕτω λέγουσιν, ὡς 161
ἐν Ἐλπίδι Ἐπιχάρμου εἴρηται

τὸν τοῦ γείτονος καλιόν.

ἐν δὲ Εὐπόλιδος Αὐτολύκῳ

οἰκοῦσι δ' ἐνθάδ' ἐν τρισὶν καλιδίοις,
οἴκημ' ἔχων ἕκαστος.

σάγματα μὲν οὖν ὑποζυγίων κατὰ τοὺς πολλοὺς ἐν τῇ
πέμπτῃ τῶν Φιλιππικῶν ἔστιν εὑρεῖν, σακκοπήραν δέ, ὡς
εἴθισται τοῖς ἰδιώταις λέγειν, ἐν Ἀπολλοδώρου τοῦ Καρυ-
στίου Ἀμφιαράῳ·

ἐμβαλόντες, ὦ πονηρὲ σύ,
εἰς σακκοπήραν αὐτὸν ἐπιθήσουσί που
ἐφ' ὑποζύγιον.

σίφνιν δ' ἐν τοῖς Ἀττικοῖς ὕμνοις οὐ τὴν γῆν ἔνιοι ἀκού- 162
ουσιν, ἀλλὰ τὴν σιπύαν, ἐξ ἧς ἡ Δημήτηρ προυκόμιζε τὰς
τροφάς. ἀορτῆρα δὲ τὸν ζωστῆρα Φερεκράτης ἐν Γραυσὶ
κέκληκεν. ἡ δὲ καυσία πῖλος Μακεδονικὸς παρὰ Μενάν-
δρῳ, ὡς τιάρα Περσικός. καὶ κυρβασίαν δ' Ἀριστοφάνης
ἐν Τριφάλητι εἴρηκεν·

καὶ τὴν κυνῆν ἔχειν με κυρβασίαν ἐρεῖς·

Ἡρόδοτος δὲ καὶ κίταριν. τὸ δὲ τῶν ἐφήβων φόρημα πέ- 164
τασος καὶ χλαμύς· Φιλήμων ἐν Θυρωρῷ

ἐγὼ γὰρ ἐς τὴν χλαμύδα κατεθέμην ποτέ
καὶ τὸν πέτασον.

Τηλεκλείδου δ' ἐν Ἀμφικτύοσιν εἰπόντος «δουλοπόνηρον
ῥυπαρὸν κόλυθρον» κάτοπτρον ἔνιοι ἀκούουσιν. καὶ ὅταν
μὲν ἐν Ἀχαρνεῦσιν εἴπῃ Ἀριστοφάνης ἀχάνας χρυσίου, τὸ
ἀγγεῖον ἴσως Περσικόν· ἔνιοι δὲ τὴν θεωρικὴν κίστην οὕτω 165
κεκλῆσθαι νομίζουσιν, ἐν δὲ Ἀριστοτέλους Ὀρχομενίων πο-
λιτείᾳ μέτρον ἐστὶν Ὀρχομένιον τετταράκοντα πέντε μεδί-
μνους χωροῦν Ἀττικούς. οἱ δὲ κοιτίδας τὰς Πυθῶδε ἰόν-
των, ὅτε καὶ τὰ λεβητάρια καλοῦσι ταναγρίδας. ξίφους δὲ

---

162 2. σιπύην A. 164 6. κάναστρον sive κάνυστρον M. 165 3. πέντε ex scholiasta Aristophanis add Salmasius.

ὄνομα ἔοικεν εἶναι βαρβαρικὸν ἡ σκαλμή, Σοφοκλέους εἰπόντος ἐν Τρωίλῳ

σκαλμῇ γὰρ ὄρχεις βασιλὶς ἐκτέμνουσ' ἐμούς.

τὸ δὲ ὄγκιον σκεῦος πλεκτὸν εἰς ἀπόθεσιν σιδήρου ἢ ἄλλων τινῶν, παρὰ δ' Ὁμήρῳ τῶν Ὀδυσσέως πελέκεων· Ἕρμιππος δ' ἐν Δημόταις ἔφη «ἔχοντες ἴσον ἀσπίδιον ὀγκίῳ.»
166 παρὰ δὲ Βοιωτοῖς τὸν κάδον σκύφον κεκλῆσθαι λέγουσιν. ἡ δὲ σμινύη καττὺς δερμάτιον ἐντιθέμενον τῇ σμινύῃ, ὅταν ὁ στέλεχος ἀραιὸς ᾖ· καὶ ἔστι τοὔνομα ἐν τοῖς Ἀριστοφάνους Δράμασιν ἢ Νιόβῳ. πτανάκα δ' ἐστὶ ψίαθος ἡ ἐν τοῖς ἀκατίοις, ἣν καὶ κάνναν καλοῦσι. κραστήριον δὲ τέτταρα ξύλα εἰς ἄλληλα ἐνηρμοσμένα, τόνῳ ἐνδεδεμένα, ἃ κατήρτων πρὸ τῆς φάτνης τῶν ὑποζυγίων φέρειν αὐτοῖς τὸν χιλόν, ὃν καὶ χόρτον καὶ πόαν καὶ κράστιν ἐκάλουν. ἐκφατνίσματα δὲ αἱ σανίδες αἱ ἀναιρούμεναι ἐκ τῆς φάτνης ὡς καθαίρεσθαι τὰ περιττά.

167 ἐκ δὲ τῶν σκευῶν ἔστω καὶ προσωπεῖον καὶ μορμολυκεῖον καὶ γοργεῖον καὶ προσωπίς, καὶ ὡς ἐν τοῖς Σοφισταῖς Πλάτων ὀθόνιον πρόσωπον, καὶ κλῳὸς καὶ κλοιὸς καὶ ἅλυσις καὶ μονάλυσις. ἡ δὲ ἅλυσις οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ δεσμοῦ ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ γυναικείου κόσμου ὠνόμασται παρὰ Ἀριστοφάνει, «σφραγῖδας ἁλύσεις·» Φιλιππίδης δὲ ἔφη

ἁλύσιον εἶχε τετταράκοντ' ἄγον δραχμάς.

δεσμὸς μέντοι σιδηροῦς καὶ σκύλαξ, οὗ μέμνηται Πλάτων ἐν Ἑλλάδι,

λαβὼν οὖν
τὸν σκύλακα τὸν τοῦ προξένου, κἄπειτα δῆσον αὐτόν.

168 ἐκ δὲ σκευῶν καὶ ἀναξυρίδες καὶ σκελέαι καὶ ποδίδες καὶ Περσικαί, ὡς Ἀριστοφάνης ἐν ταῖς Νεφέλαις τὰς ἀναξυρίδας ἔοικε καλεῖν. Ἀντιφάνης δ' ἐν Σκύθαις ἢ Ταύροις «σαράβαρα καὶ χιτῶνας πάντες ἐνδεδυκότες.» ἡ δὲ ἁμαξὶς ἁμάξιον μικρόν, καὶ παίζειν τοῖς παιδίοις. καὶ κώδων δὲ ἔστι τῶν σκευῶν καὶ τρυτάνη καὶ ὑστριχίς, τάχα δὲ καὶ κώδιον καὶ κωδάριον καὶ ἀρνακίς, καὶ βακτήριον, καὶ σάκ-

---

166 2. σμινύης? an ἐν σμινύῃ? 4. πτακάλα AB. 7. κρατὴρ τῶν libri: cf. 7 142.

κος, καὶ λυχνίς, καὶ πυξίς, καὶ ἕτερόν τι τοιοῦτον καλαμίσκος, ὡς ὅταν φῇ Ἀριστοφάνης ἐν Ἀχαρνεῦσιν

σὺ δ' ἀλλά μοι σταλαγμὸν εἰρήνης ἕνα
εἰς τὸν καλαμίσκον ἐνστάλαξον τουτονί.

καὶ ἁλία δὲ σκεῦός τι ἦν πύξινον, ᾧ τοὺς ἅλας ἐντρίβου- 169
σιν· Ἄρχιππος μέν γε ἐν Ἡρακλεῖ γαμοῦντί φησιν «ἁλία πυξίνη,» Στράττις δ' ἐν Κινησίᾳ

ἁλμυρόν θ' ὕδωρ,
ἕτερόν τε λεπτὸν ἐν ἁλίᾳ κεκομμένον.

καὶ ἴσως ἂν ἐοίκοι τούτῳ τῷ ἀγγείῳ ἐν ᾧ τὸ πέπερι λεαίνουσιν. ἀλλὰ μὴν καὶ φορμός φορμίον φορμίσκος φορμίς· ἐν δὲ τῷ Γηρυτάδῃ ὁ Ἀριστοφάνης λέγει «φορμῷ σχοινίνῳ», ἐν δὲ τοῖς Δημιοπράτοις καὶ ἁλῶν τρία ἡμιφόρμια
πέπραται, ὥσπερ καὶ σησάμων ἡμισάκιον. τάχα δὲ κἂν ὄρο- 170
φόν τις ὀνομάσειεν, ὅς ἐστι στεγαστὴρ κάλαμος, ὃν καὶ Ὅμηρος ὀνομάζειν ἔοικεν ἐπὶ τῆς Ἀχιλλέως σκηνῆς. καὶ ἐν Ἀριστοτέλους δὲ ἢ Θεοφράστου Φυσικοῖς γέγραπται «καλάμου, ὀρόφου, θρυαλλίδος, στροβίλου, πίτυος.» εἴποις δ' ἂν καὶ ὠλένας καὶ ὠλενίδας, καὶ παρωλενίδας ἐν τοῖς Δημιοπράτοις εἰρημένας. καὶ πηνήκην δὲ καὶ προκόμιον, καὶ ὡς Ἀριστοφάνης ἐν Γηρυτάδῃ περίθεσιν· καὶ περιθέτην δέ, ὡς ἐν Ἄμφιδος Ἀλκμαίωνι καὶ Μενάνδρου Ὀλυνθίᾳ.

σκεῦος δὲ καὶ ἡ κλῖμαξ· καὶ οἱ ἀναβασμοὶ τῆς κλί- 171
μακος κλιμακτῆρες, ὡς ἐν Ἀριστοφάνους Δράμασιν ἢ Κενταύρῳ· ἐν δὲ τοῖς Δημιοπράτοις κλιμάκιον, ἐν δὲ Ἀμειψίου Κόννῳ κλιμακίδα. ἦ που δὲ καὶ τύμπανα καὶ κύμβαλα, σκευῶν ἂν καὶ ταῦτα εἴη καὶ παρδαλῆ καὶ λεοντῆ, καὶ σανὶς καὶ λεύκωμα. καὶ οἷς ἂν ὀρνιθοθῆραι χρῶνται, παγίδες καὶ νεφέλαι καὶ δίκτυα· ἐν Ὄρνισι δ' αὐτῶν Ἀριστοφάνης μνημονεύει.

τὴν δὲ πήραν πηρίδιον εἴποις ἂν ὡς ἐν Σκηνὰς κα- 172
ταλαμβανούσαις Ἀριστοφάνης, καὶ θύλακα καθ' Ὅμηρον, καὶ θύλακον καὶ θυλάκιον καὶ θυλακίσκον, ὡς ἐν Δαιταλεῦσιν Ἀριστοφάνης, καὶ κώρυκον καὶ κωρύκιον καὶ κωρυκίδα, ὡς ἐν ταῖς Ὁλκάσιν Ἀριστοφάνους. καὶ βύσμα δ'

---

169 5. νίτρον vel κέγχρον M. 170 1. δὲ κἂν] δὲ καὶ vulgo.
171 4. κλιμακίδια Salmasius.

ἂν εἴη τῶν χρησίμων, τοῦ αὐτοῦ εἰπόντος «βύσμα καὶ γευστήριον.» τοῦτο δὲ βύστραν ἕτεροι κεκλήκασιν, ὡς Ἀναξανδρίδης Κιθαριστρίᾳ καὶ Ἀντιφάνης Ὀρφεῖ «βύστραν τιν' ἐκ φύλλων τινῶν.» ἀλλὰ μὴν τῷ στεγαστῆρι ὀρόφῳ προσή-
173 κοιεν ἂν καὶ οἱ στρωτῆρες καὶ τὰ καλυμμάτια· ἄμφω δὲ ἐν Ἀριστοφάνους Βαβυλωνίοις,

πόσους ἔχει στρωτῆρας ἀνδρῶν οὑτοσί,

καὶ αὖ πάλιν

ὡς εὖ καλυμματίοις τὸν οἶκον ἤρεφεν.

φαίης δ' ἂν κατ' Ἀριστοφάνην λέγοντα ἐν Ὁλκάσι καὶ παττάλους ἐγκρούειν, καὶ σκυτάλιον ὑποσίδηρον καὶ σμινύας καὶ ἀγκαλίδας, καὶ ὡς ἐν Ταγηνισταῖς νεβρίδα καὶ λίθους πωρίνους καὶ κηρύκιον, καὶ ὡς ἐν Ἥρωσιν

ἴθι δή, λαβὼν τὸν ῥόμβον ἀνακωδώνισον,

καὶ ὡς ἐν Γήρᾳ «πτωχικοῦ βακτηρίου,» καὶ

βακτηρία δὲ Περσὶς ἀντὶ καμπύλης

καὶ «καλαμίνους αὐλούς.» τοὺς δὲ κάλως καὶ σχοινία καὶ ὅπλα ἂν εἴποις· Ὅμηρος δὲ καὶ ὅπλον βύβλινον.

174 φαίης δ' ἂν καὶ χρυσώματα καὶ ἀργυρώματα καὶ χαλκώματα ἐν μέρει τῶν σκευῶν, οὐ μόνον ἐν τῇ Ἀναβάσει Ξενοφῶντος εἰπόντος χαλκώμασιν, ἀλλὰ καὶ Ἀριστοφάνους ἐν Πελαργοῖς «χαλκώματα προσκεφάλαια.» Λυσίας δὲ ἐν τῷ πρὸς Κλέωνα καὶ ἀργυρώματα καὶ χρυσώματα εἴρηκεν.

175 καὶ βαίτας δὲ τὰς τῶν ἀγροίκων διφθέρας ἐν τοῖς γυναικείοις μίμοις ὁ Σώφρων ἐκάλεσεν. εἶεν δ' ἂν καὶ ἀμφωτίδες ἐκ τῶν σκευῶν, Πλάτωνός τε εἰπόντος καὶ ἐν Κερκύονι Αἰσχύλου,

ἀμφωτίδες τοι τοῖς ἐνωτίοις πέλας·

Ἀλέξιδος δὲ καὶ δρᾶμα Ἀμφωτίς. καὶ ῥιπίδα δ' ἄν τις φαίη πλέγμα τι ψιάθῳ ἢ φορμῷ παραπλήσιον· Κράτης δ' ἐν τοῖς Ἥρωσιν ἔφη «ῥιπίδι κοπραγωγῷ,» ἐν δὲ τοῖς Δημιοπράτοις ἀναγέγραπται «ῥιπαικὰ παγκτόν.» Ὅμηρος
176 δ' ἔφη «ῥίπεσσι διαμπερὲς οἰσυΐνῃσι·» καὶ γὰρ οἰσύα, καὶ οἰσύινα σκεύη, παρὰ δὲ Θουκυδίδῃ καὶ ἀσπίδες οἰσύιναι.

---

173 4. εὖ Bergkius pro οὐ. 7. ἐκκρούειν — σκύταλον — σμινύδας ante Bergkium.

καὶ λίνον δ' ἂν εἴποις καὶ στυππεῖον, καὶ κάνναβον καὶ κάνναβιν, καὶ τὸν ἱστὸν τῶν ταῦτ' ἐργαζομένων γέροντα. καὶ ὁλκεῖον ἀγγεῖον ὑγρῶν τε καὶ ξηρῶν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ χαλκοῦν, ὡς ἐν Ἀρρηφόρῳ Μενάνδρου «ἢ χαλκοῦν μέγα ὁλκεῖον·» ἐν δὲ Φιλήμονος Γάμῳ

ὁλκεῖον εἶδον ἐπὶ τραπέζῃ κείμενον
πυρῶν τι μεστόν.

εἴποις δ' ἂν καὶ μηλωτὴν τὴν τοῦ προβάτου δοράν, Φιλήμονος εἰπόντος ἐν Εὐρίπῳ «στρῶμα μηλωτήν τ' ἔχει.» καὶ σκεῦός τι ὁλοσίδηρον, ὡς ἐν Ἀντιφάνους Φιλίσκῳ, καὶ ἄλλο μονόξυλον, ὡς ἐν Πλάτωνος Νόμοις. Κρατίνου 177
δ' εἰπόντος ἐν Νεμέσει «ἐν τῷ κυφῶνι τὸν αὐχέν' ἔχων,» ᾗ που νοητέον ὡς σκεῦος ἦν τι ἀγορανομικόν, ᾧ τὸν αὐχένα ἐνθέντα ἔδει μαστιγοῦσθαι τὸν περὶ τὴν ἀγορὰν κακουργοῦντα. καὶ νάρθηκα δ' ἂν εἴποις, Πλάτωνος μὲν καὶ ναρθηκοφόρους ὀνομάσαντος, Ἴωνος δὲ ἐν τῷ Μεγάλῳ δράματι εἰπόντος «ψαθαρὸν νάρθηκα.» ζυγὸν δὲ εἴποις ἂν ὑποζυγίων, καὶ τὸ τῆς τρυτάνης καὶ τὸ τῆς νεὼς καὶ τὸ τοῦ ὑποδήματος καὶ τὸ τοῦ χοροῦ· Δεινόλοχος δ' ἐν Ἀμαζόσιν ἔφη καπηλικοῦ ζυγοῦ. τὸ δὲ ξυρὸν πολλῶν εἰρηκότων, παρατηρητέον ὅτι Ἄρχιππος ἐν τῷ Ῥίνωνι ἀρρενικῶς αὐτὸ εἴρηκεν.

φλοΐνην δὲ ἐσθῆτα Ἡροδότου εἰπόντος, σοὶ τοῦτο 178
ὑπάρχει λέγειν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων πλεγμάτων, οἷον φλοΐνην σπυρίδα ἢ ψίαθον ἢ ὁτιδήποτε, μάλιστα καὶ Εὐριπίδου ἐν Αὐτολύκῳ σατυρικῷ εἰπόντος «σχοινίνας γὰρ ἵπποισι φλοΐνας ἡνίας πλέκει.» ἡ δὲ ὕλη ὅθεν ἐπλέκετο, φλοῦς μὲν κατὰ τοὺς Ἴωνας, φλέως δὲ κατὰ τοὺς Ἀττικούς. εἴη 179
δ' ἂν καὶ κόιξ ἕν τι τῶν πλεγμάτων, ὃν οἱ μὲν Δωριεῖς κόιν καλοῦσιν, ὡς Ἐπίχαρμος Πίθωνι

ἢ θύλακον βόειον ἢ κόιν φέρειν
ἢ κωρυκίδα,

οἱ δὲ Ἀττικοὶ κόικα, ὡς Φερεκράτης Κοριαννοῖ

πᾶς δ' ἀνὴρ ἔσαττε τεῦχος ἢ κόικ' ἢ κωρύκους.

σαφῶς δὲ αὐτὸ Ἀντιφάνης ἐν Βομβυλιῷ δηλοῖ, εἰπὼν

---

177 4. δεῖ ante M.

ἀγγεῖον ἀλφιτήριον κόιξ.

εἴη δ' ἂν καὶ φείδων τι ἀγγεῖον ἐλαιηρόν, ἀπὸ τῶν Φειδωνίων μέτρων ὠνομασμένον, ὑπὲρ ὧν ἐν Ἀργείων πολιτείᾳ
180 Ἀριστοτέλης λέγει. καὶ στέγαστρον δὲ ὅστις ἐθέλοι ὀνομάζειν, ᾗπερ ἡ πολλὴ χρῆσις, τὴν στεγαστρίδα διφθέραν, τὸν σκύτινον τοῦτον χιτῶνα, καταφευγέτω ἐπὶ τὸν Αἰσχύλον εἰπόντα «ὀστέων στέγαστρον.» κίσται δ' οὐ μόνον ὀψοφόροι, οὐδ' ἄλλως ἀγγεῖα εἰς ἐσθήτων ἀπόθεσιν, ἀλλὰ καὶ αἱ τῶν φαρμακοπωλῶν ἂν καλοῖντο, ὡς ἐν Ἀμφιαράῳ Ἀριστοφάνης

καὶ τοὺς μὲν ὄφεις, οὓς ἐπιπέμπεις,
ἐν κίστῃ που κατασήμηναι,
καὶ παῦσαι φαρμακοπωλῶν·

ὥσπερ που καὶ Θεόπομπος ἐν Ἀλθαίᾳ

τὴν οἰκίαν γὰρ εὗρον εἰσελθὼν ὅλην
κίστην γεγονυῖαν φαρμακοπώλου Μεγαρικοῦ.

181 τὸ μέντοι δέρμα ᾧ ὑποζώννυνται αἱ γυναῖκες λουόμεναι ἢ οἱ λούοντες αὐτάς, ᾤαν λουτρίδα ἔξεστι καλεῖν, Θεοπόμπου εἰπόντος ἐν Παισὶν

τηνδὶ περιζωσάμενος ᾤαν λουτρίδα,
κατάδεσμον ἥβης περιπέτασον.

Φερεκράτης δὲ ἐν Ἰπνῷ καταλέγων τὰ ἐργαλεῖα τῆς παιδοτριβικῆς,

ἤδη μὲν ᾤαν λούμενος προζώννυται.

182 οὕτω δὲ τὴν μηλωτὴν ἐκάλουν, ἴσως ἀπὸ τῆς ὄιος. τοῖς δὲ στρατιώταις καὶ ἀντὶ μάκτρας ὑπουργεῖ· ὅπερ ἐν Στρατιώταις Ἕρμιππος ὑποδηλοῖ, λέγων «νικᾷ δ' ᾤα λιθίνην μάκτραν.» καὶ κέραμον δ' ἂν εἴποις, καὶ κέραμον στεγαστῆρα· ἐν δὲ τοῖς Δημιοπράτοις καὶ κέραμον Ἀττικὸν καὶ κέραμον Κορίνθιον. κεραμίδα δὲ Θουκυδίδου εἰπόντος ἐν τῇ Πλαταϊκῇ πολιορκίᾳ, κεράμια τὰς κεραμίδας Ἀριστοφάνης ἐν Σφηξὶ καλεῖ, λέγων

183 μῦς οὐ μὰ Δί', ἀλλ' ὑποδυόμενός τις οὑτοσί
ὑπὸ τῶν κεραμίων ἡλιαστὴς ὀροφίας·

οἱ δὲ καὶ κεραμίδων γράφουσιν. καὶ σφύρᾳ μέν τι ὅμοιον

---

179 1. ὁ κόϊξ codices. **181** 8. λουμένῳ προζώννυνται ante Bentleium.

ἢ κροταφίδι σιδηρᾷ εἴη ἂν ἡ κέστρα, δεσμῷ δ' ἂν ἐοίκοιεν αἱ στραγγαλίδες, Στράττιδος ἐν Φοινίσσαις εἰπόντος «οὐ σχοινί' οὐδὲ στραγγαλίδες εἰσίν.» κάνναι δὲ πλεγμάτιόν τι ἐστίν, οὗ μέμνηται ἐν Σφηξὶν Ἀριστοφάνης·

οὐ μή ποτέ σου παρὰ τὰς κάννας οὐρήσω.

καὶ Φερεκράτης ἐν Ἰπνῷ

σκηνὴ περίερκτος περιβόλοις κάνναισι.

μάλιστα δ' ἐχρῶντο τῷ πλέγματι τούτῳ ἐς τὰ περιφράγματα, 184 ὡς ἐν τῇ Πυτίνῃ ὁ Κρατῖνος περὶ τῶν τριήρων λέγει

οὐ δύνανται πάντα ποιοῦσαι νεωσοίκων λαχεῖν
οὐδὲ κάννης.

τὸν μέντοι ταύτας πλέκοντα καννηνοποιὸν Ἱππῶναξ κέκληκεν. ἐν δὲ τοῖς μέτροις τοῖς τῶν ὑγρῶν εἴη ἂν καὶ μάρις, Ἀριστοτέλους ἐν τῷ ὀγδόῳ περὶ ζώων ἱστορίας εἰπόντος «οἴνου πέντε μάρεις.» ἔστι δὲ ὁ μάρις ἓξ κοτύλαι.

καὶ γῆν δὲ κεραμῖτιν εἴποις ἂν καὶ γῆν κεραμίδα, 185 ἢ ὡς Σαννυρίων ἐν Γέλωτι, «κεραμικὴν γαῖαν στρέφων.» οὐ μέντοι οἱ κεραμεῖς τὰς πλίνθους ἔπλαττον, πλινθεῖον καλεῖ τὸν τόπον ἐν Δράμασιν ἢ Νιόβῳ Ἀριστοφάνης, περὶ τοῦ Κυκλοβόρου τοῦ ποταμοῦ λέγων

ὁ δ' ἐς τὸ πλινθεῖον γενόμενος ἐξέτρεψε.

τοῖς δὲ σκεύεσιν εἰ βούλοιτό τις προσαριθμεῖν καὶ κάδον πίττινον, ἔξεστιν, Ἀριστοφάνους ἐν Δράμασιν ἢ Κενταύρῳ εἰπόντος

ἀλλ' εἰς κάδον λαβών τιν' οὔρει πίττινον.

καὶ στόμωμα μὲν σιδηροῦν ὅστις ἐν τοῖς ἀποθέτοις 186 σκεύεσιν ἀριθμοῖ, Κρατῖνος ἂν αὐτῷ συναινοῖ, λέγων ἐν Χείρωσι «Χαλυβδικὸν στόμωμα». εἰ δὲ καὶ πλέγμα τι σπάρτινον ἢ σάκον σπάρτινον ἐθέλοις καλεῖν, καὶ πρὸς τοῦτο Κρατῖνός σοι βοηθεῖ ἐν Νεμέσει λέγων

σπάρτην λέγω γε σπαρτίδα τὴν σπάρτινον.

φαίης δ' ἂν καὶ σίσυρναν, Αἰσχύλου μὲν ἐν Κήρυξι σατύροις λέγοντος «κατὰ τῆς σισύρνης τῆς λεοντέας,» Σοφοκλέους δ' ἐν Μυσοῖς

183 3. οὐ] οὐδὲ ante *M*. 7. περίβολος codices. 184 5. καννακοποιὸν *A*, καννινοποιὸν Salmasius. 186 6. Σπάρτην λέγω τὴν Σπαρτιάδ', οὐ τὴν σπαρτίνην *M*.

ψαλίδας τιάρας καὶ σισυρνώδη στολήν.

187 ἐπεὶ δὲ καὶ ἀσκὸν καὶ ἀσκίδιον καὶ τὰ τοιαῦτα προειρήκαμεν, οὐδὲν κωλύει καὶ μολγὸν εἰπεῖν, ὅς ἐστι κατὰ τὴν τῶν Ταραντίνων γλῶτταν βόειος ἀσκός· ὅθεν καὶ Θεοδωρίδας τὸν Ἥφαιστον ἔφη φυσητῆρσι μολγίνοις χρῆσθαι. καὶ Ἀριστοφάνης δὲ χρησμόν τινα παίζει,

μή μοι Ἀθηναίους αἰνεῖτ', ἢ μολγοὶ ἔσονται,

τὸ ἄπληστον αὐτῶν ὑπαινιττόμενος. τῶν δὲ ἐν οἰκίᾳ σκευῶν καὶ σκῦτος καὶ μάστιγες καὶ τροχοὶ καὶ πέδαι καὶ στρέβλαι. καὶ ἐπὶ ἐκπώματος δ' ἂν εἴποις, ἢ ἄλλου κατασκευάσματος, ὅτι λιθοκόλλητον ἦν, ὡς ἐν τῷ Μενάνδρου Παιδίῳ

χρυσοῦν ἐπόρισας. εἴθε λιθοκόλλητον ἦν.
καλὸν ἦν ἂν οὕτως.

188 ἐπεὶ δὲ ἥλους οἱ πολλοὶ καὶ ἡλίσκους οἱ κωμῳδοὶ λέγουσιν, ἰστέον ὅτι καὶ κυνδάλους τοὺς ἥλους ὀνομάζουσιν· ἐν γοῦν τῇ τοῦ νεὼ ποιήσει, ἣν ἢ Φίλων ἢ Θεόδωρος συνέθηκε, γέγραπται «κυνδάλους δὲ ἐχέτω ζυγὸν ἕκαστον.» φαίης δ' ἂν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ καὶ πῶμα καὶ ἐπίθημα, οἷον πίθου ἢ λέβητος ἢ φαρέτρας. ἐν γοῦν τῇ Ἀριστοφάνους Εἰρήνῃ γέγραπται

τὴν δ' ἀσπίδα
ἐπίθημα τῷ φρέατι παράθες εὐθέως·

Ὅμηρος δ' ἔφη «ὡς εἴ τε φαρέτρῃ πῶμ' ἐπιθείη.»

189 τὸ μὲν δὴ ξύλον ᾧ περιπλάττουσι τὸν πηλὸν οἱ κοροπλάθοι, κάναβος καλεῖται· ὅθεν καὶ Στράττις ἐν τῷ Κινησίᾳ τὸν Σαννυρίωνα διὰ τὴν ἰσχνότητα κάναβον καλεῖ· αὐτὸ δὲ τὸ πήλινον, ὃ περιείληφε τὰ πλασθέντα κήρινα, ἃ κατὰ τὴν τοῦ πυρὸς προσφορὰν τήκεται καὶ πολλὰ ἐκείνῳ
190 τρυπήματα ἐναπολείπεται, λίγδος καλεῖται· ὅθεν καὶ Σοφοκλῆς ἔφη ἐν Αἰχμαλώτοις

ἀσπὶς μὲν ἡμῖν λίγδος ὣς πυκνομματεῖ.

---

187 6. αἴνειν ἢ μολγοὶ Bergkius: αἰνεῖτε οἰμολγοι *A*, αἰνεῖτε ἀμολγοὶ *B*, ἀνεῖται μόλγοι *C*. 188 3. ἀπολλόδωρος *AB*. 190 1. μίλιγδος et 3. ἡμίλιγδος ante Leopardum et Hemsterhusium. 3. πυκνὸν πατεῖ *C*, πυκνόματι *AB*, πύκν' ὀμματεῖ Kühnius.

ἐπιπόρπαμα δὲ κιθαρῳδοῦ σκευή, ὡς Πλάτων ἐν Ταῖς ἀφ' ἱερῶν

δότω τὴν κιθάραν τις ἔνδοθεν
καὶ τοὐπιπόρπαμα.

ἔξεστι δὲ καὶ ἀγγεῖα ὀστράκινα τὰ κεράμεα ἢ γήινα εἰπεῖν· ἐν γοῦν τῷ Ποιητῇ Πλάτων φησὶ

θαυμάζω τὸν τὴν δαπιθάκνην
πότερ' ὀστρακίνην ἢ βίβλον ἔχων τὴν δήποτε.

Ἡρόδοτος δὲ καὶ κεραμίνην κύλικα ἔφη, καὶ ὁ Ἀναξίλας Βοτρυλίωνι

οὐκ ἄν γέ μοι τουτὶ γένηται κεράμινον.

ἔστι δὲ καὶ ἑλένη πλεκτὸν ἀγγεῖον σπάρτινον, τὰ 191
χείλη οἰσύινον, ἐν ᾧ φέρουσιν ἱερὰ ἄρρητα τοῖς Ἑλενηφορίοις. εἰ δὲ βούλει καὶ ἄλλα τῶν ἱερῶν σκευῶν, ἔστι μὲν ὑφάσματα, καλεῖται δὲ ἰστριανόν, προτόνιον, ἡμίμιτρον. ποδώνυχον ἡ ἐσθὴς τῆς ἱερείας τῆς Πανδρόσου. τὰ
μὲν ἄλλα καλύμματα ἱερῶν, τὰ δὲ ἐπίπομπα παραπόμπεια 192
καλεῖται. ὅταν Δημοσθένης εἴπῃ σακχυφάντας, τοὺς πλέκοντας ταῖς γυναιξὶ τοὺς κεκρυφάλους ἀκούουσιν. σκευῶν δὲ ἐν Εὐπόλιδος Πόλεσι κατάλογος,

καρδόπους,
κρατῆρας ὀκτώ, δύο χύτρας, δύο τρυβλίω,
κνέφαλλά τε καὶ θέρμαυστριν, ἓξ θρόνους, χύτραν,
κάννας ἑκατόν, κόρημα, κιβωτόν, λύχνον.

---

190 3. *δότω μοι τὴν* Bentleius. 192 1. *ποδόπομπα παραπόμπια* *AB*. 5. *τε καὶ* addit *B*. an *δέκα*? 6. *δύο χ.* Salmasius, *δέκα χ.* *M*, *δὲ χ.* *B*: ceteri om.

INDEX.

Corrigenda.

l. 1 § 17 v. 4 lege *λέγουσιν*   1 33 1 not. *sed cf.* 8 134 2 *αἵματι προσεχόμενος.*   1 38 6. *ὀμόσαι*   1 174 2. *ὑφεῖναι* coll. 9 155 9. 1 254 4. *σμήνους.*   p. 58 ima post 8 4 adde *et* 61 2.   l. 2 17 8. *γυναῖκες ἐξ ἀφήλικες M.*   2 23 6. *Τελέσιλλα*   2 51 7. *στράβωνες*   2 224 8. *καλεῖ] λέγει ἐν τωυθα σύνοψις (ἐν τῷ .θ' συνόψεως M) τῶν κατ᾽ ἄνθρωπον* codex Antverpiensis.   4 102 10. *χίλι᾽ ἅ* praecepit Hermannus.   4 114 7. *ἀνατοιχίσας* vel *ἀνατειχίσας M.*   p. 181 v. penult. adde numerum 167.   l. 6 18 3. *διῆγες μοῖραν, ἕλκων M.*   6 110 3 *χαλκίον*   6 144 10. *Νόμοις ·*   7 70 6. *σίσυρα*   7 76 5. *ἀνιέντες*   7 77 5. *δευτερουργῆ*   p. 313 3. *κάναβος*   l. 7 182 5. *καταλέγει·*   9 57 6. *Παρακαταθήκη·*   9 125 6. *ποϊεῖς M.* || 8. *μαρύομ᾽ ἔρια M.* || 10. *ποϊῶν M.*   p. 400 ima. *χρήσεως]* nonne *κλήσεως*? l. 10 40 5. *ἐν τοῖς Δημιοπράτοις Ἀλκιβιάδου* Partheius.   p. 424 v. 18. 93.   l. 10 78 5. *ποδανιπτὴρ*   10 112. *Εἰ δὲ ἐπὶ*

TYPIS A. G. SCHADII.